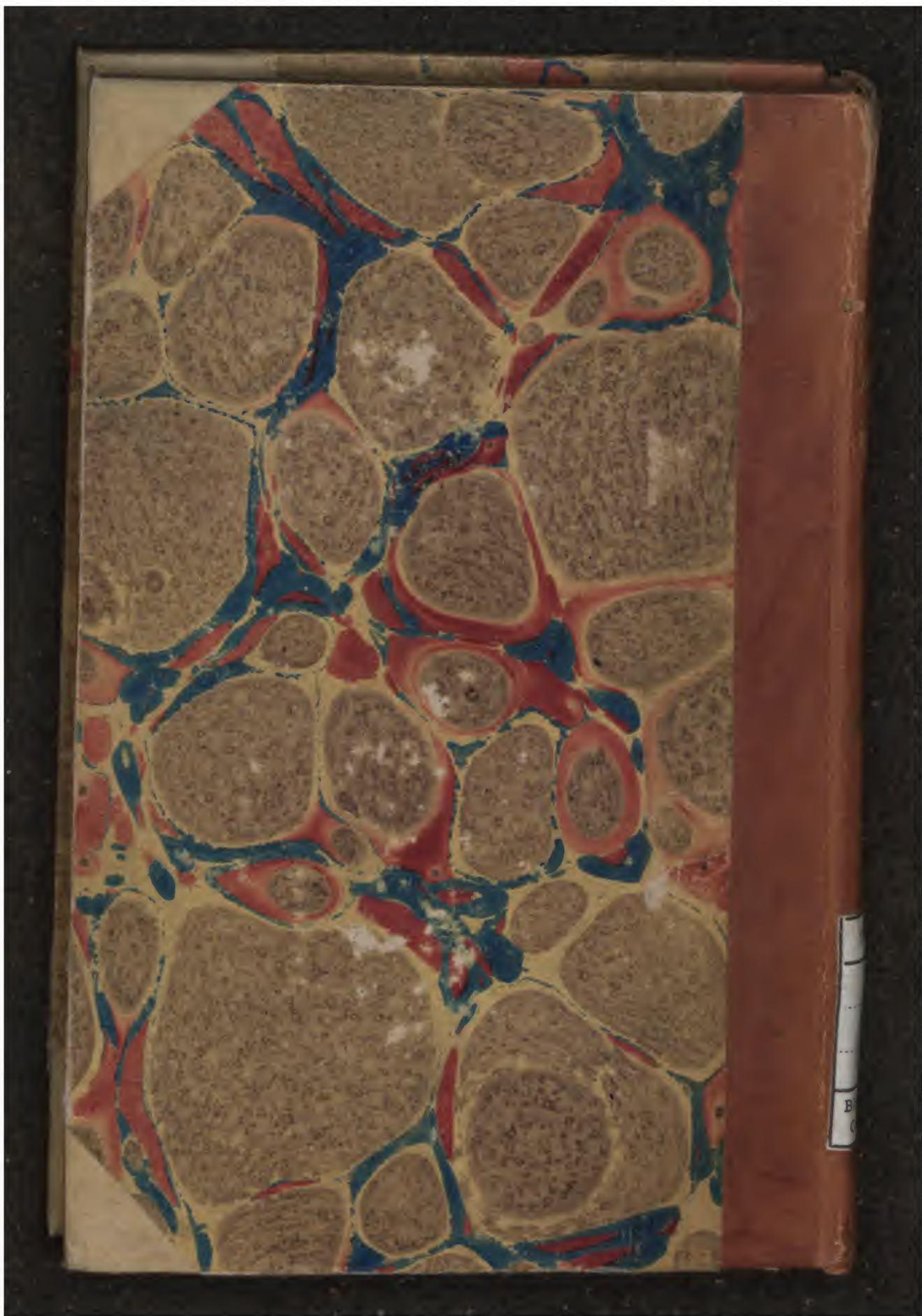

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.7.24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.7.24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.7.24

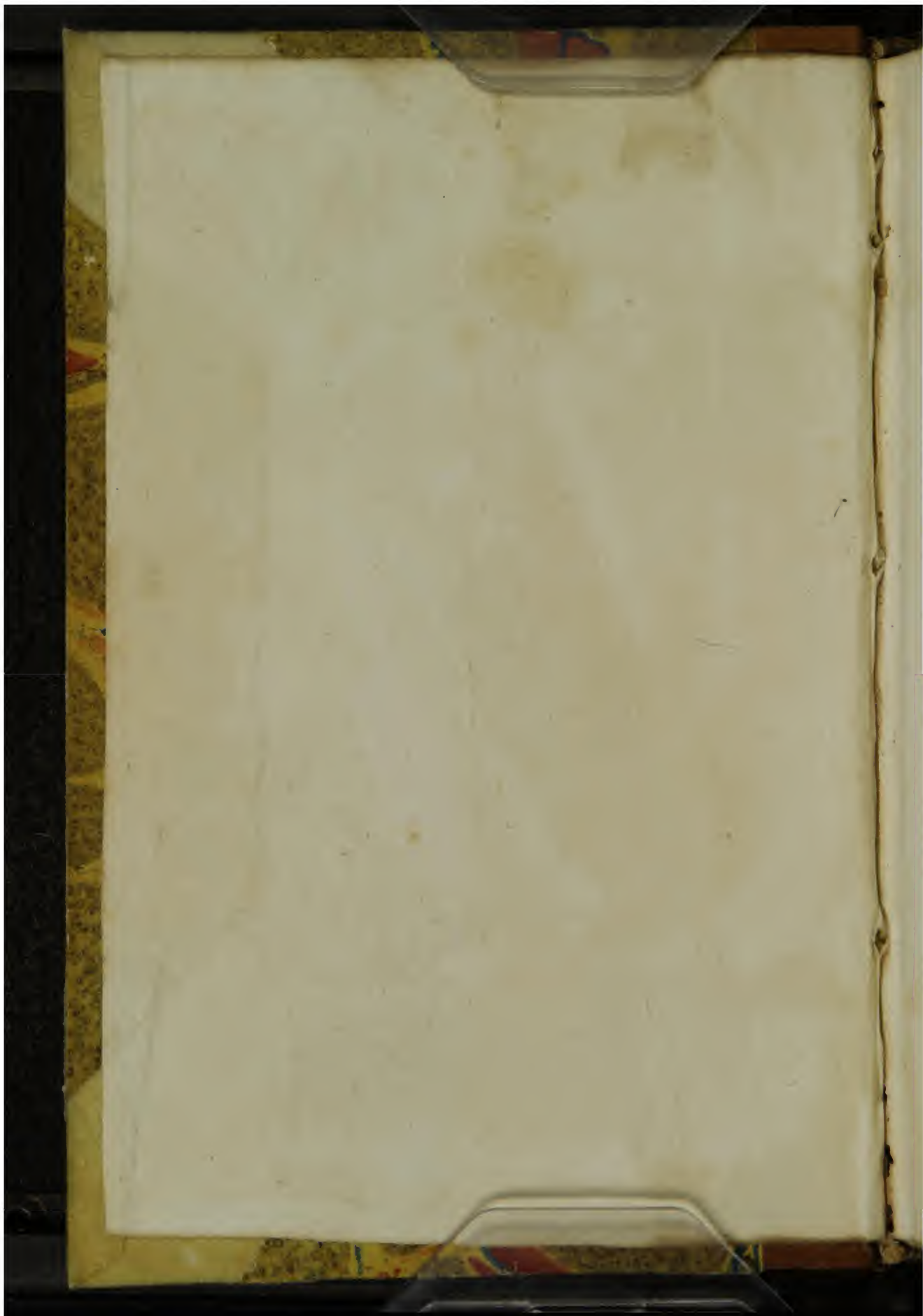

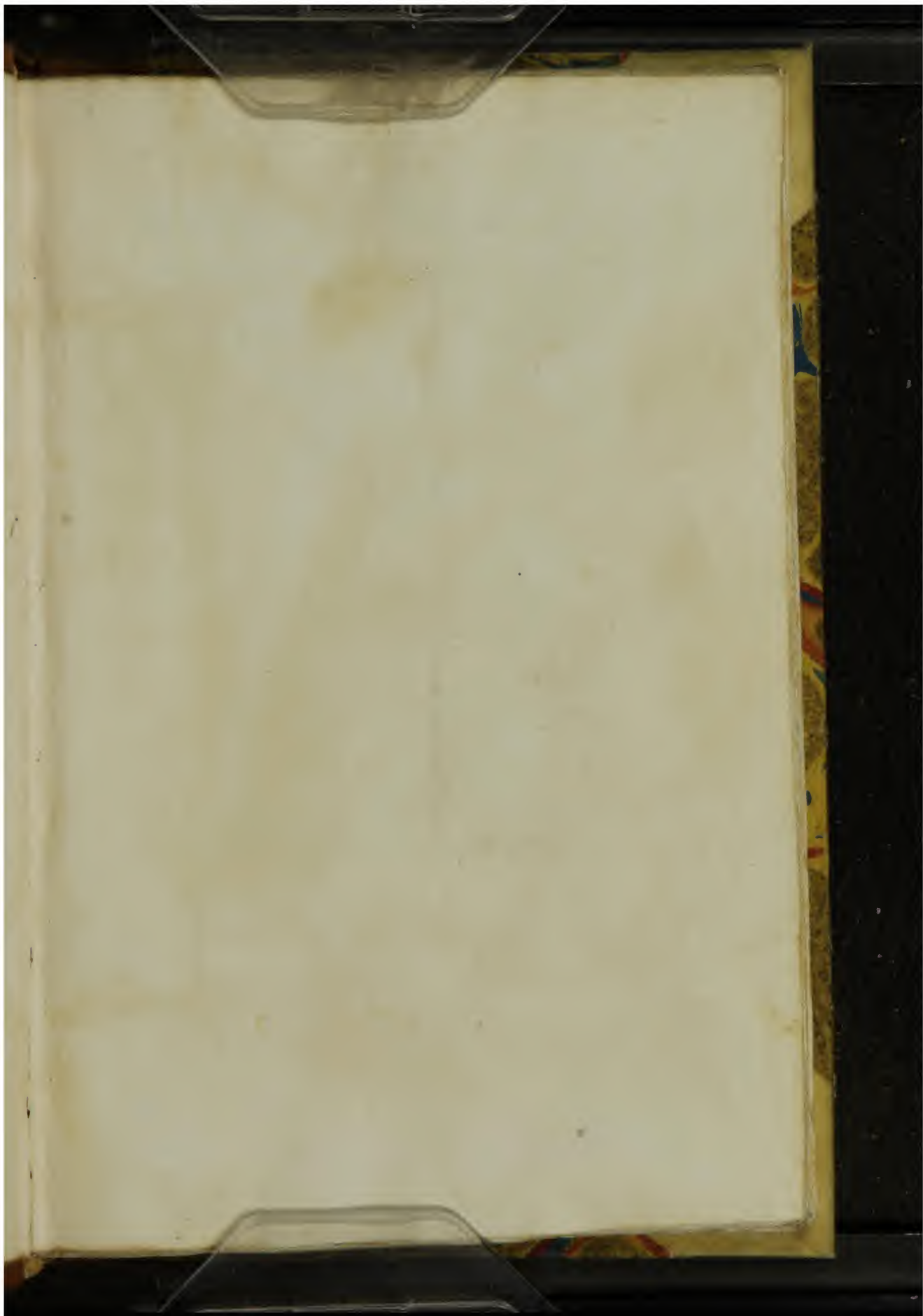
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.7.24

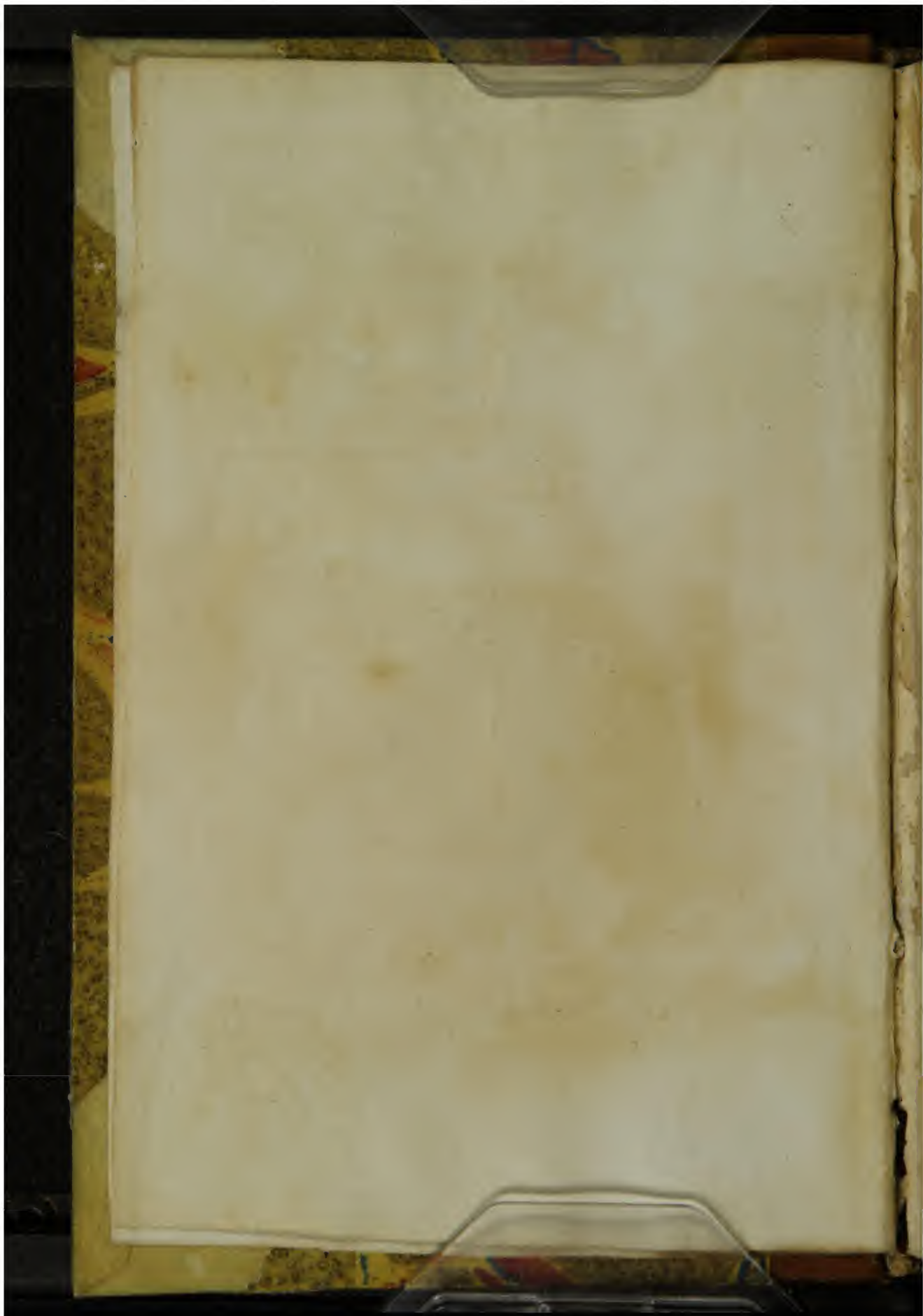

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.7.24

Sermones Funebres vul
gares: litteraliterq3 pro
nunciandi. Itē ser
mones nuptia
les pulcher
rimi.

Choc in opusculo cōtinētur sexagintaquatuor
sermones & mortuis vulgarizandi tā pro vi
ris q̃ pro mulieribus & tam pro pueris q̃ pro
puellis cōmunes & singulares.

CItem decem cum octo latini & luculenti com
munes necnon particulares.

CItem vndecim orationes nuptiales elegan
tissime: quarum quedam proprie: quedam cō
munes.

CItem supra mille auctoritates pro defunctis i
terponende pro arbitrio.

CItem quindecim orationes vulgares pro defun
ctis communes.

CItem decem nuptiales vulgares: cōes.

CAd lectorem Epigrāma elegiacū. **C**Bartholus hinc longe: simul exu-
 lat hinc Balenus.
CJura tibi si forte velis decerpere: **C**Euclides Conon Cadmus Ari-
 lector. stoteles.
CUel fora non preſto hec lura libel- **C**Hic Diogenes abest. Atlas Pla-
 lus inops. toz Palemon.
CSi cupis herbarum vires: medi- **C**Grammaticos Peon Bardani-
 camina circos. usq; Lapis.
CUicenam poscas: aut magis Hy- **C**Sed viget in toto montis patien-
 pocraten. tia libro.
CAstrozum motus quoniam noti **C**Et peragit partes solliciti medici.
 cia rara est. **C**Excipe tu luctus solatia magni
CSi raperis studio: Hinc Ptholo- sodalis.
 meus abit. **C**Hocains mest' ebibat atidotus:
CSi natura placet cunctoꝝ sedn **C**Postremo accipias tibi si placet
 la mater. hinc hymeneum.
CPhedon phus sit tibi conspicu'. **C**Jo pran carmē lector amice vale.

2
Ad reverendissimū in Christo Patrē & dñm. B. Paulū zane humanarū
omniū pastorem & divino affiatu ep̄m Brixianum Benemeritum: Frater
Gregorius Britānicus Sacri ordinis predicatorum professor. S. P. D.

Si nulla vnq̄ Reuerendissime Antistes nec cōsuetudo nec
familiaritas mihi tecū intercessisset: tū q̄ dispar dignitatis
cōditio ab tuo oīz cōsideraūssimo me cōsortio semouit. tū
q̄ quo tpe tute ad studiorū matrē Pataviū disciplinarū gra
tia cōtulisti: ipsi mihi agrū Picenū aliq̄z pleraq̄z loca lōgin
qua colere cōgigit: incredibili tū te semp p̄secut̄ sum amo
re. Nec imerito qdē. Tā multa. n. & prudētia: humanitate: & virtute tuarū
q̄z p̄dicabant: vt ad te amandū mirabiliter sim accēsus: putaueriq̄z nihl
mihi gloriofius: honoriūcētiusue cōparatū iri posse: q̄ beniuolētia & ami
citiā tuā p̄mereri. Nā qd oīno singulari & p̄cipua laude dignum est: in ea te
oīs doctrine arce positū eē intellexi: vt quū te oēs ob tuā amplissimā p̄bita
tē mirū in modū venerent: hac vna re nō solū ciuib⁹ tuis: sed externis p̄ci
pue sis admirationi: hincq̄z mirific⁹ quidā vndiq̄z amoris & obseruantie
cōciliat⁹ sit tibi cumulus. Nec iniurta quidē. Quis. n. eū patrē nō amet: ac
colat: in quo ea adsint: q̄ Plato sapiēs & sōmus p̄h̄is optimo p̄sidi ven
dicanda censuit: Ea enī ea integritate: & iustitia: eaq̄z prudētia: & animi mo
deratione stipatus: vt vnīuersa ciuitas tua Brixiana: seipsam quotidie du
ctu tuo felicē appellet: mirabiliq̄z beniuolētia obseruet: accolat. Nihil enī
Reuerendissime Antistes agis: qd nō tecū ante diu multūq̄z sis meditat⁹
Quicqd enī cōsideras: q̄cqd dicis: q̄cqd agis: mirā semp p̄ se fert v̄itatē:
& sapientiā. Nihil nāq̄ a te fictū nihil simulatū: nihil teniq̄z ineptū p̄fisci
tur. Illuc tēiq̄z oēs animi tui cogitatōes tēdere cōspiciū est: vt oues tue
quarū curā geris recto calle ducant: eamq̄z videndi rōnem teneant: que
nō minus p̄babilis sit q̄ salubris. Eas enī ad pabulavirtutis: vt optimū
docet pastorem: nō minus studio se q̄ amanter & ducis & erigis. Qua qui
dem vna re nihil in summo p̄esule pōt esse excellentius. Innocentiā autē
& abstinētiā tantope in teipso tuearis: quis ignoret: est nemo. Que oī
nia quū in te esse vnīuersi & sciant & predicent: factum ē: vt incredibili q̄
dam beniuolētia atq̄z insigni amore ego quoq̄z te prosequar: eoq̄z ma
gis q̄ p̄ter cetera ornamenta ea es doctrina atq̄z eloquentia que mira
biles & se possit amores cōcitare. Dabes ea oīa: que pontifici optimo & sa
pientissimo conueniāt. Quū igitur oīum virtutū cumulo sis circūsep
tus nihil sane restat quare non oībus sis admirationi. Illud certe affirma
re possum quod ad laudem tuā p̄tineat: tantā tibi cuiuscunq̄z doctrine li
broz esse supelectilem cōparatā in qua oīs tua etas conuiescat: vt isto tuo
pontificatu nihil preciosius possideas. Sed quū ad eam ornandaz quo
tidie studiū tuū conferas: putauī pro mea in te singulari obseruantia:
quodcunq̄z ingeniolo nostro superioribus temporibus esset elucubrātum
id omne illuc esse conferendum. Itaq̄z quū sorte nōnulla epitalamia q̄
mihi quā inter seculares agere sub Jo. Britānici disciplina exciderant:
aliasque orationes in defunctos habere in quas in religione conscripserā:
multiq̄z a me flagitarent vt in lucem omnia ederem. putauī tam honeste
petitioni nullo modo refragandum. Fieri enim posse existimabam vt ijs
q̄ in his studijs minus sunt exercitati aliqua ex parte possent p̄desse. Ceter

rum quum anima duertere fieri nō posse: quin virtus semper inuidie sit ob
noxia: nec obrectatoꝝ facile morsus vitari licere: putavi aliquē mihi tan
q̃ patronū & defensorē parandū: cuius p̃sidio & auctoritate oīa mihi in tu
to posita essent. Tu igit̃ Reuerēdissime Antistes sol⁹ inter amplissimos hu
iusce ciuitatis nostre viros occurristi: cui cū ob singulare humanitatē tuā:
tum ob egregiā morū p̃bitatē: opusculū meū dicandū censui. Nun⁹ igit̃
nostrū accipies ea animi benignitate qua a nobis mittit̃. Itaq; a te penit⁹
vt aliquādo quū per occupationes liceat: totū quicqd̃ est: legas. Confido
enim fore vt qd̃ per te cōprobatū fuerit lairantiū morsus minus formidet
vale Reuerēdissime. Episcopo & fratrē Gregoriū Britānicūz amplitudinis
tue studiosissimum ama plurimum. vale iterum.

CEx ede diui Floriani Quartodecimo Kalēdas apulias. 1495.

CPaulus zane Ep̃s Bixicē. fratri Gregoriū Britānico. S. P. B.

Electis suauissimis litteris tuis dilecte frater Gregoriū: q̃o
ad me nudius tertius & disti adeo suz mirifice delectatus: vt
haud vnq̃ in legēdis epistolis potueriz edepol affici gaudio
maiore. Nā quāto me p̃sequaris alio quāta me tua amplex
taria itegerrima humanitate: quāta me demū afficias beni
gnitate: tū tuis & me amplissimis laudib⁹: tū tuo munere nō
vulgari elegātissime significasti. Nihil. n. antea verebar qn me: meūq; ho
norē multifacere: verū mō nedū nō possūz dubitare: s; ne extimescere q̃
dē q̃ nō apud te tāti sit oīs laus: oīs gl̃ia: & &c⁹ & ornāmētū atq; oīs ampli
tudo mea: vt mage diuelli a volūrate tua difficilli⁹ credideri: q̃ ab meo iu
dicio laudē incrementa existimari. Proinde quū nōnunq̃ Phalaridē legerē
in nullos q̃q̃ p̃terisse: & se bñ essent p̃meriti: qn & gl̃iose: & ex tpe studio
rū musarūq; sese amatorē p̃titeret: maxime vō i eo actu q̃ Stesichorū poe
tā sui inimicissimū: p̃ reuerētia musarū nō solū nō enecauit: nō cesūz & dicit̃
extorē fecit: sed multis ēt munerib⁹ donauit: p̃tereaq; liberalitatē p̃e sese
tulit semp atq; als: eo aut̃ p̃cipue quū nō ab quoq̃ munera voluit accipere: s;
q̃ a se min⁹ acciperent: sepe cōquest⁹ est: ab eo mihi sūme magnificēte: &
singularis humanitatis exēplū p̃stari intellexi: vt plenissimas tibi p̃ meri
to tuo immortalisq; agere gratias: atq; habere: q̃ mei dignū feceris tāti do
nationē laboris. Opus mihi qd̃ peculiare ē: gratū & piucūdū. Suauissimūz
aut̃ erit ac magis oblectabile: mi dilecte frater gregori: si opaz nauaueris:
vt accuratissime: diligētissime atq; examussiz ipumaf: ne ipressorū neglectū
ac speritia: qd̃ sepe euenire solet: ṽboꝝ stillus p̃posteref: sniarū ordo & p̃ia
uef: op̃isue dignitas labefactef. Ego aut̃ op̃ificē sūmū obtestor: atq; supplex
exoro: vt qd̃ offm̃ boni viri suadet: oēs q̃ l̃rarū studio oblectant: quos alta
facinorū fastigia demulcent: quos ēt disciplinaz virtutūq; suauitates oblec
tant: hoc opusculū piucūdū tāti p̃dāt: estimēt honorē: ac suis i bibliothē
cis p̃scribāt: vt quū in manib⁹ nihil hoc habeāt p̃stantius: hoc vel sup̃mo
haud & ferere laborēt: qd̃ excellētissimorū sese virozū frugalitatib⁹ cōpara
rint: illustribusq; ac laudatissimis mortalib⁹ cōtulerint. Tu igit̃ frater gre
goni cura: vt q̃ p̃mū ipressorib⁹ hoc imortale opus p̃mēdes: ne lecuria vni⁹
multorū vtilitatis ipēdiat: & testimoniū amplectā de virtutis multitudine mo
dicū: s; eterna cōmēdatōe dignū diuiti⁹. Quātū aut̃ & beat huic domui. Bis

tanice ista mortalitas: que tū Joānis fratris tui interpretationibus tam in
 Persius poetā q̄ difficillimū q̄ in Statius Achilleidos: satis illustrata est:
 egregiaq; in dies expectat cōmentariā in Juvenalē. Quidniq; Methamor
 phoseos: tum reliquorū fratru ornamētis: qui sese student ceteris prestare
 suis venustissimis morib; animatib; meis sermonib; difficile panderem:
 sed si in illis ipsis cōnumerādis orōnez p̄traxero. Que meā excedūt dicen
 di facultatē: vereor ne lectorib; meis tediu injiciam. Ad te vero postremo
 recurro mihi oīum mortalium amicitissimū: qui quū me satis ornaueris stu
 duerisq; amplissimis laudib; insignire: p̄stantissimis titulis decorare sum
 misq; tuis conatib; extollere: ego aut min; merueris: grās quātas possuz.
 et ago et habeo: nec puto: mō fata fināt: iter viūtes tui vñq; posse obliuisci.
 Tu iterea vale: et me vt cepisti observa iubar luci diffimū comus Biltānice
 Ex episcopatu nostro Bixiano duodecimo Kalen. Aprilis. 1495.

Tabula orationum funebrium vulgarium.

Primus continet quō homo fuit
 factus immortalis: et potēs nō mori:
 cōe: finalis cōditionis: ratione vir
 tutis: et operationis: et ratione nu
 trimentalis subiectionis.

Secūds quō peccatus est cā mortis:
 q; p̄ p̄ctm facta est corruptio fonta
 lis p̄ncipij. Executio regalis iudicij
 corruptio originalis rectitudinis.

Tertius quō mors puenit in hoīe
 naturaliter ex trib; . Ex mensura q̄
 est in ipso. Ex natura cōtrariorū
 p̄ncipiorū: et ex vehemētia calidi.

Quartus quō mors puenit ex tri
 b; ex corruptione aeris: ex intēpra
 tia cibi. ex imoderātia exercitij.

Quintus quō mors conuenit oīb;
 multipliciter ppter distantia locale
 ppter deficientia virtualē: et ppter
 violentia exteriorē.

Sextus quō deus p̄mittit hoīes de
 ficere trib; de causis. Ratione vir
 tutis quā indidit eis: rē ne getis: q̄
 eis instituit: rōne societatis ad quā
 eos p̄ducit.

Septimus quō mors p̄cedit ex di
 uina iusticia ppter cōseruationez
 boni vniuersi ppter punitionē: deli
 cti ppter terrorem animi.

Octauus quō deus subtrahendo:
 aliquos de mundo miseretur eorū
 parulati ne decipiantur ab hoste

miseretur eorū puritati ne macu
 lentur: miseretur eorū iocundi ta
 ti ne priuentur.

Nonus quō mors vincit naturā.
 Destruit naturā: vincit potentiam.
 et iicit excellentiam.

Decimus quō mors melior est vi
 ta: q; coniungit fini: coniungit pa
 ci: coniungit veritati.

Undecimus quō indicij mortis
 est bonū ratione cōitatis: ratione
 equitatis. et ratione virtutis.

Duodecimus quō ex considera
 tione mortis homo tria habet vti
 lia. primo ppter noticiā perpetualez
 secundo ppter doctrinā generalez
 tertio ppter doctrinā salutarez.

Tertiūsddecimus quō considera
 tio mortis est vtilis ppter tria. pri
 mo per mortē vitamus impedimen
 ta efficaciora contra salutem. scō
 acquiritur medicina virtuosior ad
 curandas plagas: tertio confertur
 quod est vtilius ad salutem adipi
 scendam.

Quartūsddecimus quō mors est
 vtilis propter tria. Primo liberat a
 carcere: secūdo ab errore: tertio ab
 irrationali amore.

Quintūsddecimus quō mors est vti
 lis: q; liberat a mundo: a peccato
 a prāgo consortio.

CSextusdecim^o quō mora timetur
pre oib^{us} q^{ui} destruit eē: quo nihil d^{icitu}
fiderabilius. Destruit bñ eē quo ni
hil est delectabilius. Destruit posse
quo nihil est vtilius. Destruit con
uiuere: quo nihil c^{on}uulius.

CDecimusseptimus quō mora mul
tū timet: rōne incertitudinis ac
cessus: rōne similitudinis ingressus
rōne impossibilitatis successus.

CDecimusoctauus: quō de dotibus
cōsargentū: que sunt visio imme
diata. Tentio firma. Dilectio in
flāmae. z dilectio continua.

CDecimusnonus quō. dotes corpo
rum icorruptibilitas: agilitas sub
tilitas z claritas.

CVigesimus quō. Corpora damna
torum erunt incorruptibilia. De
formia. integra z grana.

CVigesimusprim^o quō. Cōditiones
dānatorū. Tenebre obnubilantes
Snia separans. Inuidia contri
stans. Et gehēna excrucians.

CSermo cōis. xxij. bñ oia fecit zc.

CSer. cōis. xxij. modicū plora. zc.

CSermo cōmunis. xxij. Spiritus
elevant me zc.

CSer. p. ciue. xxv. zc. nobil abijt. z

CSermo communis. xxvi. Tolle
animā meā zc.

CSermo cōis. xxvij. Estote pati. zc.

CSer. cōis. xxvij. melior ē dies. zc.

CSermo pro muliere. xxvij. Ueni
in hortum meum zc.

CSermo cōis. xxx. melior ē dies. zc.

CSer. cōis. xxxi. Cupio dissolui. zc.

CSermo pro puero. xxxij. Iste pu
er magnus zc.

CSermo pro sene. xxxij. Mortu^{us}
est senex zc.

CSer. cōis. ziiij. notū fac mihi. zc.

CSer. cōis. xxxv. Bñ mortui. zc.

CSermo cōis. zvi. quā venerit zc.

CSer. cōis. zviij. melior ē mora. zc.

CSermo cōis. zviij. Reuertar in do
mum zc.

CSermo cōis. zviij. O^{mn}is mortale. zc.

CSer. cōis. xxxv. Vocabis me zc.

CSermo pro muliere. xxxvi. Sur
ge prope amica zc.

CSer. cōis. xxxvij. Vocabis me zc.

CSer. cōis. xxxvij. Uado ad eū zc.

CSermo cōmunis. xxxvij. San
cta z salubris zc.

CSermo cōis. xxxv. Aia pl^{us} ē zc.

CSer. cōis. xxxvi. Audiu vocē zc.

CSermo cōmunis. xxxvij. Reddi
re que sunt cesaris zc.

CSermo cōmunis. xxxvij. Solū
mihi superest zc.

CSermo pro puella. xxxvij. Non
est mortua zc.

CSermo cōis. l. Breues dies homi
nis sunt zc.

CSer. cōis. li. Cupio dissolui zc.

CSer. cōis. liij. Oēs moumur zc.

CSer. cōis. liij. Oēs moumur zc.

CSermo cōis. liij. Unū tuum zc.

CSermo cōis. lv. Nudus ingressus
sum zc.

CSer. cōis. lvi. Modicū plora zc.

CSermo cōmunis. lvij. Oēs isti cō
gregati zc.

CSer. cōis. lvij. Ff gadiuas. zc.

CSermo cōmunis. lvij. Demor
esto iudicij zc.

CSer. cōis. lx. Difemini mei zc.

CSermo cōmunis. lxi. Fenus agri
hodie zc.

CSermo cōmunis. lxij. Redde qd
debēs zc.

CSermo cōmunis. lxij. Preciosa
est in conspectu zc.

CTabula sermonum litteralium su
nebulum.

CPrimus sermo est pro quocunq^{ue}
Impatore Rege. Duce. Principe
z Marchione z ad Regem Pā
dolphum applicatus.

CSecūdus sermo est. Pro quacūq^{ue}
iperatrice. Regina. Ducissa. Mar
chionissa in constantiam direct^{us}
pisaurensium dominam.

CTertius est pro quocunq^{ue} Equite
iurato.

¶ Quartus est pro quocunq; docto-
re: siue aliquo philosopho.

¶ Quintus p aliquo magistratu in
Nicolauz duodo habitus bixie.

¶ Sextus est pro quocunq; principe
Capitano doctore. Magistru le-
gato doctore omni sciētia celeberr-
mo attributus dñs Carolo zeno.

¶ Septimus est cōmunis pro quo-
cunq; comite.

¶ Octauus est communis.

¶ Nonus est cōmunis pro quacūq;
nobili muliere z matrona.

¶ Decimus est communis pro quo-
cunq; biathanato.

¶ Undecimus est cōmunis pro qua-
cunq; muliere nobili.

¶ Duodecimus est cōmunis p quo-
cunq; doctore genere nobilissimo.

¶ Tertiusdecimus est communis.

¶ Quartusdecimus est cōmunis.

¶ Quintusdecimus est cōmunis.

¶ Sextusdecimus est cōmunis.

¶ Decimasseptimus est cōmunis.

¶ Decimooctauus est cōmunis.

¶ Relique autem sunt pro senibus
pro mulieribus p pueris z puellis
communis.

¶ Orationes matrimoniales littera-
les. Incipiūt a numero. xx. vsq; ad
numerum. xxiij. quarum pma.

¶ Prima z si mihi iure letandus est
zc. Joannis britannici: que est cō-
munis z potest haberi in nuptijs
alicuius iudee.

¶ Secunda qualem in pñt cā zc.
xp̄ofori baregij: z est cōmunis.

¶ Tertia exaudiuit dominus depre-
cationem zc. fratris Gregorij bur-
tannici communis.

¶ Quarta nulle mihi p̄ies ampli zc.
fratris Gregorij britannici cōis.

¶ Quinta suere nōnulle zc. fratris
Gregorij britannici cōmunis.

¶ Sexta z si abūde aliquem zc. fra-
tris Gregorij britannici cōmunis.

¶ Septima videoz videre zc. fratris
Gregorij britannici cōmunis.

¶ Octaua nō verer viri zc. fratris
Gregorij britannici cōmunis.

¶ Nona censeo plerosq; zc. fratris
Gregorij britannici cōmunis.

¶ Decima videre videoz zc. fratris
Gregorij britannici communis.

¶ Tabula sermonum funebriū vul-
garizandorum p pueris vltra pul-
manti impressionem.

¶ Nemo vestrū ē zc. Sermo. i.

¶ In hac vita fies zc. Sermo. ij.

¶ Ut aligd vob optimi zc. Ser. iij.

¶ Video ornatissimi viri zc. Ser. iij.

¶ Luc' mortui zc. Sermo. v.

¶ Dors p se timēda zc. Ser. vi.

¶ Porro lz exp̄dictis zc. Ser. vij.

¶ Multis ex cāis zc. Ser. viij.

¶ Montē dilectissimi zc. Ser. ix.

¶ Quotidiana exp̄ictia zc. Ser. x.

¶ Quāq; viri docti zc. Ser. xi.

¶ Qm̄ ad honestissimos zc. Ser. xij.

¶ Nihil ē fies charissimu zc. Ser. xij.

¶ Qm̄ dilectissimi zc. Ser. xij.

¶ Fluminis ipet' zc. Sermo. xv.

53135.

C'Excell
nes oina
pplores
cosmup
culare
q' fratre
ordinis
rum non
ex aliena

E

propia
soppun
am op
natur
du'e m
nateb
turale
opation
ducant
ster ad
divina
hu est
nie: q
officio
salutem
mines
culpa
cites.
prohib
tor p
tis p
nec no
totas
preiun
opulen
fratres
e inuen
et sanct
codino
mitto
di. Di
partes

Sermones funebres vulgarizādi.

Excellentissimorum virorum sermones ornatissimi funebres: in vulgus populos: per pauciores solum luculentius indoctos: nuptiales autem aliquot (verum perculiāres) in lucē editi cura diligentia: quod fratris Gregorij Britanni: almi ordinis predicatorum professoris: quorum nonnullos ex propria: nonnullos ex aliena promptis officina.

mortis. In secunda de eius conditionibus. In tertia de conditionibus mortuorum. In quarta de statu eorum post mortem. In quinta de resurrectione eorum. Hec autem sunt capitula prime partis quod mors catur ex inobedientia primorum parentum. Secundum ex principiis nature. Tertium ex providentia divina. Quartum ex iusticia equitatis. Quintum ex misericordia et pietate. Sermo. i.

Secun

dū quod dicit Damasce n: nulla res distinguitur propria operatione: sed secundum Philosophum libro de celo et mundo: ad suam operationem unaqueque res ordinatur: sicut navigatio ad navigandum: et medicina ad sanandum: ad hec et res omnibus indidit potentias naturales: que sunt principia naturalium operationum: quibus mediantibus: res producantur ad opera. Quod igitur ordo non fuit ad salutem animarum ex inspiratione divina a principio fuerit institutus: in istum est et rationis personarum: ut fratres huius ordinis: qui predicatorum vocabulo censeantur officio salutaris insistant et predicent saluberrimam veritatem: exhortentur homines ad penitentiam preterite vite ex culpa: indulgentiam divine gratie pollicentes. Et qui executio talis officii ex proprio fratribus sepe a platis iniungitur per generale influxum mortalitatis humane: divino instinctu inducti: nec non et fratribus exigentibus excitatus ac sociorum spiritualium precibus: incipit divina largitate confusus: compilare opusculum quoddam de mortuis: ad quod fratres Juniores recurrere poterunt et invenire materias: secundum exigentias defunctorum. Temata autem convenientia conditionibus et statibus mortuorum committo fratrum voluntati et studio eligendi. Binidif autem presens opus in quinque partes. In quarum prima agit de causis

us mor

te non fecit. Sapientie. i. Cuius deus omnia fecerit iuxta illud. Jo. i. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil: mirabile videtur: quod actor libri sapientie dicat: quod deus non fecit mortem. Circa quod sciendum est: quod deus est principaliter causa esse. Mors autem est privatio esse. Jo. dicit: dū est quod mors est persecuta ex peccato inobedientie primorum parentum. Deus autem fecit hominem immortalem a principio: quod poterat non mori: si a deo per peccatum inobedientie non declinasset: quod potest ostendi ratione triplici.

Primo ratione finalis conditionis. Secundo ratione virtualis operationis. Tertio ratione nutritivæ subventionis.

Finalis quod conditio fuit: quod homo fieret immortalis: quod sicut habetur in aliis libris: ea que sunt ad finem instituuntur secundum rationem finis sicut per in artibus. Navis catina disponit ligna et est armamenta secundum quod pervenit ad finem navigationis. Miles parat equos: disponit arma: ordinat acies: sed quod pervenit victoriae. Quod igitur homo institutus fuerit ad finem beatitudinis: quod omnem facultatem humane nature excedit: oportuit quod in ipsa sui institutione aliquid sibi collatum fuerit supra principiorum suorum naturalium facultatem. Nam ex suis principijs naturalibus esse perpetuum habere non potest: cum componatur ex partibus: quod est causa corruptionis in rebus: et forma

Sermones funebres

pficit materiā: sūm ei⁹ capacitatē. Un
hec sibi supra p dīōez nature sue: col
lata sūt: vt aīa: que ad tā nobillē finē
ordinabaf. f. ad eternā bītudinē:
sūm ptatē suā supra cōem nature sue
ordinē esse ppetuū: materie cōicaret.
Nec aut ptas sup corpuserat ex ordi
natōe ei⁹ in finē: z iōspēdire nō pote
rat ei⁹ effectū: nisi p dēordinationem
ei⁹ a fine: De ordinatio aut fieri nō po
terat: sine pōtō mortali: z id ante q̄ i
pctm rueret erat immortalis. Sed per
pctm sc̄ns ē mortalis: eo q̄ peccare
poterat libero arbitrio mūdū in iusti
cia pfirmato: pp quod dicit Apōsto
lus Ro. vi. Sūpēdia pēti mors.

C Secōdo rōne virtualis opationis: qz
sicut dicit in Deute. xxxij. Dei pfecta
sūt opa. Sz pfecta opatio pfectū p
ducit effectū. Quū igit prim⁹ hō h̄p
positas oīum rex fact⁹ fuerit iuxta il
lud. Gen. i. formauit α⁹ hōiem α li
mo terre: z sicut p̄mus hō pfect⁹ fuit
quātū ad aīam z quātū ad sapiāz z
sūm Aug⁹. fuit mēte p̄dit⁹: z ita pfe
ctus fuit: q̄tū ad corporālē sustētā:
Et iō scdm statutum in oētē hō erat
simplex: z immortalis nō p naturā sed
p diuinā gratiā q̄ collata fuerat hōi p
originālē iusticiā. q̄ qdē gratia abla
ta fuit p culpā: z amota cā remouet
effectus z iō prim⁹ hō: quū peccauit
fuit morti traditus: iuxta illud apli.
Corp⁹ pp pctm mortuum ē. Ro. viij.
Rōne nutritiālis subuētiōis: nā in
statu ante pctm duplici bñficio ad cō
seruādū vitā subueniebat hōi. Nā cō
tra actionē caloris naturalis: q̄ ē in
stūmētū aīe cōsumit cōtinue: hūidū
radicale in quo ē vitā. Per cōsumpti
onē cōtinuā sit cōpeditio in corpe cui
subyēcebat p esum lignorū paradisi:
sicut mō subuenitur nobis per cibos
quos sumimus. Sz ad ppetuandā
vitā subueniebat illi p lignū vite p
pter virtutē ei diuinitus cōcessāz. Et
dē a qbusdā: q̄ pferebat ad restaura

tionē humidī radicalis cōpediti z ad
hoc pōt sumi qd dē Gen. ij. De ligno
autēz scie boni z mali ne comedas.
Circa qd sciēdū est: q̄ lignū vite habe
bat virtutē ex se cōseruādū vitā in eter
nū. nec erat immortalitatis cā pncipa
lis. sed ex virtute sua poterat diuini
tus cōseruare vitā. eo q̄ alimentū ex
ipō sumptū ad iperfectā assimilatio
nē adducebatur. z ponitur in eternū
pppter ips longeuū. Sermo secūdo.

Corpus

pp pctm mortuū est. Ro. viij. Cū α⁹
animā faciat. z oīa in esse constituat
posset dubitari: vñ mors attigat: si a
αo nō causatur. Dē. Sap. i. Be⁹ mor
tē nō fecit. Circa qd sciēdū ē q̄ mors
intrauit in mūdū pp peccatū sicut ait
Apōstolus. Ro. v. pp peccatū facta
est. pmo nāqz corruptio fontalis p̄n
cipij. Videm⁹. n. q̄ ad corruptionē
principiorū. sequit corruptio princi
piatorū. eo q̄ oīa pncipiata i virtute
sunt in suis principiis sicut p̄ ad sen
sum. qz oīs distinctio: colorum est p
lucem. z ideo obscurato fontali p̄n
cipio lucis nulla apparet colorū di
stinctio. Itē omnis fructus ramorū
procedit a stipite. z iō corrupto stipi
te corrumpuntur z ramuli. Itē oīs
homines fuerūt in primo hōie z ab
eo descenderūt. Sed qz primus hō su
it per peccatū corruptus. qz peccatūz
priuauit illū beneficiū per quod po
terat nō mori. Sed illo corrupto to
ta illa natura hōana. que in illo erat
fuit corrupta. z necessitati mortis
addicta. ideo omnes qui ab eo descē
derunt. cum necessitate mortis na
suntur. Et hoc est quod dicit Apo
stolus. Ro. v. Per vnū hominē pec
catum intrauit in mundum. z p pec
catum mors. C Secūdum per pec
catum facta est mors corruptio ori

guallo r
primi sta
para rati
pas ante
ita quod
la scāda
Sanent
effectus
subiectu
gere com
ris: quod
Ita etiam
ingere p
non ord
mo statu
q̄zore
le p qd
facta a
ē inordi
corrupta
dies dno
dies aī
poit p̄m
Bala. v.
Ip̄m. Et
iuxta ill
pit aggr
facta est
p̄niam
mo hōi
quo pad
dom et
n. de te
rie: dē
mittēt
morte
que d
oculi
e. m. d
tūcū
Et ideo
matis.
senten
donec
tūp
ueren
lam i

vulgarizandi

gnalis rectitudinis. Nam talis erat
primi status rectitudo. quia superior
pars rationis subiecebatur deo. Cor
pus autem subiecebatur rationi.

Ita quod prima subiectio erat cau
sa secunde: et secunda causa tertie.

Manente autem causa: manebat
effectus. Unde dum homo sic erat
subiectus deo: nihil poterat contin
gere contrarium in partibus corpo
ris. quod esset contrarium anime.
Ita etiam in viribus anime nihil co
tingere poterat. quod ratio superior
non ordinaret in deum: et sic in pri
mo statu nihil pigere poterat quod qu
od ordinaret a deo nisi per mortem

le per quod ordo mortis tollebat a deo.
Facta autem deordinatione anime a deo facta
est inordinatio in viribus anime. et per hanc in
corrupta quod sicut ratio superior fuit iobe
dies domini: ita vires inferiores sunt iobe
dies anime. Et ex tali inobediencia est in
iobe continua pugna. De qua dicit Apostolus
Bala. v. Caro concupiscit adversus
spiritum. Et ex hac pugna sequitur mors.
Iuxta illud. Sap. ix. Corpus quod corrumpit
aggravat animam. Tertium per peccatum
facta est executio regalis iudicii. Nam
per suam necessitatem mandatum fuit pri
mo homini. sicut habet Gene. ii. De omni li
gno paradisi comede. De ligno autem scie
bunt et mali non comedas. quocumque
non die comedas ex eo: morte morie
ris. Non enim plus credidit dyabolo per
mittenti mandatum. et dicenti. Nequaquam
moriemini. scit enim deus quod quicumque
que die comedetis ex eo: aperientur
oculi vestri: et eritis sicut dii scienti. b.
et m. Gen. iii. Et quia credidit falsita
ti: reus fuit criminis lese maiestatis.
Et ideo reus fuit pena totius poster
ritatis. Unde subditur inferius lata
sententia. in sudore vultus tui. v. p. t.
donec reverteris in terram de qua
sumptus es: quia pulvis es: et in pul
verem reverteris. Gen. iii. Et non so
lum ipse sed omnes posterius eius in

ita illud. ii. Re. xiii. Omnes mori
mur et quasi aqua dilabimur super
terram. Sermo tertius.

Deus mor

tem non fecit. sapientie. i. Cum mors
sit quedam pars alio: et omne agens
intendat esse perpetuum: quia pro
pter hoc agit: quicquid agit: ut habe
tur in secundo de anima. Mors est
preter intentionem agentis: et ideo
sapientie. i. dicitur. Deus mortem non
fecit. Provenit autem mors in ho
minibus naturaliter ex tribus.

Primo ex mensura periodi.

Secundo ex natura contrarii.

Tertio ex vehementia calidi.

Quia sicut in alijs litteris dicitur
Una quicquid res suo periodo mensu
ratur. Mensurans autem est tempus
quia sicut dicit sapiens. Tafefacit te
pus: et omnia senescunt in tempore:
et ideo per se tempus est causa corru
ptionis. Unde Apostolus Heb. vii.
Omne quod antiquatur et senescit
prope interitum est: et huius signum
est: quod ea que sunt extra tempus non an
tiquatur: nec senescunt nec corrumpuntur:
sicut angeli et similia. Idem
in anima. Unde dicitur. ii. de anima:
quod si senex acciperet oculum iuvenis
videret ut iuvenis. Per quod datur
intelligi: quod nec anime: nec virtus earum
senescunt: sed solum corpus: et
partes eius. Secundo ex natura con
trarii. Nam in corpore humano sunt
quattuor elementa: ex quibus com
ponitur corpus: et quattuor qualita
tes contrarie: que continue ad invicem pu
gnant: ex quarum discordia dissolvitur
corporis armonia. sicut enim incar
cerati mittuntur quotidie et nocte fran
gere carceres. ut possint fugere. et ad
loca propria remeare: sic isti quattuor
inimici corpora frangunt et destruunt.

a u

Sermones funebres

ut ad loca propria reuertantur: ut le-
uia sursum: et grauia deorsum ten-
dant. Quod enim compositum ex contra-
rijs est corruptibile. Huiusmodi simile vi-
demus in hominibus existentibus extra
propria patria: quia semper desiderant
ad propria redire. Tale est corpus no-
strum ex principijs nature: quod opus
corrupti iuxta illud. Apoli. i. Cori. xv.
Sicut in corruptioe: sed resurgit in in-
corruptioe. Tercio ex vehementia ca-
lidi. Quia. n. alia vinat per calidum et hu-
midum: si calor fuerit interius: desiccatur
cito humidum: et sic corpus dissoluitur. Si
autem in lucerna ardet: quia ignis cito ex-
tinguitur: sic humor cito consumitur. Et hoc
contingit in quibusdam regionibus
ethiopiae calidissimis: in quibus ho-
mines ultra. xxx. annos non dicunt
vivere: et ratio huiusmodi est: quia corpora eo-
rum sunt circumdata aere calidissimo. et
ideo opus quod sunt porrosa et sicca: eo quod
evaporant continuo: et humidum recedat
a corpore: et quia humidum recedit: ideo
efficiuntur corda eorum frigida. Et
ideo talis propter defectum virtutis
naturalis: que cum spiritu euapora-
tur cito senescit et desinit: quia sic dicitur. ij.
Corinthio. iij. Spiritus est qui vivi-
ficat

Sermo quarto.

Va autez

pater prudentia ab initio cuncta gu-
bernas. Sapientia. xliij. Luz ois rector:
et gubernator studeat multitudines
regere: et in omni bono et prosperitate ser-
uare: hoc est valde mirabile: quod deus quod est
summus gubernator et rector omnium crea-
turarum: et habeat curam de omnibus sicut ma-
nifestat Sapientia in omnibus propositis:
quod tam nobilissimam creaturam. scilicet na-
turam humanam tot diversitatibus
mortis subijci permittit. Circa quod sci-
endum est: quod hoc contingit ex tribus.
Ex circumstantia loci.

Ex intemperantia cibi.

Ex immoderantia exercitij.

Quia virtus naturalis per salubri-
tatem aeris conservatur illesa. Aer
enim subtilis ad liberam et sinceram
respirationem plurimum valet: sed
aliquando impeditur per nebulas: que
abundant in locis paludosis: et humi-
dis: ex quibus nebule resolvuntur:
que aerem inficiunt et faciunt pestilen-
tem. Aer autem infectus: plus naturam cor-
rumpit: quam cibis corruptus: quia imedia-
te: sine alteratione ad vitia transi-
t: sed cibis corruptus digeritur et alte-
ratur. Inficit autem aer ex vapore cor-
rupto: qui procedit ex animalibus ve-
nenosis: sicut legitur in legenda be-
ati Gregorii quod in stagno quodam: dra-
co persistens latitabat qui egrediens:
et ad muros civitatis accedens: aerem
inficiebat: et plurimi interibant.

Secundo ex intemperantia cibi
iuxta illud. Multi perierunt propter
crapulam. Et ratio huius est: quia secundum
quod homo habet determinatam quantitatem ita habet de-
terminatam virtutem. Virtus autem corporis sal-
vatur in medio: corrumpitur in ex-
tremis: sicut patet in rebus sensibili-
bus: que multo frigore: sicut in hyeme:
corrumpuntur: et a multo calo-
re: sicut in estate: omnia propter ni-
miam calorem desiccantur. sed inve-
re omnia vivificantur. et prout virer
herbe florent: plante pullulant: pro-
pter temperatum calorem. Et secundum
hunc modum: si cibis fuerit tempe-
ratus conservatur corpus. Nam si
fuerit nimis parvus cibus: debilitan-
tur virtutes naturales: et si fuerit ni-
mis magnus: cibus corrumpitur:
quia ex nimio cibo multi humores
generantur. et humiditates. Et ex hu-
miditatibus: nonnullae generantur
infirmities. Et hoc est quod dicitur in
euangelio Lucae vigesimo primo. At-
tendite autem vobis ne forte grauetur
corda vestra in crapula et ebrie-

vulgarizandi.

tate et curis huius vite et superueni-
at in vos repentina. dies illa.

Tertio ex immoderantia exerci-
tum. Nam ex immoderato labore de-
bilitantur virtutes corporales. Et ideo
natura sapiens ordinavit tempus la-
boris. et tempus quietis. quia tempus
quietis debet equari tempori laboris.
Nam quantum dies excedunt in hye-
me. et hoc ordinavit natura ad con-
servandum vices. Et ratio est quia dispo-
sicio corporis ordinata est ad simili-
tudinem musici instrumenti. in quo
corde ad cordam sunt redacte. Et
ideo si fortius debito percussatur de-
struitur armonia. Et sic est in corpo-
re humano sicut patet ad sensum. quia
excellencia sensatorum corrumpit
sensum sicut nimis splendida res cor-
rumpit visum. Hypocras. Ab indi-
gentia vel superfluitate corrumpitur
sensus. Unde dicitur de sole. quod ra-
dijs suis excecatur oculos. Sic est de
singulis sensibus. propter virtutes
corporis in multis laboribus corrumpuntur.
eo quod laboris vehementia dissolvit
corporis consonantiam. In medio
autem conservatur. Sermo. v.

Deus mor

tem non fecit. sapientia. i. ca. 2c. Cum mors
sit ultima penarum: eo quod horribilius
finis sit mors: non infligitur a iustissi-
mo et piissimo domino sine merito culpe
quia culpa ordinatur per penam. Et ideo
ex culpa primo paratur: parata est ori-
ginalis iustitia: per quam homo pos-
terat non mori: et relictus in principijs
nature. Et hoc est quod dicitur. Deus mortis
tem 2c. Non fecit enim causas mortis
que est peccatum: quia a deo non est illud
quod est contra naturam. De quo pec-
cator moris: et omnia que sunt mortis origi-
tur. Est autem in omnibus multiplex mors.

Propter distantiam localem.

Propter differentiam virtutalem.

Propter violentiam exteriorum.

Eo quod multum distat a deo: et hoc
est quod dicit Apostolus. ij. Gal. 3. Huius-
sumus in corpore peregrinamur a do-
mino 2c. Et ideo patres ex desiderio
essendi cum deo: appellabant se pere-
grinos: et advenas super terram.

Unde propheta. psal. ii9. Deus me quia
incolatus 2c. Nam hoc deus sit ubique
tamen secundum nobiles eius conditiones
dicitur esse in celo: iuxta illud. psal.
iii. Ad te levavi. o. m. q. h. in. c. Et
philosophus de celo et mundo dicit quod huius
signum est: quod homines manus ad ce-
lum levant. Et quidam dicit quod due
sunt partes orbis. scilicet centrum: et cir-
cunferentia: et omnes leges in hoc co-
cordant quod deus in circumferentia resi-
det. scilicet in celo. Et ideo dicitur in libro
de celo et mundo: quod ibi est vita: meli-
or omni vita. Et ideo videmus: quod
res quanto magis distant a celo vel
a deo: magis corrumpuntur sicut gene-
rabilia: et corruptibilia: que sunt sub
celo. Que autem magis appropin-
quant ad deum perpetuo solidantur:
sicut patet de corporibus supercelesti-
bus: que nulla alteratione mutantur.
Et ideo homines quando sunt in hac
valle miserie constituti continue mo-
riuntur. Sapientia. v. Non solum continue de-
finimus. **S**ecundo propter deficientiam
virtutalem. Eo quod virtutes natu-
rales semper debilitantur in agendo
Et ideo primo tantum convertitur de
alimento quod sufficit: non solum ad
restorationem et perditum. sed etiam
ad augmentum: et hoc durat usque ad
xxj. annum: postea convertitur solum
ad restorationem. Ultimo debilita-
tur tantum natura. quod non potest tan-
tum convertere de alimento in nutri-
mentum: quantum et perditur. Unde
oportet quod propter defectum natura-
lis virtutis: et admixtionem contrarij

a ij

Sermones funebres

sequatur corporis dissolutio. Exem-
plum huius habemus de vino: cuius
sap. admisceatur de aqua q. sit aquo-
sum: quia aqua inualescit. et virtus vi-
ni debilitatur in tantum q. iam non est
vinum. sed aqua. et s. hunc modum
hoies senescunt. et naturaliter moriun-
tur. quia ppter multam comestione-
m. sit admixtio multi extranei. et est in
eis defectus virtutis naturalis: que non
pot. convertere extraneum. et assimila-
re sibi. Et ppter hoc i. senib. sunt mul-
te superfluitates. et viscosae humidita-
tes. Et s. hunc modum homines se-
nescunt: et naturaliter moriuntur: iuxta
illud. Apostoli heb. 8. Omne qd. anti-
quatur et senescit. ppe. interitum est.
Tertio ppter violentiam exteriorē
sicut tyrānoꝝ: q. una die occiderunt
vndecim milia virginum altero die
multas matres. Aut ppter violentiaz
elementalium actionū. eo q. peccato-
res offendunt creatores celi et terre. Jo.
ipsi offendunt ab oib. creaturis mu-
di. Unde a terra absorbent. ab aqua
suffocant. ab aere inficiunt diversis in-
firmis. ab igne comburunt. Un-
de sap. xvi. Ois creatura exardescit i.
ultione inimicoꝝ. et ppter hoc apo-
stolus prebat de ista miseria liberari.
d. Ro. vij. Infelix ego hō q. me libe-
rabit de corpore mortis hui. gsa. dei per
iesum xpm. et c. Mirabilia opera tua
dñe. ps. 138. Sermo vj.

Deus mori

tem non fecit. sapiē. i. Cum ois
artifex opus suū firmet et stabiliat si-
cut melius potest. Uides mirabile q.
deus: quum sit pfectissimū agēs: crea-
turam suā tam nobilissimam. s. hu-
manam naturā negligat: et mori per-
mittat. Circa q. sciēdum est. q. pce-
dit ex diuina prudentia: que pmittit
sic deficere et mori triplici ratione.

Primo rōne virtutis: quā ei dididit.

Secundo rōne getis. quā ei instituit.

Tertio ratione societatis ad quas
eam perducit.

Ipse enim est optimus opifex: et
gubernator. Optimū autē est in quali-
bet gubernatione ut gubernator. qui
deat rebus gubernandis s. pditionē
ipsaz. Nam in hoc instituta regni con-
sistit. Unde nos videm. q. rectores et
gubernatores ciuitatū pmittūt. q. ho-
mines ciuitatis agāt s. sua officia:
et suas exerceāt artes sine quibus ciui-
tas pseruari nō pot. Nam natura icst
nat. adhuc i. inul homines habitare
ut hoies sibi inuicem ex p. actib.
subueniāt: quia nullus est. qui sibi p.
sufficiat cuiuscūq. conditionis exi-
stat: nisi solus ille qui fuit verus deus
et homo: et nisi sit aliquis. plusq. ho-
mo: sicut fuit Jo. Bap. et alij qui fue-
runt in solitudine soli habitantes.

Unde dicit phis. q. homo naturali-
ter est animal politicum. Et ideo idi-
get diuersarum rerum subuentione:
sicut patet discurrendo per singula. Et
s. hunc modum deus propter suam
pudentiam mundū gubernat. et pmit-
tit res agere s. p. virtutes. Sed
corpus humanum componit ex qua-
tuor rebus: que sibi inuicem inimicā-
tur: et habet contrarias actiones: ex
quarum contrarietate dissoluitur.

Secundo rōne quietis: quam ei in-
stituit. Nulla enim res pot. getari nisi
in p. loco: sicut navis non quie-
tat nisi in portu. et sagitta in signo. et
grauia deorsum: et leuia sursum. sic ho-
mo nō gescit nisi in deo. Augu. pmo
confessionum. Fecisti nos dñe ad te
et inquietum est cor nostrum donec
requiescat in te. et c. Et huius signum
est: quia res extra proprium locum
corumpitur: et in proprio loco con-
seruatur: quia sicut dicitur in alijs li-
teris locus est seruatiuus loca-
ti. Et ideo sapiens medicus remittit

infirm
dos. S
infirm
quod
prio. S
pala
ma m
locu
tio est
infirm
dicit q
lunari
ij. Et
malici
diffini
sancti
tam
que q
q. iph
et ordi
est bon
f. m. c.
ma ho
suam
solu
domi
Et id
homo
cuige
a deo
tis ad
nos aut
non po
autem
re cap
impleri
in ea h
cum
c. f. Aug
memin
ideo n
anima
to p. l.
Iouer
amor
crefo
qua

vulgarizandi.

infirmum ad locum ubi fuerat oriū
 dus. Sed nos in hoc mundo sumus
 infirmi diuersis infirmitatibus. Per
 quod patet. q̄ non sumus in loco p
 prio. Sed peregrinamur continue.
 Psal. 112. Multum incola fuit ani
 ma mea ⁊ c. Sed in celo est propius
 locus animarum ubi nulla corrup
 tio est vel pestis, nulla alteratio. vel
 infirmitas vel senectus. Quia sicut
 dicit quidam philosophus. A globo
 lunari sursum non est malum. Sap.
 11. Et non tangit illos tormentum
 malicie. Ubi constituti domine lu
 cidissimas mansiones: ibi requiescūt
 sanctorum anime. Sed ad prouide
 tiam gubernatoris pertinet: vt vna
 queq; res sortiatur pprium locū: eo
 q̄ ipsa prouidentia est gubernatiua
 ⁊ ordinatiua: Sed tunc vnaqueq; res
 est bene ordinata: quando locata ē:
 s̄m exigentiam sue nature. Sed ani
 ma hominis non potest ad locum
 suum ascendere. nisi a corporis carne
 soluatur: iuxta illud. Psal. 141. Educ
 domine ⁊ carcere animam meam.
 Et ideo diuina prouidentia permittit
 homines mori. Propterea dicitur in
 euāgelio. Bona ⁊ mala: vita ⁊ mors
 a deo sunt. Tercio ratione societa
 tis. ad quam eas perducit. Nullus sa
 nus artifex faceret aliquod vas: qd̄
 non posset nec deberet impleri. Deus
 autem creauit animam hominis tan
 te capacitatis ⁊ virtutis: que posset
 impleri: ⁊ in se deum recipere: ⁊ deus
 in ea habitare posset. Ioan. xliij. Ad
 eum veniemus ⁊ mansionem apud
 e. s. August. Animam dei capacem
 meminimus: ⁊ deo repleti potest. Et
 ideo nullum bonum terrenum pōt
 animam faciare. Immo homo quā
 to plura habet tanto plura desiderat.
 Iuvenale teste Satyra. xliij. Crescit
 amor nummi: quantus ipsa pecunia
 crescit. Et ideo ista est maxima pena.
 quia homo semper comedit: ⁊ sem

per famescit. semper bibit: ⁊ semper
 sitit. quia dicitur Joā. 4. Qui biberit
 ex hac aqua sitiet iterum. eo q̄ bona
 temporalia non faciant. sed vacuāt.
 Quia quanto plus homo habet de
 pecunia: tanto minus habet ⁊ ani
 ma. Quum igitur nihil sit vacuum
 in natura s̄m q̄ probatur in alijs li
 bris: ad diuinam prouidentiam per
 tinet animam vacuum replere. Sed
 repleti non potest in bonis eternis:
 nisi prius carne soluatur. Juxta illud
 ps. 64. Replebimur in bonis dom
 tue. Et iterum ps. 71. Replebitur ma
 iestate tua. Ideo necesse est per mor
 tem ad illa bona peruenire que pau
 lus optabat philosophi. j. cupio dis
 sol. ⁊ c.

¶ Sermo.

vij.

m Irabilia

opera tua domine. Psal. 138.
 Illud mirabile reputatur: quod ma
 xime apparet: eius tamen causa igno
 ratur. Sicut multi mirantur: quādo
 vident eclypsim solis ⁊ lune: ⁊ quan
 do vident monstra: ⁊ portenta ma
 xima: ⁊ hoc propter ignorantia ⁊ cau
 se. sed sapientes. qui causam sciunt
 non mirantur. Et scdm̄ hunc modū
 mirabile potest videri hominibus:
 q̄ ita sepius: ac subito homines mor
 riuntur. ⁊ precipue constituti in di
 gnitatibus. sed si hoc diligenter at
 tendimus: non hoc contingit a casu
 nec a fortuna. sed potius a diuina so
 ficia. Et hoc triplici ratione.
 ¶ Propter p̄suationē boni vniuersi
 ¶ Propter punitionem delicti.
 ¶ Propter terrorem aliorum.
 ¶ Quia sicut dicitur in alijs litteris
 bonum quanto comunius. tanto di
 uinus atq; eligibilis. Unde bonus
 partis dimittitur ppter bonū totius
 sicut exemplum ps in artificialibus.
 s. iiij

Sermones funebres

Videmus, n. q. medicus abscondit me-
bra putrida, ut cōseruet totum sabie-
ctum. Et abiicit ouē morbidā ne to-
tus grex inficiat. In ciuilibus etiā hoc
apparet. Videmus enim q. potestas
suspendit latronē ppter bonū ciuita-
tis. In naturis etiā manifeste p. Nā
natura permittit res corrūpi ut pos-
sint augmentari. Sicut p. de frumen-
to, q. in terra corrūpitur. Ideo dicit
Bath. v. Nisi granū frumētī cadens
in terra mortuū fuerit. ipm solū ma-
net. Et scōz hunc modū diuina iusti-
cia multos p.imit. ppter bonūz to-
tius populi: sicut patet de Bathan et
Abyron: Qui murmurabant cōtra
Moysen. Ideo orauit subita mor-
te interirēt: et sic pateret eis q. deus
misisset eū. Ideo aperta est terra et de-
glutiuit Bathan. et descendunt i
infernū viuentes cū quadrages. zc.
Hoc aut fecit diuina iusticia, q. posuit
malos ppter cōseruationē bonoz.
Un dñs precepit Moysi dicēs. Ma-
lescos ne. pa. m. Permittit deus mor-
tem corporis. ppter vitam anime.
Scōdo mors pcedit ex diuina iusti-
cia ppter punitionē delicti. Licet enīz
nō sit modo tēpus iusticie. sed potius
misericordie. tñ q. peccōres nō cessāt
deū offendere: et ei patientiā. puoca-
re ad irā: interdū deus rigore sue iusti-
cie exercet in peccatores acri. Unde
Valerius maximus. Lento enīz gradu
ad vindictā sui diuina pcedit ira. tar-
ditatēq. supplicij grauitate compen-
sat. libro primo de religione. Et Au-
gusti. Deus nō pmitteret in reb. ma-
lū eē. nisi esset a deo potens ut de quo
libet malo sciret eligere bonū. Et se-
cundū hunc modū oēm penā ordina-
uit per culpā. ut nihil sit inordinatū.
Et iō in diuina scriptura reperim. q.
pp diuersa peccā occisi sunt hoies ex
diuina iusticia. Nam ppter peccm luxu-
rie homines perierunt in diluio. q.

sicut dicit hystoria scolastica de cau-
sa diluuij. tantūz inualuit luxuria. q.
mulieres in uesania uerse. supergresse
uiris abatebāt. Propterea dicit deus
Bene. vj. Repleta ē terra malicia eo-
rum: et ego dispergā eos cum terra.
Penitet enīz me fecisse hominē. Itē
ut habet Gen. xix. ppter peccm cōtra
naturā destruxit Sodomā et Gomor-
rā. Unde pluit super eam ignes et sul-
phur. ut pena rīdeat culpe: q. in pec-
cato illo est ardor et fetor: et iō punif-
igne et sulphure. Itē ppter peccm sup-
bie percussit quosdā sicut p. xliij. Re.
xix. q. angelus dñi percussit in castris
assyriorum. capi. lxxv. milla. Simi-
liter habetur in actibus apostolorū
xij. De Herode qui uestitus veste re-
gia sedt pro tribunali et contiona-
batur ad populum. Populus autē
acclamabat dei uocens et nō homi-
nē. Et statim percussit eum. Ange-
lus domini: eo q. non dedisset hono-
rem deo: et consumptus a uermibus
expirauit. Tercio propter terrores
aliorum. Sicut habetur in actibus.
De Anania et Saphira uxore eius:
qui ad argutionem Petri expirau-
runt ambo. et factus est timor ma-
gnus i vniuersa terra et super omnes
qui audierunt. Nam ex timore domi-
ni recedit homo a malo: iuxta illud.
Ecclesia. pmo. Timor domini expel-
lit peccatum.

Sermo octauus

q. **Homō**

miseretur pater filiorū
misertus est dominus timētibz se.
Psal. 102. Quoniam quilibet res
habet propriam operationem con-
uenientem sue proprietati: sicut Sa-
phyus habet purgare oculū: et ada-
mas trahere ferrum et calor natura
lis conuerrere cibum in nutrimentū

vulgarizandi.

tum: sic prophetas dei est misericordia ut dicit Gregor. et cantatur affligue in ecclesia. Deus cui propinquum est et. Et ideo operatur ea que sue propinquantia sunt. scilicet misericordiaz. psal. xxij. Misericordia domini plena est terra. Et iterum psal. cxliij. Misericordias eius super omnia opera eius. Et ideo ex misericordia dei procedit quod quidam velociter moriuntur. ne in hoc seculo diutius affligantur: quia sicut dicitur Job. xij. Homo natus de muliere et. Sed misericordia dei exhibet morte mediantem: et hoc operatur deus misericordiam triplici miseratione.

¶ Primo eorum paruitatem.

¶ Secundo eorum puritatem.

¶ Tercio eorum iocunditatem.

¶ Ne decipiantur ab inimico quod sunt fragiles et debiles et ideo comparantur rei fragili. Job. xij. Qui quasi flos et. Nec autem fragilitas inest eis ex parte materie. quia de pulvere terre formantur. psal. cij. Recordatus est quoniam pulvis sumus. Item inest eis fragilitas ex parte corporalis forme. psal. cij. Quoniam ipse cognovit figmentum nostrum. Item inest eis fragilitas ex parte substantie. Job. xx. Transiet sicut visio nocturna. Idem vij. Ecce nunc in pulvere dormis. et quare sicut est fragilis. ita est miserabilis: et ideo tales indigent misericordia ne decipiantur ab inimico cui resistere non poterunt. propter quod dixit. Saul et David. i. Regum. xvij. Non valeo resistere Philisteo isti. quia puer es. Nam puerorum est esse sicut cera de qua facile formantur omnes figure. sic et ipsi de facili inducuntur et formantur ad malum et acquirunt habitum vitiosum. ita quod non possunt de facili remoueri. Philo. habitus est de difficili mobilis. Et iuxta illud Isa. Sicut et ethiopes non possunt pellem suam mutare et. Et ideo misericorditer agit deus. quando a pueri-

lia tales vocat de hoc mundo sapient. iij. Captus est ne malicia immutaret cor eius. Secundo miseretur eorum puritati. ne maculentur peccato. Nam puer dicitur quasi purus aer. Sed purus aer obtenebratur: et maculatur ex fumositatibus terre et aque. Et ideo tales misericordia indigent ne maculentur a mundo. Nam illud quod est purum et mundum cito maculatur quod illud quod est impurum. enim vero maculatur ex fumositatibus siccis terre que faciunt animam aridam. ps. cxlij. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Item maculatur ex humidis vaporibus aque. que faciunt animam lubricam per luxuriam et concupiscentiam. Gen. xlix. Effusus est sicut aqua: non crebas: quia ascendisti cubile patris tui: et maculasti stratum eius. Et ideo plus patet misericordiarum tales vocat dicens. Mathe. xix. et Mar. x. Sinite parabolos venire ad me: quoniam talium est regnum celorum. Tercio miseretur eorum iocunditati ne priventur solatio. Nam qui puritate pollent digni sunt ut ante deum novum canticum cantent. Apoc. xij. Cantabunt canticum novum ante sedem dei et agni et nemo poterat dicere canticum illud nisi illa. cxliij. qui empti sunt de terra. Et ratio hominis est quia hi sunt quorum mulieribus non sunt coinquinati. virgines. n. sunt et sequuntur agnum quocumque iterit. Et ideo misericors deus agit misericorditer tales a mundo abstrahens. ne propter fragilitatem decipiantur a dyabolo. iuxta illud Sapient. iij. Placida enim deo iusti anima. propterea illa liberat de medio iniquitatum. Postquam dictum est de causis mortis. nunc dicendum est de conditionibus eius. Cuius partibus ista sunt capitula.

¶ De fortitudine mortis.

¶ De bonitate eius.

Sermones funebres

De timore eius.

De honore eius &c.

Sermo nono.

43028

Quam amara est memoria tua. Ecclesi. xli. Vos debetis scire. quod si memoria mortis est amara incoparabiliter est amara eius experientia. quia tanta est eius potentia et fortitudo. quod nihil est sub celo. quod ei resistere possit.

Nam primo ipsa destruit naturam.

Secundo vincit potentias.

Tertio deicit excellentiam.

Est enim natura vis insita rebus et similibus similia preans: et sicut facit quod planta facit plantam et leo leonem et homo hominem. sic quod operatur naturam. operatur in tempore sicut patet in generatione hominis. Eius formatio fit in xvi. diebus secundum scripturam sacre scripture et etiam philosophie. Nam Augustinus super illud Iohannis. iij. annis. xlvj. edificatus est templum: hoc dicitur quod hic numerus dierum competit formationi corporis humani. Philosophi etiam dicunt quod in tot diebus natura corpus humanum format. Nam conceptus sex primis diebus est in forma lactis: in. ix. sequentibus est sub forma sanguinis. in. xij. est sub forma carnis in. xviij. Sequentibus diebus preedit usque ad lineamenta membrorum. Unde versus. Sex in lacte dies: tibi sunt in sanguine terni. Bis seni carnes: ter seni membra figurant. Corpore vero completo et organizato anima a deo noviter creata infunditur. et sic ad generationem hominis operatur deus. qui dat animam. Nam etiam operantur instrumenta nature. Motus enim celi operatur etiam homo et sol. quia homo hominem generat et sol. Operantur etiam ar-

tes et studia antequam ad perfectum beneplacant. Et licet cum tanto labore et in tanto tempore homo formetur et ad perfectum ducaf: vno ictu occidit: et nihil est quod contra mortem: hominem possit iuvare nec divitie: nec delicie: nec honores. Divitie non liberant a morte: nec delicie a verme: nec honores a fetore.

Sicut dicit. B. Post hominem vermes post vermes fetor et horror: sic in nobis hominem vertit omnis hoc. Nec etiam potentia humana. Exemplum de Alexandro. a quo petierunt quidam philosophi. quibus Alexander obrulerat immortalitatem: respondunt ei. quod non poterat eis conferre. quam ipse esset mortalis. Qui et dixerunt ei. Nunquid sis ergo mortalis. cur tot mala discurrendo facis. Secundo destruit potentiam. Nam potentie sunt primum operatorum.

Operationes vero sunt communes corpori et anime. Itaque nec anima sine corpore: nec corpus sine anima operari potest. quia corpus et partes corporis sunt instrumenta anime. Unde sicut miles non potest pugnare sine instrumentis militie clipeo. scilicet et lancea et similibus: nec etiam aliquis artifex potest sine suis instrumentis. ita nec corpus sine anima vel anima absque corpore. Propter quod dicitur secundo de anima. Qui dixerit animam gaudere vel tristari. tanquam dixerit eam texere vel edificare. Hoc est dicere sicut anima non potest texere vel edificare sine manibus: ita existens in corpore non potest gaudere vel tristari sine corporis partibus. Propter quod dicitur in primo de anima. si est anime aliqua propria operatio hoc maxime est intelligere: sed hoc non est sine fantasmate quod est conditio corporis. sed mors istam potentiam suam fortitudine destruit: ex eo quod homo mortuus non potest amplius operari.

Tertio deicit excellentiam: iuxta illud. psalmi. xxvj. Ubi impius super exaltatum et elevatum sicut cedros libani

vulgarizandi.

m

Elior ē

bles mortis: die natiuitatis.

Eccle. vij. ca. Nos debetis scire q̄ res que est melior omni re: recte potest dici bona. Sed res que ē melior omni re: est vita: q̄ oīa inferiora videntur ordinari ad vitā. Nam elementa sūt ppter mixta: et mixta ppter plantas et ppter aīalia plante: et aīalia ppter vitam humanā: sed mors est melior vita: propter tria.

¶ Quia coniungit finī.

¶ Quia coniungit paci.

¶ Quia coniungit veritati.

¶ In vna quaq; re optimus ē finis. Unde omne agens agit ppter finem et finis mouet agentem. Unde dicit sap. q̄ nullus aliquis ageret nō venturus ad finem. Sicut nābigatores non nauigarent: nisi deberent ventur ad portum: et miles non bellaret: nisi propter victoriam. et agricola nō seminaret nisi speraret fructū se percipiturum. sed vilius finis hominis est deus: ad quem non possumus peruenire. dum sumus in hac vita quia scdm apostolum dum sumus in corpore peregrinamur a domino. pmo Cor. v. Et sic vita impedit nos peruenire ad finem: et non solum nos sed que sunt in nobis. sunt. n. in nobis quatuor principiā materialia. q̄ oīa desiderant peruenire ad suos fines. sed mors frangit creationem et oīa conluncta dissoluit. et quodlibet elementorū vadit ad pprium locum. sicut ad suū finem. Nā aīa vadit ad deū. q̄ eas creauit. si tñ sine peccato mortali decessit. Caro ad terram de qua sumpta fuit. Gen. ij. Cinis est et in cinerem reuerteris. ¶ Scdo coniungit paci. Nā dñ sumus in hac vita. sumus in continua pugna: quia i nobis pugnant elemēta: humores et

ni. Transiit et ecce non erat et c. De hoc etiam dicitur Baruch. iij. Ubi sunt reges gentium et qui dominantur eorum qui lumen in am. g the. sibi aurum et argentū acquirunt sibi et non est finis et c. Et subdit. Exterminati sunt: et ad inferos descendunt. Refert quidam Ermogenes philosophus. q̄ tūba Alexandri erat aurea et ille patulo posita corā qua puerunt plures philosophi. Quorū unus dixit. O Alexander heri nō sufficiebat tibi totus mundus: hodie sufficiunt quattuor vlnē terre. Alius dixit. O Alexander heri populo imperabas: hodie vnus solus tibi imperat. Tertius dixit. O Alexander: heri terram premebas: hodie ab ea premeris. Quartus dixit. O Alexander heri vocem tuā omnes timebant. hodie te mortuum nullus timet. Quintus dixit. O Alexander heri habebas comitiū tot regum principum ducum. hodie solus iaces in sepulchro. Sextus dixit. O Alexander heri habebas tot regna in tua potestate: hodie te mors tenet in sua. Septimus dixit. O Alexander heri comedebas tot cibaria delicata. hodie factus es esca et cibus vermium. Et sic patet q̄ nulla excellentia ē in mūdo: non temporalis nec regalis nec cuiuscunq; altitudinis vel excellentie que per mortem cito non destruitur: depriimaturq; velociter iuxta illud Ecclesi. x. Omnis potestatus vita brevis. Et alibi Job 30 Eleuasti me et quasi super ventus ponens elisisti me valde. Quia quanto magis eleuatur periculosius depumitur iuxta illud. Isa. xij. Quomodo cecidisti lucifer de celo. qui mane oriebaris. Corru. in ter. qui vul. gentes: Et salomon qui altam domum facit. querit ruinam.

¶ Sermo decimus.

Sermones funebres.

partes essentielles. Sed ex pugna elementorum ducimur ad mortem. Ex pugna humorum ducimur ad infirmitates: quia ex corruptione diversorum humorum oriuntur diuerse infirmitates in corpore humano. Ex pugna vero partium essentialium inclinamur ad peccatum: eo quod caro repugnat regulæ rationis: iuxta illud. 1. postoli. Ro. vii. Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mee. Et ratio huius est: quia simile inclinatur ad simile: et quia caro est in iniquitatibus concepta. ps. l. Ecce enim in iniquitate ideò ad iniquitatem inclinamur. Et in omnibus discordijs istis sumus. dum vivimus in hac vita. Sed mors ab omnibus istis nos absoluit. si sine peccato decedimus. et coniungit nos patri. iuxta illud ps. lxxv. In pace factus est locus eius. Et habitatio eius in syon. Et. ps. iij. In pace in idipsum dux. et reg. Tercio coniungit nos veritati. Sed in hac vita falsitati coniungimur. iuxta illud ps. x. Bluminate sunt veritates a filiis hominum. Et ratio huius est quia omnis cognitio. perfecta. sed omnia veritas a prima virtute. sicut omne bonum a primo bono. Sed in hoc mundo non cognoscimus primam veritatem: eo quod omnino vera cognitio est a sensu. Unde intellectus: cuius obiectum est verum accipit a fantasia: et fantasia ab imaginatione. et imaginatio a sensu communi. et sensus communis a sensibus particularibus. et sensus particularis a rebus materialibus. Sed iste videntur esse vere. et sunt falsæ et vane. iuxta illud Roma. vii. Vanitati creatura subiecta est. sicut res que videtur pulchra. et vana est. iuxta illud. Prover. xxi. Vana est pulchritudo. Fornicator est delectabilis. sed est detestabilis. Et dissolute videntur stabiles et sunt fluxibiles. Sed in agnitione est talis processus. scilicet de primo ad ultimum a sensu ad in-

tellectum. Et quia prima acceptio est falsa. ideò et ultima est falsa. Et propter hoc dum sumus in via inuoluimur a tenebris falsitatis. et parum cognoscimus de veritate. Sed anime que sine peccato decedunt coniunguntur perfecte veritati: et in illa veritate contemplatur omnem veritatem: quia anime videnti deum orta est omnis creatura. Grego. Qui intus dei claritatem habet. nihil est foris quod ignoret. et sic qui perfecte diligant: et per consequens perfecte delectantur: Augu. Quum pervenimus ad se fontem etc. Nec omnia consequuntur per mortem et ab his omnibus impediuntur per vitam ergo melior est dies mortis etc.

Sermo secundus

• **MORS** bonus est iudicius tuus. Ecce

cle. xli. Video quod debetis scire ciues spectatissimi quod iudiciu mortis est bonum triplici ratione.

Primo ratione communitatis.

Secundo ratione equitatis.

Tercio ratione virtutis.

Bonum enim secundum Dico. est diffusivum sui ipsius et huiusmodi signum est quia res quanto plus habet de bonitate: tanto amplius se diffundit sicut patet tali exemplo. Item corporalis lux videtur optima. Sed nos videmus quod carboniculus plus diffundit de claritate quam cristallus et candela plus quam carboniculus. et stella plus quam candela: et luna plus quam stella: et sol plus quam luna et deus plus quam sol: et vnde quod quanto plus habet de bonitate: tanto magis habet de diffusione. Sed mors communiter se diffundit ad omnia inferiora sensibilia: que corrumpuntur quodammodo: eo quod mors est quedam privatio. Propter quod dicitur. Eccle. ix. Communionem

mortis
dicere
ro e
malu
morte
na
trai
stolus
Capit
sue
ne
mi
lo
lum
bono
mors
nes
est
nec
nec
no
ita
ita
pau
milit
quod
dine
tri
la
mo
in
re
tunc
riant
ex
miser
nex
ce
pude
fima
rum
cuius
disti
tates
pecc
sano
do

vulgarizandi.

mortis scito &c Sed potest aliquis dicere quod quanto est communior tāto ē peior. hoc ēē vēr si ex h̄ p̄seq̄ref malū qz ex malo p̄cedi t malū. S̄z ex morte sine p̄cō cōrigit seg sūmū bo nū iuxta illd. Jo. Apo. xliij. Bū mor tui q̄ in dño moriunt &c. Ideo Apo/ stolus desiderabat eam. d. Phī. p̄io Cupio &c. Elias autē petiuit anime sue vt moreretur. C Secundo ratio ne equitatis: eo q̄ est iusticiaria eter/ ni iudicis. Omnis enim rex in regno suo. ad hoc q̄ nō remaneat vlluz ma lum. habet iusticiā ad remunerādos bonos & puniendos malos. Sed mors est iusticiaria dei. qua in om/ nes iuste procedit. & nulli parcat: nec est acceptio p̄sonarum apud deum: nec recipit p̄io redemptione dona. nec precibus acquiescit. Quod aut nō acquiescat precibus apparet quia ita moriuntur iuvenes. sicut senes: iuxta illud. Omnes morimur. i. Reguz xliij. Et Eccle. ij. Moritur doctus. Si militer vt indoctus. Exemplum de quodam iuvene. quem pater de or/ dine volebat extrahere. qui dixit pa/ tri. Pater si vultis me liberare de il/ la mala cōsuetudine. quam habz ho mo in terra. ad te veniam. Cui pater respondit. Libentissime fili mi. & pe/ te quicquid vis. & faciam tibi. Dixit tunc p̄i filius. Hoc agatis qd nō mo riantur iuvenes. nec senes. Qui mor ex filij verbis confusus tristis inge/ miscens ait. Nec tanta quum sim se/ nex vsqz huc excogitavi. Viue in pa/ ce & recessit lectus ac gaudens super prudentia filij. Item mors est iustis/ sima. quia in ea fit retributio merito rum. iuxta illud. Reddet tunc vni/ cuiqz iuxta opera sua: in multis lo/ cis: sicut & tu esto supra quinqz ciui/ tates & Luc. ix. Propter quod mors peccatorum dicitur pessima. & mors sanctorum dicitur preciosa: C Ter/ tio ratione virtutis. Dabet etiaz po/

tentiam sanatiuam. videmus quod res que sanant morbos corporales sunt amare. Et scdm hunc moduz se habet mors ad morbos spirituales eo quod mors est valde amara. iuxta illud. Eccle. xli. O mors quā ama ra est memoria tua. Sed quia sic est amara liberat a culpa: iuxta illud Ec cle. xlv. Memorare nouissima tua & in &c. Propter quod scripsit Arist. Alexandro. Scribe in annulo tuo litteras mortis: vt quum eas legens decidat superbia tua. Exempluz. Bū quidā cōfiteretur peccata sua cuidaz confessori & ei magnā penitētiāz in/ iungeret: occidit eum gladio. Et simi liter de secundo. Accedēs aut ad ter tium ille blāde & dulce locutus est ei dicens. Nihil aliud tibi iniungo. nisi q̄ sepulture mortuorum debeas in/ teresse. & quando poteris sepelire: se pelito & adiunato. Quum antez ille hoc faceret. semel terrore mortis pa/ nefactus: reliquit seculam: & factus monachus p̄teritoruz penituit. in sanctum virū se erexit. Et iō dī meli/ est ire ad domū luctus: q̄ ad domū conuiuij. Et ob hoc dicuntur monu/ mēta. quasi mētē monētia. Segs er/ go. O mors bonū est iudicium tuuz. Sermo duodecimo.

m Memorare

nouissima tua: & in eternum nō pec/ cabis. Eccle. vij. Vos debetis scire: q̄ nonnullas iacturas libenter sustinet homines: propter vtilitatem. quam ex eis consequuntur. Exempluz sicut infirmus sustinet incisionem vulne/ ris in mēbris p̄pter vtilitatem corpo ris vel p̄pter deū vt martyres. Et iō videtur mors esse valde vtilis p̄pter tria que hō habz ex ea. vel eius consi deratione valde vtilia. C Pūmo hz noticiam perpetualem.

Sermones funebres.

¶ Secundo habet utilitatem regule generalis.

Tertio habet utilitatem doctrine
salutariæ

¶ **U**alde eni vile est: qd homo scri-
ptum cognoscat: qz sicut dicit Ber.
Multi multa sciūt z seipos nesciunt.
Nā quidā hnt noticiā elemētoꝝ sicut
pbi z astrologi. Et qdā hnt noticiā
opationū civilium: vt Jurisperiti: sz le-
ippos ignoꝛāt. Sz bñ talē hz noticiā
pp cōsiderationē mortis. Et hui⁹ rō
est: qz tale est ppositū qualia sūt cō-
ponētia. Sz p mortē hō resoluitur in
sua cōponētia: z in tali resolutionē ap-
paret. q fetores. z qd putredines z
abhominatōes. sunt ex qbus hō cō-
ponitur. ppter qd dicit. B. Quid fe-
tidius humano cadānere. qd horri-
blius hoīe mortuo. Cuius erat in vi-
ta gratissimus amplexus: sit in mor-
te horribilis aspectus. Quid igit sūt
delicie. qd diuicie. qd honores. Bini-
cie nō liberāt a morte. Nec delicie a
verme. Nec honores a fetore. Et sic p
mortē homo venit ad noticiā sue vi-
lritatis. post hominē vermes: post v-
mes fetor z horroꝛ. sic in nō homi-
nem vertitur oīs hō: quia forma fa-
uor populū: seruoꝛ iuuenilis opesqz.
surripuere tibi noscere qd sit homo.
ppter qd Alexander vulneratus a
sagitta dixit. Vos vocatis me filium
Iouis: sz hoc vulnus monstrat me
esse filiū hominis: sed hīc magis mon-
stratur p mortē: cuius sciētia est val-
de vilis ad nī presumēdū de se. iuxta
illud. ps. viij. Ut sciant gentes quoni-
am homines sūt. ¶ Scdo est vil p-
pter regulā generalē: qz ea q ad finē
ordinātur: fm ordinē ordinātur ad
finē: sicut pz in artificialibus natu-
ralibus: z civilibus. In artificialib⁹ q-
dem: qz domus est ppter habitatio-
nem. Et in naturalibus pz: qz arbor
sic ordinat a natura vt possit fruct⁹
pducere: z eos cōseruare. ppter qd

habet arbor a natura radices in ter
ra ad recipiendū humores: z folia ad
ptegendū fructus. Hoc ē pz in ciuili
bus: qz pugna est ppter victoriā. z iō
acies militū ordinātur z disponūtur
vt possint ad victoriāz penire. sicut
dicit Vincentius in lib. de arte mili
tari. Et isto modo ex cōsideratione
mortis q̄ est finis hoīs: vita debz diri
gi. ppter qd̄ Job. xij. Interroga ju
menta z docebūt te: z volanlia celi
z indicabūt tibi. Loquere terres: z re
spōdebūt tibi: z narrabūt pisces ma
ris: quia cauda tanq̄ sine reguntur
vt nauis temone.

Tertio est utilis, ppter doctrinam salutarē: q̄ ex cōsideratione mortis hētur cognitio vltimi finis: si finis ē cā causa: q̄ oē agens agit ppter finē, z finis mouet agēs. Un̄ oēs cau se ordinātur ad finem: quia in quali bet operatione est quedaz circulatio in quā finis mouit agens z agēs motus disponit materiam z materia disposita informatur p formam z forma ordinatur ad finem: z sic ei⁹ causa est principii z finis. Et quantū ad hoc melius est ire ad domū lactus q̄ ad domū cōuiuij: q̄ in ista finis creatorum hominum admonetur, z viuens cogitat qd futurū sit. Un̄ petrus cōmestor fecit in tūba sua hos verbus. petrus eram. quem petra tegit factusqz cōmestor. Nūc comedor vīuus docui: docere ne cesso. **Fortu⁹** vt discant qui vident inceneratum. Quod fait iste sumus: erimus quandoqz quod hic est. Unde glibet mortuus dicit viuenti: iuxta illud, Eccle. xxxvij. Memor est o iudicij mei: sic enī erit z tuū. ppter qd monumēta sūt in patulo. q̄ monēt mētē. exēplū Jo. elemosynarij: q̄ faciēs sibi fabricari sepulchrū nūc v̄ voluit id pfici ordinās qd sempin solēnitatibus: cū eēt in honore pōtificiali veniret aliqz dicēs. sepulchrū tuū impfectū est. **Jo**

vulgarizandi.

be ergo illis pñci: qñ nescis qñ fur ve
niat: iuxta illud. Luce. xij. Estote pa
rati: quia quia hora non putatis fili
us hominis veniet &c.

Sermo decimotertio.

Emor

esto iudi
cij mei.
sic. n. erit
& tuum.

Eccle. xxxvij. Vos debetis scire qd co
sideratio mortis e valde vtilis pp tria.
Primo p ea vitamus id qd ad im
pediendam salutem est efficacius.

Secundo per eam acgritur id quod
est ad curandam plagam virtuosius.

Tertio p eaz cofertur id quod ad
adipiscendam salutem est vtilius.

Nihil eni est efficacius siue in bo
no siue in malo qd radix totius & prin
cipiu sicut pz: qd i opibus meritorijs
charitas est radix omnis meritorij & e
efficacior ad merendum. patet et in ter
ra nascensibus: qd radix est efficacior
ad fructificandum. Istomodo in opib' vi
ciosis mundana malitia qd est radix om
nis malorum est efficacior ad ipedien
dum bonum. Nec aut malitia consistit
in trib' v'z in concupiscencia auaritia &
supbia. Na supbia inordinata erigit
in altum. Et quanto magis eleuat: tato
magis deprimat. Et io talis qui erigit
similatur vaporibus terrestribus: q
postq ascenderint sursum. iteq deor
sum deprimuntur: & eor locus no in
uenitur amplius. Et io de his di. ps.
xxxv. Vidi ipiu exaltatu: & c. s. c. l. Et
ptasit & ecce no erat. q. eni: & no est
innatus locus ei: sed ab hoc impe
dimento ho liberatur p mortem. pro
pter qd Aristot. scripsit Alexandro vt
in sculpi faceret i annulo suo litteras
mortis. Exemplum habemus de pa
uore: qui visa cauda superbit. sed vi
sis pedibus humiliatur. Un Elias cu
fuisset cominatus mortem Achab:
dixit dominus ad Elynā. Nōne vidi
si Achab humiliatu corā te. propter

quod dicit Eccle. x. Quid supbis ter
ra & cinis. Itē auaritia depumit. ga
terrenis bonis affectus a statu digni
tatis sue eijcit tales qui debent terre
nis dominari. efficiuntur terrenor
um bonorum serui: sed ab hoc libe
ratur homo per considerationem mor
tis: ppter quod dicit Hiero. Facile
contenit oia q se cogitat morturaz.
Itē concupiscencia retrahit qd nihil est
qd homines de statu sue altitudinis
sic eijciat sicut concupiscencia: qd totum
obtenebrat hominem & reddit sicut
belluā. sed ab hoc liberaf ho p consi
derationem mortis. ppter quod dicit
Grego. Nihil tāto valet ad domandū
carnis desideria. qm consideratio mor
tis assidua qualisq futura sit mor
tua. Exēplum legitur in vitis patruz
q quum quidam senex tētaretur de
quadā muliere. audiens qd eēt mor
tua letanter iuit ad sepulchrum. & il
lo aperto intinxit pallium in tabo. sa
nie ac putredine eius. & reuersus ad
cellam quā tentaretur de illa mulie
re. applicabat ad nates illum fetore
di. Ecce quod desideras. delectare in
ipso. & faciare. & sic mortificabatur
illa tentatio. Secundo acquiritur
per eam illud qd est ad curandū pla
gam virtuosius. sicut enim in corpo
re sunt diuerse infirmitates. ita reg
runtur diuerse medicine. qd contraria
contrarijs curatur. sed peccata sunt
diuerse infirmitates aie. sicut dicit Tul
lius. Inter quas est peccatu mortale
cōtra qd ordinatu est penitēcie reme
dium. que fm Ambrosius est virtus
perfecta. que eē imperfectum reducit
ad pfectum. sed ad hanc assumenda
inducit mortis memoria: sicut habe
tur in Jona. v. qd viri Nininite ad cō
minationem mortis penitētiā ege
runt. Legitur. n. illis quod quuz Jo
nas predicaret adhuc quadragin
ta dies qd Niniue subuerteret: tūc rex
ascendēs de solio suo induc' sacco

Sermones funebres.

sed in cinere. Exēplum depirata: qui occidit duos confessores vt supra.
Tertio per causā pferit illud qđ ad adipiscēdā salutē est vtilius. Et hoc ē pseuerātia: iuxta illud. Non qui iceperit: sed q pseuerauerit zc. Sicut enī miles non recipit honorificentia nisi supuenerit victoria: z nanta nō recipit pmiū: nisi puenit ad portū: sic homo non pmiat: vel saluat: nisi pseueret vsq ad uite terminū. Sed hāc pseuerantiam pferit nobis memoria mortis ppter qđ dī. Apoc. iij. Esto vigilans z pfirmā cetera: quē erāt moritura. i. pitura: qz si non vigilaueris pseuerādo: veniā ad te cito. Exēplū illius iuuenis: quē vocabat pz extra religionē trahere: qui dicit q amone ret puetudinē mortis: lege vt supra.
Sermo.

xij.

Buc do

mie de custodia aiaz meā. ps. 141. Nō obetis vos ignorare vides spectatissimū q mors est valde vtilis ppter. iij.
Primo liberat a carcere.
Secūdo liberat ab errore.
Tertio libat ab irrōnabili amore
Sicut enī existēs in carcere pua p pua opatione que est civilr viuere v puerfari: eo q hō sit aial politicū: z naturatr iclinant hoies adiuicē puer sandū: sic aīa existēs in corpore pua p pua opatione. Qđ sic pz. Opatio pcedit a potētia: z potētia uest rōnalis: rōnalis autē est intellectus z volūtas. Sed intellectus respectu veri: volūtas respectu boni. Sed qđiu anima est i corpore nō pōt pfecte itelligere veritatem: qz sicut dī in ps. 98. Nubes z caligo in circuitu eius. Et rō huius ē: qz intellectus a fantasmatib: z sine ipsis itelligere non pōt. Sed fantasmata causant a rebus exteriorib. Sed res exteriores apparēt q nō sūt: qz aliqd

apparet pulchz: qđ est turpe: z aliud apparet turpe qđ est pulchz z aliđ v odoriferū: quod est fetidū: z ecētrario: z sic de alijs sensibus: z sic sepe a falsis decipit intellectus: z hec est causa quare magis hoies intēdūt falsitatem q veritati. Propter quod dī. ps. xj. Diminute sunt veritates a filiis hominū. Itē volūtas respectu boni. Sed plures magis diligūt mala q bona. Et ratio huius est: qz bonū z verū puerant: qz nihil intelligit nisi cognitior sicut dicit Aug. Sed qz nō cognoscit ver. ideo diligīt bonū. ppter quod i ps. 4. dī. Filij hominū vsqquo graui corde zc. Sed per mortem aīa educitur de corpore: z liberatur a fantasmatibus: ita q intellectus tēdit in verū: z volūtas in bonum nisi per peccatum impediatur. Nam quelibet aīa separata a corpore habet plenissimā cognitionē veritatis: z dilectionē trinitatis. Propter q quidā Platonic nomine: quum legisset libros Platonis in qbus pbatur anima esse immortalis: interfecit se vt his miserijs absoluta diuinis intellectibus arniretur. Secūdo liberat ab errore. Tota enī nostra cognitio orit a sensu: ideo q caret sensu: caret vna scia: eo q qui nunq habuit visum non potest hēre sciam de coloribus: sed sensus informatur reb sensibilibus. Res autē sensibiles sunt in pūno motu. Ideo qđ phis nomine eraclitus pūderas continuū motū in reb: in fine sue vite: ad hoc reductus est: qz nolebat de qstione rhidere vbo: sed tū monebat digitum: qz res vera: statim erat falsa. Et isto modo ppter continuā variationem rerū falsam estimationē z opinionem haberemus de ipsis: sicut pz de antiquis phis: qui multis fuerūt erroribus implicati. Sicut Democritus dixit oīa cōposita esse ex atthomis. z sicut empedocles qui posuit mūdū per litem z amicitia generari: z cor

rampi
anima
to zce
ritate
mūs
bill ch
littera
enim
quid
Boni
ni cōm
vri b
ad dñi
cut vid
nam
rale
tante
cedit
dilect
nū p
Sed d
bus d
re dñi
e se al
te fec
ficio
lorē
liber
qz sep
tur: m
cut ce
tur a
qđ d
e c
rue
lud
gru

ad p
ctū a
est rec
est bo
cipij
non

rumpi. sed ab his erroribus liberatur anima per mortem: quia si sine peccato excedit in tuetur et videt omnem veritatem dei. Grego. in moralibus. Quis intus divinam claritatem habet: nihil est foris quod ignoret. Tercio liberat ab irrationali amore. Amor enim naturaliter tendit ad bonum: quia sicut dicit philosophus primo ethicorum. Bonum est quod omnia appetunt: sed anima carni coniuncta copellitur ad dimittere ducem bonum: quod per se est amabile: et ad diligendum bonum apparens: sicut videmus quod avarus diligit pecuniam: et adulter luxuriam. Sed naturale est quod bonum quanto purius est: tanto est nobilius: et quanto plus recedit a puritate tanto plus recedit a dilectione. Sed bonum divinum est bonum purum: nihil habens mali admixtum. Sed bonum mundanum multis defectibus est admixtum et malis: sicut per de divitiis: ad quas multi afficiuntur: et se affigunt: que habent in se multos defectus amixtos. scilicet labor in acquisitione: et molestia in possessione: et dolor in amissione. Sed ab omnibus his liberatur homo per mortem: quia anima postquam separata est a corpore: non obtenebratur: nisi per mortalem maculam. Sicut cognoscit primum verum: ita afficitur ad putram: quod est verus. Propter quod dicitur psalmus. xvij. Diligam te domine foris me. et c. quasi dicens onere carnis gravatus te diligere non possum in terra illud. Corpus quod corrumpitur. aggranat animam. Sermo. xv.

Capitulum

ad philippum. primo. Cum corpus nunc sit directum ab intelligentia non errat: semper est rectum: et semper tendit ad illud: quod est bonum: nisi ex defectu alicuius principij impediatur. Et ideo naturaliter homo non appetit mortem: quia destruit esse.

Si tamen recta ratione mors consideretur utilis invenitur propter tria.

Quia liberat a mundo.

Quia liberat a peccato.

Quia liberat a pravo consortio.

Primo liberat a mundo: quia nos potius decipit eo quod modo ponit in prosperitate modo in adversitate. Quia sicut mutatur mundus sic mutantur ea que in ipso sunt. Nam in mundo mutantur elementorum qualitates: quia uno tempore dominantur coelestia superiora sicut in estate: quando sol movetur per signa meridionalia: et per hanc mutationem generantur frigora: et calores venti et pluvie. Item generantur temporum vicissitudines: per quas tuorum temporum anni: quibus tempus distinguitur. Item mutantur hominum etates et qualitates: et conditiones. Quia quilibet existens in mundo multis rotatur infortuniis. Propter quod dicit Boetius primo libro de consolatio. Quid me felicem torrens iactantia amici. Quum igitur sic sit ista mutabilis mundus: et de bono in malum variabilis merito est continendus. Exemplum cuiusdam ducis: qui posuit in extremis respiciens pallatia sua dixit. Quod est continendus mundus iste. Ecce habeo tot pallatia: et tot possunt hospitari in eis: ego tamen nescio: quo hac nocte debeam ire: et hospitari. Sed ab hoc mundo homo liberatur per mortem quia anima separata. Per suam naturam non habet locum in hoc mundo: sed in celo nisi per peccatum impediatur. Propter quod dicitur in psalmis. xxi. Dominus regit me nihil mihi deerit et c. Secundo liberat a peccato: Nam quando anima est in corpore habet voluntatem vertibilem ad bonum: et ad malum: nec est aliqis in carne eluens: quia possit ex toto absolvi a peccato: nisi per gratiam spiritalis: sicut fuit beatus homo. Et ratio huius est. Quia licet voluntas non possit cogi a carne: tamen multum inclinatur ab ea: propter vehementes passionem: quia homo patitur in corpore: et impellitur ad malum. Propter quod dicebat apostolus.

Sermones funebres

Ro. vij. Infelix ego hō. Et ppter talē im-
pulsū: nemo ē q̄ possit carere pctō:
ppter qd̄ dicit Jo. prima pmo. Si di-
xerimus zc. Sz ab hoc liberamur p
mortē q̄ si hō sine pctō decedat: ita
firmatur in bono: q̄ nullo mō pōt de-
flecti ad malū: iuxta illud Eccle. xv.
Firmabimur in illo z nō flectetur zc.
Tercio liberat a prano consortio:
q̄ inter oīa que spediunt salutē: n̄ fāz
est malū cōsortiū: ppter qd̄ brō Arse-
nio q̄rēti viā salutis vox de celo dixit
Arseni. fuge homines: z saluaaberis
Et hui' rō est q̄ elemēta q̄ cōtingunt
se: alterant z corrūpūt: a ppuetati-
bus suis: sicut terra ab aqua hume-
ctat: z aer in frigidat. z ab igne inflā-
matur. Un' vn' malus hō inficit totā
cōgregationē. z vna ovis morbida
totū gregē corrūpit z vn' malus hu-
mor totū corp'. Et iō Iuuenalis ille
poeta satyricus inq̄ satyra secunda
Bedit hec cōtagio labes. Et dabit in
plures: sicut grex tot' in agris: vni'
scabie cadit. z purigine porci. Uua
q̄ p̄specta lūozem ducit ab vna. iux-
ta illud. Modicū fermētū totā mas-
sam corrūpit. Et iō diligēter d̄z hō ca-
uere ab h̄mōi: q̄ q̄ tetigerit picē inq̄-
nabitur ab ea. Sz ab hoc hō liberat
p mortē q̄ si sine pctō discedat de cō-
sortio malignorū trāsit ad cōsortiū
b̄torū z angelorū. Q̄ fm Bre. Noi-
nes assumunt ad ordines angelorū
fm diuersitatem meritōz iuxta illud
erunt sicut angeli dei. Sermo. xvi.

Imor

Job. iij. Sciendū est. q̄ t̄mōz immi-
nēns piculi cōturbat hoīez. Et iō i ti-
more pallescit: q̄ calor naturalis in-
terius reducitur: vt possit resistere imi-
nēti piculo: sic illi de comitatu redu-
cunt ad ciuitatē. q̄n ab inimicis op-
pugnātur. vt nō p̄ualeat in obsidiōe.

Et iō qdā nō timētur. q̄ estimantur
lōgūqua multum. vel q̄n sunt mul-
tū vel p̄pinqua vel coniuncta. Pro-
pter qd̄ illi q̄ decapitant nō timent pe-
ricula. q̄ sūt ita p̄pinq̄ q̄ non possint
remediū apponere. Ita hō timet pro-
pter aduersariūz inuadentē. sed pre-
oibus alijs que timentur est mors. z
hoc p̄z quantū ad eius potentiam.

Primo destruit esse.

Secundo destruit bene esse.

Tercio destruit posse.

Primo destruit eē. quo dicit Aug.
Considera qd̄ bonū sit esse boni. qd̄
bri considerāt. sed istud esse sic considera-
tum destruit p mortē. Esse enim est
qd̄ p diffinitionem designatur: quia
diffinitio est oratio significā qd̄ qd̄
est. sed diffinitio hoīs ē q̄ substantia
aiata. sensibilis. rōnalis. suba aut est
qd̄ p se subsistit. sed talis substantia
tollitur p mortē iuxta illud. ps. cij.
sp̄s p̄trāsibit i illo z nō subsistit zc.
Itē substantia ē aiata sed aiata distin-
guitur. quum aia p mortē a corpore
separatur iuxta illud. ficcine separat
amara mors. Itē substantia ē anima-
ta sensibilis. sed nihil ē sensibile sine
calore. sed mors extinguit calorem. z
huius signū. q̄ quum hō morit' ex-
tremitatibus in frigidatur donec to-
tus calor expiret. Itē substantia rōna-
lis est. sz mors distiguit rōnē. q̄ tāta
est acerbitas mortis. q̄ nihil p̄mittit
cogitare. vn' ecclesia. Memēto crea-
toris anteq̄ veniat ip̄s afflictionis.
Secundo destruit b̄n eē. q̄ nihil est de-
siderabilius b̄n esse. sed iter oīa desi-
derabilia. decētia pulchritudinis ē
maxime d̄siderabilia. Et illa pulchri-
tudo in tribus p̄sistit. In iuuenili eta-
te in mēbroz equalitate. z in coloris vi-
uacitate. sz mors destruit iuuenilem
etatez. eo q̄ nō p̄cit etati: vel cōditioi
Exemplū illius iuuenis quem p̄ ro-
lebat de religiōe extrahere. vt supra.
Itē destruit mēbroz equalitatez. q̄

mors
creda
struit
hō sit
Temo
rōm
no v
qd̄ p
non
p̄p
ad
as an
das v
as n
rō p
capit
cpa
stru
Qua
gunt
nunt
nem
tur v
nam
uio
uie
fici
tis
prop
aut
Et bi
p̄p
com
la p
cui
allo
p̄m
dici
tur

Job
om
top

mors destruit et dissolvit membra:
et reducit in sua pponentia. Item de-
struit colorem: quia tunc cum iuvenis
homo fit coloratus in morte fit fuscus.
Trenor iij. Quo obscuratus est au-
rum: mutatus est color optimus. Ter-
tio destruit posse: quo nihil est vtilius
quod patet. Dis. n. res est propter sua opa
non est. Operatio autem egreditur a poten-
tia: quod est principium operationis. Unde res quod
non potest operari est quasi frustra. Sed mors
destruit omnes potentias hominis. et potentes
as animales: per quas sentit. et potentes
vitalis per quas vivit. et potentes
as naturales per quas naturaliter agit. Et
ratio huius est: quia potentes animales sunt in
capite: vitales in corde: naturales in
epate. Sed per mortem totum corpus de-
struitur: et in sua elementa revertitur.
Quum ergo tales potentie sunt or-
ganice. ideo destructis organibus: destru-
untur et ipse potentie quantum ad operatio-
nem. Sicut destructo oculo destrui-
tur visus et destructa navi destruitur
navigatio. Quarto destruitur co-
vivere. Naturaliter enim continet co-
vivere alij. Quia nullus homo sus-
ficit sibi. Unde Esopus. Nemo sibi sa-
tis est eget omnis amicus amico. Et
propter hoc qui non vivit cum alijs
aut est homo silvestris: aut est plus quam homo
Et hic sufficit sibi ipsi. Sicut Io. Ba-
ptista qui vivebat in heremo. Sed
convivere destruitur per mortem: quia nul-
la post mortem habet motum: quo possint
civiliter convivere: quia unusquisque cum
alio vivit et conversatur in his quod ma-
xime ab amico diliguntur. Sed Aug.
dicit quod defuncti nesciunt quid aga-
tur in ista vita.

Imor

Job. iij. cap. xv. Cum mors sit finis
omnium terribilium sicut dicit Philo-
sophus. 3. Ethico. Et quod omne quod

timetur: propter mortem timetur. id est
ad hominibus timeat. Unde Petrus apo-
stolus propter timorem mortis negavit christum
quem maxime diligebat. Et ipse christus
imminente morte cepit pavere. Ratio
autem quare mors multum timeat est.
Primo ratione scititudinis accessus.
Secundo ratione similitudinis ingressus.
Tercio ratione impossibilitatis sui cursum.
Et ideo non potest sibi providere:
quia subito dum non sperat venit con-
tritio eius: iuxta illud. Quum dixerit
pax: et secuturum re. super eum interit.
Et ratio huius est: quia in finis mor-
tis mors superveniet homini: quia
aliquando per tristitiam: aliquando per
naturam: aliquando per violentiam: ali-
quando per repletionem: aliquando per evacuationem.
Per tristitiam quidem: quia quicquid cor
tristatur: et claudit: et sic virtutes: et
spiritus vitales egredi non possunt.
Et ideo homo debilitatur: et debilitatur
iuxta illud. Prover. xvij. Spiritus
tristis exsiccat ossa. Item moritur per
nimiam letitiam: quia in leticia aperitur
cor. et tunc spargitur calor et infrigi-
dantur membra. Et ideo homo etiam
gaudio nimio moritur. Unde legis
de hypocrate: quod rediens a studio: quum
timeret ne nimis propter nimium gaudium mo-
rere reversionis filij: promisit ei nuncium:
quod nuntiaret ei aliquid triste. Item moritur per
violentiam: quia omnis creatura eam impugnatur
Nam calor dissolvit: frigus mortificat
humidum putrefact: siccum desiccatur. et
hoc est quod dicitur in libro Sapientie. v.
Armabit creaturam ad ultiones ini-
micorum. Item moritur per naturam. Nam
natura est principium motus. Motus
autem abstrahit partes. Item mor-
tur est in tempore: in quo omnia senescunt.
Ideo sunt prope interitum. Item mor-
tur per nimiam repletionem: quia ex nimia
repletoe suffocantur virtutes naturales
iuxta illud. Eccle. vij. Propter crapu-
lam multi perierunt. Item per evacuationem
ex qua natura debilitatur ita quod non possit ei ali-

Sermones funebres

quando subueniri p quā piā medicinā
ps. lxxij. defecit caro mea et cor meū
Et sic mors timēda ē pp incertitudi
nē. Eccle. ix. Nescit homo finē suū.
¶ Secūdo rōne similitudinis ingressus
Nā ingressus hoīs ad vitā rīdet in
gressui hoīs ad mortē: et cōtrario.
Sed quū hō ingredit ad vitā est ple
nus miserijs. quū vero morit: pūaf
diuitijs: qz nihil secū fert in ingresso
nec in recessu. Apo. i. Th. vi. Nihil
eni intulimus in hūc mūdū. ps. lxxv
Nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū in
manibus suis. Et Job. i. Nud' egres
sus sum de utero matris mee nudus
revertar illuc. Exemplū soldani: qui
fuit maximus inter oēs soldanos: q
appropin quās mortis fecit sibi asser
ri sudariū suū: et lacerari et vocifera
ri: Ecce soldanus nihil defert de hoīs
suis: iuxta illud. Job. xxvij. Bines
quū dormiuerit nihil secum asseret.
¶ Tercio rōne impossibilitatis sui
curtus: qz cōtra mortē non pōt dari
remediū ullū. Tūc diuitie nihil pōt
potētie nihil cōferūt: nec his similia:
qz cōtra diuinā suam nō pōt esse re
pugnātia: qz hoc iudiciū a dño omni
carni. Exemplū illius militis gratis
fimi illi regi: q quū visitaretur a rege
et offerret ei oīa: que facere posset pe
tuit expulsiōē mortis. Cui rex. hoc
facere nō possum. Et ille. Ego illi ser
uā q hoc facere potest. Ser. xviij.

Sicut

Corinthio. xv. Postquam dictū est
de conditionibus resurgentium: nūc
dicendum est de dotibus ipsorum.
Et quia homo consistit in anima et
corpore: ideo dotatur quantum ad
vtrumque: Sed quia anima est nobi
lior corpore: et dotes anime differūt
a dotibus corporis: ideo de dotibus
anime prius dicendum videtur:

Que quidem quantum ad presens
quattuor possunt assignari scilicet.

¶ Primo visio immediata.

¶ Secundo tentio firma.

¶ Tercio dilectio inflammata.

¶ Quarto delectatio continua.

¶ Est qz immediate videm' deū sicut 2

Hoc aut replet oē desideriu iuxta il

lud. Jo. xiiij. Dñe ostēde nobis. p. 2. s.

n. Et iō Moyses lz esset israelitici po

puli pnceps ab eo pstitutus faciē do

mini contēplabaf. Et iō dicebat. Ostē

de nobis. s. 2c. Cui et rñsum est. Ego

ostendam tibi omne bonū aggregatum: qz

in eo est omne bonū aggregatum: qz

in eo sunt oēs pfectionis omniū gra

tiarum. sicut dicit quidaz Phūs. Et

ideo si eēt aliquod bonū in alia crea

tura: quod in deo nō inueniretur: eēt

diminutus respectu illius creature.

Sic patet i omni genere creaturarū

respiciendo. Nulla enim creatura in

ueniretur ita nobilis q in oībus aliā

creaturā excederet viliorē et non in

aliquo excedatur. Sicut aurū ē nobi

li' plūbo: et nihilominus plūbū exce

dit aurū in aliquo qz speculū obtegi

tur ex plūbo: qd nō pōt fieri ex auro.

Et leo est nobilior agno in fortitudi

ne. Agnus autem excedit leonem in

mansuetudine. et sic est in ceteris cre

aturis. et ratio huius est: qz nulla cre

atura est: que contineat oēm pfectio

nē. Si qd ergo esset in aliqua creatu

ra: quod non esset in deo: illa creatu

ra esset nobilior deo: quantū ad illaz

cōditionē qd est abhominabile cogi

tatu. Igitur quū deus contineat in se

omnem pfectionē. et bonitatē deſide

rium in aspectu eius pſicitur. et reple

tur. iuxta illud Isa. lx. Tunc videbis

et afflues. et mirā. ps. cxxvi. Qui im

pleuit desiderium suum. ¶ Secunda

dos est tentio firma. In hac enim vi

ta licet deus sentiat: nō tñ firmiter

teneretur: quia vadit et recedit. iuxta il

lud. Jo. xiiij. Uado et venio ad vos et

ideo
l. cre
nam
ra a
pho
ad m
loz
par
adu
ne
sic
no
nobi
Cant
C. 2
quia
ram
e an
ram
cum
mēt
lido
gen
sed p
nihil
do d
volu
re n
ama
nem
uet a
ibim
mus
aia
delec
nom
dispo
in al
delec
erat
lectat
verbi
prepar
cedit
bimur
positi
delect

vulgarizandi.

Sermo.

Sicut

christus re.
surrexit. &
nos resur.
gemus. xij.

Cor. xv. Postq̄ dictū est de
tollbus aie. nūc dicēdum restat de co
ribus corpoz glorificādoz: que item
sūt quattuor: que respōdet quattuor
defectib⁹ q̄b⁹ in vita ista affligimur.
Corruptibili nāq; corruet icorrupti
bilitas: granitati a gilitas spissitudi
ni subtilitas: caligini claritas.

¶ Prima erit icorruptibilitas.

¶ Secunda erit agilitas.

¶ Tertia erit subtilitas.

¶ Quarta erit claritas.

¶ Prima. n. cognitio corpoz glori
catōz erit icorruptibilitas. In hac vi
ta p̄senti oēs morimur. q̄ tpe mēsu
ramur. & tpi subycimur. Tēpus aut
a motu p̄mi mobilis causat. Et ideo
q̄d sub motu celi cōtinef corrupit: &
alterationi subycit. Sed in celo em
pyreo nō est mot⁹: & per p̄ns nec t̄ps.
iuxta illud. Apoc. x. Et tēpus nō erit
amplius. Tēpus aut. vt ait P̄hs. in
quarto p̄hysicōz est causa corruptio
nis. Et iō oia q̄ sunt supra t̄ps nō cor
rumpunt. Sicut angeli & sancti in ce
lo existētes: & hec est causa quare aia
variat. Iusticia scia & ignorātia vitia
& v̄tutes: q̄ quodāmodo tēpori sub
iacent. Et hoc in q̄tū corp⁹ regit & mo
net. & de hac v̄te dicit Apoc. i. Cor. xv.
seminat corpus corruptibile. surget
icorruptibile. Et sciēdū q̄ corruptibi
litas accipit corpib⁹ nostris ex parte
loci: ex parte subiecti: & ex parte cibi
& ex parte loci: q̄ nos videmus sen
sibilr. q̄ loca in quibus non est bon⁹
aer nō patiunt hoies diutius vivere.
sed in mūdo isto est aer corrupt⁹: &
p̄pter nimietatem caloris. vel aliarū
qualitatum cōtinne agētium & patie
tium: quibus aer ificitur: & ideo oēs
corrumpimur. iuxta illud. ij. Regū

b ij

Idco dicitur de quādam deuota mu
liere. q̄ quum aliquādo sentiret diu
nam consolationē: & aliq̄ t̄scende
ret a spirita: aduocabat oēs virtutes
theologicās dicēs. Fides mea vade
ad teum: & iura eum per oēs articu
los: q̄ deo credūt. vt veniat spes mea
parare hospitium. vt digne sponsus
adueniēs recipiat. Charitas mea te
ne eum quum venerit: ne recedat. Et
sic magnā p̄solationē capiebat. sed
nō perseuerabat. In vita s̄o illa sic te
nebis. q̄ nunq̄ separabis. iuxta illud
Cant. ij. Tenui eum: nec dimittā &c.
¶ Tertia dos est dilectio inflāmata
quia sicut dicit Aug. in fine solilogo
rum de ciuitate dei. dicit. Videbimus
& amabimus. Et quia in ista vita pa
rum eum cognoscimus: ideo parū
eum diligimus: quia semp p̄mū cō
tinetur in posteriori: sicut in omni ca
lido. p̄mū calidū. Un̄ ysurarius dili
gens pecuniā: diligit dñm. nō p̄pter se
sed p̄pter bona que cōsequit: & hoc
nihil aliud est. quam quedā similitu
do diuina. & sic in omni diligibili. quō
diligis p̄mū diligibile. s̄z tūc: sicut cla
re videbimus. ita amabimus. Unde
amabimus eum p̄pter suam similitudi
nem. sed essentialr. & quia bonū mo
uet appetitū: & illud est infinitū. ideo
ibi implebis. Modus aut quo dilige
mus est: quia ex toto corde. ex tota
aia. & ex tota v̄tute. ¶ Quarta dos ē
delectatio p̄tinua. In p̄senti vita aia
non cōtinue delectat: q̄ nō eo modo
disponit. sicut delectat esuriet hōiem
in cibo. sed variata dispōne. variat
delectatio: q̄ post repletionem nulla
extat delectatio in cibo: & peccans de
lectat in actu peccādi. iuxta illud. pro
uerbi. 2. Zetas quūz male fecerit. sed
perperato peccato. mox delectatio re
cedit. sed in vita eterna deo p̄forma
bimur: sicut p̄s q̄ deus s̄m vnam dis
positionē semp gaudet vna simplici
delectatione. sicut d̄f ethycōz. 7.

Sermones funebres

14. *Dea morimur* &c. sed in celo nulla est alteratio: quia ibi est locus sanus & ob hoc ibi nullus moritur: ut dicit *2po. i. cor. 15*. Absorta est o mors victoria tua &c. *Itē rōne subiecti*: quia quod cōponit ex cōtrariis corrūpit: quia cōtraria cōtra se pugnat & alter causat. & ppter hāc pugna eneniūt infirmitates. corrūptiōes hūmōrū & senectutes. sed i supna patria cessabit oī discordia: & pugna. & ibi erit summa p̄cordia: iuxta illud *ysa. 66*. Ecce ego declinabo sup eam: quasi flumen pacis: & quasi torrentē inundantē gloriā gentiū: quā suggeris. *Itē rōne cibi*. si eni illi? cibi vsus fruct? ligni vite p̄ferat & fouet a nro. te. Be quo *Seū. ij*. Videte ne sumatis de ligno &c. q̄ fructu enoch & helyas vescūt q̄ sunt i paradiso deliciarū & fuerūt multis milibus annorū. & p̄fenerabunt vsq; ad aduentū xp̄i ad iudiciū: & nō moriūtur: quia illo ligno vescūt. multo magis faciet ille verus fruct? v̄trius virginis: qm mēsa celestis patrie mīstrabitur: iuxta illud *ut edatis & b̄batis sup mēsam meā* &c. & sc̄p̄z p̄ma dōs. s. incorruptibilitas. *Sec̄da dōs* est agilitas: quia corpus quod nūc est graues efficiet leue. Et de hac dote dicit *2po. j. cor. xv*. Seminat corp? materiale: surgit spūale. Spūs enī q̄ est in corpibus n̄stis: est nūc cūz laborib? & p̄na: quia est cōtra naturā corpis n̄ri grauitas. Sed tūc tota fr corp? subdesat: ita qd nullus labor erit in motu corporū gl̄ficatoz. iuxta illud *ysa. xl*. sancti qui sperāt in dño. ha. so. su. pe. w. ut aq̄le &c. Et simile hū? videmus in stellis: quae cōtinne mouētur: & nō gescunt: & laborē nullū sentiūt. *Ter̄tia dōs* est subtilitas de qua etiā dī ad i. *Cor. xv*. seminat in infirmitate: surgit in gl̄rie. Ex quo ita obediēs erit: qd nihil poterit ei resistere: ut videmus in corpore redēptoris: qui clausis ianuis itrauit ad discipulo. *Exemplū ha-*

temus in naturalibus. quia sicut radius solaris penetrat int? &c. ita corpus gl̄ficatum tēte diuina penetrabit oēm materiā. *Quarta dōs* est claritas: quia corpus quod nūc est tenebrosam: siue vmbrosam erit lucidū. De hac dote dicit *2po. j. Cor. xv*. Seminatur in ignobilitate: surgit i gloria: & hoc apparet satis rōnabile: quia illud quod cōcatur ignobiliorib? poterit cōcari nobiliorib? corporib?. Sed nos videm? p̄prietates corporis celestis: sicut cōcatur luciditas lapidib? p̄ciosis: sicut in iaspide & carbūculo credēdum est qd magis cōcabit corporibus humanis: quae iter oīa corpora inferiora summū gradū obtinēt. & ppter cōplexionē. & ppter nobilitates forme: quibus p̄ficiunt? & ideo dicit in euāgelio *Mat. 13*. Fulgebūt iusti sicut sol in regno. p. m. Sed tūc erit augmentū lucis & claritas: quia erit lux lune: sicut lux solis: & lux solis seplēp̄līter: sicut lux seplē dīez: & lux corporū gl̄ficatoz equabit claritatem solis: & ad hoc valet dictūz. *Daniel. xij*. Fulgebūt iusti sicut splēdor firmamētī: & q̄si ad iustitias erūt &c. & sic p̄z de quattuor dōtibus corporū gl̄ficatoz. *Sermo. xx.*

Sicut

christus
resurrexit
&c. *2. cor. xv.*

Consequēter dicēdum est de conditionibus corporū damnatorū. Ad quod sciēdum est: qd sicut conditiones damnatoz differūt a cōditionibus beatoz: ita & dotes. Ideo dicēdum: qd corpora damnatorum erunt incorruptibilia & deformia integra et grossa primo.

Primo erunt incorruptibilia.

Secundo erunt deformia.

Tertio erunt integra.

Quarto erunt grana.

Primo quidem erunt incorrupti-

biliat
Nam
rom
sura
Sed
tum
vbi
sone
mo
ide
Sic
e cu
pore
nato
instit
mod
rom
No
re. h
ris
ficia
nem
rome
mote
ideo
rali
est i
acti
cor
age
pmi
fame
tia
via
eru
foz
biti
qu
pue
sus
vide
gran
nate
vult
pter
tad
qu

uulgarizandi.

bilis: quia secundum ordinem nature erunt. Nam per ordinem iusticie est ordinatum decretum et institutumque secundum inensuram delicti sit plagarum inodus. Sed culpa mortalis: sed sit infinita: quantum ad offensam divinam: quia culpa debet considerari secundum conditionem persone que offenditur. Per peccatum mortale offenditur infinitum bonum. ideo culpa que est in eo: est infinita. Si igitur peccatum committit per animam et corpus. iustum est quod in anima et corpore homo puniatur. sed si corpora damnatorum corrumpere: tunc divina iustitia interrumpitur. Et sic secundum istum modum certum est quod corpora damnatorum nullatenus corrumpantur. Hoc etiam patet secundum ordinem nature. sicut enim omnia membra corporis humani dependent ab anima et de ficiente anima omnia membra remanent immobilia: ita omnia corpora universi dependent a motu celi: quia motus celi est quasi anima mundi. ideo cessante quod erit in iudicio generali cessabit omnis alius motus: qui est in alijs corporibus. ita quod nulla erit actio contrariorum. et per consequens: nec corruptio et ratio huius est. quia omnia agentia naturalia sunt instrumenta primi motus. Sed nos videmus quod cessante actione et quiescente manu militis. cessat actio ensis. et ista est secunda via per quam corpora damnatorum erunt incorruptibilia. Secundo erunt deformia. Que quidem deformitas causabitur ex tribus. primo ex adustione ignis: quod erunt perpetuo in ardoribus semperternis. et ille ignis erit totus fumosus. quia non poterit exalare: sicut nos videmus. quod cuncta igni supposita deigrantur totaliter. ita erunt corpora damnatorum. iuxta illud. Jobelis. ij. Omnes vultus redigetur in ollam. secundo propter privationem lucis. Omnis enim pulchritudo. que est in coloribus. procedit a luce: quia lux est ypostasis colorum. Unde vide-

mus quod sole eclipsato. omnia paleescunt sed sol eclipsabitur damnatis. quia nunquam videbunt lucem. De hac deformitate dicit Hieremias. Tenebrarum quarto. Benigrata est super carbo. scilicet eorum. Tertio propter elongationem orbis. Unde oculis nostris videmus. quod corpora huius mundi. quanto magis appropinquant orbi. tanto magis sunt lucida. et que magis recedunt. remanent umbrorsa. sicut patet de terra. sed magna distantia est inter orbem et centrum. in quo damnati includuntur. et sic patet quod remanebunt umbrorsa.

Tertio erunt integra.

Quia cum omnibus membris resurgens: et sicut in omnibus membris homo peccavit. ita in omnibus torquetur iuxta illud. sapiens. ij. Per quem homo peccat. per hoc et torquetur: et huius exemplum habemus in diuine epulone. qui torquebatur in lingua: quia per loquacitatem et ebrietatem peccaverat.

Quarto erunt graua.

Leuitas enim in corporibus est propter aerem: quia videmus ad sensum quod corpora: que multum habent de aere: natant super aquas. sicut ligna: que sunt porosa. sed ferros: quia modicum est porosum: statim in aqua submergitur. et etiam naues propter continentiam aeris cedunt super aquas et modicus lapillus. qui non continet aerem statim mergitur in profundo sed a loco damnatorum totus aer excluditur: quia ita replebitur. quod nullum locum habebit. Nam sicut dicit ysaias. Congregatione unius fascis: retrahetur in lacum. Item propter subtilitatem. unde omne corpus: quanto subtilius tanto agilius. Et quia dicitur quod natura corporum inferiorum est: quod nullum poterit venire ad maiorem subtilitatem quam subtilitas ignis: que sit per naturam. Sed ignis est leuior omnibus

b iij

Sermones funebres

corporibus elementalibus. unde vide-
demus q̄ quando aligs inflāmas in
igne velociter mouet sursum. sed cor-
pora dānatoꝝ natura magis grossa:
q̄ subtilia erunt: q̄d p̄z ex loco: quia
ignis est subtilior aere: z ceteris ele-
mentis: z ita sup oia collocatur. Lo-
cus aut dānatoꝝ est inferior ceteris lo-
cis. z loca damnatoꝝ sunt ibi. Igit̄
erūt valde grossa q̄ corporibꝝ gros-
sis debet locus inferior. z sic p̄z.
C Sermo.

xxj.

• Iohannes christus

resurrexit zc. i. Cor. iij. Dictū est de cō-
ditionibus quantū ad corpora pctō-
rum nūc dicēdū est quātū ad animā
Unde sciēdū est q̄ sicut ḡa opponit
culpe. ita cōditiones beatoꝝ sunt cō-
trarie cōditionibꝝ damnatoꝝ. Nam
in beatis: sicut dictum est. sunt quat-
tuor nobiles conditiones quantum
ad animam.

C Primo visio dei immediata.

C Secundo tentio firma.

C Tercio dilectio continua.

C Quarto dilectio inflammata.

C In damnatis aut tenebre obnubi-
lantes. Est ergo p̄ma cōditio in dam-
natis caligo z obscuritas: qua nūq̄
deū videbūt. Et hoc est maximum pe-
narum. Unde sicut dicūt sancti q̄ vī-
q̄ ad diē iudicij dānati videbūt glo-
riam beatoꝝ ad suā maiore penā. iux-
ta illud sap. v. Vidētes turbabunt ti-
more horribili. sed post diem iudicij
claudes ianua: q̄ decetero videre nō
poterūt gloriā beatoꝝ. Ex hoc augmen-
tabit eoz penā: q̄ p̄siderabūt se indi-
gnos: nō solū illā gloriā participare
verum etiam respicere. Et de hoc dicit
scriptura. Diuine visionis possumus
scire p̄suetudinis p̄statiā p̄trariā. Nā
vñ p̄trarioꝝ scis. per aliud. scis enī
quantū malū sit infirmitas: q̄n p̄side-

ratur q̄ bonum est sanitas. Et q̄d sit
paupertas. q̄n considerat abundātia.
Quis igit̄ in dei visione omne bonū
p̄sistit: iuxta q̄d dictū est moysi q̄rēti
faciē dei videre. responsum est. Ego
ostendā tibi omne bonū. Et sic plo-
cum a p̄trarijs: in p̄uatione visionis
p̄sistit omne malum. C Scda p̄ditio
eoz erit snia separās: q̄ tunc separa-
bunt boni a malis. iuxta illud Mat.
xij. Exibūt angeli. z. s. m. zc. s. q̄ diu-
durat vita hoīs: oīa sunt cōmixta si-
cut videmus q̄ lux z tenebre sunt i
eodē corpore. Ut in cādela in qua est
flāma: z iuxta lichnā sunt tenebre. z
sicut videmus q̄ luna que in circuitu
est luminosa: z in medio tenebrosa:
ita in corpore humano cōmixti sunt
boni z mali humores. z p̄trarie qua-
litates. Ita in ciuibꝝ sunt boni z mali
sed in iudicio separabunt boni a ma-
lis. Et hoc fiet per diuinā sniam: qua
dices. Ite maledicti zc. Et hoc erit ta-
lis sepatis: q̄ nūq̄ cōmixtio vī p̄iū-
ctio fiet. C Tercia p̄ditio erit inuidia
p̄tristās: q̄ volūtas eoz est: z erit per
inuidiā corrupta z deprauata. vñ sicut
sancti sunt p̄fecti in beniuolētia: ita vo-
luntas z liberata in dānatis est corru-
pta: que nō pōt velle bonū. Et rō hu-
ius sumit ex loco. Videmus. n. i vni-
uerso q̄ triplex est dīa locoꝝ. s. supre-
mus: z medius z infimus. Qui sunt
in loco supmo. sunt sicut stelle in fir-
mamēto. existētes z ita sunt livida:
q̄ p̄nt fieri opaca. Et ea que sunt in i-
fimo loco sicut terrā: adeo sunt opa-
ca. q̄ nō p̄nt aliquomō fieri lumino-
sa. Neq̄ ea que sunt i medio sicut aer
z aqua illuminant z obtenebrātur.
Et p̄m hūc modum sancti q̄ sunt i ce-
lo. adeo sūt p̄firmati in bono q̄ nul-
lo modo poterūt velle malū. z dānati
qui sunt in inferno: ita sunt obstinati
in malo q̄ non possunt velle bonum.
Sed homines existentes i mōdo isto
possunt vsq̄ ad mortē velle bonū z

malū: z
rum. C
ei est a
malis ign
plex est
inferni. i
consumo
Et p̄ci
purgans
inferni
nec cōsum
mines m
igne dicit
Ignis co
Dicitur
alucos
tanq̄
rent qu
quantū
dicitur

vulgarizandi.

malū: et peccare et relinquere peccatum. **Q**uarta conditio que est in eis: est gehēna cruciās. et hec est infernalis ignis. Unde sciendū est q̄ triplex est ignis. s. mundi: purgatorij: et inferni. ignis mundi est crucians et consumens: quia consumit ligna. Et hic ignis purgatorij est cruciās et purgans sed nō cōsumens. Ignis at inferni est crucians: sed nō purgans nec cōsumēs. q̄ in illa die querēt homines mortē et fugiet ab eis. De hoc igne dicit in Isaie. lxxi. Ignis et c. Ignis cor nō extinguet in eternum. Sic ignis non indiget nutritione nec alicuius insufflatione: q̄ status dñi tanq̄ torrens succendet eū: et sic patent quatuor cōditiones dānatorum quatuor ad aiam cōtrarie quatuor dotibus beatorum.

Sermo.

xxij.

m **El**ior ē

mors q̄ vita amara. et requies eterna q̄ languor perseneras. **E**cce. 30. Apud sacros doctores occurrat questio vtrū melior sit mors: q̄ vita amara. Ad istā questionem sunt due opiniones differētes et opposite. Quidā enī dicunt: q̄ melior est vita q̄ mors. Et rō est ista: quia p mortē totū corpus destruit et corrūpitur: et in terraz redigitur. Un̄ Bernar. de miseria corporis humani ait. In morte hoīs facies palleſcit: nasus frigescit. dentes nigrescūt: aures surdescent: oculi tabescunt: nervi et vene corrūpantur: cor pre nimio dolore scinditur. In domo nō custodit ne domesticus dom⁹ nimio fetore moriantur. Ad aerem non suspendit: ne aer corrūpatur. In aquas nō projicitur: ne aque nimio fetore inficiantur sed quid sit: terra foditur et in terraz ejicitur: et tanq̄ venenūz pestiferum:

ne amplius appareat. terra cooperit. Ideo melior est vita q̄ mors. Quidā dicunt oppositū allegātes figurā de Moysē qui potius elegit cum populo dei mori: q̄ euz filia pharaonis delectari. Legitur. Bañ. xij. q̄ sanna sanctissima domina. dixit. Melius est mihi incidere in man⁹ hominis q̄ derelinq̄re legē dei mei id est mori. et salomon ait. Eccle. vij. Melior est dies mortis die natiuitatis. Ratio est: q̄ qñ homo nascitur: nascitur ad laborē: ad multas miseras. Unde Job. xliij. Homo enim de m. b. v. tpe. r. m. m. q. quasi. f. e. z. f. v. v. z. n. l. e. s. p. plenus defectib⁹ taz anime q̄ corporis moriendo transit de labore ad requiē. Hinc est qd salomon dicebat. eccle. 30. Melior est requies eterna: q̄ languor perseneras: et Paulus ad phil. j. Cupio dissolui et esse euz xpō. et Job. x. Tedet a. m. v. m. et David ps. cxix. Dei mihi: q̄ incolatus me⁹. p. est. et Job. x. Quare de. v. e. m. q. v. con. e. n. o. m. v. f. q. nō. e. de. v. t. a. t. et vere opinio istorum est melior et magis tenēda: propter triplicem rationem. **P**rimo propter beatitudinem. **S**ecundo propter honorem. **T**ertio propter cognitionem. **T**ria sunt spectabiles: viri bona q̄ hō naturalit⁹ appetit. et tñ ad hec pruenire negt nisi pri⁹ fuerit carne solut⁹. Circa bñtudinē. dicit Aug. ij. li. de ciui. dei. Qd nulla ē cā philosophādi nisi vt bñs fiat. et Boeti⁹ de cōsolatōe. Pho. li. 3. dic q̄ appetit⁹ bñtudinis nrē mētib⁹ hoīum naturaliter est insert⁹. Recitat Aug. q̄ quū quidā phs a quodā suo discipulo iterroget q̄re philosopharet: rñdit ppter vitā beatā: et qrens qñ illā assequeret: dixit qñ hoc corp⁹ reliquero i terra. Circa bñtudinē. scñs Thomas pri⁹ma scde. q. pma. et. vij. ar. viij. querit vtz beatitudo pñstat in aliquo crea-

Sermones funebres

to vel increato. Ad questionem respondet. d. quod diuerse fuerunt opiniones. Aliqui philosophi pagani posuerunt beatitudinem consistere in bono creato reputa in delitijs et voluptatibus: et isti dicebant epicuri. et hac opinione in pñti tenent paupes: qui reputat voluptuosos ac diuites esse beatos. allegantes prophetam in ps. dicentes elij. Beati dixerunt populo: cui hec sunt et opinio istorum dicitur esse falsa quod probari potest tali argumentatione. Beatitudo excludit omne malum et includit omne bonum sed voluptates et delicie atque diuitie non excludunt omne malum. ergo beatitudo non est in diuitijs neque in voluptatibus. ergo opinio illorum est falsa. Item beatitudo non subijcitur mutationi et variationi. sed voluptates et diuitie subijciuntur fortune. i. mutationi et variationi. ergo beatitudo non consistit in illis. Maiores sunt vere et minores probantur per illud quod scriptum est Eccle. i. et alia infirmitas: quam vidi sub sole in malis domini sui: diuitie aggregate. Ideo David dixit. ps. xxi. Diuitie si affluant non iste. c. a. De voluptatibus dicit Boetius de cons. p. lib. iij. Tristes exitus voluptatum. Iohannes dicitur Eccle. xij. ego ecclesiastes fui rex israel in hierusalem et proposui in alio meo querere et investigare sapienter de omnibus que fiunt sub sole. Hanc pessimam occupationem dedit deus filiis hominum ut occuparentur in ea. Et vidi cuncta que fiunt sub sole. et ecce vniuersa vanitas et afflictio spiritus. Item beatitudo facit appetitum hominis. sed hec supradicta non faciunt. ergo in illis vera non consistit beatitudo. dicit Boetius de cons. p. beatitudo est statum omnium bonorum aggregatione perfectum. eccle. v. Avarus non impletur pecunijs. Et Petrarca de reinedijs vtriusque fortune. Avarus avarior sit eo quo plus habet. Igitur videtur quod beatitudo non consistat in diuitijs. Alii dicebant beatitudinem consistere in delicijs

et voluptatibus Epicuri et istorum etiam opinio est falsa. Et ratio huius est. In illis in quibus animalia conueniunt nobiscum illis non consistit beatitudo. sed animalia conueniunt nobiscum in voluptatibus ergo in voluptate. et c. Item ad beatitudinem sequitur delectatio perfectissima que resultat ex apprehensione vniuersalis boni. sed delectatio voluptatis est imperfectissima: quia secundum Boetium de cons. lib. iij. Tristes exitus voluptatum. ergo et c. Aliqui dixerunt consistere in fama et honore et isti dicebantur stoici: et isti etiam errauerunt: et ratio. Quia gloria que preedit ab uno homine in alterum est plurimum fallibilis Unde Boetius. iij. de cons. Plures magnam sepe nomen ex falsis vulgi opinionibus abstulerunt. Quo quod turpius excogitari potest. Nam quod falso predicantur nomine: suis ipsi necesse est laudibus erubescant. Idem. Nam dignitas collata improbis non claros sed miseros facit. ergo beatitudo non consistit in gloria humana neque in honore nec in bono creato. sed in bono increato: quod est ipse deus. Ad quod quidem bonum perfectum et optimum pertinet anima mediante morte. et sic patet quod melior est mors quam vita vera. Secundo dixi quod melior est mors quam vita ratione honoris. Inter cetera que appetit homo in hoc mundo: appetit honorari. sed in hoc mundo non potest perfecte honorari. Et huiusmodi ratio est: quia secundum Tullium. honor est reverentia exhibita i testimoniis virtutum. sed homo variatur quia hodie est virtuosus et cras vitiosus. intra illud Job. xlij. Nunquam in eodem statu permanet. Et nota etiam quod quousque homo semper perseveraret in virtutibus in quibus sequitur honor. tamen non ab omnibus honoraretur: et precipue a malis. quia mali odio habent bonos et eos vituperant. Figura de scribis et pharisais: qui semper detrahebant honori christi

vulgarizandi.

et elus fame. Nonnulli eorum aiebant eum fore bonum: aliqui malum. Item nota quod quannis homo honoraretur in vno loco. Tamen in alio non: vbi non esset cognitum nec eius virtutes. Figura de Alexandro magno qui tamen sicut narrat Seneca Cordubensis. quum audisset a quodam philo plures mundos esse ait. Ube mihi misero: qui nec vno quidem suis potuit honore vel potes sic dicere: quod oia que in mundo sunt apperunt. ut diuitie: dignitates: honores. propter honorem solum appetuntur. Sed inter cetera que habent reddere magnam honorem homini est mors: quia per mortem corporis anima recipit honorem a deo: et a mundo. A celo quia descendunt angeli et sancti ad animas sibi sociandas et glorificandas. Unde officio mortuorum cantatur. Subuenite sancti dei. Occurrite angeli domini. Deinde a mundo videlicet a clericis et a populis: et sic per mortem magis honoratur mortui quam viuentes sicut ait salomon. Melior est dies mortis: die natiuitatis. Eccle. viij. Ego magis laudavi mortuos quam viuentes. Et ideo merito dixit. Melior est et cetera.

Tertio homo natura appetit scientiam. id est scire tanquam perfectionem sui esse. Unde philosophus primo Methaphisice. Omnes homines natura scire desiderant. Legitur de solone qui quum esset in articulo mortis audiuit disputantes. et quo melius potuit caput erexit: quumque interrogaretur propter quid caput eleuasset ait. ut quum percepero id de quo disputatis: letior moriar. Unde Gregorius nazanzenus in apologia ait. Optabile mihi est et perfectius usque ad vltimum discere. Unde quidam philosophus dixit. si alterum pedem in fouea haberem adhuc discere vellem. Sed ad scientiam perfectam non potest anima peruenire nisi per mortem. ut inquit apostolus

secundo Corinthi. xij. Nunc cognoscimus per speculum in enigmate: tunc autem facie ad faciem. Et ideo melior est mors quam vita et cetera. Et hoc solus intelligitur de bonis et iustis. qui virtuose in hac vita vixerunt. Ideo de istis dicitur. Ezech. ij. Vita viuet et non morietur. Sap. v. Iusti autem in perpetuum viuent: et apud dominum est merces eorum. Et quia in christo viuit et quiescit. Ideo vos parentes eius et cognati ac amici eius non debetis dolere de eius morte. Quoniam preciosa est in conspectu domini mors sanctorum eius. Et si presens defunctus posset loqui: vere exprobrando: lugentibus diceret. illud quod scribitur Luce. xxiij. Filie hierusalem nolite flere super me: sed super vos et super filios vestros. Consolamini ergo secum in domino dicentes. Melior est mors quam vita: et sic ille faciat vobiscum misericordiam suam qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Sermo

xxij.

b Ene om

nia fecit. Mathei. vij. Secundum sententiam et doctrinam philosophi. Diuerse cause habent diuersos effectus. Nam homo generat hominem: ollua olluam et cetera. Et si causa est bona: generat bonum effectum: et mala malum effectum. Unde Mathei. xij. ait ipse saluator. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bona. hanc etiam sententiam habemus. Mathei septimo. Non potest arbor bona malos fructus facere: neque arbor mala potest bonos fructus facere et cetera. Quam igitur homo iste enim fuerit bonus in vita sua: et bonam vitam duxerit: sequitur quod bona

m

Odicum

plora super mortuū. Eccle. xxij. sūt ali-
q̄ta ultra modū z iordinate dilige-
tes filios vel p̄p̄quos zc. q̄ qm̄ mo-
riatur irremediabilr plozāt z vix cō-
solationē recipiūt: sed dicūt quodā-
modo id q̄d hētur. Ben. xxxvij. De-
scēdā ad filiū meū lugens in infernū
Ut ergo hīj a tali amaricabili fletu
reuocentur duas notabiles confide-
rationes declaro.

CPrīa p̄sideratio diuine volūtat̄is.

CScōda p̄sideratio diuine largitatis.

CQuātum ad primam dico: q̄ con-
sideratio diuine volūtat̄is facit mo-
dicum plozare super mortuum. Be-
bemus nanq̄ esse concordēs cūz di-
uina volūtatē s̄m sentētiāz docto-
rum z theologicorū z iusticiarum. in-
ter quos est. s. Tho. in questionibus
de veritate: q. xxij. ar. viij. z in p̄mo
sentētiāz dist. xlvij. ar. p̄mo. Hētur
ē in decretis. xij. q. ij. cap. q̄ p̄po-
sterum vbi dicit Ciprianus: q̄d p̄po-
sterum est q̄ p̄uersuz vt quū dei vo-
lūtatē fieri postulamus: qū eno-
cat nos: z accersit de hoc mundo nō
statim volūtat̄is eius imperio pa-
reamus: sed obnitimur z oblecta-
mur: z more seruorū ad cōspectū do-
mini cum tristitia pducimur: z volu-
mus ab eo p̄m̄ijs celestibus honora-
ri: ad quē venim̄ inuini. Idip̄z quoq̄
Sen. intellexit q̄ parēdum sit volūta-
ri dei q̄ scribēs ad lucillū sic ait. Pla-
ceat homini q̄cqd placet deo. Quūz
igitur volūtas diuina sit p̄ma z sum-
ma causa omnium que sunt in hoc
mundo cuius alia causa querēda nō
est scōz magistrūz sentētiāz: loco pu-
mo di. xlv. Et scōz beatū Tho. prima
parte. q. xix. ar. iij. Quare ergo de-
bemus contristari si deus voluit vo-
care ad se filium tuum: vel quēlibet

alium: vnde nota. q̄ Aug. ait li. 8. ve-
ra religione: qui p̄fecte deum diligit
nō affligit morte alicuius. Be² autēz
est dñs viuorū atq̄z mortuorū. Verūz
est q̄ possum² aliquantulum flere in
morte amicorū: sed non multum
contristari: ex quo deo sic placitū fu-
it: vnde Hiero. de verbis pauli de
morte filie sic ait. Bon² est de² z om-
nia que bon² facit bona sint: necesse
est: mariti orbitas irrogatur: plango
quod accidit: sed quia deo sic placet
equo animo sustinco. vnicus raptus
est filius dñi quidez sed tolerabi-
le: quia hunc ille sustulit qui dederat
hec ille. neg enim per plāctum no-
stros possumus mortuos suscitare
Et iō fatūū est. Hanc rationē allega-
bat Dauid. ij. Reg. cxxij. Quū filius
sibi charissimus lāgueret flebat: nec
capiebat cibū. Quū autē mortu² fuis-
set comedit vestitusq̄ se vestib² rega-
libus: z consolationem accepit. Cū
quū serui admirātes de hoc dixissent
quū infans vliueret: ieiunabas zc.
respondit. quū adhuc vliueret ieiun-
aui zc. Dicebam quis enim scit si
forte eum donet mihi dominus: nūc
autēz quia mortuus est: quare ieiun-
o. Nunquid potero eum ampli-
us reuocare. Ego vada² magis ad
eum. Ille vō non reuertetur ad me
z cōsolatus est Dauid. Nos enī si nō
possumus penetrare volūtatē di-
uinā: vt illaz intelligamus: quare
faciat istū mori: z illū viuere: debe-
mus: tamē scire q̄ dñs ola disponit: z
sapiēter: q̄ s̄m Aug. sepe offenditur
deus ne offendatur amicus. Ideo di-
spositiōe diuina sepe cōtingit: vt filij
qui nimis carnaliter diliguntur sub-
trahātur quatenus affectiōes nostre
libentius in deum transferantur.

CSecundū q̄ cessare facit zc. est cō-
sideratio diuine largitatis: quā nob̄
preparauit post hāc miserabilem vī-
tam. Dum enīz hic sumus subiecti su-

Sermones funebres.

mus multis miserijs & afflictionib⁹:
& verā gerē hīe nō possum⁹: vñ Aug.
de visitatōe infirmorū dicit. Quis nu
merare posset pñtis vite molestias.
Esurire sitire calere algere lassari & i
numerabilia que ex ipsa cōsuetudine
nobis domestica sūt: deniq; cū anda
cia pñcio: q; pñcipiū vite hominis
initiū dolor est: & iō hō moriēdo sit
de sermo dñs: cert⁹ de dubio de mise
ro beat⁹. Istud nō ignorauerunt phi
antiqui: q; in ortu puerorū flebāt: i mor
te gaudebāt significātes: q; hō ad la
bozem nascitur: ad regē autē mouf.
Et ideo modicum &c.

Sermo vigesim⁹ quintus.

Spiritus

elevauit me: & adduxit in hierusalem.
In visioib⁹ dñi. Ezechiel. viij. Sēte
tia est angelici doctoris & scrutatoris
secretorū dei. s. Tho. xxij. q. clxxv. ar.
p̄mo ad secundū q; ad dignitatē hoīs
ptinet: q; ad diuina eleuet: ex hoc ipso
q; hō factus est ad imaginē dei. Hoc
enī ipse nō potest per p̄prias virtutes:
sed p̄graz dei. Un̄ subdit. s. doctor rō
nē. d. q; bonū diuinū excedit in infin
tum facultatē humanā: iō idiger ho
mo vt supnaturaliter ad illud bonū
capesce dñi adiunetur q; sit p̄ qd cūq;
bñficiū grē dei. hec ille. Quū igit iste
fuerit deo vnitus p̄ graz: vt credim⁹
fuit a spiritu dei eleuatus: & potuit di
cere in hora transitus sui. cum Eze.
spiritus &c. ad dno videntia.
¶ P̄mū nature sue pulchritudine.
¶ Scdm̄ oipotētis dei maiestātē.
¶ Bico p̄mo q; aīa istius est eleuata
ad vidēdum suā p̄priā pulchritudinē.
Quādiā enī aīa nra ē circūdata hoc
mortali corpore nullo mō p̄t videre
suā pulchritudinē: q; qd videmus
opz p̄ organum corpale videre qd est
mō terrenū corpale & vile & obscurū

Sed post quā aīa liberatur a corpo
re mortis huius: statim intelligit suā
pulchritudinē: que trāscēdit oēm for
mositatē mūdi huius: vñ de ar. p̄mo
ethi. Bona aīe sūt maxime bona. Et
viij. Poli. Bonū anime p̄ciosius ē oī
bus bonis. & Aug. in libro de quali
tate declarās aīe decorē ait. Quādi
modū fatēdū est aīaz humanā nō ēē
qd deus ita p̄sumendū est: nihil inter
oīa que creauit de⁹ ipsi deo ēē p̄pinq
us: & iō Dauid cōtēplando cur in ob
scuro aīam suā quātis bonis ēēt do
tata exultans sp̄s ait. Venite & vide
te oēs qui timetis deū quāta fecit ani
me mee. ps. lxxij. s. quot dōis eā deco
rauit quot potētis quot virtutibus
& ornatu: & hoc est qd dicit dñs ipse
loquēs ad aīam rōnalez. Ezech. xvi.
Unxi te oleo & vestiui te discolorib⁹
& calciaui te iacincto. & cixi te bysso
& idui te stibilib⁹ & ornaui te ornamē
to. Nō credatis q; isti ornatu aīe sint
ex vestibus materialib⁹ q; aīa nō vti
tur talib⁹ ornamētis: s; sp̄salib⁹ & di
uinis donis que animā faciūt splēdi
dam & coruscātē plus cūctis syderi
bus. Quapropter quum iste viderit
nūc tātā formositatē nō est plorādū.
¶ Scdm̄ spūs dei &c. Ad vidēdū lu
men eternū & splēdorē oipotētis dei
in quē cōtinue desiderāt angeli cōspi
cere est ista conclusio in thelogia ap
probata p̄ fidē. q; aīa rōnal exñs de
corpe sine macula peccati statim cō
iungitur deo & p̄ gratiā & per beatas
fruitionē. & videt & cōtemplatur na
turā & essentiā magni dei. Et hoc ē q;
declarauit Jo. in p̄ma epistola. ca. iij.
Dicens videbimus enī facie ad facie
tū est. Videre enī deū sicuti est. est vide
re deū essentialiter & nō per visionē
imaginariā vel fantastica sicut expo
nunt doctores & maxime Tho. p̄ia
parte. In qua qdē visione diuina p̄
cipaliter cōsistit tota felicitas: & gau
dium beatorū: q; ipa est summū bo

vulgarizandi.

num et solū essentialē bonū qđ ab oī
bus desiderat sicut fatef Arist. j. ethi.
bonū oīa appetūt hinc ēt Ansel. cōtē
plādo illā ineffabilē eēntiā diuinā exci
tat aīam suā. d. Excita te nūc qđo aīa
mea et erige parāper totum intelle
ctum tuū: cogita quātū potes quale:
et quātū sit illud bonū: si enī singula
bona delectabilia sūt cogita quātū
sit illud bonū qđ cōtinet oīa bona nō
qualiter in rebus creatis expiris: sed
tāto differēter quāto differt creator a
creatura. si enī est bona vita creata:
qđ bona ē vita creatrix. Deniq; si ma
gne et multe sint delectatiōes in reb;
delectabilibus: quāta ē delectatiō in
illo qđ fecit illa delectabilia: et qđ hō
fuit. n. vixit virtuose sūm qđ fuit mīhi
facta relatiō. hic narra vīrutes et vitā
quum ergo bñ vixerit merito dicere
pōt verba in pncipio sermonis assū
pta spūs eleuauit me: et adduxit ī hie
rusalē in vīsonibus dñi ad videndū
s. aīe mee pulchritudinē et oīpotētis
dei maiestātē ad quā etc. Amē.

Sermo vigesimo sexto.

" Nobilis

abijt
in re
gio
nem

lōginquā accipe sibi regnū. Luc. xix.
Presens vita sicut expiētia ipa mater
repe demonstrat est tota plena angu
stijs et afflictionibus. vñ Salomō hec
ex corde cogitās: quātū plus oībus
pncipibus afflueret diuitijs qđ hō pos
sūt hñ ait eccle. i. Ego ecclesiastes fui
rex in hierusalē et pposui in aīo meo
querere et inuestigare sapiētias: de oī
bus que sūt sub sole et ecce vniuersa
vanitas et afflictio spūs. quapropter
quilibet sapiēs itnēdo istas miseria
abū dare deberet quātū pōt saltē in
animo istum mōdū relinquare et ad
aliā pinguiorē trāsire. scz ad patriam
beatā: sicut fecit iste de quo ait the
ma nostrū. Et de quo possumus ver

ba pmissa dicere. Nobilis et c. Dupli
ci ex causa hic est laudandus.

¶ Primo ex sanguinis nobilitate.

¶ Secdo ex mox honestate.

¶ Dico pmo qđ iste est laudāndus ex
nobilitate sanguinis vel parentele.
Est enī sententia Crisosto. sup math.
qđ nobilis dupliciter consuevit: vñ o
modo qđ dicit nobilis qui est legiti
me natus ex patre nobili: sed in seipo
est viciosus talis est nobilis nuncu
patue tñ: qđ sūm famam vulgi insi
pientia. Nam apud vere sapientes ta
les vitiosi minime nobiles sunt quia
amittunt suā nobilitatē ex vitiosa vi
ta iporum sicut innuit ppheta in . ps.
xliij. Homo quum in hōnore esset
nō intellexit: ideo ppter eius peccatū
cōparatus est iumentis insipientibus
et c. Et ideo postqđ perdidit suam di
gnitatem per peccatum deus eiecit
illum de paradiso et tanquam vilem
deputans dixit in sudore vultus tui.
n. p. t. Istis etiam egregie loquitur
Lact. li. y. De istitu. rep: ehēdendo. d.
Domines: et nominis sui et rationis
obliti oculos suos ab alto deiciunt
Ille nobis vultum sublimen dedit:
vos in terram curuamini tanqđ vos
peniteat non quadrupedes esse na
tos. Num enim miseri volutaminis
quum deorsus queritis: quod in sub
limi querere debuistis. Isti cadunt
de dignitate sicut fulgur de celo cor
ruscans. Quidi. meth. j. pronag et c.
Querit philosophus. iij. metha. quā
sit quod fulgur compositus sit ex va
pore igneo ex magna parte sui: et de
natura ignis sit ascendere: quare ad
ima descendat et non magis ascen
dat. Et respondet quod hoc accidit
qđ habet secum modicū vaporis ter
re: cuius naturam magis sequit: cu
strepitu et fetore sic fatui multi. Nam
nobiliorē ptem. s. aīam sequi debe
rent: cuius natura est sursum ascen
dere: sed miseri viliorē ptez. s. cor

Sermones funebres.

pus sequuntur implicando se vitijs carnalibus. Ideo subito cum strepitu ad infima inferni descendunt: sicut attestatur ppheta in. ps. ix. Perit memoria eorum cum sonitu &c. Secundo ex more honestate. Dicit. n. Tri. Ubi supra qd nobilis scdo modo dicit: qd est natus ex paritibus bonis in dignitate constitutis: & est virtuosus: & isti virtuosus dicuntur nobiles pphie. Hic autem nobilitas sibi sapiens singulari proprietate & inclinatione ad bene & honeste viuendum: vnde narrat scriptura. ij. Macha. vi. & illo nobili scriba Eleazaro. qd potius voluit mori quam subditus esse peccatoribus. Boninus est Albertus magnus in suis politicis ait qd adolescens qdam nobilis fuit captus a barbaris. & cogebatur facere opa seruilia: & puer ex nobilitate animi talia ferre non valens caput fregit in murum & mortem petiuit & in fine constitutus ait. Non seruus: non seruus. Et quid de illo nobili principe rege francorum Ludonico dicemus qd ita nobiliter vixit: qd nunquam per aliquod peccatum mortale diabolo seruauit: quia qui facit peccatum seruus est peccati. Et dicebat filiis: qd potius eos vellet videre mori. quam aliquando peccare mortaliter. Quia sunt laudandi tales nobiles apud deum & apud homines: quia & si nobiles sunt nobiliter viuunt. Unde Diogenea philosophus. Nobilitas hominis virtutis clara pro pago. N. h. diuinum colere cultum. N. h. ad celum tollere vultum. N. h. animi refrenare superbiam. N. h. nature. Iura tenere N. h. nisi turpia nulla timere. Et quare multi cadunt in peccati spurcitiam nisi qd non respiciunt ad suam generositatem: quod si aspiceretur raro vel nunquam peccarent. quum igitur iste. N. fuerit nobilis genere: & eius etiam parentela declarat nobilior moribus & honestate: merito erat iste a nobis honor

randus: sicut nunc credimus honorari ab angelis in vita eterna. Amen.
Sermo vigesimo septimo.

De pelle ani

mam meam. ij. Reg. xix. Non est dubium qd si volumus investigare naturas rerum creatarum in prima fronte: hec locutio sancti pphete Helie videtur paululum extranea: & ipse propheta videbitur nobis contrarius: & oibus rebus. quoniam omnes res animate naturaliter fugiunt mortem & faciunt de ultima potentia ne pereant: & incipiendo a rebus animatis anima rationali: sicut est homo videmus per experientiam: qd homo ut euadat mortem: ponit milies in die si opus est corpus propter interlanceas & enses: & ut recipiat vitam corporalem abijcit & respuit quicquid substantie habet: quod patet quando sunt infirmi. Pelle enim pro pelle ait. Job. ij. Et cuncta que possidet dabit homo pro anima sua. Videmus quoque aiatas res anima sensitiva: ut bruta fugere naturaliter mortem & naturaliter fugere illos qd volunt sibi inferre mortem. Agnus videns lupum fugit lupus leonem. Asca colubam colubam accipit. pullum leporem canem: quia naturaliter cognoscunt esse sibi insensos: & hostes. similiter animatas anima vegetatiua: sicut arbores herbe plantae. propter conseruationem suam nituntur celare radices sub terra: in quibus consistit earum vita. & hoc est qd dicit Boetius in tertio de consolatione. psalmi. xi. Omne namque animal tueri salutem nititur & laborat. mortem vero pernitens deuocat. sed noster propheta Helias in persona cuiuslibet iusti vadit querendo mortem & clamat omnipotenti deo: qd velit tollere animam suam a corpore propter unam causam rationabilem: & ista causa est possessio omnium bonorum

pro
gr
in
re
d
m
p
de
m
E
m
bo
u
a
fa
m
co
di
p
m
no
ci
ne
lan
at
h
an
et
in
cl
ca
st
f
li
o
nat
f
lice
J
c
con
da
g
m
e
in
alia
nem
d
do
boni
ta
Z
tion
m
b
locu
char
letica
do
e
boni
gand
nis
cordi
pter
ad
pre
alind
inuen
Dex
lectu
omni
Tolle
uos

Pro cuius declaratione sciendum est
 qd in hac vita nō ē psona. que possit
 dicere. Ego hō vita bonā & nihil de
 est mihi. Ego sum contentus qm qui
 possidet vnū bonū: non possidet alte
 rum. Et multotiens si qs hz vnū di
 em bonū: hz mille malos. Et hoc esse
 verū attestat. Boetius. 2. de cōs. Pro
 sa. iij. Anxia enim est res humanorū
 cōditio bonorū vt qd vel nunquā: tota
 pueniat. vel nunquā ppetua subsistat
 Huic cēsus exuberat. sz ē pudori dege
 ner sanguis. Nūc nobilitas notū fa
 cit. sz angustia rei familiaris mallet
 eē inclusus & ignotus. Ille vtroq; cir
 cūstā? vitā celebrē desit: Ille nuptijs
 felix. orbatu liberis alieno censum
 nutrit heredi. Alius prole letus. filij
 filieq; delictis mestus illachrymat.
 Idcirco nemo facile cuz fortune sue
 conditione cōcordat. Inest enim sin
 gulis qd inexpertus ignorat: quod ex
 pertus exhoireat: hec iste. Sed ecōtra
 in alia vita. Persona hēbit omnebo
 num. possidebit oē bonū: qm possi
 dēdo summum bonū ipm fontē oīs
 boni: possidebit oia alia bona crea
 ta. Attestante. Ber. qui ait in medita
 tionibus. Ibi habemus xū. qē sum
 mū bonū: summa felicitas. summa
 iocunditas. summa libertas. perfecta
 charitas. eterna securitas. Ibi ē vera
 leticia: plena scientia omnis plenitu
 do. & omnis beatitudo. Est ibi pax.
 bonitas. pietas. lux. virtus. honestas
 gaudia. leticie. dulcedo. vita peren
 nis: gloria. laus. requies. amor & cō
 cordia dulcis. Ipse deus placet. & p
 pter se sufficit ad mercedem: sufficit
 ad premium. Nec extra illū aliquid
 aliud est: nec queritur: qd totū in illo
 inuenitur: quicquid desiderat hec ille
 Nec enim cōsideras hō iustus: his il
 lectus inest at cum propheta. Nelya
 omnipotentē xū. dicendo continue.
 Tolle animam meā. Quapropter si
 nos volumus charissimi virtutes &

bonas operationes huius nostri. N.
 cōsiderare: qui mortuus est: & quō i
 sine cū gratia dei confessus est & cōl
 catus: & quā deuote acceperit oia sac
 ramenta ecclesie possumus firmiter
 tenere: qd fuerit & numero horū ho
 minū: qui cū helya querūt trāfire ex
 hac vita & valle miserie ituri ad illā.
 vbi ē oē bonū: xps q est bñdictus in
 secula seculorū. Amē. Ser. xxviii.

Stote pa

radi. Matth. xxiii. Vel Leni. xij. Bēfi
 derans misericors deus continue sa
 lutē nostrā. & videns qd nunquā co
 gitamus & mouere. & non cogitando
 non facimus aliquam preparationē
 nec aliquod bonum recolat nobis in
 presentiarum nostram salutem. Bi.
 the. preassumptum. Estote &c. Bi.
 scurrens sacra scripturā investigāsq;
 p illā inuenio. qd quilibz dz stare ppa
 ratus expectādo mortē propter tria.
 CPrīmū est ipis mortis incertitudo
 CScdm est loci mortis incognitio.
 CTertio est modi mortis ignoratio
 CPrima ergo causa: quare debem
 stare parati: est incertitudo tempo
 ris mortis. Est enim mors incerta q
 tum ad tempus. Non enim vel fuit
 ynquam aliquis in hoc mundo tam
 iustus aut sanctus qui sue potuerit
 certe scire terminū vite: nisi per reue
 lationē diuinā. aut i qua etate debeat
 mori vel infantia. vel pueritia: vel i iu
 uetute. vel i senectute: vel i estate: vel i
 hyeme. Et hoc ē qd dī. Job. xxij. Ne
 scio qd diu subsistā. & si post modicū
 tollat me factor meus. Et ppter hoc
 christus ammonēbat discipulos su
 co. d. Matt. xxv. Vigilate: quia nesci
 tis diem neq; horam. Et rō est quare
 est ita occultum homini tempus vi
 te sue: & mortis. secundum Augusti.
 Ut hō semper dubitando de morte

Sermones funebres

semper inueniatur paratus in hac vita ad mortē. Unū dicit in quadam epistola. Nescis qua hora mors veniat. semp vigilla. vt quū venerit paratū te inueniat. Latet vltimus dies. vt obseruent oēs dies. Sero parantur. remedia quū mortis imminet picula. Itē sup ps. ci. Ne desperatōe hoies peius viuerēt. pmisit xps portū idulgētie. Et ne in ea spe venie peius viuerent: fecit diē mortis incertū. Prudentissimē vtrūq; cōstitutō: et reuertentes quo rapiant: et differētes quo terream. Ergo iā bene vine. Cras ingss bñ vinā. Indulgētia tibi de? pmisit: crastinū diē nemo tibi pmisit. Si heri male vixisti: bene iam vine hodie. Stulte hac nocte auferes a te anima tua. Nō dico q̄pparasti enius erant. s; fm q̄ vixisti vbi eris. Et hoc ipm dī de pe. di. vij. cap. si qs positus et c. Quū igit tps mortis incertū sit: oī hora estote parati. ¶ Secūda causa quare qlibet psona d; stare parata: ē loci mortis incognitio. Unū dī puer. x. Nesciūt hoies vbi conuāt. nesciūt enim an debeat mori in terra: an in mari: in domo: vel in agro: vel i ciuitate et c. Et hoc nō fecit ob aliam cāz eternus de? nisi vt hō cognoscat suā virtutē. suā potētā suū brachium esse vbiq; et cognoscēdo: vbiq; eum timeat. Unde de seipso dicit. ps. cx. xxvij. Quo ibo a spū tuo et c. Usque dextera tua. Postq̄ igit locus mortis nostre ē ita incertus: debemus scire sicut ille q̄pdit aliquā rē: q̄ ē certus q̄ res p̄dita est in aliquo loco: et tñ q̄ nescit: quis sit ille locus: querit in oī loco. Sic et nos: q̄ nescim⁹ locum mortis nostre: debem⁹ in oī loco esse parati: expectādo ipam. Et h est q̄ dicit Seneca ad lucillū. Incertū est quo loco mors te expectet: tu vero eā in oī loco expecta. Et B. in meditationibus. Certū ē q̄ mortis incertum ē quo: aut qñ: aut vbi: qñ vbiq; mors te expectat. Tu quoq; si sapiens es: eā vbiq; expectabis. Esto te ergo parati. ¶ Tertia cā quare d; qlibz eē parat⁹: ē modi mortis igno ratio. De hac cā loquit. Eccle. ix. Ne scit finē suū hō: s; sicut pisces captantur hamo: et aues laqueo. sic capiuntur hoies in tpe malo. nescit enim si moriā in grā vel in pctō si diues: vel paup: sanus: an infirm⁹ et c. nec etiaz scit hō quō erit ei⁹ finis: qñ alij comburunt: alij suspēdunt: nōnulli decapitant. alij suffocant. alij fame occūbūt. et siti. qdā in carcerib⁹. qdā ferro. qdā peste. qdā gelu. quidaz estu. Et hī oī similib⁹. Unū ait Prosp Ferro. peste. fame. viciis. algore. calore. Nulle modis miseros mors rapit vna viros. Et sic varij sunt euentus. et modi mortis. et ignoti fines. Et rō huius incertitudinis ē. vt hō cognoscat ipm deū eē dñm mortis. Al dem⁹ enī qñ aliqs h; dominū alicuius rei. vñtur ea re: vt vult. Exēpluz si quis haberet vñ equū vteret eum quum liberet. alij equitādo. alij portādo ligna. et hī oī. Sic et etern⁹ deus. quū sit dñs mortis. vñt plurib⁹: ac varijs modis mortis. Qd ap te ostēdit in suis martyribus: sicut recitat aposto. Debre. xi. Alij aut distēti sunt non susipientes redemptionē vt meliorem inuenirent resurrectionem. Alij vero ludibria experti: insuper et vincula et carceres. Lapidati sunt sauciati sunt. in occisione gladij mortui sunt et c. Qua propter estote parati vt cum venerit dominus. i. ipa mors. que ad nutum dñi venit. et pulsa uerit ianuam cordis vñri confestim aperiat et sine timore impententue. Que fuerūt verba assumpta. Pensando et enim cōtinue amicus et charissim⁹ noster. N. hāc incertitudinem mortis quātum ad tempus et locum et modum: sicut homo sapiens et prudens studuit continue pro

vulgarizandi

posse suo stare paratus meditationi
bus. virtutibus et bonis opib⁹ suis.
Nec narra vitam. et finem suum. et in fi-
ne suo se munivit armis fidei: p^{er}tricio-
nis. rationis ac aliorum sacramen-
torum ecclesie: ut securus abiret. Quam
obrem credere possumus. quod sit in vi-
ta eterna. et fruatur nuptijs spirituali-
bus cum illis virginib⁹. et quib⁹ dicit
Matth. xxv. Que parate erant intra-
uerunt cum eo ad n^{on}. velimus et nos ca-
rissimi continere stare parati. ut me-
reamur gustare et illis nuptijs vite
eternae. amen.

Sermo. xxix.

m **El**ior est

dies mortis. die nati-
uitatis. Eccle. vii. istud verbum quod pro-
p^{ri}um est sapientis Salom^{onis}. quod dicitur. quod me-
lior est dies mortis die natiuitatis. et
tamen omnes gaudent in natiuitate. et dolent in
morte. Unum hoc verbum verum mirabile. et quod
si incredibile. et tamen in veritate est
ita ut dicit salom^o. omnis sapientia data est
ei a deo et non ab homine ita quod eius
sapientia nunquam errauerit. si. n. dixero ti-
bi quod nix sit alba. et carbo ignis niger
istud approbatione non indiget: quia
oculus hoc probat. et indicat. Item si di-
xero tibi. quod mel sit dulce. et fel ama-
rum. hoc sicut non oportet probare: quia gustus
hoc probat. Sed quoniam dico tibi. quod melior
est dies mortis. d. n. non credis mihi:
quia naturaliter omnes fugiunt mortem: et quod
runt vitam. Et tamen hoc probo. et probo sic.
Melior est finis. quam ea quae sunt ad finem. i.
melior est res finita perfecta quam illa
quae debet perfici. ut ait Salom^o. Me-
lior est finis orationis: quam principium. et
etiam secundum philosophum. y. physicorum. verbi gra-
tia. Melior est colligere. seu metere.
quam seminare: quia seminare ad hanc fi-
nem: ut colligam^{us}. Et huius. Similiter
est et morte et natiuitate hominis. No-
mo enim nascitur ut mereatur bonus:

sive malus: pena vel gloria. Hoc autem
homo in morte recipit sive. bonus: si-
ue malus: secundum illud. Apost. xliij. Opera
enim illoz. s. i. igitur patet quod melior
est. d. m. d. n. Et hoc quod sit verum et
monstratur per triplicem rationem.

¶ Primo propter conditionis homi-
nis incertitudinem.

¶ Secundo propter multorum peri-
culorum ereptionem.

¶ Tercio propter eterne beatitudi-
nis adeptionem.

¶ Dico primo. quod melior est mors quam
natiuitas. propter incertitudinem condi-
tionis humane. Quod sic patet. Nam in
natiuitate hominis. nescis qualis et
beat et homo: in morte scitur qualis
fuerit. Ideo dicitur. Eccle. ij. Ne laudaue-
ris hominem in vita sua. Si ergo non
debes laudare: vel magnificare ho-
minem: nisi post mortem eius. ergo
similiter non debes gaudere perfecte
et natiuitate eius vel vita vel et ali-
quo statu eius. sed solum post mor-
tem eius debes gaudere. Videmus
enim quod nauta prudens: quandiu ha-
bet merces suas in mari: non quia gau-
det: nec securus existit: quia semper ve-
retur ne fortuna repentina irruat: et
omnia bona et etiam seipsum demergat
Sic est et nobis quandiu sumus in
hoc ergastulo carnis subiecti sumus
multis procellis: et tentationibus. Et
ideo non debemus gaudere. Unde
Lactantius li. iij. de institutis. sic ad pro-
positum ait. Nec autem vita prius beatum esse
non potest: quia malis subiecta est per cor-
pus. Sed quoniam persona mouetur ad portum
perducitur: et ad finem desideratum ac-
tingit. Exemplum habemus in fructi-
bus: Nam fructus qui nascuntur in testa:
ut nux amigdala et c. quandiu sunt
in testa: non possunt laudari vel vi-
tuperari: quia nescis quales sint intus.
boni: an mali: licet pondus sit signum
bonitatis: tamen aliquando vermis est intus
corrodens eos. et sic accipiunt mul-

c ij

Sermones funebres

tos. Sic quandiu hō est in testa cor-
poris: non dicitur laudari: nec vituperari
quia nescit quādiu vsuat: qualis sit
intus. Quod bene post mortē qualis
fuerit scitur. Et ideo melior est &c.

¶ Secundo dico: q̄ melior est &c.

Propter euasione[m] multorum peri-
culorum. Est enī oēs natiuitatis ho-
minis: ingressus ad oēs miseras et
ad oīa pericula huius mūdi. Dies au-
tem mortis est egressus ab omnibus
illis. Quanta sint picula miserie: ca-
lamitates: angustie: et mala huius mū-
di: quis sufficeret enarrare. Certe nul-
lus. Et q̄ qñ hō morit̄ ab oib⁹ huius
modi malis liberat: iō poti⁹ gaudēdū
est de morte q̄ dolēdū. Uñ Aug. lib.
soliloq̄. Quādiu miser iactabor i
fluctib⁹ mortalitatis clamans ad te
dñe et nō exaudies. Audi dñe clamo-
rē meū de hoc mari magno: et educ
me ad portum felicitatis eterne. Feli-
ces q̄ de piculo huius maris educti:
ad te dñe portū tutissimū puenire po-
tuerunt. O vere felices qui de pelago
ad litus de exilio ad patriam: de car-
cere ad palatium: peruenire merue-
runt. O vere beati qui omniū maloꝝ
exuti sarcina: securi iaz de sua immar-
cessibili gloria ad regnum deoꝝ p-
uenire meruerunt: hec ille. Melior
ergo est dies &c. ¶ Tertio dico q̄ me-
lior &c. Propter acquisitionem eter-
ne beatitudinis. Quis enim eterna
beatitudo nō possit haberi: nisi mor-
te mediante: ideo mors nō ē fugien-
da: sed amplectenda: et desideranda
quemadmodum faciebat Aposto-
lus. phil. xii. d. Cupio dissolui &c. Nic
& Seneca: Stultissimum est timere:
q̄ non possit vitare. Et ideo indubi-
tante[m] fide[m] nostram: omnis q̄
bene moritur: ad celum vadit cum
xpo ad regnādū i ppetuū. Figura hu-
ius habetur. i. Machab. i. Ubi dicit q̄
puer Alexandri regis magni: impo-
suerunt sibi omnes diademata post

mortem: et filij eoꝝ post eos. Et hoc
enī datur intelligi: q̄ hō filius regis
eterni non potest coronari: nisi post
mortem. Et quia iste amicus noster
N. qui nup̄ defunctus est: vt bene no-
tis: bene et viruose vixit. et bñ mor-
tus est: indubitanter credere debe-
mus. q̄ anima eius in pace regescit.
et vsuit cum christo in gloria. Ad
quam &c. Sermo. xxxij.

Eni in

v

portū meū soror mea spōsa. Canticor.
ij. Quū oīs artifex opus suū firmet
et stabiliat (vt p̄ per experientiam)
mirabile profecto vides quū deus sit
pfectū agens: q̄ creaturā suā: quāz
fecit nobilissimā. s. naturā humanāz
sic deficere et mori permittat. Et de
hoc forte apud multos est admira-
tio grandis. Ad hoc dicendū est. q̄
deus hoc permittit euenire ex diuina
providentia. Reperto enim q̄ diuina
providentia permittit homines mo-
ri et deficere. Triplici ratione.

¶ Primo propter tranquillitatem.

¶ Secundo propter felicitatem.

¶ Tertio propter sacietatem.

¶ Dico primo q̄ deus permittit ho-
minem deficere et mori propter trā-
quillitatem: q̄ per mortē ducimur
ad perfectam tranquillitatem. Bici-
tar enim Job. vij. Ailuria ē vita ho-
minis super terram. Et bene. Nā con-
tinne sumus in assidua pugna. et im-
pugnatur. Sunt enim in homine
quattuor qualitates que nunquam
cessant impugnare homines. Humi-
dum pugnat contra siccum calidūz
contra frigidum. et ecōtrario. Et qñ
vñ istoz sup̄ ab altero corrūpif.
et generatur mors corporalis vt di-
cunt Medici. Impugnatur. ij. a sen-
sibus: quia mors intrat per sene-
stras. s. per sensus nostros. Impugna

mur. Ab exteriorib': q: a vaporibus
corpus ificit. a delectationib' accipi-
mur. a demonib' seducimur. Nā dicit
Apo. ephē. 6. Nō est vobis collucta-
tio z pugna aduersus carnē z sangui-
nē tm. s: aduersus mūdū rectores z
pncipes tenebrarū hāz. i. dē mōs. An
B. mūd' caro dē mōia. d. m. p. s: p mō-
tē ab his oibus liberamur. iuxta illd.
ps. 42. saluasti. n. nos d' a sfigētib' nos
z odiētes nos p'fudisti: z post ad pfe-
ctam trāglitātē ducimur. vt dī Tho-
bie. 3. Post tēptatē trāglitū facis. Et
ps. xly. In pace in idipsum z alibi ps
25. In pace fact' est locus ei'. Proba-
tur et hēc pma conclusio. z alia rōne.
Dicit enim phōs pmo phōz q nulla
res pōt getari. nisi in pprio loco. Exē-
plum. Nāvis nō pōt getari nisi in por-
tu z sagitta nisi in signo: z grāia ni-
si dō: sum: z lenia nisi sursum. Bonū
z eni nō pōt gescere i alio: nisi in deo
intra sniam Aug. Secisti nos dñe z
ingetū est cor nostrū: donec renertat
ad te. Et rō quare res extra pprium
locū nō gescit. ē q: corrupit z putre-
scit. In pprio aut loco cōseruat. Exē-
plū d' aqua in fonte: z plāta in terra
z d' pisce i aqua z huiusmodi. Si. n.
plāta euellat cito arefcit. Et rō est fm
phm. pmo phōz: q: loc' est pseruati-
uus locati. Jō sapiēs Medie' mittit i
firmos ad locū: vbi fuerāt oriundi.
Quū igit nos sum' subiecti multis in-
firmitatib'. p: q nō sum' in pprio lo-
co: q: vt dictū est loc' est p. l. Loc' aut
nō est in celo: vbi nulla erit corruptō
nulla infirmitas. Ad celū vō nō possumus
puenire: nisi p mortē. Ergo diui-
na puidētia dimittit hoīem mori: vt
puēiat ad celū. vbi ē imēsa trāglitas
C Scda rō d' qre z c. Est q: p mortē
ducimur ad supnā felicitatē. Quous
q. n. i hoc mūdō sum' pegrini sum'
vt dicit Apo. heb. 13. Nō hēm' hic ma-
nētē ciuitatē: sed futurā ingrim'. Jō
sanct' ille ppheta David ad hanc pa-

triā venire desiderabat: cogitās suam
pegrinationē dicebat ps. 119. Dei int
hi q: icolat'. m. p. e. Ab hac. n. pegrin-
natione solū p mortē liberamur. Si
vō in grā morimur pducimur ad il-
lam felicitatē supnā. Exemplū d' la-
zaro: vt dī luce. 16. Factū est vt mor-
ret mēdicus: z portaret ab angelis i
sinū habrahe. i. ad eternā felicitatē: z
gloriā. Itē exēplū d' beato Bñico. Cu-
ius factissima aia: imēdiate post mor-
tem visa est dēferri ab angelis in celū
p scalas candidissimas: z i sūmitate
scalaz xps z btā vgo eū gratiose expe-
ctantes. z felicitatē ppetuā ei pferen-
tes. C Tertia rō: quare d' pmittit ho-
minē mori ē ppter facietatē. ad quā
nos pducit. Quis. n. artifex sapiens
faceret vas aliquod qd nō possit et vlt
dēteret ipleri. Certe nullus sic d' quū
creauerit aiam humanā tāte capaci-
tatis z vutatis que possit dē in se reci-
pere. z dēus possit i ea habitare: vt dī-
cit ppheta. Alia iusti. sedes est dē: que
d' nulla creatura potest ipleri: credis
ipsam hāc frustra z stulte fecisse. Cer-
te non. sed vt d' ipso dō impleatur.
Solut enim dēus aiam nostrā pōt fa-
tiare z implere: vt dicit Aug. Aiam
hoīs capacē visionis diuine: nil potest
implere pter dēū. Quū igit nullus sit
in natura qd possit animā fatiare: ga-
quāto plus h: tāto plus dēsiderat vt
ipsa veritas dicit. Jo. 4. Qui biberit
ex aqua hac sitiet iterum. Ad diuinā
ergo puidētiā pñet: eam imple-
re bonis eternis. Sed ad talia bona
non possumus puenire: nisi per mor-
tem. Ergo o anima christiana nō mi-
reris si dēus permittit nos mori corpo-
raliter: quia hoc facit vt ad eternā
vitā nos perducit. Non ergo dēbe-
mus dolere d' morte charissimū no-
strū. N. quia ex hac militā ad trāgl-
litate eternā: ex hac pegrinatio-
ne ad beatā patriā m. Et dēum ex
hac inopia ad facietatem dēsiderabū

Sermones funebres

lem. Et pmo ergo ad vltimum vocat
oipotē dñe animā ad eterna gaudia
dicēs. Veni in hortū meū soror mea
sponsa. Ad que etiam nos vocare di
gnē qui vniuit.

Sermo.

xxxi.

m

Melior ē

dies mortis die natiuitatis
Eccle. vii. Istud est valde mirabile:
qđ sapiēs i tēbīs ppositis ait: qđ sit me
lior dies mortis qđ natiuitatis: quoz
mors: vt dī. ij. Ethy. sit vltimum ter
ribillimum: et oēs eam deestant. et su
giunt et tñ dicit Salomon qđ melior
est dies et. quā natiuitatē oēs optāt
Sed si bene aspicimus verba pposita
habēt ritatē. Que pbat triplici rōne.
C Primo ppter apparentiam diui
ne claritatis.

C Secundo ppter beatitudinem hu
mane felicitatis.

C Tertio propter confidentiam per
secte securitatis.

C Dico pmo qđ est melior mors die
natiuitatis: ppter apparentiā diuine
claritatis. Quia mors seqđ claritatē.
claritas btitudinē. beatitudo felicitatē:
et felicitas securitatē. Ex hoc ergo
pbat: qđ mors ē optia: qđ id est bonū
qđ fac bonū: s; mors fac bonū qđ fac
vidē deū: qđ optimū: et melior oib⁹ bo
nis: et in cuius visione soluz regescit
appetitus humanus: qđ qui videt deū
recipit in se deum: qđ res visa recipit
intus a vidēte. sicut lux recipitur ab
oculo s; suam essentia. Dicit enim
philos. libro de sensu et sensato. qđ nos
videmus int⁹ suscipientes. Unde qui
videt deū: videt oē bonū. iuxta illud.
Ostendā tibi omne bonū. Et ideo in
hoc solū appetit⁹ faciat: et getat: qđ nō
pōt plus appetere. sicut nec visus cor
poralis pōt. clarius videre: qđ lumen
incis. Et hoc est qđ querebat philip⁹

pūs. d. Dñe ostende. n. p. et. s. n. quafi
diceret qđ aliđ daret nō sufficeret
Et ppter vitā impedimur ab ista vi
sione: qđ ait deus moyfi. Non videbit
me hō et viuet. Sed qđ posset dicere:
qđ aliqui vidētes deū vixerūt per eēn
tiam. sicut Moyses: et Paulus. Rfi
det tho. pma par. q. xij. ar. xij. dicēs:
qđ sic deus miraculose et supnaturalr
qđ opat: reb⁹ corporeis. ita et sup
naturalr et pter cōem ordinē: mētez
aliquoz in hac carne viuentiū. s; nō
sensib⁹ carnis vtētū. vsq; ad visionē
sue essentie eleuant. iuxta Aug. Iniaz
Nemo per essentia. deū pōt videre. ni
si ab hac vita quodāmodo moriat.
etiā oīno eries et corpore siue aliena
tus a sensib⁹ corpis. vñ ps. l. i. Educ
de. c. a. meā. C Secdo ppter beatitudi
nem humane felicitatis. Melior est
mors qđ natiuitas. quia vinētes vita
mortali. nō possunt esse felices. l; qđ
dam errātes in diuersis reb⁹ posuerūt
felicitatē. sicut in diuitijs i pecunia et
similib⁹ quia s; m opinionē talitū. bea
tus est qui habet qđ vult. Itē qđ az
posuerūt in honorib⁹. qđam in volu
ptatib⁹: quidā i diuitijs que oēs opi
niones sunt false. In diuitijs nō pōt
esse felicitas. quia etsi per eas possint
haberi bona corporalia. non tñ spiri
tualia. Itē nō cōsistit in honorib⁹. qđ
felicitas cōsistit in felice tanqđ summū
bonū ipsius. Sed honor magis cōsistit
in honorante qđ in honorato. vt
ait phil⁹ pmo Ethy. lectione. s. c. s.
Itē nec in voluptatibus nec in alijs
bonis corporis. qđ s; m bona corporis
hō a multis aialib⁹ superat. puta ab
elephante in diturnitate a leone in
fortitudine. ab aquila in visu. ergo i
hac vita nulla potest esse beatus. qđ
in nulla re temporali consistit felici
tas. sed tantū in visione diuina. iux
ta illud. Jo. xviij. Nec est vita eterna
vt cognoscāt te veruz deum. Sed ad
hanc visionem in qua consistit beati

vulgarizandi.

tudo siue vita eterna. non possumus
peruenire. nisi per mortes. & sic mors
est melior vita. quia per eam consequi
mur vitam beatam. q̄ non facimus per
vitam temporalem. quantum ad actum
& c. ergo melior. **T**ertio ppter cō-
fidentiam perfecte securitatis. Iñ enī
in hac vita possumus affluere multis
bonis. tamen in possessione eorū non
sumus securi. & hoc patet quātū ad
spūalia bona & temporalia. De tem-
poralibus bonis apparet ad oculum.
Nam diuitie. voluptates honores.
semper non possident ab hoīe. imo
que habet hodie oportet ea dimitte-
re. vel in vita vt multi faciunt. vel in
morte saltem. & quādo credūt in eis
delectari. tūc eis subtrahunt. Exem-
plum luce. xij. & illo qui dicebat ani-
me sue. Anima mea habes multa bo-
na & c. De spiritualibus bonis etiam
patet. quia nemo dum vivit est secu-
rus de sua salute. Nota hoc exemplū
q̄ cignus quādo vult mori cantat.
Leo xro. quia vixit de rapina. plo-
rat Sic iusti qui simpliciter & innocen-
ter vixerūt gaudēt de morte. quia va-
dunt ad premium bonorū. Sed mali
qui male vixerunt plo-
rant. quia cur-
runt ad supplicium damnatorum. fi-
cut ipse saluator ait. Ibunt hi scilicet
mali in supplicium eternum. iusti au-
tem in vitam eternam.

Sermo.

xxij

Capio

diffolui.
& esse cū
Christo.
Phi. pri-

mo. quoniam opus nature non
fit opus intelligentie: ideo semper est
rectum: & semper tendit ad illud quod
est bonum: nisi ex defectu alicuius im-
pediatur principij. Et ideo homo: qui
est opus nature: & habet perfecte ope-
rationem intelligibilem: nō appetit
mortem: eo q̄ mors: h̄z & struere. Si

tamen mors cōsideret rōne vtilitatis
inveniet vtilis: & p̄ p̄ns poterit appeti
& maxime propter tres vultates
quas facit.

Primo q̄ liberat hoīem a mundo
Secundo q̄ liberat hoīem a peccatis
Tertio quia liberat hominem a
pravo consortio.

Dico p̄mo q̄ mors appetenda est
quia liberat hominē a mundo: q̄ nos
quotidie decipit: eo q̄ modo in infir-
mitate: modo in sanitate: modo in
adversis. modo in prosperis ponit: & si-
cut mutatur mundus: sic mutantur
ea que sunt in mūdo. Nam in mūdo
mutant qualitates elementorū & frigi-
do in calidum: & sicco in humidum
& ecōtra. Item qualitates & p̄ditiones
hominū mutantur: q̄ homo existens
in mūdo: semper est in rota fortune vt
ait Boetius & cōso. Quum ergo mun-
dus iste sit variabilis & bono in ma-
lum merito est cōtēnendus. Exēplū
de quodam qui posuit in extremis vi-
dit sua palatia & dixit. O domine deus
q̄ p̄tēndus est iste mūdos. Ecce ego
q̄ h̄eo tot palatia: nō possum hospita-
ri in eis: & nescio quo hac nocte ire
debeā: & hospitari: s̄ ab hoc mūdo: &
ei fallacijs hō liberat p̄ mortē. Nam
post mortē hō nō erit variabilis: sicut
mō est: q̄ si ibit sine ḡa nō poterit re-
vocari ad ipsam. Si vō cum ḡa s̄ h̄r
nec illam aliquis ammitteret. **S**ecundo
mors est vtilis: q̄ liberat hoīem a pe-
ccato. Quādiu enim anima est iun-
cta corpori h̄z volūtate variabilem:
& ad bonum & ad malum. Nō est q̄s̄
in carne manēs: qui ex toto absolui
possit a peccato: nisi per gratiā spūalem
Sicut & beata v̄gine. Et ratio huius
est: quia licet volūtas non possit cogi a
carne ad peccandū: tū inclinatur ab ea.
ppter imminentes passionēs suas:
quas homo patitur a corpore: & ideo
quodammodo impellitur ad malum. Iō
Apostolo. hoc sentiens. Ro. vij. ait. In

c. iiii

Sermones funebres

felix ergo quis me liberabit a corpore
mortis huius. Et ideo propter tale im-
pulsum nullus est qui possit dicere se
esse sine peccato. unde p'me. Jo. p'mo
Si dixerimus &c. Per mortem. n. ab
hoc peccato hō liberat: q' si hō sine pecca-
to decessit: ita firmat in bono q' nō po-
test amplius: subijci malo. vt dicitur
Eccl. 14. Firmabit in illo: & non fle-
ctet. Patet ergo quōd mors a peccato li-
berat. Ideo utilis: bona & appetenda ē
Tertio, mors est utilis: q' liberat a
prauo consortio. Inter alia enim mala
que nostrā salutē impediūt est maluz
consortiu. Vñ cuiā scō p'ri q'rētū viam
salutis. r'isum est ei de celo. Fuge ho-
mines & saluaberis. Rō hui' est. quia
sicut elemēta nō corrumpunt a se sed a
suis qualitatib': sicut terra ab aqua
humectatur: que naturalr est sicca. &
aer ifrigidat ab aqua: & inflāmat ab
igne: ita hō a prauo consortio inficitur.
Unus enī malus hō: totā ciuitatē in-
ficat. Morbida facta pecua totū cor-
rumpit ouile. Et Iuuenale teste. Vna
q' p'specta liuorem ducit ab vna saty-
ra. ij. Modicū fermētū totā massam
corrūpit. Corrumpūtq' bonos mores
colloqa mala. Unus malus humor
in corpore totū corpus corrūpit. Pro-
pterea dicit Aug. in regula esse eyciē-
dos de monasterio: ne cōtagione pe-
stifera plurimos perdant. Et ideo di-
ligēter d'z hō ab huiusmodi: se custo-
dire: q' qui tāgit picē ingnabit ab ea
Eccl. xij. Sed ab hoc liberat homo p'
mortē. & de consortio malignoz tran-
sit ad consortiū beatorū āgeloz. Quia
enim charissim' noster. N. timuit ne
in aliquo offenderet dñ: dum vine-
ret studuit & a peccato: & a mundo: &
a prauo consortio quantum fuit pos-
sibile se subtrahere: credendum est:
q' sit in numero sanctorū sociatus
in eterna patria ad quam.

Sermo. ad pueros.

xxxiij.

Ste puer

magnus coram dño. Luce p'
mo. Puer iste: qui modo mortuus ē
magnus est ante p'spectū diuinum.
Rō ei' magnitudis: & gl'ie est: q' ma-
nus dñi est cum illo. vt d'z luce p'mo
manus. s. misericordie. q' de' eripuit
eū de tenebioso mūdo hoc. s. multis
nō sic vi: imo admirāf dicētes. Erat
vnus nobilis & potēs: hñs vnū filiū
sibi dilectū: virtuosum circūdatūq'
prudentia eleuatūq' ingenio: & tñ de'
subito eū rapuit. Et quare nō cōser-
uauit eū in p'solatōe patrie sui. O stol-
ti & terrena tñ sapiētes: ostēdā vobis
q' nō inmerito deus voluit eū ita teneri
rimū ad se venire triplici ratione.
Prima est p'p' aie pulchritudinez.
Secūda ē p'pter parētū punitudinez
Tertia ē p'pter padis retributionē
Prima ergo cā: quare deus voluit
hunc tenerrimū filium vocare ad se
est p'pter anime pulchritudinem. Ne
enim maculent animas suas in imū
dicis peccoz. deus vocat pueros ad se
sicut testatur scriptura. Gen. ij. Deus
creauit hominem ad. y. & s. suam. s.
s'm animam claram: albam & carē-
tem omni imūditia. Hoc quoq' Ari-
confitetur. 3. & anima. d. Alia ē sicut
tabula rasa in qua nihil est pictū po-
test tamen depingi. Itaq' anima est
sicut charta alba in principio: & ibi
scribuntur peccata in processu tempo-
ris. & bone etiā operationes. Ne ergo
tanta pulchritudo anime eius ingna-
retur: per cōmissiones peccoz voluit in
sua nūc puritate de' enocare. Dani-
festum est. n. q' hic sine peccatis non
possumus viuere: q' septies in die ca-
dit iustus. Et si q's sine mortalib' vi-
uit rarus inuenitur: nigroq' similli-
mus digno: & cū maximo labore hoc
pōt facere. & est de illis & q'bus Die-

vulgarizandi.

re dicit. *Lecidim*^r quasi solū vniuer-
si. Hoc etiā experiētia docet: qz de mil-
le vn^a nō valet sine pctō mortali. Jō
v^t puer iste i sua puritate p^rsuaret: eū
vocaui. Et hoc ē illd q^d d^r. *Prover.*
vj. Rapt^r est ne malicia mutaret itel-
lectū eius. Prima ergo cā quare dñs
tulerit eū aptissime patuit.

CScda cā est ad punitionē parentū
Sūt enī aliq qui ita inordinate dili-
gunt filios q^d nō verent multa mala
p^rtrare. pctā cōmittere: v^t sūras face-
re fraudes dolos ifinitaqz scelera ad-
mittere v^t filios dīdēt. honorent. ma-
gnificent. z alta palatia eis edificent
Et citius eligunt suppliciu eternū: v^t
placeāt filiis. *Uñ Persi*^r. O curas ho-
minū: o quantū est in reb^{us} inane. De
hoc ē habem^r. *ij. Re. xij. de Dauid* q^d
habuit filius ex Berfabee ex adulte-
rio: z pctū volēs deus punire filium
sibi dilectū occidit. Ut aut ista cā dā
natiōis eoz amoueas: z pctū quod
comisserūt. p^rpter filios punias iusto
iudicio dei: filij eorum moriuntur.

Tertia cā subtractionis puerorū ē
v^t eis paradisi apperiat portas: z in
thronū eterne glorie eleuent. Talinū
enī v^t h^{ab} *Math. xix.* est regnūz glo-
rie celoz. Si enīz scirem^r quā digni-
tatē acquirant pueri baptizati: i mor-
te gauderem^r multū. Nam si q^d ha-
beret filiū z sciret illum factū esse in
alia patria magnū dñm. Regem Im-
peratorē. ducē vel principē: nō certis-
sime fletet. imo pot^r gauderet. Quā-
to magis de pueris morientib^{us} in o-
cūbus debet letari: qz ipso scō assu-
munt i palatiū vite eterne: ad serui-
dum regi regū cui seruire regnare ē:
quib^{us} continuo dñs dicit. z h^{ab} *Luc.*
xvij. Esto p^rserte stolā primā: z indui-
te illos. Et *Isa. lj.* Leticia sempiterna
sup capita eoz: gaudinū z leticiam
obtinēbūt: z fugiet ab eis dolor z ge-
mitus. z *ij. Mach. x.* Felix dies in q^o
reversus es in terrā patrū suorū: z se-

disti in sede regni eoz. Hs ergo trīs
bus causis paruulos vocat deus: de
mundo ad gaudia vite eterne.

Sermo.

xxxiij.

m Ortus

est senex: z plenus dierum
Ben. 35. Nec verba formaliter dicta
sūt de Patriarcha. Isaac tñ trāssum
ptine in isto defuncto videm^r esse cō-
pleta: qz z senex obiit z plenus diez
Nec enīz duo solent hoies desidera-
re. s. diu viuere: z filios superstites re-
linquere. In hac aut auctoritate duo
sunt cōsiderāda. Primū qz dicit de vi-
ro iusto q^d mortuus est senex. Scdm
est qz dicit plen^r diez. Discurrendo
p scripturā sacra: z per aliorū doctoz
libros inuenio: q^d qui mortui sunt i
quadruplici statu z differentia.

Quidā sūt senes s. nō pleni dierū

Quidā pleni diez sed non senes.

Quidā nec senes nec pleni dierū.

Quidā z senes z pleni dierum.

Dico primo q^d quidā moriunt se-
nes: sed nō pleni diez. Isti sunt qui di-
es suos hnt vacuos: z sine fructu.

In psona taliū d^r *Job. vij.* Ego ha-
bui menses vacuos. Sicut exposito-
res morales q^d dies vacui dicuntur: i
quib^{us} hō nō operat quicq^d: ad salutē
suā pertinēs. De Tito aut Impatore
dicif: q^d quū semel sederet ad mensā
z venisset in eius mentē q^d illo die nī
hil strenuū ac mēorabile egisset: mē-
sam reliqz z cū gemitu z dolore ex-
clamādo dixit. O amici mei diē istuz
p^rdidī. Cogitate o charissimi mei: si
iste gentilis: tantūz doluit de amissio-
ne vni^{us} diei: q^d tūz debēt dolere xpia-
ni: z nūq^d cessare diē noctūqz a bono
ope: z p^rcipue quū cognoscant q^d ca-
pitulus de capite eoz non peribit: nec
momentū t^rpis quin de oibus rōnez
reddant in diē iudicij. *Uñ Ber. ait.*

Sermones funebres

Ome tps tibi ipensuz: regref qliter a te fuerit expensuz. Et io dicebat sapiens Ecce iij. Fili cōserua tps z declina a malo. Sz sunt alig senes tpe: inuenes vero morib⁹ q nung⁹ voluerūt expēdes tps sibi datū i bono ope. Be qb⁹ Apo. c. ij. d. Dedit eis tps vt pniaz agerent z noluerūt penitere a fornicatōe sua. CScdo dico q gdā moriunt pleni diez: sz nō senes. Isti sunt boni z bñ viuētes: q quotidie crescūt i opib⁹ virtuosis. Be qb⁹ ps. lxxij. Ibñ de. v. i. v. d. d. in. f. Et apre illud dici pōt Sap. xliij. Consumat⁹ in breui: expleuit tēpora multa qz v3 in breui tēpore quo vixit: ita stnduit: z festinavit bñ facere: qz m se citat si mltō tpe vixisset. Un illi dies dicunt pleni. f. bonis opib⁹. Et ideo de Tabita q fait de istoz numero of Act. xxvij. plena erat bonis opib⁹ e elemosynis qz faciebat. C Terrio gdā moriūt: nec senes nec pleni diez. Tales sunt hoies viuentes i lasciuia: expendētes totū tps i vanitatib⁹ z luxurijs sicut videm⁹ multos facere. Sz veh illis qz dulcedo eoz tēporalis vertet in felin alta vita. Isti sūt insensati: z bestiales sz nō itelligunt. Un pps. iij. ethi. dicit. Belectari maxime i delectationib⁹ gustus z tactus: bestialitas est. Et idē ibidez. Appetitus est isaciabilis circa delectationes: z ita est i veritate: qz qñ homo plus querit delectationes sensuales: tanto magis anxias: z alias qrit. Et io prudentes hoies debent suppedicare qd appetit caro miserrima. Un Aug. Dat tibi psiliū. d. Melior ē modica amaritudo i faucib⁹: q eter nū tormentū i viscerib⁹. Vere multo satius ē: nūc ponere frenū sensuallitati z cōcupiscentie q postea i inferno i eternū cōburi. Quarto qui dam moriunt z senes z pleni dierū. Isti sunt illi qui hic satis vixerunt: z bñ vixerunt de die i diez meli⁹ ope

rantes: vt ait Sen. Longa est vltia: si plena ē. Implet aut quū sibi aius bonuz suuz reddidit. z ad se ptātez sui transtulit. De quoz numero fuerunt Dauid z scūs Job. qui ait. ix. c. Dies mei transierunt sicut naues portātes poma. Nania eniz poma portans q cūqz transierit odores suauissimz relinqt. ita et viri iusti onusti pomis virtutuz. z fructibus bonoz operuz odorē bone fame z exemplū probitatis posteris derelinquūt. Maxime autēz nauis: odores pomoz emittit: qñ salua mercibus portui applicat. Sic est qñ hō i fine vite sue bñ vixit z virtuose applicuit ad portuz felicitatis eterne. tunc apparent poma. f. virtutes z opz bona redolentia coraz deo per glorificationez. z coram hoibus per imitationez. Talem credimus charissimuz nostruz. N. defunctuz extitisse. Et ideo merito eū cōmē dare possum⁹ z dicere mortu⁹ ē z c.

Sermo.

xxxv.

Quid fac

mibi dñe finē meū ps. 38. Ego eniz scrutando scripturas repertio qz glibet hō siue iustus siue peccator libenter veller scire finē suū: quātum. f. deberet esse i hoc mūdo. sed pctōres ppter vnū. Iusti vero ppter aliud. Pctōres vt possent liberi peccare z plus i delectabilibus morari dicentes. Bñ possum⁹ adhuc multuz gaudere. qz. xl. annis adhuc superuiuemus: z i fine poterimus postea facere penitentiā. qz deus est misericors. Iusti vero vellent scire finē suū. vt meli⁹ se ppararent p verā penitentiā. De quoz nūero erat. Dauid. d. qd subdit i ps. Ut sciaz qd desit mihi. Io notuz sac mibi finēz meum. is notifica qd tūc viuere habeas. In sacra eniz scriptura inuenio q aliquid

vulgarizandi.

pōt notificari alicui tripliciter.

Primo per verba.

Secundo per verbera.

Tertio per exempla.

Circa pmo qd aliquid notificat alicui per verba cui de^o notificavit finē nrm nobis: et hoc pz in his q discunt grāmāicā: logicāz. vel aliaz liberalē sciam. qz per verba magistri ignorātes instruunt de illis: de qbus nullaz ante habebāt cognitionez. Per istuz enī modū deus nobis notificat finē nrm. s. per verba sacre scripture. Vis scire finēz tuuz. Lege Job. xiiij. Ubi ait. Breves dies tuis sunt. i. vita hominūz. In breui. n. hz finēz sanz. Un ipse de^o Apo. vlt. ait. Ecce ego venio cito: et merces mea mecum est: redde re unicuiqz. s. o. s. Un possum colligere ex verbis istis q breues sunt dies hois: et finis noster pxi^o. et qualis erit vitā nrius: cuiusqz talis erit finis ei^o: qā dicit unicuiqz reddere. Exemplū illoz qui vitiose vixerunt hēmus Luc. xvj. De diuite epulone: q ppter petā et sua vitia sepultus est in inferno post mortēz. Ecce finis ei^o. Itēz vīet cito reddere bonuz bonis. Exemplū ibi dez de Lazaro qui ppter patientiaz et virtutes alias post mortēz est receptus in sinu Abrahę. Et hoc ē qd dīc Apo. Ro. vj. Finis vero. s. bñ viuentiū vita etna. Ecce qd p rōba notificat finis cuiusqz finis ei^o ē. **S**ecūdo aliquid sit notū alicui per vbera. Sicut pz de magis circa discipulos de patre: circa filios: d dño circa seruos q. s. per verbera notificat eis illud qd per verba noluerūt itelligere. sic facit oīptens deus nobiscū. Ut enī nobis finēz nrm notū faciat verberat nos isfirmitatibus: tribulatōibz angustijs: pressuris et tormētis multis. Nōne tibi notificat finis tuus qd pxiāz febrem pateris: qd dolores i corpore sine cessatiōe sustineas: qd ē. Certe sic. Si ergo dilectissimi ver-

bis diuina nō instruimur: verberib^o saltez emendemur: vt sciamus finēz nrm de pxi^o euenire voce saluatoris attestāte qui ait. Mat. xxiiij. Vigilate. s. in bōa et vera pnia: qz q hora nō putatis. s. h. v. Ex quo enīz nescio finēz tuuz: prepara te in occursum domini o ania xpiana. et ne tardes de die in diez: qz nisi sic feceris: ille non te preparatum inueniet.

Tertio notificatur aliquid alicui per exempla. Hoc patet in scriptoribus: pictoribus et huiusmodi qui videntes aliorum opera: instruūt ad operandum similia. Sed pins deus plus facit nobiscum. quia quotidie ponit exempla ante oculos nostros de termino et fine vite nostre: nō parcendo diuitibus: non pauperibus: non potentibus: non sapientibus robustis: non iuuenibus non senibus. Eccle. vij. Moritur doctus similiter vt indoctus. et ad hoc probandum nō indigemus ratioibus. et quia ad sensum patet. Hodie enī vnus occiditur gladio nec potest discere. Beus adiua me. Modo morit alter in naufragio. Modo ille in campum. Iste in lecto occūbit subito. Ille necatur. iste suffocatur. Alij anima extorquetur a deo q nullus enadere potest quin vlti isto modo vel illo ad mortem currat. O charissimi nonne ista sunt exempla que nobis finem nostrum notificant. Certe exemplū habemus et habuimus ante oculos nostros nunc. Et clamat ante nos propheta. d. Emendate in melius: q ignorāter peccastis ne forte. p. q. s. p. et inuenire non possitis. Vides istū mori in vltima: tu restitue. Vides illam mori cum odio: tu cum omnib^o pacem habeto. Et isto modo mereberis post finem tuū quez tibi deus notificavit verbo verberare: exēplo ad regna celoz peruenire. Ad que etc.

Sermo.

xxxj.

Sermones funebres.

Deati mor

tui: qui in dño moriunt. Apo. xiiij. Pro cuius verbi declaratione: sciendū q̄ oīum hoīum: qui ex hac vita deducūt: siue infanū siue adultorū: quadruplex est differentia.

Chi vadunt in locum purgatorie afflictionis.

Chi in locū supne glorificationis.

Chi autem in limbum.

Chi vero in locum eterne damnationis.

CQuidā enī moriunt in domino.

CQuidam cum domino.

CQuidam preter dominum.

CQuidam cōtra dominum.

CQuelibet istaz differentiaz trifariam diuidit. Primi ergo moriunt in dño: hi sunt q̄ decedūt in statu grē z sic in dño. i. cū gratia dñi moriunt nō tñ mundi. Et iō nō statim possunt euolare ad gloriā: q̄ nō intrabūt eā aliquid cōmīnatū. Apo. xxi. Tales enim descendūt ad locū: vbi opz purgari illos p̄ ignē quē locū dicim⁹ purgatoriū. Et nota q̄ ē duplex purgatoriū loq̄ndo de loco. Unū ē scdm̄ generalē declinationē. Et hoc est i cētro terre p̄ infernū. Aliud est scdm̄ spālez dispositionē. z hoc ē in aliquo loco sicut placet diuine dispositioni z ordinatiōi. Sicut p̄ de aīa pascha sū z c. Et hoc cōtingit duplīter. Primo qñ aliquis cōmīsit aliq̄ mortale peccatū: de quo habuit p̄tritionem z sic remissa est culpa tñ nō soluit hic totaz penam debitaz. Scdo qñ aliq̄ decedit cū culpa veniali tñ sine mortali. Tercio qñ q̄ decedit sine mortali z veniali: tñ cū reatu pene venialis. Pōt enī fieri vt q̄ p̄ cōtritionē cōsequat remissionē culpe venialis: z remaneat debitor pene q̄ debet veniali quaz penam soluet in purgator

rio. De his tribus. Apo. diē. p. cor. 3. Si q̄s supra edificat sup̄ sandamētū hoc. s. si dei. ligna. fenū. stipulā detrimentū patiet: ipse tñ saluus erit. Sic tñ quasi p̄ ignē. Per ligna int̄. Illic primus mod⁹. per fenū secundus. per stipulā tertius. Pro istis ergo p̄mīs q̄ in dño moriunt sunt suffragia sienda q̄ sunt in quadruplici differentia. Videlicet misse. Oīones. Elemosyne. Ieiunia. Inter hec aut̄ potissimū loq̄cūz optinet missa. Nota exemplū pascha sū: cui⁹ aīaz reperit. S. German⁹ eps Lapanus. Itē exemplū illius p̄sbyteri in balneo: qui reperit quēdā defunctū sibi obsequentē. In quarto dyalogoz hec habes circa finē. Tales ergo dicuntur: beati sp̄. nō re. z hoc est q̄ dicit Thoma. Beati. Scdo cū dño. i. in grā dñi. z sine aliqua culpa originali. mortalis z venialis. z sine aliquo reatu pene decedentes. Tales enim statim euolant ad celum z hī quoq̄ vt primi sunt in triplici differentia. Primi sunt infantes: q̄ cū baptismo aq̄ moriunt. De q̄ dicit Aug. ad petrū dyaconū paruulis: ḡnūduz p̄p̄ia volūtate credere. nec penitentiaz pro peccatō q̄ originaliter traxerūt agere possunt sacramētum fidei: q̄ est scm̄ baptisma. Ḡdiu rōnis etas eoz capax ē nō pōt. sufficit ad salutē. Pro talib⁹ nō est orandū. Scdo sunt martyres q̄ baptizant baptismo sanguinis. Et iē statim ad celum euolant: q̄uis non fuerint baptizati baptismo aque: propter defectū aut ministri aut elementū: sicut fuerunt rectores disputantes cū Katariis martyre cōuersi ad fidem ab ea. Pro istis etiam non est orandū: q̄ vt ait Augu. Iniuriā facit martyri: qui orat pro martyre. 3. Sunt q̄ baptizantur baptismo flame. i. spiritus sancti. sicut sunt penitentes. qui tantam contritionē habuerūt q̄ oīis culpe z pene remissiones sunt conse

vulgarizandi.

enti: sicut fuit latro in cruce. Nec p
istis est et oradu: sicut et maria mag
dalene: q si statim post contritionez de
cessisset: statim ad paradisu euolasset
et de multis alijs q no indiget oratio
nib' ergo pcludo. Beati mortui et c.
Tertio pter dnm. Hi sut infates: q
cu peccato solo originali decedunt: qui
dicuntur mortui: no in dno nec cu do
mino: sz certe pter dominu qz no cuz
gra dei: q sine baptismo. De quibus
Jo. dicit. iij. cap. Nisi qs renat' fuerit
ex aqua et spiritu no intrabit i regnu
dei. Neqz cōtra dnm qz no cu morta
li: sed pter dnm: et hoc cōtingit tripli
citer. Primo qn parentes nolūt eos
baptizari: sicut pagani et Judei. Se
cundo quādo no possūt: puta pp de
fectu aq. Itē si pp ignorātis sacerdo
tis defectu: qz nescit formā baptis
mi. Tales nō saluātur: sed descēdūt ad
limbū: qz nō induerūt xpm que per
baptismū iduim' ut ait Apo. Ga. iij.
Oēs enī q in xpo baptizati estis xpm
iduistis. Tertio qn parētes negligūt
puta qz expectāt aliquem absente ut
baptizet: vel alia cā nō necessaria: et
interim infates moriunt. Tales infā
tes descēdūt ad limbū et parētes nisi
peniteāt ad ifernū. Pro talib' quoqz
nō est oradu nec ecclesia itēdit p tali
bus orare: qz nō sūt capaces grē diui
ne. Nota cōtra parentes: q circa hoc
sūt negligētes. Nota casū de quodāz
puero q dñ a parētib' differet bapti
zari: quādā nocte fuit a diabolo et
existimo circūcisus: et quū tota no
cte vociferaret puer nec sciret a nu
trice qd hēret de mane cōsurgēs inue
nit eū circūcisū: qd fuit mirabile.
Quarto mouētur cōtra dnm. Isti
sūt q cu peccato mortali decedūt per
qd homo efficitur inimicus dei. Rō
qz cōtrarioz eadē est disciplina. ma
nifestū est aut qd per obediētiā efficit
qs amicus dei iuxta illud. Vos ami
ci mei estis. s. f. que. p. v. d. dñs Jo.

xv. Ergo a cōtrario hō p inobediēti
am efficitur inimicus dei: et cōsequē
ter si in hoc peccato decedat moritur
cōtra dnm iuxta illud. Qui nō ē me
cum cōtra me est. Lu. xi. Cōstat enim
q peccatū mortale nō est aliud: quāz
trāsgressio diuine legis et celestiu in
obediētia mādatoz sūm Ambro. Cō
cluditur ergo: q p peccatū mortale
efficitur hō inimic' dei. Et iō tales cō
tra dnm moriunt et mori dicunt. pro
talibus ergo nō est oradu. Nec sacra
mater ecclesia p talibus itēdit ora
re nec et nos debemus: qz in infer
no nulla est redemptio.

Sermo. xxxvij.

q. Tum ue

nerit hora eoz reminiscamini qz ego
dixi vobis Jo. xvi. Sine sapiētes tres
sūt ptes prudētie. s. memoria pterito
rum. Intelligētia p̄sentiu et prudētia
futuroz. Quū igitur inter oia q agi
mus: prudētia sit maxime necessaria
iō inter alias virtutes et opatōes: qā
potissime in hominib' cognoscim'
eē: est qn in arduis negotijs pruden
ter se hñt iuxta sentētiā Salomonis.
p̄ner. xxvij. Frater in angustijs com
probatur. Hinc ē q hō q prudēter in
morte se hñt: prudēs merito ab oib' uo
dici pōt quū negotiū mortis sit valde
arduū: qz est vltimū terribiliū scdm
p̄m. iij. et hī. Circa q si prudēter vo
lumus agere: debemus habere tres
predictas partes. s. vi.

Primo cōsideremus preterita.

Secundo intelligamus p̄sentia.

Tertio p̄uoldeamus futura.

Et qz ista tria sūt nobis multū ne
cessaria in his negotijs: iō xps de' no
ster i verbis p̄positis hoc nobis insinu
at. d. quū venerit hora. s. mortis ali
cui' reminiscamini: qz ego dixi vob
sic debere accidere: et qre qz h' locu

Sermones funebres.

tus sum vobis. Cuius verbum in eternum permanet: quicquid et terra transibunt. Verba autem mea non transibunt. **Lu. ij.** Quantum ad primum sciendum est quod scientia que adiscit cito oblivioni traditur nisi repetat: et ideo sicut assiduitas studij est una de clauibus sapientie: ita memoria vel repetitio scitorum. Et ideo ne sciam mortis obliuiscamur: quod nobis necessaria est et vultis dicere. **Reminiscimini. i.** sepe de morte cogitate. Que quidem cogitatio seu memoria valet ad multa: et precipue ad reducendum peccatores ad deum: iuxta illud psalmi. **Reminiscimini et con. ad. d.** vniuersi fines terre. Et ad retrahendum ipsum a peccatis. **Un. Eccle. vij.** Memoria nouissima et c. Figura de antiocho. **pmi Macha. vi.** Qui ait. tunc reminiscor mala que feci in hierusalem vasa auri et argenti. Quid per regem antiochum spoliatoris hierusalem nisi peccatorem intelligimus spoliandem aiaz suam et auferentem inde vasa. **i.** omnes virtutes: qui reminiscens mortis confitetur peccatum suum per quas confessionem absoluit a peccatis et tegitur: unde in recordatione mortis semper debes orare cum Thobia. **d.** ne reminiscaris domine delicta mea. vel parentum meorum neque vindictas sumas. **d. p. m. et c.** Secundo debemus intelligere presentia: et quod ut dicit **Breugo.** plus mouent exempla quam verba et presentia quam preterita. ideo si memoria mortis preteritorum non te monuit ad benefaciendum respice istum qui: hodie mortuus est quante fuerit pulchritudinis nobilitatis potentie: ut merito possit assimilari statue Nabucodonosor: cuius caput erat aureum. pectus et brachia aurea et c. **Modo autem audi Job in persona ipsius. d.** Exspoliavit me dominus gloria mea: et abstulit coronam de capite meo destruxit me undique: et ut ait christus. si in viridi ligno hoc faciunt in arido quod si

et: hoc est si mors perstravit istum iunem pulchrum forte diuitem et c. quod faciet de sene. et debili ignobili et paupere quasi dicat multo magis: quod ut ait apostolus. **Hebre. vij.** Omne quod antiquatur et senescit prope interitum est. Et hoc omnibus dicit: et maxime mulieribus in sua virtute confidentibus. **Eccle. xxxvij.** Memori esto iudicij mei. quod si fuerit et tuum. Hodie mihi cras tibi. **Tertio** debemus prouidere futura: vnde nota sunt doctores: quod dicere dei est facere. psalmi. dixit et facta sunt: tunc. **n. de** iudicium mortis fecit quod dixit. quicquid die comederitis ex eo morte mouemini. **Gen. j.** Et quauis deus mortem non fecerit sed impij manus et c. tamen. causa mortis est peccatum: quod sententia dei est irremocabilis: quod ego deus et non mutor ait propheta in persona dei: ideo cum summa certitudine mortem debemus expectare. Et quia iste charissimus non fuit. **N.** erat certus de morte: timens mortem sempiternam: taliter ordinauit vitam suam: ut non filius mortis: sed filius dei cum alijs vocaretur. De quibus ait psalmi. **lxxxj.** Ego dixi dii estis et c. Rogemus ergo omnium potentem deum ut mentes nostras dirigat in beneplacito suo: ut et nos mortis temporalis reminiscens fugiamus mortem eternam: a qua ipse nos liberet qui est bene. deus. **Ame.**

Sermo. xxxv

m Elior ē

mors quam vita amara. **Eccle. xxx.** Vos debetis scire: multa esse que sunt per se ita liquida ac manifesta ut probatione vel declaratione non egeant: sed statim quousque dicuntur approbantur: ut si dicatur quod ignis sit calidus glacies frigida: mel dulce: fel amarum et c. Quedam sunt que nisi demonstrantur: et pro

beni
min
vobis
sub p
no p
bar
ita in
vobis
lomo
non
trari
nor.
Sito
vobis
mcha
ror ad
video
tem
diant
contrar
ritas: e
ratem
rit: qu
dit rati
go Sa
ta: qu
CRa
CRa
CRa
CRa
ta rati
diu er
e qu
mua
oport
cum
vij. d
fama
la d. Ec
e gene
fit ma
Drege
corru
proh
nos
Uge

vulgarizandi.

ventur. Nullo modo credantur: ita enim videtur contrario. Ut si diceret vobis quod terra est rotunda: et quod sub pedibus nostris est alia habitatio hominum: nisi ratione vobis probarem non crederetis: et tamen est ita in veritate. Hoc ideo dico: quia vobis proposui unum verbum Salomonis: quod opinioni hominum non videtur verum: sed totum contrarium. Et tamen iterum est: quod dicit. Bicit enim quod melior est mors etc. Sicut certe quod illud non videtur vobis verum et credibile: quia si esset melior naturaliter homo inclinaretur ad ipsam appetendam. sed ego video quod omnes et omnia mortem fugiunt et vitam tuentur et custodiunt. Ergo non videtur verum: sed contrarium: quum tamen ista sit veritas: et ideo quia videtur contrarietatem habere: debet ratione probari: et quod homo primo facie non credit ratione credere cogatur. Bicit ergo Salomon melior est mors quam vita: quod hoc sit verum patet.

Ratione quietationis.

Ratione durationis.

Ratione commendationis.

Ratione premiationis.

Dico primo quod mors est melior vita ratione pacifice quietationis: quia diu enim sumus in hac vita: in pace et quiete esse non possumus: sed sumus in continuo motu et pugna: quod oportet nos pugnare cum mundo: cum carne cum diabolo. Iohannes dicit Job vij. *Miseria est vita hominis super terram.* sumus et in continuo motu: iuxta illud Eccle. primo. *Generatio preterit et generatio venit.* Et iterum. *Transit mundus et concupiscentia eius.* Et Gregorius dicit. *Quotidianus defectus corruptionis: nihil aliud est quam quedam prolixitas mortis.* sed mors ponit nos in pace: et quiete. Quod est intellegendum de morte bonorum. Non autem

tem peruersorum. et peccatorum. **Ubi** Apo. xij. *Beati mortui qui in d. m. Amon iam dicit spiritus etc.* Quia igitur requies sit melior labore: ideo mors est melior vita. **Secundo ratione durationis:** scitis modicum durat: quia vapor est ad modicum paries. sed quod dicit Apo. Jacobus et et nos ducit ad mortem: iuxta illud ps. lxxvij. *quod est homo qui vivat et non v. m. quasi d. nullus:* sed mors corporalis ducit nos ad vitam perpetuam: que nunquam finit. Unde Apo. ij. Cor. v. d. *Quandiu sumus in hoc tabernaculo ingemiscimus grauati eo quod nolemus expoliari sed superuultum ut absorbeat mortale quod est ad vitam.* Quia igitur vita perpetua ad quam nos ducit mors corporalis sit melior vita corruptibili. Sequitur quod melior sit mors quam vita. **Tertio ratione commendationis.** quia diu enim sumus in vita presenti. laudare aliquem secure non possumus: propter diuersa et varia pericula que hic sunt quia qui modo videtur iustus bonus et sanctus potest cadere et cadit in peccatum. quia modo sapiens efficitur stultus: et ideo dicit sapiens Eccle. xi. *Ante mortem ne laudes quemquam:* et Gregorius. *Lauda post vitam magnifica post consummationem.* Lauda nauigantis felicitatem: sed quum perductus erit ad portum. Lauda ducis virtutem: sed quum productus est ad triumphum: sed mors nos tutos ponit tranquillo portu. Iohannes secure laudatur et commendatur: quia ergo mors ponat in tuto et certo portu salutis: vita vero in incerto: ergo melior etc. **Quarto ratione premiationis:** scitis enim quod dum sumus in hac vita premium eternum habere non possumus: sed per mortem ad illud opus nos peruenire: unde Paulus hoc considerans dicebat phil. i. *Cupio dissolui et esse cum christo.* Quum igitur ad vitam eternam habendam et possidendam sit creatus homo: et ad illam

Sermones funebres.

peruenire nō possumus: nisi p mortem corpalem. qd frustra laborat homo mortem fugiēdo. Ideo ad illaz obitendā melior est mors q̄ vita: vt asserāt verba in pncipio sermonis pposita: qd intelligendum semp de morte iusti & non peccatoris.

Reuertar

In domū meā: vñ exiui. Luc. xi. Secū dū sniaz tā phoz q̄ sanctorū doctorū vnaqueq; res hz naturalē inclinatio: hē & amorē ad locū: vñ pducta ē. rō q̄ in loco vbi res recipit eē meli⁹ conseruatur In suo eē in sua pfectiōe. quā alibi: vñ phs li. de celo & mundo. d. Locus est cōseruatiuus locati. Exēplū de pisce. q̄ loc⁹ eius est aq̄: nō conseruatur in ea: & extra eā corrūpitur & moritur. Iō & medici qñ hñt aliqū infirmū q̄ sit extra suā patriam: quē nō possūt liberare tā cito: dāt ei cōsiliū: vt ad ppiā patriā redeat. Et hinc est q̄ hō existēs extra suā patriā. quāuis hēat multas diuicias & honores &c. tamē nihil sibi vident: q̄ est extra suā patriā &c. sic spūalr loquēdo. patria ad quā est aīa nostra creata est in celū: nā fm oēs creaf a deo q̄ creādo infūdīt. & infūdēdo creat. Iō aīa oīs hz singularē inclinationē ad hoc celū: q̄ ibi recepit eē & meli⁹ ibi cōseruat q̄ alibi: q̄ ibi beatificaf: quā beatificationē oēs appetūt. Tesse Boetio. iij. de conso. phica. d. Dis mortaliū cura quā multiplici studio rñ labor exercet: diuerso qdē calle. pcedit ad vnū tñ beatitudis finē nūf. peruenire quo adepti nihil vlti⁹ desiderat. Iō iste defunctus quāuis habuerit diuicias. dignitates & hmōi in hoc mūdo: tamē q̄ extra suū locū erat. semp habuit naturalē inclinatioē ad celū & ad pīaz supnā. i. q̄ acgreret cōseruationē. q̄ est locus ppi⁹. q̄ con-

seruatio nō pōt hñ in hoc mūdo propter variabilitatē & corruptibilitatē Iō recte de eo dicit thēma nostrum.

Reuertar in domū meā: vñ de exiui. In quibus verbis tria tanguntur.

¶ Primo cōsumatio presentis peregrinationis. ideo dicit. Reuertar.

¶ Secūdo inclinatio conuenientis cōsolationis. iō dicit in domū meā.

¶ Tertio affectio decentis coniunctionis. ideo dicit. Vñ de exiui.

¶ Prīmū ergo qd tangit &c. est cōsumatio pñtis peregrinationis. Videm⁹ enī p expiētiā: q̄ qñ aliq̄ mittit ad aliquē locū siue ad aliqd pagēdū: p quo debeat merere honorē: puta ad studiū vt acgrat scīaz: vel in aliqd officiū quo cōpleto cōsuevit ad patriā reueri. Figura hētur Thobie. xij. de filio Thobie & angelo q̄ missus fuerat ad illuminandū pīez. Cui iāz illūminatiōe ppleta ait angelus. tēp⁹ est vt reuertar &c. sic spūaliter vnusq; nřz mittit in hūc mūdū tāq̄ scholaris ad studiū ad pugnaz dūcādo ptra diaboli carnē & mūdū q̄ dicit Job.

Malicia est &c. Peracto ergo certamine debz dicere homo: reuertar ad eum q̄ me misit. s. ad deū. q̄ ergo hō noster charissim⁹. N. pegit officiū studiū & militiaz suaz. ideo dicit. Reuertar &c. ¶ Scdm vō q̄ tangit est inclinatio puenientis cōsolationis: & hoc tangit quā dicit in domū meā. pro quo sciēdū est q̄ semp appetit⁹ inclinat⁹ ad bonū: siue sit apparēs siue exnīs. Quis igit vita eterna sit summe bona & plena multis bonis. ideo iste defunct⁹ ad istaz domūz semp inclinatus fuit: tanq̄ ad summū bonū ad quaz homo puenies merito dicere pōt illud Luce. xix. In domo tua opz me manere. ¶ Tertiu aut qd tangit est affectio decentis coniunctionis & ideo dicit: vñ exiui. p quoscīdūz est q̄ res nūq̄ qescit donec sit in loco ppiū. Nā ad ppiūz locum siue natu-

re oia tēdūt. Un̄ Ecclē. i. Ad locū. vñ
exēūt flumina reuertent. Quā igitur
locus aīe sit celū empyreū: z nō man
dus iste teste Apōsto. q̄ ait Hebrē. xij
Nō habem⁹ hic manentē ciuitatem.
z c. Et hec sūt: ad quā puenit. N. ideo
merito dicer potuit cum transiret ex
hoc mūdo illud. Jo. xv. Exiui a pa
tre: z veni in mundum: iterum relin
quo mundum: z vado ad patrē z c.
¶ Sermo. xl.

Portet

mortale hoc induere i
mortalitatē. i. Corinθi. xv. Pro hu
ius auctoritatis declaratiōe: has tres
questiones pponā: z mō sologistico
procedam. Quarū prima talis erit.
¶ Prima. Corp⁹ humanum ē mor
tale ppter elementi cōpositionem.
¶ Secunda. Corpus humanum est
mortale ppter delicti commissiones.
¶ Tertia. Corpus humanum mor
tale: resurget incorruptibile: propter
operis boni retributionem.
¶ Prima conclusio pbat. Qd qd est
cōpositū ex quattuor elemētis ē mor
tale. Sed corp⁹ zc. Item oē compo
sitū ex diuersis humorib⁹ z p̄trarijs
est mortale. Sed corp⁹ hu. est sicut er
go zc. ¶ Secunda pbat. Qd corp⁹
humanū principiū traxit ab Adam.
S; corp⁹ ade factum est mortale pp
peccatum. ergo zc. Maior huius ve
ra est. Minor probatur per auctori
tatem sacre scripture. Gen. ij. Qua
cūq; hora comederis: morte mor
rieris. Sapient. ij. Inuidia diaboli:
mors introuit in orbē terraz zc. Joe
lis. ii. Anima que peccauerit: ipsa mo
rietur. Ergo cō. vera. ¶ Tertia con
clusio probari potest sic. Ad iusticiā
pertinet reddere vnicuiq; mercedem
sui operis. fm qd opatur. Sed ta
lis retributio non dabitur: nisi quan

do corpus resurget. Ergo oē corpus
resurget ppter talem mercedem: vel
retributionem. Maior huius pbat
mistic loquēdo. Mat. xiiii. Redde
qd debes z alibi. i. Thimo. v. Dign⁹
est operarius mercede sua. Minor
probat auctoritate Anastasii. Bi
cit in. iiii. simbolo nostre fidei. ad cu
ius aduetū. o. b. z c. Et sequit nūc sui
operis retributio. Et qui bona ege
runt ibuant zc. Qui vero mala zc.
Ergo ppter talem mercedē opz hoc
mortale resurgere. Et resurgēdo da
bitur ei sui opis retributio: Que erit
multiplex q̄ retributio sūt dotes aīe:
siue corpis glorificati: q̄s ponūt nfi
doctores theologi. Et precipue ille
gloriosus doctor Scōs Thomas d ag
no q̄ dicit. qd qñ Iudex veniet ad in
dicādū. z angelus canet tuba: d quo
angelo loq̄tur. Hiero. d. siue bibā: si
ue comedā vñ illa vox sonare in au
rib⁹ meis. surgite mortui venite ad
iudiciū. De ista tuba loq̄tur. apōst. i.
Cor. xv. vbi dicit. Canet enī tuba et
mortui resurgēt incorrupti. Dicit igit
iple qd ad talem vocē tube: oēs resur
gēt: z resurgent his dotibus ornat.
¶ Primo leuitate.
¶ Secundo subtilitate.
¶ Tercio impassibilitate.
¶ Quarto luciditate.
¶ Quinto visione.
¶ Sexto odoratione.
¶ Septimo dulci voce.
¶ Octavo pulchritudine.
¶ Nono emanatione.
¶ Sunt. n. illa btā corpa ita leuis: qd
trāseūt in momēto: quocūq; volūt.
Hoc pz de corpe xpī glorificato qd ex
sua agilitate z leuitate ad celos ascē
dit: qd differt multū a terra eodem
momēto. ¶ De scōa. i. subtilitate: p
netrabunt: iubar solis: qui penetrat
vitrum z non frangit. Et hoc patet
etiaz de chri. Un̄ stantibus Apōstolis
hostio clauso z fenestris: appuit. Et
d

Sermones funebres

lō dixerūt. Cognouerūt dñm in fra-
ctiōe panis. Un̄ Apōsto. ait. seminaf
corp^o aiale & refget spūale. **C** De ter-
tia sūt enī passibilia nullū & trimēto
passiōis sūiecta. hoc p̄z auctate aplī.
In p̄ncipio posita. Op̄z mortale hoc
iduerē immortalitātē: & corruptibile in-
duet īcorruptibile. **C** De q̄rta sūt. n.
ita si qdē corpa glōsiosa: clariora sole
dico & septies. **M**at. xlii. Fulgebūt in
sti sic sol ī regno p̄ris sui. Et notandū
q̄ dñs sol qm̄ & ip̄e sol h̄z p̄mo hoc
q̄ est leuis: & agilis q̄ subito extēdit
ab oriēte ad occidētē. subtilis. ii. q̄
penetrat. iii. Impassibilis: quia pene-
trādo nō ledit. Et. iiii. lucid^{us} q̄ illu-
minat totā terrā. Et hec oīa hēbunt
corpa b̄ta qm̄ erūt sūa aīa b̄ iuncta.
C De ḡnta v̄o: qdlibet corp^o b̄tūm
ab oīb^{us} videbit: & ip̄m oēs intuebun-
tur. Un̄ notādū de visu. Visus enim
corpis gloriificati differt a visu cor-
poris p̄ntis qm̄ q̄z differētis. Prima
dñs ē: q̄ corp^o nostrū solūmodo vi-
det exteriora: & gloriificatū & interio-
ra: & exteriora. Scōda dñs: q̄ si hoc
corp^o respicit sup̄ius: eodē intuitu nō
videt inferius. Corp^o aut̄ gloriificatū:
eodē intuitu videt & sup̄ius & inferi-
us. Tertia dñs nostrū corp^o nō adeo
bene cernit ea que a lōge sunt: sicut
ista que p̄p̄ sūt. Illud v̄o & c. Quar-
ta dñs corp^o nostrū si respicit aī: nō
videt retro. Illud v̄o sic. Quinta. dñs
nō omnes simul videt. Illud v̄o & c.
C De. vii. de odoratiōe illa corpa ef-
fundēt odorē amēnū. & suauissimū
Et nota q̄ nō solū effundent vnum
odorē. sed diuersos. Et hō erit tanto
plus quāto fuerit vas diuersa virtū
tum ita erit diuersorū odorū. **C** De
viii. pulchritudine. Oīa corpora erūt
pulcherrima. Et pulchritudo vnius
erit diuersa ab alijs. His enim doti-
bus solūmodo ornatur corpus illi-
us. qui vixit in hoc p̄senti corpore &
tuose. & ad vltimū ab illo aīa recessit

in fide ecclesie & in gratia dei. sicut fa-
it iste & quo hodie facimus presen-
tē cōmemorationē: v̄tri excellentissi-
mi. Ip̄sum vero laudare valeo: qm̄
vas multarū virtutū fuit. Hic enim
fuit sapia decoratus: cōuersatiōe ho-
nestus. sermone discret^{us}. rēperantia
modestus. cōstantia magnanimus.
Iusticia p̄lucidus. patientia armat^{us}.
Inde p̄fectus. charitate seruidus. spe
robustus. Et fere oībus virtutib^{us} im-
butus. Et q̄ habuit in se tot & tātas
virtutes. ideo laudat eū p̄pheta. Ba-
uid di. ps. xlii. Hic accipiet. b. a. d. &
m. a. d. f. s. h. ē. g. q. d. Et nota q̄ p̄
has virtutes: quas in vita est op̄ra-
tus. vocat eū dñs. d. serue bone & sic
i. i. g. d. t. Et ip̄e respondet di. Reuer-
tar in domū meam vnde exiui. Exiui
de celo & veni in mūdū iterū reliquo
mundū. & vado ad patrē. Et est ipsa
anima decorata his dotibus: insigni-
ta dei imagine. decorata similitudine
dotata spiritu sancto. redempta san-
guine proprio christi. deputata cum
angelis: capax beatitudinis. heres
bonitatis: particeps rationis. Et his
omnibus dotata fuit anima istius.
Ideo eam vocat dñs. d. Veni electa
mea & p. in. te. t. meū. Et iō q̄ voca-
ta est a dñō: filij & parentes eius non
debent flere: imo gaudere. l̄z q̄ gra-
ue sit a tristitia posse cōtineri quan-
do amittit talis pater. Et ideo quan-
tū ad respectū vite presentis possunt
parētes ei^{us} dicere: & nō solū ip̄i. verū
etiā oēs p̄terranei. Quomodo sedet
sola ciuitas plena populo facta est q̄
si. v. d. g. Sed nolo in p̄senti habere
istū respectū: sed ad illud. qd ip̄e di-
cit cum propheta Thobie. xii. Tem-
pus est vt reuertar ad eū qui me mi-
sit. Vos aut̄ benedicite dominum. &
enarrate oīa mirabilia eius & confi-
temini dñō corā oīb^{us} viuētib^{us} qm̄
hī fecit hic misericordiā: p̄ gr̄as & in
alio dabit gloriā. Ad quā. Scr. xli.

Scabis

me et ego rñdebo tibi. Job.

xlij. Nota q̄ q̄libet vocatus de malo loco ad bonum debet libet̄ ire. figura huius habemus de Loth qui vocatus fuit ab angelo. d. Exi civitatez et saluum te fac in monte. Per loth enim figuratiue loquendo intelligere debemus quenlibet morientem: q̄ a deo vocatur. d. Exi civitatem. i. mūdum istum. et te saluum fac in monte. i. in vita beata. Et nota q̄ talis exitus sit per mortē: et ideo mors melior est vita humana. et hoc est quod dixit Sapiens eccle. vij. Melior est mors q̄ vita. Et rō hui⁹ est: q̄ aia per mortem facit nobilissimū discursus ad deum si mō moriatur in gratia. et q̄libet moriens discurret isto modo. Primo de mutabilitate ad immutabilitatem.

Secundo de servitute ad libertatem.

Tertio de labore ad requiem.

Quarto de paupertate ad thesaurum multiplicem.

Quinto de fame ad saturitatem.

Sexto de vilitate ad honorem.

Septio de merore ad iocunditatē.

Octavo de bello ad p̄tinuā pacem.

Unde autem homo vivit ē subiectus continue mutabilitati: quia.

De libertate ad servitutem.

De requie ad laborem.

De divitijs ad paupertatem.

De faciabilitate ad famem.

De honore ad vilitatem: sine vituperium.

De gratia ad culpam.

De vita ad mortē sempiternā et c.

Idem dicebat Job loquendo de his omnibus miserijs cap. xliij. Nō natus de muliere breui vivens tempore: replet multis miserijs. Qui q̄si et. Et ideo dicebat poeta laureatus.

Adventur homines more hominis. et nihil sub celo stabile concernitur. et in primo de remedijs utriusq̄ fortune inquit. Quā res fortunas hominūq̄ cogito: nihil inter tā subitos et tot rerum motus mortali vita inq̄ etius inuenio et c. Sed quum hō moritur. pervenit ad veram immutabilitatem. iuxta illud sacre scripture Ego sum dñs qui non mutor. Unde nota q̄ nihil aliud est optimum bonum: preter eam. et enim ita perfectum bonum q̄ illo invento: aia vltra nihil querit scdm Boetium. iij. de cōso. Omnis mortalī cura et c. q̄ ē ip̄ius anime et obiectū in quo aia ipsa speculatur: iuxta illud. Ego suz speculum sine macula. ergo melior est mors et c. De scda ad Ro. viij. Ip̄a creatura liberabitur a servitute pcti. ps. cxxij. laque⁹ cōritus est et c. s. per mortē. ergo melior ē mors et c. De. iij. de labore ad req̄. ps. lxxij. In labore hominum nō sunt: et cum h. non. s. Mat. vi. Respiciite volatilia celi q̄ non serunt neq̄ metunt: neq̄ congregant in horrea et p̄ v̄ celestis pascit illa: Et sancta mater ecclesie cantat. In circuitu tuo domine lumen est et c. De. iij. de paupertate ad thesaurum. Mat. xiii. venite. bñdicti et c. ps. iii. Glia et vinicie et c. Augusti. Thesaurum habens in arca diues est. Ad istum thesaurum pervenit ista aia. ergo melior. De. v. s. de fame ad saturitatem. ps. xvi. Satiabor quum et c. Isaie. lxv. Serui mei comedent: et vos esurietis. figuraz de divite habem⁹ qui petebat guttam aque. ergo melior. De. vi. de vilitate: ad honorem Sapien. v. Nī sunt quos habuim⁹ in et c. Luc. xxij. vos estis q̄ mansistis mecum in tribulationib⁹ et c. Jō cantant clerici super mortuos. Subvenite sancti et c. O q̄lis potest esse honor: sociari angelis et ab ipsis adduci coram deo: ergo.

d ij

Sermones funebres

CBe. viij. de merore: ad gaudium. **I**saie. liij. Badiū leticiaz obtinebunt. **I**de. lxx. Gaudebo in populo meo: **ps.** xliij. Exultabunt sancti in gloria et letabuntur in cubilibus etc.

CBe. viij. et ultimo de bello ad cōtinuā pacē. **ps.** cxxxij. Ecce q̄ bonū et q̄ iocū dū etc. **I**sa. xxij. Sedebit populus me⁹ in pulchritudine pacis in tabernaculis fiducie: et i requie opulenter. ergo etc. Et iō nō debet mirari: si aīa cuiuscūq; vocati a dño rñdet se velle ire. Et iō qñ q̄s mouit ei⁹ amici ac p̄ximi nō debent flere: quādhoc etiā nos hortat Salom. Eccle. xxij. Modicū plora sup mortuū. **I**gitur vos rogo amici charissimi: vt sup ph̄tē mortuū flere parz debeatis: quā sit hodie vocatus a dño: et tā miserri mo loco ad tā btissimā requiem. Si cut vere possumus autumare. **I**llis nāq; is fuit virtutibus p̄ditus: gibus pōt in hoc mundo quā decora ri. Postremo illa accepit arma que sancta mater ecclesia suis fidelibus p̄stat: quā ad tale bellum eundum p̄uideret. Seruauitq; quecūq; mandata precepit. vt illud amplecteret: quod ait. Si vis ad vitā ingredi serua mandata etc. Ad quā etiam nos ducat qui etc. Sermo. xlij.

Uerge p

pera amica mea et vni. **C**āticorū. ij. Si bñ inspicio maior amicitia que eē possit: est amor sponsi in spōsam: et e contrario. Spiritualiter loquēdo per sapientē: qui amicitiaz p̄t surgere: intelligere debem⁹ ch̄ristum et per amicam animam. **C**hr̄istus enim spōsanit sibi animā iuxta illud **Osee.** ij. sponsabo te mihi in fide. Et ideo summe eam diligit. **I**deo cantatur in ecclesia. Sponsus amat sponsam. Saluator v̄itat illam. Un

de notate charissimi quandam esse consuetudinem spōsas dotem dare maritis. **C**hr̄istus autem facit oppositū. Nā ipse p̄parat dotē spōse. Et p̄ma dos quam p̄parat anime: ē ista: et iste dotēs erunt quinq;.

CPr̄ma admirabilē pulchritudinez.

CSecunda rationis capacitatem.

CTertia sp̄m sc̄m in adoptionē.

CQuarta pro eius dilectione propriū sanguinem.

CQuinta immortalitatem.

CPr̄mo dedit illi admirabilēz pulchritudinem. Unde Cantu. primo. **E**gredere pulcherrima dominarum et abi post vestigia gregum et pascere herdos tuos. Loquitur hic anime: quia ea est pulcherrima creaturarum. Et q̄ hoc sit verū: q̄ sit pulchrior oī creatura alia p̄bat: et primo ratione ordinationis rerum supernarum. Nāz deus ordinauit terram: que est vili⁹ or oībus alijs: q̄ est sex reliquorūz. Est enim terra stabulū: in quo deus proūcit fecem aliorū elemētōz et celorū: supra terraz ordinauit aquas: supra aquas aerem: supra aerē ignē. Et supra hec quattuor elementa ordinauit planetas. s. lunam: supra lunā speram igneam: supra sperā igneam mercurium: supra mercuriū venerēz supra venerem solē: supra solē martem: supra martē iouē: supra iouem saturnum: et supra hec celum stellatum: et supra stellatum cristallinum et supra reliqua: celum empyreū. Et i illo posuit deus aīam rationalem in signum pulchritudinis: quia locus et locatum s̄m ph̄m debēt p̄portionari. Celū empyreū est pulchrū per consequens et ipsa anima: que ibi collocatur ē oīum rez pulcherrima. **I**deo et ipsa dicit. Pulchra sum et decora filia **I**erusalem **Canticorū** sexto: et ista est prima dos anime. **C**Secūda dos est ista: dedit illi dñe rationis capacitatem: q̄ tā fecit capacem rō-

vulgarizandi.

nia. Unde phos in pmo de aia. dicit. Opatio ppria aie est ipsum itelligere. Un scire debetis spectatissimi viri: qd deus fecit diuersas creaturas. Et ex his creaturis: aligb' dedit esse solum vt sunt lapides: aligb' dedit esse z viuere vt arbores aligb' z ee z viuere z sentire: vt aialib' aligb' ee z viuere z sentire z itelligere. z hoc solus vltimu coicauit solis angelis: z etiaz aie. Et ista est scda dco qua ddit aie.

Tertia dco est ista. Dedit illi spm scm in adoptione: qd totauit ea sps. s. oibus donis z gratijs. **Quarta dco est ista.** Dedit illi p ei' dilectioe p pulum sanguine: qd p ei' amore sanguine suu fudit super lignum crucis: iuxta illud Apoc. pmo. Ipse lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. de his totibus. d. Ber.

Animia est insignita dei imacie.

Becorata similitudine.

Besponsata fide.

Redempta sanguine proprio.

Deputata cum angelis.

Heres bonitatis.

Lapax beatitudinis.

Et particeps rationis.

Ultima dco est ista. Dedit illi immortalitate. Et io immortalis. Na ipsa aia est qd simplex. Et qd fit immortalis p' bas exep'is scripturaz. Dicit hic illud exep'lu illius abbatis: que plorabat monaci mortuuz. Qui dixit. O stulti nolite flere: qd no mortuus: s' de mortu ad vita pueni: Exep'lu etia illi' scho laris bononiensis. q mortuus appuit socio suo: q tot' ardebat. Exep'lu lazari quadruidani. qiaz fetebat. Ecce ergo videre qd bn est totata. Ex g' bus vob' comp'edi pot. Iesum xps summe diligere aiam nostrā rōnale. Et qd ipsam summe diligit: ideo eam vocat. d. vba prelibata. Surge exurge de loco isto vilissimo: z veni ad locum beatitudinis. Et ista nō pot' surgeri: nisi relinqt corp' i terra. Qm de natu

ra grani est: nō sursum posse ascendere. Quū igit corp' sit graue: qd de terra. ideo nō pot' aia cū corpore sursū ascendere. z corpus nō valet relinqre nisi morte mediāte. Igit qlibet aia bene desponsata cū xpo est pnta a corpe per mortē dissolui: vt ad sponsum nire queat in vitā eternā: iuxta illud apli. Cupio dissolui z c. Et postq aia vocat a xpo: z illa est p'teta ire: parētes eius. ac cognati: nō debēt flere: si qd filioz aut alterius cuiuscūq vocatur: imo gaudere potius: z p'cipue qn vtuose vixerūt: z in gremio ecclesie qesūt. Sicut fecit iste: q vixit vtuose. Nūc narra gbus vtuibus fuerit p'fignitus: postremo quō sacra ecclesie suscepit. Iō gaudete charissimi: qd hodie xps vocauit spōsam suam dicens. Surge ppera ab ista caduca vita z veni in illā terrā quā mōstrauero tibi. Ad quam zc. **Sermo. xliij**

Vocabis

me z ego rīdebo tibi. Job 14. Et per Job. qd dicit deo vocabis me debemus itelligere aiam cuiuslibet mortētis: q petis a deo: vt relinquat vitā pntē z mundū istū: z sequat euz iuxta illud qd dictū est Ab'ae. Gen. xij. Egredere de terra tua. z d. c. t. z veni in terrā. q. m. tibi. Per Ab'iam qui vocat itelligere debemus aiam nostrā que vocat a deo. d. sibi. Egredere de terra tua. i. exi foras de terra i. de corpore tuo: qd ex terra est. iuxta Gen. ij. Memeto qd cinis es z in cinerem reuerteris. z itez Gen. ij. Formauit dñs deus hominē de limo terre z c. Hieremie. xij. Terra terra terra. audi vbu dñi dei tui. Gen. i. s. Loquar ad dñm meū cum sim puluis z cinis. Et sequit z veni in terrā i. ad aliā patriā: z ibi te crescere faciam in gentē. m. i. sociabo te angelicis cho-

Sermones funebres

ris: et sanctorum cunctis. Et ideo videns ipsa anima se a deo vocari: tam benigne debet. Cum Job. d. Vocabis me: et ego respondebo tibi. i. ego creatura tua respondebo tibi creatori vocanti me. Operi manuum tuarum. p. d. i. nisi me isto corpore solueris non potero ad te ire. Ista est moralis expositio et mystica verbi prelibati. Vocabis me etc. Notate quod quando anima a deo petitur libenter ire debet ratione multiplici.

¶ Primo propter vocatis dignitatem

¶ Secundo propter vocati prelationem.

¶ Tertio propter vite longitudinem.

¶ Quarto propter vite humane beatitudinem.

¶ Quinto propter loci turpitudinem.

¶ Primo propter maximam est dignitas vocari a rege: a papa sed multo magis a deo. quum sit ipse iuxta illud Apoc. 19. rex regum et dominus dominantium. Et nota quod ad se deus neminem vocat: nisi prius sit iustificatus a peccato et hoc per gratiam suam. quia secundum sanctum Thome. nemo potest a culpa surgere: nisi per gratiam divinam: sed potest cadere. quia ergo vocat illos et iustificat: secundum dictum apostoli Quos vocavit illos et iustificavit: et quos iustificavit: illos et magnificavit. Multa huius rei in sacra scriptura: adduci possent exempla. et primo de Petro: et Andrea: qui vocati fuerunt. Et ideo iustificati: et de Paulo apostolo. qui a domino iesu vocatus fuit: iuxta illa verba. Saule: saule etc. s. Mattheo qui ubi audiuit: sequere me: confestim relictis omnibus secutus est dominum. et ideo iustificatus. Unde notate quod talis vocatio a deo facta: vocatur vocatio de culpa ad gratiam: que fit per oris confessionem: per cordis contritionem: et per operis satisfactionem. Et his tribus modis iustificatur a deo: quando vocatur. His tribus modis iustificata est hodie anima huius nostri. N. ut dicam postea in vltima

parte istius sermonis. et quia iustificata a peccato: ideo dicit ipsa. Vocabis me etc. per gratiam. et ego respondebo tibi per preparationem: cupiens venire ad te. quia iustificata. et quia est contenta ire. ideo vos amici eius non est vobis sciendum. immo gaudendum: quia iuit ad locum securum: ubi vos expectat gaudens.

¶ Secundo propter vocati prelationem. Quilibet anima libenter ire debet quando a deo vocatur: quia dum anima non vocatur a deo per mortem corporalem. est in continuo prelio: quia habet pugnare cum triplici hoste. v. cum carne cum demonio: cum mundo et peccato. Primo cum carne militat. quia caro concupiscit aduersus spiritum et spiritus aduersus carnem. Ideo dixit Job. 7. Militia est vita hominis super terram. Ber. Huius caro etc. Cum demonio: quia continue nobis insidiat. Iohannes dicit Jacobus primo. Fratres sobrii etc. Luz mundo quia non est obtinendum et illecebris. imo colluctandum. ut sancti. Inimici facti huius mundi: facti sunt amici dei cantat ecclesia.

¶ Tertio propter vite longitudinem. Maxima enim distantia et immensum chaos est inter nos et celum. Et ideo quod ad celum ire debet: oportet quod faciat sicut viatores: qui comedunt antequam de domo recedant. ut melius ad terminum pervenire possint: ad quem ire intendunt. Hoc figuratur de Helia. 3. R. 19. Angelus ad heliam. surge comede. grandis enim adhuc tibi restat via etc. Per heliam possumus intelligere animam cuiuslibet morientis: cui dicit. surge. s. a corpore: et antequam surgas comede. i. corpus christi sume: quod datur viatoribus et melius ad terminum pervenire valeant attingere. Et ideo ille hoc considerans cum maxima reverentia et devotione recepit corpus christi in hac sua infirmitate. et ideo quod dicit. Vocabis me. s. de isto miseraibili corpore. et s. dicene. Nunc ad te etc.

nio domine: quia cibus angelorum
esca. Ideo vos parētes ei non debetis
 flere mortem istius: quia huius virtu
 te sacramenti: non est mortu: sed vivit
 cum christo: iuxta illud Joan. 6. ego
 sum panis vivens &c. si quis &c.

Quarto debemus pēfere. Uite hu
 mane breuitatem: quia valde brevis
 iuxta illud Job. 7. Remēto mei &c.
 quia ventus &c. & ideo hāc breuitatē
 considerare debet quilibet homo et
 qualibet hora stare paratus vt si pra
 tur: possit respondere: venio: & hoc pēci
 pit christus. Math. xxiiij. Estote &c.
 Et ideo ille cōsiderans hec omnia vo
 luit esse paratus: habendo omnia sa
 cramenta secum: vt dixi &c.

Quinto & ultimo ppter turpitudi
 nez. Locus ille in quo homo habitat
 malus est: quia plenus laqueis. ideo
 dixit. s. Antonius. Iste mūdus plen
 est laqueis. & laquei quibus ligatur
 anima sunt peccata mortalia que il
 laqueant animam. Prouer. v. Funi
 bus peccatorū suoz confringit. Un
 de ysa. liij. Solue vincula colli tui ca
 priu a filia syon. Niere. 3. Tu fornicā
 ta est cum amatorib⁹ multis: & facta
 es velut adultera. & quādo anima ē
 separata a corpore: idest ab ista vita
 ecclesiastica amplius non potest pol
 lui: & precipue quando moritur in fi
 de sicut fecit ille qui post factā omnē
 pparationē dixit. Pacem meam do
 vobis: sicut dicit Apostolus. ij. Cori.
 xij. Pacem habete & deus pacis et
 dilectionis erit vobiscum. Ego autē
 relinquo mundum & vado in gloriā
 eternam. Ad quam.

Sermo.

xliij.

Vado ad

cum qui me misit. Joā. xv.

Scire debetis: cines &c. q. quādo ali
 quis paterfamilias vult recedere a
 filiis aut cognatis &c. anteq̃ perue
 niat ad actum sui recessus. pmo per
 aliquot dies nūciare anticipat filios
 ac amicis de recessu suo. & ratio est vt
 ipsi filij ac cognati minus contristen
 tur: quia si eos premonet ante reces
 sum assuefaciunt adeo in tristitia: q̃
 non postea sic condolēt: sicut facerēt
 si recederet pmo die post factam ani
 sationē. Istum modum & stilum do
 minus noster Iesus tenere voluit ad
 monēdo amicos suos vos amici mei
 &c. idest discipulos anteq̃ recederet
 ab hac vita mortali: dicens ad illos
 verba preposita. Vado &c. Si bñ no
 ui cines &c. Dominus Iesus in suo
 recessu: vel separatione quatuor agit
 principaliter.

Primo pponit accessum delectabi
 lem. ibi vado ad euz qui me misit &c.

Secundo pponit cōceptum lamenta
 bilem: ibi. sed quia hec locutus sum
 vobis tristitia imp. cor. vestrum.

Tertio proponit profectum com
 mendabilem. Si autem abiero mit
 tam eum ad vos &c.

Quarto pponit effectum admira
 bilem. Ille me clarificabit &c.

Primo accensum delectabile. Cir
 ca hanc primam particulam posset
 quis sani ingenij querere: quare fi
 lius vadit ad patrem. Respondem⁹
 q̃ hoc facit quadruplici ratione: & p
 ma est hec. Prima est motus nature
 Secūda est Actus iustitie. Tertia est
 conuictus amicitie. Quarta est tra
 ctus conuenientie. Prima ratio fuit
 actus nature: & hoc potest probari ra
 tionibus naturalibus. Dicit enī phi
 losophus q̃ omnia redeunt ad suum
 principium: & ratione naturali. Non
 ne vidimus q̃ sol continue mouetur
 de parte orientali ad partem occiden
 talem: & iterum ad suū reuertit prin
 cipium: & ibi quiescit: iuxta illud cāci
 d iij

Sermones Funebres

Abachuc. Sol & luna steterunt i habi-
taculo suo: Altera rōne &c. Nōne vi-
dem^{us} q^{uo} radi^{us} solaris: q^{uo} a sole pcedit
ad suū pncipiū reuertit. s. ad solem
Similiter corpus humanum creatū
fuit ex terra: & aliquo tpe viuit super
terrā: & in fine reuertit ad suum pnci-
piū: ex quo fuerat creatus. iuxta illū
Ben. j. Creauit deus hoīez de limo ter-
re. & iō pphā hīere xxij. Appellat cor-
pus nostrū terrā. d. Terra terra terra
audi vbi dñi: & notate q^{uo} dicit terra:
ter. rōne triplici. Primo q^{uo} scū d^{omi} ter-
ra. Secūdo quia viuit in terra terrenis
uiscerib^{us}. Tertio q^{uo} reuertet in terram:
tanq^{uo} ad suū pncipiū: & sic hēs verita-
tem auctoritatis pht: q^{uo} oīa ad suum
pncipiū reuertunt. Sic pari modo fi-
lius d^{omi} reuertit ad patrē: q^{uo} a pte pces-
sit sicut ipse attestat: exiui a pte & ve-
ni in mūdū iterū relinquo mūdū &c.
Et notate q^{uo} sicut fili^{us} h^{ab}et recursus ad
patrē a quo pcessit: ita anima h^{ab}et
recursum ad suum pncipiū: in quo
fuit creata. & hoc est celum: & ad ce-
lum non potest peruenire nisi morte
mediante vt cito habebimus in vlti-
ma particula. Igitur nemo debet cō-
tristari in morte amici: quia per eam
tantum acquirit bonum q^{uo} non con-
sequeretur nisi moreretur. iuxta illud
Exo di. xxij. Non videbit me homo
& viuet: & ob hoc si iste cum viuis lo-
qui a deo haberent licentiam incre-
paret vos accerbissime. d. Nolite fle-
re sup me &c. ego vado ad patrē &c.
Secundo filius vadit ad patrē:
propter actum iusticie. Habemus
enim in decretalibus extra de regulis
iuris q^{uo} eo iure quod in alteruz quis
statuit: vti & ipse debet. Sed redem-
ptor noster hanc delectabilem legem
sine decretalem statuit: vt qui se hu-
miliaret deberet exaltari. Ideo super
omnes obseruauit. Quia nemo vn-
quam tam profundam habuit hu-
militatem: q^{uo} Christus. De qua humi-

litate loquitur apostolus Phi. ij. Hu-
miliauit semetipsum factus obedi-
ens vsq^{ue} ad mortem. mortem autē
crucis: & quia se sic humiliavit: ideo
meretur exaltari a patre suo in celo.
Volendo ergo mercedem a patre re-
cipe sue humilitatis dixit vrbuz pro-
positum. Vado ad eum qui &c.

Tertio filius vadit ad patrē p-
pter conuictum amicitie. Scire deb-
tis q^{uo} valde cōsiderabile est filio dei
cum patre conuincere: quia lex vere
amicitie est: vt amici simul conuiuat.
Que amicitia maxima est inter pa-
trē & filium quod pater. Nam om-
nia bona amicorum sunt commu-
nia. Et inter veros amicos debet esse
equalitas. Nec omnia sunt inter pa-
trē & filium: quia omnia dedit pa-
ter filio Joā. io. Etiam est equalitas
inter eos. Nam pater & filius habent
vnaz essentiam: idem velle: idem pos-
se. Ideo ipse dicit. Joan. io. Ego & pa-
ter vnum sumus & Joā. pmo. in pnci-
pio &c. Sunt etiam equales quan-
tum ad naturam: & quantum ad per-
sonam & quantum ad sapientiam: &
voluntates: iuxta illud. In tertio sym-
bolo. Sed patris & filij &c. & ideo di-
xit Philippo ioā. pmo. Philipp^{us} qui
videt me &c. quia ego in patre: & pa-
ter in me est. Et equalitas est iter eos
Ideo eorum amicitia est optima et
maxima. Sed de iure vere amicitie est
simul viuere. Igitur filius voluit ire
ad patrē. vt in ppetuum cum pa-
tre viveret. Ideo non est mirandum
si filius &c.

Quarto filius vadit ad patrē:
propter tractum convenientie. Nam
omnis anima rationalis cōsiderat na-
turaliter puenire ad patrē celestem.
Et hoc cōsiderium expremebat Phi-
lippus: quādo dicebat. Domine ostē-
de nobis patrē &c. Joan. xij. S^{ed}
quia dicit ioan. xij. Nemo venit ad
patrē nisi per me: ideo conueniens

vulgarizandi.

erat ut ad patrem iret: et postmodum suos apostolos secum duceret. Quod et fecit post missionem etc. quia ipse spiritus sanctus ita eorum corda accendit: quod nunquam peccaverunt. Et morientes omnes ibant ad patrem. quia filius fecerat eis viam. Et ideo dicebat. Si autem abiero mittam ad vos spiritum veritatis quia a patre procedit et ille monstrabit vobis viam veniendi ad patrem. qui nunc sunt cum patre. Ad quem quilibet anima deberet ire cū pere. quia ut supra dixi: omnis anima rationalis desiderat pervenire ad patrem suum. Pater enim anime est deus. qui eas creavit in celo. Et quod deus sit pater anime per triplicem rationem. Ratione creationis. Ratione gubernationis. et ratione adoptionis. Dicit autem pater noster ratione spiritualis creationis. quia creavit nos ad imaginem et similitudinem suam quod alias creaturis inferioribus non impressit. Beatero. xxxij. Ipse est pater tuus qui fecit et creavit te. Item ratione gubernationis. Quamvis enim omnia gubernet. nos tamen gubernat. ut dominos. cetera ut servos. sapien. xiiij. Tu a pater prudentia cuncta gubernas. Et sapien. xij. Cum magna reverentia disponis nos. Item ratione adoptionis. quia alijs creaturis dedit quasi munuscula. nobis autem hereditatem. et hoc quia filij. sed si filij et heredes. Apo. Ro. viij. Non accepistis spiritum servitutis in timore. sed spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus abba pater. Unde in scriptura sacra. Oium vestrum unus est pater vester in celo. Et oium vestrum una est mater in terra. Unde quando volumus orare. clamamus in celum domino. Pater noster etc. Mat. vij. Desiderat igitur ad istam animam pervenire. sed istud desiderium non valemus adimplere. nisi veniant ipse animam nostram per viam christi. id est per mortem. id est quod corporaliter moriamur. Per istam viam iuxta illud quod scribitur. Luc. pmo

Oportuit christum pati et ita etc. Ergo oportet et nos mori: quia perfectio cuiuslibet regionis consistit in imitatione sui ducis quem habet: sed nos habemus ducem nostrum Iesum christum qui mortuus est pro nobis. Ergo oportet et nos pro eius amore mori: quia mors corporalis est vita anime: eo quod per mortem corporalem homo devenit ad vitam eternam. Et hoc est quod dicebat Apo. Colo. iij. Mortui enim estis: et vita vestra abscondita est cum christo in vita eterna. Quia ergo per mortem devenimus ad vitam eternam. sequitur consequenter: quod melior est mors quam vita. vij. Ecclesiastici. Et item. Lamentum magis mortuos quam viventes: precipue illos qui bene occubunt. Illi enim bene moriuntur: quorum mores perhibent testimonium fidei: virtutibus charitatis: elemosyne. Et talium mors dicitur preciosa. ps. cxxvj. Preciosa est i. cor. v. m. san. e. Et dicitur preciosa propter tria que ipsa mors confert anime.

C Primo confert perfectionem.

C Secundo confert quietationem.

C Tertio confert delectationem.

C Circa primum scire debemus quod de ratione perfectionis est ut tunc quandoque attingat ad suum principium. sed ad suum principium anima denota beata et sancta non potest pervenire et attingere nisi per mortem: que est separatio anime a corpore. Ergo mors iustorum dici potest preciosa.

C Secundo dicitur respectu quietationis. Unde notandum quod nulla res quietari potest: nisi super stabile et immobile. Sed quicquid est extra deum est mobile et instabile. iuxta illud Boetij. O qui perpetuo mundum ratione gubernas. Terrarum celique factor: qui tempus ab eo. Tre iudices: stabili scilicet manens das cuncta moveri. Li. iij. de. co. Ergo quoniam omnis res quietari desideret: oportet quod veniat per manus mortis ad suum desiderium. Ergo mors illius qui ad suum desiderium conducit illius: est preciosa. ps. cxxvj. Beatus vir qui implevit desiderium

Sermones funebres

sanum ex ipse non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.

Tertio confert delectationē. Vera enim delectatio est absq; amaritudine. sed nulla delectatio temporalis pōt acquiri nisi cū amaritudine. iuxta illud Boetij de con. li. ij. p. sa. iij. **O** multas amaritudinib; humane felicitatis dulcedo resperfa est: preter delectationez: quā anime iustorū z beatorū a deo consequunt que est vita beata: omni plena iocunditate z delectatione. iuxta illud ps. xv. Delectationes in dextra tua vsq; i finem. **I**stam aut delectationē non pōt habere anima nisi p mortem. Ideo mors iustorū dicitur preciosa. De quorū numero fuit. N. Et iō mortē alacriter accipit dicens vado ad eum zc.

Sermo.

xlv.

• Sancta et

salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis soluant. ij. Macha. ij. fm Augusti. **O**ēs q ab hac vita recedunt aut sunt valde boni aut valde mali: aut mediocriter boni. Cōsiderata auctoritate. Augusti. oib; nō pdest oratio. quū dicat verbum ppositū. sancti zc. Solum aut oīo. ceteraq; suffragia: q pro defunctis sūt: p sunt illis qui ab hac vita decedunt mediocriter bonis. i. in purgatorio existentibus. **U**n nostri doctores tales mouent questionem. **U**trū dei suffragia p sunt oib; defunctis. Et respondēt. d. q non sed solū in purgatorio existentibus. Et pmo non valere dicunt pro valde bonis. **R**atio q bonorū nostrorū non egent ad facietatem totius appetitus: que est vita eterna: quia anima totaliter faciat in illa vita beata. iuxta illud ps. xvj. Satiabor quib; appa. zc. Et

alibi. Replebimur in bonis domus tue. Et q appetitus beatorū faciat in ista vita beata iō nō indigēt suffragiis nostris nec auxiliis nostris. **U**n de celebratione missarū. cap. cū marthe. dicit sic. Qui rogat pro martyre iniuriā facit martyri: z sequit. sed si aliquibus nostris suffragia sunt qui nobis nescientibus sint in eternā quiete non sunt ista suffragia: sed gratiarū actiones.

Scdo non valent etia; valde malis. **U**n Aug. si scirem patrē meū in inferno esse: anteq; pro eo orarē potius mē occiderē. Et rō q si rogaret: contra diuinā iusticiā faceret: per quā peccator iam dānatus est eternā liter in inferno. iuxta illud Euāgelij. Discedite a me maledicti in ignē eternū zc. **M**ath. xxv. **A**lia est ratio: qre p mortuis nō est orandū: eo q ab hac vita decesserunt desperati: z i inferno sunt absq; vlla spe venie. **J**ob. iij. Peccātez quotidie zc. **Q**z in inferno nulla est redemptio zc.

Tertio. Pro sunt mediocriter bonis vt sunt illi qui sūt in purgatorio: his suffragia p sunt. **U**n Aug. i. q. i. **E**is hec prosunt qui quū viuerent hec sibi: vt postea prodesse possent meruerunt. **U**n Grego. xij. q. ij. **A**ie defunctorū qtuor modis adiuvant. id est a pena purgatorij absoluntur Oblationibus sacerdotū. Precibus sanctorū. Elemosynis carorū. Jeinijs cognatorum. Quos modos distinguit. Ray. sic suffragia quidem p sunt defunctis ad absolutionez pene: a qua possunt absolui: quattuor modis. **U**no modo p intercessionem q. priuatā membrorū. i. per orationē sanctorū. **S**cdo mō per intercessionez capitis ecclesie. s. xpi: z sic adiuvant per oblationez altaris. **T**ertio mō p modū pene. i. elemosynarū largitionē. **Q**uarto p modū absolutionis pene. i.

per ieiuniorum afflictionem. Et ad predictos modos omnes alij reducunt. Sed magister doctor. scilicet Tho. in. liij. sniaz dicit distinguendo istos modos quod duplex est ecclesia. scilicet militas et triuphans. Prima non habet locum in purgatorio per modum auctoritatis. Unde sciendum est quod anima que est in purgatorio a pena dupliciter absoluit. Uno modo quod per viam gratie. Alio modo per viam iusticie. Per viam gratie dupliciter. scilicet per intercessionem publicam capitulis: que fit in oblatione sacramenti altaris. vi. Per intercessionem. quod priuatis membrorum ecclesie. scilicet per orationes sanctorum. Alio modo absoluitur a pena per viam iusticie. Et hoc est dupliciter. Uno modo per viam redemptionis. Alio modo per viam pene. scilicet per elemosynarum largitionem. Alio modo per ieiuniorum afflictionem. Ideo hec omnia considerantes parentes non debent flere. sed istis modis ei subuenire: ut a peccatis soluantur. Ad secundam questionem. Respondet Ray. Melius est opus charitatis quod dirigitur in deum: quam quod dirigitur in homines. Ideo primi duo modi. scilicet oblatio altaris et oratio sanctorum sunt meliores et perfectiores quam duo ultimi. quia principaliter diriguntur in deum. Alii vero duo in homines. scilicet elemosyna et ieiunium. Notate de primo suffragio. scilicet Tho. in. liij. sententiarum: et etiam secundum Ray. in sua summa dicit quod principali suffragium est sacramentum altaris. et ratio est: quia in ipso continetur Christus qui est fons charitatis: cuius intercessio excellit omnes. Ideo etc. Ideo vos considerantes ista omnia: nolite flere: sed eis succurrite per dicta suffragia: ut si quo tenetur vinculo: possit absolui. Et sic sancta et salubris erit cogitatio pro defuncto orare: ut. a. p. s. per gratiam dei: que nos etc.

Sermo.

xlvj.

a Anima

plus est
quam esca
et cor
pus.

Mathe. vj. Secum cursum prudenter et cognitionis naturalis quanto res est melior et nobilior preciosiorque. tanto magis ac maiori studio et custodienda. Sed quum hoc ita sit et ratio naturalis habeat locum veritatis nos dicemus animam esse custodiendam omni cura. potius quam corpus. Ratio quia nobilior omni creatura mundiali. Que quidem nobilitas potest probari aliquibus argumentis. Probatur igitur animam esse nobilior omnino creatura mundi. Illa dicitur esse nobilior et perfectior creatura mundi: que deo magis assimilatur. sed anima magis deo assimilatur: quam omnis alta creatura. Ergo anima est nobilior et perfectior omni creatura mundi. Assumptum de deo notum est: et liquidum et manifestum: quia est perfectissimus. Immo ipse dat ceteris perfectiones. Artifex semper est perfectior opere. Et illi nihil deest. ps. xv. Dixi domino deus meus etc. Maior patet. Minor probatur. Bess. primo. Creauit deus animam ad imaginem et similitudinem suam etc. Item illa creatura dicitur esse nobilior inter ceteras creaturas que continent in se omnes perfectiones aliarum creaturarum. Sed anima continet in se omnes perfectiones aliarum creaturarum. Ergo anima est nobilior inter ceteras creaturas. Maior liquida. Minor probatur. Brego. in quadam Omelia super illud verbum Ite et predicate euangelium omni creature dicens. Anima habet quid commune cum omnibus creaturis. Habet esse cum lapidibus vivere cum plantis sentire cum animalibus intelligere cum angelis. Ergo etc. ps. vij. Minuisti cum paulominus etc. Usque pambulat etc. August. super Bess. ad

Sermones funebres

littera. Sicut deus est super oem creaturam, ita anima oem creaturam natura et dignitate precellit. Sed theologi doctores sacri dicunt quod angelus non est nobilior anima natura sed dignior statu et officio. quod ipse contemplatur deum modo absque medio, sed quedam auctoritas dicit. Mensura hominis que est et angeli videtur contradicere. Respondent. d. quod illa auctoritas intelligitur de futuro. Non autem de presenti. Unum verum est quod quidam anime habebunt tantam gloriam quantum angeli et plus. Quum ergo ciues prestantissimi anime sit tante dignitatis: debet bene custodiri et maxime a peccatis: per que deus amittit et suam nobilitatem minuit: et imago dei perdit. Unum. B. iratus contra peccatores clamat alta voce. d. O anima ad imaginem dei creata: dei similitudine decorata cunctis sanctorum: et coheres angelorum erubescere porcinas contraxisse similitudinem. Ut igitur anima non amittat suam nobilitatem debet a peccato cauere. Et maiorem curam debet homo habere de anima quam de corpore. Unum nota quid debeat facere quelibet anima dum est in corpore: ne in eternum in inferno damnetur figurative ostendit. Gen. xix. ubi dicitur quod duo angeli venerunt Sodomitam: ut euerterent eam. et inuenerunt Lotum sedentem in foribus ciuitatis etc. Et cohebant eum dicentes. Surge et tolle uxorem tuam et duas filias quas habes et ascende in montem: et salua animam tuam in monte. Et eduxerunt eum extra ciuitatem etc. Per Lotum intelligitur quelibet anima christiana. in qua est peccatum. Lotum interpretatur vinculus siue ligatus cathenis peccatorum: et sedet in foribus ciuitatis. id est in extremo vite sue quod in omni puncto ad mortem currit. iuxta illud. iij. Cor. xj. Periculum in mari etc. Et sequitur eo sedente viderunt duo angeli per quos intelligende sunt due inspirationes. Alter

ra que dicit. Recede a malo. altera fac bonum. ps. 33. Recede a malo et f. bo. Et cohebant eum angeli. d. Surge usque extra ciuitatem. Iste due inspirationes peccatorem excitant a peccato. iuxta illud Apostoli. Surge qui dormis et exurge a mortuis etc. sed si moriens vult surgere necesse est eum: quod secus ducat uxorem suam. et duas filias. Per uxorem intelligas penitentiam. Per primam filiam confessionem. Per secundam satisfactionem. Et cum his filiabus debet exire in mari et saluare animam suam in morte. et non respicere retro id est ad temporalia que relinquat post mortem. Et sic in hoc mundo gratiam et in futuro gloriam. Amen.

Sermo.

xlviij.

voce

de ce

lo etc.

Alpo.

Adiuui

xlviij. Secundum diuinam

scripturam reperimus quadruplicem vocem clamantium.

¶ Prima est peccatorum.

¶ Secunda est damnatorum.

¶ Tertia est purgandorum.

¶ Quarta est iustorum.

¶ Prima dicitur vox peccatorum. f. bo minus mundanorum. qui sunt dediti voluptatibus et deliciis. Be quibus dicit sapien. ij. Venite prouiamur: que bona sunt in terra. id est in hac vita: et utamur creatura ad libidinem celeriter in iuuentute nostra: et vino precioso impleamus nos: et non intereat flos nostri temporis. Coronemur nos rosis. id est vanitatibus: antequam mors nobis euentat: et a nobis nullus fiat solacium absque luxuria.

¶ Secunda vox est damnatorum. quam damnati in inferno emittunt propter sensissimas penas quas patiuntur: et portant propter peccata que commiserunt: dum hic viuerent: pro quibus penitentias

vulgarizandi.

nō egerunt. De hac voce dicitur Iſa.
v. Vox eorum quasi maris sonabit.
que vox est confusa et querulosa: et
ista vox generatur ex agitatōe fluctu-
um: sic vox dānatorū est terribilis cō-
fusa et querulosa: propter fluctuū agi-
tationē. i. ppter penā magnā: que eis
est impartita ppter eorū peccata q̄ com-
miserūt. Iſi dānati emittunt voces
horribiles: et tamē nō exaudiunt: q̄
nō clamant per contritiōē suorum
peccatorum: nec ppter misericordiā
consequēdā: sed solū ppter multipli-
cē tormentorum penā. sicut clamabat
dives in inferno sepultus. ¶ Tertia
vox est purgatorū qui in purgatorio
purgantur: et isti emittunt voces ad
nos vivētes petētes a nobis adinua-
ri suffragia. Un̄ Job. xix. Loco isto-
rum dicit. Misere mini me et c. Pro-
pter q̄ vivētes debēt audire vocem
istorū et desideriu eorū opere adimple-
re. ps. cxvii. Beatus vir q̄ implevit de-
sideriū suū: ex ipsīs puer. xxi. Qui ob-
turat aures suas ad clamorē pauper-
is et ipse clamabit et nō exaudietur.
¶ Quarto vox est iustorū quā emit-
tunt ad deū orādo p se et p peccatores
bonos mūdi. ps. cxli. Voce mea ad do-
minum clamaui et c. Usq̄ in deficiē-
do. Iſta vox audis adeo. ps. lxxxv.
Clamabit ad me et ego exaudia et c.
Iſta vocē emittūt ad deū veni-
nitēres: quādo querūt saluari et iusti-
ficari: iuxta illud. ps. cxvii. Clama-
ui in toto corde exaudi et c. vsq̄ pue-
nerant. Figura de Ezechia rege cui⁹
vocē lachrymabilē exaudivit deus.
Jō dixit. audiui vocē tuam et vidi la-
chrymas tuas et descendi liberare te
iij. Regū. xx. Hāc vocē lachrymabi-
lem dēmittere quilibet mortuus fien-
do peccata sua instar Ezechie: et do-
minus exaudiet vocē eius. ut ē an-
dixit vocē zacharie et Helisabet: cui
angelus dixit. Exaudita ē oratio tua
et Helisabet vxor tua pariet tibi. sin

senectute sua et c. Hāc voce lachry-
mabili clamaui ille defunct⁹. N. dñs
viveret. cui deū est. exaudita est ora-
tio tua: et Helisabet. i. vox tua lachry-
mosa pariet tibi filiū. i. gratiā p quā
finita pena q̄ tibi p peccatis tuis da-
bitur in purgatorio: puenies ad glo-
riam. Ad quam nos christus perdu-
cere dignetur. Amen.

Sermo. xlvij.

Eddite

que sūt Cesaris. Cesari
et que sūt dei deo. Math. xxi. Secū-
dum Macrobiū Tullii Senecam
oēsque doctores tā gētiles quā grecos
tā modernos quā antiquos: iusticia
est reddere unicuique qd suū est. Est
itaque corpus ex terra. Ideo terre tra-
dendum est. sicut suo creditori. et sue
creditori. iuxta illud Genesis. iij. Me-
mento q̄ pulvis es et in pulvere re-
uerteris. aīa v̄q̄ est spūs. et iō spiritui
dē reddi qui est de⁹. q̄ suū ē ex deo
h̄z. Igit̄ tāq̄ creatori suo reddēda ē.
sed nota q̄ de⁹ nunq̄ opatur iusticiā
sine misericordiā: nec misericordiā si-
ne iusticiā. ¶ Primo virūq̄ opatur
manifeste et aperte: ut in saluatōe bo-
norum. q̄ iuxta iusticiā dat bonis
bona. Opatur et misericordiā mani-
feste. q̄ remunerat vltra meritum et
condignū. Teste Paulo. Ro. viij. nō
sunt cōdigne passiōes huius tēporis
ad futurā gloriā que reuelabitur et c.
Unde Bernardus. fateor nō suz di-
gnus mei ppijs meritis regnū ob-
tinere celoz. sed duplici rōne obti-
nens illud domin⁹ me⁹. Iesus xp̄us et
hereditate patris et merito passionis
altero ipse contētus. alterū mihi do-
nauit. cuius dono illud mihi vendi-
care nō erubescō. ¶ Secūdo aliqua
do opatur iusticiā apte et misericordi-
am occultā et in peccatoribus p. ut

Sermones funebres.

bulaciones: sicut in san. Antonio. q
a demonibus est vehementer cesus.
Itē in sancta katerina de senis: que si
militer cesa est. **C** Tertio aliquando
opatur misericordia apte et iusticia oc
culte: vt in exspectatiōe peccatoris: q
pius et misericors expectat vt pecca
tor reuertatur: sed quo magis expe
ctat eo arctius punit. Unde Valeri
us maxi. in primo libro de religio
ne. Lēto enī gradu ad vindictā sui
diuina pcedit ira: tarditatēq suppli
cy: grauitate cōpēsat. **C** Quarto ali
quā vtrūq occulte: in inocētibz et pue
ris in limbo abditis: et in inferno ob
trusis diuinibz q h videbant boni et
iusti: s; hic posset qri. Quare ergo de
us punit si ē vt dixisti pi et misericors
ultra cōdignū vel demeritū: naz ille
q peccat: peccat tēporalr: et de illū
punit eternaliter: ergo nō est ita pius
et c. Rñdeo dicēdū ē q quāuis pec
catū sit tpale: tñ scit et deturpat eter
nale. s. aiam in qua eternaliter mane
bit culpa: et peccatū tanquā materia
ignis. Jō merito cremat et punit eter
naliter. Itē alia rō: q per peccatum
offendit de: q est infinitus. Jō infinite
bz puniri: s; q hō nō potest portare
infinitā penā intēsiue: de vult q portet
extēsiue. s. per tēpus infinitū. Item alia
rō: q mala volūtas reproboz ē eter
na: iō et pena bz ē eterna.
C Prō declaraf h ē exēplis. Prō vē
ditio cuiuscūq rei est momētanea: et
tamen possessio est ppetua et eterna.
C Secūdo. Item vulneratio est mo
mentanea: et tñ cecitas est perpetua.
C Tertio. Itē casus in foueam est tē
poralis: et tamē detēctio ē perpetua.
C Quarto. Itē effusio oculorū ē mo
mentanea: et tñ cecitas est eterna.
C Quinto. Itē potio veneni est tem
poralis: et tñ mortē opatur ppetuam
C Sexto. Item actus cuiuslibet sacra
menti ē momētane: tñ est ppetu ca
racter: sic in proposito.

C Misericordia et iusticia dei man
feste ostēdit opata a deo i amico nro.
Primo misericordia: q vocabit eū
a labore ad regē dicēs. Venite oēs q
laboratis et c. Et ego et c. Scō quia
vult eū coronare corona immortalita
tis. ps. viij. Gloria et honore corona
si eū. et pstituit eū et c. Et dsec. xliij.
germinabit sicut liliū et florebit i eter
nū añ et c. Nō ppter ei merita: sed pp
suā pūssimā misericordiā. **C** Scō iu
stitiā q reddet illi iuxta opa sua. Jo.
Teste in apo. xliij. Opa. n illoz sequū
tur illos et c. Itē igit vt implere dē
dominicū. Reddite q sūt et c. se dispo
suit in vita ad grām hic p penitētiā
ieiuniū: oratiōes: elemosynas: eccle
siarū visitatiōes reddēs vnicuiq q su
um ē: et i futuro ad gloriā p eū et c.

Sermo. xlix.

olum

mibi supest sepulchrū.

Job. xvij. Ego pñderauī dicit patien
tissim. Job qd ē vna extrema demē
tia vna stulticia: q psona fatigef ad
acgrēdū res mūdanas: res tempales
res corpales: qm qm bñ stētani et mī
hi crepuit cor ad accumulādū venten
do ad oib mortē d reb nō remanet
mibi nisi vna pua fossa vnū obscūp
et strictū sepulchrū solū mibi supest se
pulchrū si nos inuestigem et qram bñ
prudētes ciues mei nos repim q q
do hō est viuus hz magnam ampli
tudinē magnā latitudinē que lon
gitudō tota restringitur quādo ipse
hō venit ad mortē: vñ ego repio qd
hō viuus hz duplicē latitudinē.

C Primo hz latitudinē nature et aie
C Secūdo hz latitudinē fortune.
C Magnā ergo latitudinē hz aia in
vno corpore vno quātū ad essentiā
et quātū ad suas virtutes: quātū
ad suā essentiā anima est in toto cor

vulgarizandi.

poze: et tota in qualibet parte corpo-
ris: unde non est aliqua pars sic par-
ta sic vilis in corpore humano: quā-
do viuit in qua non sit tota anima
essentialiter et secundum suam naturam: et non
est solum in cerebro vel capite et di-
xerunt quidam reprobanda per hoc in li-
bro primo de anima: sed tota in digi-
to pedis et manus. Et breuiter vbiq;
est tota essentialiter. Et hoc tu habes
clare ab auctoritate Augustini in vi.
libro de tri. cap. ix. Ubi ait. Creatura
quoque spiritualis sicut est anima: est
quidem in corporis comparatione sim-
plicior: sine comparatione autem cor-
poris multiplex est et ipsa non est sim-
plex: nam ideo simplicior est corpore:
quoniam non mole diffunditur per spatium
loci: sed in vnoquoque corpore et in to-
to est et in qualibet eius parte tota et
non solum anima habet latitudinem in cor-
pore viuo: quantum ad essentiam: sed et
iam quantum ad suas virtutes. Bebe-
tis notare quod ipsa anima secundum suas vir-
tutes: quoniam virtus visiva est in oculo
virtus auditiva est in aure: et sic de
alijs virtutibus secundum suas virtu-
tes non est tota in qualibet parte cor-
poris quia virtus visiva non est in aure:
virtus auditiva non est in lingua et c.
Concludo ergo breuiter et dico quod
homo viuens habet magnam latitudinem
quantum ad naturam. Quia vertetur
tamen el se ne veniat spirata morte et to-
tam hanc latitudinem restringit intra-
tum quod ipsa anima non est in corpo-
re nec essentialiter nec etualiter: nec
in toto corpore. nec in aliqua parte
ipsius corporis: solum ergo mihi su-
perest sepulchrum. **S**ecundo di-
co quod homo viuens habet latitu-
dinem fortune. Modo dilatat se quan-
tum ad carnem in filiabus parenti-
bus. Modo quantum ad temporalia
videlicet in thesauris et pecunijs et
merceriis in edificijs in agris in
vineis. Essendo sic ampliatus et dila-

tatus venit mors et telo suo restrin-
git eum in vno paruo loco. Unde
considerans hoc eccle. loquitur de
seipso. ij. ca. dicens. Magnificauit ope-
ra mea usque et nihil permanens sub
sole: solum mihi superest sepulchrum
et hec verba fuerunt coram vobis
scripta. **N**oster. n. n. e. passato ab ista
presenti vita ruminando sepenume-
ro ex mente istam locutionem Job.
et videndo apertissime in omnibus
his rebus mundanis non esse aliud
nisi vanitatem afflictionem spiritus et
corruptionem et quoniam in morte non ac-
quirat aliud nisi vnam paruum fos-
sam: quando fuit in isto mundo vi-
sus accumulare res in quibus non est va-
nitas: sed virtus non afflicti spiritus: sed gau-
dium mentis non corruptio: sed per-
petuitas et virtutes et bonas operatio-
nes. **N**ic narra vitam suam et virtutes
suas et finem suum. Possumus ergo
concludere et dicere sibi audacter il-
lud quod dicit psalmista in ps. lxxij.
Ibunt de virtute in virtutem. vid. de
us deorum in syon. Tu. n. qui am-
bulasti per viam huius mundi de vir-
tute in virtutem gaude iubila et fac
festum quoniam contempleris deum deo-
rum facie ad faciem in syon. i. in vi-
tam eternam. **V**elimus et nos dile-
ctissimi viuere: virtuose in hoc mun-
do ut mereamur videre ipsum sum-
mum bonum facie ad faciem in isto
mundo per gratiam et c. Amen.

[Sermo. xlix.]

Non est

mortua puella: sed
dormit **M**ath. ix. **V**olens fons pietatis.
Iesus christus parietes amicos et vidit
nos archisynagogi qui plorabant ama-
re mortem filie sue vnice: dicit sacer-
dos evangelista **M**at. quod venit se ad mul-
titudinem et dixit. **N**on brigata non plor-

Sermones funebres.

retis nō est mortua &c. Quāuis naturalibus p̄his ista locutio appareat falsa & impossibilia: egregij ciues mei q̄ vna puella mortua sit viua & dormiat: quū dicat p̄ncipes p̄horū Aris. in lib. de som. & vigilia: istas duas passiones. s. dormire & vigilare esse passiones aialis vini: tamē apud imperatōrē nature. i. oipotentē deū est possibilis & verissima: nec est mirandum. Videm⁹ enī p̄ expictiā aliquas res videri falsas hoib⁹ simplicib⁹ idiotis & grossis: & tamē esse verissimas hoib⁹ doctis & in sciētia educatis: oī dicatis mihi. Quis hō spoliatus philosophia possit imaginari totā terrā esse minoꝝ: vna stella celi. Certe nullus: & tamē apud p̄hos istū est verissimū. Itē q̄ vnq̄ possit credere id q̄ credunt. s. q̄ ires spūales res i corpore res imateriales res que p̄ ma facie vidēt false & ipoles & tñ sūt possibiles & vere: si rēuertēdo ad p̄positū. Nec locutio dñi nostri Jesu xpi videt p̄his impossibilis: & tamē si bi q̄ est deus & hō est possibilis & verissima: non est ergo mortua puella. Cōsiderādo plurib⁹ vicibus istaz locutionē charissimī: ego repio sub breuitate tres p̄ditiones p̄sonaz de qb⁹.

Primo aliquē videntur viue & in veritate sunt mortue:

Scdo aliquē videntur mortue: & in veritate sunt mortue.

Tertio aliquē videntur mortue: & in veritate sunt viue.

Dico p̄mo q̄ aliq̄ p̄sone videntur viue & in veritate sunt mortue: & iste sūt ille q̄ fecerūt sibi paradisu de hoc mūdo q̄ posuerūt totā felicitatē suā in rebus hui⁹ mūdi q̄ stāt suffogati & submersi nelli placenti dilecti & cōsolatione mūdani carnali & bestiali. qui elanserūt oculos per nō resguardar p̄u el celo p̄ non se recordare p̄u de bio vt nō recordarētur amplius prope saluati. Isti tales vidēt q̄ sunt

viui & nō solū viui: sed et bene viui & tamē dolorosi & meschini: sunt in veritate mortui quātū ad aīam: & illud ē q̄ dicit tuba fidei xpiane Pau. apostololus scriuādo ad Thimo. v. capi. Vidua q̄ in delirijs est viuens mortua est: & iō angelus dñi ep̄o per gaml q̄ erat de ista p̄ma brigata dicit Apoc. iij. cap scio opa tua q̄ nomen habes vt viuas & mortu⁹ es: & distis p̄mis nō dicit dñs vba assumpta. Cū quādo aliq̄ vidētur mortui & in veritate sūt mortui: & isti sunt illi q̄ per fragilitatē vel ignorantiā vel p̄ppriaz maliciā hauēdo peccato mortaliter stāt indurati: & obstinati in malo: & nullo modo dicere volunt culpā sed potius volūt mori cū ip̄o p̄cto mortali & ire ad sepulchrū eternum: & isti tales hoīes desperati hoīes diaboli: ci: hoīes inhumani: vident mortui q̄ tam ad corp⁹ & sunt in veritate mortui quātū ad aīam & quātū ad corp⁹: & ista mors. s. aīe & corpis est multū plus acerba multum plus crudelis. multū plus terribil q̄ sit solū mors corporalis: de qua terribilitate loquēs Aug. speculū limpidissimū toti⁹ ecclesie miratīs i. xij. d. ci. dei. cap. xij. d. hoc. Illa enī mors est grauior & omnium maloz pessima que nō sit separatiōe anime & corpis: sed in eternaz penā poti⁹ vtriusq̄ cōplexu. Ibi ecōtrario nō erūt homīes aī mortē nec post mortē sed semp in morte: ac per hoc nunq̄ viuētes nunq̄ mortui sed sine fine morietis: nunq̄ erit homini p̄cis in morte quā vbi erit mors ipsa sine morte: nec enim dicit dominus de istis verba assumpta. Cū aliq̄ que aliē p̄sone & iste sunt vltime vidētur mortue. & in veritate sunt viue: & isti sunt illi q̄ viuunt in hoc mundo virtuose iuste & sancte. Et quādo pasano sine peccato mortali & moriunt cum gratia omnipotentis dei: & quāto videātur mortui quātū ad cor

vulgarizandi

pus: in veritate non sunt mortui sed
vivunt quantum ad aiam in eterna vi-
ta. In persona quorū Paulus ait. Et
ad Corin. vi. Quasi morientes & ec-
ce vivimus. Et veni. Beda super illo
passu. Lu. x. Bens autē nō est mor-
tuoꝝ sed vivorū dicit. Est autē vera
vita qua iusti deo vivunt & qñ cor-
pore moriunt. & de istis vltimis di-
cunt a domino verba assumpta. Et
qñ ista puella est passata ab ista pñti
vita sñm qñ mihi facta fuit relatio a p-
sonis fide dignis visa est vivere vir-
tuose. Hic narra vitā: suas virtutes:
& finem vite sue: si purgata diligēter
ab oī peccato possum credere qñ sit
de ista vltima brigata. Quāobrem ar-
ditamente possum dicere de ea the-
ma assumptū. Nō est mor. pu. &c. O
pfe: o matres: o fratres: o sorores:
o parentes: & o vōs oēs alii amici nō
effundatis lachrymas non ploretis
nec detis vobis melenchoniā & affli-
ctionez quoniā vestra puella vel filia
soror & parentes &c. nō est mortua
sicut vōcogitatis: scilicet quātūz ad
corp⁹. Quātū autē ad aiam vivit &
dormit in gloria paradisi expectan-
do futurā spem & resurrectionē. Ad
qñ oipotens deus faciat nos puenire
p grām & demū possimus in alio mū-
do per gloriā. Ad quā nos perdu-
cti &c. Sermo. li.

Reves di

es hominis sunt. Job. xiiii. Tanta ē
breuitas nostri temporis & maxime
nūc honorādi cines qñ quādo cogi-
to quasi ex toto extra me ipm & pro-
rūpor in lachrymas et tot⁹ tremor et
ex magna amaritudine et dolore cor-
dis cōqueror venisse in hūc mūdūz
dicēdo illud qñ dicit Job. iii. ca. qua-
re data ē mihi lux & vita: Et propter
hoc pin e pin fia ti e me misse a voler

investigare la radice el fundamen-
to de questa breuita: & quando bene
quesiui et reghiui ego reperiō qñ duo
solum sunt possibilia fundamenta
istius tante breuitatis.

Primum fundamentum est natu-
ra ipsius temporis.

Secundum fundamentum est: de-
us dominus ipsius temporis.

Dico pmo qñ pīmū fundamentum
breuitatis nature ē natura ipsi⁹ tem-
poris. Et pio aliqua declaratiōe. hoc
debetis notare qñ magna differētia ē
inter naturā eternitatis et naturā tē-
poris: sñm qñ egregie diffinita est ano-
stro cū Boetio. v. de conso. Eterni-
tas ē interminabilis vite tota simul
et perfecta possessio sine discursu: si-
ne successione sine vicissitudine. Sed
tēpus est qdā possessio imperfecta qñ
illud qñ possidetur in tempore possi-
detur firmiter et quiete. Ad autē mu-
tabili sñm rōnem qñ qd possidetur in
tempore hz finē et nō est totūz simul
sicut eternitas sed hz partes post par-
tem. s. diem post diem: mensem post
mensem annū post annū et semper si-
ne requie sine intermissione ambu-
lat. Et totūz hoc nō procedit ab alio
nisi qñ ipsum tēpus est fundatum: et
radicatum supra motum primi mo-
bilis et primi celli et est sua mensura.
Unde. illi. phisicorum. Tēpus est nu-
merus motus sñm prius et posterius.
Et qñ celūz nunq̄ quiescit in p̄tinuo
fluxu et in continua generatiōe sequi-
tur qñ tempus fundatum super hoc
celum mediante suo motu sit simili-
ter in continuo motu & continua ge-
neratione. Sed post horribilē iudi-
cium celum erit immobile et nō erit
aliquod tēpus. Vidi dicit agla gran-
dis. Jo. raptus in spū. Ap̄osto. io. Et
qd vidisti Jo. Vidi et angelus quem
vidi stantem supra mare et supra ter-
ram leuauit manum suam ad celūz
et iurauit pr. viuētem in secula seculi

Sermones funebres

lorū: qui creauit celum et terraz et ea
q̄ in eis sunt: q̄ tps nō erit amplius.
Breues igit dies hōis. Quātū ad istū
p̄mū fundamentū sufficit. C Scdm
funda mētū breuitatis nostri tps est
dñs de' ipsius tps tot' cursus. tota
lōgitudō. Tota breuitas usi tps est
in manu dēi sicut pecunie tue sunt in
manib' tuis. Et sicut tu dispēdas. et di
stribuas pecūias tuas pnt tu vis. cui
tu vis: et quātū tu vis: sic ipse dē' dispē
sat et distribuit tps ad libitū suū. quā
obīe tu bone hō nō potes iuste conq̄
ri dēo dicēdo. Cur dē' nō das mihi
nisi triginta annos tps et illi das. l.
Cur facias me mou in flore iuuetutis
et illū in senecta. Qm̄ illud tps parū
vel satis q̄ tibi dat nō ex debito s̄ ex
grā ex benignitate ex dono. sicut tu
das pecunias tuas. Habens igit dñs
tps in manib' suis: et in sua potesta
te: nos reprim' in sacra scriptura di
spensasse ip̄m tps humane nature di
uersis vicib' diuersis modis. Et pri
mo incipio a Bene. Nos habem' q̄
si prim' p̄r noster. Adam durasset in
gratia et nō peccasset de' dispēssasset
tps q̄ semp vixisset. S̄ q̄ peccādo
pdidit grām accepit ab eo tps viuen
di et sibi taxauit et dixit ei. Amice:
ex quo nō curasti mihi obedire: non
curasti offendere me: nō curasti pde
re gratiā meā: ego quoq̄ nolo q̄ tu
vivas in eternū sed solū. deccccxx.
annis. Ben. v. Et factū ē tps quo vi
xit Adā nongentis triginta annis et
mortu' est. Veni magis vltra. vi. ca.
tu reperies q̄ oipotens de' videndo
magna peccata: magnas abomina
tiones: magna scelera incipere cre
scere: et multiplicari sup terrā in tan
tū q̄ ois caro corruerat viā suā: mo
tus ad iram iurādo dixit hec verba.
Nō pmanebit spirit' meus in homi
nei eternū q̄ caro ē. Erūtq̄ dies ei'
tātū. c. viginti annorū. Et in p̄ti nra
etate illud tps abbreuiatū ē i aliqb'

vsq̄ ad. lxxvij. Si aliq par transeūt:
illud tps q̄ rarū est eoz vita p̄t ma
gis vocari mors labor et dolor q̄ vi
ta. Dies annorū nostrorū in ipsis sep
tuaginta annis et ampli' eoz labor
et dolor: ait ppheta. ps. lxxxix. Et i
multis personis nos videm': hodie
istos annos eē abbreuiatos. Videm'
enim q̄ iustus dñs vni dat. xxx. an
nos. Vni alteri dat. xx. Illi. l. mēses.
Et min' etiā scdm q̄ sibi placet. Et to
tū hoc nō pcedit ab aliquo nisi q̄ ip
se dē' est tps. et p̄t facere dē ipso q̄
quid vult. Breues ergo di. hō. sunt et
ista fuerūt verba assūpta. Noster. N.
mortu' est vidēdo dies isti' tps esse
breues mediantib' suis virtutib' su
is bonis opationib' in qb' se exercu
it quādo fuit in presenti vita et mediā
te confessione cōmunionē et alijs sa
cramentis ecclesie que deuote sum
psit in suo fine. visus est puenire ad il
lam vitam vbi sunt dies eterni perpe
tui et sine fine. Quamobīe nos q̄ su
mus hic presentes possumus erigere
oculos ad celū et reddere grās dēo et
dicere cum p̄a. Vitā petijt a te: et ti
bi. e. lō. di. eter. Quā vitā nobis dēus
concedat in hoc mūdo per gratiam
et in alio per gloriam qui etc.

Sermo. liij.

Capio dis

solui' et esse cum xpo: ad phl.
primo. Licet ista locutio Pauli apo
stoli tube fidei xpiane videatur extra
nea prima facie homo. cines mei. sc̄
desiderare et appetere horribilē et ob
scuram mortē cū sit sn̄a oībz phorū
et maxime Ari. in pluribus locis et
potissime primo ethicoz in princi
pio: q̄ obiectum volūtatis sit bonū
et q̄ omnes res que desiderant a vo
luntate desiderātur in quantū habēt
in se aliquā bonitatē: et ipsam mortē

vulgarizandi

videamus experimentaliter nō bonam: sed potius malā q̄ est p̄uatio vite quē vita est vna res bona. q̄ obrem nō dēberet dēsiderari: sed fugi non dēberet appeti: sed haberi in abhominatiōem nō dēberet amari sed haberi in odium: tamē si nos consideramus istā locutionem pauli rep̄riemus cām nō esse extraneam s̄z cōgruentissimā z conuenientissimā. Nos habemus in p̄p̄a q̄ vna res dēsideratur duobus modis.

¶ Primo per se.

¶ Secundo per accidens.

Illa res dēsideratur per se q̄ h̄z in se aliquā bonitatem: z illa res dēsideratur per accidens: que nō habet i se aliquā bonitatem: sed est via z causa alicuius alterius bonitatis: verbi gratia. Infirmus dēsiderat medicinā amari: z miles bellum propter pecuniā: z tamē iste res nō dēsiderantur per se q̄ nō habēt aliquā bonitatem: sed dēsiderantur per accidens in quā tum amarum est via z cā ad introducendū sanitatem in corpore que sanitas est vna res bona. z isto modo apostolus dēsiderat mortem non q̄ mors habeat in se aliquā bonitatem: sed q̄ est via mediāte qua homo iustus peruenit ad deū: q̄ deus nō solū est bonus: sed est ipsa bonitas z suā pra oēm bonitatem. Et q̄ hoc sit verum audi adiunctionē q̄ facit sue locutioni. Nam postq̄ dixit. capto dissolui adiunxit z esse cum xp̄o. Dulce sunt cause p̄pter quas homo iustus positus in hoc mūdo continue dēsiderat mortē. Sed vna est illa q̄ transcendit omnes alias. sc̄z perfecta cognitio veritatis. De ista p̄pter breuitatem solū dicemus duo verba. Prius philosophorū. Ari. inuestigando proprietates hoīs inter alias reperit vnam q̄ manifestauit in principio. Met̄ha. dicens. Oēs homines natura scire dēsiderant. Ratio huius est:

q̄ omnis res imperfecta naturaliter appetit z dēsiderat esse p̄fecta. Et q̄ hō ignorans est vna res imperfecta naturaliter appetit z dēsiderat esse p̄fectus z scire z nō solum scire. sed et perfecte scire. Est autē impossibile q̄ hō vsq̄ quo est in hac vita p̄nti possit habere p̄fectā cognitionē z sciam alicuius rei. s̄m q̄ dicit Ari. in p̄mo philosophorū z in pluribus locis: z maxime in quinto Met̄ha. z p̄mo posteriorū. Tunc p̄fecte cognoscit z scitur aliqua res quādo p̄fecte sciunt z cognoscunt cause z principia illius rei vsq̄ ad elementa. Et q̄ existēs i hac vita nō potest p̄fecte cognoscere nec scire p̄incipia z causas alicuius rei: nec creature segitur q̄ nō possit habere p̄fectam cognitionē vel scientiā alicuius rei. Quod homo exis in hac vita nō possit habere p̄fectam cognitionē principiorū z cāū creatoris accipiendo pro ista principia z cās cognitionē suam in tuitā sui visionem p̄z q̄ deus nō habet p̄incipia nec causas: sed potius est vniuersale principiu z cā oīum. Unde taba fidei xp̄iane Paulus apostolus ait. i. Cor. xlii. Tunc autē fa. ad fa. videmus nūc per spe. in enig. z Ari. ij. Met̄ha. dicit q̄ sic se h̄z intellectus noster ad res manifestissimas z ad res diuinas sicut oculos noctue ad lumē solis. Unde sicut oculus noctue propter debilitatem sui visus nō pōt p̄fecte respicere solem ita intellectus noster quousq̄ est in vita p̄nti coniunctus huic corpori nō potest perfecte propter suam debilitatem cognoscere ipsum deum. Quod etiā homo existens in p̄senti vita nō possit perfecte cognoscere principia z causas ipsius creature est similiter notum ad minus de principio: z causa vniuersali sicut iam habuistis. Ergo concludē z dic propter causas assignatas q̄ homo quousq̄ est in hac vita p̄nti non potest habere

Sermones funebres

perfecta cognitione et sciam alicui rei
nec creatoris nec creature. Sed quoniam
homo iustus recedit ab ista vita presenti et spo-
liatur isto corpore habet perfectam cogniti-
onem et sciam creatoris et creature. Crea-
toris quia non videbit eum amplius per spe-
culum. id est per creaturas et enigmata. id est per
figuras. sed videbit eum facie ad faciem. vel
sicuti est. Creature et habebit perfectam
cognitionem et sciam: quoniam videndo et
contemplando divinam essentiam clare et per-
fekte videbit creaturam in ipsa divina
essentia sicut in suo principio et in suo so-
lido et limpidissimo. et de hoc accipe unum
pulchrum originale Bernardi in ser-
mone de omnibus sanctis et facta finem.
Cognoscemus tunc ipsum in semetipsum
trinitatem et gloriam illam sine ulla enig-
mate mundo corde contemplabimur.
In hoc enim erit vita eterna ut co-
gnoscamus patrem et filium cum sancto spiritu
et videamus deum sicuti est. id est non modo sicut
in nobis sed sicut est in semetipsum.
Tunc quoque in ipsa sapientia: omnia que in ce-
lo et que in terra sunt perfectissime co-
gnoscemus: in ipso fonte sapientie rerum om-
nium cognitionem habentes. Pensando
ergo illud homo iustus possit in valle mi-
serie huius mundi clamare alta voce cum
Paulo dicendo. Cupio etc. Que ver-
ba fuerunt coram vobis assumpta. Ma-
ius desiderium et maior voluntas quam ha-
buit noster. Nam in hoc mundo fuit hoc
scilicet mori et esse cum christo. et posset implere
hoc suum desiderium visus est vivere
virtuose: hic narrauitam: virtutes et
finem quod ob id cum transferretur ex hoc mun-
do possumus credere propter suas vir-
tutes quod in alio mundo sic vivat et re-
gnet et triumphet in secula seculorum.
Amen.

Sermo. lili.

¶ Anes

morimur. ij. Re. xliij

Quoniam quotidie videatur a sensu et

per experientias quod omnes universaliter
morimur prestat. d. tunc multi nesciendo
casus et non habendo cognitionem et noti-
tiam scientificam de hoc vehementer miran-
tur. Sed si est aliquid quod de hoc habeat non
solum cognitionem et notitiam experimen-
tale et sensitivam sed etiam scientificam et
cognoscat causam non mirabitur quia scit
vnum procedit. Est verum quod circa istam ma-
teriam assignatur a sacris doctoribus
theologis multe et diverse cause. Sed
in presentiarum intendendo loqui brevi-
ter dimittendo omnes alias accipiemus
solum unam theologicam que est ista. Nam
nostra corruptibilis per talem mo-
dum ordinata est disposita et composita
quod est necessarium quod aliqua lite veni-
at ad corruptionem et nos omnes simili-
ter veniamus ad mortem. Vemen-
to quia cinis es et in cinerem reuer-
teris. Bene. iij. Et propter aliquas de-
clarationes huius debetis notare quod sunt
alique creature que secundum suam naturam
non sunt corruptibiles nec in toto
nec in parte sicut sunt celi. Sol. Luna.
Stelle et si tu reperis aliquando in sa-
cra scriptura aliquem parlare quod di-
cat oppositum. scilicet quod celi et stelle sunt cor-
ruptibiles sicut in ps. ci. Opera ma-
nuum tuarum sunt celi ipsi peribunt
tu autem permanes etc. De stellis au-
tem sicut habes in Apoc. vi. stelle ca-
dent de celo sicut ficus mittit grossos
suos et debet intelligere de corruptione
que est secundum qualitatem et non secundum
substantiam: quia celum secundum substantiam
est ingenerabile et incorruptibile
et inalterabile: et in augmentabile
sicut probat philosophus in lib. i. de celo et
mundo. nec potest recipere peregrinas in-
pressiones ibidem. Celus est elonga-
tus a contrariis ibidem. Et propter hoc
ipse ibidem dicit. Celus est locus deputa-
tus omnipotenti deo. Et in eodem lib. di-
cit quod est locus spirituum et dei. Et concor-
dat enim propheta David dicente Le-
lum celi domino terram autem dedit etc.

ista
corru
Sic
pau
ois
argu
res
plac
ficut
corp
qm
in
sua
fil
corru
ficut
eni
na
bi
rump
do
tem
celo
ro
per
gna
et
ph
pol
q
4
ne
sue
tur
ob
esse
nat
Si
in
inc
ti
aliq
tam
m
ph
p
qu

vulgarizandi.

Ista igitur corpora celestia non sunt corruptibilia nec in toto nec in parte. Sūt aut aliq alie res que sunt corruptibiles: et in toto: et in parte: et iste sūt oēs cōposite infra hōiem sicut est aurū argentū plūbz et huiusmodi: et oēs res: siue vegetales sicut sunt radices plāte et arbores et oēs res sensibiles sicut sūt aialia bruta. Oēs iste res sūt corpales et in toto: et in pte. In toto quā leo mortuus nō est amplius leo in toto nec in pte. Quā moriēte leone sua ala amplius non vniuit: sed moriēte sūt cū corpe. sunt aliq alie res que sūt corruptibiles in pte: sed non in toto: sicut sunt quatuor elemēta. Elemēta enī sū pīm sunt sūt actiua et passiua nā vñ elemētū corrūpit aliud. Verbi grā. Ignis corrūpit aerē et aq corrumpit ab aere: et nī ignis corrūpendo aerē nō corrūpit totū aerē: s; partem: sicut exp̄sse: dicit phīs in lib. de celo et mū. ca. 8. Et in pmo methauroz. Et rō est pma: q; si ignis corrūperet totū aerem sequeretur vñ magnum incōueniēs in phā. s. q; locus. vt erat pmo aer eēt vacuus q; ē ptra phīs. 4. phīsicoz. Et si diceretur bñ nō posset repleti alio elemēto: ego dico q; est impossibile: quā dicit ipse Arist. in 4. de celo et mū. q; oia elementa mouent naturalr ad sua loca: sicut ad suos fines et naturalr gescēdo saluātur et cōseruant in ipsis locis. Quāobrem in illo loco vacuo non posset esse aliq aliud elemētū: sicut in loco naturali. sed violēter: et cōtra naturā. Si ergo elemēta essent corruptibilia in toto sequeretur imediate vñ illoz incōueniētū: vel q; ille locus elementū corruptū eēt vacuus: vel eēt replet aliquo corpe ppetuo et violēto: et nullū violētū est ppetuum. ij. de celo et mūdo. Cōclude ergo et dic sūm veraz phīaz q; quatuor elemēta sunt corruptibilia in pte: et non in toto. Sūt aliq alie res que sunt corruptibiles in

toto: sed non in parte sicut est hō. In toto qdē. q; hō corruptus siue mortuus nō est amplius hō. Oculū hōis mortui nō est amplius oculū. Manus hōis mortui nō est amplius manus. nisi volumus loq; equocādo eo mō quo dicimus: q; hō dicitur est homo qd oculū marmoreū est oculū q; manū metalli est manū. dicit phīs. ij. de aia. et in lib. de morte et vita. Sed si volumus loq; pprie formāl vniūce: hō mortuus nō est hō oculū hōis mortui nō est oculū rñde sic et alijs. Et quā hō sit corruptibilis in toto: tñ nō est corruptibilis in parte. s. aia q; aia est vna res icorruptibilis. Et quā recedit a corpore recedit: sicut vna res ppetua ab vna re corruptibili. Separat hoc ab hoc dicit phīs in. ij. de aia: sicut ppetuum a corruptibili. Cōclude ergo: q; omnes naturalr sunt mortales ppter corruptibile naturā. Omnes ergo morimur. Postq; ergo oēs vniuersalr morimur. Charissimi debemus nū viuere tali modo q; ad minus quā morimur moriamur bñ. Et q; noster. N. visus est viuere vñ se sūm q; mihi facta relatio a fide dignis: hīc narra vitam et finem suū. Possumus credere q; sit mortuus bene et moriendo bene particeps sit factus glorie vite eterne vbi vult et triūphat. Amen. C Sermo. liij

Adnes

morimur. y. Regū. 14.

Quelibet hominē esse necessario corruptibilem et mortale ciues et c. Breuiter clare et sufficienter probatur in presentiarum tripliciter.

Primo quantum ad principium ipsius hominis.

Secundo quantum ad medium.

Tertio quantum ad finem.

Quantum pncipium pbatur hoc

e ij

Sermones funebres

principium et exordium humane generationis sicut est vobis manifestum fuit noster pater Adam qui essendo in statu inocentie per ordinationem et dispositionem divinam erat immortalis erat incorruptibilis: et si nos fuisset immortales si ipse durasset in statu inocentie. Sed recedendo ab isto statu mediante peccato effectus est mortalitas. et consequenter omnes nos effecti sumus peccatores: et per peccatum mortales. Et de hoc accipe vnam pulchram auctoritatem ab aurelio Aug^o. speculo ecclesie militantis in. 13. et c. 1. dei cap. 3. Satendum primo vsq; ibi teneret obnoxium: et tuba xpiane fidei Paulus apo. scribendo ad ro. v. capi. dicit. Sicut per vnum hominem in hunc mundum peccatum intrauit: et per peccatum mors: ita et in oes homines mors pertransiit: in quo oes peccauerunt. Tu potes petere et dicere. Tu mihi dicis paulus quod pater noster Adam peccauit et peccando cecidit in mortem sum contectus: sed quod culpam habemus nos si ipse peccauit. Respondit tibi apostolus. di. in quo oes peccauerunt quoniam secundum magister in secundo. di. 30. Oes eramus in ipso Adam materiali vel causali et etualiter. Essendo igitur ipse Adam corruptus mediante peccato fuit necesse quod etiam nos fuisset corrupti mediante peccato: et hoc videmus per experientiam quod quando radix vnius arboris est corrupta contaminata et maculata oes rami qui procedunt ab ipsa si sunt corrupti contaminati et maculati. Similiter essendo vna radix in adam corrupta propter peccatum: et per peccatum damnata ad mortem fuit necesse est quod omnes nos qui sumus rami huius radice finis corrupti: et propter peccatum damnati ad mortem. Omnes ergo morimur. Quantum ad primum.

Secundo dico quod quilibet homo quod vitam est necessario mortalis. et hoc

probat per vnam rationem physicam subtilem et peregrinam. Communiter naturales philosophi ponunt duo motus: vnum circularem et rotundum: aliud rectum: et dicunt quod ista differentia est inter ista duo motus: quoniam motus circularis et rotundus nunquam venit ad finem nunquam quiescit in aliquo termino. sed semper est in continuo fluxu et propterea omnes ille res que moventur illo motu sunt incorruptibiles et perpetue sic sunt celi. Sed motus rectus de necessitate habet finem et quiescit in aliquo termino excepto si non esset motus infinitus qui non reperitur. propter hoc omnia illa que sunt mobilia isto motu sunt corruptibilia instabilia et mortalia. Ad propositum vitam cuiuslibet hominis non est aliud quam motus quidam rectus. Unde quis vitam hominis est motus rectus necesse est quod aliqua vice quiescat in suo termino et veniat ad aliquem finem et sic quod libet homo venit ad mortem et corruptionem. Omnes ergo mori. et c.

Ultimo dico quod etiam quantum ad finem suum quilibet homo est mortalis. Dicit princeps philosophorum Aristoteles primo ethicorum quod bonum est quod omnia appetunt omnes res mundi appetunt et desiderant eorum bonum. id est finem quia bonum et finis conuertuntur et habent naturalem inclinationem ad ipsum. Videmus per experientiam quod lapis proiectus in aerem nunquam quiescit donec pueniat ad suum finem. id est ad centrum. Et cur illud: quia habet naturalem inclinationem et quodammodo naturalem appetitum ad ipsum centrum. Ad propositum nostrum finis hominis est deus. Unde homo nunquam habet quiescere: non quod est contentus: vsque quo non peruenit ad suum finem. Et ista est locutio nostri Aug. spe. ecclesie militantis in primo libro. confe. capi. 1. vbi dicit. Fecisti nos ad te et inquietum est cor nostrum

non
est
co
cor
les
med
Et
be
pta
de
rifi
vita
fide
Et
cap
fide
pr
reli
pr
dico
nam
mort
n. tu
tum
fui
ergo
fui
xand
alia
Ueli
et po
nem
CS
v
pm
ca p
et
et no
Cal
la n
Ca
la fi
Cl
na
bit

vulgarizandi.

don et quiescat in te. Sed hoc nō potest consequi homo nisi deponat vitam corporalem et assumat vitam spirituales sicut est iusticia dei. Et quia hoc fit mediante morte: ideo oēs morimur. Et hec sunt verba coram vobis sumpta. Non debemus ergo mirari nec debet nobis videri extraneum: charissimi si noster. Nō migravit ex hac vita presenti: quoniam sicut vos audistis erat necessarium quod ipse moreretur. Erat necessarium per respectum sui principii erat necessarium per respectum sui medij: et maxime erat necessarius per respectum sui finis. Unā nō poterat pervenire ad suum finem qui est deus nisi hic dimittere vitam suā corporalem. Quēdo igitur in presentiā hic dimissam vitam suā corporalem propter adventum mortis: et essendo si sforzato de vivere virtuosē in hoc mūdo: hic narra vitam suā: virtutes et finem. Possamus ergo credere quod sit convincere cum christo suo fine et teneat eum: stricte amplectendo et dicat. Inveni quem diligit anima mea te deum nec dimittas. can. iij. Velimus etiam nos vivere virtuosē: ut possimus pervenire ad ultimum finem et c. Amen.

Sermo.

lv.

Innum

tuū mixtū est aqua. ysa.

pmo. Scdō doctrinā sanctorū tria loca principalia inveniunt.

Unus est in quo sunt omnia bona et nullum malum.

Alius est in quo sunt omnia mala et nullum bonum.

Alius est in quo sunt bona et mala simul mixta.

Locus autem in quo sunt oīa bona et nullū malū est celum in quo est beatitudo que oīa bona comprehendit

se. Unā Boetius de consol. lib. iij. p. 1. Beatitudo est stat⁹ oīū bonorū aggregatōne pfect⁹. Alius loc⁹ est in quo sūt oīa mala et nullū bonū. s. infernus de quo dicit Job. io. Terra miserie et tenebrarū vsq; horroz inhabitat. Alius locus est in quo sunt bona et mala simul mixta. Et iste est mundus iste: de quo loco dicit puer. i4. Risus dolore misceretur. Et Boetius de consol. libro. y. p. 1. 4. Dis mundana felicitas multis amaritudinib⁹ est respersa. Et hoc rōnabile. Nam sicut philosophus mediū participat naturam extremorū ut patet. Sed mūdus iste est mediū iter celū quod est supra nos in quo sunt solū bona et inter infernum quod est infra nos: in quo sunt solū mala. Ideo cōueniens est quod in mūdo sint bona et mala mixta. Sed que sint plura bona aut mala: potest dici. Quod si loquamur de vna persona in speciali pro aliqua hęc plura bona et mala et alij plura mala quod bona. Exemplo illorū duorū philosophorū quorū unus semper plorabat alter semper letabatur. Dabitis ergo quod quilibet in hac vita hęc bona mixta cum malis: ut quilibet possit dicere verbum propositum vinū tuū mixtum et c. Ut per vinum intelligatur bonum et consolatio: quia habet letificare iuxta illud. Et vinum letificat cor hominis. Per aquam vō intelligat tribulatio quod facit sicut aqua que refrigerat. De quo ps. Saluū me fac deus: quoniam in aqua. vs. ad. a. m. Unā nullus hęc in ista vita vinū suū purū. i. consolationē suā puram sine admixtione aque tribulationis ut patet et diuitibus potentibus habere tribus filios et c. Verū est quod aliqui habent nimis et aqua sine vino. Sed debent consolari: quia deus facit sicut bona mater que non dat filio vinum purum: sed mixtum quia magis est sanus. Applicata ad personā quāvis consolari. quomodo deus posuit in vīuo suo et aqua tribulationis que sic ei accidit: ut

e. iij

Sermones Funebres

non inebrietur vino consolationis. Et ideo patienter sustinere debet &c. Exemplo beati pauli qui dixit loquens de se ipso qui habuit multum de aqua tribulationis in vino sue consolationis. Cum infirmus fortior sum &c.

¶ Sermo.

lvj.

Nudus

egressus sum de utero matris mee. nu. re. il. dñs. & co. ab. si. cut co. pla. ita. f. est sit no. dñi &c. Job i. Scdm doctrinā sapientū vita cuiuslibet sancti fuit: & est reducta ad memoriam ad magnū documentū exemplū personarū multarū: q̄ ex vita eorū instrui mur qd facere debem⁹. Verū tamē est q̄ a diuersis sanctis exempla diuersa rum virtutū possumus accipere. Nam a beata virgine possum⁹ accipere exemplū maxime humilitatis p̄cipue qm̄ dixit Ecce ancilla dñi &c. A beata Maria magda. & Joāne baptista exemplū maxime p̄nie. vt p̄z a b̄to Joāne euāgelista exemplū maxime mundicie: & sic de alijs. sed a b̄to Job singulr hēm⁹ exemplū maxime patientie. Nā cū quādam die p̄curator demonis fuisset sibi nūciatū q̄ oīa sua aīalia erāt sibi ablata que erāt septē milia ouīū: & tria milia camellos q̄ngēta iuga bouū & q̄ngēte asine s̄līr omnes sui famuli fuisset mortui exceptis q̄busdā paucis q̄ sibi ista nūciauerūt: & q̄ grauius est oēs filij qui erant. vij. & filie que erāt tres mortue fuissent nūciatū ē. Ip̄e autē oīa patientissime sustinuit: q̄ p̄z q̄ oībus istis nūciatis protulit v̄ba p̄posita. Nudus egressus &c. In q̄b⁹ v̄bis tangit tres rōnes p̄pter quas nullus d̄z de amissione temporalium contristari. ¶ Prima est q̄ hoc exigit rex p̄ditio Cum dī. Nudus egressus sum. ¶ Scda q̄ ista est diuina opatio. Cū dī dñs dedit dñs abstulit.

¶ Tertia quia ista est diuina acceptatio. Cum dicitur sicut domino placuit ita factum est.

¶ Quantū ad p̄mū sciēdū q̄ nullus d̄z de iure contristari si dedit illud q̄ nō est sibi naturale nec substantiale: s̄ res temporales nō sunt de substantia hominis nec sunt sibi substantiales. Immo accidunt taliter adueniūt. Si enim aliquis p̄deret pedē aut manū multū dolere posset: q̄ ista sunt hōi naturalia: & d̄ substantia eius: sed non sic est de parentibus & de reb⁹ temporalib⁹ & mundanis. Et ideo nostra naturalis cōditio exigit q̄ de eorū amissione dolere nō debemus. Et hoc tāgit Job cū dicit. Nud⁹ egressus. f. &c. Quasi dicat signū est q̄ ista nō sunt nobis naturalia nec de substantia nostra: q̄ sine eis nati sum⁹ & sine eis in morte recedemus. Exemplum de p̄ho biantē: q̄ dicitur exiit de omnib⁹ p̄ditis dixit se nihil amisisse: q̄ oīa mea mecum porto.

¶ Quantū ad scdm sciēdū q̄ qñ aliqua persona bona temporalia perdidit: potest aliquāliter contristari. sed de eo q̄ sit diuina operatione non debet persona contristari: quia deus est dominus noster. De eo autem q̄ facit dominus seruus tristari non debet. Deus autem est ille qui principaliter aufert ab omnibus bona temporalia & si homines aliquādo sint causa: hoc est permissione diuina. Ergo de eo q̄ facit dñs deus nullus tristari debet: nec cōtra eum turbari nec murmurare: quia hoc pōt de iure: q̄ oīa sua sūt. Et ideo pōt cui vult dare & a quo vult auferre. Et hoc notat cum dī. Dominus dedit &c. Un̄ Hiero. ad Tirachū Nihil abstulit tuum qui dignatus est recipere p̄prium. Propriū creditum suū recipere deuit creditorem. Unde ex hac scda. p̄z q̄ nō solū nō debem⁹ dolere: sed nec cōqueri nec murmurare Et & clara p̄ exemplū in personis que sapientes sunt nō cōquerunt quādo

vulgarizandi.

ab eis concessa auferunt. Et iō quilibet
dicit illud eccl. xij. Renertat pul/
nis in terrā suā et spūs ad deū q̄ dedit
illū. Et quantū ad terrā sciendū ē q̄
amicorū vt dicit ille sapiēs est idēz vel
le et idem nolle: q̄ amicorū oīa sunt
cōla. Ergo cū de' sit amic' noster de/
bem' velle illud q̄ vult: et nobis pla/
cere q̄ sibi plz. sed certū est q̄ hoc q̄
facit sibi plz alias nō fecisset. Ergo et
nobis dēz placere. Vñ dicit Seneca ad
Lucillū. Placet hōi q̄qd deo placet
Et iō quilibet volens bñ facere et ti/
mens errare dēz voluntatez suā dīne
volūtati quātū pōt cōformare. Et rō
est q̄ volūtas diuina est regula oīz
nostraz opationū et voluntatum: et
nullus errat nisi inquantū ab illa re/
gula recedit. Ergo illud q̄ deus vult
debem' et nos velle. sed certū ē q̄ de'
voluit hoc q̄ factū est alias nō fuisset
factū: q̄ oīa q̄cūqz voluit dñs fecit
Et iō de hoc nullus dēz tristari. imo
magis gaudere q̄ dēz credere q̄ non
vult nisi bonū et vtile hōibz. Iū istam
utilitatez p̄sone nō videāt. Quia ita
est de aduersitate sicut de medicina.
Qui licet videat amara: tñ est vtilis
Nā sapiens isirū in receptiōe medi/
cine amare gaudet p̄pter vtilitatem
quā inde sperat. Et iō dicit Hierony.
in eplā quadā. si nostros defunctos
plangimus quos itēz resurrecturos
speram' qd facerem' si de' tñ preci/
peret mou: volūtas tñ eius nobis suf/
ficeret ad solatiū nullū debem' p̄po/
nere negz affectū. Et q̄ gaudium est
circa gratiaz actiones. iō de oībus
q̄ nobis diuina p̄missione euentunt
sibi debem' gratiaz actiones refer/
re et dicere cū beato Job. sit nomen
d. b. zc. Sermo. lviij.

Modicum

plora sup mortuū. Eccl. xxiij.

Querit a doctoribus. Vtq̄ persona sa/
piens et virtuosa de aliqua aduersi/
tate sibi adueniente debeat cōtristari
in corde et illā tristitiaz ostendere in
opere. Ad istā q̄stionē respōdet. sciūs
Boc. Tho. super Job q̄ de hoc sue/
runt antiqui due opinionēs apud
p̄hos. Una fuit q̄ in hōie sapiente et
virtuoso nō cadit aliqua passio ali/
culas tristitie de amissione alicuius
rei t̄pliaz et si tristatur non est sapiens
nec virtuosus: et isti fuerūt qdaz p̄hi
vocati stoici: q̄ stabāt in portis et da/
bant se moribz. Et hui' rōnem assi/
gnant. q̄ dicunt q̄ bona temporalia
non sunt bona hōis s̄z fortune. Mo/
do nullus sapiens nec virtuosus dēz
tristari de amissione eorū que nō sūt
sua. sed virtutes et scia sunt bona hō/
minis. et iō si ista perderet tristari dēz
Alij philosophi fuerūt qui dixerunt
q̄ virtuosus et sapiens bñ pōt et debet
tristari de h̄mōi sed tēperate. ita q̄ rō
nō recedat a sua rectitudine. Et rōnes
hui' assignant q̄ vt dicebant: hō h̄z
duplicabilia bona. s̄z qdam bona p̄n/
cipalia: et ista sunt bona aīe que sunt
virtutes et sciētie. Alia sunt bona in/
strumentalia. et ista sunt bona tēpo/
ralia que instrumentaliter deserviūt
virtutibus: q̄ nullus exercere potest
actus virtutū nisi habeat tēporalia
sicut p̄ de virtute liberalitatis. et iō si
hō p̄dit v̄tutes sūme dēz tristari: quā/
lā sūt bōa ei' p̄ncipalia. s̄z si p̄dit t̄pa/
lia tristari pōt aliq̄liter: q̄ sūt bōa ei'
aliq̄liter s̄z nō multuz: q̄ sūt bona in/
strumentalia solū. Et istius secunde
opinionis sunt doctores theologicī.
In cuius exemplū Job ē amissione
tēporaliū tristatus est: sed tñ a recti/
tudine rōnis nō recessit. Qd patet q̄
quūz oīa tēporalia et filios p̄didisset
et in p̄pria p̄sona percussus fuisset di/
xit vxorū sue. si bona suscepimus de
manu dñi. Mala aut quare non su/
sineamus. Quod fuit verbum tem/

Sermones funebres

perate cholera & nō absortum a rē
ne. Et iō bene dicis in verbo pposito
cuilibet qui ammisit aliquē propin
quum vel amicū per mortē. Modi
cum plorāsup mortuū. In quo ver
bo duo tangit. Unum est qz fletū cō
cedit ibi plora super mortuū. Secun
do temperamentū imponit ibi mo
dicū. **Quantū** ad primū sciendū
qz nō legitur in nouo nec in veteri te
stamento qz deus simpliciter prohi
buerit ea que sunt naturalia imo cō
cessit sicut de commēione & alijs.
Modo hoc est naturale qz quando
aligs de hac vita recedit. qz parētes
& amici tristant ppter sensualitates
& carnes qz hnt. Nam fletus in mor
te parentū non iuenit. phibuisse sz
magis concessisse sicut pz de Abiaaz
qui fleuit mortē vxoris. & sic de alijs
multis sanctis legitur. Et iō bñ dicis
in verbo isto. **Modicū** plora super
mortuū. Sed statim post istaz cōces
siones ponit documentū seruandū
in fletu. d. **Modicū** quasi dicat. Be
berisse fletus esse tēperatus. Et ratio
huius pōt ēē duplex. Una est ex parte
defuncti qz nihil hoc pdesse pōt nec
quantū ad corpus nec quantum ad
aiam. Non quantū ad corpus qz per
fletus suscitari nō pōt. Nec quantum
ad aiam: qz talis fletus sibi nō pdest
sed elemosyne & alia bona sunt que
sibi profant.

Scda cā est qz nocet plorantibus
& dupliciter. s. quantū ad corpus &
quantū ad aiam. Quantū ad corp?
qz ex tristitia desiccatur. Unū Salomō
Prouer. xviij. Spiritus tristis exsiccat
ossa. Et aliqñ etiā accidit. Unū eccle.
xxx. Multos occidit tristitia & nul
la utilitas in illa. similiter nocet aie
qz persona peccat nimis cōtristando
qz videt velle contra qz denariult. Et
ideo ille sapiens. Eccle. xviij. ex vna
quaqz parte hoc tangēs dicit. Depelle
tristitiaz a te. Neqz emz est pueris &

huic pderis nihil & teipsuz cōsuma
bis. Et maxime tūc d3 persona tem
perate tristari quando illa persona ē
mortua ordinate &c.

Sermo.

lvij.

Amnes

isti congregati sunt et
venerunt tibi. Isa. lx. Querit sanctus
Tho. scda scde. que sunt remedia ad
tollendā tristitiaz vel ad mitigandā
i hoie tribulationē: & dicit qz sunt mul
ta. Et inter alia tangit vnū qz est visi
tatio amicorū. s. de illa tribulationē cō
parationē ostendēdo. Et rōnez hu
ius assignat. **Una** est qz vnuz con
trariū hz expellere vel ad min^{us} miti
gat aliud. **Modo** gaudiū & tristitia
sunt cōtraria. Et ideo quando gau
diū & delectatio in corde alicui^{us} im
primis eius tristitia a corde repellit
vel mitigatur. Unde generale reme
diū est facere & dicere ea que infe
runt gaudiū & delectationē tribu
lationi. **Modo** iter alia que ingerūt
gaudiū & delectationē cordi alicui^{us}
est quando & experitur manifeste qz
hz amicos plures. sed illi qui visitāt
amicos in tribulationibus existētes
& eis cōpatiuntur ostendunt se ēē ve
ros amicos eorū: qz vt dicit Seneca
Hoc vnū bonū hz aduersitas: quia
pbat amicos. Et ideo psona videns
qz visitatur in suis tribulationibus a
multis gaudiū hz & delectationē
in corde & sic dolorē mitigat vel ex
pellit. **Scda** cā est qz si aligs vnus
grauē super se haberet: & cōuenirent
aliqui ad eū qui partes illi^{us} oneris si
bi auferrent vel ad secū portandū
humeros proprios submitterent ille
multū alleviaret. Qñ persona ē tri
bulata habet super se graue onus ad
portandū. Visitatio autē amicorū
cōparatione ostendendum non est

vulgarizandi.

aliud q̄ ostēdo q̄ ip̄i volūt q̄tū i ip̄ia
est auferre illud onus ab eo vel ad
min⁹ secū portare. Et iō est magna al
leuiatio tristitie. Istud remediū verū
habetis q̄ amici multū vobis visitane
rūt q̄ in hoc oñdūt se esse veros ami
cos: q̄ vobis i aduersitate v̄sītāt z pa
ratos se esse oñdunt ad auferendū
istud onus a vobis si possent vel ad
min⁹ oñdunt se paratos ad portā
dūz vobiscū. Et iō habeo magnam
materiā ad cōsolandū vobis. Un̄ vere
possūz dicere vobis verba p̄posita.
Oēs isti cō. z c. In q̄b⁹ tria oñduntur
p̄mūz ē q̄ sunt multitudie numeroz
scōm q̄ sunt p̄p̄titudine copiosi ibi
cōgregati sunt. Tertiū q̄ sunt rectitu
dine vigorosi venerunt tibi z c.

Sermo.

lix.

Frater

q̄ adiunat a fratre q̄h
turris firma. Prover. xviij. Ad cui
dentiā hui⁹ auct. pōt moueri vna pul
chra q̄ quā mouēt. d. z est q̄o talis.
Utrū aliq̄s possit bñ vivere i hac vita
sine amicis Et determināt veritatē q̄
nō. Et rō hui⁹ assignat. Omnes mori
mur z c. ij. Re. xiiij. Nota q̄ persona
non debet dolere de parentib⁹ mor
tuis propter multas causas.

¶ Prima p̄pter mouēdi necessitatē
¶ Secūda p̄pter reuocādī impossibilitatē.
¶ Tertia p̄pter seruiētis maiorē facultatē
¶ Quarta propter dei beneplacitūz
z voluntatem.

¶ Quinta p̄pter immortalis vite adeptōez

¶ Sexta p̄pter miseriā mūdi evasionē.

¶ Septima p̄pter debiti solutionē.

¶ Hoc pz in quodā rege pagano de
quo narrat Aug. i li. de cura p̄ mor
tuis q̄ cū dīs suis sanctificaret nun
ciatū est ei q̄ fili⁹ su⁹ viuēs obisset: z
dicit q̄ nō dereliquit sacra q̄ manibus
gerebat nec lachrimat⁹ est nec suspi

rauit. s. ait. Sepellias. Semini. n. eū
me genuisse mortale. et subdit Aug.
q̄ diabolus in iudicio corā x̄po dicet
Ecce hic auctor me⁹ cui nec resurre
ctionez nec paradisu⁹ p̄missi pro mor
te vñci nobilis z sapiētis filij sacra
mea nō reliquit nec fleuit. Tui autēz
xp̄iani pro q̄bus ideo mortu⁹ es vt
mortē non timerent z essent de resur
rectione certi non solū lugent mor
tuos voce z habitu. s. etiaz ad eccle
siā p̄cedentes confunduntur.

¶ Scōdo p̄pter reuocandi impossibili
tatē. Cui⁹ exēplūz habemus i David
de quo ps. ij. Re. xij. q̄ qñ filius suus
mortu⁹ est resumpsit coronā quam
p̄pter infirmitatē eius deposuerat. Et
alia signa regalia resumpsit z cū a sa
is maioribus de hoc admirantibus
interrogaretur dixit. Ego ibo magis
ad eūz q̄ ipse reuertat ad me. S. cū
infirmaretur orabaz flebaz vt eū mi
hi domin⁹ restitueret sanitati z d. hoc
loquitur verbū p̄positū frater z c.

¶ Tertiū p̄pter seruiētis maiorē fa
cultatez. Naz parentes z amici mul
toriens ip̄ediant ne deo seruiat: quia
inimici hominis domestici ei⁹. Ma
th. x. Exēplū de sc̄a Melania de qua
dicit Hiero. in epistola ad Paulinaz
consolatoria de morte Blefille. Sa
era inquit Melania nostri temporis
iier xp̄anos natura nobilis calente
adhuc viri corp⁹ sculo nec dū huma
to duos filios simul perdidit sum. dic
tus incredibile: sed x̄po teste: non
solū lachryme gutta defluxit: q̄ ste
tit immobilis. z ad pedes xp̄i aduolu
ta quasi sp̄m teneret arrisit. Expeditū
us inquit seruitura sum tibi dñe: q̄
mētanto onere liberaasti. Un̄ Augu.
super gē. ad litterā. Amicabili q̄dā be
niuolentia plurimūz fit: vt offenda
tus nec offendatur proximus.

¶ Quarto p̄pter dei bñplacitū z vo
luntatē. Nec sola si alia non esset de
beret eē sufficiens. Nuius exēplūz

Sermones funebres

habem^{us} i curio optimo de quo Aug. lib. de ci. dei dicit Curi^{us} armat^{us} equo in abruptu terre hyatu precipitem se dedit: qz iusserant sic dii vt illuc quez Romani haberet mitteret. Si igitur paganus nulla spes huius de rone mortis se dedit: qz dii hoc iusserat quato magis xpianus no deberet de sua vlt alioq morte dolere qm scit hoc denz velle. Un^{de} Hiero. Resurgere credim^{us} et plagim^{us} qd faciendu si morte pci peret deus. Voluntas ei sola vtiqz sufficeret ad solatiu cui nullu debemus pponere affectu. Un^{de} Cassio. Tortum huius cor geunqz vult qd deus no vult. et e contrario. Quinto ppter imortalis vite adeptione. Nui^{us} exempluz habem^{us} in Roberto ppho de quo recitat Aug. li. de ciui. dei sic dicet. Robert^{us} lecto. Platonis li. v. de ase immortalitate disputauit: se pciptu de dicit de muro: vt d hac vita migraret ad ea q credit esse meliore. Si igitur homo paganus tanta fidez dedit dictis alteri^{us} pagani: quato magis christiani per deu suu certificati non deberent de sua vel suoz morte dolere vt ad beatu vitam possent attingere. Sexto ppter miseriaz mudi enationez. Nui^{us} exemplu habem^{us} i multis gentilibus et paganis de quibz dicit Solinus qd apud plarimos luctuosa sunt puerperia et leta sunt funera. Consuetudo eniz est apud eos q quando puer nascitur parentes et amici congregantur et faciunt magnu platu ex eo q in hunc mundum venit passurus multitudinez miseriaum. Alcibi etiā (vt in India) est consuetudo vt dicit Hieronymus q mulieres cu suis maritis faciunt se sepeliri. Salut. n. cu viro mortez sabire quā post ipz in luctu et statu miserie remanere. Septimo ppter debiti solutionez. Tenemur eniz deo soluere debitum mortis. et ideo nullus dolere qz si soluit quod dicit. Exemplu de tri-

bus epis de quoz morte recitat Eprianus de alijs duobus recitat Grego. Unus naqz nullo modo volebat hoc debitū mortis exsoluere. Cui apparuit angelus dum infirmaretur et cum indignatione dixit. Pati timeo exire non vis. Quid facia tibi. Et sic ab eo recessit. Alius volebat soluere sed non debebat. si vero debebat statim volebat. Unde infirmatus dixit si vnqz bene. si aliquando quare no modo. Tertius ponebat hoc in voluntate creatoris paratu remanere quātum veller: et soluere quando veller et iste dicitur fuisse. Et Ambrosius. Unde infirmatus dixit cum in extrema laboraret rogatus fuit vt iextra- ret a domino plonationez vite ait. Non sic vixi vt me pigeat itez viuere. Nec mori timeo qm bonu habemus deum. Al^{ius} si dicat. si deo placet q ad huc vitam possam viuere sine meo rubore. Si placet deo q moriar possum mori sine timore. Quāuis at propter predictas causas et multas alias non debeamus contristari de morte parentum. pium tamen est parentes mortuos modicum lugere: quia sic dicit Ber. Plaga recens dolore non caret. Propter hoc Aposto. ad Thi. iij. non prohibet simpliciter contristari: sed dicit non contristemini sicut ceteri qui spem non habent. sed de resurrectione. Prohibet igitur tristitiam nimiam rationem perturbātem et in desperationem deducētem. Ecclesi. xxi. Modicum plora super mortu. requiescit anima illius. Ex quo patet q illi quorum anime vadunt ad quietem non sunt plorandi sed illi qui moriuntur in peccatis. Un^{de} Hierony. in epistola ad Paulinam de morte Blefille dicit. Quis mortuus sit legendus dico quem gehenna suscipit quez tartarus deuorat in cuius pena ignis eternus estuat. Nos autem quoz exitum angeloz turba

vulgarizandi.

committatur: quibus obuiam xps occurrat: grauemur magis si diutius in tabernaculo isto mortis habitemus qz quadiu hic moramur peregrinamur a domino. Ideo zc. Amen.

Sermo. lx.

m Emor

esto iudicii mei: sic erit z tuñ heri mihi z tibi hodie. Eccl. xxxvii. Be' p'cupiēs nos saluari qui vult oēs saluos fieri vt dicit Apo- stolus z in tribulatiōib' cōsolari per scripturā sacra loquitur nobis aliquādo in p'sona mortuorū vt p' oēs morbos nos in n'ris tribulatiōib' cōsolef sed qz multe p'sone que sūt hic tribulate sūt de morte huius p'sone: iō in p'sona eius volēs cōsolari eis loq' dī cōsēba p'posita. Demor zc. In qb' v'bis ad parētū suorū consolationem z omnium hic existentūz instructiōnem tanguntur tria.

Primo premittit admonitionem fructuosam. d. Demor.

Secundo subiungit rationes v'ituosam ibi: sic erit z tuum.

Tertio ponit expositionem p'cepti ibi. heri mihi z c.

Quartum ad p'p'mū sciendū q' cuiuslibet persone duplex dz esse iudiciū. P'p'mū est p'ticulare: z istud tangit solū animā: z hoc iudiciū fit cuilibet quādo morit' qz statim anima a corpore sepata iudicat' s'm opa sua z vadit ad locū quē meruit. Aliud appellatur iudiciū vniuersale: z istud tangit corpus z animā: z istud erit quātum ad oēs in fine mūdi quando voce archangeli dicetur. Surgite mortui z venite ad iudiciū. Et tunc animē cū suis corporib' resurgēt z scōm q' meruerūt facta p'ius de omnibus diligētī examinationē ad loca diuersa ibūt: vel ad infernū vel paradīsū: z

ibi in eternū manebūt: si ergo queratur de quo iudicio loquat' scriptura sacra in persona istius mortui. d. me mor esto iudicii mei. de p'mo vel de secūdo dico q' de vtroqz: vñ non aliud dicere vult nisi qz admonet vos q' debeatis cogitare de morte z de extremo iudicio: z ista admonitio est valde vtilis z fructuosa: qz valet maxime ad tria. p'mo ad peccata cauenda. Nā si persona nunq' deberet mori nec de suis operib' iudicari posset securus peccata cōmittere: z in ipso remanere: s'z si bene cogitat q' necessario dz mori: z de omni cogitatiōe locutiōe operatiōe iudicari dz miserabiliter retrahit a peccato: vñ dicebat Salomon Eccl. j. In omnibus operibus tuis memorare, nouissima tua z in eternū nō peccabis. Per nouissima hominū s'm sanctos intelligit mortē z iudiciū. Vñ dicebat Aug. li. vi. con. Nec me reuocabat ap'fūditate carnaliū voluptatū z gurgite nī si met' mortis z futuri iudicii tui domine. Valet scōdo ad tēporalia cōtēnēda: si enīz tēporalia persona mortis posset secū portare: z si in iudicio illo aliud valeret sicut valēt i iudicijs mūdi posset multū de eis curare p'sona. Hoc nō est v'z: qz secū nullus portare pōt: vñ de Job p'mo. nudus egressus zc. z si aliud ponit circa corpus in morte p'p' ponit z magis p'pter honorē ponit q' p'pter vtilitatem: nec ē in die iudicii diuitie aliud valebūt: vñ de dicit Salomon. p'ner. ij. nec tūc diuitie diuitib' p'derūt zc. z iō si p'sona bñ de morte z diuino iudicio cogitaret ista tēporalia cōtēneret. Unde Hieronymus ad paulinū. Facile cōtēnit omnia q' semp cogitat se moriturū: z itēz ad Ciprianū. Qui enī quotidie meminit se eē morturū cōtēnit presentia z ad futura festinat. Exēplū huius habemus de quodā rege nomine Saladino q' v'

Sermones funebres.

niens ad mortē volēs psonas inducere ad contēdās diuitias tēpora/ les p totā ciuitatē portari fecit vnum pānū & stamo & preco clamabat Sa/ ladinus vobis nouiscat q̄ de oībus diuitijs suis nihil secū portat nisi hoc q̄ videtis. valet tertio hoc memoria mortis ad despiciēda gaudia mūda/ na: si enim gaudia mūdi essent lon/ ga & deferrēt ad finē gaudiosuz per/ sone possent de ip̄is curare: sed gau/ dia mūdana nō sunt talia: imo sunt breuia & cito terminātur: vnde dicit gaudiū hypocrite ad instar puncti. Per hypocritā intelligit mūdus qui apparet illud q̄ nō est: & pūctus de/ notat breuitate: similiter omnia gau/ dia mūdi terminātur finaliter ad tri/ stitiam: sicut p̄ de gaudio matrimo/ nij: vnde dicit Salomon. puer. xiiij. Extrema gaudiij luctus occupat: im/ mo etiā sunt mixta quādiu durat & doloribus & tribulatiōibus: q̄ risus dolore miscebitur vt dicit idē: & iō de eis nō est curādū. De hoc habemus exēplū q̄ recitat Hiero. de quodam rege potētissimo qui cū haberet ante se innumerabilē exercitū & qdā vel/ lent eum inducere vt gauderet fleuif/ dicitur. Et interrogatus de causa di/ xit. Fleo q̄ post. c. annos omnes isti mortui erūt: & ego cū eis: & in pulue/ rem reducti. Ergo & c. Quātū ad se cūdum pncipale sciendū q̄ posset ali/ quis q̄rere quare sic debeo recorda/ ri de iudicio isti? & p̄ticulari & genera/ li: q̄ forte ista me nō tangūt tāgit rō/ nem. d. Sic erit & tuū: quādo enīz vi/ det domū p̄ximi sui ardere d̄z timere idē de sua & sibi puidere ita & c. sed tu dicerēs nūgdē similitudo inter homi/ nes de morte & iudicio vltio: imo: vn/ de dico q̄ est magna diuersitas inter hoīes moriētes: & quātū ad locū & quātū ad tēpus & quātū ad modū & est ēt similitudo quātū ad omnes p̄mo quātū ad animā: q̄ quilibz mo/

ritur p separationē anime a corpore ita tamē q̄ anima remanet incorru/ ptibilis. De ista similitudine hētur in libro. sapiētie cap. i. moritur doctus: similiter & indoctus. scdo est similitu/ do quātū ad corp⁹. Corpa omnium tā bonoz q̄ maloz: tā sapiētiaz quā stultoz: tā diuitū q̄ pauperū putrescūt & a vermibus corro duntur nisi de⁹ per miraculū cōseruet corp⁹ alicuius sancti a corruptiōe. De ista similitudine dicit Eccle. Cū moritur hō heredi/ tabūt eū serpētes & vmes: imo q̄ plus est corpus diuitū magis fetet q̄ cor/ pus pauperū: vñ dicit Ambrosius in Exameron. vi. Nulla ingt est discre/ tio inter cadauera mortuoz nisi for/ te q̄ grauius fetēt corpa diuitum de/ structa luxuria: tertio est similitudo in recipiēdo sicut meruerunt & bo/ na & mala. De ista similitudine dicit sapiē. vi. Nō enim subtrahet psonaz cuiusq̄ dñs: qm̄ pusillū & magnum ip̄e fecit & equaliter illi cura est de oī/ bus. De hac similitudine dicit Aug. Quid ages inquit o hō apud talē iu/ dicem quē fallere nec corrūpere po/ teris. Nō presumas euadere cum ille nouerit omnia nec falsos testes qui bus ip̄e fallatur nec patronū litigosis artibus adhibebis nec ambies ali/ quo modo vt iudicē possis corrūpe/ restunc enim iudex: sit cause tue qui modo est testis vite tue: p̄z scdm p̄n/ cipale. Quātū ad tertiu pncipale sciendū q̄ posset aliquis dicere. Be/ ne scio q̄ iste mortuus est & q̄ etiam ego debeo mori: sed nescio qm̄ forte vna vsqz ad. l. annos. Et iō cur opz me ita cito cogitare de morte: & & iu/ dicio. Dico q̄ si hō de hoc ēt secur⁹ posset cōfidēter aliqua mala facere: sed nō est sic. Et ideo explanat quan/ do iudiciū tuū erit. d. Hodie mihi & cras tibi: q̄ scdm Aug. nihil est certū us morte & nihil incertius hora mor/ tis: vel dicit hēri mihi & cras. Noli er

go
mo
re:
mo
cre
fide
uer
Jo.
u
ra
d
cū
iū
no
cū
incor
mū
Ince
pect

m

vos
dign
mat
men
anim
rio pe
noto
corā
verbi
CP
frag
m. n
CS
sup
min
CC
sa po
q̄ q̄
in m
teri
mū
a b
leg

vulgarizandi

go longā vitā tibi pmittere: & noli mortē tuā q̄si de lōginquo cōsiderare: vnde dicit Sene. multi sūt q̄ me moriā mortis hñt & morturos se eē credunt: tñ mortē q̄si de lōginquo cōsiderātes vitā emēdare negligūt: & cōuersionē differūt: & tñ dicit Aug. sup Jo. q̄ penitēti veniā pmissit dissimulāti diē crastinū nō spōdōdit: nec in hora dīa est inter senē & iuuenē: q̄ ira est ppe vn̄ sicut alius: nisi q̄ in hoc ē dīa: q̄ senes añ oculos hñt mortem iuuenes vō post tergū: vita. n. nostra nō est nisi qdā cursus ad mortē: & q̄ incertus ē nobis diē ei: & hora debemus eā quotidie expectare fm Aug. Incertus diē tanq̄ quotidian̄ ē expectandus &c. Amen.

Sermo. lxi.

m **I**feremi

ni mei miseremi mei saltē vos amici mei: q̄ manus domini tetigit me. Job. xix. Verba pñtis theomatis sūt Job. valde tribulati: q̄ tamen oppido pgrue possūt accipi pro animab⁹ defunctorū que in purgatorio purgātur: que ad suos amicos & notos clamāt dicētes: vbi ppositū corā vestris deuotionibus. In qbus verbis duo notantur: & primo.

Primo querulosa postulatio suffragij. Quāz dicitur miseremini mei m. m. s. v. a. m.

Secundo penosa demonstratio supplicij. Quum dicitur manus domini tetigit me.

Circa primū. vbi notat querulosa postulatio suffragij: est sciendum q̄ quedā consuetudo & conditio est in mundo: quādo aliq̄s subuenit alteri in eius necessitatib⁹ erōnis calamitatibus & miserijs: q̄ et ipse debeat a bñficijs adiuari: & hoc volūt oēs leges tā naturales q̄ scripte & domi-

nicales. Considerata hac conditōe & debito conuenire iustum & equum est q̄ anime que sunt in purga. debeant a suis caris amicis cognatis & notis adiuuari. Respō. q̄ dum ip̄si vinerent eos adiuuerunt: quod si nō sit talis anima cōqueris de vinētib⁹ dicēs cū p̄ha. ps. xxx. Datus sum obliuioni tanq̄. m. ac. sed est magna in gratitudo multorū: nō tamē omniū q̄ mortuis parētib⁹ nunq̄ bñficiunt imo nunq̄ recordātur: & si q̄ p̄ceperunt fieri p testamēta iuste largiuntur: immo aliquādo occultant: & tacent obliu bñficiorū acceptorum. O si scirent quantas penas sint passuri illi qui hec faciūt nō dico q̄ darent illa solum que debent: immo cuncta que possident vt possent euadere illas penas sed cecitate ducti non hec considerāt. Vñ & ip̄si mortui retributionem reddent. i. non orabunt pro eis quū fuerint trāsati in requiē. Exemplum: quidam miles in bello karioli magni cum mauris pugnatur⁹ rogauit cognatum suum: vt si in bello moreretur equum suum venderet & preciū daret pauperib⁹: quod & factum est: mortuus est enim in bello. Ille aut cognatus eius equū vēdidit sed nequa q̄ p̄cium paupib⁹ erogauit. Post modicū vō tēporis ille qui fuerat defūct⁹ ei appuit tāq̄ sol fulgēs dixitq̄ ei. Cognate per octo dies penas maximas sustinuit: quia non fecisti quod iusseram: sed nec tu impunis abibis. Hodie enim diaboli ferent animam tuā in infernū: & ego purgatus vado in regnū dei. Et ecce subito in aere auditus est clamor leonum vrsorū ac luporū: & ip̄m de munda abstulerunt. Deinde querit de qbus hominibus aie defunctorū cōquerūtur: & respōdetur de quatuor.

Primo cōquerūtur de his quibus hic fidelitātē & charitatē & beneficia exhibuerunt & ip̄i eis non refun-

Sermones funebres.

dunt. Unde. ps. lxxvij. Obliti sunt benefactorum eius: et hec est magna ingratitude: et contra rationem humanam obliuisci et non regratiari benefactoribus: unde Aristo. v. ethicorum. Opus regratiari ei gratiam fecit: sed defunctis aliter regratiari non possumus.

Tercio defuncti conueruntur de filiis filiabus cognatis et c. ac heredibus qui eorum bona possident: et eis non subueniunt. Et tales infideliter agunt: quia si quis non subueniret amico suo: quem in isto igne materiali videret puniri infideliter ageret. Et ecce anima patris vel et c. forte est in penis purgatorij: et tu potes ei subuenire et quod re non subuenis. Audi quod anima patris vel et c. ad te clamat di. Misere mei et c. Et sunt due cause quare bis dicitur miserere mei. Prima est quasi dicerent: quia testis in mundo: in quo potestis misericordiam adipisci. ps. xxv. Misericordia domini plena est terra. Secunda quia nos anime sumus in purgatorio in miseria et paupertate: nec habemus amplius corpora nostra: quibus possimus ieiunare merito: nec habemus substantiam quam pauperibus erogare possimus: nec alio modo possimus nobis succurrere. Ergo miserere mei saltim. v. a. mei: quasi dicant: si alieni non subueniant saltem vos subuenite: qui estis affines vel consanguinei vos qui possidetis hereditatem nostram et propter vos sumus in purgatorio: et si quis quereretur dici causas: quia debeas tibi subuenire. Anima responderet d. quia manus domini tetigit me: et quare me: per sicut deus: quasi dicat. Deus punit me cum summa iusticia sua penam infligendo. Et vos amici me punitis magna pena me relinquendo. Et carnibus meis saturamini. id est meis temporalibus diuitijs.

Tercio: conueruntur de testatoribus qui non expediunt testamenta

et commissas: sed prolongant et protrahunt de die in diem. Et hoc est contra charitatem et fidelitatem: quia secundum Thome. Anime carent interea sublevamine quod eis deberet fieri de illo testamento si exhibitum fuisset tempore suo. Unde in Beate. xij. q. ij. dicitur. Multum delinquit qui differunt mortuorum exequia testamenta. immo debet excusari: et sunt excusati: qui possunt soluere et negligunt. Unde in Beate. dicitur. xij. q. Beata suffragia pro mortuis non reddentes fures sunt et sacrilegi: et excommunicandi.

Quarto conueruntur de sacerdotibus et religiosis: et pauperibus: qui elemosinas defunctorum recipiunt: et pro eis non fideles orant: unde in Beate. dicitur. Receptores elemosinarum plures debent. x. q. i. Quia sacerdotes nec alii quis qui de labore posset se nutrire debet accipere elemosinas: sed tantum debiles infirmi et c.

Secunda pars. Circa secundum ubi notatur penosa demonstratio supplicij: supplicium purgatorij: viri prestantissimi est horribile et appime penosus: et scilicet supplicium ignis. Unde Aug. dicit. Di. xxv. ca. Qui in aliud seculum distulit fructum conversionis: prius purgabitur igne purificationis. Sic ignis: et si non est eternus: tamen miro modo grauis est: et superat omnem penam: quam unquam passus est aliquis in hac vita vel patipotes. Et quia ille anime sentiunt illum ignem tam crudelem ideo clamant et petunt adiuuari per quatuor. scilicet aut per oblationem altaris: aut per orationem alicuius viri sancti: aut carorum ieiunia: aut cognatorum elemosinas. Iohannes parentes eius. Naudientes per intellectum prepositi thematis vocem defuncti dicentis miserere mei et c. Cupientes etiam exaudire et a penis purgatorij redimere non tardabunt ei quam cissime subuenire: ut possit gloria eterna perfrui. Ad quam et c.

vulgarizandi

Sermo. lxxj.

Enum

agri hodie est: et cras i
clibanum mittit. Mat. vi. Scdm se-
tentia phi. iij. phisicoru. De corrupti-
bile statim q separatur a suo regete et
cōseruante: corrūpitur. Patet d plan-
tis: pscibus et c. Presupposito igitur
dicto phylosophi eēvero: dico q cor-
pus humanū est corruptibile et con-
seruatur a suo regete: q est aia: et sta-
tim q separatur ab aia corrūpitur.
Et iō sub similitudine feni dicit xp̄s
cuilibet vinenti ēbum ppositū. Fenū
qō hodie est et c. Ubi vñ videndum
est. i. vilitatē corporis nostri: ibi cras
in clibanū mittit. Vile cursus hz na-
tura corporis nostri: q induit in se-
pulchro. Circa q fm phm. Illud qō
termino clauditur: breue ē. Jacobi.
iij. Que est vita vestra. Vapor est et
ad modicū appēs. Ad Ephesios. vi.
Id. n. qō in presenti est: momentaneū
est. Niero. Ubi sunt reges ubi sunt
principes: ubi sunt impatores: ubi sūt
locupletes rerū: ubi sunt potētes se-
culi. Certe quasi vmbra pertrāsierūt:
et velut somniū euauerunt: querun-
tur. et nō sunt. Et q vita presentis in-
colatus nostri habet terminū. Ideo
dicitur esse breuis. Job. xij. Breues
dies hominis sunt. Propter quam
breuitatē pparat a sacra scriptura se-
no agri: qō parū in sua pulchritudi-
ne durat iuxta illud. Isaie. ix. Clama
Et qd clamabo. Ois caro fenū: et
gloria eius. i. eius pulchritudo: quasi
flos agri: et exsiccātū est fenū et ceci-
dit flos: q spūs dñi sufflauit in eo.
Hac breuitatē considerās. Job. xij.
clamat. d. Nō natus de muliere. b.
.v. i. m. m. q. q. f. e. et. p. z. f. v. v. Et
q vita nostri incolatus sit breuis: et
q digne feno agri assimilet figurati-

ne ostendit. iij. Re. xliij. vbi dicitur
q deus loquēs d assyrijs p os Isaie:
ait. Facti sūt sicut fenū: agri: et virēs
herba tectorū. que arefacta est ante
quā veniret ad maturitatē. Qui sūt
hy assyrij de quibus loquitur dñs deus
nisi hoies in hac vita viuētes. Assy-
rij interpretantur vigilantes siue vi-
gilares. Un quilibet viuēs cōsidera-
re d breuitatē vite sue: et super obscu-
ritatē finis sui inigilaret iuxta moni-
ta. Saluatoris. Math. vi. Vigilate
itaq q: qua hora et c. Et sequitur qō
dixit deus facti sunt sicut fenū agri
q post peccatum. Adē facti sumus
mortales et corruptibiles. quia sicut
fenū ardore siccatur: ita caro de-
siccatur ardore cōcupiscētie peccati
et iō dicit Apo. iij. De fenū cōbustū
est: supple in ardore pcti. Et Jacobi
primo. Sicut flos feni transibit. Ex-
ortus est enim sol cum ardore: et are-
fecit fenū. et cecidit flos eius: et de-
cor vultus eius tēperijt. Et sequitur
virens herba tectorū: que arefacta
est antequam veniret ad maturitatē
Herba ista virens interpretatur vir-
tutes et bona opera que sunt in tecto
idest in anima et virescunt eam: atq
ornant et decorant: Sed ante quam
veniāt ad maturitatē. i. aīquā ad cō-
plementū sūmi premij vite eterne: a-
rescūt ardore pcti Ps. cxxviii. Fiant
sicut fenū tectorū qō priusquā euella-
tur exaruit. Et iō dicit. Exo. x. q locu-
ste. i. pctā opiant vniuersaz terrā. i. su-
perficiē aīe: vastātes cūctas virtutes
q sunt in aīa. Et iō iste pñs defunctus
cōsiderās q erat corruptibilis vt fe-
nū. et herba virēs. i. opa bona et vir-
tutes erāt exicate per ardore peccati.
antequā ad corruptionē veniret. vo-
luit oīa pctā per cōtritionē. et cōfessio-
nē cū satisfactione expellere: vt eius
aīa cum viriditate. i. cū virtutibus ac
operibus bonis venire posset ad pre-
mium vite eterne. Ad quam.

Sermones funebres

Sermo. lxxlii.

Redde q̄

debemus. Mat. xxiij. Sciēdus est: q̄ hoi veniēti in mundū duo conseruntur. s. anima et corpus. et propter hoc duos creditores habemus. s. deū et terrā. Terre debemus corpus: et deo animā: et hoc triplici rōne. **¶ Quia ab ipso creata.** **¶ Quia ad eius imaginem facta.** **¶ Quia eius sanguine redempta.** **¶ De primo** Amos. ppheta. xxiij. ecce creauit me et formauit manibus suis et c. **De secūdo.** Gen. pmo faciamus hoīem. et c. **De tertio** et sanguine eius redēpta. Ait ergo redde qd̄ debes. s. corpus terre. et mihi animas dicit dominus. Redde corpus terre. q̄ de ea assumptū est. Hier. xxiij. Terra terra terra et c. Salomon quoq̄ Ecclesiastes vltimo. Reuertat puluis ad terras suam: et spiritus redeat ad illum q̄ creauit eū. Dic ergo. Redde quod debes. Sciendū est autem. q̄ debitor in duobus offendit creditore. Primo quādo rem acceptam reddit deterioratā. Secundo quādo reddit inuite. Sic deus nobis. Si animā purā et mundā acceptā: imundam et deformē reddimus. hoc facit ille q̄ in peccato mortali permanet et delectatur. q̄ tunc statim perdit similitudinē dei quā habebat per peccatū. Studeamus ergo charissimi reddere aīas nostras deo: nō deterioratas criminibus: s̄ poti⁹ melloratas virtutibus. Arbitremur istā talem prope diem extitisse. Cui a dño dictū est. Redde quod debes et c.

Sermo. lxxliij.

Preciosa

est in cōspectu dñi mors sanctorum eius. Ps. cxvi. sicut dicit Sanct⁹ Anselmus duo instituta in lib. sacre scripture possēt repiri diuersa quotidie. Unū. s. de morte peccatorū pessima: aliud de morte iustorum preciosa ut hic dicit P̄ha. in auctoritate pposita. Preciosa i cōspectu dñi mors et c. **¶ Primo** et dicit. beat⁹ Anselmus de morte peccatorū q̄ eorū mors ē pessima ppter triplicē rōnez. **¶ Primo** ppter amissionē terrenorū in q̄bus posuerūt suā sp̄z et fiduciā. Un⁹ dicit beat⁹ Greg. Nō sine magno dolore amittit qd̄ cū amore possidet. Unde tales dicūt illud. Eccle. ij. O mors q̄ amara ē memoria tua hoi pacē habēti in substantijs suis adhuc volenti accipe cibū Un⁹ si memoria ē sic amara: quāto magis mors ipsa. Et vere ipse in morte oīa amittit et possessiones et denarios et et pānos q̄bus induit. Ergo pessima ē mors et amara illis q̄ posuerūt cor in talib⁹. **¶ Secūdo** dicit Anselmus q̄ mors peccatoris ē pessima et amara ppter separationē amicorū et cōsanguineorū. Unde v̄ q̄ nullus est q̄ tantū diligat hoīez tantū inuita q̄ i morte p oīa in foneā vellet ip̄m sociari. Un⁹ Job. xxiij. Fratres mei elōgauerūt a me: et noti mei q̄si alieni recesserūt a me: et p̄xiimi mei dereliquerūt me. Et p̄ha xxxviij. ps. vltim⁹ dicit. Oēs amici mei spreuerūt me et facti sūt mihi inimici Un⁹ ducūt te ad foneā tu nō exhibis: et terra cooperiet te. **¶ Tertio** dicit pessima pp amissionē eternorū. ps. Non habitabit i medio dom⁹ mee q̄ facit superbiā. Et Paulus. i. Cor. vi. Regnū dei nō possidebūt iniqui: s̄ ibāt in suppliciu eternū: et pluet sup peccatores sulfur ignis: grādo. nix. glacies. Ergo bñ dicit pessima mors peccatorū. S̄ mors sanctorū viroz dñi preciosa i cōspectu dñi ppter alia tria. **¶ Primo** ppter celsationem opio.

Litteraliter pronuntiandi

46

CSecundo propter piculum itineris.

CTertio propter premium quod ipsi habebunt.

CBico primo propter cessationem operis mors sanctorum virorum est preciosa in conspectu domini. Apoc. xliij. Amos ia dicit spiritus et regescent a laboribus suis. Dicitur hoc isti qui mortui est. ps. lxxv. Factus est in pace locus eius et habitatio eius in sancta syon. Qui dicit locus pacis et tranquillitatis. **C**Secundo propter periculum itineris. ps. cxxxvi. In via hac qua ambulabam absconderunt superbi laqueum mihi. Et ideo dicebat propheta. Quodadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te. Et paulus Ro. vij. Infelix ego homo quod quod me liberabit de corpore mortis huius etc.

CTertio dicitur preciosa propter premium quod ipsi habebunt. Mat. ij. Voca operarios et redde illis mercedem suam. Quanta erit ista merces istorum virorum bonorum quaz declarat ille Paulus dicens. Quod oculi non viderunt nec auris audivit: nec in cor hominis ascendit: que preparavit et diligentibus se. Et ideo dicit Hiero. Quiescat vox tua a ploratu: et oculus tuus a lachrymis. Apoc. Absterget deus omnes lachrymas ab oculis sanctorum virorum: et iam non erit amplius neque luctus: neque clamor: sed neque alius dolor: quam porta transierunt. Ergo preciosa mors sanctorum virorum quia ipsi hereditabunt terram: et delectabuntur in multitudine pacis. Ergo non est dolendum: sed potius congratulandum si et nostri miseria ducatur ad requiem. Ad quam christus nos perducatur etc. Amen.

COso funebria per quocumque Imperatore: rege: duce: principe: Archiepiscopo. etc. ad regem Pandulfum applicata.

Ratco

cursum omnium tantum ad regem in hoc ipso non tui solum Pandulfe.

verum etiam totius huius oris maritime castrorum: ut voces meas audire possent nullo pacto considerare. Undique ciues clamant merent afflicti tui suburbani ad urbem mestit: ac tristes veniunt: fundunt lachrymas emulat ad celum tollunt. Id quod consuetudine quadam induci facere circa mortuos consueverunt hec enim ipsa. (Pandulfe natura tantum duce) et sentimus et facimus: versus potius a vetustissimis hito: quod ratione aliquam doctrina ve servamus ego vero rex illustris alia quadam via ad conspectum tuum venio: non tamen lachrymarum expressio neque doloris immunitas. Ferre enim esse actygridi similis si karoli germani tui illius tanti tanque prestantis: atque admirandi ductoris nostri mortem: una cum ceteris quam maximo posses luctum non deplorarem. ab aulaque ad tumultum summo. cum dolore: ne tuque non prosequeretur. Nunc enim ei interitus quamquam non interitus quidem: tete coniungit in primis victoria: voxque Germanos te decipere Baptista: nepotes: agnatos atque cognatos attingit: itaque nosmetipsos: qui vobis obedimus: denique omnes qui litus hoc Anconitanum incolat: concutit atque perturbat. E manibus etenim omnium nostris Karolus quom maxime consilio floreret: et etate sua valens virilisque suis: aduentusque futurus erat: creptus est. Verum enim vero quod proficeres Pandulfe: si diutius tecum aio macerareris: si legem hanc ab initio conditam: opusque et optimum: et divinum omnibus eque mortalibus servandum obducta fronte despiceres: si in luctu lachrymisque cotabesceres: si quoniam etiam a somno excitare poculum epulasque aspernare: quod nonnulli demerentes ac sensibus tantum dedit efficiunt Germanum in genibus me karolus mortuum est. Iste vero exitus omnibus etiam aiantibus et servatur: et imminet. Itaque mortuus est: non tamen exul: apud exte

Sermones funebres

nas ac barbaras nationes veneno
confūptus: vt Anibal aut apud Ba
bylonē vt Philippi macedonum re
gis filius Alexander. Non in pere
grino litore nudus iacuit: atq; infe
pultus: quē admodū in egypto Pō
peius. quē etiā satelles nequā Alchi
las enecauit. cōcremauit codin^o. Nō
apud ignobile linternū: in exilio suis
despectus mortē obiit: vt Scipio ma
ior: q; tot tantq; de republica bñ me
ritū fuerat: quā ip̄a vt relique omit
tant. ex Carthaginensiu faucib^o eri
puerat: nō a sodalibus circūuent^o: vt
in hyberia Sertorius. Nō tandem in
senatu a suis confossus: vt Cesar or
bis terrarū domitor. Postremo nō
sicut z celorū z mūdi conditor: atq;
oīum rex dñs noster Iesus xps. Pro
cōi oīum salute moriens: ab Hieroso
lymitania illis stultis iprobis: duris
atq; neglissimis: quos in tēplis quoti
die forisq; docēs erudierat: libera
uerat: sanos effecerat: p ludibriū tā
dē in cruce fixus est. Iuniores autē
etatis nre duces rei militaris pclaris
simos. Bractiū. Sforziāq; omitto: q;
morte pierūt. Nicolaū itē Stellā recē
ter strenuū illū atq; intrepidū: neq;
hos solū: q; fortunā psequunt: vt ait
Vulgus. S; multos: ac multos vr
biū dños: vobisq; finitimos: q; ma
gno cū dēcore z nobilitate igno
minia: sede. turpiterq; vitāz finire.
Culū rei exēpla vobis sunt an oīu
los in piceno q; plurima. At vō di
ces. Immatūrior excessit e vita. ka
rolus etiā regnū nobis ingetū religt
Qm vō modo Pandulfe nō tempe
stius emorif is: q; bene: fortiter iu
ste. pieq; viuēs: post multa dñū egre
gia: preclaraq; facinora: penes suos
emorif. Algedū libeat karoli fratris
vitā: resq; cum domi: tum ēt militie
gestas: breui recēdere atq; ab ineūte
eius etate ordiri. Adolescētē audio:
sub patre suo pādulfo sanēhū rege

duceq; armipotētissimo p̄mū mili
tasse: se cōq; diutius apud Biltiam
vrbe in gallia citeriore: z clarā z pre
potentē: rebus bellicis exercitatū: p
id tēporis: cū maxime ad repellēdū
ducē mediolanēhū. Veneti nitebant
in eo bello. Karoli iunioris virt^o nec
dū etiā pubescētis preter oēs enituit.
Itaq; cū nō adolescētis: sed fortissi
mi cuiusq; dexterimiq; ductoris ope
rā abunde nauasset. a patre multis
ac multis p̄ciosissimis munerib^o do
natus. atq; honestat^o est donec tan
dē victus. Pādulfus amissa Biltia
sanū rediens. ocio sese z reb^o vrba
niā tā senex imersit karol^o ad ma
latestā gēitorē reuertit. In altera vō
iūte sue militia. karolus quantum
laudis ac gl̄ie adept^o fuit apd Philip
pū Mariā mediolanēhū ducē: tyrā
norū oīum nostri t̄pis maximū. at
q; fortunatissimū in eo bello q; ad
uersus Venetos gerebat: id ego neq;
q; filētio pretermittēdum censui. Ad
quē cū a genitore vestro Malatesta
missus esset: paulopost q; in castra ve
nit vniuerso exercitū q; permaxim^o
erat prefect^o est. atq; oīum impator
declaratus. quo t̄pe z Nicolaus ille
picininus. ceterorū sine vlla contro
uersia nostri t̄pis. dux in re militari p̄
stātissimus. z Franciscus Sfortia vi
ce comes hic ipse piceni moderator.
z ceteri per multi clari fortissimiq;
doctores in eadem militia versabā
tur. Neq; per id quidē etatis nō pe
dites. nō tyrones: non velites. nō ro
rari nō centuriones non tumultua
riū quidā milites. nō cōmitones s;
plurimarū atq; fortissimarū legio
nūz duces aderant. Apud hos omis
ars eius semp. cōsiliū scia. v̄tus atq;
ai magnitudo. mirum in modum
cōprobata. Is autē splendor. ac v̄tus
nemini adhuc ex principib^o vrbium
cōstigit nisi karolo Iuniori: q; malate
starum familiāz tam claro titulo dē

Litteraliter pronuntiandi.

corauit. Tertiā aut eius militiā: et recē
tem et ultimā: que sibi aduersus quos
dā illosq; p paucos vrbis vie p ditor
res fuit. nō nisi iuit^r reminiscor. In eo
n. bello tetra: atq; scelestissimo qd su
priorib^r annis ad euellendā fundit^r
Malatesta. Pisaurensiū stirpē. Eu
genius pontifex maxim^{us} gessit cū vō
a sedib^r pñs. vbe via Pisano pelle
remini. tu qdē optimis auspitijs fret^r
ad pulch^r ac nobile municipiū Bra
dariā vobis in oī re dubia. semp fidū
ptēdisti. Galeaz vrbīnū: ad for^m seny
pronij Karolus sese recepit. Ibi neq;
q; in oculo. per socordiā tps terere: aut
metu perculsus cedere: neq; sōno. de
licijq; torpescere passus est. Quin po
tius iuētutē illā suapte natura belloz
quidā p mō ad muniēdā vrbē. excitat
cōmeat^r vndiq; cōportari iubet. arcē
firmat. excubias accurate locis qbus
cūq; disponit suos iter muniēdū: et
aduersus nefarios. quosdā teterri
mosq; p ditores: bellū fore p pñia: p
libertate p pingib^r p liberis. Nā. pñes
ex hac vbe secū aufugerāt) Itēq; p
parētib^r. aris focis tēplis teniq; p bo
noz oīnz salute pugnādū. His igitur
sūma cū celeritate studioq; dispositis
tps idoneū nact^r iuētute Sēpronia
na: cohortibusq; p paucis comitātī
bus in agrū Pisaurēsem erumpit: ca
stella qdā partim in deditōne accipit
parti expugnat: parti obsidet. s; mor
Karolus a Joāne vitellio picētū p p
toze bonoz oīnz iugulator erat vi re
pellit. ad arcesq; sempsonianas stru
dit. Nihilō tū min^{us} ad vrbē. Pisaurū
crebras excursionē parat: ipseq; nō
nunq; p m^{us} in agmē dēscēdens: agros
dēpopulabat: hostes in ira menia re
pellebat. vrbīq; et proditoribus sup
plicia: cedes: incendia minitabatur.
Utrinq; pugnat accerrime: pellit ce
dit vñcis oppugnat. Res eratī sum
mo discrimine. Quid pñs. libenter: N.
ista pterim^{us} arte prudētia: calliditate

industria: cura vigilij: op^{er}: labore: su
dore. karoli paucis p^{er}tpib^r: et vrb^{is} et
vitellij p pñia vires attrite sunt: ita
vt pñs in edia pñs. atq; egestate co
arctat^r auctorib^r p ditiōis trucidatis
karolū ipm cum ingēti oīuz plausu.
leticiaq; in sedes pñas reuocauit.

Ec hec

fuit illa felix militiā: i qua
fortiter p cōi oīuz salute pugnat. ka
rolus noctes ac dies oēm aeris itēpe
riē. vētoz et asperitates: estus: frigora
niues: imbres: sam sūm vigilias: oēs
q; exilij casus: et rei militaris difficul
tates tolerādo. nimir egrotatōis illi^{us}
sue causas: imo vō mortis ex hāsit
egregios illos pstantissimosq; roma
nos imitat^r. Horatiū coclitē. Bitto
scenolā curriū. ac Decios: q ipsi forti
aio p rep. sua mortē oppetūere. Hac
igit triplici militiā exercitat^r karolus
vita excessit cū sūmo rez bñ gestarū
splēdore: ac glia. Itēq; senior vt mihi
vñ: et cōsilio: et sapiētia dēcedēs. Per
hec ampla magnificag; negocia per
cucurrit: quēadmodū et a maiorib^r
suis et genitore vño Malatesta reue
ra semideo dignū fuerat: regnū vob
abūde cōpositū firmū: tutū: getūq; re
liquit. Quas igit meroris cās habue
ritis si vitā illi^{us} a puero singulatiz ad
adolescētē: ab adolescētē ad virum.
Itēq; a viro ad senē vt dicim^{us} intētis
oculis aīa dūerteritis. Timetis ne for
sitan qd vos veluti mancos in regno
pñtiaq; sui vidnos: orbatosq; dēfuit
ob hoc ipm in solio mestī sedetis: he
retis ancipites. Ne te deieceris pādul
se. Etenim eadā mētis acies: que illi
fuerat: eadē in pultādō sapiētiā vñū
pect^r vna acies: vna puidētia in agē
do dēxteritas par similis in audiēdo
facilitas: similes etiam in imperitan
do iusticia: vñus: temperantia: cōniq;
f iij

Sermones funebres

fratern' ois rigor: similitudoq; tibi
prius iheret. Immo ne fraternus q'
dem. vix p'ina vis potius: ois tibi p'
nit' insita est: z qd vnu in charolo mi
nimum fuit phiberis in oi l'raz gene
re pitissimus. Quod mun' in p'ncipe:
vt est magnu atq; admirabile: ita et
hac nostra tempestate raru esse p'sue
nit. Quado quide igit id quod opti
mo cuiq; regi p'p'ius esse debet fas sit
in te vno p'spicere: profecto: quid co
leas: quid anxius sis: haude quidem
video. Quao brems fac queso Pandul
se vt ei' illius germani tui occasuribi
maioze quedam virtutu cumulum i
imperit'ado: chalcarq; admissum esse
cernamus: que admodu etiā non ul
lis alijs fortib': atq; clarissimis viris
factu esse lecitauim'. Ne optolome
us: enim ille achillis fili' post genito
ris mortem acrius atq; vehementi'
in res troianas concitat' est. Ex quo.
Virgilianu illud dictu pendet. Vesti
bulum ante ipsum p'moq; in limine
Pyrrhus exultat telis. z luce cornu
cus aena. Item illud. Instat vt patria
Pyrrhus nec claustra nec ipsi. Cus
des susterre valent: labat ariete cre
bio. Janua: z emoti p'cubunt card
ue postes. Et alibi. Uidi ipse furem
cede. Neoptolemus: z geminos in li
mine Atreidas. Agamenoni z Me
nelao. Pyrrhum anteposuit Sene
etiam Pompeius magni Pompei fi
lius: paterni splendoris imitator: sena
tusq; z reip. laqnetis ruinas p'mole
ste ferens: ita impigre sese reb' Cesa
rianis obiecit: fert vt parum abes
set: quin in Hispania Cesar aut ab il
lo opprimeret: aut sibi ipse p'p'ius ma
nibus morte p'scisceret: q se vni' ho
minis interuentu: a tot successib' retar
dari aspiciebat. Ad ibi autez hoc loco
res gestas Romanor in aio voluta
ti. L. Marti virt' ingens: in p'misq;
admiranda videt. Qui cuz Scipiones
illi duo belli fulmina. vt est apud poe

tam: post multas ac multas victori
as in Hispania cecidissent neq; salu
tis vlla spes Romanis linqueretur.
exercitum qui tante cladi supererat:
non in lachrimis cosenescere neq; in
fuga spe habere passus. quinimo pa
lantes colligere. saucios curare oisq;
reliquias in locum munitissimu ad
ducere. optimu esse rat'. si p'us q; cuz
hostib' cōgredere: apud suos verba
faceret: orationez z aptam pro tpe z
reb' oib' q; maxime trepidantib': eu
uenientem habuit ac sibi cōcionanti
flāma quedam ab vniuerso exercitu
fronti obuolitare: ideq; supra caput
celum versus attolli visa est: qd omen
salutis spem illis iniecit. Itaq; cuz pe
rorasset mox cum ingenti clamore:
ac plausu omnium. Marti' impator
declarat': hostes victoria superbiētes
aggressus: nocteq; dieq; persequitur
sternit: fugat: interimit: dissipat donec
tandem victoria potit'. Scipionum
mortem vlt' est. Igitur hui' ipsi' et':
sicuti z reliquor: nunq; fortassis itaz
clare venisset in lucem nisi Scipionu
occasus precessisset. Eorum igit mor
te: z ingenium huic ad res ingentis
aggrediēdas excitatuz: z sūma laus
acq; sita: q; neq; antea neq; post: tāto
pere illuxit: ita tibi faciendū existimo
Pandulphē: z Malatesta p'mitaduf
z noua quedā vt' suscitāda. Qd si se
ceris: vt cepisti: omnia malatestarū:
laudes: atq; triūphos equaueris. Ne
q; eni tibi quoquo versus mentē co
lueris: s' sunt auxilia: neq; animi: ne
q; fortune. Anim' est ad oia per ma
gnus. Obuersatur p'terea militie Sa
leaz frater: qui consilia tua: res deni
q; vrbanas omnis. prosperiores effi
ciet. Ad sunt etiam nepotes magna i
dole p'stanti ingenio vniustate inge
nua: quos ipse iam iam pro sagire pos
se confidim' parentum simillimos fo
re. Reliquum igitur fuerit Pandul
se: vt in hoc tanto luctu quem audis:

Litteraliter pronunciandi

mentem firmes: actibi legem imponas: ita ut sicuti nos regis: et iam tui pectoris moderator: et tanquam auriga quidam bonum intelligat: ut gloriam tuam victoriam que maxime circa finis collachymat: et regis sui memoria que amittit: penitus afflicta: consilio precibus dictis lenias erigas: sola re post hec ut vides: ac populos qui vobis parent: quam maxima potestis sapientia fide cura pietate iusticia tueamini. Nos etenim te ad vnum Pandulphum regem Saleaz reges nostros et salutem volumus.

Ualete.
Oso funebus. Pro quecumque imperatrice. Regina. Ducissa. Marchionissa in constantia directa Pisaurum hum Dominam.

Escio

quo factum
no
bis
modis
talibus

evenire soleat idque infortunium pariter in omni fere negotio nunc possumus inculcare ut quanto maiore ad rem peritam studio festinamus: eo longius ab eadem repellamur. E contra vero si quod quasi nolens ac tanquam alio quam propositum ut cursum inlectat et votum suum dissimulans remorat: tacitusque subsistit desiderium compos. necesse est quos postea fines: quot malorum causas que discrimina: quos lucrum accerbissimos pariant res nostre humane testimonio sunt. Mercatorum enim videmus pre nimio divitiarum ardore: nunc indos: nunc asiam: nunc armenios. et si ne vlla defatigatione ac metu scythas nunc Britanos: nunc lybiam pagrantem imo sepe naufragio afflictum nudatumque sen tandem morte. cum iam divitissimus fieret ab eo ipso felicissimo cursu interceptum longe ab suis vita finire. Quis non agricolas ipsos etiam atque etiam admirari non possit: qui nisi sepius fallerentur parvo admodum temporis curriculo beatissimi fieret. Sed

illos vel aeris interpretis: ut sepe accidit: vel agrorum malignitas: in quibus tantum colendis neque dies: neque noctes commiserant: vel armentorum interitus: aut alia quecumque vis humana tot undique circumvoluit incommodis: ita trepidos atque anxios tenet. ut quando quidem sese omni spe nonnunquam fraudatos vident. ipsi semper aliene sortis invidia mactantur. Naviculatorum item longa fastidit navigatione: cum portum quiesceret studio tam plenis: ut poeta inquit velis ingressus esset cohors de improviso tempestate: aut unde primum soluerat: ad longinqua detruditur littora aut iactis anchoris manifesto cum periculo ventis adversantibus obstinens cumque iam defessus foret: nouo de integro subire labores cogitur. Plurimo huiusmodi possem in conspectu vestro adducere: que plane omnia sine vlla defatigatione: ac tedio nisi me penitus offenderent libenter recenserem: quibus etiam luce clari appareret non solum nautas agrestes: ac mercatores: quos diximus verum etiam ductores: bello preclarissimos resque publicas amplissimas: ut reliquarum artium opifices relinquam: suis quibusdam satis interdum sic astringi: copiamque. ut quis omni suo conatu ac viribus summa rerum potiri contendant: fortune tamen iterum pculdubio ab eadem non sine maximo. sicuti ab initio propositum humanarum rerum ludibrio retrahant. Atque utinam has ego similitudines minore pisaurum damno: patrieque huius nostre calamitate longe magis tolerabili tuisque alexander fortissime lachrymis: non tam perpetuis referre sibi medium potuissem. Et enim paulo ante: quam hec tanta discrimina vni posstantie morte: et ipso vni emergeret: atque in ceruices nostras effunderent. que nam in vniuersa Italia civitas si bella que iam fere extincta erat e medio sustulerim hac vna felici

f. iij

Sermones Funebres

cior numerari poterat: Que nam in
medijs etiā fluctib⁹ minus trepida. q̄
nam adeo florēs adeo placida terra
marisq; tam frugifera deniq; tā beata
que nā regina q̄s iteꝝ ppl⁹s hac tēpe
state inueniri potuisset: ea pollēs regia:
q̄lis apud nos dñabaf cui tāta etiam
ab ieunte etate iesset indoles: prudē
tia tātus animi vigor: faciēdia: pietas
iusticia: pulchritudo. pudicitia: vī^o di
uinaq; atq; humanarū rēꝝ cognitio:
cotes deniq; oēs: que nō de v̄gine nō de
muliere: nō de matrona: nō de regina
nō de ipratrice: de nulla demum nymp
pha: v̄ꝝ de da potius quadā vna oīꝝ
splēdidissima btissimaq; p̄dicari po
tuisent: At non hec ciues p̄stātissimi
aliquādiu tanq̄ in cella quedā peni
tiorē cōquiescere: mecū queso patre
mini reminisci. Nūc postq̄ oēs in lu
ctu sum⁹ reminisci calamitatū supio
ris t̄pis libeat. Quis etenim vestrū pe
nit⁹s excrucuari nō possit: quotiēs ad
memorias reuocare agreditur: q̄ nā
modo: ac potius truculētia tot annos
nobiscum fortuna meruerit: et q̄si
nouerca quedā impijssima excādue
rit: sitq; imani quodā furore atq; isa
nia magno impetu superbissime d̄ba
chata. Nonus ac decimus annus cir
cūagis: cum senior ille Salatesta nō
v̄bis ne dicā hui⁹. sed Italie potius
vniuerse parēs qdam ac moderator
mortē obiit quo ipso regnāte vt scitis
etas nimirū fuisse aurea: et saturnus
apud nos alter imperiū gessisse visus
est. Sub cui⁹ morte pro fortuna nob
iuidia malis paucorū p̄silijs oīs de im
prouiso bñ regnādi ac seruiendi mo
dus perijt quib⁹ etiā auctorib⁹ huius
cemodi segetes: que iā quatuor ānos
proximos in agris nate sunt nostris
messuim⁹: et in ceꝝ Karolus iunior cu
ius. et cōsilio. et v̄tute regnum nobis
ante poti⁹ respublica quedā optima re
stitutā erat mox aduersa corrept⁹ va
litudine. quā belligerādo cōtraxerat

nature p̄cessit. nō multo post eius fra
ter Pandolphus archiepiscopus pa
trianus p̄stanti sane ingenio: atq; in
cōparabili sapientia rex vita etiam
excessit. Quibus extinctis bellū hoc
finitimum quod pene ciuile atq; inte
stinum appellare possumus: cum ho
ste accerrimo coortum: et v̄bez et ca
stella circūadiacentia: et agros op̄s
deniq; nostras omnis ita disturba
uit: soluit: attriuit: vt quāuis iam q̄si
defessi essemus: nōsmetipsos tamen
integros atq; recētes aduersanti for
tune obiectaremus: aderat enīz ade
rat. Constantia illa nostra Impera
trix prudentissima mulierum omni
um nostri temporis decus reuera sti
pes constans regni huius et solidissi
mum patrie sue firmamentum: ade
rat atq; adest vna secum domi. tum
deniq; militie dux intrepidus. Heros
q; p̄stantissimus Alexander Sfor
tia. quem illa regem nobis Pisaurē
sibus: et fama et virtute et sapientiā sua
plusquam humana conquiescerat:
aduocauerat: introduxerat: p̄pererat:
ante oculos coram locauerat. Qui
bus ita imperitantibus ciues primis
atq; infimi agricole: v̄rores: liberi
templa: dom⁹ deniq; fortune omnes
nostre beatissime fore censebantur.
Quibus iterum superstibus bellas
hec senissima iā magna ex parte sub
lata esse videbant proximeq; dici po
terant extingueda. Jam fere oīs sun
datio: p̄cella: fremit⁹: ardor bellicus
icrepuerat: et quodā mō p̄leticia me
nia ipsa vniuersa respirabāt cū subi
to nescio qua rēꝝ inclemētia: ex ce
teris: ex hoc littore adriatico: ex p̄fia
ex v̄be hac pulcherrima: ex cedibus
ex templis: ex foro: ex cōcione: ex af
fatu omnium mutuo: ex manib⁹: ab
oculis ex visceribus erepta est nobis
Constantia Italie splendor mulierū
q̄ sine vlla dubitatōe p̄nceps: ac regi
na dom⁹ sue iam labentis firmamen

Litteraliter pronunciandi

tum clypeus aduersus oēm fortune
impetuz: noster campus. nauis por-
tus: propugnaculuz. arx: tutissimūq;
perfugū. Quia. n. vinente illa mor-
aut seditio pullulare: aut si pullulas-
setqm mō adollescere aut si adoleuis-
set: quibus tñ icōmodis obesse ciui-
bus potuisset: cum videremus vim
quādā illi? mēti spūmq; dinitus isu-
sum ad omnia maxima de se prestā-
da. Quaz enī mulierē mihi dabitis
tū natura duce. tñ studio atq; indu-
stria tam faciles ad bene dicendum:
que siue premonita: siue de improbi
so loqueretur: siue poeticis: siue ora-
torijs: siue philicis: siue humanis:
seu tandem diuinis de rebus quere-
retur: non ipsa didicisse que diceret:
sed cōposuisse potius videbas. Quo-
tidie inerat manibus Seneca: Lice-
ro. Luias: salustius: ac diuus in prī-
mis Hieronimus: Aurelius: Augu.
Brego. Ambrosius: atq; Lactanti⁹.
Ceteriq; qui de latina lingua latinis
tractarunt versabantur. Quantum
vero pfa: tum precipue metro esset
admiranda: id quidem nō connectu-
ra sue quotidianis assēg disputatio-
nibus licebit: sed epistolis oionibus
Que per multis ac deniq; vsibus: tñ
disparibus: tñ heroicis ad reges suū
Alexandruz summo artificio: cultu:
suauitate: lauitia: nitore: atq; elegā-
tia: scriptis pcul apparet. Quaz sane
puincia decusq; vnice sibi met etate
nostra vendicauerat: in qua ne dicā
feminas prope nullas sed neq; etiam
viros satis multos videmus qui lit-
teris nisi maxime vtilibus (vt aiūt)
indulgeant ac si qui prestante inueni-
entur odio sunt oibus. Deniq; si qd
datur honos ie qdem ieiunus: atte-
nuissimus dari cōsuevit. At vero qd
hec litterarū cognitio in mulierib⁹
vir apparens per magnū sibi z vinē-
ti tulit: sic deniq; mortue decus alla-
tura est. Alia tamen atq; alia sunt lō

ge magis admiranda: que sibi lon-
giorem quandaz perpetuitatem asse-
runt. Fides qdez illa est z charitas
in marituz Alexandruz singularis:
que veluti gēma quedā splendidissi-
ma flosq; vnus: oium speciosissim⁹
reliet in vxore in qua certo neq;
Andromache in suuz Hectorem ce-
debat. Constantia nō Penelope in
Uliyssem nō Laodomie in Prothe-
silau: non Panthe in suuz: nō Ar-
themisie in Hytridatē: neq; Cassan-
dre in Pyrum non deniq; vt in Ita-
liam redeamus. Iulie i Pōpeiū aut
Portie in Brutum: perpetuis vxor-
re rei luminibus: impar aut vlla ex
parte inferior vnq; visa est. Quo fit
Alexander preclarissime vt quoties
illius pñtam: effigiez mores lautissi-
mos: pudicitiaz: humanitatem: atq;
ipsam reuera constantiaz virtutesq;
igētes ad memoriā renocaueris ne-
sciam ipse qd poeta: quis orator: qd
te demū philosophus ab alto quodā
gemitu planetq; continere possit.
aut sciat. Ac non potius vna tecum
ingemiscat: inclamitet: torqueat: ex-
palleat: maceretur: menses: dies: no-
ctes: horasq; diffundēdis lachrymis
impartiatur. Jā vero quāta foret in
oēs ēt ifimos facilitate ac misericor-
dia: qd mun⁹ sicuti maximū dicif in
pncipes: ita etiā hac tēpstate earū: esse
cōsuevit: tota ciuitas Pisarenfis te
stabil: i qua nemo est q vnq; nisi gau-
dens: bñq; ab illa psuasus discesserit
Neq; enī Titī optimi Romanorum
Imperatoris: qd diu vixit institutū nē-
scire videbas: q sepe apud suos dicere
cōsueuerat reges bonū dicere nunq;
eos: qd iprat auditos ab se male cō-
tentos dimittere. Isq; cū forte fortu-
na iter diu audiendis ciuib⁹ abstina-
isset: in se tādē respiscēs: amici diem
perditū esse qrebas. Itaq; moriēs: an-
teq; ex hac vita nec duz qdragenari⁹
emigraret: dixisse illō serf nihil vnq;

Sermones funebres

sefe cuius pñiam merito subire pos-
set preter vñum effecisse: quod tam
inde non pñdidit. Hac igit via degēs
Constātia quā sibi ab teneris mater
Delysabeth Camerinorū regina sum-
mo ingenio ac sapientia mulier: atq;
gubernādi laudibus preter oēs eta-
tis nostre prestantissima: quāq; aula
eius Baptista diuina quidē illa pñmō
strauerat: qua nescio an quicq; natu-
re vñq; mai^r in eo sexu: post Mariā
virginē genuerit. Eiuscemodi tandē
fulgens indole: tam diuinis prepol-
lent laudibus: tot tantisq; dotib^r cir-
cūcomitata. Cōstantia ex hac tan-
dem vita: quā Cicero mortez potius
appellare audet: sibi quidē soli felix
excessit atq; ante omnes nostri tpiis
mulieres: beatissima nobis vero Pi-
saurētib^r flebilis: calamitosa: die no-
ctiq; semper iposterū cōclamanda.
Ego igitur: rex noster sapiētissie Ale-
xander in hoc tam imenso ne dicaz
tuo: vñ poti^r Pisaurēsiū oīum do-
lor: ac naufragio: qbus rōnib^r ani-
muz istū tuū labefactatū cōsolari ac
mansuefacere pñgā: nō inuenio nisi
forsitā abste vno incipiā: rursusq; in
eundē oīs nostra refundatur oratio
Non sum enī nescius quātis et natu-
re dotibus: et fortune ornamentis:
nisi te deseras: pñditus es: q ipse ne-
dum multa et multa lectitādo: sicut
ti ab initio inuēte tue fecisse predica-
ris: verū etiam domi: militeq; agitā-
do: tā fortia tibi cōparasti pñsidia:
vt ea corporis atq; animi bona: q
tibi nō superāt eadem iure optimo:
summis omnibus et viris et regib^r
defutura eē videantur: paulatim ex ani-
mo tātū istū dolorē vt deponas et rō-
i pñmis optima pñiaq; medicinarū
oīum (vt Cicero docet) et tēpus vti-
lissimū ēt ad id remediū: deniq; con-
silia ipsa: te tua cohōrtabūtur. Cura
enī atq; anxietas nullo ferre artifi-
cio medicabilis: vt meminit. Quidē

longa tandē mora extenuat. Tuum
igitur fuerit: quēadmodū certo po-
tes: vt tibi et impare velis. et mode-
rari. quod te sine oī suspitione factū
ire cōfidim^r. Reliquū itaq; fuerit. vt
sicuti ab initio regnare ceperatis ita
ipse pñferes Alexander. Sentio enī
Pisaurēsiū oīum et oculos et aīos:
in te ita pñuersos: vt nulla vñq; rōne
ab eo tui desiderio tā imenso abalie-
nari posse illos crediderim. Operaz
igitur dabis: vt tanq; nouus qdā her-
cules: ad nos venisse iudiceres: cui^r
ductu: aspicioq; et ciues: et patria
hac pulcherrimā ab omnib^r vñdiq;
monstris. atq; hostiū audacia libe-
ratā non sine ingenti gloria triūpho
q; tuo preclarissimo sentiam^r. Nos
n. te regē nostrū et salutem^r et volu-
mus tu nostrū ēt tanq; tui miserebe-
re: dixi.

Oratio funerea in quēcūq; Equi-
tem auratum fratris Thome acer-
bi Veronensis.

Sermo.

.liii.

q **Uāquaz**

mors communi sorte homi-
num corpora dissipat. et inanes ver-
tit in cineres: nec equa tñ lege cōctis
terribilis ē: s; his dñtaxat qb^r vt ait
Cicero cū vita oīa extinguntur: his
vñ quorū laus emori nō pñt: ingen-
tium laborū: ac pñe infinitarū mo-
lestiarū est eqsimus finis. Ex cetū at
generis humani: quē nos Ciuitatez
appellam^r vno hoīum genera eē cō-
spicio. quorū virtute: et gloria. nec
pñe solū familie. et potentes et cla-
re euasere verū vrbes ipse ex fortūa
mediocri. ex feda seruitute in liberū
impiū. et ad successus amplissimos
pñuenire. Hi sunt senatoriū ordo at-
q; equester: quāuis alter ex altero
pñdeat: et in vñā pñsonā ambo quan-

Litteraliter pronunciandi

doq; cōficiant. Que si mihi res are
hodiernā diē dubiū fecerit animuz:
quādo Britānici nostri ornati egis.
de quo in pñtiarū apud vos patres
sum verba factor. maiores mihi in
mentē veniūt. sic fio certior. et aliud
sentiētes: existimē lōge a veritate ab
esse. Nāq; ab his z Britānica fami
lia reb; potēs z auro ac multa glo
ria insignis effecta: z quod ē hāden
dū plurius. hec nostra Ciuitas eorū
preclaris gestis illustrior reddita est.
Et quāq; ne hoi vni dens oipotens
maximus. naturaq; oium parēs in
genua. cūcta ornāmēta contulerūt.
qñ potius velint. non vna tantū. sed
alia atq; alia hoies hominib; virtu
te prestare. hoc tamē honestissimo
egit tot taliaq; video ornāmēta cō
tēnisse: cñ a fortuna nāq; tum maxi
me ab ipsa virtute profecta. et nulli
vel clarissimo oratori possit deesse
vel materia dicēdi. vel cā. Sumā igit
tor tantā dicēdi puinciā in tāta cla
rissimoz viroz frequētia. quāuis sit
mihi exigūū ingeniū. ac ferme ad di
cendū p tēporis angustia iparatum.
hesterna solū diē ad hec dicēda z in
status sui z monitus. vestra tamen
virī Buxiani frēt; hūilitate primum
de preclara familia. deinde de mori
b; de virtutibus de diuis Britānici
gestis dictur; accedo. si familie. qua
Britannic; nō ē nat;. si nobilitatē q
iam ppe i vetustatē radices agit. Si
gentis titulos: z armis: z litteris cla
ros. recensere noluero: nō seruabo
animi mei istitutū: z fortassis tracta
in longū oratio. z ipotuna vobis
erit: z molesta. Taceo igitur viros
ex familia insignes. Joannē. Angelū
Jacobūq; supra ducentos sexagin
ta annos a Federico impatore co
mite creatos: recensebo solum supe
riorē Britānicū posterosq; breuit or
dine vix corporis viribus: ingenio cō
filio bellū gerendi peritū clarissimū

Hic nāq; (vtilitatum monumētis p
ditum est) post multas z qdem pru
denier strenue. gloriose ammistra
tas pugnas pro reb; vestris viri Bu
xiani pro vobis Ciuib; suis: pro hui
republice nostre salute z icolumita
te. annos octo z viginti natus mortē
oppetijt. eo bello quod ferme po
stremus cum hec ciuitas gessit. O in
uenē dignum profecto illo clamore
z laudibus demosthenis quibus in
Arthemisio in Marathone in Sala
lamine defunctos pro patria com
mendauit. Hic Britannicus ab illo
inclito viro. N. est genitus. qui pro
suis bene meritis atq; egregie ab il
lustrissimo domino. N. aurata mili
tia donatus fuit. Cuius ceteras lau
des omitto. quia me vrget tempus.
z dicēdi locus vt descendam ad
Antonium dignissimum virum: tot
clarissimorum adolescentium pa
rentem: quos inter vos Pullatos se
dere intueor. quos z honorandi z
consolandi causa in tam frequenti
Senatu conuenistis de quo iccirco
prius habenda est mentio. quia pri
us ex humanis rebus quam genitor
per. immaturam mortem sublatus
est. Sane Joannes Britannicus fa
cillimisq; atq; summe ingenuis mo
ribus natus: ore oculis. fronte. facie
toto ipso corporis aspectu: motu: in
cessu: gestu: compositus erat: non ex
horrescens vllam hominum infir
morum affabilitatem: aut consuetu
dinem: diuinam quandam benigni
tatem atq; clementiam preferebat:
z qd vsu evenit rarius: pares ciues:
nō superiores cōtemptu maledictisue
sugillabat. Quid Iusticiā. Quid Tē
perantiā. Quid liberalitatez. Quid
Magnificētiā: in qbus tot; erat esse
suis cōmemorē landē celebrē: Hoc
mihi loco lat; patescit cāpus dicēdi.
Si nō in foro. Si nō i pñtiis tectis.
Si nō in angulis spīs. Si nō eēt de

Sermones funebres

mum eius virtutes hac tota in urbe
 vulgate. Ecce viri Brixiani, quot
 quantifque viris Britannicorum fa-
 milia: et in arte militari: et in aurata
 militia claruerit: ducta longo ordi-
 ne antiqua ab origine gentis. Sane
 hac mea breui commemoratione acci-
 pere potuistis quantum equestris or-
 dinis gradum, dignitatem, splendo-
 rem, conseruauerit, auxeritque miri-
 fice. Adeo ut summa cum ratione vi-
 ci possit: plus honoris accessisse di-
 gnitati equestri: et hisce viris quam vi-
 ris ex ipsa dignitate. Fateor equidez
 equestrem: ordinem esse nobilitate
 propria insignem ac clarum et uti etiam
 Archidamus Milesius sensit: qui pri-
 mus de componentia reipublice scripsit.
 et Plato illis in libris qui sunt ab eo
 eadem de re preclare conscripti: et ois
 philosophie pater et princeps sum-
 mus Aristoteles inter tres quas affi-
 gnant reipublice partes: si non summam
 summam tamen prime accedere existimo.
 Non quidez ab re: quia ciues reliquos
 aduersus hostes in sua habeat tutela
 et patriam sua manu defendere et sese
 pro ea strictis gladiis obicere. Quam
 vero sit gloriosum pro ciuibus suis
 et patria occumbere sua inclita fa-
 ma duo decem testantur. Prestans
 igitur suapte natura est: prestantior
 vero gloria rerum gestarum eorum
 virosum: qui in ipso clauere presta-
 tissimus aut vel hoc his equester or-
 do haberi potest: quod ex eo lecto fuisse
 constat: patres illos qui primum
 a Romulo mox a Prisco, Targinio
 rege in senatum suere conscripti: a quibus
 ille patritie Romanorum familie
 ingenis: rebus gestis fortunatissi-
 mis speciosissimisque triumphis per to-
 tum orbem terrarum tantum virtutum omnium
 humanarum clarissima lumina manare
 nere. Quis igitur memoratos ciues
 nostros non dicat laude dignissimos
 qui non solum non intulere decus
 aurate militie sed et suis fortiter: pie
 animose: magnifice: gloriose gestis
 splendore multo illustriorem facere
 De quibus hec pauca a me sunt dicta
 succincte et leuia suarum compara-
 tione virtutum. Quis sane multa
 breui et integre: clareque commemora-
 bit. Obest mihi temporis breuitas: ac
 propterea in silentio multa pretereo
 nec tamen eis moueor verbis quibus nescio
 quosdam accipi egere ferre: a nobis
 quepiam in hoc dicendi genere esse
 laudatum. Vis equidez non assentior
 nec ulli etiam viro vel libero vel pro-
 bato iri assensum puto. Cur enim vi-
 rum bonorum laudes debent esse vel
 moleste vel graues. Ignari: inuidi
 scelesti: periti cuius est eorum comen-
 dationes vel prosequi odio: vel inui-
 tis auribus accipere: qui sua industria
 sua virtute suis laboribus: suo denique
 sanguine et morte: et ornamento hu-
 ius urbis: et saluti consulerunt. Ver-
 titissimo quippe iure in ore omnium no-
 strum summa cum laude semper ver-
 sari debent viri illi nostrisque animis
 ac memoria viuere: quorum maximis
 laboribus atque periculis ab imminente
 ab hostibus strage: et ut ita dixerim
 morte conseruata fuit hec nobis cha-
 rissima patria. O igitur predicandas
 Britannicam domum: summisque lau-
 dibus efferendam. Quod ita esse
 cuilibet clarum facerem atque perspe-
 ctum viri prestantes si suas victori-
 as insignes: si templa suis vexillis et
 spolijs onusta: si ciuitas: si obfidio-
 nales: si vallares: si onales atque tri-
 umphales coronas memorare con-
 stituissem. Sed non est mihi mens
 tot ac tanta verbis complecti. Ad
 Britannicum enim quem nunc: nunc
 sepulture mandauimus: nostra festi-
 nat oratio. Cui per mitissima fata in
 hac urbe, situs amenitate, soli felici-
 tate, aeris puri ac prope ridentis cla-
 ritate antiquitate rerum ferme omnium
 abundantia: tot ingeniorum excellen-
 tium: tot eruditissimorum virosum

Vitraliter pronuncianti

atq; fortissimorum impatorum & copia & vbertate clarissima: ita vt possit cu; omni alia gente & ciuitate de nobilitate contendere: & ex his quos pancia ante vbis nominant contin- git nasci. Nobilissimis viris in tanta rei domesticæ ac diuitiarum copia. quanta alia nulla in hac ciuitate pos- sit haberi. Non vulgari statura a na- tura donatus: sed pstanti mēbrius forma ac pceritate quadā senatoria vbi mihi videtur corpis moles ani- mi sui emula fuisse. Ut enim varijs ex mēbris cōmoda venusta: magnifi- cas corporis species surrigit ac con- stat: sic illa tātum ab viris probatissi- mis eruditissimisque phis. & amata plurimū & in admiratione semp ha- bita maiestas animi rationisq; ro- bustissimū decus quā multiplicibus morum virtutūq; honestatēis de- ducitur constituiturq; mirifice. Fuit eni vir iste patricius: per annos etia; teneros multa humanitate ornatus comis mansuetus benignus: eisq; cō- stitutus morib; quib; facile ab omni- bus posset amari. Bignat; vero eque- stri dignitate: eū sese pstitit. qui pri- mum fuisset. Quis vero est ciues qui cōqueri possit ab ipso oppia ppetratū p insolentiam: per arrogantia; per su- perbia;. Profecto nō quid minimum huiusce generis meas attingit anres in totū id perpetuū tēpus quo fui diu vobiscū versatus. At in ciues paupe- res hominesq; rusticos non infissi- mus solum: verum semper clemen- tissimus fuit. Be equitate autē ipa- res atq; superiores. nō satis eū lau- dare possem. Nō cupidus: nō auar;: nō tenax neq; reb; alienis voran- dis vllum ei studiū fuit: qn magis cō- tinuo. & acri timore tenebat: ne quid mali per libidinē a domesticis suis p iniustitiā eē irrogatū in quēpiā. qd ita: q; sciebat idq; iterū iterūq; vole- bat se diuinū iudiciū subiturū: iniu-

stosq; omnis crudeles: & vt aiūt sa- melicos lupos inhumantis mēbris duros acerbissimas penas in ob- scurissimis orci sancib;. & in illa ifer- na cunctis expauescenda voragine: is sane timor: igenu; britānici cordi erat calcar adhibitu ad liberalitates atq; beneficentiā que iure sancta a nobis appellari debet. Ea enim lar- ge magnificeq; vsus est non intantū in splendida hominum nobiliū. p- cipūq; hospitalitale. at quod est lon- ge sanctius: longeque prestantius: in egenorum susceptione & illis diuinis actionibus: quas sacre scripture mi- sericordie opera vocitant. assiduus fuit. Summa certe: & que clarius elu- cescat. ac semper summe fit laudāda hospitalitas q; mortaliū immortalūq; rerum conditor. christus noster san- ctissimus rex in egentia persona ex- cipitur. (Quod si fortasse quis ne- get). memoria repetat in euangelio domini voce dictum quod vni ex mi- nimis meis fecistis: mihi fecistis: cō- sulto sapiēter preclareq; ab Britāni- co hoc esse factitatum non possum non fateri. Neq; enim deus optimus maximus probis iustisq; nisi horum causa meritorum gloriam tribuet immortalē: neq; improbos atq; sce- leratos nisi pro eis spietis benefa- ctis eterno damnabit incendio. Se- pe. (Reor). memoria Brit innicus agitabat id prophete oraculum quo dicitur misericordiaz volo & non sa- crificium. Nec vana fides mea atq; suspicio vt erit cognitu facillimum ex his que paulo post a me de sua pie- tate atq; misericordia dicentur. Re- or inquam secum hec sepe colloque- batur. Britannice quando inter au- ratos viros ascitus & annumeratus fuisti: tibi primum accinctus est ensis ad tuendas parres iusticiamq; homi- num miserorum: sunt & pedibus in- nixa calcaria quo si euenerit vsu cō-

Sermones funebres.

tandus equus: sit fortiterq; agen-
dum p patrie & tuorū ciuiū salute: po-
stremo es gestandi auri potestate do-
natus: vt quātum aux metalla om-
nia nature nobilitate atq; fulgore p-
cellit tu tātūq; mox virtutum: actio-
numq; cōpositōe elegantia atq; splē-
dore reliq; ciuib; prestes. Que ab
Britānico cogitata a vobis splēdidis
simi egtes haud quaquā sūt poster-
gāda: neq; obliuioni tradēda. Vos
q; ppe hec nō cogituros s; facturos
iureiurādo promissistis. Miles nāq;
vel gregarius vetustissimo more: sa-
cramēto fiebat: cui rei testes locuple-
tissimi sūt & Cicero pmo officiorū li-
bro & Catonis senis epistola ad pōpi-
lium imperatōrē monēns: ne filium
suū q; pugnādi cupiditate ardebat cū
hoste cōgredi patiatur: nisi se primūq;
sacramento obligauerit. In vobis
adhuc ista vetustissimorū militū disci-
plina pcepta q; pdurant. Nō enī nisi
iurati ad militiā aurataz estis admis-
si. Cogitate queso vestra interesse. vos
eos ēē quorū officiū sit aliene infirmi-
tati succurrere. Nomē militis id apte
insinuat. A malo enī arcēdo p ethi-
mologiā dem est vti grāmatici vetu-
stissimi: tū maxime doctissimi tradūt
atq; ideo is q; supra Archidamū mili-
tem belli propulsatores vocat. Vos
vero q; nō milites solū estis: sed equi-
tes nec egtes solū: s; equestris ordi-
nis flos: plura maioraq; decēt: alia
in pace alia in bello. In bello q; dem
arma tenere suos cines inuare patri-
am ab improbis & sceleratis veratam
tueri. At in pace nō deseret fortitudi-
nem eque: ac ppiā auratū miles: si vi-
duas vexari: si popillos spoliari si ho-
mines fortune exigue: & vi & armis
pprio fūdo pelli cōspexerit: sese op-
ponere d; resistere. & hmoi calamito-
sum genus hominū cōsilio & ope iu-
uare. Hi vestre custodie: v're fidei tra-
diti sunt: vobis patres eximij ex mu-

nere pprio pauperū iminet cura atq;
solicitudo: ppterea seorsū a plebe re-
liq; ciuib; selectū locū digniorē ho-
noratiorēq; tenetis: s; iā in id redra-
mus vnde digressi sumus quāq; nō ab
hoc cōsolatorio genere dicēdi alienū
existimo: nihil puto dissimile: quod
dignissimi patres ad vestram vultu-
tatem: honorē Britānici laudemq;
cōducat. Nō tam enī in commemo-
randis hominū laudib;: quam ad
hortandis animis ad bñ agēdum &
beataz immortalitātē pstitutū est. Igif
Britannicū ob hanc iaurate militie
susceptione pactam deo immorta-
li hominib; q; fidē semp misericor-
dia pietateq; isignē vidistis: ea q; ta-
multa ac varia: vt quū alteram eq-
stris officij pte intueāda. s. patria ma-
iores sui cumulate absoluerint: ne qd
a Britānica familia decons abeslet
ipē tātūq; alterā obseruant ac coluit
vt summa pfecto sit laude dignissi-
mus. Cui enī vidue perētū: nō fuit au-
xilium. Testes & omniū mendicantium
ordine viri religiosi ac femine ei' in
oēs psonas cultui diuino dicatas of-
ficiofissime pietatis. Testes vos cines
qui ista ipa frequēter oculis vestris
obijcē potuistis: qñ qdē fueratis mul-
ta cōsuetudine & familiaritate deuin-
cti. Testes deniq; vt vnū referam ex
multis infinitis pupilli ferme oēs: ac
miseri hoies aduersaz passi fortunā
& nostri & vicini agri quādo coacta
arma fremebant. Eos nēpe ppetuos
dies dnob; cōductis pistorib; panes
cōfici iussit: neminem a domo repelli
pauperē: nemini ostium claudi. Vex-
certatim vñ decūq; venientes iussit.
De' per humane pbenigne suscipi in
hospitalitatē. Q; singularē viri pbita-
tem atq; misericor: diā. Uicit in ei' pe-
ctore erga deū & pximū pietas: avari-
tie insatiabile fāmen. Nō enī recusa-
uit nō extimuit: hāc tāta elemosyna-
rum largitionē: in ea pmagna rei fru-

Litteraliter pronunciandi

mentarie charitate qua ferme tota Italia opprimebatur. Quid de illis virtutibus: que ad quietam Civium vitam attinent dicam. Qua enim vacavit: quod non ornat? fuit: quod non excelluit: quod tamen esse digna memoratu: superua canent: tamen existimo referre vobis qui me longe melius ipsa teneatis studium. scilicet curam diligentiam: que ipse pacis interpres et auctor ad sedandas lites conciliandos et in amore ac benevolentia confirmandos hominum animos frequentissime gessit. Misisti igitur ista omnia facio. Taceo etiam trepidantem suam in parvis delictis conscientiaz: qua videbat spreuisse ingenue fastum: mundi gloriamque fallacem. Non enim vel elegantiore vel profuso cultu corporis: quodque est usus quam magis se astrinxerat voto annulo atque cingulo aureo duntaxat exceptis nunquam alijs se ornamenti auratis ornari. Que res mee apud vos commendationis continentie atque severitatis sue fidei quam maxime facere potest. Constat enim apud nobiles veteresque Romanos plurime laudi datum fuisse Laio. Mario. L. Suffidio. Calpurnio et Manilioque et alij quidam prestantissimi equites Romani auro nunquam vti volvere. Taceo amicitias per conubia suscipiens contracta opumatum et principum nobilissimorum: quas nemo nisi summe prudens neque promereri: neque conservare potest divitijs omnibus pluri estimandas abunde nactus est. De religione eius postremo atque in deum pietate: que lingua factis dicere poterit: que laus cum eius virtute poterit comparari. Cedant factis verba cedat sanctitati oratio necesse est. Eo siquidem magnitudinis amor. Britannici charitasque pervenerat: quod frequenti desiderio tenebatur se pro christi fide ac legibus vitam cum interitu commutare. Quare

nullum potest afferri amoris signum ardentius. Quotidie (si commode fieri potuisset). rebus sacris interesse volebat. Sepe ieiunijs corpus premebat: quibus in illa sua assidua mentis ad deum elevatione atque orationibus sanctis attentior ferventiorque reddebat. Quotannis patri nostro ac principi deo per delictorum purificationem que pro humana fragilitate generatim ab omnibus fere hominibus contrahuntur ad sacerdotis pedes reconciliabatur et quod est animi eternis rebus dicati ac prope divini quando pro christiano more per singulum quemque annum ipsius dei nostri sacratissimum christi corpus sumebat: tanto spiritu et tanto celesti rapiebat ardore: ut sese non posset luctu ac lachrymis cohibere. Spectandum sane et admirandum facinus annosum senem: et illa tam multa dierum granditate confectum in senali esse constantique fervore. Non sui etiam dissimilis fuit: quum in hac sua ultima fata preuenisset. Eandem enim eucharistiam et reliqua nostre fidei sacramenta paulo antequam excessisset vita sibi conferri posset. Quibus munitus nos in hac miseriarum valle et tanto malorum turbine dimittens superos adiit: bene acte vite bonorumque laborum immortalia vitupero: et excelsa premia suscipiturus. Quis enim neget iustissimo cuique et optimo viro non patere expectatum iter ad celos. Quis vero britannicum nec pertinere dicet inter iustissimos viros et optimos. Ex his profecto qui illam animi sui probitatem: et mirificos nature igniculos: quos clari illi progenitores sui ei ingenuissent et has nunc vobis coram memoratas: aliasque complures consulo preteritas ingenuas viri conditiones meminerit et equa ratione pertractarit dictis meis fidem abrogaturus est nemo. De quo si hec a me pauca exili sunt

Sermones funebres.

extulsa igenio si dicta leuine: si poti-
us in fascē cōplicata: q̄ suuz digesta
p ordinē: mihi q̄so p̄cite viri ornatiss-
simi abstulit a me z cogitādi copīā
z dicēdi t̄pis angustia. Urget me et
uester grauissim⁹ conspect⁹ quē nep-
trahā lōgī statuz vt vnū dixerō. sinez
dicēdi faciā. Ad vos adolescētes no-
bilissimī: quos ueste luctuosa tectos
videm⁹ z iter tot⁹ p̄ceres: tristes merē
tesq; sedere in hoc oratiōis calce: no-
ster se fleuit sermo. De casus vestri
acerbitatē cogitātē subit q̄dā misera-
tio tristis virq; fieri posset vt a lachry-
mis tēperarer: si mihi firma mēs eēt:
virū tā p̄bum: tā mansuetū: tā piū: z
vobis tā dulcē p̄didisse. Quis nēpe:
nisi ferreus: nisi duro ex silice natus:
nō doleat in amissioē z tāti oritate
parētis. Cui⁹ vult⁹ iocunditas z ois
sermonisq; suauitas vos sp̄e vnica⁹
posteritatis sue p̄sepe cōsolari potuit
afflictos. De fortassis ista ip̄a cogi-
tādo p̄uenistis: ac p̄pterea vos tristi-
tiā debilitat: vestruq; cor exulcerat
dolor: sed si mecū memineritis: quā-
do hāc in lucē venim⁹: nobiscū eē ge-
nitā mortē hunc luctuosūz diē facili
animo z equa mēte feretis. Nāq; nō
vt Democritus Empedocles Bioge-
nes voluerūt: cū res humane: s; nu-
tu diuino atq; p̄uidētia gubernātur
que animos hominū in dissolubili z
eterna natura creauit q̄d z secut⁹ est
Socrates sensitq; p̄clare q̄ oraculo
appolinis sapiētissim⁹ indicat⁹ est: h̄
enim nō tūz hoc tū illud s; semp dice-
bat animas hominū eē diuinas atq;
ideo quādo ergastulo corpis solui-
mur z mortali hac carne exuimur vi-
demur ad illā nostri animi immorta-
litate traduci. Ip̄e se morietē in carce-
re Socrates: quē modo memorauī
hac ratione immortalitatis cōsola-
tus est. Nac ip̄a quoq; Biogenes.
Carneades Possidoni⁹ Clithomac⁹
diuersis etatibus diuersoz hominuz

lamēta minuerūt. Ceterū si ho:um
p̄ho:um: q; gentiles sunt apud vos
parui auctoritas sit: an sese p̄ferat ani-
mus atq; ingeniū vestrū: z cogitetis
quāta maxia potestis memoria nul-
lum a vobis hominē fm hunc natu-
re z rerū humanaz cursū inuentum
iri certo scio: q̄ nō fuerit magno mor-
tis imperio superatus. Nobis quoq;
paulo post moriēduz est: sic omniuz
corpa cōstituta sunt. sic fata volunt.
sic deus maximus iubet. Cui quum
posset repugnā: nihil: nefariū ē p̄tra-
volūtate eius q̄cūq; deliberata animi
ratione sentire. Sat vobiscūz vester
auus clarissim⁹ fuit. Iaz sibi viuen-
dum erat z alia vita fruēdū z fortas-
sis lōge meliore ea quā vobiscū diu-
tissime dulcissimeq; cōiuxit: Nec ni-
tor egdē vos in sp̄e vanā adducere.
Enimvero nihil auo vestro clarissi-
mo viro defuisse vidistis in vita ista
mortali ex his q̄ vel vera vel adūbra-
ta bona hoies existimāt. Fuit. n. no-
bilitate z maiōz gloria clar⁹. Sena-
tor p̄cipu⁹ e que aurat⁹ insignis mox
elegātia cōposit⁹: iusticia: pietate: cle-
mētia religiōe z multa animi p̄bita-
te ornat⁹: si sūt at ei adeo q̄ sūma sa-
piētia cuncta gubernat vel nulla vel
pauca corpis siue animi ornamenta
negata in hac mortaliū sede miserrī-
ma: quāto credi par ē imortales petē-
ti sedes fauores p̄stitos quo in eter-
no regno beatoz felicitate p̄frui pos-
sit: nō vob itaq; dolēdū accōmodet
se tēpori rō: z vt ait Comic⁹: si id q̄d
volum⁹ fieri nō pōt id nobis volēdū
est: cui refragari nō l3. Hoc n̄fa bec
oratio: z h̄i ornatissimī viri vobis
exposcūt: q̄b⁹ z in p̄mis vobis recto-
res Magnifici. Deide vobis buixia-
ni ciues: q̄ mihi dicēti tā faciles z tā-
ta attentione aures p̄stintis: z q̄ in
hoc sup̄remo vite discessu Britāni-
cum nostrū: totāq; Britānicam sa-
millam ornatissimo conspectu ve-

Litteraliter pronuntiandi.

pro deo et aeternis. Si non quas debemus: saltem quas possumus ago atque habeo gratias immortales. Deumque maximum superplex oro: ut et Britannicus et nos omnes ad sempiternum oculum beatorum traducere dignetur. Dixi.

Oratio pro aliquo doctore sive a liquo philosopho et functo: fratris Gregorij Britannici.

Sermo. v.

Quis

vestrum est viri doctissimi: mihi: quod forte admiretur: quod ego quod neque in genio neque eloquentia is simi: qui in Antonio. Brito. funere: laudes: nec dum oratione mea ornare: sed pene verbis referre possim inter vos primus: spectati atque optimi viri huius virtutes: lumen asinus sim enarrare: hanc totam in Joanne Brito. nostrum cum veritat: quod potius sua solita benivolentia que aut auctoritate mea aut aliqua orandi facultate: quas in me nullas esse sentio adductus hoc mihi dicendi onus adiecit. Cui ex ea amicitia: quam mihi cum illo iam diu est: haud equum esse celsi moris suis in lacrymis negare. Maiorem tamen immodum cupiebam: quod cum de Antonio. Brito. defuncto orationem audituri fuissetis non mei sed ipsius Ciceronis fuisset oratio: quod cum magna dicendi copia tum exercitatio nis vi proditus sit sententia mea hac sibi re reverendicare debuisse. Tamen quoniam charissimam velut patris atque suavissimi preceptoris morte: lacryme ut videris hoc fieri vetuerunt: hac ad me rem attulit: non quod dicendo aut doctior aut verborum vobis sim: qui mihi semper preceptores et magistri fuistis: sed qui huius ornatissimi viri laudes mecum forte sepius quam vobiscum communicare solitus erat. Verum neque mihi tantum assumere viri litteratissimi: ut Antonium Britum:

laudatio mea diuturnioris famam consequetur putare nisi integerrima et in omni parte etatis summa religio: nem: scientia: fides: continentia: conspiceret: et si non oratio: enumerando certe: non minimam sibi gloriam vendicare poterit. Quod enim genus orationis: que copia dicendi que aut dicendi: scribendi auctoritas huius nobilissimi viri clarissimi quod philosophi: satis ornate satis diuine laudes commemorare posset: quam ipsas potius vivo quam mortuo vixina referre nobis contigisset. Sed incertus atque inopinatus casus: hac optatissimam nobis voluptatem interceptit. Nam quoniam sumus pontifex constantiam ire constituisse: nonnullosque summe auctoritatis viros: et sapientie atque erga hanc nostram religionem insigni quadam pietate affectos sibi delegisset. Antonium primo habere constituit: quod in hac laudatissima rem: necessariamque negocium: ita omnem curam: studium: diligentiamque contulit ut neque vim ullam: neque insidias: neque merum perspicere: nec senectutis sue incommoda: aut labores extimare videret. Quo circa huius tam diu agitate diuise lacerateque religionis nostre diuino prope affectu primus pontificibus maximis: qui ipsius gravitatem: prudentiam: ac vitam tamquam celestem oculum venerabant: concilio sentias quantus in se sult suscipiendas fore: suadere conatus est. Et ut ceterorum bonorum iudiciumque adhereret omnem itineris longitudinem: frigora: hiemes: vlarum asperitates: atque morte si opus esset perferre instituit. Que cum ut cogitaret precepta fuissent inueteratos grecorum errores ad Romanam religionem sua opera: ac diligentia adduxit. Quo quidem officio omni laude atque honore dignissimo quam manus fieri aut diuini excogitari poterat: Numquam orationem. Quas statuas huius viri laudes: nonos: nisi debitus nulla gratia nisi dignissima reddi poterat homines si in vita diutius fui

Sermones funebres

set statuissent. Ipse medius fidi⁹ nō
solum vrbes: sed ipsi prope dicti agri
colles et si nō pares maximos certe
honores Antonio creuissent. Sed
cū preter suā opinionem atq; oīum
honorū iudiciū cōmune omniū li-
bertatez cōfessam videret: et ad vni⁹
voluntatē redacta omnia tandēq;
pōtētiā suā ad fingā redactū assidua
secrib⁹ obsessus ē: paucosq; post dies
dolore magis urgente: q; modo ex-
cessit e vita imo si diligēter attende-
re: ac vere iudicare voluerim⁹ ad eā
accessit vitam ad quā maiores no-
stri suos illustres viros ascendisse ar-
bitrabant. Qui cū suis curis ac mo-
lestijs soluti fuerant: superorū imor-
taliū cetum adire affirmabant: qui-
bus nō modo statuas. verum etiam
 aras ac templa dēdicabāt. Eorū sen-
tentias si quis nostrū velut facin⁹ p-
barit nescio cur nō Antonio nostro
inter ipsos superos constitutū locum
iudicem⁹ pferim cum toti⁹ antea-
cte vite sue mores pspexerim⁹: oēm⁹
q; pferiti tps ac pueritiae rōnem re-
cordari voluerim⁹. Quā tēpū ado-
lescens incredibili pene virtute sum-
mam fuisse dēclarauit. Quis enim ē
qui tam singulari humanitate: vere-
cundia: modestia: adoloscētia suā
ornauerit: q; eo tēpore oēs libidines
ppulsauerit: qui omne sui corporis
partē illesam sanctissimāq; seruaue-
rit: Qui teneris adhuc ānis se sic ad
phylosophiā liberaliūq; scientiarū
studia cōtulit: vt adoloscēs iter phōs
et doctria et vita numeraret. Nec vi-
ri optimi paucio ptingisse legim⁹. Pla-
tonez nāq; et Aristotilē aliquot post
adoloscētie sue annos phylosophie
operā dēdisse cōstat: quorū codices
quos in senectute e media phyloso-
phia haustos scripserat hic adoloscēs
magno studio cōsecutus est vt cete-
ras deinde sue etatis ptes clarissimis
virtutib⁹ nedū ornaret: sed vt nun-

q; et hominū memoria euelli possēt
effecit. Hi sunt grad⁹ viri clarissimī
qui ad dignitates: qui ad honores:
qui ad famā liberos ascēsus parant.
Nec sunt ea virtutis elemēta que nō
sūmis ac nobilissimis viris solū ve-
rūctiā infirmis imortalē gloriā vin-
dicant. Huius nimirū adoloscētiā
oēs vos semp pbastis: qui tā egregie
traducta future senectutis sue funda-
mēta his mouib⁹ ac vita iecerat: et
que vsq; ad postremos ipsi⁹ cineres
sibi pudicitia: castitatemq; seruauē-
rat quā seculorū nostrorū memoria
litteratorū virozū cōmendationes
optimorū hominū ligue diuinis lau-
dibus celebrabunt pari deinde virtu-
te: aio cura: oēs auaricie impet⁹ pro-
pulsauit. Que nō solū pueros pena-
tes: verū etia; ciuitates: puicias om-
niūq; ornamenta corripit. Ab se. n.
pēclare actum existimabat: euz mi-
nus pecunie multum glorie domum
repositasset. Quanta fide: quanta in-
tegritate rōnis: pecuniam ex europa
exactā quā totaz pene lustrauit: quā
ex bixancij obsidione legat⁹ ad ipsi⁹
princeps missus ēē Impatori suo s
signauit. Qui principes cū belli ne-
cessitate adducti: tum maxime digni-
tate sapientia: et auctoritate homis
moti: magnaz auri partem contule-
runt. Qua in legatōe Antonij Britā-
nici sapientiaz atq; fidem admirati
maximis sepe premijs eū ipsuz ad se
duct⁹ conati sunt vt suis in reb⁹ gerē-
dis cōsilijsq; capiūdis tanti viri pu-
dentia dulcissimāq; hominis fami-
liaritate vterent. Sed vt ab omni li-
bidine corp⁹ ita ab omni lucri suspi-
cione animū semp auersum habuit.
Quēadmodū enim ille ipse transal-
pine voluptates nullam in ipsum lu-
xurie suspicionem inferre potuerūt:
sed continentie potius sue cunctis
exemplum ac experimentum extite-
re ita neq; illū auri sitis: neq; glorie

Litteraliter pronuntiandi

aut honoris cupiditas: neq; ambi-
tio vlla ab instituto opere retarda-
uit. Non referam clarissimis viris
atq; optimis artibus Italiam ad ge-
tem elegit: non imminenti vniq; bel-
lo oblatum ocium anteposuit. s; tan-
ta abstinentia vsus est: vt que ceteri
magnopere optare videntur ab se ea
ipsa spernenda iudicauit. adeo vt nō
ex Britannia antiquissima ciuitate
franchorum vrbe. aut ex patricia fa-
milia ortum: sed velut ex celo & missū
homines intuerentur. Qua vero ce-
teris in rebus moderatione huma-
nitate clementia vsus fuerit facile:
omnes intelligunt. Nec scio an Xe-
nocratem: aut Tarentinum archy-
tam: aut reliquos homines in phy-
losophia clarissimos Antonio Bri-
tanico non modo anteposere. sed nec egre
possum. Qui cum aliquando ab e-
mulis atq; inuidis detractum sue di-
gnitati apud imperatorem intellexis-
set. nō modo eos cū facile posset vlti-
mus: sed vltro se in piculis eorū & sen-
sorē patronūq; cōstituit. Ampla hec
laus memoria Britanicoz nominis
vignitas: atq; gloria: & vt modo dixi
que ex mortalib; hominib; suporū
imortalitū cet; auget: sed liberalitati
eius quā aliā cōparabim;. Difficilli-
mus est iudicare vtrū maiore laude
dign; extimescat ea qua in suos: an
i alios vsus fuit. Cui; rei testes: q; plu-
rimi: nisi nota hec vobis eēnt: addu-
ci possent vnū tamē Joānē Bri. no-
struz dicā: q; cūz grecā litterā: in q
bus nūc piūssim; est Antoniū sibi p-
ceptorē delegisset ab eo nō modo do-
ctrina ac morib; ornat; fuit: s; mul-
tis alijs ppetuis ac maximis benefi-
cijs sepe numero adiut;. Qd nomen
min; in oēs q vel artib; suis vel ope-
ribus eguissent fecisse pstat: quoties
eā mihi aut scientie: aut alicui studio
se rei opē dare istituissent egestate
spediit: si Antoni; & fulisset icepta nū

dum re & fecissent. Quāta vō pieta-
te misericordia fuerit nō grauisima
solū in parētes & necessarios benefi-
cia: in ciues suos in patriā diuina p-
pe merita & derāt. Verū etiā in nram
religionē immortalisq; dei cultū hono-
resq; augendos assidui labores po-
stremaq; hec legatio & monstrauit.
Que amandi ratio illud ego ausus
sum dicere: qui sepius a sapientissi-
mis atq; optimis viris audiui cum
in sermone & Antoni; amicitia inci-
deremus: neminem vnq; aut beni-
uolentia in omnes: aut amicitia in
bonos viros ipsum antecessisse: ne-
q; in comparandis ac conseruan-
dis amicitijs maiorē diligentiaz ad-
hiberet. Nec id solum sibi ipsi psuade-
bat: verū etiā quum nihil ipsi tam
virtuti consentaneū: tā locūdū: tam
necessarium: & secūdis & aduersis re-
bus extimaref. Ois quantum pore-
rat notos ac necessarios hortabaf
vt ceteris rebus humanis amicitiaz
anteponerēt. Nihil ēt vel ad augen-
dam gloriā vel ad propriāz commu-
nemq; oium vtilitatē conseruandā
malus neq; viro bono dign; a na-
tura dari posse dicebat. Hi sunt viri
Clarissimi humanitatis & sapientie
fructus: & expressa hec signa virtutis
cōiq; omnium consensu diuina na-
ture cōmēdatio. Que etiā si morte
hac extingui non valeant tanti viri
consuetudine nos minime tamē or-
batos video quorum oium nostro-
rum dolorē amicorū ac necessario-
rum luctus merorem patrie domus
Britanicoz calamitatem quo pacto
possum sine lachrymis referre non
video. Ea enim etate nobis ereptus
est: qua bonis artibus optimis di-
sciplinis: & grecis & nostris: hand
parū prodesse poterat. Nā vt primūz
ab his scholis quas toto aīo cōcepe-
rat soluisset: oēm ad scribendi stu-
dium opam atq; ocium contulit. Q

Sermones Funebres

grandē atq; acerbū diē hunc: q nō so-
lum domesticis ac ciuib⁹ tuis. verū/
etiā externis hāc tuā mortē nūciauit
O lugubres epistole nup hic plecte la-
chrymarum ac tristitie plene. O sois
hoiū ignara instabilisq; fortuna q̄
repēte ea cōgratulatio: cupiditas: ac
voluptas quas tui iocūdi redit⁹ ex-
pectatio paulo ante tuis oib⁹ affere-
bat: ad lachrymas conciderūt: q nō
vndiq; ad luct⁹ nostrosq; merores
duplicāt. z iprimis charissimi neces-
sarij tui viri ornatissimi: atq; illa tua
nobilissima familia dignissime Joā-
nis Britānici lachryme monēt: que
certe me plurimū ad dicendū impe-
diūt. Cui qd ifelici⁹ accidere: aut ac-
cerbi⁹ inferri poterat minime scio.
Nec est q generis tui dignitatē: studia
honores ceteraq; pficie familie tue
ornamēta lacerata peneq; extincta
nō modo clara sobole: sed optimaz
artū disciplina: quas abs te olim di-
dicerat fauēte deo reficiet. Sz omitta-
mus nūc de Joāne dicere: cui⁹ huma-
nitas: sciētia incredibilis: virt⁹ ac sa-
piētia alio sibi locū vēdicare potue-
rūt z ad id nra redeat oīo: qd supius
dicendū erat cū Antonij studiū z in-
dustriā cōmemorāre: cui⁹ ingenium
ego ipse q nihil de eo mai⁹: aut mira-
bili⁹ antea audierā afferri posse cre-
debā: sepi⁹ ac vehemēter admiratus
sum. Nā cū iā grādis eēt: nulli⁹ pcep-
toris auxilio nras perdidicit litteras
sibi oneri visū est: cū tot annis phy-
sidijs vacasset ad puerilia litterarū
elemēta z renerti cōmoda atq; ociū
aspnari: somnuz ac voluptates oēs
reycere totūq; id tēpū qd ad res suas
familiares ob eūdas qd ad ipsaz cor-
poris requiē dari oportebat: oēs in
hāc nostrā sciāz pdiscedā cōtulit: in q
paulo post tm̄ pfecit: vt doctissimis
litteratisq; viris nostris eū equare la-
tini minime dubitauerint. Qd haud
nostraz solū illustrandaz causa: qd

clarissimis phis: eloquētissimis ora-
torib⁹: sūmisq; bonaz artū doctoz
bus: refertas audierat: verū ad suaz
z ppagandā z cōseruādā sciētia fe-
cisse videt. Nā quum grecos oculis
vestrū adhuc ita patere video: vt nūc
vere credere incipiat: grecos hoīes
hoīum quondā sciarū: oīum bonaz
artū: oīs vite: optimarūq; rez oīnz
inuētores pceptores magistros suis-
se: quum Antonij vestri vitā pspici-
tis: q oībus in rebus ita irrephēsus
vixit: vt bñ beateq; vinēdi cūctis se
speculū exhibuerit. Qd qdēz quum
mecū renouo tandē nobis spectatis-
simi vtri mihiq; psuadeo: equo aio
Antonij mortē eē pferendā: q ita ex
hac nra vita excessit: vt imortalē ip-
sius aīum: z ad meliora pficisci z no-
biscū semp esse arbitrari possimus.
Sed quo nunc te ētes grecia. Quas
parabls lachrymas. Phylosophoz
oīum tua gen⁹ Antonij morte mihi
pene sepultū videt. Cui post hūc va-
cua scholas trades: Cui veteres tuo-
rū illustriū virozū annales. Cui quō-
dā ex maiorib⁹ tuis orta phylosophy-
am assignabls. Quē sibi heredē isti-
tues. Te ipsaz lugere oportet. Nihil
eni mali accidisse Antonio sed tibi
arbitroz. Et si qd accidit tui solū ifor-
tunij merore accidit. O Socratis sa-
piētia O Platonis diuinū ingenium.
O Aristotelis admirabilis cunctis
rebus ordo. O Demosthenis eloqn-
tia oīumq; phylosophozū Atheniē-
siū gymnasia cui nūc ex vris tot vigi-
liae. Labores: fama: cōmittitis: qd
in fortunij tibi ifelix grecia addi po-
terat: nisi vt tot regibus exactis: tot
vrbibus euerfis: tot rebus publicis
deletis tanti quoq; phylosophi deo-
rez amitteres. Sed quum nihil hac
re certius homini a natura datum
sit: neq; reliquis in reb⁹ nostris sem-
piternū aliqd aut diuturnū fecerit cō-
positis als ferenda sunt oīa. Unum

Litteraliter pronunciandi

in tibi persuadere non omittā: quoniam illi
strissimorum. Imperatorum atque horum viro-
rum quos nunc dixi: semper sedes ac co-
mici lium fuisse: ut non solum huic locum sta-
tuas: aut ea corporum simulachra eri-
gas que preteritis hominibus dedicabass: sed
suarum immortalium virtutum eas constituas ef-
figies: quod apud futura secula semper
nasci de se laudem predicet. et ne hoc clero
viro minus etiam grata videre immor-
talem ipsi memoriam cole. Cole continentiam
moderationem humanitatem cole li-
beraliter: quam in propinquo i amicos
in patria gessit cole studium doctrinam
divinarum humanarumque rerum sciam bo-
minis tui: vos autem viri eloquentissimi
notate quod eius opera nostre tamen illustre
sint lumen. Sed recordatione ac confide-
rio amicissimi atque amatissimi An-
tonij nostri gloriam illi nomenque totis
anims atque ore celebrabit. Nam cum
omnibus rebus terminos licet natura po-
suerit: horum tamen viro-
rum eternam apud mor-
tales famam: nisi intercederit negligetia
scriptorum: ingenia tamen arteque referant.
C. Dio Jo. Butan. In obitu magni
Magistratus Buxiani Nicolai duodo-
habita Buxie. C. Sermo. vi.

Epient

mibi Magnifice pro vosque
Amplissimi Patres Buxiani accer-
bissimum luctuosissimumque merorem:
quod ex obitu Nicolai duodo huiusce
nostre urbis precepti optimi concepistis
aliqua ex parte lenare duo quidem oc-
currant: que nobis sane non molesta
esse non possunt: alterum quod ea me non erubet
ditione intelligo: quod eam possim vobis
asserere consolatione: qua unumquemque ve-
strum maxime egere cognosco: alte-
rum quod videam mihi tam pium spiritum spa-
cium ad cogitandum esse datum. ut et expe-
ctationi vestre et voluntati mee haud
quaquam satisfacere possim. Tam mul-

ta enim preclara erant tanquam magnifica
egregia laude extollenda, que de his
vita pariter et moribus dicenda erant ut
scredibili colore non affici non queam
eo me dicendi capere coarctari. ut effu-
sis habentis. ut vos fortasse et cupieba-
tis et ego volebam vagari non liceat.
Accedit preterea hoc quod tanta animi
perturbatione preternos. ut ego non mi-
nus in tanto luctu consolandus sit quam
vos quos consolatur accedo. Itaque ma-
gnifice pro vosque ornatissimi preces
Buxiani faciam ut potero operaque dabo
ut quod in hac mea animi molestia reme-
dium videri. his est vos. si aptioribus non li-
cuerit. uti mecum una possitis. In tantum
talique viri obitu ingere esse nefas iactu-
ram non negabo. Ita enim nobis morte
sublatum est quo et maiorem gloriam et sua
ipsius virtute alium neminem. neque excel-
lentior. neque inoportunior nra fortasse
novit etas. Si itaque ea que ad fami-
lie sue splendoris pertineant iteneri volue-
rimus et prospicere ea esse optum familia in-
telligemus. cuius atque ipsi prima benefi-
cia in republica. Venetam tamen observan-
dam. tum et angendam extiterit. Ex tri-
bus enim fratribus Thoma. arsenio leone:
quos et preclaros viros veluti tria. reip.
sustentacula pepit domus duoda. Preter
habuit Arsenium virum illum quem etas
sua omni honore honestatum vidit.
Senatorum. n. ordines cum esset totius senatus
consensus constantinopolis rector et magi-
stratus baiulus que vocant creatum est.
quod quidem magistratum ea animi integritate
rexisse fert. et moderatum ut in prius re-
versus Venetiam illico preficere sit de-
gnatus. Quam in dignitate quam sancte
quamque sincere se gesserit. illud indicio
est. quod sequenti anno decem viro-
rum caput. quod autem creatum est. Que dignitas quam
severa. quamque omnibus formidolosa sit et
terribilis: nemo est vestrum qui non co-
gnoscat. Omitto autem quod etate iunior
Triemsum prefectus fuerit: que Ioni-
egenus: et omnia Maria ab hostibus

Sermones funebres

et pyratarū incursione tuerent. Que
oīa dignitatū genera velut heredita-
ria reliq̄ duo fratres Thomas et leo
sunt affecuti. Thomā: n. scim⁹ classis
maritime impatores fuisse: ex quare
tantum laudis et glorie reportauit vt
et terrestres exercit⁹ gubernator: sena-
tus decreto p̄stitut⁹ cui⁹ vigilijs consi-
lio et animi prudētia hostes sepe fusi
fugatiq̄ sunt. Leonem patrū alterū
et si ego taceam: cūcta nostra ciuitas
nonit p̄torem suū. Quez magistra-
tum quāta victoria et animi inocen-
tia administrauerit cum vnusquisq̄
vstrum intelligat non est necessarium
cōmemorare. Eius corp⁹ humi sepul-
tum in hac nostra ciuitate quiescit.
Nunc eundem constat ducem crete
ante fuisse: que dignitas quāta sit illō
vobis documento esse pōt. q̄ ea īsula
olim Minois potentis Regis sedes
fuerit: et regnum laberinti domo cen-
tum vrbibus habitata: postea in vrbē
reuersa decem viroz omnib⁹ suffra-
gis p̄ncipatum obtinuit. Nicolaum
autē cū honore video vs oēs tristes
et mestos Arsenij supradicti filium:
Thome et leonis nepotē cum optim⁹
semp fuerit senator: cōstat p̄mū oīz
navium: que in egyptum quotannis
ad merces exportandas mitti solent:
p̄fectū fuisse: mox et illis impasse: qui
in Britaniā et occidentes nauigant:
Quam dignitatē cū iam in patriam
remeasset subsecuta est p̄tura Rauē-
nas: tūz interiecto paruo t̄p̄is spacio
adeptus p̄tura Bergomatē. Quib⁹
in locis tam sancte tam iuste versat⁹
est: vt in patriā reuersus: decē viratus
summa cum laude gesserit: postea in
hac Cīuitatē nostrā non sine magna
oīum vstra expectatione missus sit
p̄fectus. Ubi ob egregia sua beneme-
rita: ita omnib⁹ fuit carus et accept⁹.
vt eius ductu tota ciuitas seipaz quo-
tidie felicez appellauit: mirabilisq̄ be-
nivolentia hominem obseruauerit et

pietate. In eo enim omnia erāt et que
Plato sapiēs: et summus p̄hs optio
p̄ncipi vendicanda censuit. Ea enim
fuit integritate et iusticia: eaq̄ prudē-
tia. et animi moderatione stipat⁹. vt
cum nōnulli singulari aliqua vel ige-
nū vel doctrine vel v̄tutis p̄sentia iter
ceteros sine illustres solus ipse oēm
simul laudem sit cōplexus. Quicqd
enī agebat secū ante diu inultūq̄ me-
ditabatur: qcqd ēt considerabat: q̄-
qd dicebat miraz semp p̄se ferebat
bonitatem: veritatē et sapientiā. Nihil
enim ab eo fictū. nihil simulatū: nihil
vniq̄ ineptum p̄ficiscebatur. Illuc ēt
eius omnes animi cogitationes tēde-
bāt vt munificētie sue sinu ac gremio
inopes et pauperes complecteretur.
Qua quidem vna re nihil in homine
potest esse excellentius. Innocētiā
et abstinentiā quātopere in se ipso
tueri cōsueuerit: quis ignoret est ne-
mo. Tātum enī a rapinis: et a p̄dis
animū alienu habuit: vt turpi⁹ nihil:
neq̄ sedius vñq̄ duxerit: eo q̄ id lar-
gitionib⁹ et p̄mijz corrupt⁹ non facit
q̄ iusticia factum iri postulat. Illud
etiam semp sibi quādā nature bonita-
te vendicauit. quod Pericles mone-
bat Sophoclem vt non solum ocu-
los abstinentes haberet: sed mentem
etiā et cogitationē omnem. Et qd in
magistratu dignius: aut gloriosius
agnosci possit. Nōne etiam illud mi-
ris laudib⁹ efferendū est q̄ ita cunctis
in rebz turbulētissimos iracundie et
idignationis impetus coercuit: vt ad
animi moderationem imitandum
sibi Aristidem assumpsisse visus sit.
qui villicum qui deliquerat punire
iratus noluit. Et probe quidem. Ne-
mo enim iratus recte indicat: nec ali-
cui quidē quisq̄ bene et sapiēter mode-
ratur: qui seipsum nequit. Sed quid
multa. Nihil sibi ducebat potius p̄iu-
sticiā. et pietatem. Omnia ad offi-
cium boni viri: omnia referebat ad

Litteraliter pronunciandi

deum. Ea animi religione vixit: vt ex ore eius quod turpe esset: quodq; offendere posset quemq; verbum non exiuerit. De virtute semper erat oratio & re graui & seria loquebatur.

Quanta animi fortitudine semper fuerit vel ex hoc solo cognosci licet. qm in tam graui tanq; diuturna valitudine nullam vnq; perturbationis significationem ex aliqua parte indicauit. **C**Immo vero omnipotenti deo gratias innumeras quotidie agens ita casum suum patienter ferebat. vt ab ipso deo: si hoc egritudine & morbi satis non esset: aliud sibi maius postularet dari: vt merito certe alteruz. Job possumus appellare. Que omnia efficiunt vt hunc virum optimum & sapientissimum indicemus sit necesse. Humani enim generis fragilitatem ita mouerat vt hec que telis fortune subiecta sunt que nos bona appllare consueuimus vt caduca & fragilia florifecerit semper nihilq; sibi excellentius. nihil gloriofius comparatum iri putauerit q; ex omni parte ita vitam suam componere: vt cu ex ea migrandu esset celi portas sibi patentes inueniret. **B**amus enim omnibus qui patriam: vt ipse fecit: conseruauerit: adiuerint sanxerint: certum esse in celo locum diffinitum vbi beati sempiterno euofruantur. Nihil enim illi principi deo qui omnem mundu regit: quod quidem in terris fiat: acceptius est: q; tusticiuitatum rectores & conseruatores. Quis igitur non iure debeat atq; animo vehementer crucietur in huius viri obitu qui ad humani generis beneficentiam & ad aliorum potius commoda & vtilitatem q; ad suaz ipsius natus erat cuius tamen amissionem patres optimi vel equo animo facile feretis: tristitiamq; vestraz & merorez ommitteris memores ea nos lege nature creatos ee: vt ex his

vinculis corporis tanq; carcere omnino sit euolandum. Quicquid eniz sit lege nature: id & si acerbum videri solet: ob infirmitatem humani generis: profecto non modo in malis ducendum non est. Sed in bonis potius. Nec enim quos nos extinctos vocamus mortui sunt: immo vero viuunt: & hec quam dicimus vitam: mors est. Et enim que mors appellatur: quedam est separatio ipsius animi a corpore hoc est immortalis nature a natura mortali. Itaq; qui vinculis & mole corporis soluitur. liber certe est: magis ac magis viget & sapit. Quare si recte volumus rem ipsam nobiscum animo voluptare: no est nobis morte sublatua. **N**icolaus Bnodo: qui ex his tenebris: intolerabilibus erumnis: humane vite in celeste regnum. ad vitam sempiternam: eamq; lucidam & perspicuam omniq; gaudio abundantem euolauit. Recepit iam premia bene acce vite: fruitur conspectu omnipotentis dei: quem in hac vita tam pie tanq; sancte coluit: vt ipso Iesu christo nihil esset ei dulcius nihil suauius. Nunc apud eum letatur: gaudet: exultat: quod id bonum tandem est consecutus: quo aliud nullam neq; dici potest neq; cogitari: aut felicius: aut beatius. **Q**uamobrem Petre Bnodo: vt ad te conuertam: cuius animum patria tua amissio maxime concussit: te hortor: rogo patienter feras obitum: cum iam liquido cognoscas ob bene sancteq; actam vitam: in eam: sedem in eumq; locum celi receptam ad quem quisq; optimus ab omnipotenti deo recipi solet. Vidiſti enim quanta animi & corporis patientia valitudinem suam tolerit curauerit: q; more optimi xpiani omnia xpiane religionis sacramenta sibi dari: vt & se id vere dici possit. **B**eatus seruus quem quu venerit dñs inuenerit vi-

Sermones funebres

gilantem. Conscius tu petre ei inno-
centie: conscius bonitatis: conscius:
et misericordie in omnes: ut omnino
tibi sit manifestum ab eo premia illa
recepta: que deus omnib' iustis et pi-
is promissit quam dicit. Beati misericor-
des quoniam ipsi misericordiam consequen-
tur. Crede ergo Petre: credite oēs
Nicolaum misericordie diuine sinu
exceptum: apud ipsum deum sempi-
terno gaudio frui. Quam misericor-
diam et tibi et nobis omnib' omnipo-
tens ipse deus larga manu donet: ac
tribuat per omnia secula seculorum
amen. Unum nobis restat Magnifi-
cator vosque ornatissimi Patres bri-
xiani: ut imortales omnib' vobis no-
mine Petri totiusque familie Buode
omniūque ei cognatorum et propinquorum
gratias agamus: qui eum alias sepe
nunc deum maxime ostēderitis: quā-
to amore: et obseruantia Nicolaum
Buodo colueritis. Cuius obitu: amif-
sionemque tanto animi luctu. et squa-
lore: hodierna die presentis estis ut cala-
mitatem vobis cum Petro: et eius fa-
milias cōmunē esse duxeritis. Quorum
omniū benignitatem vestram et beni-
uolentiam ipse Petrus cum tota sua fa-
milias nobilissima Pollicetur se semper
reco: daturum. Dixi: 1491.

¶ Oio pro quocūque Principe Capita-
neo Magistratu. legato. Doctore oi-
scientia celeberrimo. Attributa. dñō
Carolo zenō.

¶ Sermo.

vij.

m Arximum

et amplissimū muu' Illustris-
sime princeps hodierno die ad me dela-
tum video qui dignitati ac magnitu-
dini rerū. et quib' dicturus sum om-
ne ingenium et eloquentiā imparē esse
cognosco. Non enim video ubi latius:
ubi sublimi' mea potuisset versari oio

et clarissimo ac ornatissimo viro
Carolo zenō dicere: cuius iteritū nō
florētissima mō nra respu. verū etiam
tot' terrarū orbis singulare quoddam
dec' ac ornamētū amissit. fuit. n. natu-
ra etute gl'ia tam excellēs: ut et hūno-
etas nra potuerit in oi genere laudis
cū antiq̄tate certare. Qui quum vix
aut parum a l'is suum auius auertere
sentiret easque sensus sinistra rex ac tē-
por' varietate extingui cognosceret ne
ipsoy studioy ver' illa gl'ia deficeret in
Italiā nauigauit clarissimūque et cele-
berrimā urbē Florētiā applicuit: do-
ctissimis hoib': optimisq; studiis af-
fluentē: nōnullasq; et Italie ptes sum-
ma oium expectatione et diuinis ppe-
laudib' adiit: ubi et si q̄ plurimos ma-
gnitudine ingeny et industrie viros ex-
cellētes esse itelligeret: nullū tñ v' mi-
nimū absq; nostris l'is inexcussum
reliq̄t. Quas paulopost ciuitates euz
grece discipline tñ optimis artibus
summisq; vtutib' ita ornauit ac insti-
tuit ut et peritos et bonos viros p̄mul-
tos efficeret: adeo ut non p̄sentia mo-
do. sed futura etiā secula igentis suo
nomini gr̄as: nisi ingratissima fuerit
referrent. Nōnulla enim que preterit-
orum hominum: aut negligētia aut
aliqua alia culpa ex veteribus anna-
libus nostris ac codicibus exciderit
Caroli industria ad lucem redierunt
Hoc etiam concedi posse arbitror q̄
ex his litteris per multum incremen-
ti auxilij et facultatis: nostris studiis
additum sit. Quamplura Platonis
ac Plutarchi monumenta Bemo-
sthenis reliquorumque viroꝝ illu-
strium libri nostrorum excellentissi-
morum hominum atq; grecoꝝum ge-
sta apud nos velut antea latuissent.
nisi tantum Charoli beneficium no-
stris hominibus grecarum litterarū
scientiam: studiumque suassisset. Sz vt
hec et vobis: et toti orbi nota preter-
eam nō ne iter naturalis hystorie ac

Litteraliter pronunciandi

philosophie princeps Carolus annu-
meratus est. Quē enī ip̄sus grauiſſi-
mas ſnias audio: ip̄ſū illū medi⁹ ſidi-
us galiū quem apud Latonez maio-
re legi viſus ſū videre quē in ſtudio
celi metiendi: atq; terre ipſe Lato pe-
ne emoui videbat. Qualis in rerū di-
uinarum cognitione fuerit. quē me-
thaphiſicē greci appellāt. vir grauiſſi-
mus ſacrarūq; litterarū princeps ma-
ximus Ioannes Fabrianus teſtis ē:
qui cuq; Carolo quattuor z viginti q̄
ſtiones ſoluendas poſuiſſet nullo p̄-
id tēpus ſtudio p̄cedēte nullis tūc
perlectis codicibus: dina quaſi ſnia
ac grauitate diſcuſſit: nec abſq; ma-
xima piūſſimoz hominū aſtantium
admiraſiōe: ac laude. Eloquentiā ve-
ro eius admirari magis q̄ laudare
cogor. viri doctiſſimi. Cuius dicen-
di ac ſcribendi. vi: ex his que apud
nos ſcripta extant: percipimus z in
ea maxime vtriuſq; rome laudatōe:
quam l̄ſis grecis editam imperatori
miſit. In quo in auditū hoīs igeniūz
incredibilis verborū vbertas ſuiarū
copia nō vt ex arte confecta. ſed ve-
lut diuino quodā ore prolata ſint p̄-
legūtur. At ne qd ſtudioſo homine
dignū: ipſius igenſū denegaſſet: agri-
colendi ſcia z voluptate mirifice af-
ſiciebatur. Qua Latonis ſentētia: ad
ſapientis vitā proxime videtur acce-
di. z vtrillī ſeni optimo ac ſapienti
viſum eſt. nulla beatiōz vita eſſe po-
teſt neq; ſolū officio q̄ hominū ḡnī
vniuerſo cultura agroꝝ eſt ſalutaris
ſed etiam delectatione: z ſaturitate
copioꝝ rep̄ oīūz q̄ ad victū hoīūz z
ad cultū deoꝝ p̄tinēt q̄dā i ea reſolū-
tiam Carolus adhibuit omitto que
ex ſparſis ſeminib⁹ generātur piatū:
ſiluiam: ceteraq; que abſq; alicuius
opere. terra largitur. Tranſeo pecu-
des z apū examina hortos penſiles
p̄tereō: quos ſuo ingenio ſuis ma-
nibus ſtruxerat. cupreſſus; oīūmq;

arborū ordines. Quibus in rebus
neminē ſibi vnq̄ vlla etas antepōet.
Qua ſortitudine qbus morib⁹ ſuaꝝ
oīm etateꝝ geſſerit dicere p̄termit-
tam: quoniam ex his que paulo ante
cōmemorauī quum in hoc tam cō-
muni p̄ſtantiſſimoz hoīū concur-
ſu atq; frequentia neminē eſſe videā
qui non ſit vnus viri deſiderio ſulq;
ſuneris pietate vehementer affectus
Que quamquā ita ſint humaniſſi-
me princeps iniquū tum eſſe ducebā
vt ego: qui ciuis optimos omni ſem-
per laudationis officio p̄ſequēdos
eſſe putarim: hoc tam egregium ho-
neſtūmq; laudandi munus recuſa-
rem ab his ad me delatum quoz
benuoletiam z auctoritatem meo
de me iudicio p̄ferendam arbitra-
rer. Bolebam p̄tereā Patres am-
pliſſimi z indignum eſſe cenſebam.
nobiſſimorum ſunerū laudes: in
hac poſſimū: vrbe: tantū humani-
tatis: ac eloquentie ſtudio aſſluentie
ab externis hoīb⁹ vſurpari: quum
id z maximis z optimis ciuib⁹ quos
omne pro patria officiū explere de-
cet piſca laudabiliq; cōſuetudine cō-
cedi ſoleret. Ego vero cum nec inge-
nium nec eloquentiā: nec etatem de-
niq; meā parem huic loco auctori-
tem p̄ſtare poſſe conſidā: oīm ſpem
meam atq; cōſiliū humaniſſime prin-
ceps in te locauī. Soles enim p̄ in-
nata tibi manſuetudine cū de laude
citiū tuorum agitur z eoꝝ maxime
q̄ de repu. bñ meriti ſunt. aures tuas
icredibili quadā attentioe p̄ſtare:
vos quoq; patres optimi: qui huius
ſuneris decorādi: cauſa tāto ſtudio:
tanta inuſitata frequentia conueni-
ſtis: omiſſo dolore: aures iā veſtras
accomodate his laudibus quas de
vita: de ingenio: de virtute: de gloria
huius p̄ſtantiſſimi noſtri ciuis dic-
turi ſumus. Que cū quanta ſint me-
cum conſiderare: vererereq; ne maxi-

Sermones funebres.

marū rerum vbertas ofonis modū
excederet: statui ea tantū: que vestra
expectatione: aut huius funeris am/
plitudine digna eēnt: breuiter ofone
cōplecti. Nō dicā de huius in qua na/
tus est: ciuitatis gloria: et splendore
que rerum a se gestarum magnitudi/
ne: incomparabili diuturnitate liber/
tatis: prestātia ciuiū. et nouitate qua/
dā ac situs oportūitate: vix vlla lan/
de digne ornari posset. Non dicā de
antiqua: patriciāq; familia sua: que
tot egregios ciues edidit: ut nō satis
cōstituerim plus ne illa hūc ciuitati.
an hec ciuitas sibi splendoris attule/
rit. Nō dicā d iustissio ac fortissimo
viro Petro zeno patre suo: quo ne/
scio an qsq; eorū quos vnq; vidim⁹
aut audiuius aut legimus: glorio/
sius morte obierit. Qui classis Im/
perator aduersus Morbassanum
xpiane religionis crudelissimū ho/
stem: vna p deo immortalis: pro pa/
tria: pro socijs pro amicis: pro sua
deniq; dignitate tuenda acerime di/
micādo: ad smirnas cecidit: vt vna
morte oē gloriofum facinus: vno fa/
cinoze oēm gloriofā mortē pariter
fit amplexus: Nō dicam deniq; de li/
beris: nō de necessarijs: nō de amicis
q; quales in eū fuerint ex eorū lachry/
mis et meroze: cognoscate. Sunt
alia his maiora Caroli nostri orna/
menta. Quia. n. vt a vita incipia: nō
vere miretur preclara ois etatis sue
institutionē: qua nihil aliud prsus:
quā aditū ad summā gloriā quesisse
visus est. Prīmū enī pueritie sue par/
tem: mortuo patre lris erudiendaz
ornandazq; putauit a quibus quic/
qd ocij et intermissionis dabatur:
non ad ignauiaz: aut luxum: sed p/
tem ad corporis: armorūq; exercita/
tionem: aliquid et opere munice: ac
fidibus accommodauit vt principem
grece Themistoclem: cui forte in ol/
gloria par fuisset: in hac laudatissi

ma parte superaret. O liberalem in/
stitutionem et preclara humane vite
fundamenta quibus athene ille of/
um artium inuentrices neq; plura
neq; meliora potuerunt excogitare.
Itaq; vt primū ex ludo: atq; his pue/
rilibus erudimentis excessit vt illu/
strē aliquē ocij sui fructum ex nego/
cio vendicaret. in militiam cōfestiz
pfectus est. In qua quum ingenio:
viribus fortitudine ceteris facile p/
stitisset: ad pontificem maximū ex/
pectatus adolescēs concessit: a quo
dignitatem quādam apud patras
etate sua longe amplioze est assecu/
tus. Pulcherrimū profecto iudiciū
et maximo pontifice dignū: qui eū
adolefcentem moribus et disciplina
egregie peditū cognouisset: nō virtu/
tem annis sed annos virtute meuen/
dos esse putauit. Patras ergo trai/
ciens cū difficilimas pacis et belli/
res: cū consilio. tū opera et imperio
ministraffet: in varias deinde terraz
regiones enauigauit: tūz orbis vlsē/
di studio quod plerosq; sūmos et vi/
ros et Phos fecisse legimus: tū etiaz
vt nauigalis rei vlsiplinā: qua potis/
simū vnusquisq; reffectus inter mor/
tales valere plurimū iudicatur: lon/
ga exercitatione teneret. his artibus
peditus cū in patriā in summa rez
ac tēpoz difficultate venisset: apud
patriciū ordinē: et senatum amplissi/
mis honoribus: et magistratibus cō/
tinuo est donatus. In qbus tantum
fortitudinis atq; constantie: tantūz
consilij ac prudentie declarauit. vt
expectationez oim que de se maxi/
ma erat clarissimis reb⁹ terra mari/
q; gestis facillime superarit. Quarū
cum maxima fama celebrata esset
pleriq; illum potentissimi reges desi/
derabant. Aliqui vero apud se ha/
buerant his tamen annis. Quibus
nostra respublica. cum tranquill/
tate et ocio tem prestantissimorum

Litteraliter pronunciandi

hominum copia. quam plurimum
semp excelluit fruebatur. Quid ve-
ro demum is graui iam etate conse-
ctus. cum a republica cui omnem
ferme vite sue fructum: et agendo et
consulendo prestiterat: in ocium se
contulisse: quid inq̃ suo ingenio: sua
virtute: sua gloria dignius: aut face-
re: aut excogitare potuerat quā sen-
um suum inumeris laboribus: lon-
ga vigilia crebra nauigatione: assi-
dua militia varijs fortune casibus:
ac periculis iam defessum suauissi-
mis et honestissimis litterarū studijs
cōfouere. Sicut Solonem. Latonez
Lucullum multosq̃ clarissimos vi-
ros senectutem suam soliros laxare
legimus: in his tamen studijs: Hinc
noster ita modeste versatus est ut cū
nullam iocundiorē voluptatez ha-
beret in vita: nunquam tamen: neq̃
patrie neq̃ amicis puato consilio
defuit. Quo pacto omni sue vite aut
prudētius: aut pulchrius potuisset
consulere: q̃ cum probe ocioz ad ne-
gociā retulisset ita perfecte vtrumq̃
cōplexus est ut ex eis maximas virtu-
tes et amplissimam fuerit gloriā
consecutus. quid honestius ex ocio
socrates. quid ex negotio clari⁹ ale-
xan. quesisse potuerat: hec itaq̃ quā
p̃maxima sint patres optimi existi-
mo tamen ab his qui prestantissimū
hunc hominem cognouerunt hand
minus diuinum illud ingenium lau-
dari de quo cum hoc mihi loco di-
cendum sit lector. In primis huma-
nissime princeps que apud te dico: q̃
id cogitāde potius q̃ verbis equa-
re posse intelligis. Scis enim quan-
ta ingenij celeritate vixerit: quan-
tam in perspicendis rebus facilita-
tem habuerit qui non discere: sed re-
minisci: nō apprehendere: sed tenuis-
se prius: omnia visus est. An forte
poterat ingenia illud rerum sub li-
mitate. superari an varietate confun-

di. An multitudine obiri: Dicam p-
secto illustrissime princeps. dicam
que te sentire non dubito: neminem
facile potuisse: aut in rebus altis su-
blimius: aut in diuersis perfectius:
aut in multis copiosius dicere. atq̃
ornatius. Legimus plerosq̃ sum-
mos viros eximia ingenij magni-
tudine floruisse. sed eam tamen et
numero rerum et propueteate qua-
dam fuisse finitam: qui non in om-
nibus sed in quibusdam tantum ar-
tibus excellere potuerunt: hunc au-
tem prius nescio. ad quem pu-
mum ingenij vsum natura genue-
rit: cum singulis in rebus. non aer-
satus. sed genitus esse videretur.
Nil minus tamen ex ea ingenij faci-
litate. studij et vigilarum in cogno-
scendis rebus adhibuit. At quantū
ceteris: aut ludis: aut spectaculis aut
eiusmodi voluptatib⁹. ad corporis
aiq̃ requiem temporis cōcedere so-
lent totum id Læolus ad relaxan-
dos publicos honores incondissi-
mis litterarum studijs confere-
bat. Maximus fuit in eo colendi in-
genij ardor: et vehemens optima-
rum artium studium. Multos ille
eruditissimos ac summos viros ho-
spitalitate donauit. Multos prete-
rea singulari quadam cognitio-
ne: ac amicitia dignos fecit. Quo
enim. vt alios omittam: studio: qua
humanitate Antonium massanum
eloquentissimam et integrum ho-
minum ac diuinarum artium erudi-
tissimum coluit. Quanto amore ac
vsu Suarinum nostrum grece. ac la-
tine lingue peritissimum complexus
est. Non Lisander Archylocum.
non Athenodorum Lato: non luc-
ius anthiocum maiori consuetudi-
nis ac humanitatis officio prosecuti
sunt. Vides sanē vir sapiens quan-
tum ad gloriā: atque laudem
hec litterarum ornamenta cōducāt

Sermones funebres.

Quarum quum philosophia potissimum ac oratorium munus: tunc ad bene beateque vivendum: tum ad publicam hominum utilitatem conferre intellexit non quantum occupatissimo viro et in quotidiana maximarum rerum varietate versato: sed quantum aut philosopho aut oratori par fuerat in his est artibus assuetus. Quid enim illam sublime philosophie cognitionem extollat: Quid illud dicendi usum ac ratione edisseram: Testis es tu Illustrissime princeps: vosque patres conscripti quod sepe cum in senatum rogati convenissent suavisissima illam voce gravissimasque sententias maxima semper cum admiratione audivistis. Testis est Romana curia: que hunc ipsum quattuor et decem annos orantem summo studio laudavit. Testis est Italia Testis est grecia. Testis est gallia: Testis est britania. In quibus sepe cum altissimas causas gravissima oratione posuisset. singularem semper dicendi palmam omnium doctissimorum hominum iudicio est consecutus. Quid illam rei militaris disciplinam laudem. Nullum est tam novum: tam inauditum bellorum genus quod illi cum nostra: tum etiam aliarum gentium fortuna ignotum fuerit. Quid divinas et humanas leges commemorare: Quid patrias consuetudines: Quid iura gentium. Quid varias hominum naturas. Quid situm orbis: quid ipsam prope omnium rerum ac artium cognitionem. Que omnia ipse Carolus ita egregie tenuit: ut vix credibile sit aut a multis hominibus una etate: aut a multis etatibus ab uno homine tolli potuisse. Quo vero patet: hec sine singulari ac pene divina memoria fieri poterant: Lucium Iulium maxima rerum recordatione viguisse legimus: maiori tamen verborum potentiam. hic vero non solum: cum miro quodam modo utrisque excelleret: nec multitudine imple-

ri nec eius memoria temporis diuturnitate exhaustiri poterat. Itaque cum eius ingenium tantaque celeritate: facilitate amplitudine tanto studio: et industria: tot rerum et artium cognitione ornatum esset: hoc tamen amplioris laude dignum arbitror: quod hec ipsa non nisi ad virtutem accommodanda esse existimavit. Ita enim dum viveret sentiebat sine virtute nihil esse in vita magnopere expectandum. Contra vero propter virtutem: extremos cruciat: dolores: pericula mortis: et ipsam denique mortem forti animo esse tollerandam. Cur ita: Quia cum de animorum immortalitate religiose sentiret: nemini aditum in celum patere posse arbitrabatur: nisi ei qui virtutem in primis constantissime coluisset. Que cum non solum nostre sed pulcorum quoque philosophorum religio: consentanea sint quo in loco constitutus esse credemus eum: qui tot tantisque virtutum predicto ornamento et vita discessit. Quas eadem si ut a me institutus erat singulas recedere coterenda: scio profecto hac mea voce ipsamque diem meum in laudibus defecturam. Quare humanissime princeps in dicendo mihi hi modus habendus est ut tanti viri virtutes penitus laudatione non careant: et ego hac tua benigna facilitate audiendi longius abuti non arbitror: atque ut a publicis rebus inuitius sumam: penultimum Januense bellum omnium perniciosissimum: que vix hec nostra civitas gessit innumeras hominum viri virtutes efferre potest. Nam cum in armis se per aut legatus: aut imperator terra marique fuisset: quod fuit illud in dubijs rebus consilium: quatenus in difficultate laborum: que in piculis fortitudo: que celeritas in conficiendo: que industria in explorando: que tolerantia in agendo. Maximas in eo bello opes effudit: vulnera suscepit: oculum amisit hostes perseguit: intestinos mercenarios multum solus ipse compressit: et Scipionis ex-

Litteraliter pronunciandi.

plo cum littoia nostra vndiqz hosti-
lium armorum fragore sonarent: in
Januenses fines cum classe inuectus
plurima diripuit incendit atqz vasta-
uit q ante illum nemo non dico non
fecerat: sed neqz excogitauerat qui-
dem. Bichione vero illi⁹ vulgatissi-
me navis expugnatione ptereo mul-
tasqz res eo bello clarissime gestas
quas Karolus iste ad lenandas no-
stras calamitates quas nō sine ani-
mi perturbatione audire nō posse ar-
bitror: iuste fortiter cōstanterqz de-
claravit. Vidisti enim hec omnia for-
tissime princeps qui in his ipsis peri-
culis summa cū laude quottidie ver-
sabar: viderūt hec plurimi vestroz
patres clarissimi: quorum opera &
cōsilio in gentem reipublice expecta-
tionem atqz victoriam dedit. Uide-
runt hec hostes ipsi q nescio huius ne-
ornatissimi viri virtutē maiori odio
an admiratōe psecuti sint. Sed quid
ego antiqua cōmemoro. Enses ve-
stri adhuc hostili cruore rubent ex
ea victoria quā postremo ex Januē-
si classe apud ianuā glorioissime re-
tulistis: quum id quoqz bellum eius
imperio prudētia virtute sup̄tū admi-
nistratum atqz confectus fuerit: vbi
tm superiores clarissimasqz virtutes
superavit: quātū & etate & quottidia-
na armorum & maximarū rerū exer-
citatione sibi vēdicasse par fuit. Vi-
deo hic egregie sue virtutis testes ple-
rosqz nobilissimos cives nostros q
in ea expeditiōe fuerūt. In p̄misqz iu-
stissimū ac optimū viz Leonardum
Mocenico fratrē tuū: q legat⁹ cū ali-
quot triremibus haud mediocrē in
ea pugna est laudem assecut⁹. Taceo
reliquis amplissimas Venetoz eta-
te sua victorias: quib⁹ quantū momē-
ti sua vir⁹ p̄sentia qz p̄stiterit hoc
loco ptereo. Nā id sicuti a vobis:
ita vniuersa pene Italia celebratum
est ampliozem dicendi locū desidera-

re videtur. Quod si karoli virtutes
singulatim poti⁹ enumerare q colle-
ctas breuiter attingere instituissem:
qua verborū copia quoue splendore
orationis res ille cōplecti possent: q̄s
decē annis apud Mediolani ducem
omniū cum laude & admiratōe ges-
sisse cōstat. Nā pretor vrbani: confi-
lijqz socius legatus ac pretor plerūqz
in p̄uincijs cum fuisset in his est tā ca-
ste & integre tā fortiter strenueqz ver-
satus: vt ip̄i ducis grauissimi viri sē-
tentia: summā rez gloriā nācisci me-
reretur. Nō ita qz minorē sibi gloriā
vēdicauit virtute p̄pria q militū ad-
iūmēto. Cui enī est p̄fecto nostroz
memoriam hominum his virtutib⁹
quas karolus p̄uat⁹ exercuit fortitu-
dine: patiētia: grauitate: cōsilio: libe-
ralitate: que in hoc vno & p̄fecte & co-
piose niterūt. Itaqz quos triūphos
humanissime p̄nceps suis victorijs
quas coronas suis vulneribus quas
statuas suis virtutibus decernemus
Sed cum hec p̄isca virtutum in si-
gna ac monumenta exoleuerint tā
nullum: sua vita: suo ingenio: sua
virtute dignum fructus putabimus
nisi gloriā ipsam: atqz laudē: qua ni-
hil homini pulchrius: in hoc morta-
lium cursu potest excogitari. & si glo-
riam existimas celebrem ac pronul-
gatam hominū opinionē: que a pu-
blicis virtutū meritis emanauit: nil
video huic viro ad summā gloriā
defuisse. Cum is in amplissima Vene-
torum republica omnes ferme quas
poterat dignitates ante habnerit q
voluerit ante tenuerit q̄ quesierit: &
vt de imperijs & magistratib⁹ taceas
quos ille sepe domi & foris pace ac
bello terra mariqz gessit illō patrie
ordis de illo iudiciū fuit q edē sancti
marci quē maxime ex superis opti-
mum semp patronū hec ciuitas sen-
sit sue cure fideiqz cōmissit euz ex eo
loco illustrissime p̄nceps in hac sum

Sermones funebres

nja toti' iperij nostri arce fuerit col-
locatus. Id aut cum et domi et pau-
lo ante senectutē suā obrigerit ei-
num forte adoleſcētia maximis ho-
noribus caruit. Bellum atrox qđ cū
finitimis gessit: hic quintus et vigeſi-
mum vite annum agens suo ductu
atq; auspicijs ministravit. Quanta
vero apud Joānem Galeatius De-
diolani ducē eius: fuit opinio: qđ cu-
ppe oia illustria mundi ingenta col-
legisset: nō tamē satis habuisse credi-
dit: nisi hūc ipsū et habuisset et collo-
casset imprimis. Regem vō cyprius
vsq; adeo hunc ipsū p̄basse scim': et
quantū sui regni incolumitatez atq;
salutem tanti p̄fecto eum existima-
rit. Fortunaz vero qđ ignorat id sibi
glorie tribuisse: quod paucis vnq; cō-
cessit: que cū bellicis p̄cipue in rebus
varietatē soleat atq; incōstantiā de-
clarare nullū tamē cum karolus se-
pius cōfixisset aut aduersus aut non
felice pugne exitū reportauit. qđ nam
igitur amplior glorie maiestas qđ cla-
rior splendor huic viro addijci pote-
rat qđ amplissima Venetoz republi-
ca: qđ ap̄porētissimos reges: et p̄p̄os
qđ apud deniq; fortunā ipaz et domi et
foris terra et mari tantū glorie tātnz
laudis habuit: vt eius vitā laudēt om-
nes ingenti mirentur virtutes sūma
celebratiōe colant. Facit hoc patres
amplissimi: vt nostrā iacturaz ac ei-
interitus min' molesto animo p̄fera-
mus qui vitā omni genere laudis ac
cumulataz p̄mo et octogesimo etatis
anno dimisit quo numero enī in se
omnē p̄or: sus p̄fectionē conductam
teneat: eos qui p̄functi erant diuini-
tatem quadaz assecutos putauit an-
tiquitas: que enī ita sint illustrissime
p̄nceps iaz lachrymas atq; merorez
qbus hoc celebratissimū fan' deco-
ratum est dimittēdus eē cenſeo. neq;
tam meſtos eē oportet suo discessū qđ
letos ea p̄ſentia qua olim duz vi-

neret locū diffime fruebamur. Nam
posteri homines. Ad quos celebris tā-
tarum reruz fama defluerit beatos
nos appellabunt: qui hunc diuinum
hominē his nostris oculis itueri po-
tuissemus. In p̄mis itaq; tu petre opti-
me dimissis lachrymis id solū vide-
as: quo mō paternā gloriāz heredi-
tario tibi iure relicta possideas: nos
vero reb' tota citeriori gallia a se cla-
rissime gestis testes sum'. Dēs sere ei-
etatis impatores sopauit: sibi tū ipse
cessisse visus est: quū in cumanas al-
pes p̄fectus cū parua ad modū mili-
tum manu ferocissima et vi et armis
ante indomitā multitudinē: comita-
te et cōsilio sibi cōciliavit. Quot ibi
militum legiones trucidate fuerant.
quot exercitus deleti: quot duces ce-
si. Nō ferro nō virib' nō acierum cō-
flictu gēs ea cū animoz imanitate: tū
difficultate locoz debellari poterat.
Sed nouo quodā et inusitato bellan-
di genere. i. auctoritate humanitate
clementia affabilitate comitate elo-
quentia Carolus inuictas vires et
agrestes animos vicit domuit atq;
subegit vt qđ maximis impatoribus
in prudentia et fortitudine par fuis-
set his quoq; artibus enee illi p̄stan-
tissimo homini nō succūberet. o dec-
etatis huius et clarissimū seculi no-
stri lumē qđ tibi inter tot tātaq; aut
nature aut studiū aut fortune orna-
mēta datum erat qđ nō ad cōmunes
omniū salutē tibi datū esse arbitrare-
ris. quoad enim gerēdaz rerum ad-
iamēta sibi etas cōcessit haud magis
sibi p̄ſi: qđ sue glorie ac hominū com-
modis viuere sese putabat. Septua-
gesimum enī iaz natus annū. cum
cyprium traiecisset: qđ antea gestarū
reꝝ argumētū erat: quez ibi virtutis
sue vñ expressit. nā vt ea omittā que
ad mores hominū ac ei' regni digni-
tatem amplitudinēq; tuendā insitu-
it: quāta est eo bello laudē assecut'.

Litteraliter pronunciandi

quod ab rege se duce cum Januensis actum est. Cum enim hostium insultu res cyprae in maximum discrimen venissent. Carolus et copijs et belloz machinis longe inferior: fortissimos hostes breui mora convertit in fugam et regem ac regnum ipsum summo periculo liberavit. digna certe senectus: quam talis adolescens praecessit. Multa enim apud patres et militari: et publica virtute adolescens gessit quod sicut eterna sunt memoria digna ita et hac temporis angustia longe ampliora sunt: quod si quis forte putaret eum aut trepidum militem: aut pauperem impatorem fuisse: nudatum Carolum aspiciat cum difficile cognitu sit: plura ne membra: an vulnera in corpore suo habuerit. Habeo praeterea multa clarissime princeps quod si tempus et dignitas tua prestaret: in medium asserere possis. Nec ea impatoria aut militari tamen: sed privata etiam domesticarum virtute cōsecta. Quis enim ut ex eis hoc unum attingas et ad fidem eam magnitudinem liberalitatem non magnificat cum adolescens adhuc patris sine illa opulentiissima dignitate sponte se abdicasset. ut cum Apulo milite duello de vita certaret. Non enim maximus labor fide non periculum fortitudinem non expectata paupertas liberalitatem suam extinguere potuit. Quam vero humanitate: quam clementia in ciues in necessarios in amicos fuisse credimus. qui apulum istum iure belli sibi captivum datum cōsestum libertate donavit. Quod si. C. Caesaris clementia tantis laudibus celebrata: vicisse victoriam dicis quod ciues suos: et eos praestantissimos quidem viros et optime de republica meritos non libertati sed patrie restituisset quo nouo: quo inusitato laudandi genere hac singulari virtutem cōplete mur: quia externum hostes: nec eum certe probum hominem aut nostra de republica bene meritum et vita et libertate donatur: aut patres amplissimi

quibus Caroli nostri nomen et suarum virtutum imago relicta est. Summo studio ac vigilantia niti decet ut eius nomen nostris laudibus celebratum eternum immortaleque faciamus: et diuinam virtutum suarum imaginem non statuis modo aut picturis. Sed imitatione quoque accipere declaremus. Oratio funebis communis pro quo cumque comite. Fratris Gregorij buta. Sermo. viij.

Quum eē

videbas. venerandissime antistite: ut quod superioris comitis nostri integritatem noueras: grauissima tua copiosaque oratione mestissimum eius funus deponere: reque praesentis tuas ad rem condicibiliorum. id est ad sacratissimam celebrationem detulisti sapientius: tamen non sum ille: qui in flexis humeris tantum onus pati possim: tamen quia tua spectabiliumque rethoriarum auctoritate in eo iudicio preferenda esse duxerim: hoc munus ad me delatum non sum ausus recusare. Nihil est autem ornatissimum. Pro quo spectatissimi hominis gloriam amplitudinem integritatem ex me audire cupiatis. Quis enim est tanti ingenij qui britannicorum preclarissime res gestas confidat posse memoriter numerare. Nulla quidem est regio oraque nulla terrarum de qua maritimo stramine certamine non britannica domus triumpharit. Multa hic possem commemorare quae ab insigni Ludouico patre et vrbana militaribus rebus suae clementiae pumario fortiter et sapienter sunt gesta nisi maximarum rerum vbertas orationis nostrae modum excederet: tantoque honori succuberet virtus: cui difficilius esset exitum quam principium inuenire. Quis est qui nesciat quod optime Ioannes britannicus ei? fuit

Sermones funebres

Uus de florentissima Buxianorum
rep. merit^o fuerit: que sua mirabili sa-
pientia extiterit diuissime gubernata:
auctoritate ornata fortitudine au-
cta. Tandē nequa i re laus buxiana a
Romana virtute excederet: is pro
sociorū salute: plerisque vulnerib⁹ ma-
gnanime cōfossus est. O animū excel-
lentissimū: o viri memoria: colēdum
sempiterna: quib⁹ fort^{is} nihil glorio-
sius nihil diuinius ēē duxerit q^{uam} de ea
rep. a qua ortus educationē innume-
rabiliq^{ue} ornāmēta susceperat: nedū
in finitis laborib⁹: sed et suo glorio-
sissimo obitu bñ mereri. Accedit in-
super hoc loco cōmemorāndus illustri-
Andreas buxian^{us}: cuius excellētis-
simas victorias quib⁹ sedos indos
pthos mariaq^{ue}: terrasq^{ue} q^{ue} sepiissime
debellaui. Si. **M.** Tullius eloquen-
tie maximū et vnicū exēplar sua ora-
tione cōplecti veller sub tāto onere p-
fecto deficeret. Idcirco nihil est am-
plissimū. p. q^{uod} mihi verear haud con-
cessum iri: sita ardua videbar p^{ro}uinci-
am subterfugisse et eo potissimū: q^{uod}
hec vobis sūt p^{re}ceteris notiora q^{uam} suis
p^{re}clarissimis triūphis sepe numero in-
terfuisistis: et ita interfuisistis vt p^{ro}batissi-
me ei^{us} testimonio p^{ro}sepe barbar^{us} po-
pulus: pace aliorū dixerim: plurimū
illi victorie p^{ro}tulerit. hic erat q^{ui} ea vos
cōplectebat humanitate vt nō impe-
ratorē vestrū: sed clemētissimū p^{ro}fem
cōseruaretis. Quātū vō Andreas h^{ic}
noster: cui^{us} grā hec a me dicta sūt sub
tāto p^{ro}ie tātisq^{ue} fratrib⁹ educatus bel-
licis institutis floruerit argumēto sūt
maxia acerrimaq^{ue} certamina. buxiana
nāq^{ue} respu. et tot clarissimorū hoīū
nūero p^{ro}stantiorē habuit neminē: cui
accumulandū distribuēdūq^{ue} exerci-
tum credidisset. Incredibilis fuit in
hoc hoīe fissa in edie calorū frigorū
vigiliarū tollerātia euz a ventorū tem-
pestatibus eiect^{us} biennio ab hostib⁹
crudelissime detētus est. Nullū armo

rum genus equitādī nauigandi vsq^{ue}
istū p^{ro}terit. Quanta diu immortales
vlus est egitate in cunctis magistrati-
bus quos cū domitum solum amplis-
simos semp exercuit. Nemo est q^{ui} vn-
quā a iusticie tramite p^{ro}cio amore mi-
nisq^{ue} deflexerit. Urbes quidē oēs: q^{ue}
bus ille clementissime p^{ro}fuit ei^{us} p^{ro}u-
dētia cognouerunt industriā ad mira-
te sūt sanctitatē predicarūt. Nulla mē-
tis acies ignoret q^{uod} nō tm ante ocu-
los posita cerneret: s^{ed} et q^{ue} futura eēnt
tanq^{uam} p^{re}sētia intueret. Quis vnquā
sub purpureo ambitiosoq^{ue} ornāmē-
to religiosiorē vix cōspexit. Qui indi-
gnū facinus arbitrabat: quicq^{ue} omit-
tere officij q^{uod} ad religiosissimū dei
cultū p^{ro}traheret. Qm̄ igit^{ur} hi et alijs in-
merabilib⁹ ornāmētis: q^{ui} si a me or-
dine essent cōmendāda nec ingeniū
mihi nec mēs sufficeret insignē vestrā
familiā et clarissimū genitorē p^{ro}ditos
viderim^{us}: nihil est q^{uod} vos filij dignissi-
mi tāto patre tuq^{ue} in p^{ro}mie Joannes
optime generosq^{ue} adolescēs fortu-
nā vestrā deploretis. Cōprimēde autē
a vobis sūt lachryme: q^{uod} mulieb^{is}
anim^{us} potissimū declarat: nec specta-
tissimū genitorē in p^{ro}ntia mortuum
s^{ed} vere viuere existimetis. Qui ita ho-
die ex hac vita decessit vt ad vitā ac-
cederet. Ducsq^{ue} enim mortali car-
ne velati vinctulis detinebat: vñ pa-
ter vester hodie ex misera mōdi dul-
cedine ad trāquilissimā sedē enasit.
Adiūcite oculos ad hūc clemētissimū p^{ro}-
sulē spectatissimū p^{ro}fectū magnificos
rhetores ciuesq^{ue} ornatissimos q^{ui} p^{ro} sua
fide et parentis vestri in se beniuolē-
tia singulari: more vestro nequeunt
non dolere: verum immortalī poti-
us deo gratias agite: qui felicissimū
genitorem vestrum ex mundanis flu-
ctuationibus ad tutissimum portum
renocauit: vbi pro suarū virtutum
meritis euo cum electis fruitur sem-
piterno. Dixi.

Litteraliter pronuntiandi

Oratio fanebris cōis fratris Gregorij Britānici.

Sermo nonus.

optimo vite statu collocetur.

Oratio fanebris pro muliere cōis fratris Gregorij Britānici.

Sermo. x.

Quantū

Quantū

fallaces: et caduce res
humane sint magnifici dñi ac viri pru-
dentissimi: quotidiani casus offen-
dunt et claro:ū hominū testant inte-
ritus. Nam qd precipue dicaz de ipso
summo Britānico: q vniversū cer-
tamen quondā vicit: Quid profuit
oibus mūdānis impare: sui tamen
nulla perfrui potestate. Quib' itaqz
nullis artib': nullis virtutib': nulla
vniqz potentia: mederi possumus.
Quo circa bene lingue latine ac: et
auctor maxim' Virgilius cōmone-
faciēs inq. Optima queqz dies mise-
ris mortalib' egris. Prima fugit su-
beunt morbi tristisqz senect'. Et la-
bor et dare rapit inclemētia mortis
Maximus et bene viuendi Magi-
ster Tullius inquit. Cedunt dies et
menses et anni nec preteritum tem-
pus vūquam reuertitur: nec quid
sequatur sciri potest. Et si longqua-
et externa memoro: tamen ea in pro-
posito assequar. dñm modo qbusptam
asseratur aliqua consolatio. Quod
si ipi clarissimi hoies coartare hūc
terminus mortis haud valere mul-
to respectu minus nos: q eorum cō-
paratione homunculi sum': qui si su-
is diuitijs: omniqz sua potentia quū
cursus mortalinz regerent provide-
re potuissent: ne morti oibus domi-
nāti subderent: haud quāqz credo:
facile obsecuti fuissent: quū itaqz leti
potestas ex necessitate pueniat: cur
igit dolem' egre qz ferim': quod ex
necessitate prestat: O felices: imo feli-
ciores: q moriunt tanta cum v̄tute:
vt memoria eorum in eternū viuat
atqz irrephehēbiliter moriendo in

bis ex instituto nature firma
sit moriēdi atqz ingenita lex duo ar-
bitror eē viri magni. qbus cū omni-
tū maxime xpiano hoie: hoc durum
mortis imperiū: equa mēte ferendū
est: atqz virtutis. atqz nature bñfi-
cio dat. Que mihi ita vndiqz in hoc
cōsolatorio genere dicēdi occurrūt:
vt ab his nō diuertere aio: nō ea lin-
gua tacere facultas sit: in excessu hui'
egregie matrone: quā quū fere nunc
pcepisset vitā: cō interitu cōmutasse.
egre tuli preptā mihi eē tpiis copiaz:
cōmēdationis sue: quo circa erit ne-
cesse: me succincte pcurrere in ei' cō-
mēdationis virtutib' morib': gestis:
qz p̄cipuis: multa qz cogar et certe
meritas laudes silētio p̄terire. Sua
gpe bñ instituta vita: et vulgata ma-
iorū suorum gloria: longiorē q̄ factu-
rus suz vborū campū deposcerēt. Ex
antiq̄ eni ac apprime nobili Britā. fa-
milia oriūda ē: iqua et educata et or-
nata ingenuis morib': quū in anis
nubilib' eēt: fame nobilitate: in cla-
ra emilioz familia m̄rimonio collo-
cata ē. Putauerūt qdē emiliū accessu-
rū ad suaz gloriā singulare et preci-
pū rei familiaris incrementū si hac
dñā sanguine et virtutib' clara libe-
ri forēt p̄creati. Putauerūt nec vana
spe suere delusi. Nā suscepit ex viro li-
beros: p̄ matrimoniali dignitate: re-
ligiose scēqz educatos: suis instituit
morib'. Sub viri tutela degēs: p̄di-
citie ornamēto Romana Lucretia
nō multū inferior: viro oribata p̄
le Hieronimiane: et Judith sancte ca-
stimonā: laudata qz facinora ē egre

Sermones funebres

giē psecuta. Et si mihi est pmissus le-
gibus ea audenter loq: qbus nec pu-
blica fama nec priuata fides obstitit
vltra sacra coniugalī officij vincu-
lum nō fallo: nec indigna creditu lo-
quar: tanta fuit predita castitate: mo-
destia: integritate: vt nō solū p roma-
norum more: veste psecratos focos
incolere z capitoline Iunonis pul-
uinarib' incubare: verū p religione
nostra: inter sacratos virginū cho-
ros cōsistere Iure maximo potuisset
Quippe hāc iuuenū hanc senū vna-
q3 omnīū voce laudari sentio. An-
ne quoq3 tunc hui' sue pudicitie per-
hibuit fere inuictū oibus animis ar-
gumentū: qū per inclementiaz z celi
malignitatē: mariti orbitatē subiit:
existens etate integra z forma insi-
gni. Eo ex tēpore: qd in longitudinē
qinquaginta annorūz crescit. ad hec
vsq3 suprema fata in viduato tho-
ro: viduali castitate vitam perduxit.
Cuius animatq3 scī ppositi pstan-
tia a me nusq3 ac nunq3 satis laudan-
da ea radice: eo desiderio nasci vide-
batur quo diuina pcepta: z futuraz i-
mortalitatē lōge ampliori aio: q̄ ista
oīa que cuncti cernim' peritura cō-
plectebat. Recte igit dicta Antoni-
na id enī nomē pti quid diuinū: par-
tim quendā mortalis felicitatis con-
temptū. per etymologiā significat:
vite nomē: z nomini fama: vbiq3 cō-
senties. Nō ergo indigne: sed p me-
ritis ē assecuta illā vocis celebritatē:
senat' ac plebis assensu q. s. inter hu-
ius vrbis pmarias matronas pnu-
merare. sane idoneū sue pbate vite
testimoniū: qd apud vōs ciues si non
maius fieri posset saltē noua cōme-
moratione illaz virtutū suarū: ipsa-
q3 testificatiōe opinionis mee restri-
cti animi dulci illa z cōsuetā recorda-
tione caperent. Sed qd dissonat ser-
mo incult' tāto splendore. Nec qdem
pūz īgeniū rei magnitudinē suffert

Unice virtutis lumine Latro pēdēs
in cruce cū xpō. Btā immortalitate cor-
ruscat: vnica virtutis actione: ange-
li sempiterna gloria decorant. Uno
hospitalis protectiōis bñficio Raab
meretrix. Salomoni Iudaice tribus
pncipi in matrimoniu iuncta ē: z sa-
crarū litteraz laude donata ppetuo,
Ac quāuis vticēsis Catonis Dispa-
nia: Epyros: Alchaia: Cielades insu-
le sint vberissimi testes cōtinētie: vna
tū Cypriace pecunie deportatio miz-
nec satis laudatū orte iā glorie eius
p̄buit incrementū. Quare nō ē mihi
cōsiliū ingredi exercitū illū tā variūz
tā imēsus bonorūz mox virtutū: z infi-
nitarū prope actionū pro xpō: p sua
pro p̄ximo salute habitariūz: qbus
quomō qualib' laudib' per q̄ verba
sim satisfactor: certe nō video. Sed
ne habear inuid' subitice q̄ nouerūt
cūcti: Antonina pietate clemētia: ali-
mosinis multiplicib': hysq3 sequen-
tib' xpī paupes fouit. Antonina: hu-
manitate: benignitate: frugalitate: i-
suas cōciues ornata tantā hoīs be-
nivolētiā sibi asciuerat. Antonina ti-
more religiosa: ceremoniaz nostraz
obseruatōe: veneratione in supos i-
mortales: cūq3 optimū maximū: ea
diligētia: ac grā versata ē: vt clariss-
mis et seminis potuerit eē ciuilis sa-
creq3 cōuersatiōis ac toti' vite ma-
tronalis exēplar. Abstinētia quoq3
data semper laudi mulierib': ac vite
parsimonia floruit. Qua factūz esse
existimari. tam longā etatē qnq3. s.
lxxx. annorū eā cū suis dulcissimis li-
beris cōuixisse. Quos dies ipse mo-
ralis phie pater: atq3 abstinētie: pre-
ceptor alopescensis Socrates mini-
me vidit: quez appollo dor' z phale-
rius xēmetrius: sexagenariūz obisse
referunt auctore laert'o. Potuit ita
q3 pater uenerāde petre: tuq3 ex eq-
stri ordie dignissime Thoma ad qd
primū noster sermo flectēdus ē: po-

[illegible]

h y

Sermones funebres.

In lugu

huius et tristi hac funeris:
 pōpa per oratur? Amplissimi Ma-
 gistrat' et ciues integerrimi: nescio
 quo sermone vel preclarā Britānico
 rñ domū tāta clade pēulsam vel hoc
 inopinato casu merentes aīos ve-
 stros releuare et consolari queā. Sē-
 tio eadem miserandū nri Joannis
 interitū lachrymis potius et lamen-
 tis: q̄ alicuius solatiū adminiculo p-
 sequendum. Sufficeret profecto ad
 ingeminandos luctus ciuē optimuz
 illustris familie non infimū dec': or-
 natissimos fratres integerrimā con-
 iugem etatis tenere dulces natos a-
 micorum propinquosq̄ leta cōfor-
 tia imatura nimis nece deseruisse. At
 vero horrendū mortis genus: quo
 extinctū cōspicim' vestra pia pecto-
 ra limentis dolorib' angit. Joannes
 nō in paterno thalamo: nō inter so-
 licita: suoz obsega: nō inter amaras
 fratrum: conlugis: ac natozū quere-
 las: nō inter pias amicorum lachry-
 mas non inter sanctas sacerdotum
 man' confectus senio vltimū effha-
 nit spūm: sed inter insanos fluctus:
 inter vndarū vortices vitalib' pre-
 clusis auris incolumē floridā collu-
 ctantē aiām exalauit. Sama mali ve-
 lox nuncia continuo domū clamo-
 rib' magnis incendit: et vniuersam
 urbem repente pculit. Flete ciues op-
 timi. Flete Britānici omnes. Flete
 cū amarissima genitrice tristes nati
 acerbam parentis vestri sortem nō
 parcant oculi lachrymis nō corda
 Bolorib'. Pro meo tamē erga vos
 officio proq̄ spēctata in reb' aduer-
 sis virtute vestra: q̄ varios hui' mun-
 di casus: vnica et immobili dei puidē-
 tia regi nō ambigit aīos vfos con-
 cussos ad altiora p virib' sustolle-

re conabor. Fidei nostre pletas: et re-
 cta rō persuadēt oē creature rōnalis
 bonū in xō optimo amplissima lar-
 gitate reservari: esseq̄ in hoib' diui-
 nū quoddā: quo et immortalitē atti-
 gere et bñtudinē valeant adipisci.
 Nec ea rōne terrarū incolam xō ho-
 minem constituit: vt perpetuo inter
 animātia bruta vitam degat: sed vt
 extremo clauso die: carnis vinculis
 absolutus pro virtutū suaruz merv-
 tis in celozū amplitudinē inter an-
 gelicos choros dei cōsortio perfruat.
 Quod pleriq̄ quum nō intelligant
 pudice religiose. honeste vite cōtem-
 ptiores sunt. Salūt. n. ad oēs car-
 nis illecebras spreto xō immorta-
 les sensus inclinare: q̄ suspicere fide-
 ra: et celestia bona suspirare. Proin-
 de varietati. multiplici. et amaritudi-
 ne plurima humana gaudia resper-
 sit xus: vt intelligant homines ni-
 hil esse in mundanis rebus tutum.
 nihil stabile nihil omnino persene-
 rans: sed omnia que sub sole sunt
 vanitati fore subiecta. Admonētur
 idētidem omnes: carnē vniuersaz
 dei manu claudi. proq̄ iustissime vo-
 luntatis sue placito cuncta disponi.
 Libeat parum per mundanos fast':
 terrenas opes: et humanas delicias i-
 tueri. libeat principum arces pala-
 tia diuitum: et inopum casas inspicere.
 libeat per vniuersam terrarū or-
 bem. diuersa mortalium studia: mē-
 tis oculo percurrere: et patebit satis
 gemitibus. anxietatibus. erumnisq̄
 cuncta compleri: et mille periculis:
 mille casibus. mille mortis specie-
 bus. vna eadem hora miserimam
 mortaliū vitā. in eternū mergi. vt. n.
 bti Pauli ēbis vtar piculis fluminū
 pt. latronū. p. ex gñe. p. ex gētib' p.
 in citate. p. i solitudine. p. i mari. p. i
 falsis srib': videbitis hūc fortūe sal-
 laciē blādis elatū fauorib' ad alta
 iustigia puolā. mox squalore carce

Litteraliter pronunciandi.

rum obitus: et capitis snia plectēdus
videbis cum auro et argēto cōplere
thesaurōs: nec aggregādis opib' mo-
dum ponere: mox iter miserādas ege-
statis angustias infelicē actuz vitaz
videbis illum membris incolumen
pulcherrimo innētutis flore pulcher-
rima iugis spe pulcherrima libero-
rum sobole amenissima voluptatum
ingressum prāta mox vel rapido flu-
mine: vel ancipiti gladio vel repētino
modo: vel inopinato casu indignatā
aiam paludib' stigūa xdisse p̄cipitē.
Tenet. n. vt btūs Job ingt tympanū
et cytharam: gaudēt ad tactū organi
ducūt in bonis dies suos: et in puncto
ad iserna descendunt. Nō admonet
dulcis natos: parēs clemētissim': nō
humanis fidere reb' non marcescen-
tem et instabilē mundū diligere: non
scelerib' addere: scelera: nec iter pec-
catorū sordes securos carpe somnos
Admonet itidē egissim' iudex semper
manu dei: ceruices mortaltū p̄mi et
omni loco: tēp. et vel negocio ardē-
tissimum ire diuine gladiū in p̄ctōn
interitū quibzari. Edocemur p̄inde
cōtinue p̄cepta dei inuolata lege custo-
dire: salubri pauore singulis horarū
momentis aduentuz expectantes dñi
ante tribunal xpi paratos aīos exhibe-
re. Ut enī saluator docet: estote pa-
rati: q̄ qua hora non. p. f. h. v. Et ite-
rum. Vigilate q̄ nescitis. d. neq. h.
Uex ad Jo. nostz redeūtes p̄solami-
ni iuicē ciues optimi in v̄bis istis Jo.
ea nece extinct' est quā viria tum sa-
pientia: ac iusticia: tum diuitiā: ac po-
testate magnis fallax mūdus sepe nu-
mero solet infligere: quā nihilomin'
clemētissimū: optimū egissimū: et om-
nipotentē deum ante tpa: eterno suo
cōsilio disposuisse credim'. Nec de sa-
lute ei' quēpiā desperare: aut sollicituz
esse v̄lim: qm̄ fm̄ diuinaz scriptura-
rum v̄rissima documēta sepe nume-
ro qui oīuz corda nouit tam iselici et

honēda morte mortale corp' plectit
vt immortalis spūs saluus fiat. Josias
optim' gladio cecidit. Sanctus p̄ha
leoni tradit. Nec tam granitactura
desolatam comum ampliori tristitia
absorberi sniam. Reuoluite Britāni
ci optimi v̄stroz maiorum annalia.
Recogitate viros amplissimos: qui
sapia pietate iustitia opib' ac potesta-
te v̄stram comū immortalī gloria illu-
strarunt: auxerūt: ampliarūt: post bel-
lo partos triumphos: post p̄meritas
comū laudes ad altas sedes trāsmear
se. Nec tñ in p̄sentia illastres egtes:
comites incliti: egregij doctores et vi-
ri itegerrimi desunt: qui tum familie
Britānicoz tum v̄bi Brixiane claris-
simum decus asserūt transiit Jo. ad
suos. Reliquit ornatissimos fratres
cara p̄paginis sue pignora in q̄bus
perpetuo et extinctus viuet. Nolite tā-
to fletu imortalem aiām: ad imorta-
les migrasse sedes condolere. Quin
potius per v̄tutum omnium studia et
opera pletatis: ac vite sanctimoniaz
gressus nostros ad itinera celestia et
nos dirigere laboremus. dixi.

Adio pro aliqua nobili muliere cō-
munis funerea fratris Gregorij buit.

Sermo.

xij.

m

Trime

wellē clarissime p̄tor. In
signisq̄ p̄fecte: p̄stātissimi viri optimi
q̄ ciues: vt et mihi dicere: et vobis au-
dire vacare: q̄te amplitudis: q̄te cla-
ritatis: q̄te p̄stātie tūc' hodierno die
p̄secuti sum': ostēderē: p̄sector vobis
si mō mihi tātis laudib' par oīo iue-
niri posset: hac matrona p̄maria: nec
p̄stātiorē: nec ḡnōsiorē altaz facile iue-
niri posse: seu maiorū suoz imagēs in-
spicere libeat: seu vite sue rōnes: quā
bus et se et familiam suam probe in-
struxerat. Idq̄ fateor non q̄ in tātū

h ij

Sermones funebres

masor laudib' istis agere tpa ceseaz
sed spectatissimo equestris ordia vi-
ro. d. n. x. n. z generoso huic cetui
filioz tanteqz turbe cognatoz z affi-
nium: tott deniqz ciuitati: que in tãta
calamitate mesta z lugubris pspicif
his pmi omnib' ignoscẽdũ esse mō
strarem: si se lachrymis tẽperare nō
possem: quum tante pbitatis tanteqz
excellẽtie semina amiserint. Deinde
cõsolationis potissimũ inuendũ esse
rõnẽ. q̃ vitam illi tam bene institu-
tam spectantes desiderioz sui ferre nō
possumus. Facile. n. cui appareat q̃
topere coluimus: z obseruauim': vt
ei absentiam non magis proximi do-
leant: q̃ nos omnes in ea virtutũ om-
nium insignia constituisse. Nulla eniz
res alia vim tantam habere pōt: vel
posset: que nos sine discrimie omnes
ad amandũ: z ppter ea cõmiserendũ
alliceret: nisi virt' egregia: qua in pri-
mis predita hec femina fuit. Non est
igitur magis dolendum: q̃ iocũ diffi-
ma ei' consuetudine caream': quam
gaudendũ q̃ virtutis sue fruct' vberri-
mos hodierna die suscepit. Nũc aut
hui' generose dñe claritatẽ si minus
hac mea tumultuaria oĩone taz bre-
uib' spacijs leircũsept' pro dignitate
psequi possim facile patiemini o cla-
rissimi viri. neqz enim nũc regrendũ
esse arbitroz z gen' z paucos z fortia
facta suor: que quanto clariora sunt
eo nobis notiora esse debent. Quis
enim nesciat. n. Bomũ cui edita est
stirpe q̃ potens auis attauisqz fuerit:
nec magis ubi nupta fuit. n. familia
desiderat: vt sua cõmemorez decoza:
alta parentũ cui' æc' z columẽ extat
modestissim' coniunxit clarissim' eq̃
stria ordia vir. B. n. quem virũ si pos-
sit hec ciuitas imortalem fieri veller.
Absint igit ab oĩone funebri porten-
ta ista poetaz. Virtutesqz virũ series
z tanta nepotuz per tot ducta viros an-
tiqua ab origine gentis, nec queraf

noster hic luct': quam crasso laquea
ria fulua metallo mōtib' vt alte gra-
is effulta nitescant. Altria congestos
satis explicare clientes. nec occupati
sum' enarrare diuitijs p̃epotentes to-
mos: quas possent nitro contingere
gẽmas. Alut anz violare cibis. Que
bona fortune quãta fuerunt z sint in
vtraqz familia ip̃i melius pcipe: quã
ego explicare possem. Nec tñ cõme-
morasse ad id nobis cõferat ut docu-
mento sint omnib' hodierna die nō
extrinsecus pendere: sed sitas i nobis
esse oportere bene viuendi ratioẽs.
His. n. qua modo dixi: nemo melior
nemo sanctior effici: nec ea nob pos-
sunt hãc vitã p̃tẽdere: cui' dulcedie de-
litijs affluentes nimioqz plerũqz capi
solem'. neqz vero que bona appella-
mus: bona sint: sed animi nostri ludi-
bria quedã. nam si nos tãtis p. dũ viuim'
m' illecebris suis raro d̃mulceat mo-
nentes tñ p̃tinuo eleferũt. nihil horũ
igif suũ esse recte q̃s dixerit. q̃d non
p̃tinuo possideat. Qd aut nostz qd̃qz
vere dicim' eq z boni opati sum'. id
semp nobiscũ manet: semp quocũqz
auerim' nostz iter p̃se quumf. Qd quũ
p̃be itelligẽt p̃ndẽtissima femia: vi-
tã suã bñ ac sapiẽtĩ institũẽ curauit: ef-
fecitqz vt itelligi posset nō admiran-
das esse op̃es: atqz diuitias: quas qui
possidet viciozior sepe effici: admira-
das aut z oi laude p̃sequẽdas eẽ: q̃ hu-
iuscemodi reb' modeste vterent. q̃re
supiorib' omissis ad ea q̃ppe acriter
itendam' animũ. q̃ mores fuerit que
disciplina vite. vt exẽplũ illinc quod
exortũ fuerit: hinc vō p̃ maiorẽ vite
sue etatẽ viguerit: nam a suauissimis
suis morib' incipit: humilitate tanta
fuit: quãta vult' z ois dignitas: q̃ta
toti corpis aptitudo polleteret. nulla
tã abiecta dom': nulla tã humilis fa-
milia fuit: quã non illa opib' suis in-
uerit z vbi op' fuerit exornauerit. Cõ-
memorare possem ciuitatis hui' quã

Litteraliter pronuntiandi

plures istiusmodi et obscuri loci mulieres
quas mansuetissima mulier tanta beniuo-
lencia ac charitate plectebat. ut eas
nec comites quidem designaret. qua in re
magis enituit claritudo sua. Nihil
enim in urbe nostra illustrius fuit: quam
domine. n. comitas et humilitas: quibus
si alienos tantum deinxerat: quid do-
mesticos dixerimus. Non possum opti-
mi viri non longius progredi: quum pla-
gores et ciuitatis seruorum et ancillarum
reminiscor: quibus paulo ante atria to-
ta complebant. Testes sunt germani
clementie et mansuetudinis domine. N.
Quam miseri illi qui non veluti dominas
sed quasi parentem flebant et proclamantes ap-
pellabant. Erat. n. spectatissima mu-
lier et omnibus suauis et iocunda: et eas
non magis verebantur quam amabant. Ita
enim res familiaris suo ordine pce-
dit. In qua serui et ancille non vi-
sed amore paruerunt: quod illa nimirum
maxima virtute comparuerit. Non. n.
impando magis quam agendo sua queque
ad opera concitabat: et si quid expediendum
erat manus operum prima inferebat: nec ma-
trifamilias potius quam ancille offm ge-
rere videbat. et recte quidem. Nec enim
aliter ad res gerendas famulos matro-
na inflamare debet: quam strenuus impa-
tor exercitum. Hinc inquam lachryme. hic
gemitus suspiria placent quod tanto bono
tam breui frui licuerit. Est quidem
quod doleas vir clarissime. N. Est quidem
quod lugeatis omnes iuvenes egre-
gii: quod tantum amiseritis boni. Est vero
utique quod consolamini non minus (quam
in mentem venit) illam peracto laborum
suum cursu ad summum premiatorem re-
disse: hec enim sua est si nobis orna-
mento erat atque vniuersi: illa tamen suas
actiones omnes ad unum finem ter-
tendit. ut suo tandem creatori ac re-
demptori placet: quod ita esse ex multis
rationibus percipere possumus. Qualis. n.
illius in pauperes christi: misericor-
dia et liberalitas fuit: que quam ex his

que publice medicantur: nemini redisset multo plures tantum occulte sustentabat.
Id. n. prudentissime ut cetera facie-
bat egregia mulier. Non erat. n. Iesu
christi. d. n. acceptissima esse elemosinam
si archana et soli deo cognita fuissent
Uterque quod in vita latuit: in morte neces-
sario patuit. Piget reminisci quos
placet: que lamenta modo per urbem exau-
dita sunt. vndique personabant populi
voces: omnipotentis dei implorantis
fidem. Uterque miseris. quibus parentes
optimam hec atra dies tam subito eri-
puit. Qua ex re facile declaratur: quam
misericors: quam benigna fuit: nec
alia quidem esse potuit: quippe que religio-
sissima fuit. Predicationes: sermo-
nes: missas: saluberrimas ammonitio-
nes. diuina officia. ceteraque pia que mul-
tiplicia in amplissima hac urbe fiunt
tanquam certus fontis aquarum desideras:
sic ista audidissime audiebat. Id ita est
ex operibus suis facile dignosci potest:
quamquam in apertis illa: sed occulta om-
nia: verum modicis sepe ex rebus ma-
gna deprehendas. Quam enim orare vi-
deas: quam ieiunare: quam continentem
esse hanc existimare potes alias ob-
lectationes corruptibiles meditari.
O vere sanctimonialis mulier. O spec-
tulum viraginum. Que vniuersi femi-
narum tam corpus suum ieiuniis labo-
re vigiliis: et oratione macerant. Cuius
rei testimonium vel maximum fuit illam
quidem facere magna maiora aut alio
procepisse. In hoc deo suo labore ac ma-
la valitudine adeo se patientissime tu-
lit. adeo cum omnibus suauissime ut non
desparet (ut plerique faciunt) sed exultans
atque letabunda mortem desiderare vi-
deret: tanquam alter patientissimus Job
Dominus vero Iesum tanto amore:
ac pietate diligebat ut aliud in men-
te: aut in corde velut beatissimum igna-
tius nihil habere videretur ex quibus
omnibus hoc unum (ne nostra in sa-
lis prope modum infinitis virtutibus expo-
b iiij

Sermones funebres

nēdīa vages oīo admonuero eē nō
esse flendā. que ita se pauerat: vt non
moria: s; immortalitatis picipē absq;
vlla dūbitatiōe factam esse credam?
nā si merem? q; talē repēte amissimus
id quoq; memisse debem? : nīpīl diu,
turnū videri posse: qd aliqū finē non
sit habitur. Quāq; n. aliquot supstes
fuisse annos et tū haud ita multo post
moriēdū fuit. qd vt iam vobiscū loqr
vir clarissime. d. n. spectatissimiq; iu-
venes nolite flere quā celestis regni
municipē esse itelligitis: ne sibi poti?
iuidere videamini: nec tam mortem
illī flere quā icōmoda vīa volere pul-
ch; ē. n. forti viro: qualē te eē cogno-
nimus vir pstatissime: et vos esse decet
o iuvenes egregij humanos casus. &
tute inferiores ducere. Qd si feceritis
letabis aīa illī? quū viderit nolite vos
diuine volūtatī obuiā ire. Exphylara-
bitur tātoz viroz aspect? nō medio-
criter. Recreabit tota ciuitas: q; vfo
meroze pific: oēs existimāt hāc sibi
calamitatē cōem eē. nam vobis ma-
gnifice ptoz isignis pfecte: pstatissimi
viri optimiq; ciens. qui hāc pompaz
funeris tā pie tam miserabilr psecuti
estis quū supra memoratoz noīe vi-
roz pro hac in eos pmpitissima volū-
tate vīa gfas īgentis agam: maiores
tamē semper in vos eos habituros esse
polliceor. Satis enīz vō mibi explo-
ratam est: gratias vobis nec carior-
res: nec pstatiores aut agi: aut referri
posse. q; si eos senferitis a luctu et squa-
lore desistere dixi.

¶ Oīo pro vno doctore et genere no-
bilissimo funerea cōis fratris Grego-
rij Butā. ¶ Sermo. xij.

¶ Sent for

tasse magnifici magistrat? insi-
gnis questor spectatissimi egres cla-
rissimi iurisperiti vobisq; ceteri me-

ritissimi patres: qui hoc loco ad orna-
mentū ac dec? hui? nobilissimi nfi fa-
neris nō solū pprias ei? laudes: atq;
ipsas qdem amplissimas. sed et. n. fa-
milie. vñ hic nī oris: imo vō vñ nunc
discedit miser: vetustate ac gliaz plū-
bus vñbis lōgioreq; ofone in mediū
pferrent. Sed si quisq; vstrū est qui
id a me fieri hodierna die expectet: lō-
ge mibi credite vstra fallit opinio.
Nam et si vellē: ob incredibilē animi
passionē qua nūc pter modum affli-
ctor: id in pñtiarum agere: nequaquā
possem. Et enim tam nobilissimo iu-
uene tam fidissimo in oēs bonorum
studiorum adolescēte vel socio tam
amantissimo ac suauissimo fratre de-
stitutus fateor equidem ingenue: eo
dolore ea pene animi perturbatione
cōmotus: ac cōnig vici? sum: vt hec
ipsa lingua: nullam ad dicendū: mo-
dicam etiam ad standum pedes ipsi
facultatem mibi suppedient. Id ex
vultu ex pallore facilius iudicare po-
testis: tremo tot? alget sanguis: et iā
vox ipsa faucib? hret: vbi vō quis
animo inconstans est ibi quid ex eo
vñq; pbare possum? . Esset hoc quidē
n. meo vbitum amicitie. Sed vrget
dolor instāt lachryme: fieri non po-
test: vt hoc tempore longum coraz vo-
bis sermones faciam. n. familie di-
gnitatem superiorib? dieb? ab hoc in-
felicitissimo die longe diuersis atq; ho-
ipsis larib?: quum et ea mentionem
facere opportune mibi datū esset plu-
ribus verbis psecut? sum. Nūc vō
n. nostri laudes ac ornamenta: quis
tanta rerum ignorantia damnat? est
qui ea non plenissime sciat atq; intel-
ligat. Quia tam singulare acumen
ingenij: tam exquisita plurimarū re-
rum doctrinaz: quis non cognouit
ac probauit sepius. Dic vñ nico vbo
n. nostri vitā integerrimā: ac suauis-
simos mores pstringam? . hic inq; vt
pclara maiorū suorū vestigia imitaref

Litteraliter pronunciandi

non prius e puero exceſſerat: q̄ ſpon
ſe ad litterarū ſtudia ſe contulit: grā
maticam: atq; eam ſciam: quāz nōs
artez dicendi: greci rethorica: vocāt
quantūz in eius etatis viro ſas erat
conſecutus: ſagranti quodā aio ſta
tim ceſareas leges amplexus eſt. In
tis paruo admodum tpe: quantum
iam p̄fecit: illa florentiſſima ciui
tas Patauina: ſtudioꝝ n̄oꝝ alumna
atq; ille totus noſter ordo ſcholasti
cus qui hunc ipſum. N. noſtrum pu
blice ac priuate de legibus ſepiſſime
ſubtiliterq; differentē: z vidit z audi
uit probe teſtaf. Vos etiā patres am
pliſſimi: qualē iam de eo opinionēz
feceritis: omnes intelligunt. Apud
vos huius auctoritas plurimam cla
ruerat in eo hęc noſtra valere iam ce
perat ciuitas: non parua honoris ac
dignitatis ſpem iam collocauerat z
haud iniuria quidez. Erat in ipſo. N.
noſtro ſingularis quedam omnibus
in rebus agendis grauitas: ac ſenilis
prudentia. In amicos officiōſiſſim⁹
ſemper fuit humaniſſimus erga oēs
Nemini inſenſus: non loquax: non
maledicus: non alioꝝ vitioꝝz pre
dicatoꝝ. In maiores tāta fuit obſer
uantia: tanta i pares comitate: vt ma
iore non poſſet. Ea vero religione
pietate ſuperos omnes proſequēba
tur: vt in hoc extremo vite ſue ſpū: de
uz ipm ſibi amicuz factum eſſe facile
omnes iudicare poſſim⁹ z debeam⁹
Ad hęc quo tantaz virtutū ſplēdor:
illuſtior adhuc hac populo gratioꝝ
eſſet: letiſſima corporis facies acce
debat. Mēbꝝoꝝz e qua cōpago. Ad
oia animi mandata ad oēs pene la
boꝝes perferendos robur ſufficiens
Ex his quātū gratie hic apud oēs iā
ſibi cōparaſſet hodierna die patres
integerrimi probe declaratū eſt quū
vniuerſa ciuitas noſtra: totus popu
lus: oīs etas omne ſacerdotiūz atq;
ipſa tota religio: deniq; vrbis facies

(vt ita loquar) z menia ex eina obi
tu cōclamāt: merent affligunt. Nūc
quū ita vitam inſtituiſſet ſuam atq;
in ea floꝝida etate cōſtitutus eſſet in
qua virtutis ſue lauream laborum
ac vigiliaru premiū iure conſequi iā
deuiſſet: is ab hac iniquiſſima mor
te: ab hoc impiſſimo monſtro no
bis interceptus eſt. O infelicez diem
hūc mihiq; quo ad viuaz p̄ter cete
ros etiā ſemp acerbū. O moꝝ impiſ
ſima: tu totius mali noſtri fons z ori
go: fuiſti Propt̄ te hęc mea crebra ſu
ſpiria hi mei languores amariffimi:
hoc meū languidū cor ij mei duriffi
mi ſingultus hęc mee lamentationes
ineffabiles: hęc mea inſueta lachry
marum effuſio: hęc mee ſepius ad ce
luz porriguntur manus. Tu ſola me
triſtem perpetuo reddidiſti. Tu viſce
ra mea: tu cor meum tanto doloris
imptu: tantaz meroris abūdantia
dilaceravi: vt ſummos cruciatūs: ac
inſinitas: vt ita dicam: mortes ſingu
lis hōis pati ac ſuſtinere videar. Tu
ſola pro h dolor ſpem meam: tu dec
meū: tu delicias meas. tu deniq; N.
metum vita mea mihi carioꝝ hac lu
ce puaſti: hūmīq; cōdididiſti. O moꝝ
amariffima moꝝ dico: mihi felle
atq; ſardonijz amarioꝝ herbis. Que
enim preces noſtre: tam z ſi ſuppli
ces ac humane fuerint. Que noſtre
calamitates: que miſerie ad pietatez
te flectere vñq; potuerunt. Num cru
delis aſpectus tu⁹ tantam hūmī ſtra
gez indoluit. Num ſletu ingemuit no
ſtro. Num lumina flexit. Nūz lachry
mas victus pietate cedit: aut eſt miſe
ratus amantem. Deu deu q̄ rectiſſi
me ſentiūt: qui ab omni proſus hu
manitate atq; clementia alienam te
eſſe: autumāt: z credunt z predicāt
Nullam legem: nullam rationē: nul
lā equitatē prete ſerō. eſt tibi libidini
legibus. Oēs ita bonos ſicut malos
ita iuſtos ſicut iniuſtos pari mēte cō

Sermones funebres.

sternis et illa tua inuitabili falce quodammodo secas ac metis et quod certe magis ferendum est: longe crudelius in bonos quam in malos tuam aliquid quando immanitatez exeres contra omne ius. omnem equitatem. omnem consuetudinem: omnem morem hoc fieri prohibet. Si quidem miserum ac te sepius vocantem vides: ab eo procul fugis: ubi vero quidem fortunatus: felicem: ac bonis omnibus affluentem conspexeris. tu inuida. tu improba. tu proterua. tu omni demum ratione carens: illum totis viribus inuadis. inuadendo consumis: consumendo perdis: perdendo ad nihilum tandem redigis. O mors infestissima: quam tu mihi inire poteris parietes nostros non eos irrumperet aut subvertere tecta. aderant serui affines amici qui pro huius seruanda vita iterituros omnes ultro se tibi offerrebant: sed voluisti ut arbitror strepitum tuum vndique circumsonare. Quid per mortalem deum iniquum in me nuper committere potuisti: quid excogitare crudellius quam ut virum virtute virentem forma preclarum: etate florentem: genere magnum: opibus potentem. N. N. scholasticum nostrum mihi vi quadam arriperes ac auferres. Quod non satis ad hunc animo meo persuadere possum. tam in auditum scelus. tam indignum sacrum abste potuisse parari. Illud mihi sepius ante oculos ponam necesse est: quod si adesset et ipse poeta noster magno cum gemitu declararet. Quis te. Palinure deorum. Eripuit nobis. Vix quid ago impudens: an fortasse me preterit: id nature officium esse: ut nos mortalitati omnia debeamus. N. noster qui hominem natus erat ideo sibi moriendum fuit. Mortem neque consilio: neque sapientia quispiam mortalium evitare unquam potuit. Stat sua cuius dies breue et irreparabile tempus: omnibus est vite. Pro viribus igitur lacrymas inuti-

les comprimamus: vociferationes festus: suspiria cohibeamus. Nam ut ait ille nihil arescit citius lacryma. Quod in huiusmodi casibus maiores nostri: viri fortes facere consueverint inter dum animo precurram. Pericles Atheniensium princeps: quum de obitu duorum filiorum eximie spei nuncius ad eum accessisset. is: ut hystorie traditum est: nullo profusus edito gemitu. nulla facta vultus mutatione. ita respondit. Mihi nihil affers noui. Nunc tantum principis ac similium mores atque vestigia. sequamur. Seramus equo animo casus eos a quibus nulla cauere ratione possam. Tuque. N. consanguinee id ipsum facias queso. Noli amplius flere: diuitius te. ne macera. Tu te ipsum consolare. ne maiore quam oporteat dolore afficiare. Tu quoque. N. affinis. clarissime iurisconsultes: quem inopinati casus dolor lacrymis parcere nequaquam finit idem nobis concede: animaduerte qualem in hoc ipso aduersae fortune motu te esse oporteat. Vos ceteri viri mestissimi quid homines summa prudentia pariter fortitudine preditos decet at diligenter considerate. Experti reuocate animos lacrymis atque merore cedite. Id ipsum quod ego nunc miser a vobis peto si primum a me quod tamen non confido: fieri poterit felix. heu numquam felix. huius tam amantissimi fratris mei consuetudo familiaritas. amicitia. quantum voluptatis haberet carendo nunc magis intelligam. quam fruendo. Nec satis. Plura non sunt dolor. Reliquum est ut ad id quod per difficile apud omnes censei solet: hoc et ad gratiarum actionem propius accedam. Oibus igitur vobisque imprimis magnifici ac generosi presides: insignis questor: clarissimi equites facundissimi iureconsulti ceterique viri humani

Litteraliter pronunciandi

nissimi pro eo qd hodierna die nobi-
lissimū hoc funus nostruz vestra pre-
sentia decorare minime grauati estis
huius toti familie nomine qd pos-
sum ingentes ac imortales gratias
habeo agoqz. Id non parue quidez
pietatis argumentum fuit qd hec to-
ra nostra ciuitas hoc extremū mun-
vale amanti nostro dederit. Dixi.

Oratio funerea cōmunis fratris
Gregorij Britannici.

Sermo.

xliij.

q. **Uas ca**

duca quāqz breuissima
sit hec mortalium vita magnifici re-
ctores equites illustrissimi egregij
oratores ciuesqz prestantissimi satis
supqz quotidianis edocemur casibz
Alios. n. in ipso lucis exordio. mors
nascentes subsequit. Nonnulli i me-
dia decedunt iuuentute. Quidam ve-
ro 2 si potiri seculo longiuscule vi-
dentur: senio tamen confecti defice-
re necesse est. Hec quippe nobis do-
mestica sunt: inuolensqz experimento
probantur: quo quidē sit: ut eos mi-
nus debeant inferre dolorem quum
contigerit quādo tam sint familia-
ria tanqz exemplo notissima. Condi-
tionis nāqz nostre nō fortune muta-
tio est. Itaqz dulcissimus parens no-
ster: egregij ciues hodierna die in fa-
ta cōcessit. Cui? quidez acerbissimo
casu. si tamē acerbissimū dici pōt: ni-
mio et ego vtiqz dolore affect? sum
qd eū multo studio multoqz honore
obseruabā. cū ob inclitā nobilissi-
māqz illā familiā tā maxime ob ipsi?
honestā religiosāqz consuetudinem:
que oia quū ita sint vix quū hec pu-
to cohibere lachrymas: nisi equissi-
mi clemētissimiqz dei nutuz crebris

aio cogitationibz volutarē q summa
pudentia sua cōcta disponit: qui sue
ineffabilis sapie luminibz circūspicit
intuef: diiudicatqz vnīuersa. Verē
dū si qdez est ne quū necessarios ca-
rosqz nros pro qdaz miseratione 2
ipso vite cursu ad se euocauerit si vl-
tra qd par sit cōtristemur exardescat
in nos quasi de ipsi? prudentia que-
rulos eiusqz q nos ira deseniāt. Eam
itaqz ob re paululū mēte recepta ad
vos presentē sermūculū facio: ut om-
nīuz: si quē cōcepistis merorem pro-
cul. longeqz propulsetis. Que enim
occafio ista est: ut fidei iusticie mode-
stie: tēperantie: ceterarūqz virtutum
plenū vix lugere debeatis. Lugeatur
mortu? sed ille quē gehēna suscipit:
quē tartar? deuorat: in cui? pena eter-
nus ignis estuat: nō quoz exitū an-
geloz turba comitat quibz obuiam
xps occurrit. Brauemur magis si di-
utius in tabernaculo isto mortis ha-
bitem? qm qdū hic moramur: ut
inquit apłus peregrinamur a domi-
no. Rñ debitis fortasse arbitror. Jō
dolemi? qm vita decessit: quē tātoqz
re diligebamus. Aliqd ne noui ei cō-
tigit. Nōne mortale illum scivistis.
Hūc qppe terminū ab ineunte oīum
ortu: cunctis q sub celo sunt rebz: in-
dissolubili atqz sancita quadaz lege
natura fixit. Nā quū ex ptrarijs ter-
restria ista cōstituta sint ut dissoluāf:
opz aliqū intestinuz nāqz bellū inter
se agūt ipsa cōtraria: at quoz alterū
extiterit victor. tū repente in elemētz
e quibz cōpactuz est resoluif corpus.
Si calor q hōi est a suo ptrario algo-
re. s. denict? fuerit. tū hūi oēs art?
redigunt in cineres 2 in fatale diem
hō ipse puenit. Monarcha ille phylo-
phantū Zrist. in eo loco q de gene-
ratione pnotatur. vnīuersa q ad hāc lu-
cē p genesim veniūt suum necessario
exitū hīe prefixuz voluit ob idqz vel
citius: vel seri? oportere corrumpi

Sermones funebres

Nō igit nobis dolendum ē si e viuis
excesserit qđ fuerit moritur. Nihil e
nostro de^o subtrahit: nullā oīno no-
bis intulit iniuriā. Non in quā fundē
de sunt lachrymē: si tantarū optimarū
virtutū parens ad domiciliū virtutū
diem suū clausit extremū. Quāobzē
sūme vobis si sapitis: cōgratulandū
est: nō qđ mortē obierit: sed quoniam
est fortitua immortalitatē. Neq; vero
ingemiscendū est qm̄ hac tēterrima
luce orbatu sit: qm̄ potius letandū
censeri dī: qđ tam gloriose taz. p̄bate
nature debitū persoluerit. Cōplures
legim^{us} apud gentes: auditanatorū
nece qui nō lachrymas modo fuisse
sed ne mesticie quidē vllū fecisse ver-
būz. Anaxagoras maximus celebra-
tissimusq; ille in toto terrarū orbe
p̄bus quū cōperta a nūciantib^{us} filij
charissimi defunctione esset: hilari
placidoq; vultu luisse fertur. Nihil
inexpectatū aut nouū nūciatis. Ne-
mini enīz me eū genuisse mortalem.
Xenophon quoq; iter mortales do-
cissim^{us} filij maioris nata morte itel-
lecta: qui in prelio ceciderat: coronā
tantū deponere cōtent^{us} fuit. Agebat
enīz solēne sacrificiū. Beinde quo nā
pacto occubuisse sciscitās vt acceptū
acerrime cōpugnado. irerijse capiti
denno coronā reposuit: ac numina
quib^{us} holocaustū offerebat testat^{us} ē
maiorē se ex filijs virtute voluptatez
q̄ amaritudinē de morte sentire. La-
cena quā filius in bellum misisset au-
dissetq; intefectū: iccirco inquit eum
genuerā: vt esset: qui pro patria non
dubitaret occubere. Sed qđ tot & tā-
tos gentiliū: hoīes qui non mori so-
lum nō dubitarūt: verūz etiā libenti
animo vltroq; ad mortē iuisse cōme-
morē. Nōnulli in estuātes rogos. alij
in p̄fundissimos aquarū voraginez:
qdā vero pro patria pro parentibus
p̄pris pro amicis tandē: occubere
nequaquā formidarūt. Sz quā ob cāz

Nullā ob altam putem^{us}: nisi propter
hui^{us} mundi calamitates: miseriaz:
erūnas: dolos: versutias: caliditates
ac vt tandē ad imarcessibiles illam
eternāq; beatitudinē pertingere va-
lerent. Dixi. Gratias age.

Oratio cōmunis funebis fratris
Gregorij Britannici.

Sermo

xv.

¶ **Plēt nō**

nulli. Magnifici p̄tores eq-
tes auro dignissimi splendidissimi.
Iurecōsulti qui sese oratores p̄ten-
tur: & poetica mella solos se emana-
re cōfidunt: quū hui^{us} generis ora-
tiones funereas sunt habituri: i me-
dium defuncti laudes ceteraq; or-
namenta adducere. atq; in eis p̄ se
ferendis mirū immodū operā naua-
re: quoz quidem sniam viri prestan-
tissimi: cōsiliū meū non est in presen-
tiarū velle me imitari. Nam quū
p̄ desiderū hui^{us} dñi. N. nri: viri siqdē
optimi. N. Bonū videā totam lugu-
brem merore: multisq; in luctibus
esse: multo satius fore duxi: ea me
nunc potissimum differere: que leni-
re nec renouare dolorem haud inte-
grassere faciant. Sihi igitur sat erit
vestris humanitatibus hoc vnū per-
suadere: qđ benignissima oratione:
mortem. s. ipsam ab oib^{us} equo anio
esse ferendā. Facite igitur vos mihi
attentissimos: & que dicitur^{us} sum ala
aduertite vestris. Bona itaq; teste
Platone. nihil aliud est: quā anime
a corpore dissolutio. Unde & Petrar-
cha. La morte el fine duna pregioue
obscura. A' alme gētil: ale altre noia
Chāno nel fango posto ogni lor cu-
ra. Que quidem mors si quid nouū
aut insolitū esset: summopere dolē-
da foret. Ceterū quūz latissime pateat
illā oib^{us} equā esse: neminiq; praece-

Litteraliter pronunciandi

re a mortalibus equo animo tolle-
randa illa videt. Quippe oia orta oc-
cidunt. Constat enim eterna q3 lege
hoc positū est vt constet genitū nihil
stat sua cuiq3 dies breue z irrepara-
bile tēpus oib3 est vite: z Orati^o. Be-
bemus morti nos nra q3. Enimvero
h est illa q sola fatef: quātula sint ho-
minū corpuscula. Mors hec. vii. Re-
ges q a pncipio cōdite vrbis Rome
regnarūt abstulit. Mors deide Cesa-
res oēs rapuit: mors isubitū dūces il-
lustrissimosq3 pncipes ac bellox du-
ces clarissimos secū depacisci coegit
sz vetera nimū cōmemoro vniuersi
pfecto stupent artis mee: quū in hac
pīa desideratorū igēa caterua mihi
succurrit: z qdē pboiū hominū. Naz
p. h. dolor: vbi nāz est patriū ille vir
dñs. N. huius pīe pater cū tā clara li-
berorūz idole: vbi. N. vbi. N. vbi. N.
vbi. N. N. viri si qdē eruditissimi lfa-
rū. vbi oīum. N. legū. pffesor. vbi. N.
ille phypic^o egregi^o. Ubi tertū ille Ca-
to senex. Lybaredus ille David teste
Aug. Quis est hē ingt q vult z non
videat morē z c. Profecto hī oēs vl-
taz cū morte mutarūt. atq3 ij eius cer-
te generis hoīes fuerē: quorū qppe in
pīis diuina ope. opa auctoritate z
cōsilijs illud factum istud phibitūz
hoc fabricatū: id q3 gestū est vt meri-
to hoc corruptibile corp^o idui incor-
ruptibilitatē maluerint. Ope pīū tñ
erat tam inane quam vespi apud so-
rū hosce viros graues z patricios cer-
nere dignissimos. Multū illic erat fa-
bū multiq3 Catones: sed vñ digressi
sum^{us} aliqñ nra redeat oratio. Uide-
tis ecce viri pstantissimi quō sit p mu-
ne mori. Oēs enīz impares nascimur
sz pares morimur. Vñ z Sāro Sā-
tuanius ait. Optima queq3 dies mise-
ris mortalib^{us} enī. pma fugit. Sube-
unt morbi tristisq3 senect^{as}: Et labor
z dūre rapit inclemētia mortis. Que
qdē res nos lugere phibet: ppter ea

q quottidiane neces itēritū q3 mul-
torum sedationē merendi asserunt. p-
ut est apud Romey Licerone teste: in-
tusculanis q sic latine canit. Nāq3 ni-
mis multos: atq3 omni luce carētes.
Lernimus vt nemo possit merore va-
care. Quo magis est equūz tumultis
mādare pemptos. Firmo aio z lu-
ctum lachrymis finire diurnis. Qui-
etia si vtutes ipsas Cardinales con-
sulimus nulla erit eaz que nos non
arguat z a luctu deterreat. Aderit in-
pīis fortitudo que nos eo aio eē dī-
cit: vt oia q homini euenire pnt forti-
ter tollerem^{us} z p nihilo putem^{us}. Ade-
rit tēperātia: q turpiter negter effemi-
nateq3 facere nihil patiet. Nec insti-
cia finet nos facere ista asserēs dua-
bus de causis nos iniustos eē quom-
feramus qd vtēdū accepim^{us} moleste
reddidisse. nā sōe. d. vita data ē vtēda
data ē sine fenore nob mutua: nec cer-
ta psoluenda die: atq3 itez. Fata ma-
nent oēs: oēs expectat auarus: Por-
tor z turbe vix satis vna ratia. Ten-
dimus huc oēs: metam pperam^{us} ad
vnā. Dia sub leges mors vocat atra
suas. Prudentie vō ad quid rñdebim^{us}
dictare veritate sola se eē contentaz.
Quō ad bñ: sic etia ad beate vimen-
dum: quare si vim legēq3 ipi^{us} mor-
tis si rez ipam que luctū vetat cōside-
remus: si deniq3 vtutes psultrices ha-
bere velim^{us}: nihil est viri pbatissimi:
q mortē lugeam^{us}. Ea ppter. Bomi-
ne. N. Vosq3 filij dñi. N. z. N.
desideriū patris vestri. N. viri. si qui-
dem optimi dñ vita manebat eo ani-
mo tollerare: vt poti^{us} elemosynas z
oratiōibus q lachrymis ei^{us} aiām si
qua forte labe detinetur redimatis
quo celerius redigatis vbi beati sem-
piterno euo fruūtur ad quaz glori-
am ille nos perducit z c.

Oratio communis funebis fra-
tris Gregorij britannici.

Sermo. xvi.

Sermones funebres

Summe

cum reputarē viri pstantissi/
mi quonā genere oratōis huiusce viri
granissimi obitu vtrū foret propo/
suissem qz mihi de dolore leniēdo ser/
monē facere ex rēplo psto mihi fue/
re stoici z peripatetici phi plurimū
iter se de affectib⁹ hominū dissentien/
tes. Stoicis. n. placet sati⁹ esse nullos
affectus admittere: qd difficile quidē
z arduū valde videt q⁹ eos hīc z tpa
re sicuti pipatheticis vsus est sic dicē/
tibus. Nos hominū tōdes sum⁹: oīa no/
bis negare non possum⁹. Bolebm⁹
sed paz. Cōcupiscem⁹: s3 moderate.
Trascemur: s3 placabimur. Nozūm
ego pipatheticorū v3 sniam secut⁹: in/
credibili sūmoqz dolore putarē dñz
N. confortis sue desiderio tabescere:
atqz afficere debere: nisi mihi succur/
reret ea hoīe pndētia pditū vsqz su/
isse vt nō hunc: dūtaxat: s3 alios ple/
rosqz casus aduersos in suo amore
cōiugali equo anīmo ppeusus fuerit:
neqz secus ac sapiētez decet viz: quip/
pe sapiēs teste Anneo Seneca ad oēs
incurfū munit⁹ z imperterritus non si/
pauptas nō si luctus: nō si ignominia
nō si dolor ipetū faciat pedē referret:
s3 imperterrit⁹ cōtra illa ibit: z iter illa
iuxta illud Sibilinū dictū. In ne ce/
de malis: s3 ptra audēciōz ito. Enim/
vero credideris ego atqz adeo rē ve/
luti exploratā mihi psuadeo. Dñz. N.
illā sniam physica penit⁹ ac medulli/
tus imbibisse: nihil v3 quā acciderit
admirari: nihilqz qd euentat nō eue/
nīre posse arbitrari. Ea ppter Teren/
tius ille picipiēdo sic dicere solebat.
Oēs quā secūde sūt res maxime: tūc
maxime secū meditari opz: quo pa/
cto aduersaz erūnaz ferāt picula dā/
na exilia pegre rediēs secum cogitet:
aut filiū peccatū: aut vxoris morte:

aut moribū filie. Cōia eē posse ne qd
vnq⁹ animo nouum accidat: quicqd
ppter spē euenerit: oē id putare eē in/
lucro. Atqz etiaz illud Enee Troia/
ni dicere omnia percepti atqz animo
mecū an peregi. Idcirco aduersū ei⁹
generis hoīes qbus neclōga vita nec
multarum rerū vsus atqz expientia
qcq⁹ pficit. Inuehit Iuuenalis haud
iniuria dicens. at nihil in meli⁹ tot re/
rum phicis vsu. Magna equidem sa/
cris que dat pcepta libellis victrix for/
tune est sapientia. Dicim⁹ autem hos
quoqz felices: q terre incōmoda vi/
te nec iactare ingū vita didicere ma/
gistra. Nos tñ duos affect⁹ has ani/
mi pturbatiōes z passiones: que sepe
numero circa cōiugale amōrez acci/
dere solēt muliebus sexus tanq⁹ ibe/
cillus icōstans ac minime firmus tol/
lerare ac ppeti nō pōt: qd quidē dua/
rū clarissimarū mulierū exēplū demō/
strabimus: altera quarū Iulij Cesa/
ris filia pumi: siquidē Romanorū im/
peratoris. Altera Latonis vticensis
Iulia nēpe Cesaris filia magniqz pō/
pei vxor: quū viri sui vestē sanguino/
lētā e campo Martio domū rela/
tum iri vidisset: metu territa exani/
mis cōcidit ptūqz iam vtero pceptū
ejicere coacta est demūqz ita expira/
uit: posita vō Latonis filia z bruti cō/
iunx quū viz suū in Thessalia vi/
ctam z iterēptū cognosceret deficien/
te sibi ferro ardentes ore suo carbo/
nes sumere causa est muliebrī animo
parentis sui mortē imitata. Plures
alijs. v. p. vobis cōmemorarem mu/
lires que vel nature imbecillitate vel
nimia in viros indulgentia suos af/
fectus minime tpantes mortem sibi
cōsciūere quas omnis ne vos vllō af/
ficiam tedio ptereo. Quantūz igit in/
ter viros maxime sapientes z cete/
ros: necnō z mulieres quantum ad
effectus sedādos: iuxta pipatheticorū
sniam interfit ex his quecū ea a no/

Litteraliter pronunciandi

bis perorata sunt latissime p3. Quia obtem vt aliquñ modum huic oratio ni faciamus elegantissime atq3 verisime etia3 a Stoicis illud paradoxo dcm est. Omnes stultos isanire dixi. Oratio communis funebus. Fra- tris Gregorij britannici. Sermo. xviij.

Æ fonte

honestatis. v. Probatissi- mi virtus vna elicitur quam fortitu- dinem: et animi magnitudinē appel- lant philosophantes eamq3 in potē- tia aie que rōnalis dicitur locum hie volūt. Alia. n. pnt vult Ari. suoz ethi- cor. pmo duas h3 ptes sine potenti- as: quaz altera oīs est pteceps: alte- ra dō expers: vñ quum precipit: vt nobismet ipsis impemus hoc pcepit: vt rō ipa coerceat temeritatē. Naz est in animis omnīū fere natura molle quidā demissū, humile, eneruatū quo dāmodo et languiduz: et si nihil ali- ud esset nihil eēt hoīe deformi? teste Cicerone in. ij. Nat. sed psto est domi- na omnium et regina ratio que cōne- xa per se et pgressa longius sit perfe- cta viri. Ex qua deniq3 nascit illa cu- ius opē multū clarissimi viri filiorum suoz obitū hō egre. sed equo animo diuina grātia spirante pertulere. Le- terum vt omnes intelligant quorsū hec nra tēdat oratio ante oculos vo- bis viri. P. Clarorum hominū3 tria adducā exēpla: qbus qdēz scire lice- bit quāta animi cōtinitate ac tolle- rātia huiusmodi acerbos immatu- rosq3 casus cōstātissime passi sunt: ad quoz qdē imitationem: et in dñe. N. desiderium dulcissimi patris tui non moleste ferendum esse intelliges. Nunc aduerte queso ad memoratu dignissima. Paulo Emilio Romano cui clarissimo eum dico: qui de rege

persa triumphauit. Erāt. liij. filij: duo in adoptionem aliam familiā dat. Scipio videlicet et Fabius: duo etiā in potestate retenti quos ex alia vxore postea suscepit. Horum alter quinq3 diebus ante triūphū mortu? ē xvi. annoz etate. Alter duodeciz an- norum etatis: tertia die post triūm- phuz decessit: nec fuit quisq3 ciues qui hūc filioz Emilij casum nō dolenter ferret. Emilius tum recta? ratiōe fre- tus fortitudinē et cōstātiā nō soluz aduersus arma: sed aduersus omnē fortunam pariter habēdam ratus ea moderatione mortem filiorum tulit vt secūdis aduersa et domēstica pu- blicis. obscurata dignitatem et ma- gnitudinem rerum nequaquam de- turparet. nā statim post funus primū ex alijs qui defunctus est triumphauit. alio deinde post triūphum de- functo populum Romanū in cōtio- nem vocauit. Ibiq3 vba fecit nō ho- minis qui p̄solatiōis indigeret. s3 pla- ne qui ciues suos ob ei? incōmodū lu- gētes p̄solaret. Extat ei? oratio apud Plutarchū Cheronezēz philosophū et hystoricū clarissimū. Quint? Mar- tius rex: hoc erit alteruz. Superioris Lathonis collega filium: et ipse som- me pietatis maximeq3 spei: et quē nec parua calamitatis accessio fuit vnicum amittit. Quūq3 se obitu eius subrutum et cūersum videret: ita do- lorem altitudine consilij coercuit vt a rogo iuuenis protinus curiam pe- teret: senatūq3 quem eo die habere oportebat euocaret. Quid de Ana- xagora dicemus: hoc erit vltimum: nōne quū sibi enūciaretur mors fi- lij: nūcio inquit nihil mihi teste Ua- lerio in expectatum aut nouum nun- cias: p̄pterea q̄ illum ex me natum sciebam eē mortalem. His animad- uersis multisq3 alijs que si adducere velim: hec dies me deficiet. Prose- cto viri Prestantissimi illi mihi do-

Sermones Funebres

lidi vident: quibus oia vitā moris fue-
rit: necnō q̄ curiosi simulāt & bacha-
nalia viuūt: nō q̄ vixit in laudē nō q̄
vitā hāc mūdā oēm nō p̄taz sibi s̄z
p̄grinationē existimarūt. Nā patria
nra & cōuersatio nra illo clamante q̄
apostolatū adeptus est in celis est: ad
quā ip̄am eo q̄s felicioz nobis ac bea-
tior videri d̄z quo & leui⁹ simul celeri-
usq̄ redierit. nō igit. P. L. tā fēdus ē
hic noster. Domin⁹. N. q̄ iuuenis viri
boniq̄ filij officiū execut⁹: ac mūdā
na p̄grinationē vinculisq̄ corp̄is libe-
ratus sit q̄si lōgo post lūminio ad sup-
naz rēpuocat⁹: ne min⁹ vsu reꝝ atq̄
prudētia p̄diti videamur q̄ lacenam
mulierculā illā tradūr: q̄ quū filiū in
acie p̄p̄ia iterēptū sepeliret ait veluti
lamētāda sic fēdū miseros hylaris te-
nate sepulchro p̄do meū pariter & la-
cedemoniū. Hmōi verba q̄cūq̄ sane
mētis hō ac bonis p̄ceptis imbut⁹
emittit q̄si q̄s efficaciter aurib⁹ admi-
serit nō ignorabit ita filios eē p̄reā-
dos: q̄n meminerit his adeo & acci-
piēdi ip̄s & reddedi eodē momēto
ip̄is legē dici. Atq̄z vt mori nemīnez
solere: q̄ non vixerit ita ne viuere ali-
quē: q̄dē posse: q̄ nō sit mortuū dixi.
Oratio communis funebis. Fra-
tris Gregorij Butannici.

Sermo. xviij.

n Olymus

vos ignorare de dormiētib⁹
vt nō contristemini sicut & ceteri. qui
sp̄e nō habēt p̄me Thes. iij. Enimue-
ro si aliā vitā p̄ter istā. sicut pagani
& ceteri. qui sp̄e nō h̄nt minime spera-
remus. N. vosq̄z. N. & c. grādis nobis
fuerat sup̄ defūcto nostro luctus assu-
mendus: tum q̄ eius vitā nobis gra-
tissima fuit: aspectusq̄ suauis: vt sa-
pienti voce merito de ip̄o dici potue-
rit. Bilectus deo & hominib⁹. c. m. in

b. est qui se cūctis amabilē: proptum
liberalēq̄ exhibuit: vt ad euz veluti
ad fratrem p̄p̄ium quisq̄z p̄ sua neces-
sitate recurrerēt q̄ in hac amplā.
re. p. v. ciuitate nostra: q̄ bonos sem-
p̄ requirere cōsuevit ip̄se iusticie zela-
tor in consilijs p̄uidus pauperū tutor:
viduarūq̄ & pupilloꝝ strenuissimus
ac acerrimus defēsor q̄ plurimū vnū
erat atq̄z necessari⁹: s̄z aliā vitā patri-
bus quondā repromissaz per eū quo
nobis vitā ē acquisita firma fide cre-
dentes: & ad eam fides viros virtuti-
bus cōsertos accedere posse minime
dubitātes: iuxta p̄positā pauli sentē-
tiam nequaquā tristari v̄z poti⁹ man-
bus applaudere debem⁹: solet nimi-
rū p̄fecte diligētū talis eē cōsuetudo
vt cū amic⁹ de vorragine p̄cellaz libe-
ratus portū tutissimū capit sibi vehe-
mētius colletet: q̄ aut mari consilis
marisq̄ deterior h̄ vitā cōsistat ex Alu-
gu. snia possum⁹ idagare dicētis: vi-
ta hec est vitā dubia: vitā ceca: vitā
erūnosa: vitā imūda maloz dña: su-
p̄boꝝ regina miserijs & errorib⁹ ple-
na q̄ nō est vitā dicēda: s̄z poti⁹ mors
in qua momētis singul⁹ p̄ varios mu-
tabilitatis defect⁹ diuersis exitioꝝ ge-
neribus morimur. nūquid ergo q̄ h̄
vixim⁹ in mūdo dicere possum⁹ vitā
quā hūores hūidāt dolores exterminā-
t ardores exiccāt: aera moribundant
teuonia hebetant ioca dissoluūt tristi-
cie p̄sumūt: sollicitudo coartat secu-
ritas hebetat diuitie iactant paup̄tas
deijcit iunētus extollit: senect⁹ icuruat
ifirmitas frāgit meror: dep̄mit: & his
oib⁹ mors furibunda succedit si-
mulq̄z gaudijs cūctis iusti penose vite
sinē imponit: ita quū esse desierit nec
fuisse potet: si ergo tam miseram vi-
tam cuius noster enasit adeptus me-
liorem: nolite contristari sicut & cete-
ri qui sp̄e nō habent sed potius exul-
tate ne videamini de eius glorifica-
tione dolere: licet enīz charissimi iste

Litteraliter pronuntiandi

rante pbitatis fuerit. totq3 ac tantis
virtutib' vt merito debuerit vfa pñ-
tia decorari. Pro qnq3 tñ ipfius hoc
nō debito: verū poti' benignitati vfe
afcribētes innumeraa vobis ac imor-
tales referūt gfas fefe fua q3 vñs op-
portunitatib' offerētes. Vobis nihī-
lōm' ille retribuet: q sine fine vi. z re.
Oratio funeb'is cōis fratris gre-
gorij Britānici.

Sermo. xxiij.

n **On pos**

fuz nō dolere z grauiter q
dē mag. pto: excellētiffimi doctores
ciues ornatiffimi. vofq3 ceteri viri.
Brixiaī preftātiffimi: quū me nō fen-
tio ea eē eruditōe ea litteray fcia: qlē
me fortassis z vos ipfimis fpafis: z
ego maxie optarim. Vereor. n. fatis
ne expectationi vefre ac xiderio fa-
tiffacere nō poffim. In oi nāq3 dicē-
di genere oportet eū q corā alijs mō-
ftratur' eſt: aliqd perfecte eruditum
eē: ne fi ceco cec' ducatū preſtet: vter
q3 pculdubio in foueā deuoluatur.
Quare vnū ē: qd a vobis fuppliciter
peto atq3 cōtēdo: vt fi forte a me mi-
nus luculēter: minusve ornatē q cōfi-
debat: aliq circa hec funera orna-
mēta: fuerint pcepta tradita: nō iam
mee volūtati: q egregia eſt: z mīrif-
ca in vos viri Brixieſes: fed ipſis an-
guſtitant: q me habuit aut ignorantie
poti' afcribat. Id tñ velim vobis
exploratū ſit: me p virili laboraturū
vt mihi ipſi nō xelle poſitis agnoſce-
re. Quā itaq3 ſoleāt nōnulli q ſefe o-
ratores prohtent. z eloquētiā ſoloſ
ſe nō ignorare cōfidūt huiſcemodi
ofones funereas. ſūt hituri: i medijs
xfuncti laudes ceteraq3 ornamēta
profferre: hi proſecto mihi nō ſolādi
gfa meſtos acceſſiſſe vident verum
vt doctipoti' diuindicari valeāt. Nos

igif operā nauātes: vt q falſa quam
fallacia ſint i cognofcēdie bonis ho-
minū iudicia poſitis agnoſcere illud
Satyrici poete Iuuenalia Satyra 8
cima q diligētiffime examinandū
ducimus.

Omnibus in terris: que ſunt a gadi-
bus vſque.

Aurozam: z gangem: pauci digno-
ſcere poſſunt.

Vera bona: atque illis multuz diuer-
ſa: remota.

Erroris nebula: Quid enim ratione
timemus.

Aut cupimus: Quid tam xtro pe-
de concutis vt te.

Conat' nō peniteat: vñque peractis
Multi ſane extāt: viri pbatiffimi q
diuitias z elegantiā. atq3 hui' mundi
gloriā: q etiā lōganimitatē vite bona
eē autumat. Sed x diuitijs qd dicat
Roman' ille poeta clariffimus Ti-
bullus libro tertio audiamus.

Nam graue quid prodeſt pond' ml-
hi diuitis auri.

Aruaq3 fi fidāt pingua mille boues
Quidne domus prodeſt: frigis inni-
xa colōnis.

Tenare ſiue tuis: ſiue caryſte tuis.

Et nemora in domibus ſacros imi-
tantia lucos.

Aurateq3 trabes: marmoreum que
ſolum.

Quidne in erithreo legitur que litto-
re concha.

Tictaq3 ſydonio murice lana iuuat
Non me regna iuuant: nec lidus au-
riſer amnis.

Nec qd terray poſſidet orbis opes.
Sed omiſſis ceteris: ppterea q bre-
uis oratio a me nūc eſt habēda x lō-
ganimitate vite pauca pcurramus.

Nōne Iuuenale teſte: h eſt data pe-
na diu vinētib': vt remota ſemp cla-
de domus: multis in luctib': in q3 p-
petuo merore: z nigra veſte ſeneſcāt.
Multa ptereo mala quoy oluz fi ca

Sermones

thalogū facere instituerem: hic dies
me deficeret. Sed accipite queso vir-
ri optimi aurea vba: atq; diuina: que
Seneca cordubensis scribit ad suum
lucillū epistola nonagesimatercia i
hūc modū tonās. O biurgam: quot
tidie fatū quille in medio vite cursu
rapt' sit quare ille nō rapit' quare il-
le senectutē z sibi z alijs graue lon-
gius extēdit. Utrū obsecro egus in-
dicas te nature an tibi parere natu-
rā. Quid aut' interest q' citissime exe-
as: unde vtiq; exēdū est. Nō vt diu
viuam' curandum est: sed vt satia.
Nā vt diu viuam' fato op' est. vt sa-
tis: alio Lōga est vita si plena est. Im-
plex autē quū alius sibi bonū suū red-
dit: z ad potestātē sui se trāsfert. Qd
qdem affectū fuisse dūm Antonius
Britānicū nemini dubiū est: vitā at-
q; mores ei' contēplanti. Ea pp dñe
Joānes z tu dñe Angele ceteriq; fi-
lij z filie desiderium ei' equo feratis
aio: dicatisq; id patiētissimi Job ver-
bū. Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño
placuit: ita factū est: sit nomē dñi bñ-
dictū. Bñdicētes ergo patrē vestruz
dicatis. Bñdicat te pater mi ille: q' vi-
uit in secula. Amen. Dixi.

Oratio matrimonialis Joannis
Britānici.

Sermo. xxv).

Et si mi

hi iure letandū est Magni
fici Rectores vosq; Amplissimi pa-
tres Brixiani q' ea mihi dicēdi ma-
teria sit oblata: q' nihil oīo in actiua
ciuiliq; vita v'santi pōt eē. neq; iocun-
dus neq; cōuenienti': nō possum tñ
nō cōmoueri: quū intelligo eā dicēdi
facultatē minime affectū eē qua z
v're z me expectatiōi z egregie mee
in vos volūtati satisfacere possim.
Nō. n. me fugit in hūc locū nihil sane

nisi pfectus ingento: elabo: atū in du-
stria afferri oportere. De matrimo-
nij. n. laudib'. z nuptiali bono dicē-
dus est. Itaq; cōsiderāti mihi imen-
sa z innumerabilia p'pmodū esse be-
neficia: q' humane nature largit' est p-
potēs deus: matrimoniū visuz ē z rei
dignitate z fructu ceteris oibus an-
ponendū. Qd sacramentuz qdē quā-
ti faciendū sit nemo est vestrū q' non
pbe intelligat vel ex hoc maxime: q'
ab immortalī deo institutū fuisse certū
scim' quū in paradiso terrestri dixit
p'mis parentib': crescite z multipli-
camini z replete terrā. Quare eorūz
explosiō ē imo dānanda vt here-
tica opinio: q' affirmabāt in statu con-
iugali hoies seruari non posse. Nam
quū id sentiret: dñs ipsum q' coniugij
auctor z institutor fuit: p'cti auctores
statuebant. Scim'. n. pene oēs scripsi-
mos viros veteris testamenti vxori-
bus copulatos fuisse. Nec solū Adā
primū parentē nostrū: sed z Enoch
q' translat' fuit in paradisu terrestre
Noe q' seruat' fuit in diluuiō. Illos
tres patriarchas gloriosissimos.
Abraā Isaac z Jacob. prudentissi-
mos z sapientissimos Joseph Moyses
illū legisdatorez: q' adhuc viuēs me-
ruit dñi videre z allog. Cātorē spūs
sancti David pphetā. Ezechia q' fecit
solem redire i celo. x. lineis. Optimū
illū. Josiā. Benig z ipsaz dñi matrē
maria sponsatā fuisse Joseph. que
nō per hoīem sed per spm sanctū fa-
cta est pgnans. Illud ēt nos fugere
nō dz. d. nostrū Iesus xpm nuptijs i-
teresset voluisse factis in cana galilee:
vbi eas pbando z pntia sua z coram
do aquā nō sine maximo miraculo
in vinū cōuertit. Uñ z Augu. ille san-
ctissim' ait. Nuptiaz bonū: semp q'
dē bonū est: Qd bonū semp fuit in
populo dei. Quid ita: q' quū ex ma-
trimonio oia bona pueniāt: id oīno
bonū appellādū est. Que bona istaz

Nuptiales

liberi nepotes: cognati: posterique
oēs. Quid postea: p̄ncipa familie p̄
pagant vt quū vnus edib³ capi neq̄
ant in vlcōs primū: deinde in ciuitatē
transeant z regnū. Quid alia ne ad
sunt bona. Inm̄ita. Quomō. Q: p̄
matrimoniu immortalitas quedā no
bis est: q̄ ex liberis ac nepotib³ nobis
parit. Nam eti corpore mortales su
mus: nomē tñ nostrum p̄ longū mit
tēdo genus imortale efficit³. Illud
etiā accidit q̄ qui vxori adheferit illi
citos z turpes vitas cōcubib³: illud
q̄ suat qd̄ p̄cipit apostolus vt vnus
quisq̄ suū vas possideat: matrimo
niū ē beneficio z cōiugali charitate
z ardētissima odia z granissime ini
micitie extinguunt. Quod quidem
quā multis exēplis cōprobari possit
vno tantū aut altero vt breuitate stu
deā cōtentus ero. Nō. n. ignoramus
quādiu Julia magni pompeii vxor: z
Cesaris filia in humanis egit: socerū
z generū a lorū cōiunctione vixisse.
Qui postea mortua iulia nō sine ma
gno toti³ terrarū orbis xtrimēto
traculentissimo bellox ciuiliū foro
re patriā penitus subuerterunt. Que
quidē atrocitas nō accidisset: si Ce
saris z Pompeii concordia communis
sanguinis vinculo cōstricta mansis
set. Non ne etiā scim³ p̄ sabinas mu
lieres inter Romulū Romanorū
primū reges z sabinos grauissimas
inimicitias z iam flagrantissima bel
la restincta fuisse: Possez p̄fecto per
multa cōmemorare qbus ipsa cōiu
gij bonitas elucesceret nisi cōsiderē
id vobis minime obscurū ē. S; tñ
ne tantū sacramentū xbito honore
xfrandare velle videar nō nulla sta
tui cōmeminisse: qb³ liquido (quod
tñ nō ignoratis) videre poteritis q̄
te sit vtilitatis censendum. Quis. n.
est tam a cōi sensu remotus qui non
intelligat hominē statim vbi matri
monij vinculo se astringit: quasi ve

teri deposita pelle nouos mores sibi
inducere. z alia atq; consuerat vita
icedere: z vt antea per lasciuia z iu
uenilem intēperantiam etatem egit
suam tunc xmu ducta vxore vitam
suam. honestissimis exercitijs accō
modare. eaq; oia facere que ad rei
familiaris amplificationē pertinent
Omnes enim cogitationes suas ad
sua suozūq; cōmoda confert: vt ea si
bi more boni patrifamilias paret q
bus z se z vxorem suam liberosq;
suos honestissime alat z vestiāt. Ea
demq; rōne vxor ad rei domestice
conseruationem nullis parcens la
boribus que industria mariti parta
sunt: quātum potest: custodit: tuetur
q; fitq; vtriusq; studio z diligen
tia vt res domestica in dies crescat z
augeatur. Quod contra in his sepe
fieri videmus: qui sine coniugio vi
tam agunt: eozū enim bona in x
terius quotidie labuntur: vrpote q
bus omnes insidientur: quum inte
rim nulla sit custodum vigilantia s;
omnes ea potius xripiant z dissipa
pent: vt omnino perspicuum sit ma
trimonio in hac ciuili z actiua vita
nihil esse nec vtilius nec beatius. qd̄
q̄ non mediocris ex contuglo perci
pitur xlectatio: Nemo enim est: nisi
fatuus qui non intelligat nihil esse
tam iocundū tanq; festiuum: quod
anteponi possit ei voluptati: quam
parentes ex filioliis suis capere solēt.
Quam sepe enim videmus paren
tes varijs miserijs z solitudinib³
refertos omnem illam animi tristi
ciam tenere infante osculis z blan
diusculis congressibus lenire.
Quid dicam quam iocundum quā
que voluptarium sit marito: cum se
mulieri conianctum sentit: cuius se
pe sibi spectata sit multis in rebus
fides atque probitas. Pudicitiam
nouerit parsimoniam diligentiam
atq; cōiugitatem. Nihil p̄fecto ho
i y

Sermoneo

mini pōt esse suani: q̄ de iocūde
vxoꝝ in mariti prudentia: cōsilio: in-
dustria: ac mutua erga se voluntate
cōquiescit. Sed qd dicam quante sit
voluptati parentib⁹. quū in liberis p
creatis tanquā in speculo sese intueā
tur. nō soluz eē sed ppetuo fore. Hoc
qui oīum suauissimuz nō iudicet: ar-
bitroz esse neminē. Sed ne nimio in
nolucro auribus vestris fastidium
potius: q̄ voluptatē pariam: omimis
sis que iure & laudibus matrimonij
dici poterant: ad sponsam nie spon-
sumq; conuertam. Sed quo te exor-
dio alloquar Margarita. Tā mul-
ta mihi (quod ad laudē decusq; tuū
ptineat:) sunt dicēda: vt vnde auspi-
cer sim ppe modū nescius. In te enī
oīs virtutum numerus pfulget. Nam
sine ingenij tui acumen & prudentia:
sine fortitudinē per constantia: siue
animi modestiā: siue etiā corpis tui
honestatem: & prudentiā contēplo:
nihil sane habeo quare te miris lau-
dibus efferendā nō censeam. Ut igit
ab ei⁹ prudentia patres Amplissimi in-
cipias neminē esse vestrum existimo:
glure puellam prudentissimā eē. nō
iudicet: omniq; commendatione di-
gnam. Nam quū in rebus humanis
prudens sit agere: recta veraq; cum
rōne: delectūq; habere bonorum &
malozū: quis inficiabitur. Margari-
tam hac vna virtute ceteris oib⁹ an-
tecellet. Nā quū hīs temporib⁹. Alij
quib⁹ osno nihil est iudicandū cecit⁹
summū bonū in diuitijs ceterisq; for-
tune bonis statuunt existimātes hic
veram illā: quā querim⁹ beatāq; vi-
tā pēdere ipsa Margarita oī mentis
cecitate ingenij fulgore disiecta co-
gnouit dñm nostrū iesum xpm quez
antea ples ei⁹ hebreia multis cū op-
probrijs & cruciatib⁹ erat: nec tradi-
dit vtrū bonuz esse. euz q̄ abolitis &
antiquatis illis vterib⁹ ceremonijs:
& figuris nouū cōdidisset testamen-

tū: cui⁹ mādato pspicū eēt nemines
suari posse. nisi q̄ sacrosancti baptis-
matis aqua lauaret. Et qd admirā-
tione maxime est psequēdū nōdum
puella decimū etatis sue annū exple-
uerat quū diuino quodā afflata spū
hebreos tūc suos detestabili in erro-
re v̄sari sensit: q̄ inuincibili quadaz
animi duritia & p̄tinacia. d. nfm iesū
xpm que pphete toties in vteri te-
stamēto v̄nturū. pmiserāt nullomō
agnoscere voluerūt. Nā quū tenella
adhuc vt dixim⁹ etate in edib⁹ pater-
nis Donati adhuc viuētis hebraice
legis doctozs celeberrimi: sui q; po-
stea mariti. David eiusdē legis magi-
stri eruditissimi vanis documentis:
falsisq; veteris testamēti interpretatio-
nib⁹ imbueret: aia duertit etpote que
ingenij acumine nemini cedat: & aus-
& mariti oīum q; iudeoz mentē im-
mēso tenebrarū nubilo inuolui: qui
quotidie pphetas solerti diligētia le-
gēs nō intelligerēt iaz illū messiaz
venisse: nec iam ampli⁹ expectandū:
de cui⁹ aduentu toties p̄dixissent ipsi
pphete. p̄siderabat. n. diligētiq; exa-
mine pōderabat ea: que a zacharia d
messia dicta eēnt: & xpo sine contro-
uersia intelligi: quom ait. Quid sunt
iste plage: i medio manū tuaz. Dis-
plagat⁹ sum i domo eozū q̄ diligebāt
me. Nōne apertissime iudei (nisi eoz
oculis effusa eēt caligo) intelligere
pnt hūc esse iesum xpm q̄ ligno cru-
cis eas passus eēt plagas q̄s zachari-
as p̄vidit atq; p̄monuit: At Mar-
garita doctrie hebraice p̄tissima mē-
tem suā ad v̄itatē indagandā erigēs
certe ait. De Iesu xpo oīo sensit za-
charias. Nā hec oīa in xpo fuisse cer-
tissimū est. O īmensaz puelle sapiāz
q̄ qd v̄ritas sexus iudaic⁹ nō sine sua
ip̄ius p̄ditōe nō intelligit. ipsa adhuc
parvula cum anime sue salute recte
intelligit. & credit. Mente etiam per-
tractabat quod a David propheata

nuptiales

dictum est idemq; super illo zacharie dicto cōsentanem. Foderūt manus meas ⁊ pedes meos: dinumerauerūt omnia ossa mea: ⁊ cederūt in escam meam fel: ⁊ in siti mea potauerūt me aceto. Quibꝰ oīno colligebat ⁊ alio nemine dici q̃ ⁊ iesu xpo: cecosq; sū: ⁊ iudeos appellabat qui quod iā vō verius esset non agnoscerēt. An non dicemꝰ hanc puellam diuina potiꝰ q̃ humana existere intelligentia ⁊ cōgnitione. Quid illud Isaye pphete: quam perspicaci mentis acie intuens trutinabatur. Tradidit in mortē animam suam ⁊ cum sceleratis deputatus est ⁊ peccata multorum tulit ⁊ p transgressoribꝰ rogauit. Nō. n. Margarita ignorabat hec ⁊ xpo dici: quē sciebat inter latrōes ⁊ sceleratos cruci affixum fuisse. Illud etiam Isaye cōtemplabatur. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filium ⁊ vocabitur nomen eius emanuel. i. ⁊ nobiscum. Oculꝰ igitur intellectꝰ sui ad apriē iam amplius messiam non expectandū pspiciebat: quem iaz ex virgine Maria natum sibi constaret. Sed id puellā maxime mouebat: ⁊ vt crederet iam Messiam venisse magis atq; magis ipellebat qđ apud Danielē sepe legere cōtigerat ⁊ post hebdomadas. lxx. occides xps ⁊ non eritꝰ populus eius qui eum negaturus est: quāclare enim quāq; dilucide ⁊ p messia fuisse Iesum xpm testatꝰ est. Daniel: qui eum occisum tri a iudeis scriptuz religit: affirmādo pplm iudaicū dñi sui interemptores: omni cum regno suo periturū. Que oīa an iudeis post efferratam illam in pditionē dñi rabiem acciderint multis in verbis nō est psequēdum. Neq; enīz inscijs estis Amplissimi patres temporibus Titi romanorum Imperatoris: quanta cum omniū iudaici nomis populorū consternatione hierosolyma fuerint euerfa. Ita enim euerfa sunt vt iudeꝰ

ex omni regno suo eieciꝰ per omnem terrarum orbem incertis domicilijs omnibus non solum christianis: sed cunctis nationibꝰ inuisus erret atq; vages. Quid hoc loco magis mihi libeat exclamare q̃ illd. O stulti ⁊ tardi corde ad credendū in omnibus que locuti sunt pphete. Nec igitur ⁊ alia multa hīs similia qualia in veteri testamēto scripta sunt quum fere quotidie legeret beneq; pensitaret: q̃ a recto veritatis tramite cērraret iū dei facile intellexit. Itaq; secum plurimā volūē que ex suis nemini committere auderet mēte sua concepit si de iudaica nihil esse vanius nihilq; fallacius christiana autem fide nihil verius: nihil sanctius. Statim igitur anime sue qua nihil habet carius salutem parare: cogitauit sepe adhuc diximꝰ parvula quomodo ignoratibus suis ad fidē christianam: quam omnino religiosissime colebat atq; tacita secum venerabatur confugere posset. Quicquid enim dicebat qeqđ cogitabat: qeqđ agebat ad laudē domini nostri Iesu christi referebat. Omnes eiꝰ cogitatꝰ in christo erant. Quid plura cōmemorem. Tam multa continēter ⁊ fide christiana loquebatur vt parentibꝰ suspicionem iniecerit ne ad nostras: quod tamē secus castra vere fidei tanq̃ transfuga migraret. Itaq; puellam nisi adhibitis custodibꝰ egredi domo non patiebatur: ⁊ quo eaz ab sanctissima opinione deterrerent nondū viro maturaz in matrimonium. Dauid ⁊ quo supra dictum est tradiderunt: sperātes nuptiarum lenocinijs fieri posse vt puelle voluntas immutaretur. Ceterum quo plura ad eius voluntatem labefactandam fiebant: eo quotidie puella feruentiore ad religionē christianam ferebatur animo. Aderat hinc auus: nam patrem infans amiserat: aderat illinc mater: aderant co

Sermones

gnati: aderant denique omnes domesti-
ci: quos varijs argumnetationibus
persuadere nitētes longe meliorē no-
stram esse fidē iudaicam: puella dissi-
mulato animi sui sanctissimo consilio
in eam ducebat spē: ut iam nihil am-
plius eis de puella eēt timendum. Sed
o ceci et vere in oib' ceci iudei: qui nō
intelligebāt quo callidū adoleſcētule
eēt progressus consiliū. Expectabat nimi-
rum tēporis opportunitatē: quā tādē
nacta est. Memor enim erat xpī dicē-
tis. Surge veni p̄xima mea: vias tibi
feci p̄cide retia: et veni ad me speciosa
mea: colūba mea: surge p̄pera. Ego
pro te rabiē tēpestatum sustinui. ego
fluctus qui tibi dēbantur excepi. tri-
stis est facta anima mea p̄pter te: et
ad mortē surrexi a mortuis fractis
mortis aculeis et inferni vinculis dis-
solutis. Ecce transiit hyems et flo-
res visi sunt in terra nostra: tēpus pu-
tationis est h' est purgationis peccato-
rum per baptismā. Excitata igit' sepi'
margarita et quasi ad hostiū spiritū
pulsante divino: qd in animo iā par-
uula habuerat non minus fortiter q̄
constanter peregīt. Matre enim quāz
incredibili pietate colebat: marito:
fratrib': cognatis: omnibusq; come-
sticijs relictis: eorūq; fletib': et lachry-
mis despectis: sentiens cum illo dauit-
co: audi filia inclina aurē tuā obli-
uiscere populū tuū: et domū patris
tui: v̄speri surgit: et dominū nostrum
Jesum christum quesitura: furtim co-
mo discedit. Cūq; ad vicinā quādam
mulierē sane honestissimā fugiens se-
se contulisset: ab eaq; eēt admonita
ibi tutā eē non posse: abiens ilico tre-
pida vna cum vicinā ad edes p̄torias
confugit putās ibi oīa fore sibi: ut fue-
rant: tuta et trāquilla. Quā Petr' do-
nat' v̄bis p̄tor magnificētissim' itel-
lecta ei' aduēt' causa hylari: ut est in
oīs comis et benignus: excipit vultu
statimq; Laure uxori sue: que cū om-

nibus et p̄sce et etatis nostre m̄stert-
bus: non solum castitate et sapiētia:
sed omni virtutū genere certare pōt
tradit atq; cōmēdat. Quāta aut' vtri-
q; animi leticia et iocūditate puellaz
tanq̄ optimā et spirituale p̄dā nacti: i
domo sua habuerūt cōmemorādum
non cēseo. Nam q̄ta hic noster splen-
didissimus p̄tor bonitate et iusticia sit
uō oīs locupletissimī estis testes: q
quotidie ut optimum pastorem be-
neq; et repu. nostra meritum ac me-
rentem: miris effortis laudib': felicē
oīo appellātes ciuitatē cui talē p̄rige-
rit habere gubernatōrē: qui in omni
seu tēpestate seu tranquillitate rerū re-
ctum semp iusticie clauum tēnerit.
Sed hoc qd plurib' cōfector quā iam
nobis itueri liceat effusis libtatis ha-
benis hodiernū hūc tam magnificū
nuptiaz apparatū celebrēt: sua qz ip̄si
us impesa faciat. Neq; n. diuitē ho-
minem qui amplas sibi soli possideat
diuitias cōmēdandū cēsemus: s; eū
qui quum locuples sit: in alios libera-
litatem exercet. Unū etiā mihi qd. nō
mediocrē vobis vniuersis est allatu-
rum voluptatē narrandum putauī.
Ope precii enī est audire p̄res amplis-
simi quāz pia quāq; officiosa inter
ipsum p̄torē et Hieronymum campa-
gnolam pataninum ei' scribam p̄te-
tio orta sit. nam quūz vtriq; cuperēt
puellam suis ipsoz sumptib' alere: et
tam diu domū habere q̄ diu ei' p̄spectū
eēt. Hieronym' ut omni stipat' et qui
sibi hac tanta bñficētia ḡfam domi-
ni nostri Jesu christi p̄mereri et cōci-
liare posse putauerit: multis p̄cib' tā-
dem p̄torē expugnauit. ac vicit: puel-
lam habuit: quam inter filias suas q̄
benigne: pure caste: in oīceterq; in hūc
vsq; diem habuerit non putauī refe-
rendū. Hoc tantum dixerō hac vna
pietate et charitate: nihil enim deo ele-
mosina et charitate ē acceptius mul-
tum apud deum vere gratie inuenisse

Sic
lectis
puella
omni
dorm
hous
late
am
prou
tes
gent
nove
ba
colle
enim
ni oī
mule
Bis
mte
tes
tem
nō
p̄le
scrib
ciuit
fit cō
re via
cesser
mit
si boni
trāqui
esse ad
mentē
mibe
plissim
rere nō
lam q̄
ha cast
p̄mim
esse v̄g
ocio nō
lum
nō tab
mri
racum
modo
vut fan

Nuptiales

Sic enim illa quaz querimus oēs ce-
lestis patria nobis paratur. Accepta
puellā curant statim iuxta mandatū
domini baptizari. Et per quem sacer-
dotem: per eum pfecto qui iter alios
huius vrbis sacerdotes vite integri-
tate optimus habetur reuerēdum. s.
antistē. s. Algahe: qui vna cū vtrōq;
ptore z scriba bñficiū bñficio addē-
tes infatigabili studio solertiq; dili-
gentia oporam dant vt puelle quo le-
tiorē iam facta xpiana ageret vitam
vō pquirat. Quaz qdē totē q̄ facile
collegerint incredibile dictū est. Nō
enim solū hec amplissima resp. cōmu-
ni oīus p̄sensu: sed p̄uati etiam ciues
multi non relinq̄tes eum quo semp
Barxiani ambularūt: liberalitatis tra-
mitem: certatim quodā mō era p̄ferē-
tes paruo t̄p̄is spacio grandē sane do-
tem aggregauere. Ita vt Margaritā
nō solū Petrus Donat' vrbis p̄tor z
Hieronym' capagnola Patavinus
scriba liberaliter p̄secuti sint: sed tota
ciuitas amplissimis bñficientie finib'
sit cōplexa. Omnia p̄fecto Margari-
te diuina quadā volūate ex snia suc-
cessere: nec imento. Nam his etiā ani-
mi bonis dotata est vt indignū non sit
si bonis quoq; externis que ad bene-
trāquillēq; viuendū maximo solent
esse adiūctō exornat. Boleo v̄he-
menter p̄ies amplissimi doleo in quā
mihī nūc osonis mee vehiculo p̄ am-
plissimū puelle v̄tutum campū decur-
rere non licere. Audiuiſſetis enī puel-
lam q̄ta semp: lz fuerit h̄breia: mode-
ſtia caſtitate: cōtinentia integritate ni-
hil enim arbitrabar optimis morib'
eſſe dignius. Ita ſemp vixit vt inerti
ocio nihil ſibi magis duceret aduer-
ſum. Sciebat enim ignauiam inge-
nij tabeſcere z robur corporis h̄be-
rari. Itaq; nullum vnq̄ ſibi tempus
vacuum dedit quin aut aliquid non
modo h̄breayce ſed z latine legeret:
aut familie curam non minus indu-

ſtrle q̄ ſapiēter ageret. Quare vt ora-
tioni mee finem imponam habeo p̄bi-
lipx arigone quod tibi maxime le-
tandum ſit q̄ eam nactus es vxores
que inter alia e corporis z fortune bo-
na: quod ante omnia ſponſo querē-
dum eſt: ad te latura eſt egregios ſan-
ctosq; mores. Naz vt plautus ait mu-
lier ſatis dotata eſt: ſi bonis moribus
dotata eſt. Negz etiam id tibi nō ſolū
cum Petro Donato p̄tore vrbis z
Hieronym' capagnola quoz vtriuſq; in
puellā inſigne fuit vt ſcis ſtudiū con-
trahit: ſz cum vnuerſa hac ciuitate
nra que puellā vt filiā ſuā ſingulari q̄
dam benivolētia cōplexa eſt z chariſ-
ſimam habet. Illud etiam tibi Mar-
garita ſummē ſit ſocūditi q̄ eo in-
ueni cōiuncta es: qui ne ſigillatim
eius ornamenta que plurima ſunt p̄-
curram: nullo virtutis genere: ſi tibi
anteponi nō pateris te inferior eſt cē-
ſendus. Que cum ita ſint nihil aliud
mihī reſtat q̄ vt ad ipſam: quod felix
faulſtū fortunatū q̄ ſit cōſponſatiōis
munus accedamus. dixi.

Cōiugalīſ christofori Barciſij
Sermo.

xxj.

Valem

in preſenti cauſa ingz hoc
ornatiſſimo z ſi tantoz viroz frequē-
tia anguſtiſſimo loco oratorem eſſe
oporteret nō ſuz neſci'. pr. M. voſq;
optimates z viri clariſſimi. Nā ſi plu-
gū z ſacraz tēdaz vim p̄ſtatiq; ſpe-
ctem' res eſt in cui' laudē vix huma-
nū vllū ſufficiat ingenium: ſue eorū
qui in p̄ſentia hoc ſacrō iungēdi ſunt
Victoris. s. Martinēgi z Laure ma-
ie claritatē virtutemq; intueamur: al-
tero nobis de moſt bene: aut Licero-
ne ad meritas eorū laudes referen-
das opus foret. Quod quidem quā
mecū animo reputarem intelligerē

i iij

Sermones

quia puinciam longe meis imparez
virib⁹ esse pfecto: uti ingenue fatear:
si per eos mihi licuisset: qb⁹ pro sumis
erga me meritis ne fas ducere aduer
sari: hoc dicendi seu mun⁹: seu onus q⁹
libetissime declinasset. Cetero in hac
mea qua dissimularenō possum solli
citudine quam singularis vestra om
nium humanitas ac moderatio mi
hi p⁹dem p⁹specta atq⁹ p⁹bata vellem⁹
ter recreet et confidere hortet: cum et
mecū in re difficili et subitaria p⁹liuz
quo cōstitui breuitatem: et mihi alio
quin impatam: et pro tēporis ratione
etiam cōsentanea ac p⁹pe necessariam
p⁹cipū imbecillitas mee subsidū fo
re. Quādo p⁹sultus omnino et recti⁹
est que cōsequi non speres non attin
gere: q⁹ suscepto temere oneri turpi
ter cedere. Quamobrem imēso dicen
dorum magnitudineq⁹ territus ita
et vniuerso hui⁹ cause genere dicam:
ut itelligatis me magis: que summis
fuerant laudib⁹ celebranda enume
rasse: q⁹ ea (quemadmodum par fue
rat) oratione illustrasse. De cōiugio
itaq⁹: ut iam inde pro meo instituto:
mee hui⁹ (quecūq⁹ est) dictionis ini
tium aspicer: quid a me dici potest:
quod vobis viris doctissimis atq⁹ ex
p⁹ertissimis non p⁹dem auditum sit et
cognitum: An existimē vō ignorare
matrimonium legitimam esse. Ma
ria et femine coniunctionem cum in
dissolubili vite societate ad humani
generis propagationē: cōtinuūq⁹ illi
q⁹ lapsus remedium et reparationē
adeo initium institutam: uti ex p⁹mis
iysq⁹ duobus tantum parentib⁹ innu
meri populi gentesq⁹ prodirent: et as
siduo veluti supplemento conserva
rentur. Quod quidem et Cordubēsis
tragicus in Hyppolito his senarijs
cōmode vereq⁹ astruxit. Prouidit il
le maxim⁹ mundi parens: quum taz
rapaces cerneret sati man⁹: ut dam
na semper sobole repararet noua.

Quis quidem sacramenti si dignita
tem querim⁹: omnium nobilissimuz
excellētissimūq⁹: non auctore tantū
aut loco vel tempore: quibus rebus
haud dubie maxime prestat. Sed qd
et ceteroz sacramentoz fundamen
tum sit et humani generis seminariū
vere constanterq⁹ affirmabim⁹. Sin
fructum perpendim⁹: quid externo
rum bonoz cum filijs in quibus ipsi
vtp⁹ plurimum parētes et corpore et ani
mo recognoscuntur et quodāmodo
perpetui atq⁹ immortales fiunt potest cō
parari. Si vō fidē cōmoda honestaq⁹
voluptatē inspiciam⁹: qd cōstantius qd
expediti⁹: atq⁹ iocūdius hoi⁹ eē pōt: q⁹
vbiq⁹ inq⁹ omni vita: atq⁹ fortuna:
fidam pūgē et bñ puenientē sociā ha
bere. Pretereo hoc loco que et mul
ta et eximita et pūgali fide atq⁹ amo
re ex hystorijs vltro offerunt exēpla
vt et Alceste. Hypsicrate Lucretia.
Julia. portia. De semp⁹ronio: itē Bra
cho: Pompio: Bruto: duob⁹ plan
tius: et alijs innumeris. Pretereo illd
qd sublato iure et pudore maritali p⁹
missisq⁹ passim p⁹miscuis p⁹cubitib⁹:
preter illud quod certa nulli sobo
les eēt enz p⁹mo sanctissimo oīuz ne
cessitudia vinculo et p⁹ntētiā pariter
verecūdiāq⁹ oēm p⁹cipua humane vi
te ornamēta p⁹rire nullūq⁹ inde aut
q⁹ minimū iter hoi⁹: m: et belluā disci
men fore. Pretereo tantā pūgij vim
et sanctitatē apud oīs gētes semp fuis
se: vt p⁹ter qd nobis euāgelico oracu
lo sanctū est. Nefas homini eē sepa
re: quos de⁹ coniunxerit: et ei⁹ internē
tione maxima odia: et iueteratas ini
micitias immo et flagratissima bella
restincta atq⁹ composita. Cōtraq⁹ eo
restitso aut violato cedes innumeras
florētissimarum vrbium direptio
nes: et opulētissimoz regnoz euer
siones subsecutas testes in vtramq⁹
partem permulti Cesar et Pompe
ius Octavius et Antonius Sabini:

Nuptiales

et Romani Athenienses et Cretenses
Greci et Troiani: aut verius Euro-
pa omnis et Asia. Omittam et illud con-
glio nostro non fides tantum et plez:
sed et sacramentum: hoc est occultum
quoddam misterium inesse. Quid enim
aliud legitima et sancta viri et mu-
lieris coniunctio presignat: quam
eternum dei verbum patris thalamo e-
gressum et nostre mortalitatis car-
nem indutum militante ecclesia sibi p-
fidem in suo sanguine responsasse.
Sed hoc hactenus pretereundo que-
admodum nobis propositum est attigisse
suffecerit. Supresset nunc de summis
eximisque sponsum et sponse laudibus
et ornamentis disere: si quid atti-
neret eos alicuius oratione illustra-
ri: quos per sese et fortune et nature
et animi bonis maxime claros atque
illustres nemo potest inficiari. Qui-
bus enim non in nostra tantum ciuita-
te: sed in vniuersa Italia antiquissime
atque inclite Martinega et Alcia fa-
milie possunt esse ignote: quum ex
vtraque referre liceat innumeros in
quouis virtutis et laudis genere pre-
stantissimos episcopos: ac dominos
moderatissimos. ductores fortissi-
mos: comites inclitos: equites splen-
didissimos: senatores sapientissimos:
cives egregios inque et toga et armis
prestantissimos. Pretereo eorum res domi
bellique sapienter et magnifice gestas
Pretereo: opera: affinitates: amicitia-
as: clientelas. Pretereo cetera: que vir
a me enumerari possent vtriusque ge-
neris ornamenta. Possem vero et plu-
rimas egregiasque sponsum et sponse a-
maioribus suis nupquam degenerantium
laudes et propria illis bona seorsum
memorare: ut habitum: formam: firmi-
tatem: ingenium: studia: eruditionem: co-
ntinentiam: integritatem: fidem: mode-
stiam: religionem: et id genus virtutes
atque insignia: siue ea magis mihi quam
vobis: et vniuersae nostre ciuitati nota

essent et spectata: vel illi ipsi non satis
interiori conscientie acquiescentes ex-
ternas etiam commendationes et plau-
sus consecrarent. Quibus quidem re-
bus ita sese habentibus quis non saci-
leominabitur idubitatoque affirma-
uerit presens coniugium atque hoc hym-
neum et generis claritate et opus ma-
gnificetia: et studioque morumque (quod
haud dubitandum est) similitudine
quum eximios: cumque auspiciatissimos
et fortunatissimos esse ac perpetuo fo-
re. Quod vti et diuino quoque numi-
ne atque fauore: sine quo nihil possunt
cetera: firmetur atque sanciat: sum-
mumque maximum et imortalem deum:
voce pariter ac mente supplex inuo-
co atque adoro: ut quemadmodum leta
hucusque prospera presenti connubio
omnia successerint: ita et postea perpetuo
fauore et felicitate prosequatur et fo-
neat: ut generosi ipsi coniuges ad ho-
nozem et gloriam ipsius omnipotentis
dei: patrie: amicorum decus et emolu-
mentum: suorumque ipsorum felicitatem et sa-
lutes videant filios filiorum suorum pacem
super israel. Dixi.

Oratio communis nuptialis fratris
Gregorij Britannici.

Sermo

xxij.

Audi

uit dominus deprecatur
tionem meam. Dominus orationem meam assump-
psit et cetera. Scribunt hec verba in propheta
David. ps. xj. Diuini conditoris deusque
cuncta prospicit et discernit: et sine ipso
factum est nihil: primi patris nostri
Adam: qui ex pomo boni et mali: con-
tra voluntatem eiusdem conditoris gusta-
re ausus fuit tantam ab alto cernere in-
obedientiam decreuit in hoc seculo: ho-
minem solitaria vitam ducere non debere
et simile sibi feminam contulit in adiun-
torium. Hoc enim conditor idem fecit: quia

Sermones

Basculus de p se ad filioꝝ gñationē
sufficiēs nō erat. Feminaq; z multo
min⁹: s; utrūq; sp̄parauit ad gñatio-
nez. Opus eteniz sacrū cōstituit cōiu-
giuz: quod verbo p̄cedente placet: ex
viro: z muliere copulat. Hoc. n. i ce-
lis matrimonio suo prius cōstituit
demū i terris hoīum opib⁹ p̄ficitur
atq; ex hac rōne genus humanū effi-
cit legitimū. In hoc. n. tantaz posuit
delectationē q̄ hō audet parētes de-
relinq̄re p̄pter vxorez: z duo efficiū-
tur in carne vna. Aduertendum est
ergo oī cura vt in tali cōiunctiōe hō
se associet: z p̄iungat cū muliere sen-
sata: honestaq; z pudica: bñ affinita-
ta: z diuitijs fulcita: q̄ ḡdez a paren-
tibus cōtribuant. S; virtus a solo
deo. Porro dū altitonās inter cetera
Antonina copulari cum Bartolo-
meo decreuisset tali sacramēto: ante
fati Bartholomei parentes cōsāgui-
nei z affines colletant gaudio ma-
gno valde cognoscētes Antoninaz
p̄libatā sensatā bñq; affinitataz for-
mosaq;: ac diuitijs copiosam. Nec
igif in presentiaz habui patres p̄stā-
tissimi multis de matrimonio preter-
missis ne forte pluribus verbis deli-
catissimas aureas vsas diutius obtū-
derez. Que ad solēnez presentis act⁹
celebratōez necessaria forent: z opor-
tuna. Tñ ad ea exponēda cōmodo
ri ac gratiori tēpore reseruās: oīpo-
tentes deū Iesū xp̄z z gloriosaz vir-
ginez pijs z deuotijs p̄cib⁹ itēz atq;
itēz obsecro: vt hoc faustū z felix cō-
iugiū multos faciāt durare p̄ānos.
Oratio cōmunis nuptialis fratris
Gregorij Britannici.

Sermo

xxij.

Valla mi

hi patres amplissimi ciues
q; prestantissimi vberior: aut iocun-

dior cōmitti oratio potuisset: q̄ vt de
eaz illustriū celebritate nuptiaz ho-
dierna die in tantoz optimoz viroz
cetu dicturus essez. Enimuero si ea
q̄ expositor sū vobis grata p̄stabūt
nullā me amplioꝝ dignitatē cōseg-
posse putabo. Vides nāq; mihi vi-
ri ornatissimi: nō modo humanū s;
celeste atq; diuinū sacratissimū cōiu-
giū vinculū. Est. n. vt ita dicā toti⁹ or-
bis plantariū atq; seminariū qōdā.
Unde z p̄pinq̄tātū z affinitatū
gradus ita pene innumerabiles ema-
nare vident: vt totus certe mundus
inde vnitatē sortiri appareat. Sicut
eḡdez a Licerone didici in his q̄ de
officijs tradidit. Et quāq; idip̄sū p̄-
creande plis atq; cōseruandi gene-
ris gratia impleat ipsa natura: hortens
leges: ornatissima q; moneat cōsue-
tudo. altiorib⁹ tñ p̄ncipijs atq; di-
gniorib⁹ qbusdā causis in idip̄sum
trahi viciq; videmur. Quā felicem
ergo te ipsū nunc p̄dicē ornatissime
Angele cui a celo z diuinitus datuz
est: vt hac clarissimā z modestissimā
Luciam ex optimo viro natā tuo co-
pulatā cōiungo: tam splendidissimā
nuptijs felicissime cernas. sane mea
q̄dem snia nemo te fortunatioꝝ ne-
mo felicior: quē ea ipsa decorat atq;
exornat. Ipsa eniz est: q̄ fide pudici-
tia z honestate ornatissimisq; virtu-
tibus: veteres alias supabit mulie-
res. Vult neq; se illustris illa p̄phenis-
sa Bido: neq; pudicissima Lucretia:
neq; amāssima Arthemisia: neq;
felicissima atq; castissima rana quil:
vllō virtutis genere: vnq̄ audebit cō-
parare. Ad te ipsaz ergo modestissi-
ma comina Lucia: vt p̄cludā sic me-
cū cōuertā sermonē. Que te taz leta-
tulerunt secula. Qui tanti tales ge-
nuere parentes. Infreta dum flauū
current: duz mōtibus vmbre lustra-
bunt cōnuexa polus dum sidera pa-
sset. semper bonos nōmēq; tuū lau-

nuptiales

desq; manebunt. Ad dei laudem.
Oratio communis nuptialis fratris
Gregorij Britannici.
Sermo.

xxiiij.

Vere nō

nulli Magnifici optimiq;
viri & ciues amplissimi: & hi quidez
non ignobiles sane auctores qui hu
manū admirantes ingenū eius co
piosissima inuenta opa in mediū lu
cēq; ptulerunt. Et hoc qdē non inui
ria quum alij snia; alij vero rei mi
litaris; alij nauigādi; educandiq; ar
tes sunt p̄fessi. Addūt etia; frequen
tes huius cetus iure sociatos ac lege
viuētes que ciuitates appellantur cē
preclara mediū sūdius ad mortaliū
vsum conseruandoz aut alendoz
simulacra: alij aut quib; assentior rē
vxoiam que a nobis in presentia;
agitur longe ceteris prestabiliorē
censere solent: quoniā omnia & do
net & confirmet. Ex ea enī hoīes sūt
qui illa superiora excogitāt. que ma
ris & femine legitima cōiugatio an
tecessit. Attamen si mortales ritu fe
rarū in p̄miscuos ierint concubitus
origine incerta & sablata filioz ne
potuz & vxoris caritate; quib; labo
rat: nulli futuri sunt: nullus erit qui
militet q agrū colat: q nauiget: q edi
ficet. Nec est qua mortale genus ad
corruptionez: ad p̄niciēz semp ob
noxius: & nature lege semp occiduū
imortali quādā successione lōga la
taq; amplificat in secula: ipsaq; pas
sim tenet terraz orbem. Quid si ea
tollat e medio. Hominū multitudo
vix vno duratura est seculo. Quum
igitur res vxoria delectos istauret de
ficientes reficiat: a qua hi oēs etiam
quos cernimus creati cōseruati: in
stitutiq; perdurant in ipsa quoq; cō
iugta prima sociata esse non inficia.

mur. Ex qua cum plures propinqui
tum propagatio etia; sobolis tum
etia; que origo est ciuitatuz: & quasi
seminariū rez publicaz est ipsa etia;
ciuium conciliatio & amicitia; pro
mulgatorium. In ipsa re p̄terea: pu
dicitia: continentia: castitas & fides:
necnō custodia flagitioz suas sedes
sua cacumina: suas deniq; arces col
locauit: quoniā intra viri & vxoris
affectū: circūspecta & reclusa volup
tas in alienos rūpendi cōplexus licē
tiam amisit. Quid admirabili? qui
dem docet charitas. q̄ vt maritus &
vxor moruz: probitatū: voluptatum
puritate deuincti: id efficiant: quod
vult Pitagoras in amicitia vt vnus
fiat ex pluribus. Ad hanc autem rez
cōprobendam: non adducam Tibe
rium & Cornelium: non Pompeiū
& Iuliam & non Plotium & Aristi
lam vxorie charitatis exempla. Si
hi exemplo & testimonio sit pudici
fima adulescentula: & vere charita
tis sponsa purissima domina Lucia
Angelusq; Britannicus quos virtu
te nobilitate: animoz similitudine:
adeo coniunctos fore vaticinor vt
hunc quidem etati speculo: posterita
ti etiam admirationi sint futuri. En
nobis adest virgo nobilis: moribus
pudicitia: p̄bitate: modestia: frugali
tate: insignis ob quas quidem virtu
tes: clarissimis ac sapientissimis vi
ris & magna p̄negocia cognitis: at
tauo: pauo: auo: patri: ita rīdet vt
ea nō minus domū illustrauerit. q̄ a
canaliā domo fuerit illustrata. Non
dicā hoc loco de eximia patris pru
dentia: liberalitate: virtute: quē tum
alie ipsius res & actiōes tu; vel acta
integerrime ac fortiter multoz op
pidoz prefectura declarat. Alias. n.
dabitur aptior dicendi locus. Nunc
autem absit vt narrare subdubitem
mansuetudinem atq; animi magni
tudinē: quibus tam totam patriā

Sermonea

orant: tū vero nō degeneras a maio-
rum tuorū imaginib⁹ & vetustissime
familie perita. Per tot ducta viros
antiq̃ ab origine gentis. Quas ob
res magnifici viri cinesq; pstantissi-
mi matrone primarie virgines orna-
tissime plaudam⁹ & congratulemur
huic cōiugio: qđ tanta laude volun-
tate officiū predictū pspicim⁹. vt nō
optimo: nō factū fuisse auspicio ex-
cogitare possim⁹. Prestet itaq; deus
ospotens maxim⁹ optim⁹ hōs venu-
stissimos sponsoz videri a nobis ne-
dum parentes verum anoz proa-
nosq; felices. Bixi.

Oratio cōmunis nuptialis fratris
Gregorij Britannici.

Sermo

xxv.

¶ si abū

de aliquē dicendi modum
grei magnitudini congruē ēē queat
in mediū me afferre posse non ptez
cogor: tamē ad animoz vestroz de
fiderium explendū membris treme-
bundis: voceq; submissa & tremula
in hac oratione tentata hodierno die
de re ipsa: quā dicturus accessi pau-
lisper attingere. Quum eni in omni
actione vt ab Licerone oīuz eloquē-
tissimo traditū est: tria sint tenenda
vz appetituz rōni parere: quo nihil ē
ad officia cōseruāda accōmodatius
vt ad ea que ptinent ad liberalē spēz
& dignitatez moderande sint cause.
Et quāta illa res sit q̃ efficere velim⁹
quo neq; maior labor neq; minor
diligentia suscipiatur: q̃ causa postu-
let diligēter animaduertere debem⁹
Noc si qđem agere: quo potero eni-
tar & arcū meaz viriū magis protra-
ham: q̃ natura ipsa patiat. At in ea
sane extrema parte (cert⁹ sum) vehe-
menter errabo: qm̃ ipse maiorē cu-

ram: & op̃rā quā res postulet vt mi-
hi psuasum habeo pfecto suscepiz.
Qnta. n. cīa que ex deo originē tra-
xisse pspicim⁹: verbis extollere pos-
set. Quis nō itelligit nihil posse ex di-
uinis pficisci: qđ nō in fū ac scitū sit.
Et qđ sepe audiui⁹ initio rerū hu-
manaz ferme pū q̃ humanū genus
in nullā culpā inq; nullius calamita-
tis suppliciu icidisset. q̃ celitus tradi-
te & cōmēdate sūt nuptie: qđ nō qđ
plibidinē aut alicui⁹ rei seditatē hu-
manis membris abuti liceret. At ijs
tanq̃ totū humanitatis nodo vinci-
mur oēs. Nec ē in q̃ societas in q̃ oīa
isunt q̃ putāt hoīes expetenda: hone-
stas: gl̃ia: trāglitas animi atq; iocū-
ditas. Et cum hec absint: beata vita
sine his ēē nō pōt. Atq; hoc itelliga-
mus i omni domo: i oīa familia i cū-
ctis ciuitatibus atq; op̃idis: & demū
in toto terraz situ: nihil ēē salubrius
q̃ amicitias & caritatē: qbus retinen-
dis nil ē p̃iugio vtilius. Quis nempe
fideles: q; fratres q; vīlo amore ac
federe p̃inctos iternoscat: nisi nobis
viri mulieris matrimoniū foret ipo-
sitū quo bñficio vtiq; ita ab vtriusq;
vere deuincimur vt nunq̃ vlla amo-
ri nostro incidere possit calamitas.
At qui huius rei necessitatē vna cuz
hac rōne pcludā. Futuri eramus: vt
nostra venia dixeriz ipsis bestijs ise-
riores: nisi nos nubēdo & qđ perēni
amore cōstringēdo vincti essemus.
S; de hīs hacten⁹ accurate & dili-
gēter p ipm̃ oratorē: excusatiōe vsuz
dictū fuisse oībus vndiq; circūstā-
bus apertissimū est: q̃ in his magni-
ficis nuptijs: criminis non fuerit ap-
paratus: & ad omniuz vota vniuer-
sa non processerint. Cui rei respon-
sum paucis dabo presertim cum ex-
cusatione opus non extiterit: quippe
quō res ipsa fuit indicio: q̃ inter cete-
ra q̃ hoc coniūio preclara fuisse hic po-
tissimuz fuit abundātia rerum: quā

nuptiales

Instauratur defectus: hic preparatio diligens que non nobis modo: sed quorum vis dominorum gessisset morem voluntati: hic optimus ordo: quo sine ad votum quid procedere nullo modo potest: hic et quid quod satis esse duxi: vultus accessere boni. Quibus quo amore qua benivolentia erga nos coniunxit hoc gestum sit animo complecti ad modum possimus. Quare ex parte affinitum uxoris vobis cunctis gratias agens: qui hylarem hunc diem suscipere voluistis deum oro: ut hi videlicet uxoris parentes et affines econtra ea valeant facere que desiderio vestre voluntatis ad hereant et his vtilia sint et comoda: et sic retro citroque vna agentes vos ea operamini: que dei sunt quibusque perennes illas summi et supremi omnipotentis sedes consequi non nequeatis: quo ad ipsius diuinitatis gloriæ nostra omnia referenda esse ducamur ad laudem ipsius qui cuncta creauit in seculorum secula.

Oratio communis nuptialis fratris Gregorii britannici.

Sermo. xxvi.

Idem vi

dere ornatissimi viri. Matrone primarie: et virgines pudicissime vosque oēs qui huius coniugii decorandi gratia conuenistis non potuisse huius honestissimi iuuenis conubio non admodum letari quod etiam ex vestra humanitate credo exortus. Namque nihil humani a vobis alienum puto si recte mecum vos attenta mente animoque liberali reuolueret curauero. Neque longius mea pertrahat oratio id sane dicam: quod ad rei magnitudinem pertinere potissimum minime volebam. Datus est enim arctior dicendi locus et egregia mea poscebat voluntas.

Nullam enim mihi verborum aut loci diorem committi oratione potuisse: vos non pretereant patres amplissimi quod me de tam illustri celebritate nuptiarum hodierno die in tantorum optimorum viros cetum dictum. Enimvero si ea que expositum sum vobis grata prestabunt nullam me amplioris dignitatem consequi unquam posse putabo. Sed quod attinet vobis ista complecti: quibus nec mihi cuncta complectendi cupido iusserit. Atque verbis icultis tantum sacramentum explicare potero quod rei magnitudini nullatenus respondere valeat. Non dicam profecto de sacratissimi coniugii vinculo in quo penitus quodam amore iuuenis ipse et hec adolescentula: cuius optima indoles future probitatis indicium nobis facit cuiusque virtutes ipse sustulerit ad sidera nomen diuino iussu coniuncti sunt perpetuoque ligati: et hoc quidem non modo humanum: sed celeste atque diuinum mortales credunt. Satis enim per ipsum adolescentem de re ipsa explicatum esse: vobis omnibus aptissimum est. Non dicam de laudibus tante familie que ut omnium huius castri venia dixerim iuste acquisitis superat multos nonnullos equat opibus. Et quod melius. scilicet pietate: liberalitate: benignitate: iusticiaque in omnes que nota sunt omnibus: prestant vniuersis. Non dicam de virtute ipsius viri: cuius vita ab ineunte etate ad bene beateque viuendum: et eadem constituta. Non dicam de nimia liberalitate que in iis magnificis nuptiis maxime eluxit. non dicam de his que in vno quoque conuiuium necessaria sunt quum ea sint ex sententia distributa quippe cum nec defuerit ciborum diuersitas nec rerum abundantia nec preparatio diligens nec optimus ordo nec bona voluntas aut bonorum vultuum accessio: qui ut aiunt quo amore qua benivolentia obsequium in amicos actum sit apte ostendunt. Et quod demum in iis magnificis

Sermones

nuptijs deesse potuit quod huic coniugio vel minimū posset asferre pudorē. Nihil in quā cū vniuersa adeo ad omniū vota laute et opipere peracta sunt vt nihil supra. Quas ob res vt finē faciā magnifici viri Matrone primarie et vrgines ornatissime cōgratulemur huic cōiugio q̄ tāta laude voluntate tāta atq; tāto officio: p̄ditum p̄spicimus. Id autē eo factū sit auspicio humiliter obsecro vt hūc virū optimū. Et cōiunū patrē post auum felicē eē videam. Nil ergo aliud super est p̄statissimi viri: vosq; pudicissime matrone vt vobis cūctis gr̄as agam q̄ a prime vti hylarē hūc diē susceptū hēre voluistis. Quibus p̄ reb; ipse q̄ omnia respicit quiq; corruptōe caret feneratora repēdat p̄mio. Ad laudez et gloriam supreme sue deitatis.

Oratio ad conuinū nuptialis cōmunis fratris Gregorij bultānici.
Sermo. xxvij.

n On uere

rer viri clarissimi quicq; in minimis mō reb; sed ne in sūmis q̄dem in tā excellētissimoz hominum cōfessu agere: nisi hoc ipm grande ac p̄difficile onus hodierno diē ad me delatū extitisset. Nulle qdē res vel dignus vel elegant; mea oratiōe exornari debuisset: q̄ hoc sacratissimum matrimonij: de cui; laudib; hoc i loco a me dicēdum est: vbi nulla dicendi facultas: nullū tā elegans ac p̄pe diuinū ingeniū satis digne sufficeret. Cū enim nihil tā preclaz vel magnificum a me audire possitis: qn meliora ac grauiora reperiātur: dicā tamē quod de huiusce rebus ornamentisq; ad hāc q̄ celebrata est: hodie solēnitatem attinet de sacramento legitimi amoris. Et atq; de hoc splēdidissimo

cōiunio. Ad cenā enim ad quā tēpestiue venim; oppipere hoc apparatus erat cōiunū cui; amplitudo tria in se per ordinē cōplexa est: p̄mū est voluntas dispositiua: que veluti forma cuiusq; rei substantiā operat vna cū potētia operādi. Quequidē volūtas largistua clara et efficac; hoc in loco extititiora cū facultate. Qd plene verū ipse testatur effect;: vt ex Augustino colligitur. Ex spē ope; clarebūt intima cordis. Rex isuper quātitas abūdatissime nobis oibus delata est: tñ hylari facie: tñ diligētī mistroz operatu: tñ ordie pulcherrimo redimita in extremo. Preterea qd de rex liberalitate: qd de loci claritate qd de frequentia atq; copia ciuili edisera. n. n. in puatis: s; in publicis cōiunū solēne versat vt maiorū mos est. Igit vērā gloriā adipisci valet: q cūctis liberalitatis officiis fūctus est. De hys haftenus. De sacramento legitimi amoris qd aliud attinet dicere nisi qd natura diuinaq; scriptura et mūdus ceteris reb; sacris id eē excellēt; ostendit. Est. n. societas secūdū naturā maris et femine: pcreāde sobol; cā. Vtū est autē impossibile seminā sine mare hoc adimplere. Quare eorū p̄iunctio vt p̄petuitas ipleat est necessitate p̄stituta. Id. n. in certis aiantib; absq; rōne fit: et in quātū nature capaces sunt et pcreādi cā solū: in ciuib; autē distinctur magis. Apparēt. n. hinc auxilia mutua et libidinis euitatio: ex quo fit vt sacm celit; sit institutū vt nra docet fides. Bemū ne mūdus laberetur egit oipotēs maxim; de vt sacz istd esset p̄ncipiū vrbis et quasi seminariū reipu. hinc sequat soboles hinc fratru cōiunctiōes hinc incredibilis ac diuina familiaritas. qua nihil stabilis arbitratum est. Mores p̄terea creantur: sed q̄ maius ceteris est celestia loca implētur. Quāta igitur contemplatiōe: quātoq; amore. venerari de

Nuptiales

beat facillime intelligitur. O liberale
itaq; institutū z humane vite p̄sidiū.
O sanctissimū mun⁹ a dñs immorta-
libus inuētū: z solis hominib⁹ largi-
tum. Quo genere oratiōis finē facio
post sumptōes ciboz quedā pulchra
regratiatio. Quū sepe mecū repeterē
patres clarissimi qd ad sūmos hono-
res mihi hac die p vestras reuerenti-
as impēsos posset igenio vel opa di-
gnū vestra expectatōe accedere nul-
aliud eo in acta hoc difficilī a me ex-
cogitari posse videbā q̄ cū ipso operē
impotētē nec satis dignū ad refe-
rendas gr̄as me sufficiētē arbitra-
bar. Tātis vestris bñficijs nō video
nec re nec vbo p supplere posse: si igitur
p vestris immortalib⁹ ce me meri-
tis par vobis gr̄as accumulate ege-
ro: queso atq; obtestor mee modice
facultati poti⁹ q̄ magnitudini vestro-
rum beneficioz tribuēdū putetis: q̄
enim tāta pōt existere vbertas igenij
que tanta dicēdi copia: qd tā disertū
ac incredibile genus orationis quo
qz possit vestra in me vniuersa p-
merita nō dico cōplecti: s; ne impen-
se numerare qdē qui hūc meū actu-
lum tātis viris gratissimis atq; ho-
nestissimis seruit⁹ hac die visitare di-
gnati estis: p quib⁹ z sūmis z maxi-
mis bñficijs vti mihi par est: nā con-
cessit immortales ago gratias quan-
tas possum agāq; dum viuā p̄io oī-
potētī deo eiusq; genitrici postremo
dñs z p̄ib⁹ meis z successine cūctis
hic p̄sentialiter congregatis.

Oratio nuptialis communis fra-
tris Gregorij butannici.

Sermo. xxviii.

Inseo

plerosq; mirari. Rene-
ren. p̄les magni p̄tores strenui mili-
tes doctoresq; Eximij. q̄ ego q nec

auctoritate nec copia vlla dicēdi va-
leo in hoc ornatissimo loco z in tan-
ta p̄stantissimoz viroz frequentia
cūctisq; scilētibus de coniugio quicquā
ausim dicere. Et nemo hoc velim si-
bi persuadeat spōte hanc a me susce-
ptam cā. Quini immo ab amantissi-
mis dilectissimisq; viris quibus me-
moriam bñficij sempiterna sū abstri-
ctus magno studio ad merē delatā.
Qui cū diuti⁹ excusationi instuissē
ipsa morē gerendū eē existimauit: ne
vis amicitie a me sp̄cta eē videretur.
Si qd itaq; minus apte min⁹ graui-
ter z ornate ex me fuissent: vos que-
so atq; obsecro patres humanissi-
mi non totū mihi sed partim amicia
qui mihi hoc dicēdi onus apposuerē
partum rei excellētē splendoriq; ve-
stro assignandū esse iudicetis. Quis
enim tanta est eloquij p̄stantia quis
tanta animi p̄dict⁹ magnitudine qui
cōiugalī matrimonij substantiam
sua oratione integerrima explicare
possit. Quisue intuens se orātes apud
tot grauissimos viros vndiq; stipa-
tum nō pauesceret ac omnib⁹ artu-
bus contremisceret. Constitut⁹ itaq;
ante hūc dignissimū cōspectū pauca
ad modum de nuptijs dicam: quoniam
am has non esse non felicissimas ne-
minem vestram arbitror ignorare.
Quāq; enī z ab ipsis superis z a ma-
ioribus nostris multa tradita sūt: q̄
bus cōmodatissimam z iocundissi-
mam vitam agamus: tamen q̄ nihil
in rebus humanis coniugio salubri-
us atq; p̄stantius sit: nō facile dixe-
rim. Nam videmus salutem homi-
nam humani generis cōseruatio-
nem: vrbis fortunas ac domi sine le-
gitimo coniugationis vinculo stare
non posse. Quare cum diuina illa p-
uidentia: cuius nulli sunt fines: quā-
si quendam mortalem in terris de-
um sese intelligeret virum ac feminae
matrimonialicopula cōglutinauit.

Sermones

quo nŕz gen^o pŕŕuaret amplificarer
 z cōŕŕuatu pŕpēz imortale: vt vide-
 mus: redderet fornicatōes adulteria
 iceŕtus ſupra multoz deniqz maloz
 flagitiuzum genera p matrimoniu
 extingueret. In quoz locū ſola viri z
 vxoris cōiugatio pudicitia honeſtas
 z multa ad bñ beateqz viuēdū v̄tutis
 genera niſi ſuccreſcerēt niſi atqz ex-
 tarēt pŕfecto niſi eēt quo in p̄cedis
 alēdiſqz liberis a ritu ſerapz differre vi-
 deremur. Nā cū hoc nobiliſſimū ſa-
 cramētū inocētie z puritatis tpe iſti-
 tutū fuiſſe ex ſacris litteris didiceri-
 mus (ſatis certe admoniti ſum^o nos
 inocētes puros integerrimos ab oi-
 deniqz luxurie z ſeditatis turpitudi-
 ne remotos z alieniſſimos eē debere
 Aduertim^o iſup patres optimi maxi-
 mas diſcordias truculētiſſimaqz diſ-
 ſidia hac vnitae cōiugij fuiſſe ſedata
 z paces optimas diuturnasqz amici-
 tias hac cōiugij pſtitutōe veteres pa-
 rare z in dies pare cōŕŕuareqz vide-
 mus. Scripſit hyſtoriay pnceps Tit^o
 Liui^o qz Sabini cū Romanis vehe-
 mentiſſimas inimicitias accerrimaqz
 pſia iniere ppter ea qz publice viri Ro-
 mani hie Sabinas ſelas legitimas
 ſibi voluerūt vxores populi qdē pri^o
 inimiciſſimi nō mō teſte Ouidio hoc
 cōciliati maritali raptu. ſz et paritatis
 ſeruoze v̄niti ſuere: vt q antea duas:
 poſtea vnā eādēqz colerēt v̄bē. q̄qui
 dē res Romanis tūc pullulātis iperij
 firmiſſima qdā ſndamēta iniecit. Ni-
 ſi eni in ſuſcipiēdis iſerēdiſqz bellis
 Sabini Romanoz comites fuiſſent
 nō tot potētīſſimi populi nō tot exte-
 re nationes g rūtū ditiōi parauiſſent. qn
 etiā Scipio ille African^o. q ſupior co-
 gnominat^o nō p̄tēt^o corā florētīſſimo
 ſenatoz ordie i ſanctiſſimo Jouis do-
 micilio z in ſplēdiſſimo pplo pcor-
 diam cū Tyberio Bracco diuulgaffe
 Cornelliā quoqz ſiliā vt ē apud Vale-
 rium maximū pri^o ei deſpōdit. Ar-

bitratus. n. ſuit hō e lſap peritla z co-
 rū geſtoz gloria pſtātīſſim^o pcor dias
 nunq̄ illā morturā eē ſi fuiſſet cum
 Tyberio aſſinitate cōiūct^o. Et ſancta
 ſuit pcor dia h z tanq̄ cōe quoddam
 v̄nculū. Parētē nāqz Cornelia atqz
 maritū vſqz ad extremū vite ſpūm
 muno nutruit amore. Preterea mu-
 lier ē hols ſuauiſſime vite coadiutori-
 um in cui^o mutua beniuolētia cōge-
 ſcat q̄ cū oia ſic loq̄tur vt ſecū cū qua
 itē reſpŕŕas letiores aduerſis v̄o le-
 uiores cōicādo faciat. Nec oia z alia
 pſa breuitatis cā ſilēntio obmittēda
 eē putauī. Quā ſanctū igiſ eſt hoc ſa-
 crū v̄nculū qd imortalis de^o ſancti-
 tas ipa inſtituit q̄ fructuoſum q̄ ſua-
 ne locū dū amplectēdūqz ab oib^o qd
 p nulla religioe: nullaqz aut diuine
 legis aut ſacroz canonū inſtitutiōe
 tollat z veneratiōi maxime hēatur.
 Que quom ita ſint: totqz bona pcur-
 rant putdus vir Angelus britānicus
 dominā Luciaz ſeminā honeſtam z
 pudicam progenitam ex homie vno
 atqz ſpectatiſſimo p̄e. N. legitimaz
 mox ducit vxorē. Hac igiſ gfa domi-
 ni humaniſſimi deum optimum ma-
 ximum glorioſamqz eius genitricēz
 Mariam cunctosqz ſuperos exore-
 mus: vt huic ſplēdido coningio im-
 menſa quadam largitate ſaueant:
 quo ſit illozū potiſſime ſecundum
 gaudium: quozū ampliſſimas vir-
 totes magnifica geſta illuſtres victo-
 rias omnium mortaliū fama cele-
 brauit. Referantur etiam honores z
 gloria. In primis generoſis huius ci-
 uitatis p̄ſidibus: quozū p̄ſentia
 pluſimum has nuptias illuſtrauit:
 poſtremo vt dicendi ſinem imponā
 eundem cunctorum rerum oppificē
 v̄niuerſumqz ſuperozum cetum ac-
 curate rogabimus: vt hoc coninga-
 le ſedus ſit ſponſo ſponſeqz fauſtum
 lerum: cognatis v̄ro amicisqz gra-
 tiſſimum. Amen.

Muptiales

Oratio conjugalis contra fratres Gregorij
Britanici. Sermo. xxix.

Sermo. xxiix.

Idere vide

01. Spectatissimi presules
vosque alij cines peregry: si in tam
frequenti doctissimorum viroꝝ conuētu
hoc dicēdi mun⁹ aggrediar: nō par-
uo temeritatis: atq; insolētie crimie
vsari. p̄sertim quū maiores n̄ros: q
hululcemodi offm̄ suscipe p̄suerūt
matura eloquētia sūma oris facun-
dia ceteris p̄stare oporteret. Ad vō
q nullo penit⁹ studio nulla q; dicen-
di vbertate valeo: nōne maxia ipu-
dētia atq; arrogātia iductū eē existi-
mabitur: quū vos tāto splēdore: tan-
ta q; benignitate: tāta cōliq; pruden-
tia istructos eē aiaduerto: vt quā fa-
cile vobis cōstet: an idoneū p̄senta-
neūne sit: vt cui a teneris: (vt appel-
lāt vnguiculis) cū līfaria cōsuetudinē
cū p̄fnis amicitie vicul⁹ æuict⁹ sim: a-
liq; munusculū h̄ hiemali tpe nō af-
ferē: qđ v̄ro honore: p̄mō: emolamē-
to q; futū eē cōsiderē. Quare cines
p̄stātissimi si d̄ hui⁹ sanctissimi federis
copula nō tā digna aurib⁹ v̄ris expo-
suerō: q̄so p̄stetis: q; vos facile mihi
p̄cessuros eē cōfido: si igeni mei opi-
nionē recte itellexeritis: me nō vilius
glie v̄dicatōis: s; pon⁹ suoz erga
me meritoꝝ cā in hūc locū descēdisse:
q; si vos dicēdo explere nō potero: co-
nabor saltē de tā ardua re q̄ expedi-
tissime q; celerrie a me fieri pote-
rit p̄tractare: ne aures v̄ras irrita q̄-
dā dicēdi cōplexitate cōfundā. Quā q;
dē pitissimū viri cū iter ceteras scien-
tie p̄tes tū serēdi: arādi: pecons pascē-
di domosq; sūdādi: disciplineq; ca-
strēsis artificia recōditā eē existima-
ret: qn̄ et iocūdistimos hoīuz cōiun-
ct⁹ q̄adiano cultu: vna q; viuētes iū-
gēdas eē nō dubitāt. Sūt et q; cōmū-
bia lōge magis ceteris p̄stare arbitra-
tur: maxie cū oia nobis p̄stet donēt

atq3 cōnrmēt: q̄ si terris penit' abdū
cerent: generis hūani cōditionē pu
tēpōris exiguitate: oīo interire neces
se esset. Quo circa ciues ornatissimi
p̄siderate: aio q3 diligēter agitate: q̄
tū in ornāda amplificāda q3 re fami
liari opōtunitatib3 cōmodiq3 cōseq̄
tur. Nonne illud p̄cipuū ac singularē
cōiugalib3 amorib3 fundamētū oībus
reb3 merito q̄dēz atq3 optimo iure
p̄ferendū ēē dixeritis: vt p̄bitatē: si
dē: mores: pudorē: pudicitia: fedatā/
q3 cupidinē: pari mutua q3 dilectiōe
teneat: amplectant: atq3 p̄seruēt: ita
vt duo corpa vno sensu regi: guber
nari: ac vigere videant. Nec veluti i
armis militū virt' ferocitas magna
nimitas p̄cera cēniq3 corpa sic ducē
das uxores maiores nri ea p̄cipue ell
gi vōluerūt. Quid exp̄ctatis: Quid
ampli' q̄ritis ciues. Si in huiusce
modi re: diuturnior esse velle hic p̄
fecto dies mihi nō sup̄peditaret. Vos
tū nōne lōge magis q̄ ego dicere scia
p̄cepistis. Quo fit ut silēto a vobis s̄
fiderari malis q̄uā in mea garru
latione p̄dēnari. Ad hui' itaq3 rei di
gnitatē p̄ceps me cōuertā: & ad eos
s̄mones cōferrā & q̄b' nuptiarū res
agis. Hōesta nobis adest Tadea Bri
tānica spōsa quidē prudētissima: p̄
bitate modestia: idole nenustate re
uerētia q3 insignis: quib' q̄dēz virtu
tib' nec a genitore suo iā Antonio.
Britānico nec ab auo q̄dēz sapientis
simo atq3 eruditissimo viro Bartho
lo Britānico & generare videt. Qui
cū doct' optimarūq3 artiu3 sit app̄
me erudit' spectataq3 virtute in anti
qua Britānicorū familia: haud in
iuria quidēz reponend' esse videtur.
S̄biectusq3 aū oculos atq3 ora vfa
posuit ē ornatissim' adolescēs. Ioan.
cimin' bēignitate ai magnitudie: ige
nijq3 acrimōia: urbanitate: ignuif
q3 morib' lfarūq3 cupidissim' ac stu
diosissim' studijq3 humanitatis o
nat' dñiq3 affabilis atq3 tractabilis.

Sermones Funebres

Sermones funebres vulgarizandi ultra primam impressionem editi: pro pueris. Sermo primus.

Emo vesty

est viri egregij atque prudentes qui non intelligat miseris mortalibus vitam eternam et calamitatem plenam ad modicum esse concessam. Idcirco quodam singulari beneficio a deo fieri ut preoccupati morte iuvenes in eternae vite refrigerio securi permaneant. Quid namque secundum apostoli verbum: nunc maxime dies mali sunt: magnum utique dei beneficium assequitur qui et presentis vite periculis in qualicumque statu salutis evocat. Sapientie quarto: raptus est: ne malicia mutaret intellectum eius: aut ne fictio deciperet animam illius. Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona et inconstantia concupiscentie transvertit sensus quando malicia consumatus in brevi explevit tempora multas: placita enim erat deo anima illius: propter hoc preceperat educere illum de medio iniquitatum. Nam et de quibusdam pueris: qui cum parentibus morte praeventi sunt a beato Augustino diffinitur quod in hoc eis divina clementia providit ne dum viuentes malorum patrum vestigia sequerentur. Josie quoque regis iuda pro magno beneficio a deo promissum est: ut legem quarti Regum. xxij. Quod ipsum ad patres suos in pace colligeret ne mala ventura super terram videret. Neque solum inveniri provisum est: sed et nobis. Pro pinquos enim mediocri dilectione: non qui carni tantum dediti sunt: sed et qui spiritui obsequare plerumque non sciunt: qui aut amor aut odio fines excedunt. Et subtractio rei amate affectum ad se redire compellit et ordinem suum tenere. Ergo nobiscum agitur quod cum Ezechiele propheta legitur acrum

cui a domino dictum est Ezechielis. xliij. Filius hominis ecce ego tollo a te desiderabile: oculorum tuorum in plaga et non planges neque plorabis: et non fluent lachryme tue: iugemisce ta: cens: mortuorum luctum non facies. Locutus sum ergo inquit propheta ad populum mane et mortua est uxor mea vespere. Hinc etiam Augustinus in libro confessionum: et quodam amico suo defuncto loquens: ita dicit. Domine deus comparaveram olim amicum societate studiorum nimis charum. Et infra. Nam unde me facillime dolor pernetrauerat et intume: nisi quia fundaram in arenam cor meum: diligendo moriturum quasi non moriturum. Et infra. Domine habes qui amat te et amicum in te et inimicum propter te. Nullum ille carum: ille socium amittit: cui omnes in illo cari sunt: qui non amittit. Te autem deus nemo amittit: nisi qui te dimittit. Item alius pro filiis. Sermo. ii.

in hac ui

ta fratres charissimi diligendi sunt homines tanquam in carne mortales. Unde Seneca ad Lucillum libro. xi. epistola. lxxv. Non affligis sapiens in amissione liberorum non amicorum. Eodem enim aio fert illorum mortem quo expectat suam: mihi quidem amicorum defunctorum cogitatio dulcis ac blanda est: illos enim habui tanquam amissurus et amissi tanquam habeam: Anaxagoras: quoque cui meminit Valerius Max. libro. v. de parentum moderatio. Audita morte filij: nihil inquit inexpectatum: aut novum nuncias. Ego. nam ex me natum sciebam esse mortalem. Ideoque subiecit Valerius has voces vtilissimis preceptis imbuta virtutibus: quas si quis efficaciter ausibus perceperit: non ignorabit ita liberos esse procreatos: ut meminerit

Vulgarizandi

elo a rerum natura: et accipiendi spiritus et reddendi eodem momento teporis: legē iudici. Atque ut mortem neminem solere qui non vixerit: ita nec vivere aliquem quidem posse: qui non sit mortuus. Daro noster horum sententiā affirmat de morte: stat sua cuiusque dies et flacus est pluribus in locis et maxime. Odaro quarto. Pallida mors equo pulsat pede. et alia oda: sed una omnes manet et nox et calcanda semel via leti: et alio in locis apud eundem. Sed quid referam multorum sapientium sententias cum res in aperto sit: atque universorum fors sit communis. Inevitabilis enim facti fors est inquit. Q. Curtius titulo. ix. de gestis Alexandri magni. Et quāquid dū ac difficile videat liberorum mors aut amicorum tamen nullum aliud quam patientiam rectius habemus solatiū quādamodū. Dicit ad Virg. de morte gentiliū amici. Durum sed levis sit patientia: quicquid est corrigere nefas. Cuius affirmande in se testis preclarus rex David occurrat: cui nimirum deus incerta et occulta sapientie sue manifestavit. Hic enim cum pro filio egrotante: ut legitur secundi Regum. xij. Se coram domino ieiunio et lachrymis affligeret: mox de morte illius nuntiū audisset: et terra surgens lachrymas absterxit: et causam regitū: respondit propter infantem cui adhuc viveret ieiunavi et flevisi forte dominus eū mihi donaret. Nunc autem quia mortuus est: nunquid eū potero revocare. Ego magis ad eū vadam: ille vero non revertetur. Sic ergo fecit apponi mensam et comedit et solatus est Bersabee uxorem suam: sed idem rex: postmodum legi eodem. xvlij. cui filiam suā Absalon extinctum lugeret et incedens operto capite clamaret Absalon filij mi filij mi Absalon. Correptus a Joab principe militie sue: protinus surrexit: et in

porta sedit: sicque familiam suam miseratam alloquens confortavit. Ergo et c. Consolatoria in qua ostendit rationes. x. consolatorias super morte cuiuslibet carissimi.

Aliquid

vobis optimi viri consolationis impartiar: super charissimi. n. obitu. et c. mihi explicare sunt breviter rationes siue causae quibus ostendit cuiusque mortis lucus esse moderandos: ne dicam oīo tollēdos lachrymādi quod sunt mortui sed partiū cum hoc humanitatis officiū sit. Neque enim ut Terentianus chremes: humani quicquid alienū puto a me. Si quis. n. amici defuncti merore propterea prohibere vellet obsequere possem illud Ovidij de re. amo. Quis matrem nisi metis inops in funere nati flere vetat. non hoc illa monenda loca est. Cum lachrymas animusque impleverit egere. Ille dolor verbis erudendus erit. Rationes autem quas enarraturus sum: ut ad propositū redeam: pene oēs aut plures in epistola ad amicum. Consolatoria. Hieronymus. tangit: quāquid alijs verbis. C. Prima siquidem est consideratio voluntatis divine: cui debemus nostrā conformare: ut dicit Hieronymus. Si nostros defunctos plangimus quos tamen resurrecturos credimus: quid faceremus si mortuū tantum perciperet deus. Voluntas eius utique sola sufficeret ad solatium cui nullū preponere debemus affectum: et Seneca ad Luciliū Placeat homini quicquid deo placet: ob hoc ipsius quod deo placet. C. Secunda est consideratio equitatis: quia licitum ac iustum est vnumquemque quod suum est recipere. unde ibidem subdit Hieronymus. Nihil abstulit tamen quod dignum est recipere propter creditū suū recipere debuit creditore. Et nihil aliud debet quam creditori suo gratias agere mutuantem: et

k ij

Sermones Funebres

dicere cū Job. Dominus dedit. Dominus abstulit. Job primo capitulo. De hoc crediti redemptione dicitur Ecclesiastici. xij. Reuertatur puluis in terram suam: et spiritus redeat ad deum qui dedit illum. et Sapientie. xv. Reducit se vnde acceptus est: repperit animam debitum quam habebat. Tertia est consideratio necessitatum: quia scilicet summus omnes ad moriendum astricti. Iuxta illam David sententiam quis est homo qui viuet et non videbit mortem. Seneca. ij. Quacumque die comeditis ex eo mortem mereris. Unde in persona domini. N. defuncti dicitur. Lulibet viuenti. Ecclesiastici. xxxvij. me mor esto iudicii mei. scilicet mortis sic erit et tuum. Mihi heri et tibi hodie. Unde Augustinus in libro meditationum. capitulo. xx. Nam vitam immortalē vocat etiam mortem vitalem. Hinc Seneca. epist. iij. Quotidie morimur: quia quotidie pars aliqua vite demitur: et tunc quoque vita decrescit cum crescimus: sic et recte mulier illa thematnites. ij. Regum. xij. Omnes morimur et quasi aqua dilabimur. Itaque equanimiter mortem nostram ferre debemus. Seneca. ad Lucil. que querela est quod incommodum si quid debebat desinere defecit. et Ambrosius de morte saty. li. ij. quid absurdius quam ut id quod sis omnibus esse prescriptum: quasi speciale deprecet. Mortis enim equalis est omnibus. Virgilius. Stat sua cuique dies. Boetius de consol. li. ij. metro. vij. Mortis spiritus alta gloria inuoluit humile pariter ac celsum caput: equatque summam. Infima. Item orat li. j. carminum pallida mors. c. p. p. pat. regumque turres. Idem. Sed una omnes manet et nox et calcanda semel via leti. Idem infra. scilicet omnibus quicumque terre munere vescimur. s. mortis palus enauiganda: siue reges: siue inopes arimus coloni. Idem. Equa tellus

pauperi recluditur: regumque pueris. Quintus Curtius. lib. ix. de gestis alexandri. Ineuertabilis facti fors est. Idem. Mortis et fugacem persequitur virum: nec parat in bellis iuente poplitibus timido ve tergo. Silius italicus. li. vij. Currit mortalibus eunum. Nec moribus posse datur: fugit hora rapitque. Tartareus torrens. Et claudianus de morte. Sub tua purpurei venient vestigia reges. Deposito luxu turba cum paupere mixti. Omnia mors equas. Iudam natura nocentes. Tu requies datura pijs. Te iudice fontes. Impia cogentur vite commissa fateri. Apostolus ad hebreos. ix. Statutus est hominibus semel mori. Quid multa necessitas hec probationibus non eget. Quarta est consideratio fraternitatis erga ipsum defunctum qui per mortem liberatus est a precibus miseris ac periculis. Unde Hieronymus ubi supra Tot ipugnationes diaboli: tot seculi clades euasit. Tot corpora bella: et lachrymas fundis: quasi nescias quid in tempore quotidie patiaris: et hoc. n. et dominus discipulos admonet dicens. Si diligeretis me: gauderetis vniquemque quia vado ad patrem. Io. xij. Vita hec brevis et cruentis plena. Unde et Virgilius. h. considerans dicebat. Optima queque diuisa miseris mortalibus eui. Prima fugit: subeunt morbi tristisque senectus. Et labor: et dure rapit iclementia mortis. Unde optime sentit. C. Cæsar: ut est apud Salustium. In luctu atque miseris mortem erunarum requies non cruciatum: ea cuncta mala mortaliū dissoluere: ut habetur. xxij. q. vij. c. licite. Omnia cum morte solvantur. Quinta est consideratio diuine dispositionis que nouit quando expediat homini vivere et quando mori. Unde ibi dicit Hieronymus. Plagimus beneficia dei qui nouit quando nosse prestat infirmitati: hoc est quod dicitur ab ipso domino. Math. vi.

ad
mors
solu
ne m
solu
pau
restr
cra
non
cu
Soc
dum
rend
but
am
No
q
no
C
flac
ad
v
v
br
die
m
e non
cl
super
ce
p
lache
rare
recte
dum
Ab
torpe
rem
no
dum
e
p
dit
p
mis
lig
Un
e
neg
en
deris
Octa
ne que

Vulgarizandi

Scit enim pater vester: quia his omnibus indigetis. Hinc et Aug. in lib. soliloquio. De salute inquit corporis mei: quoad quid mihi utile sit ne scio: tibi quidē domine hoc cōmitto. Prima p. ij. Omnem sollicitudinem vestram pycientes in eum: quia ipsi cura est et nobis. Huic sententiae illam non in cōmōde Socratis adiecerim cū. Valer. Max. meminit lib. 7. Socrates humane sapiētie quasi qd. tam terrestre oraculū: nihil ultra petendum a dijs immortalib. arbitrabatur: qd. ut bona tribuerent: quia hi enim sciret: qd. vnicuiq. esset utile Nos aut. plerūq. id velle expetimus qd. non impetrasse meli. foret.

¶ Sexta est cōsideratio inutilitatis. scilicet et tristitie que nec pnt mortuū ad vitā renocare: nec a pna liberare. vñ ibi hiero. Vide queq. si dolori et beat aliquid pcedit: vñ sine aliquo remedio pōt anim. fatigari. Vñ et Jo. me mēto mei et: quia vñ est vita mea: et non reuertet oculus me. Recte ecclesiasticus. xxij. ca. Hodieq. plora super mortuo qm. regevit. Et iterum de fletu. 38. Huic nihil pderis et te ipz pessimabis: hinc et Aug. Cur emittis lachrymas per maxillas cum resuscitare nō valeas queq. ploras. Idcirco recte Oratius Decenati suum lugendum obitū vetat. his vñbis. lib. carmi. Absint inani funere nenie: luctusq. turpes: et querimonie. Cōpsece clamorem: ac sepulchri: mitte sup. acuas honores.

¶ Septima cōsideratio pprie damnificationis que cordi ex luctu et aie puenit. vñ eccl. 30. Multos occidit tristitia et nō est utilitas in illa: et puerb. xxv. Sic tinea vestimēto et vermīs ligno ita tristitia viri nocet cordi Vñ et Ecclesi. 38. Repelle tristitiā a te neq. enim est cōuersio: et huic nihil pderis: et te ipsum pessimabis.

¶ Octaua est cōsideratio pprie utilitatis que et ipa morte puenit. Sepe ami

ci iter salutis impediūt. Nam et cordi ligentis ad mūdū allucinūt: et eoz calamitates offendūt. Et vt dicit Aug. sup. Gen. Sepe offendit deus ne offendatur amic. Ad hoc valet exēplum. Augustini et Ezechielis supra.

¶ Nona est cōsideratio future resurrectionis. scilicet in qua ad vitā reducens qui cum dolore amittant: iuxta illud Apost. pma ad Cor. xv. oēs quidē resurgem: hinc cōsideratio debet esse lugentium cōsolatio sū illud Apost. i. Thessalonicē. 4. Nolim. vñs ignorare et dormientib. vt non contristemini. Et Hieronymus ad Theodoram de morte lucini viri sui. Aduersus ergo mortis duritiā et crudelissimā necessitatem hoc solatio erigimur qd. in breui visuri sum. eos quos tolemus absentes. Neq. enim mors: sed dormitio et somnus appellatur et c. Ambrosius de morte: Saty. lib. ij. Dormitem itaq. pbamus non esse lugendā Primo quia communis est ac debita cunctis. Beinde quia nos a seculi huius absoluit erumnis. Postremo quia ad modum somni a labore mundi requiescere facit in spe resurrectionis. Idē libro pmo. Cessabunt igitur lachryme mee: quia debet aliud inter fidos et perfidos interesse. De fide resurrectionis dicit Lactantius libro tertio aduersus si. reli. et immortalitate iustorum. Si vita in dei religione transacta sit: mors malum non fit: quia traslatio est ad immortalitates Si aliter sit malum fit necesse est: quoniam ad eterna supplicia transmittit Ergo si bonorum mors malum non est: immo bonum quod felicitatem tribuit: cur mortuum lugemus: immo: vt Hieronymus ad Theodorā vbi supra. Nos dolendi magis quam stamus in prelio: vulnera accipimus vitia sordidamur.

¶ Decima causa fuerit: si nos amici iusti hac in vita dilexere: vñq. etiam

Sermones Funebres

in eterna diligunt: nosq; meritis suis dirigunt. Unde Augusti. in libro de cura pro mortuis gerenda. Mater inquit mea: que me terra mariq; secuta est: ut mecum viveret: absit ut nunc vita felicioze: crudelis a deo ut cum aliquid cor meum angit: filium tristem non consoletur: quem vnice dilexit: quemq; nunq; meum videri voluit. Idem lib. Confessionuz. 9. Domine in sinu abrahe vinit nebulosus: dulcis amicus meus. Tuus autem adoptiuus ex liberto filius. Ibi inquam viuit. vnde me multa hominum in expertum interrogauit. Jamq; non aurem ad os meum ponit: sed spirituale os ad fontem tuum. Ubi felix sine fine quantum potest per auiditate sua: sapientiam tuam bibit. Nec sic eum arbitror ex illa inebriari ut obliuiscatur mei: cum tu domine quem ille potat: memor sis nostri. Cyprianus libro de mortalitate. No sunt lugendi fratres nostri accensione dominica de seculo liberati: cum sciamus eos non amitti: sed premiti: et Ambrosius vbi supra. Quid te mihi frater amantissime fleam: qui sic mihi ereptus es: ut esses omnium: non enim perdidisti vsum tui. sed commutasti. Ante corpore in separabilis: nunc in diuiduus effectus. Anas enim mecum ac semper manebis: nunquam te patria mihi eripuit: nec mihi patria vnquam pretulisti: et nunc alteram prestulisti. Lepi iam enim ibi esse pergrinus vbi melior mei portio est. Nunquam siquidem in me totus fui: sed i altero nostri pars maior amorum. Uterq; autem eramus in Christo: in quo et summa vniuersitatis: et portio singulorum est. Itaq; mihi pariter frater consortium hospicij: ue que so diu deferat cupientem tui: prope ratem expecta festinantem adiuna: et si diutius tibi morari video: accersis.

¶ Sermo in quo triplicem lugendi modum demonstrat. iij.

Ideo or

natissimi viri nonnullos ex vobis propinqui sui morte merore affici lacrimasq; fundere: cuius ego rei nonnulla me admiratio tenet: cum noverim triplicem lugendi causam esse. Unam quidem non culpa carere: alteram vero honestam ac decentem: tertiam omnino culpabilem: has causas breuiter explicabo. De hinc de luctu temperando verba non incōmodē adiunxero. Est itaq; prima in causa de morte amici: vix mens: tristitia: semper mala atq; dampnanda: de hac Ecclesiastici. 38. A tristitia festinat mors et cooperit virtutem: et tristitia cordis flectit ceruicem ab hac inquit festinat mors: id est cito vel de facili prouenit anime damnatio: et etiam corporis destructio: quia spiritus tristis exsiccat ossa. Prouerbio 22. et cooperit virtutem id est enervat bene agendi fortitudinem et flectit ceruicem et debilitat mentem. Est in secunda causa compassio de morte amici cuius rei exemplum sumimus de eo qui et ipse mortuum Lazarum fleuit et arguit christus iudeos tanquam insensibiles. Matth. 21. lamentabimur et non planxistis: et Apost. quosdam arguit quod essent sine affectione. Baud quod planxisse fertur non modo suos verum et inimicos: ut Saul et suos secundo Regum primo. Et Abner principem exercitus aduersarij. Ibi dem. 3. Ideo recte dicitur Ecclesiastici. 38. Fili in mortuis produclachrymas: et quasi dura passus incipe plorare. Bene quasi dura passus: ac si ipse pateretur angustias: quod moriendo passus est ille: debemus et aliorum miseris dolere. Aposto. i. Corin. 12. Si

quid
tur
Baud
flecti
in pre
flecti
Que
no
e p
e d
um
calpa
alud
refert
gere
habe
lach
rati
ch
quib
rela
a tr
q; co
mult
quo
trist
quia
fm g
tar
cia
mer
funda
amici
ca ad
genti
serim
nisi p
rent
ama
quera
alere
ent
citius
chym
et fere
lis aut
merca

Vulgarizandi

quid patitur vnum membrum patiū
tur omnia membra. Et ad Ro. xij:
Baudere cum gaudentibus: flere cū
flentibus. Cui concordat Horatius
in poetica: vt ridentibus arrident ita
flentibus adsunt. Humani vultus.
Quemadmodum & beato Marti
no dicitur. Pium est flere martinum
& pium est gaudere Martino. Nunc
& Ambrosius de morte saty. Nō gra
uem inquit lachrymis contraximus
culpam. Alius est enim dolor: nature
aliud tristitia diffidentie. Et plurimū
refert & desiderare quod habueris: & lu
gere quod amiseris: nec solus dolor
habet lachrymas sed habet & lector:
lachrymas suas: & pietas fletum exci
tat: & oratio stratum rigat. Ipseq; la
chryme dulces sunt: ipsi fletus iocundi:
quib; extinguitur ardor animi: & q̄si
relaxat evaporat affectus vnde Ouid.
& trist. Strangulat inclusus dolor: at
q; cor effluit intus. Cogitur & vires
multiplicare suas. Luctus autem ille &
quo tertio sum pollicetur: est qui nec
tristitiam accipit: nec compassionem
quia neq; secundum naturam: neq;
sū gratiam q̄ plerisq; amici diligun
tur vel propinqui. Et fere omnium ami
citia temporib; nostris: vel ficta est: vel
mercennaria. Unde & fecte lachryme
fundantur in morte: & de his que ex
amicitia fecte procedunt. Dicit Sene
ca ad Lucil. Quis ferat hoc qui negli
gentissime: cum amicos habueris mi
serime lugeant: nec amant quem plā
nisi perdiderint: ideoq; tūc effusū me
rent: quia vexantur ne dubium sit an
amauerint: seraq; indicia affectus sui
querunt. Et hē quidem lachryme: fa
cile restringuntur: citoq; arescūt. Ut
enim dicit. A. Tol. Nihil lachryma
citius arescit. De huiusmodi etia; la
chrymis fectis: etia; Qui. & re. amo.
vt flerent oculos erudiere suos. De il
lis autem que procedunt ex amicitia
mercennaria. dicit Iuvena. Maiore

tumulto planguntur non mihi & sone
ra fingit in occasum summa & duces
re veste: contentus exare oculos hū
more coacto. Ploratur lachrymis
amissa pecunia veris. Quid & impijs
filijs dicam. qui parētum non modo
morte nō merēt. Sed letantur quasi
hereditatis quam profundere turpi
bus voluptatibus cupiunt relictis fili
domini. Et si forte plorauerint: inanis
ac brevis est eorum fletus: magisq; i
risum prorumpunt lamenta quam
compassionem: quemadmodus. P.
mimus: cuius meminit. A. gelius in
noctibus atticus dicit. Heredis fletus
sub persona risus est. C Tristitia autē
omnis ac fletus moderanda sunt: ne
in tristitiam mortiferam declinente
que mentes absorbeat: iuxta illud. ij.
ad Corin. ij. & quodam dicitur. Con
solamini illum ne forte abundantio
ri tristitia absorbeatur. Abundans
tristitia que maxime solet respicere
dammum proprium: mortem opera
tur secundum Aposto. secdo ad Cori.
6. Ideo dicitur. Ecclesiastici. 30. ne &
deris tristitiam anime tue: nec affli
gas te in consilio tuo. Et rursus docet
Ecclesiasticus. xij. Temperate luge:
cum lugētib; & compati aliorum mi
serijs & defectibus.

C Moralis luctus.

Sermo. v.

Luctus

mortui septem diebus.

Ecclesiastici. xxy. moralis autem lu
ctus mortui septē dieb;: quia septem
dies peccatoris qui mortuus est mor
te: culpe sunt septem partes. p̄sp̄rita
tis mundane. v3. potentia vel gloria
singularis scientia secularis: fama po
pularis: sanitas corporalis: voluptas
carnalis: abundantia temporalis: se
curitas mundialis & quib; dicit Job
31. Bucūt in bonis dies suos & in p̄cto
k iij

Sermones Funebres

ad Inferna descendunt: & quibus intellexit Orat. l. ij. in carminib⁹ cum de diuite loqueret. Nulla certior tamen rapacis orci sine destinata aula diuite manet herum. Et Sap. 6. potētes potenter tormenta patient. Ideo. Niere/ mias. 17. Hiez hois non desideravi: tu scis. Pro his ergo peccatores. j. ad Thimo. 5. lugendi sunt: qm ipsa pspē ritate mortui sunt. Pm illud: vidua q in delitijs est vivens mortua est. Unde dies hōs lugebat Job dicens. 3. c. Pereat dies in qua natus sum. Et hie remias. 20. Maledicta dies in qua natus sum: finis. C Sermo in quo mortem docet non timenda: sed potius contemnenda: aliqui amplectē dam.

Sermo.

vj.

Orsper

se timēda nō est. Primo q dem q nullo pacto evadi pōt: Seneca de re. fort. stultū est timere qd vita re nō possis. Idē ad Lucillū Epistola. lxxvij. Nemo razimperitus est vt nesciat quādoq sibi moriendum esse: & tñ cum ppe accesserit: tergiuersatur tremis: ploiat. Nōne tibi videt stultis: simus qui fleuerit qd ante mille annos non vixit: que stult⁹ est qui flet q post annos tres non viuet. Nec paria sunt: non eris nōsuisti: vtrūq tēpus alienum est Job. 30. scio q mortu trades me. vbi cōstituta est domus omni vinēti. Cui cōsonat Ouidius in libro methamorphoseos: oia debent morti pauloq moranti: Serius ac citius metam pperamus ad vnā: Idēz li. amo. f. omne sacp: mors importuna pphanat: omnib⁹ obscuras inijcit illa manus. Sen. in Thieste. Uite nimis audus est quisquis nō vult mūdo secum preunte mori: & Lucanus mors vltima pena est: non metuēda viris: Tibullus cuiusq rapax mora

venit. Et illud homonee ad cōingem timeruz: parce tuā. cō. fl. quas vivere f. q. m. sol. ir. Nil. pz. l. nec. p. f. m. x. h ois exi. vnus habz. Nam timor mortis infidelitatis est signū. Unde Cyprianus martyr lib. & mortalitate ei⁹ est inquit mortem timere qui non vult ad xpm ire. Et ei⁹ est nolle ad xpm ire qui nō credit se cum xpo icipe regnare. Deniq mortē timere signū est de/ sperationis & male cōscientie. Nā qui hanc vitam diligens timet mortem: similis est latroni qui suum diligit carcerem: nec vnquam vellet egredi quia nollet ad patibulum duci: vnde Cyprianus vbi supra. Eius est in mūdo diu velle remanere quem mundus oblectat quem seculum blandiens ac deiceps illecebris terrene voluptatis inuitat. Mori ergo timeat quē ad secundam mortem de hac morte transire cōstat: Mori timeat cui hoc longiore mora confertur: vt cruciatu & gemitus interim differantur. Non est igitur mors timēda: sed potius contemnenda: quia vita fragilis & ideo cōtemptibilis fm illud Jaco. 4. Que est. n. vita vestra: vapor est ad modicum parens. Unde Seneca de cognoscēs libro de naturalibus questionibus ait. Contemne mortem: & omnia que ad mortem ducunt contempta sunt: siue bella: siue naufragia: siue ruinarum pondera: Itaq sicut dicit Tullius in catone maiore. Meditatum esse debet ab adolescentia: vt mortem negligamus. C Mors vero facili⁹ contemnitur a bonis quam a malis: a pauperib⁹ quā a diuitibus: a senibus quam a Iuvenibus: a miseris quam a felicibus: a bonis nunquam: quia vitam presentem non reputant: sed meliorem expectant secundum illud ad Hebrēos xij. Nō habem⁹ hic manētē civitatez: sed futurā in grām. Mali vō q solā pntem vitam diligunt: quicqd dile/

Vulgarizandi

perit per mortē amittit. Ideo dicit in Ecclē. xli. O mors q̄ amara ē me-
moriam tuā hominī pacē habēti sub-
stantijs suis viro quieto: et cui⁹ vie
directe sunt in omnib⁹: et adhuc va-
lenti accipere cibuz: hinc ergo recte
dicit. Tullius in parad. Mors q̄de-
his quoz cū vita extingūtur omnia
terribilis est non autē his quoz laus
emori nō pōt. Ceterū a pauperib⁹ quā
a diuitib⁹ facili⁹ cōtēnit: q̄ quāto mi-
nus hūt in mūdo q̄ diligāt: tāto ma-
gis expediti mortē expectant. Scdm
illud Ecclē. xli. O mors bonum ē in-
dicium tuū hominī indigenti et qui
minoratur viribus: hinc Theodor⁹
Cyrenē⁹: et refert Valer. max. de li-
bere dictis: cum regem Lysimacum
increpasset: et ob hoc eum ille cruci
affigiuissit. Terribilis ait hec sit
purpuratis tuis pena mea quidē ni-
hil interest humi an sublime patre-
scam. Ideo recte secundus philoso-
phus. Mors est pavor diuitum desi-
derium pauperū. Item a senib⁹ quā
a iuuenib⁹: q̄ sicut dicunt sancti
Ambrosi⁹ et Bernard⁹. Mors qui-
dem iuuenib⁹ est in insidijs. senibus
autē in ianuis. Un⁹ et Tul. in Lat. ma.
Mors inqt cōringit adolescentib⁹
aduersante et repugnante natura: iō
gravis: senib⁹ vero venit tanq̄ spon-
te nulla vi adhibita: ideo leuis. Po-
nit exemplum de frugibus.
C Beniq̄ a miseris facili⁹ contem-
nitur quam a felicibus. quia sicut vi-
citur Ecclēstici. xxx. Melior est
mors quāz vltā amara. C. Cesar in
Catilinario Salustij. in luctu inquit
atq̄ miserijs mors erumnarum re-
quies est non cruciatus. Non solum
autem contemnenda est verum et a
virtu duntaxat perfectis amplectē-
da. id est hilariter et amabiliter su-
scipienda.
C Primo quidem quia iudiciūz xi
est: et hominis iusti est diligere iudi-

cia dei: quia iudicia domini vera ius-
tificata in semetipsa. Unde et Ecclē-
sticus. xli. Noli timere iudiciū
mortis. Hoc enim iudiciū a domi-
no omni carni. C Alia ratio quia
finis peccati, mors ē: et iustus debet
optare peccati finem, ut iusticia per-
maneat. Unde Danie. ix. finem acci-
piat peccatum et deleatur iniquitas:
et adducatur iusticia sempiterna.
Hinc et Ambrosio. de bo. mor. gravi-
us est ad peccatum viuere: quam in
peccato mori: quoniam impii⁹ pec-
catū auget quādiu uiuit: et si mortu⁹
peccare desinit. iuxta illud Ecclēstia-
stici. Mors viuenti preferitur: quia
scilicet peccare desijt. Et mortuo nun-
dum natus: quia peccare nesciuit.
C Tertia ratio quia mors timores
mortis aufert: qui etiam ipsa mortē
quodāmodo grauior est. Unde Hiero-
nymus de vita Malchi. Grauior ex-
pectata mors quam illata. Et Sene-
ca libro Declamationum. Crudeli⁹
est quam mori: mortem timere. Et
Ambrosius de bon. ma. Non enim
igit mors grauis: sed metus mortis.
C Quarta ratio: q̄ mors nihil ali-
ud est quāz effractio carceris. Unde
Psalmus educ de carcere animam
meam similiter Apostolus ad Ro-
ma. vij. Infelix ego homo quis me
liberabit de corpore mortis huius.
C Quinta ratio est: quod naturalis
debiti est solutio. Unde Varro in
sententijs ad Atheniensium audito-
rem: cum natura inquit litigat qui
mori graue fert: duplexq̄ malū est:
cū moleste ferim⁹ quod necesse est.
C Sexta ratio est: quia est periculo-
rum euasio: quibus vndiq̄ obsessi
sumus iuxta Aposto. ij. Corinthios
xj. Periculis latronū periculis flu-
minū etiam Quidius in epistola.
Occurrat animo: pereundi mille
figure. Morsq̄ minus pene: quam
mors mortis habet.

Sermones funebres

Septima quia miseriarum est finis et obliuio. Unde Ambrosius de bo. Mo. Nulla potest esse iocunditas inter has vite nostre amaritudines et plura infra. Unde et Job. diez q̄ natus fuerat perire optauit. Quasi principium malorum optauit diem perire generationis vt diem reciperet resurrectionis. Deniq̄ quidam feruntur populi: qui ortus hominum lugerent obitusq̄ cum gaudio celebrarent: eo quod ex huius mundi periculis emerissent. Nos quoq̄ dies natales sanctorum obliuiscimur: et euz quo obierunt diem celebri solemnitate renouamus. Hinc Apocalypsis xliij. A modo iam dicit spiritus: vt requiescant a laboribus suis. Post laborem igitur presentis vite quiescendum est: quia vt ait Ecclesiastici xxx. Melior est requies eterna quaz languor perseverans. Et profecto bene dicitur ab eodem septem: melior est dies mortis quā dies natiuitatis.

Octaua ratio: quia mors eterne ac iocunde vite: ingressus est: Hinc Cyprian. vbi supra. Non est exitus iste sed transitus et itinere temporali ex cursu ad eterna transgressus. Iccirco etia Lactantius refert. Multi ex Philosophis: quia eternas esse animas suspicabantur: tanq̄ in celum migraturi essent: ipsi manus sibi met intulerunt vt Crysippus ac zenon. Empedocles: et ex Romanis Cato. Ideo Seneca in Agamēnone dicit: quod rudis est Tyrannus qui morte penā extigit: quia scilicet ipsam a pena liberat quem punire se credit.

Nona et vltima ratio: quia scilicet ex morte multiplex nobis beneficium puenit. Unde Ambrosius: vbi supra. morte inquit martyrū est religio defensa: fides cumulata: ecclesia roborata vnus etiam morte mundus redemptus est vni mors. Vita oium est: morte illi signamur. Mortes ei

orando annunciamus. Mortem ei offerentes predicamus. Sola mors immortalitatem quesuit: atq̄ ipsa mors seipsam redemit.

Alii Sermo funere in quo bonis mortem esse appetendam et malis formidabilem demonstrat.

Sermo

vij.

p

Orro li

et ex predictis causis amabilis sit mors. Et bonis dūtaxat vix appetenda: malis tamen formidabilis est. Unde de morte sicut de sacramentis dici potest vt Augustinus quod bonis quidem vtilis: malis aut inuitis. Unde Cyprianus: vbi supra. mortalitas ista christi hostibus: pestis est: ei autem seruis salutaris excessus est. Et Ambrosius vbi supra. Mors inquit corporis iustis videtur bona sed plerisque metuenda: iustis namque quietis est portus: naufragium vero putatur nocentibus. De morte bonorum in psalmis preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius.

Et Apoca. xliij. Beati mortui qui in domino moriuntur. Causa et vita mortem faciunt preciosam: vt dicit Bernardus in epistola de Machabe. De vita dicit Augustinus. Non est putanda mors mala: quam proba precessit vita: et Tullius nequaquam viro forti turpis mors accidere potest. De causa dicitur Ecclesiastici. liij. Pro iusticia agonizare pro anima tua et vsq̄ ad mortem: certa pro iusticia. Et vt Augustinus. Martyrem non facit pena: sed causa: in sermone de marty. Et duplex quidem martyrū est. Unde Cyprian. vbi supra. Aliud est martyrio defuisse animi: et aliud animo defuisse martyrium. Nec de sanguinem martyrum querit: sed fidem. Nam nec Abrahams

Vulgarizandi

nec Isaac: nec Jacob occisi sūt: qui tamē fidei et iusticie meritis hono-
ri: inter patriarchas primi eē merue-
runt. Nec ille quib⁹ verbis ostendit
martyrium voluntatis et operis. De
morte vero malorum dicit. Psalm⁹
Mors peccatorum pessima: mala
quidem est: quia vitam presentē quā
solam diligunt: extinguit. Peior ga-
penitentie locum excludit. Pessima
quoniam ad eternam mortem ira
perducit.

Sollicite mortem expectandam
docet.

Sermo

vij.

m

Altis ex

causis fratres charissimiq
ad hui⁹ enim dilecti nostri sun⁹ con-
nensitia: ut aliquid boni operis re-
stri utilitatis reportetis mors a vobis
vigilanter atq; sollicite expectanda
est: iuxta illud Job. Lunctis diebus
quib⁹ nunc milito et expecto donec
veniat immutatio mea. Unde et Ovi-
dius Metamorphoseos. Sed scili-
cet ultima semper expectanda dies
homini est: dicicq; beatus ante obi-
tum nemo suprema q̄ funera debet
Et profecto sollicite expectāda: quia
insperate frequēter accidit. ut Ecce-
lesiastici. ix. Nescit homo finem suum
sed sicut pisces capiuntur hamo: et
sicut aues comprehenduntur laqueo
sic rapiuntur homines tempore ma-
lo: cum ex templo superuenerit.
Ideo dicitur a domino. Marci. xiv.
Vigilate et orate. Nescitis eni
quando dominus domus ventur⁹
sero an media nocte: an galli cantu:
an mane: ne cum venerit repente in-
veniat vos dormientes.
Vigilanter quoq; dixi expectan-
dam mortem: quia multiplici via
venire solet: ut est apud prosperum

in Epygrāmate. Ferro. p. f. vin. al.
ca. mille modis. m. m. r. u. homines
et Ovidius in epistolis. Occurrant
animo preūdi mille figure. Morsq;
minus pene quam mora mortis ha-
bet. Expectanda ergo est benenien-
do iuxta illud Ovidij in amorib⁹ de
Tibullo mortuo. Uive pi⁹: moriere
pi⁹: cui conuenit illud. Statij in The-
baide libro. vij. Ite alacres vestri:
nunq̄ moriantur honores. Precipue
in ipso mortis articulo vigilandum
est: ut de Jona. ij. capit. Cum angu-
stia retur anima mea in me domini
recordatus sum. Alia translatio ha-
bet. Cum deficeret. Ex quo discimus
sicut super eum locus dicit Hierony-
mus: eo tempore quo vita nostra de-
fuit et corporis compago diuellitur:
non nos debere cogitationem aliaz
nisi ad deum vertere. Unde beatus
Martin⁹ morte imminente: quia ubi
amor ibi oculus. Oculis ac manib⁹
in celum semper intent⁹: finite inq;
me celum videre: ut spirit⁹ dirigatur
ad dominum.

Sic vigilanter expectāda: et cum
venerit rincenda. i. fortiter tolleran-
da. Seneca epistola. lxxij. Non est
mors ipsa p se gloriosa: sed fortiter
mori gloriosū est. Et. A. Tul. i Tu-
sculanis libro pmo q nō modo quia
mori necesse: verum etiam quia ni-
hil mors hz qd sit horrendū q mortē
nō timet: magnū sibi presidū ad vi-
tam beatam comparat.

Iugiter memoranda.

Sermo

ix.

m

Mortē di

lectissimi quam inusta-
bilem videtis: iugiter memorie re-
colendam monco: iuxta verbum
Ecclesiastici. Memor esto iudicij
mei. Et hoc precipue propter tria.

Sermones funebres

Primo quia huius memoria plurimum necessaria est ad euitanda peccata. Juxta illud Ecclesiastici. vij. In omnibus operibus tuis memorare nonissima tua: et in eternum non peccabis. Ita sicut dicit Gregorius in Mor. lib. vj. Quæ sit carnis substantia testantur sepulchra. Nilhilque sic ad eius desiderium domandum: valet quam ut quisque quod diligit viuam: quale sit mortuum penset. Sed facile huiusmodi memoria labitur. Exemplum porci. Uno capto ad imolandum: omnes clamant et grununt. sed statim obliti ad cibum recurrunt: sic homines aliorum plangunt obitum: sed statim: et amici et sui obliti sunt. Et hoc precipue diuitibus et honoratis accidit. Prosperitas enim obliuionis est mater. exemplum in Genesi. xl. de Ioseph. et Pincerna. Succedentibus rebus oblatus est pincerna interpretis. Unde Psalmus homo cum in honore esset non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus: et similis factus est illis. Idcirco a domino diuitibus dicitur. Luce. vij. Ne vobis diuitibus qui habetis consolationem vestram. Secundo mors memoranda est ut scilicet contra illam quasi subito venturam nos preparemus secundum illud Luce. xij. et vos estote parati: quia qua hora non putatis filius hominis veniet.

Tribus ergo se preparare debet. Videlicet per amaram confessionem. Ecclesiastici. xvj. Ante mortem confitere: a mortuo quasi nihil perit confessio confiteberis viuens viuens et sanus confiteberis. Et hoc iuxta psalmistam: quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi.

Per bonorum operum multiplicationem. Quoniam de talibus dicitur Apoc. xij. Opera enim illorum

sequuntur illos. Unde et prouerbio rum. vj. Uade inquit o piger ad fornicam et c. Psalmus. Labores manuum tuarum et c. et Ecclesiastes. ix. quecumque potest manus tua instanter operare et c.

Item per testamenti ordinationem iuxta quod Ezechiel regi dictus est. Isa. xxvj. Dispone domui tue: quia morieris tu. et non viues. Et re vera facti et insensati sunt qui usque ad mortis articulum testamentum condere differunt presertim cum in colamitis tempore faciem nihil obesset: immo plurimum suffragari posset.

Ante mortem non confirmari valet ut Apostolo. ad hebreos ix. vbi testamentum est mors necesse est intercedat testatoris: testamentum enim in morte confirmatur est. Alioquin nundum valet dum viuit qui testatur et c.

Tertia ratio est qua mortem recolere debemus ut ipsorum mortuorum quos viuos dileximus nostris suffragiis adiuuemus elemosinis: ieiuniis et orationibus et alijs etiam bonis operibus: ut dicitur Ecclesiastici. vj. Mortuo non prohibeas gratiam. Et secundo Machabeorum. xij. Sancta et salubris est et c.

Sermo funereus in quo monet mortales mori, debere discere.

Sermo.

x.

q **Quotidia**

na expertentia monemur.

Fratres charissimi ut mori nos debere discamus: et tamen eternos nos credimus: rebus que multo plus damni quam utilitatis affuerant: studio impendimus. Huic per necessario studio non iam multum: sed minimam tantum operam dare negligimus. Doctores igitur vos vsu

Vulgarizandi

quodam assiduo discere mori. Iuxta illud Ciceronis in Tusculanis libro primo. Omnis inquit vita philosophorum: ut ait Cato. est mortis commentatio. Nam quid aliud agimus cum a voluptatibus corporis: et a reipublice negotijs animum seuocamus nisi ipsam animam ad seipsam adducamus: secusque esse cogimus. Animum autem a corpore secernere nihil est aliud quam mori discere. Hoc ergo mihi crede comitemur: nosque a corpore sciungamus. id est mori discamus. Nec Cicero. hinc et Seneca in Agamennone. O quam miseram est nescire mori. Et epistola. xxvi. Qui mori didicit non senuit didicit. Supra omnem potentiam est: certe extra omnem. Quid ad illum carcerem et custodia et claustra liberum hominum habet. Una est Lathena que vos allegatos tenet amor vite. Idem in hercule. Nunquam ille miser est: cui mori facile est. De hoc quoque assiduo mortis usu dicit Ambrosius de morte. Saty. libro secundo. Quotidie morior ait Apollonius. melius scilicet quam illi qui meditationem mortis philosophiam esse dixerunt: illi enim studium predicarunt: hic usum mortis ipse exercuit. Beata mors qua peccato morimur deo vivimus. que culperum fuga domino dedita a mortali nos sepe separat immortalis nos consecrat. Et Macrobius libro primo de somno Scipionis. Plato quoque duas mortes hominis novit: quarum una natura: alteram virtutes prestant. Homo enim moritur cum anima corpus relinquit solum legem nature. Mori etiam dicitur cum anima adhuc in corpore constituta corporeas illecebras philosophia ducente contemnit et cupiditatum dulces insidias reliquasque passiones omnes exuit: et hanc mortem dicit Plato sapi-

entibus appetendam. Illam vero quam omnibus natura constituit cogi vel inferri: vel accersiri vetat.

Sermo funereus in quo mortem non esse accersendam hominibus edocet pluribus rationibus.

Sermo. xi.

Quāquā

vir doctus: ut sepe dictus est. Mors nec timenda

quin potius contemnenda amplectenda quoque a iustis viris et ab omnibus adiscenda: nunquam tamen vita fastidio seu tedio haberi nunquam mors accersiri debet. Nam ut dicit Seneca epistola. xliij. Ridiculum est ad mortem currere tedio vite. Ideoque vir fortis et sapiens non debet e vita fugere: sed exire. Idem epistola. lxxvij. Nec vita tedio sit: nec mors timore vitæ fastidio adducere solent sui odium ineraocius: hinc et. Q. Curtius lib. iij. Fortium virorum est magis mortem contemnere quam vitam odisse. Item Vale. maximus lib. ix. de cupiditate vite. Ratio precepit vitam diligere mortem non timere. Epicurus. quid tam ridiculum inquit quam mortem appetere: cum vitam tibi metu mortis feceris inquietam: etiam Lucanus in quinto. Senecta est voluisse mori: non solum antequam aperta violentia: ut ferro: igne: aqua: quoque vitam sibi quæ adunere debet: sed nec superabundanti cibo vel potu vel labore vel coitu quibus sepe vita tollitur opprimere corpus debet. De cibo et potu dicitur Ecclesiastici. xxvij. Noli anidus esse in omni epulatione: et non te effundas super escas. In multis enim escis erit infirmitas: et addit propter crapulam multi obierunt qui

Sermoneſ funebres

aut continens est adiciet vitam. Et. xxxi. vigilia z cholera z torturia viro in frunito somnus sanitatis in homine parco. De coitu. Nañ. iij. Corruet in corpibus suis p multitudinē fornicationis meretrices speciose. Ubi tamē itelligitur de oī supfluo coitu. Un̄ Salienus de sanitatis custodia. In spermate dicis ignis z aeris substantia: ideo qz cōdēſio ei⁹ est calida z humida generat ex claro z puro sanguine quo primaria qlūtur z ſuſtētatur mēbra: vñ cū ſupra modū enacuatur nō ſupet quo paſcant. Jō vñ debilitatur corpus defecatur ac defectus ſequitur. Loquitur tñ Salien⁹ in lib. ſeminis de coentibus ſupflue nec ingit humor ſolus: ſed ſpūs quoqz vitalis p orationis exit in ſemine: vñ z mul̄ti mortui ſūt. Ob hec eunuchi diutius viuūt: qz abſciſſo neruo q erigis non deſcēdit ſemē: iō coire nō poſſūt. Porro de labore nimio intelligi pōt illud Hier. xlvij. quia fecit plus Moab q̄ potuit idcirco perijt: vt enī ait Qui dī. quod caret alterna requie durabile nō eſt. De triſticia vō z nimia cura que cordis eſt: labor ē illud puerbio. rñ. xxvij. Spūs triſtis exſiccatur oſſa. z illud Eccliaſtici. xxvij. Al triſticia ſeſtinat mors: ſicut aut̄ ait Augu. lib. pmo d cinitate dei: nō aliter Sāſon excuſat q̄ ſeiſpū ruina cū hoſtib⁹ dom⁹ oppreſſit: niſi qz ſpūs ſanct⁹ hoc latē ter inſſerat q̄ illū miracula faciebat Nec martyres vt ip̄e dicit corpa ſua moui p fide vel iuſtitia exponētes ip̄a corpa o derant ſz in hoc z illud ſalubriter pvidebant: quod ppter vitam anime que fides eſt cōſeruandā vitā corporū eorū poſtponēbant.

De ſuffragiis defunctorum.

Sermo. xij.

Noniam

ab honeſtiſſimos z optimos viros N. z. N. qbus. N. vita functū quem nunc ſepulture dedimus cōſpectus erat. Vos viri venerabiles ceteriqz nobiles ac prudētes vel vocati v̄ pietatis officio cōueniſtis v̄ p̄cibus v̄ ſtrictis: ſpūs eius in pace q̄ſcat. pauca mihi de ſuffragiis defunctorū dicēda ſunt: quo futuro tpe magis ac magis eorū animabus ſuccurratis. Certū ergo h̄z eccleſia: q̄ viuētū illis ſol ſuffragia p̄ſint qui in purgatorio poſiti ſunt: nā de illis qui iā beata vita fruītor certū eſt noſtra ſubvētiōibus nō indigere: quin poti⁹ eorū nos p̄cibus indigem⁹. Un̄ Augu. de verbo apoſt. ſup epistolā ad hebreos. Iniuria eſt inquit in eccleſia p martyre orare: cuius nos debemus oratōibus cōmendari. De dānatis cū duplex ſit opinio z vtraqz inuitat Augu. verbis in Enchiridion dicētis. Nō eſt negādus animas defunctorū pietate viuētium releuari: cū pro illis in eccleſia elemoſyne ſiunt: vel ſacrificiū offertur mediatori z c. Hac omiſſa diſputatiōes p determinatiōes dicēdū eſt illud Augu. lib. xxi. de ciuitate dei. Cā que ſit vt nūc eccleſia nō oret p malis angelis eadē eſt cā qua ſiet vt in extremo iudicio: quāuis pfecta charitate non oret p oibus eterno igne cruciandis. Nūc aut̄ ppterea p eis orat: quos in genere humano h̄z inimicos: qz ip̄s eſt penitētiē fructuoſe: nā ſi de aliquo certa eēt q̄ p̄deſtinati eēt in eternū ignem ire cū diabolo: tā p eis nō oret: quā nec pro ip̄o: h̄c Auguſti. Igitur illa opinio p̄babilior eorū. ſ. q̄ dicūt eccleſie ſuffragia nō dānat: ſed dātū in purgatorio poſitis p̄deſſe. Quoniam igitur h̄is ſolis vt dictū eſt qui ſūt in purgatorio certū h̄z eccleſia quod eis p̄ſint viuētium ſuffragia ad illos vt dicit beatus Bernardus. nobis tranſeundū eſt p cōpaſſionē: quibus iuncti ſuimus per humanitatē. Sur

Vulgarizandi

gam igitur loquit illis in adiutorium et
interpellabo per eis ieiunijs et oratio-
nibus et sacrificio singulari humiliter po-
test eorum penitentia refecari pena finire
¶ Tribus autem precipue causis suffra-
gari debemus eis: et maxime nris.
¶ Prima. scilicet propter amicitiaz pristina-
que tenemur amicis reddere gratiam
sicut dicit Ecclesiasticus. xxx. Alioquin si
amico et defuncto gratia non impen-
dit: non fuit amicitia vera: que non morte
rumpit: secundum illud Cantici. ultimo. For-
tis est ut mors dilectio: si. n. ut mors
dilectio fortis est: utique a morte supe-
rari non potest. ¶ Secunda causa quod et nos in
eorum statu futuri sumus: et tunc aliorum
suffragijs similiter indigebimus: si-
cut dicit Ecclesiasticus. xxxi. Intelligi-
ge que sunt proximi tui extempore: et illud
Job. v. Visitas spiritum tuum non peccabis
¶ Hinc est dicitur a domino. Math. vij. oia
quecumque vultis ut faciat vobis homi-
nes: eadem et vos facite illis. ¶ Tertia
causa est quia ipsa eorum causa per se mi-
serabilis est. Nam glibet eorum quan-
tuncumque fuerit in hac vita dives: mo-
do est pauper secundum Job. xxvij. dives cum
dormierit nihil secum auferret aperiet
os suum et non implet: importetes infir-
mi erunt: quousque hic potentes et vali-
di fuerint: quotquot ergo psalmi sunt
elemosyne quot missae pro eis fuerint
quasi tota fercula ministrantur. Unde
quod hec subtrahunt eis crudeliter sub-
trahunt verba a parvulis. Et hoc plu-
rimi heredes faciunt qui dum deberent
capellas erigere vel legata distribuere
differant et negligentia laborem
fugiant vel avaritia bona defuncto-
rum impie detinent illis in purgato-
rio ardentibus in proprias utilita-
tes convertunt. Maius videntur pec-
catum facere quam pauperibus vi-
ventibus subtrahere: quia hi petere
et conqueri possunt: illi nequaquam
¶ Preterea damnosior est defunctis:
quia dilatio pauperis tollerabilior est

potest. Eorum autem non sic interim
cruciantur. Et si forte postea confe-
ratur fieri potest ut non prosit. hodie
si quidem est in purgatorio: qui cras
fortasse non erit: et tunc suffragio non
indigebit. et ideo bonorum suorum erogatio
dilata iam ei non proderit.

¶ Beanimabus beatorum et eorum co-
gnitione dilectione et fruitione dei.

Sermo. xiiij.

Nihil est

fratres charissimi quod ad
consolationem defunctorum vel ad per-
ferendos labores vite presentis magis
faciat quam ut consideremus qualis et quanta
sit gloria beatorum ad quam fidelium
anime transferuntur. Locus autem iste
ubi sanctorum anime quiescunt: secundum
abraham dicitur finis dicitur propter secretum abra-
he: non propter antiquum promissum. dicitur quo-
dicitur Genes. xxv. fuerit semine tuo sicut stel-
le. Et Apostolus. ad Cor. xv. Loquens
de gloria dicit. Stella a stella differt
in claritate. Itaque locus ille secundum
Augusti. Luminosus est valde. Unde
et ecclesia canit Michael sanctus
representet eas in lucem sanctarum quas
olim Abrahe promissisti et semini ei.
¶ In isto felicitatis loco requiescunt
anime sanctorum tribus iam doti-
bus decorate: videlicet: cognitione:
dilectione: fruitione. ¶ De cognitio-
ne dicitur a domino Ioannis. xviij. Nec est vi-
ta eterna ut cognoscant te solum ve-
rum deum: et quem misisti Iesum Christum
Ad hanc eternam vitam ubi cog-
nito deo omnia cognoscimus: que se-
licitas omnes vite felicitates superat
plusquam dici possit: unde de ea Basilius
ad nepotes: cum multa de ea vita di-
xisset subiunxit: quanto in omnibus
preciosior est anima quam corpus: ita

Sermones funebres

utriusque vite differentia est. Ad hanc in-
quā vitā phi ētyenire cupiebant. Un-
multa colligi pnt. z. **M.** Tullio Li-
cer. in lib. j. Tusculanarū ad hoc faciē-
tia: z in dialogo de senectute: o ingt
preclaz diē cū ex hac turbe collunioē
discedā pñficar. n. ad viros sapien-
tes. Idcirco z ipi mala oīa pferebāt
pp spē future beatitudinis. Un idem
in pmo Tusculanarū. Nescio quō mē-
tibus quasi seculorū quoddā auguri-
um futuroz inheret idqz in maximis
igenijs z altissimis ais maxie extitit
z facillime apparet. quo qdez dēpto
qs tā amēs eēt: qz semp in laboribz z
piculis vivere veller. Itēz philippica
xiiij. Brevis ingt a natura nobis da-
ta est vita: sed bene acte vite memo-
ria sempiterna q si lōgior q̄ hec vita
nō eēt qs tā amēs qz maximis labori-
bus z piculis ad sumā laudē gfamqz
cōtēderet. Cognouerāt ēt poete felici-
tatē illā: neqz ad eā nisi cū vīte posse
puenire: vñ Ouidi⁹ libro pmo fastoz.
Felices aīe qb⁹ hec cognoscere pmt.
Ing domos supas scādere cura fuit.
Credibile ē illos parit vñsqz iocisqz
Altius humanis exernisse caput.
Non venus: z vinum sublimia per-
ctoza fregit.
Officiūqz fori militieqz labor.
Nec lenis ambitio pfusaqz glia fūco
Magnarūne fames sollicitavit opū.
Et quāqz antiq hi z alij sapētes eter-
nā vitā z quō ad eā puenire possent.
vt cūqz cognouissent viā tñ z hostiū
celestis domus non inuenerunt.
De dilectione dicis pmo Cor. xiiij.
Charitas nūq̄ excidit. Nō. n. vt fides
euacuat: s; poti⁹ augmētā vt ignicu-
lus in syon fiat camin⁹ in hierusalē
vt legist Isare. xxxiij. Illis enī cōsumat
illud pceptū. Diliges dñm deū tuū ex
toto corde tuo: qz in hac vita pfecte
impleri nō pōt. Porro de fruiōe si-
ue cōprehēsiōe dicit Apost. ad philip-
pēses. iij. Sequor autē si quō cōprehē-

dā. in quo etiā cōprehēsus sum: hoc
aut frui vel cōprehēdere est deo. i. per
semetipm immutabiliter adherere.
Aug. lib. cōfessionū. ij. O ingt iusti-
cia pulchra z honestis luminibus de-
cora z ifaciabili facietate q es apud
te vita ipermutabilis q̄ntrat in te in-
trat in gaudiū dñi sui z nō timebit. s; z
hēbit se optime in optimo. Et beatus
Prosper in epigramatib⁹. semp erūt
q̄erāt z c. Ergo charissimi qm ex co-
gnitōe pcedit dilectio ex dilectōe frui-
tio operā date vt cognoscatis dñm
quo cognito diligat diligendo frua-
mur i eterna beatitudine ad quā z c.

De consumata felicitate.

Sermo. xiiii.

Noniā

dilectissimi beatus est
cui omnia optata suc-
cedunt: z vt Augustinus de ciuitate
dei lib. xxij. Felicitatem constat esse
plenitudinē omniū optabilium: cer-
tum est quod in illa consumatōe bea-
titudinis replebitur in bonis deside-
rium sanctorū. Hinc z Hieronym⁹
super epistola ad Ephe. lib. i. plenitu-
do inquit eius: qz omnia in omnib⁹
adimplebitur. Itaqz plenitudo il-
lius beatitudinis omnibus mortali-
bus est ineffabilis insuper z incōpre-
hensibilis. De puma dicit Apost. ij.
ad Cor. xii. quod raptus ad visionē
celestis paradisi audiuit arcana ver-
ba que non licet homini loqui. hinc
z beatus Celsarius Arelatensis bea-
tam vitam illā facilius est consequi
quā enarrare. Unde z Basili⁹ ad ne-
potes. si quis. o. potest. c. h. f. m. zc.
De incōprehensibili loquitur Isaias
lxij. Oculus nō vidit deus absqz se

que pr
rum 22
di nec
minis a
q diligē
Augu
q in hac
sat mifer
bona de
regno
dabit d
qui pte
finem

De c

quo loq
lan flum
rom. fū
lapratis
Quat
gnant q
nime sen
ronalis
describit
Parine
tum. p
quies a
ordina
tionis.
vita z
de par
tat ele
qua rā
pora ip
rā qual
les: qn
bilis: c
struent
alias in
tio cōue

Vulgarizandi

que preparasti expectantib' te. Et ite-
rum Apost. i. Loun. ij. Oculis nō vi-
dit nec auris audivit: nec in cor ho-
minis ascendit q̄ preparavit deus his
q̄ diligunt illū. Verum tamē ut dicit
Augustin' vbi supra. ex ip̄is bonis
q̄ in hac etiā vita deus cōferre nō ces-
sat miseris: vt cūq̄ ppendi pōt quāta
bona conferat electis suis in eterno
regno beatificādis: qd enim inquit
dabit eis quos predestinavit ad vitā
que hic dedit etiam eis quos prede-
stinavit ad mortem.

De quadruplice partē beatorum.
Sermo. xv.

Lumi

nis impet' letificat ci-
uitatez dei: flumen de-

quo loquit' intelligit pax dei: qua ex
luti flumine pfundunt anime beato-
rum. Flumē quidē egredis de loco vo-
luptatis ad irrigādū ligna paradisi.
Quattuor flumina paradisi desi-
gnant quadruplicē pacē corporis: a-
nime sensibilis: cōscientie vel anime
rōnalis. pacē aie z corporis: has ita
describit Augusti. de ciuitate dei. li. xx.
Pax inqt corporis ē reparatiua par-
tium. Pax aie sensibilis ordinata re-
quies appetitionū. Pax aie rōnalis
ordinata cōsensio cogitatiois z ac-
tionis. Pax aie z corporis ordinata
vita z salus animātis. Et p̄ma q̄
de pax. s. corporis nūc frequēter quali-
tate elemētōrū intēperata pturbat: a
qua tūc electi liberabunt. Nā z cor-
pora ipsa in meli' imutabunt: z ipso
rō qualitates elemētōrū corruptibi-
les: q̄ nunc corporib' nris corrupti-
billib' congruat: ignis: cōflagratioē
dstruent: eorūq̄ substantie: qualitates
alias in dñet: q̄ etiā hoib' glorifica-
tis cōueniēt: vt Augu. ait vbi supra li

bro. xx. Pax inqt corporis est reparati-
ua partiū. Pax aie sensibilis ordinata
reges appetitionū. Pax aie rōnalis
ordinata p̄sensio cogitatiois z actio-
nis z c. Et Secūda pax. s. aie sensibi-
lis nūc pturbat varijs dñiderijs. Qm̄
vt legit Ecclesiastici p̄mo. Nō satias
oculus visu: nec auris auditu. Et vt le-
git proverbior. xxx. Sanguis fuge du-
rū. i. carnis. s. gula z luxuria dicētes
asser asser Et vt dicit Aug. eodē lib.
xiiij. Corporib' gloriificatis nō anse-
ret comedēdi z bibēdi potestas. sed
indigēda vel necessitas. Nā z dñs ip-
se post resurrectionē legit comedisse
Luc. xi. Et Tertia pax cōscientie siue rō-
nalis aie dirimit in p̄petratioē culpe
fm̄ illud Isaie. lviij. Nō est pax impijs:
ideo dñs Ecclesiastici. xxxviij. vtinaz
attēdisses mādāta mea: facta fuisset
pax tua Et in Euāgelio Math. v. esto
cōsenties aduersario tuo. i. cōscientie
tue remordēti. s. ipsaz pacificādo.

Quarta ēo pax. s. anime z corpo-
ris pturbat dolorib' z infirmitatib'
varijs a qbus. s. liberabunt oīo fm̄
illud Apoca. xxi. Absterget de' oēm
lachrymā ab oculis eorū z mors vl-
tra nō erit: neq̄ luct' neq̄ clamor: ne-
q̄ dolor z c. Tūc igif vt dicit Augu.
in lib. i. de ser. Bñi in modo. p̄missuz
illud saluatoris splebit. Beati pacifi-
ci qm̄ filij dei vocabunt. In illa nēq̄
pace p̄fectio erit vbi nihil repugna-
bit. Iō filij dei vocabunt pacifici ga-
nihil resistit deo: z utiq̄ patris simili-
tudine debēt habere filij. Sūt aut in
semetipsis pacifici q̄ omnes animi sui
motus cōponētes z rōni subijciētes
atq̄ spiritui sūt regnū dei: in quo sic
ordinata sunt oīa: vt id qd excellit in
hoies. s. ratio ceteris nō reluctantib'
imperet: ipsaq̄ ratio subijciat verita-
ti. Nec pax in terra hominib' bone
voluntatis inchoatur z in vita bea-
ta perficietur. Nec Augusti.

S J N J S I

Auctoritates

C De moriendi necessitate Vincen-
tius hystorialis.

b **M**o

vite comodat' est:
nō donat': lex enī

vniversalis existit: q' z nasci z mori:
precipit. Quidam p'phus.

Quid ergo ē mors: Sōn' etern' pa-
nor diuitū dēderiū pauper: euentus
fenitabil. latro hoīs fugauit resolu-
tio oīum. Hildebertus cōma-
nensis de exilio suo.

Noc est hic hoīs semp cū tpe labi.

Et semper quadā conditione mori.

Est hoīs nasci nudū nudūq' reuerti.

Ad infes: nec opes tollet posse suas.

Est hoīs putrere solo: sanicq' fateri.

Et miseri gradib' in cinere redigi.

Istius est hīs hō p'prietatis z illum.

Certi' hīs dñz p'mia nulla manent.

Res z opes prestantur ei famulans

ad horam.

Et locuples mane: vespere pauper erit.

Nemo pōt reb' ius assignat: manēdi

Que nut' hominis nō didicere sequi.

Ius illis d' ascripsit: statuitq' manē.

Legibus: z nutu stare vel ire suo.

Quidius Bertha. x.

Omnia debetur morti: paulumque

morati.

Serius aut satius sedem propera-

mus ad unā.

Tendimus huc oēs: hic est dom' vl-

tima. Claudianus in mīori.

O dira mors quicquid liquiduz cō-

plectitur aer.

Quicquid alit tellus: quicquid ma-

ris equora verrunt.

Quod fluij voluūt. z quod' nutrie-

repaludes.

Cūcta tuis parit cedūt aialia regnis.

Lunari subiecta globo: qui septim'

auras.

Ambit: z eternis mortalia separat

astris.

Sub tua purpurei venient vestigia
reges.

Deposito luxu: turba cum paupere
mixti: Oīa mors equas.

Maximianus.

Oīus cuncta suos repetunt: matrē
qz requirunt.

Et reddit in nichilum: quod fuit an-
te nihil. Prosper.

Ferro: peste fame victis algoz caloz
Vile modis miseros: mors rapit

vna viros.

Vile modis leti: misos mors vna
fatigat. Statius i thebaide.

Non expectatis mors venit ordini-
bus. Enodius.

Mors omē durum: presens graue
triste futurum.

Sine carens finis: z plena ruina rui-
nis. Petronius.

Heu heu nos miseros q' tot' homi-
tio nil est.

Nil erimus cuncti postq' nos auferet
orbus.

Ergo viuamus. dum licet esse bene.

Vincetius hystor.

C De cōpēdio mortis z ei' egrate id
circo aut mors. p'cipue miseri nō ē

mō nō formidabilis: verū etiā opta-
bilis: q' finis est miseriae ac reges la-

borū: naturalis debiti solutio: piculo
rū curatio: meritorū reuelatio. phie

cōsumatio: carceris effrenatio: exilij
quoqz liberatio: z ad p'riā regressio

Un scriptū est. In sex tribulationib'
libabit te: z i septia nō tāget te malū

Sex enī tribulatiōes vite p'ntis sunt:
Fames ac scitis frig' z est': lassitudo

z morib'. Septima vō mors: q' libat
ab hīs oib'. Solō atq' hē. Felicitatis

index: ē dies vltim': z appellatiōis:
honorē sapiētī p'firmat rog'. Sigdē

bonoz initia debent fortune: p'ham
solus cōsecrat finis. zeno. Stoye'

Nullū malū gloriosuz ē. mors autēz
gloriosa ē: mors ergo malū nō ē. vñ

Auctoritates

et ipse zeno man' sibi tulit ut p' mor-
te felici' viveret. Salu. i. cat. In lucra
atq; miseria: mors erūnā reges ē:
nō cruciat' Valeri' maximus.
Humane ergo appellatōez felicitatis
rog' psumat q se scursui maloz obij-
cit. Sen. ad luci. epist. xxiiij. Multus
fuit cartaginē vicere: s; apli' mortez:
Adeo mors timēda nō est. ut benefi-
cio eius nihil auferendum sit aut ti-
mendum.

Idem.
Rudis itaq; tyrān' est: q morte pe-
nā exigit. Idem li. d. naturalib' qo. 3.
Mors ē lex: tributū: offiūq; mortu-
lū: malozq; oīuz remediū Optatu
illā: qsq; times mortis ergo nomen
ne formides. Effice illā cogitatione
multa tibi familiarē: ut si ita tulerit
possis ei z obuiā exire. Hoc ē h; iter
oēs iusticie sue natura p'cipuū: q quā
ad exitū ventū est oēs i equo sum'.
Nihil iterest vtz me lapis vn' elidat:
an tot' mōs p'mat. Uagellius.

Si cadendum inquit mihi est: e celo
cecidisse velim.

Idem.
Optimum quoq; est mori quū iuuat
vivere.

Quidā p'p's.
Bum vita est grata cōditio mortis ē
optima. Boetius p'mo & p'so.

Mors hominuz felix: que se nec dul-
cibus annis.

Inserit z messis sepe vocata venit
Idem lib. ij.

Mors spernit altā gloriā: inuoluit
humile pariter z celsuz caput: eqtq;
sūmis infima. Seneca.

O q miserum est nescire mori.
Claudianus in ininoi.

Ola mors eqs: tu dā natura nocētes
Tu reges datura pijs: te iudice sōtes.

Impia cogens vite cōmissa fateri.
Hildebertus cenomanensis.

Inter opes z alinas: populi que
fautores.

Hoc animus recolat: hoc tua ligna
sonet.

Mors dñm seruo: mors septa ligo

nibus equat.

Disimiles simili conditōe trahens.
De prudenti' contra mortem pre-
paratione. Tullius & senec.

Sapientissim' qsq; eqsimo aio mori
tur: nec enī vixisse penitet: q ita vixit
ut nō frustra se natū existimet: z ex
hac vita discēdit: tanq; ex hospitio:
non ex domo. Lōmorādi. n. natura
nobis diuersorū dedit nō habitādi.

Idem in paradoxis.
Mors terribilis est his: quoz cum
vita ola extinguitur: nō his quoz la-
emori non potest. Idē libro. i.

Tota philosophoz vita (ut ait cato)
cōmēdatio mortis est: Naz qd aliud
agim' quā a voluptatib' corpis: z a
reip. negocijs aīnz reuocam': nisi ipz
atam ad seipm aduocam' maxieq;
a corp' abducim': secūq; esse cogi-
mus. Alim' aut a corpe secernere: ni-
hil aliud ē q mori discere. Hoc ergo
mihi crede cōmētemur: nosq; a cor-
pore selungim' ut. i. mori consue-
scamus.

Idem.
Nequa q; viro forti turpis mors ac-
cidere potest.

Uegetius renat' de re militari. li. i.

Mortem minus timet: qui minus d
litiarum nouit in vita.

Seneca ad lucelliū epistola. 4.
Pleriq; iter mortis metū z vite tor-
mēta miseri fluctuat z vivere nolūt:
z mori nesciūt. Facito tu tibi vitā io-
cundā oēm pilla sollicitudinē depo-
nēdo. Nullā bonū adiuvat hūitē: nisi
ad cuius amissionē preparatus est
animus.

Idem. xxvj.
Quid ad illum carcer: z custodia z
claustra: liberū hostium habet.

Una est cathēna: que nos alligatos te-
net: amor vite.

Idem. liij.
Illam lauda z imutare quem nō p'
get mori: quum iuuat iuuere.

Que est enim virtus quum eiiciario
exire. Sapiens nihil inuitus facit ne
cessitatez effugit: quia vult quod co-

Auctoritates

actura est.

Ego sic semper et ubique vixi: ut vultum quicquid lucem tanquam non redditum consumere.

Felix qui potuit tranquillam ducere vitam.

Et letus stabili claudere sine dies.

De morte contemnenda.

Quando quidem mortem non evitare necesse est transeat in formam virtutis.

Corpus siquidem et aie societas firmo vinculo coherens facile dirimitur: namque studio bonum retinendum non est: cuius caduca possessio tam leui afflatu violente concussa dilabi potest. **Varro** in sententiis. Cum natura litigat: qui mori grane fert, duplex malum est: quoniam moleste ferimus: quod necesse est.

Stultum est timere: quod evitare non possis: optimumque est mori: quoniam iuvat vivere.

Puella res est: vita hominis: sed ingens res contemptus vite: hanc qui contempserit: securus videbit maria turbare securus aspiciet horridam faciem fulminantis celi. **Quid** ad me: quoniam magna sunt: quod perire: ipsum perire non magnus est. pides si volumus esse felices: nec homines nec res tibi re versari aia in expimento est habenda.

Idem libro declamationum. iij. **Cruelius** est quam mori: semper time re mortem.

Optima est mors ac sine mortis metu mori.

Habeat questus: discedat timor: vite nimis avidus est: quoniam qui non vult minus do secum pereunte mori.

Namque ille miser est: cum facile est mori.

Idem ad Lucil. xxxvi. epistola. **Que** querela est: quod incommodum: si quicquid debeat finire: deficit: et quoniam exitum melior: quam in fine suum natura solvete dilabi.

Idem liij. **In** hoc (ni fallor) erramus: quoniam mortem sequi iudicamus: quoniam illa et precesserit: et secutura sit. **Quicquid** enim ante nos fuit: mors est.

Idem 17.

Petronius:

Maximianus:

Idem li. viij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Idem li. lxxij.

Nemo tam imperit est: ut nesciat quicquid sibi moriendum esse: et tamen quoniam prope accesserit: tergiversatur: tremat: plorat: Nonne tibi videtur stultissimum: quod fleuerit: quoniam autem mille annos non vixerit eque stultus est quod flet: quod post annos mille non vivet: hec paria sunt: non eris: non fuisti: utrumque tempus alienum est. **Quid** fies ad hanc legem natus. **Quid** novi est: Hoc omnibus accidit.

Idem li. lxxij. **Non** autem est mors gloriosa: sed fortiter mori gloriosum est.

Que dementia est fugere: quoniam retroire non possis.

Cicero in philippica. viij. **Turpis** fuga mortis: omni morte peior est.

Idem in thos. **Qui** non modo (quoniam mori necesse est: verum etiam quoniam nihil mors habet quod sit horrendum) mortem non timet: magnum sibi presidium ad beatam vitam comparat.

Idem li. viij. **Theodorus** excreneus quoniam regem liscimachus increpasset: et ob hoc enim ille cruci affigi iussisset: terribilis ait hec sit purpuratis tuis: mea siquidem nihil interest: humi an in sublimi putrescam.

Lucanus. **Sequitur** est noluisse mori: **Seneca.** **Contemne** mortem et via que ad mortem ducunt contempta sunt: siue bella siue naufragia: siue ruinarum pondera.

Namque amplius facere possunt: quoniam ut corpus ab animo resoluatur: hoc nulla diligentia evitat: nulla felicitas donat: nulla potentia evincit. **O** te clementem et oblitum fragilitatis tue: si tunc mortem tamen times quoniam tonat: vires si fulmen effugeris: Repetet te gladius petet lapis: petet bilis. **Non** maximus ex periculis sed speciosissimum fulmen est: te cum si sensus mortis cito celeritas insinuat perveniet. **Tratis** diis propitijsque moriendum est aius ergo ex ista despatio sumatur.

Vincennes hyst. **Legit** et quod eleobor ambraensis quoniam legisset libro Platonis de immortali

Fluctuantates

tatilate aie se ab alto p̄cipitavit p̄e de
fiderio melioris vite. Sene. 24. Quo
ndie qd̄ morimur: quotidie n̄pe p̄a
aliqua vite amittit: et tōc quoq; vita de
crescit: quum crescim⁹. Itaq; ridicu
lum est ad mortē currere tedio vite
vir. n. fortis et sapiēs nō d̄z e vita fu
gere: sed exire. Idē. lxxvij. Nec ergo
vita fit tedio: nec mors timori. Vitaz
in odij sui adducere solet in ers ociū.
Nisq; necesse est: oēm vitā breuē vi
deri: qui illā voluptatib⁹ vanis: et ideo
sfinitis metunt⁹. Interiz hoc tene: hoc
morde aduersis non succūbere: letis
non credere oēm fortune licentiā in
oculis habere. Quicquid enim expe
ctatum est diu leuius accedit.

Quint⁹ Curtius.

**Fortiū viroz est mortē magis cō
tēnere: q̄ vitam odisse. Valeri⁹ lib.
9. Ratio vitam diligere mortē nō
timere precepit.**

Quidam p̄s.

**Neu quā multa penitēda icurrant
hoies viuēdo diu. Sen. ad lucil. 16:
Junior ea quid refert. Incertum ē
quo loco te mors expectet: itaq; tu
illam omni loco expecta.**

Scalpurius.

**Non hic semper eris: perdūt et gra
mina flores.**

**Perdit spina rosas: nec sp̄ lilia cadēt
Nec longuz tenet vna comas: nec po
pulus umbras.**

Valerius.

**Socrates humane sapie quasi ter
restre quoddaz oraculū: cōpendiaria
via eōs ad gloriā puenire dicebat:
q̄ id agerēt: et quales videri vellent:
tales etiam eēnt. Idē ab adolecentu
lo p̄sult⁹: ut p̄xorē duceret: an se om
ni infimonia abstineret r̄ndit. utrūli
bet eoz fecisse: actuz se p̄niam. Nam
hic te ingt sollicitudo: ibi te orbitas
excipiet: hic generis iterit⁹: hic heres
alien⁹: illic p̄p̄tua sollicitudo: p̄text⁹
querelarum: totis exprobratio: affi**

nium graue supercilium: garrula so
crus lingua successor aliēi matrimo
nii: incert⁹ liberorum euent⁹.

Aug. lib. xij. de ciuitate dei cap. 10.
**Mors non absurde d̄z et malis ma
la: et bonis bona. In rege sunt enim
anime pioz a corpore separate: ipioz
autem penas luunt: donec istaruz ad
eternam vitam illaz q̄o ad eternam
mortem (que scda d̄z) corpora reuui
scant. Ambro. Non. n. p̄ pena: sed p̄
remedio d̄ns dedit mortē: quia finis
maloz: atq; penaz. est ergo mors nō
solum maluz non est: sed maximum
bonum est. Greg. 4. dialo. Pensan
dum est q̄ tutior via sit vt bonuz qd̄
quisq; ponit mortem suam sperat agi
per alios agat: dūz viuūt ip̄e per se: Bea
tius quippe est liberuz exire q̄ post vin
cula libertatem querere.**

Ambro. 10. de bo. mor.

**Impio amari⁹ est vita quā mors
Graui⁹ est. n. ad pctm̄ viuere: quaz
in pctō mori: q̄a ip̄ius q̄ diu viuūt pec
catum auget: si moria⁹ peccare desi
nit. lōge itaq; illi dānatio posuisset ne
incrementa faceret peccatoz.**

Seneca.

Dale viuūt: q̄q; nescit bñ mori.

Gregorius. xij. mo.

**Quā p̄s vita semp̄ incerta sit. tan
to mors surrep̄a timeri d̄z: quanto
nunq̄ p̄videri valet: ad hoc autē cōdi
tor noster latere nos voluit finem no
strum: vt dum incerti sum⁹ qñ moria
mur semp̄ ad mortē pati iueniamur.**

Idem om̄.

**Quia ventura mortis t̄ps ignora
mus. et post mortē opari nō possum⁹
supest vt aū mortē t̄pa idulta rapia
mus. sic. n. sic mors ip̄sa quaz venerit
vicis si p̄sūq; veniat semp̄ timeatur.**

Plato in Borgla.

**Mori qd̄z nullus formidat: nisi
oīno stult⁹ atq; ignau⁹: iniuriā autē fa
cere formidat m̄ris. n. peccatis refer
tum animū ad iserōs discēdere: ma**

Auctoritates

loꝝ oĩuz vltimũ. Idem mors est qđe
vt mihi videt: nihil aliud qđ duarum
reꝝ dissolutio aie. s. z corpis ab inice.

C Plin⁹. ij. epla

C Bona vita suppetit enitatur et mors
quā paucissima que abolere pecca
ta possit iueniat.

C Plato vt supra.

C Periculosum. n. atq; graue putan
dum est: siq; animuz suũ neglexerit.
Nā si mors eēt tou' iterit: plurimum
lucrarent improbi: quuz z a corpore
a prauitate sūt cū aio per mortē libera
rent: nūc aut quum immortalia appa
reat eē anim' nullū supeſt refugiu: ne
q; tutamē maloz nihil vt optim' z sa
plentissim' fiat. Nihil. n. quuz cecedit
secum z fert anim' pter eruditionem
atq; alimonis: que qđe his q mortui
sunt plimū pducere vel abesse dicūt.

C Augustinus.

C Be' die mortis icertū salubriter cō
ſtituit: diē suũ vltimū qđq; salubrit
cogitet misericordia dei ē: q; nescit
homo qñ mouat latet vltim' dies
vt obseruentur omnes dies.

C Tullius de amicit.

C Illoꝝ beata mors videt: quorum
vita laudabilis fuit.

C Hiero. ad croma.

C Ego in peccatoꝝ meoꝝ sepulchro
iacēs dñicu de euāgelio clamorē expre
cto: Hieronymus veni foras. O mors
z desiderabilis: o mors omniū maloz
pseutiū finis: o mors laboris clausu
ra: getis pncipius: q; cogitare queat
tuaz vtilitates beatitudinum.

C Aug. de visitatōe iſtī mortu:

C Nā male mori xpianoz nō est: bñ
aūt mori cū xpo viuere est: z q; bñſi
cia ipſi ſufficiēter expediat: que hoies
cū xpo pglutināt: que vt dcm ē finis ē
maloz nutrit z inſtius est felicitatia
ſurare. Aug. Nō mori nisi q mortale
crimē admiserit ſm illud. aia que pc
cauerit ipa moriet qđ pī est: multi in
corpib' viuīs aias mortuas portare

nō ſcunt. Crudelius est qđ mori: mor
tem ſemper timere.

C Seneca lib. 3.

C Mortalis est vita q mortis vltimū
Qui vitijs viuit ſexſit fame perdit
gliaz: q māet turpitudini creſcit iſa
mie. **C** Petrus Rau.

C Semper hō bñfacere tñc ſcipit: qñ
mors tñc bñfaciēdi aſſumit.

C Idem.

C Semper añ oculos cordis pone: q
nec amicoꝝ turba: nec familie mē
titudo nec auri argētiq; cōgeſtio: nec
gēmaz lapides fulgentes: nec vinde
miar vbertas nō dēſitas ſegetū: non
iocūditas extēſa pctōꝝ pñt aie exenſi
z corpe vllū aſſerre pñdiū: ſz plus lu
genti: qui ea dilexerūt.

Aug. li. exhortationū ad iul.

C Sēp ante oculos nōs vſent vltimi
dies: vt quū diluculo ſorrexerim' ad
veſpꝝ nōs puenire nō pñdam': z quū
in lectulo mēbra diſpoſuerim' d lucis
nō pñdam' aduētu: z facile poterim'
corp' nſm avicijs z cōcupiſcētjs ma
lis retrenare. Heu heu qđ breuib' par
cunt ingentia cauſa.

Claudianus lib. ij.

C Mortē pbam' nō eē lugēdā. pmo
q; cōis est z vbita cūctis: de ide q;
nōs a ſeculi hui' abſoluit erūnis po
ſtremo q; ad modū ſomni a labo
re mūdi regeſcē fac i ſpē reſurrecti
nis. Ambroſius.

C Bona mors qua pctō morimur deo
viniū: que culpꝝ refuga: dñō z dī
ta a mortali nōs ſeparat: z imorta
li nōs conſecrat.

Macrobius lib. j. de ſom.

C Plato duas mortes hois eſſe dice
bat quaz alterā natura: alterā vites
pñt. Nō. n. mori: quū aia corp' reli
quit ſolutum lege nature. Mori ē dī
quū aia adhuc in corpore pñtuta: cor
poreas illecebras pñia docēte pñnit:
z cupiditatū dulces inſidias reliq; ſq;
paſſiones oēs exuit. Et hāc mortē di

Auctoritates

cit Plato sapiētib' appetēdā: illaz vō que oib' natura pstituit cogi vel iserri vel accersiri vetat.

Plutarchus.

¶ Quidā ginosophista ab Alexā. interrogat' : vtrum ne ples vinētes an mortuos cēseret viuētes ingi nec enī amplius eē mortuos. Sen.

¶ Hoc nulla diligentia enitat: nulla felicitas donat: nulla potētia evincit. Mors oēs eqz vocat. iratis dīs ppi' tīs moriēdū est. oēs. n. resuamur ad mortē: totū hūc quē videm' pplz qz qz cogitas esse. cito natura vocabit z pdet. Nec x re. s. dedie qris eodē ci' ciusne tardiusne moriēdū ē. qd ergo. Nō tibi timidissim' oīz vī z ispiētis sim'. q magno ambitu rogat moraz mortis. nōne pteneres enī q iter pītu' rō pstitat' bñficij loco pīet. vt vlti' mus cervicē pberet. Id facimus magno estimam' mori tardius. In oēs pstitūtū est capitale suppliciu. z qdē pstitūtōe dignissima. Ote dementē. o oblitum fragilitatis tue. si tūc mortē times quom tonat.

Seneca ibidem.

Mors oīz volorū resolutio ē z finis vltra quē mala nra nō exēūt. h' fuitu tē remittit. hec captiuoz cathenas leuat. carcere educit. hec exulib' i pīaz tēdētib' iter facit: hec equo iure exēqt oia. hec ē q paupertatis metu si diuitiaz cura nō libidis stimulis agitat. nō iudicia tangimur. sed vt magna z etna pax nos excipiat efficit.

Aug. li. de disciplina x'iana.

¶ Peruersus hō pverso mō pl' amat mortē q vitā. ecce vñ te puicoramas tunicā tuā bonā eā vis. amas villam tuā bonā eā vis. amas filiū tuū bonū eū vis. amas domū tuā. bonā eā vis amas amicū tuū bonū eū vis: qd est. qd ē bonā vis hīc mortē: quidie. n. ro gas: vt qm mors ventura est bonam mortē det mihi x' dicit. Be' auertat a me malam mortē. Plus ergo amas

mortē tuam: q vitā tuam. Mōi male times z male viuere nō times: Lōr rige male viuere: z tūc non timebis male mori. Sed noli timere. Nō pōt male mori: qui bñ vixerit. Disces ergo bñ mori si didiceris bñ viuere. bñ na mors hōi ē. q vite extinguit mala.

Seneca in puerbijs.

¶ Attendite calamitates: cōsidera te diuitum sepulchra: vel eorum qui ante pauca fuerūt tpa nobiscū: quid sunt z qd fuerūt: vel qd eis diuitie vel cupiditates pīnt. Ecce nihil ex eis nisi soli cineres remanserunt: qui ramen si loqui possent: hoc nobis dicerent: vt quid infelices tantum pro seculi vanitate discurretis: vt quid vicijs z criminibus repleti estis. Considera te ossa nostra: z sic vobis abhorreant cupiditas z miseria vstra: quod vō estis: nos fuimus. Quod sumus vōs eritis. Ista omnino fratres carissimi sollicita consideratione pensate: z hec considerantes expauescete. Diem mortis ante oculos vstrōs semper ponite ad emendationē: quā tum potestis festinate. Nolite negligere q quottidie vōs peccantes pins dominus sustinet: qui quāto diutius expectatur: int emendetis: tanto graui' puniet: si neglexeritis.

Aug. in finone de beata vita:

¶ In luctu atqz miserijs: mors erūnarum requies est: nō cruciat'.

Salustius in chatilinārio.

¶ Quō enim bonū est nos hic esse: Immo molestus est: z graue: atqz periculosum nimiz vbi malicie: plimū sapiētie modicū: si tñ vel modicū inuenitur: vbi viciosa sunt omnia lubrica opera tenebris: obfessa laqueis peccatoz: vbi periclitatur anime: vbi spiritus affliguntur sunt sole: vbi tantū vanitas z afflictio spiritus.

Ber. in sermone. ij. Ascen.

¶ Bene dicit: quia hō nunq in eodē statu permanet: quia duz infantia ad

l. hij

Auctoritates

pueritia. pueritia ad adolescentiam: adolescentia ad iuventutem. Iuventus ad senectutem: senectus transit ad mortem in cursu vite presentis. ipsis suis augmentis ad detrimenta impellit. Et unde semper deficit. unde se perficere in spaciū vite credidit. Fixū enim statū hic hīre non possumus: quo transire venimus. at hoc ipsum nostrū vivere quotidie a vita transire est.

CBreg. lib. 10. mora.

CAdibi videt accerba semper et imatura mors eorum qui imortale aliquid parant. Nam qui voluptatibus dediti. quasi in die vivunt. vincedi eas quotidie finiunt. qui vero posteros cogitant. et memoria sui operibus extendunt his nulla mors non repentina ut semper ichoatit aliquid abruptat. **C**Plin. epi. xxxiiij.

CNon est lugenda mors: quāquam immortalitas sequitur.

CTal. de senectū.

CAdigrat quotidie bona fallacia: et multo velocius exeunt quam intraverunt. et tamen si nobis usque ad ultimum liceat istis frui: alijs certe relinquenda sunt. nihil nobiscum ferre possumus. nisi vita bene atque innocenter acta.

CIdem ibidem.

CHec est hereditas nostra. quam nec eripimus cuius nec transferri ad alterum potest.

CLactantius lib. viij.

CQuanta felicitas existimanda est sub tractu his labibus hominem terre perficisci ad illud egsum indicem: pariterque indulgentissimum: quod pro laboribus regem pro morte vitam pro tenebris claritatem pro terrenis ac brevibus bonis: eterna ac celestia largitur. Cum qua mercede accerbitates: et miserie: quod perpetimur in hoc mundo facientes opera iusticie perferri per coequari nullo modo possunt.

CLact. l. 7. de vera ac falsa religione. c. 27
CSi quis nos interroget: utrumne bonum sit mori an malum respondebimus: quilitatem et ex vite ratione ponderari debere. Nam sicut vita bonum est si cum virtute vivas:

malum sicut scelere sic et mors ex preritis vite actibus ponderanda est. Ita fit: ut si in dei religione transacta sit: mors malum non sit: quia translatio est ad immortalitatem. Si autem malum sit necesse est: quoniam ut dixi ad eterna supplicia transmittit.

CIdem lib. iij. ca. 19.

CNon est dignum in morte accipere solatium quod se non cogitaverit moriturus.

CCyprianus de pe. di. vij. c. Idcirco fratres.

COia mortalium opera mortalitate donata sunt. Inter pitura vivimus: Equi omnes cinis. ipse nascimur: pariter morimur.

CSene. epi. 91.

CLugeat mortuus: sed ille quem gehenna suscipit: quem tartarus exorat: cuius pena eterni ignis estuat non quorum exitum angelorum turba committat: quod obulā christus occurrat: gravemur magis si diutius in tabernaculo isto mortis habitemus: quam quod diu hic moramur: peregrinamur a domino.

CHieronymus ad paulam de dormitione beate.

CAd initium tuorum regulam: finis in ipso exordio cogitandus est. Qualis ad ultimum illi die pervenire cupis: talis iam nunc esse conare.

CIdem epistola ad virginem Aauricij.

CPlangere debemus de seculo recedentes: si seculi inimicitias contra nos minime sentiremus et plangimus domini beneficium: qui novit infirmitati nostre quod prestat. Perclitanti volebat adhuc: qui dolet aliquem dormientem. Et inter fluctus vite presentis videre cupiebat miserum laborare: tantis ac talibus tempestatibus vite. Tot impugnationes dyaboli: tot corporis bella: tot seculi clades evasit et lachrymas fundis quasi nescias: quid in te ipso quotidie patiaris. Resurgere credimus nostrum et plangimus. Quid facere: minus si mori tantummodo precepit deus Voluntas eius sola utique sufficeret:

Auctoritates

ad solatium: cui preponere iubemur affectu nullu. Quod dederat abstinere: quod creauerat: quis est qui plangat quod ad tempus acceperat? Comoda uerat: ut haberes: quatuorcuq; tempore uoluerit: et quum uellet rursus auferret. Nihil abstulit tui: qui recipere dignatus est propter te. Creditu suu recipere decuit creditorem: et nihil aliud decet: quam creditori suo gratias agere mutantem.

Idem epistola ad Tyrasium.

Mors oium color et solutio est et finis: ultra qua mala nostra non exeunt.

Seneca ad martiam.

Quare autem dux sit quod quicquid patientia est? Bolem: quod iam mortuum. Ad hoc enim nati sumus ut maneamus eterni. Abrahama: Moyses: Isaias: Petrus. Iacobus. Paulus electio: nis uas: et super omnia dei filius mortuus est: et nos indignamur aliquem exire de corpore: qui ad hoc forsitan raptus est: ne malicia imutaret intellectum eius. Bonus est deus: et omnia que facit: bona sunt: necesse est. Mariti orbis irrogatur: plango quod accidit sed quia sic placuit deo: equo animo sustinebo: unicus raptus est filius durus quidem: sed tolerabile: quia abstulit ille qui dederat.

Hieronymus in epistola ad Paulam de morte Bessille.

Rogatus quid nam apud homines esset beatitudo. Felice inquit mori Antisthenes.

Laertius Diogenes.

Aduersus mortis necessitate: que fratres diuidit: et charissima iter se noia crudelis et dira dissociat hoc re medio erigimur: quod in breui visori sumus eos: quos absentes dolemus eos.

Hec Hieronymus.

Neque enim mors: sed somnus appellatur secundum Apostolum. Lucius in breui consumatur: expleuit tempora multa: non dolendi magis: qui in prelio stamus: vulnera accipimus: uirgo sordida

mur. Ille iam securus et victor aspicitur de excelsis: et facit laboranti: et iuxta se locum preparat.

Hieronymus ad Theodorum de morte Lucinij.

Gloria uicentis: mors est: non pena putanda.

Est et uita mala: mors reputanda nimis.

Quidam plus.

Liberari a uita mortali: cuiusdam mali in bonum commutatio est. Plinius.

Siquis sciat: quis est finis bonorum: que felicitas uera: nunquam sibi videbitur prematura morte periturus.

Quintus. cap. iij.

Ego certo scio omne in animum immortale esse: quod quum ex hoc loco migrauerit: si iniuria alios persecutus est cruciatibus afficitur. Si uero iusticiam coluerit contentus ac sine dolore permanet. Itaque siue in hac uita: siue in altera: quum pie uixeris: te beatum esse oportet.

Plinius in sermone de contemnenda morte.

Eripere uitam nemo hominum potest: ac nemo mortem: mille ad hanc aditus patet.

Seneca. Tragedia. 3. Thebas.

Dies iste quem tu formidas: eterni natalis est. Depone onus. Quid curis. Discuties illa caligo: et lux undique te clara percutiet. Imaginare tecum quatuor sit ille fulgor: tot sideribus iter se lumen miscens. Nulla serenam umbra turbabit equaliter splendebit omne celi latitudo: dies et nox in sinu aeris uices tradet: tunc in tenebris uixisse te dices: quum tota luce totus aspexeris: quam nunc per angustissimas oculorum uias obscure intueris: et tamen admiraris illam iam procul.

Seneca epi. cii.

Quid tibi videbitur diuina lux: quum illam suo loco uideris.

Idem tragedia. vj.

Optata mors est: sine metu mortis mori. ferre quam sorte patiuntur

Auctoritates

omnes nemo recusat.

C Nihil eque tibi tam pfuerit ad tēperantiā ouim rex: q̄ frequē cogitatio breuis eui: z hui' t̄pis incerti.

Quicqd facies: respice ad mortem.

Idem epi. cxv.

C Nullo pacto fieri pōt: vt ei' nobis amara mora nō sit cui' dulcis ē vita.

Aug. lib. xix. de ciui. dei.

C Cornelio p̄ho August. Hypponēsis epi. salutē in dño perpetuā. Quālis ē quāta sit nra calamitas z miseria attende: obsecro diligenter. For̄mauit hominē de limo terre. Planetas z stellas fecit ex igne: statū z ventum fecit ex aere: pisces z volucres fecit ex aqua: boies z iumenta fecit ex terra. Considera aere: z villiores te cognosces. Considera ignea: z vilissimū te reputabis: nec audebis te p̄ferre terrenis: q̄ parē te iuenies in mētis inspicitibus: z sibi factus es illis. Quid ergo p̄dest nobis sapia hui' mundi? vbi nāq̄ queso fili sapia Salomonis? Ubi potentia Octauiani z Cesaris imperatorū? Ubi fortitudo Sansonis? Ubi Plato z Aristoteles? Ubi Socrates? Quidius Zenon? Democritus q̄ a casu posuit mundū? Ubi Hypocraas? Salienns: z Anicē. cū medicina sua? Ubi Palscian' cūz grāmatica sua? Ubi Aristoteles cūz logica? Ubi Tullius cū Rethorica? Ubi Euclides cum geometria? Ubi Pythagoras cum arismetria? Ubi Ptholomeus cum astrologia. Nonne oīa puluis? Nonne eorū memoria ad nihilū est deducta? Agam' ergo fili penitentiā: dum tēpus habem' ante q̄ veniat dies illa magna z amara valde. Tūc in die furoris dñi: merdina Salleni: z Sophismata Aristotelis non pderunt. Sed plus gaudebit Lazarus pauperculus: z vlceribus plenus: q̄ oēs huius mundi sapientes: cū eorū astucia z doctrina. Opto te fili in xpo semp bñ valere. Augus.

C Si iuste ingit Oiphe' sancteq̄ vitemus: z hic bñ. z post q̄ hinc recesserim': beatiorez futuri sum'. Quaz beatitudinē nō determinato quodā tēporis spacio habebim': sed in eternuz requiescere poterim': vna cū ceteris habitātes immortalib'. Eusebi' lib. xij. c. xxij. de euāgelica p̄paratōe.

C Platonis snia est oēm sapientuz vitā. meditationē esse mortis: debemus igit z nos animo p̄meditari: quod aliquādo futuri sum': z q̄ velimus nolim' longi' abesse nō pōt. Nam si nongētos vire excederemus annos: vt ante diluuiūz vivebat hūmanū genus: z Mathusalez nobis tēpora donarentur. tamē nihil esset p̄terita longitudo: que esse desisset. Et enim inter illum: qui quindecim annos habet: z illū qui mille: post q̄ vite finis aduenerit: z irrecusabilis mortis necessitas: transactūz omne tempus ademerit: nihil interest: nisi q̄ magis senex ac magis onust' peccatorum fasce proficiscitur. Optima queq̄ dies miseris mortalibus eui: prima fugit. Subeūt morbi tristisq̄ senectus. Et labor z dire rapit inclementia mortis. Neulus poeta inquit pati necesse ē mortales multa mala. Hierony. in epi. de morte Nepotiani.

C Peiores morimur: q̄ nascimur: nostrum istud: nō nature vitluz est. Illa de nobis cōqueri debet z dicere. Quid hoc est. sine cupiditatibus vōs genui: sine timoribus: sine supstitiōe sine perfidia ceterisq̄ pestib'. Quales intra hīs exire: percepit sapientiā si quis: tam securus moritur: q̄ nascitur. Nūc vero trepidam': quuz periculuz accesserit: nō anim' nobis: non color constat. Lachryme nihil pfuturū cadūt. Quid est turpi': q̄ in ipso lumine securitatis etiā sollicitū? Causa autē hec est: qui in anes omniū bonorū sum': z vite desiderio laboram' nemo q̄ bñ: sed quādiu viuat:

Auctoritates

curat: quoniam omnibus contingere possit ut bene uiuat: ut diu nulli.

Seneca. epi. xxij. ad Lucillium.

C Ideo uniuscuiusque hominis uite finis incertum fecit deus: ut semper uigilet: semper parati sint: semper in agonia semper in uirtute.

Bristoft. super Mat.

C Studeam fratres uiuere uita iustorum: sed morte eorum mori multo magis desiderem. sapientia enim iustorum nouissima praefert: ueniet quidem mors sed somnus erit dilecto domini. Iam uita uite: initium refrigerij: erit sancti illius montis scala et ingressus ad locum tabernaculi admirabilis. Moris quidem iustus sed secure: propter cuius mors ut praesentis uite est exitus ita introitus melioris. Bona mors iusti propter requiem melioris propter nouitatez: optima propter securitatem. Ecce contra mors peccatorum pessima: mala siquidem in amissione mundi: prior in separatione carnis: pessima in uermis. ignisque duplici contritione.

Ber. in coib. sermonib.

C Placeat homini quicquid deo placet: quoad uirtus salua fuerit. non senties quod abscesserit. non affligitur sapiens liberorum amissione non amicorum. Eodem enim animo fert eorum mortem quo suam expectat.

Seneca. epi. lxxij. ad Luc.

C Mors nullum habet incommodum. ueniet itaque quoniam in luce reponat dies quo alio die rediturus exire. Nec infantes nec pueros. nec meum lapsum constat timere mortem et etiam turpissimum. si ea securitate nobis ratio non praestat. ad quam stulticia perducit.

Idem epi. xxxvj. ad eundem.

C Nec sollicitissima meditatio semper debet esse sapientis. ut quoniam breues dies sunt isti uite. et incerta sunt spacia. unquam sit mors iprouisa morturo. nec praedestinatum incedat finem quod se non uerit esse mortale. Tempus. n. breue est: praeter

ritque huius mundi figura. et ideo qui utuntur hoc mundo sint tanquam non utentes. et qui emunt tanquam non possidentes.

Leo papa in sermone. vij.

C Interest plurimum cuius gratia moriatur et uiuat. quia est mors quod causa est uiuendi. nec alibi quam in hoc transitorio seculo. utrumque conquiris. ut ex qualitate temporalium actionum differentie retributionum pendat eternitas. Morien dum est ergo dyabolo et uiuendum deo: efficiendum inigati: ut iusticie resurgat occubant uetera ut oriantur noua: et nemo in peccatis recidit a quo resurrexit: quoniam haec sit salutis uia et cepte in christo resurrectionis limitatio.

Idem in sermone de resur. domini.

C Mors est nature animatumque dissolutio: uel mors est corporis anime seductio. Secunda diffinitio mortis. Mors est eterni doloris pressio: uel mors est animarum pro meritis ad eterna supplicia damnatio.

Lactant. lib. ij.

C Mortem corporis propter peccatum deus homini inflixit: et post peccatorum remissionem propter exercendam iusticiam non aderat.

Aug. de pe. di. j. inter.

C Quis igit per longissima tempora circa spatium quinque millium annorum et fere ducentorum miserabiliter iaceret genus humanum. Misericordia pulsabat uiscera patris: ut subueniret secus habens pacem. Sed praedicebat ueritas secum habens iusticiam. Et iter eas magna controuersia facta est. Nam misericordia deo dicebat. Eget miseratione diuina rationalis causa: quoniam misera facta est et ualde miserabilis: uenit tempus miserandi ei. Ecce contra ueritas dicebat. Queso domine impleri sermonem quem locutus es. Totus moriatur. Adhuc cum omnibus que erant in eo: quando praeparando potum uelut gustauit. Dixit misericordia: ut quid domine me fecisti? Scit enim ipsa ueritas quod ego perij: si nunquam misereris. Ecce contra ueritas.

Auctoritates

Si predictam tuam sententiam p[ro]nunciator euaserit: perijt veritas tua: et n[on] permanet in eternu[m]. Fuit autem hec questio a patre missa ad filiu[m]. Veritas aut[em] et misericordia coram eo eadem dicebant. Non videbatur quod circa homines posset misericordia et veritas simul conseruari. Scripsit autem rex sententias sic continentes. Nec dicit: perijt si Adam non moriatur: et hec dicit: perijt si misericordia non consequatur. Siat mors bona et utraq[ue] habet quod postulat: ut et Adam moriatur: et misericordiam consequatur. Obstupuerunt omnes in verbo sapientie: et p[er]senserunt q[uo]d moriatur Adam misericordiam consequendo. sed querunt quod mors possit fieri bona quoniam horribilis sit ipso auditu. Respondit rex. Mors peccatoru[m] pessima: sed sanctoru[m] est preciosa: et vite eterna. Inueniat ergo: qui ex charitate moriatur: nec obnoxius morti. Et sic mors non poterit tenere obnoxium: sed faciet in ea foramen: per quod traseat liberati. Placuit sermo. sed ubi autem talis poterit. Circuluit ergo orbem terrarum veritas: et nemo mundus a sordibus: nec infans vnus dici inuentus est. sed et misericordia perlustrat celum: et nemine inuenit: qui sufficientem ad hoc habeat charitatem. Et ergo hec victoria debebatur: quo nemo maiorem charitatem habere: ut aiam suam pro seruis inutilibus poneret. Redierunt itaque ad constitutu[m] die[m] anxie plurimu[m]: non inuento: quod desiderabant. Tandem seorsum pax eos consolans dixit. Nescitis quia non est qui faciat bonam non est usq[ue] ad vnu[m]. Qui dedit consilium ferat auxilium. Intellexit hoc rex et ait. Penitet me fecisse hominem pena inquit tenet: vix penam sustinere incubuit mihi pro homine quem creavi. Et vocato Gabiella dixit. Vade dic filie sy-

on. Ecce rex tuus venit. Festinaute ille et ait. Adorna thalamum tuum et suscipe regem.

CAuctoritates Senec. de remedijs fortunarum.

CMorieris. ita natura hominis est: non pena.

CMorieris hac consideratione intrahi: ut exirem vel conditione.

CMorieris: gentium lex est reddere quod acceperis.

CMorieris: pegrinatio est vita nra.

CQuum enim multum ambulaueris diuq[ue] redeundum est.

CMorieris: stultus est dubitare quod vitare non possis.

CPeregre morieris: nulla creatura mortua est aliena.

CPeregre morieris: non est grauior somnus sors q[uam] domi.

CInuenis morieris: quicumq[ue] ad extremu[m] sati venit: senex moritur. vnde viuere non possus plus: est senectus mea.

CInsepultus iacebis: quid aliud dicam: q[uam] illud virgilij? Facilis iactura sepulchri.

CEgrotus: venit tempus: ut experimentum mei caperem.

CEgrotus: non in mari aut in prelio vir fortis tui apparet: sed in lectulo virtus prohibetur.

CIstud toto seculo fieri non potest: aut enim febre relinquo: aut ipsa me.

CSemper esse non possumus.

CAmisi liberos. stultus est: qui flet casus mortalium.

CNaufragiu[m] feci: non quod p[er]diseris sed quod euaseris cogita.

CIn latrones incidi. Alius in accusatores. alius in fures. alius in fraudatores. plena insidijs via est: noli conquiri q[uo]d incideris: sed gaude q[uo]d euaseris.

CUxor et bona amisi utru[m] inueneras bona an feceras. si inueneras habete posse intelligas: quod amisi.

Ma
ri
C
p
ta
m
fi
C
b
A
C
tal
be
C
na
C
mi
C
tu
C
fa
C
re
C
lo
ly
C
am
Sapi
no
C
Si
Quid
nisi
si illu
dunt
extra
cun
fune
ordo
em
ns: q
Perle
optau
rat ha
tol. A
dos t
cepul
C

Auctoritates

si: si feceras bene tibi ipsa res per-
rigit: saluus est artifex.

CUxorē bonā amisti. qd tu in illa
pbabas pudiciā: qm multe casti-
tate pdiderūt: quā mltas pessimas
ex optimis cōiugib' pessimas vidi-
mus: ex diligentissimis ex liberalis-
simis reparatissimas.

Mors spernit altā gloriā: inoluit
humile pariter & excelsum caput.
Boetius. ij. de consola.

Cū si putatis lōgi' vitā trahi mor-
tal' aura nois: quā sera nob' rapiet:
h' ē dies iā nos scda mors manet

Tu requies tranquilla pjs tel' cer-
nere finis.

Principiū vector. dux. semita ter-
minus idēz. Tertio de conso.

Nā sepe mortē cogētib' cāis: q' na-
tura reformidat: volūtas aplectit.

Felix q potuit bōi fōtē visere ludū

Felix qui potuit grauis terre solue-
re vincla.

Terribilissimum omniū ē mors.
ij. Ethico.

Mors nihil aliud est nisi recessus
anime a corpore.

Sapiens letari debz de morte sua &
nō dolere. lib. de pmo & morte.

Stultus es q desles mortaliū cāus
Quid istis nouū aut mīz est: quā ra-
rissima sine isto casu domus. Quid
si iselice voces arborē q stāte ipa ca-
dunt poma. Et h' tu' fruct' est. Nemo
extra scēm vulneris positus est. Bu-
cuntur ex plebesa domo immatura
funera. Bucunt ex egregia. Nō ē sati-
ordo qui & etatis. Nō qō qsqz venit
emitit. Quid est tamē h' : q' idigne-
ris: quid circa indignatōem tuā venit
Perire pūri. sed ego illos supstites
optaueram: sed hoc tibi nemo pmise-
rat habebāt illi cui' ēent magis quā
tui. Apud te pcarior morabāt. Educā-
dos tibi illos fortuna mādauerat: re-
cepit illos: nō abstulit. Sene. in trage.

Graui me terrore pulsas: vite dies

ultima. meret cor solūtur renes. le-
sa tremunt viscera tui spēm dum sibi
mens depingit anxia. Quia enī pa-
uēdum illud explicet spectaculuz: cū
dimēso vite cursu carnis egre nexi-
bus. anima luctatur solui. ppinquās
ad exitū. Perit sensus lingua riget. re-
uolūtur oculi pect' palpitāt anhelat
rancū guttur hominis: stupent mem-
bra: pallēt oia. decor abīt corpis. Ec-
ce diuersorū ptes cōfluūt spiritū: hinc
angelice virtutes: illinc turba demo-
num. illi ppius accedunt: quos inui-
tat meritum. Presto sunt & cogitat'.
verba cursus opa & pre oculis nolen-
tis glomerantur omnia illuc tendat
huc se vertat corā videt posita. Tor-
quet ipa suū renz hic mordax cōsciē-
tia: plozat apta corrigendi defluxisse
tēpora plena luctu caret fructu sera
penitētia. falsa tūc dulcedo carnis in
amāz vertitur qm breuē voluptatez
ppes pena segtur: iā qd magnū crede-
batur: nil fuisse cernit. Ad que mens
in sūme luctu glia sustollitur asperna-
tur lutū carnis quo mēsa puoluitur
& vt carcerali nexu letabūda soluit.
sz egressa dux iter expitur aīa q' icur-
sant furiosa dire pestis agmina & di-
uersa suis locis instrunt certamina.
Nā hic icētores gule. illic anaritie ali-
bi fastidiores ire. alibi supbie vitij cu-
iusqz globus suas parat acies. Jam
si cedat vna turma: mox insurgit al-
tera oīs ars tētatur belli oīs pugne
machina. ne ab hostiū furore sic eva-
dat aīa. O quā torua bellatoz mon-
stra sūt feraliū tetri. truces. truculēti
flāmas efflant naribus dracūtea tu-
ment colla. virus stulant faucib': ser-
pētinis armāt spiris: manne docta p-
lūs: his oppugnāt aduētantes telis
velut ferreis: his quos attrahūt eter-
nis mācipāt icēdijs: qō xpe rex iuicte
tu succurre miser o sub extreme mor-
tis hora: quā iussus obiero. nullū in
me ius tyrannopbeas impio. Cedat

Auctoritates

princeps tenebrarum cedat pars tar-
rarea. pastor ouem iam redemptam:
tunc reduc ad patriam: ubi te riuem
di causa perfrui in secula Amen.

Petrus dami.

E Pensandum. quippe est: quum iā
peccatrix anima a viculis incipit car-
nis absolui. quam amaro terrore cō-
cutitur: quantis mordacis conscien-
tie stimulis laceratur. Recolit vetita
que commisit. videt mādāta que ne-
gligenter implere contempsit. dolet
de sese indultum penitentie tempus
inaniter percepisse. probat immobi-
le sibi districte vltionis iudicium in-
spitabiliter imminere. Manere sa-
ragit. ire compellitur. recuperare vult
perdita non auditur. Post terga re-
spiciens totius transacte vite cursuz
velut breuissimum vnum itineris de-
putat passum ante se oculos dirigit &
infinite perennitatis spacia deprehē-
dit. Ploiat itaq; quia intra tam bre-
ue spacium acquirere potuit leticiaz
sempiternam. Deslet etia; se propter
tam breuem illecebrezq; voluptatē
inenarrabilem perpetue suauitatis
amisisse dulcedinem. Erubescit: quia
propter illam substantiā que v̄mibus
erat obnoxia illā neglexit q̄ chorū an-
gelicis erat inferenda. itaq; radios mē-
tis attollit & eam diuitiarum immor-
talium gloriā contemplatur eam
pp̄ vite huius inopiam perdidisse cō-
funditur. Quūq; sub se reflectit ocu-
los ad huius mundi conualere iter-
ramq; caliginem: super se vero mira-
tur eterni luminis claritatez: liquido
comprehendit quia nox erat & tene-
bre: quod amauit. O si residuum po-
tentie tempus mereri potuisset quāz
dare conuerſionis iter arripet: q̄lta &
quanta promitteret: quantis se deno-
tionum vinculis innodaret. Interēd-
um erubescētes oculi contabescūt
dum pectus palpitāt raticum: guttur
anhelat dentes paulatim rigescunt:

& quandam velut eruginem contra-
hūnt. Palescunt oia membra cun-
cta rigescunt. Dum hec itaq; & huius
modi tanq̄ vicine mortis precedentia
ſamulantur officia assunt omnia ge-
ſta ſimul ac verba: nec etiam ipse co-
gitationes defunt. Et cūcta hec ama-
rum aduerſum actorem testimoniū
reddunt. Coacernantur omnia ante
reſpicientis oculos & reſpicere reſu-
git: coactus & inuitus attendit. Ad-
eſt preterea huic horrenda viſio de-
monum ac turba ſclerūz. Illinc vir-
tus angelica in illo qui mediū eſt li-
quido deprehenditur: cui parti iure
poſſeſſio vendicetur. Naſi pietatis in
eo videntur inſignia inuitationis an-
gelice blāditijs delinitur: atq; armo-
nice melodie dulcedine vt exeat pro-
uocatur. Quod ſi eum ſiniſtre parti
meritorū nigredo: & freditatis ſqua-
lor ad iudicet intollibili mox ter-
rore concutitur. Repentini impetuz
violētia perturbatur: precipitatur:
inuaſitur atq; de miſcere carnis er-
gaſtulo violenter eripitur: vt ad eter-
na ſupplicia iā cum amaritudine pro-
trahatur. Jam v̄o ponit egreſſiones
de corpe quis explicare valeat quot
armate iniquorum ſpirituū acies
in inſidijs lateant: quot fremētes cu-
nei ſeralibus telis inſtructi iter obſi-
deantur. ne tranſire poſſit anima ve-
lut militari more conſtipate legiōes
oppugnant. Nec & huiusmodi in cor-
de verſare: quid eſt aliud quam leno-
cinantia vite huius blandimenta re-
ſpuere mūdo repudiū dare illicitos
motus carnis elidere. ſolumq; perfe-
ctionis adipiſcendum propoſitū in-
declinabile cuſtodire. Amen.

f i n i s.

CJ
gar

par
roi
piet
nel
ad
uella
mon
ſorat
ma
dande
de: & it
te: vitat
teno
fi ſe de
perdu
nō ſol
quorū
e ſola
men ſe
nō do
Ultra
tece
dona
ad ſon
grāde
ad rect
nala
cena
cūdo
ritur
Quidio
ſata
Portu
Tēdin
Oia ſa
Et ve
Cēti

Sermones Funebres Vulgares

Incipiunt sermones funebres vulgares fratris Gregorij butanici.

Emo

rare nouissima tua e i eternu nō peccabis. Queste parole ornatissimi citadini mei: e voi altri pibissimi homini sono del sapientissimo Salomōe recitate da q̃llo nel suo ecclesiastico al. vij. caplo: e ad nro documēto e initio del mio fare uellare assumere. Ne le quale me dimostra la nostra grādissima e sime surata cecitate essere inclusa ne lani ma e core de li mortali: li quali vedando continuamente la fragilitate: e item la incertitudine de la p̃sente vita: nientedimācho in quella mēteno tāto affecto: e tāta speranza: ac si se donesseno in eternum in quella perdurare. Vedeno espressamente e nō solamente vna volta l'anno: ma quotidianamēte li mortali mächare e soluere el debito de la natura: e tamen se reputano essere immortali: e nō douer essere del numero plurale. Ultra di questo cognosceno veramēte che la morte e vniuersale e nō per dona ad richo non ad pōnero: non ad formoso: nō ad deforme non ad grāde nō ad picolo nō ad zouene nō ad vecchio: ita che nō e cōditōe alchuna la q̃l se possa gloriare chomo diceua el sapientissimo Salomone al secūdo caplo del suo Ecclesiastes. mortur doct: sifr e idoc. Et publico Quidio in q̃llo de ponto dice. Fata trahūt oēs: oēs expectat anar. Porritor e turbe vix satis vna ratio. Tēdim' huc oēs metā p̃pam' ad vnā. Oia sub leges moys vocat atra suas. Et vegeti' mors scepra legiōib' eq̃t. Et niēre dimācho anchora nō pa-

reno credere che debano morire. Et itē el p̃clibato Salomone in quello medemo capitulo dice. Nemo est qui semp vīuat: e qui hui' rei habeat fiduciam. Et sotto sonze. Umbre. n. trāitus est tēpus nostrū: e nō est reuersio finis nostri: quomā consignata est: e nemo reuertetur. Et molti altri doctori così dico gentili chomo chustiani descriuono e representano questa morte al homo exortādo q̃llo al bē viuere: e a la rectitudine del beato viuere: ma quello pare dormenzato nel lotofo mundo: e non apre li occhi al cielo ad considerare donde habia lo exordio: li etiāz habia la regressione per infina che non e redatto al puncto extremo. ad intendere quello che non ha voluto intendere ne credere per fede. Ma certamente se questa cosa intrasse nel cernello de l'homo mortale gubernarebbe cū tal modo: e cum tanta prudentia la vita sua: che pocho temerebbe lo impeto de questa morte. El gli apparirebbe quella essere cosa suauissima: quando ad quella fusse conductor: ad conzonzere el fine cum lo principio. Impero che la morte non e terribile: se non ad quelli: cum la morte di quali oia pereunt. Chi vole adūqz temere pocho questa morte xbe dar opera al beato e iusto viuere: e mettere freno ad ogni lor disio: chomo dice vno poeta vulgare. Sano e colui che si refrena ad tor la rosa che e fra mille spini. Beato e quello disio: che sua vita mena e reggi ad lūbra de virtu diuina. Pregamo adūqz tuti lo eterno e immortal idio che presti vita tranquilla ad questo nostro proximo charissimo: el qual a habādonato questa trista e miserabile vita: e e salito ad quellaimarcessibile: e incorruptibile gloria de vita eterna. Ad quam nos producat ille qui e hunc vocauit dixi.

Sermones Funebres

E Ringratlo assai z infinitamente
vol tutti quanticiues in primis spe-
ctatissimi: z voi altri auditori pietis-
simi: li qualper lo officio de pietade
el qual haueu demonstrato in questa
hora vso questo nostro charissimo
passato de questa calamitosa vita: vi
seu dignati ad honorar: expectando
z meritando dal sumo remunerato-
re essere premiati del fulgore de clari-
tade sempiterna: la ql io credo cioe
hauer participata cum la societade
angelica Amen.

E Secundus sermo funebris com-
munis ac vulgaris.

¶ **Uis e ho**

q viuit z nō videbit mortez
z c. Le pſenti parole sono del cātoze
del spirito sancto recitati nel psalmo
lxxxviiij. Le qle pſibati parole specta-
bili citadini: z voi altri ornatissimi
auditori pſiderādo esser de altissima
intelligētia: z suprema luculētia: co-
gnosco veramēte che la modicitade
del mio igenio non essere capace: ne
sufficiēte ad igresso de cos pſūdo sen-
timēto: z maximamēte p che io sapia
molto bñ che qlli li qli sono exercita-
ti in fili palestra de exponere la sacra
scriptura forza glie vſar piu pſuse pa-
role: che qlle possa porzere lamia ru-
de eloquētia: z lingua mācho diser-
ta. Ma spero z fidome ne le vostre
dolce z piatoſe charita: che se i qual-
che cosa fosse mācha la mia oratiōe:
iperoche la angustia del tēpo me cō-
strēze essere piu breue che qſlo che ex-
pecta li vostre pbitade: me pdonari-
ti: z io dal cāto mio daro opa piu ch
sia possibile a la mia ignorātia de far
che nō habiati ad desiderar mia dili-
gētia z studio: pſando adūqz z me-
co volutādo isra l'animo mio che co-
sa vi doueſſe pponere che vi delectas-

ſi: z in pre ſatiffaceſſe ali voſtri appe-
titi: pſtamēte me occuſſe la ſnia del ſa-
piētissimo pſo Lordubēſe. Seneca.
el qſ ſcriuādo al ſuo dilecto ſcholaro
Lucillio: ne la epla cēteſima z pria. di-
ce qſto ſenſo. Dis dies: ois hora: z ni-
hil ſum? pbat. Ogni zorno ogni ho-
ra dimōſtra z pua che noi ſiamo niē-
te: z cū piu forte argumento dechia-
ra a qlli li qli ſi anno qſi diſmēricato
la hāna fragilitade: z mortal cōdi-
tione: dicēdo ad quello medemo in
la epiſtola vndecima. ſic ordinādo
eſt omnis dies: tanquā cogat agmen
z cōſumet atqz expleat vitam. Coſi
ſatamēte ſe ōbeno ordinar tuti li zor-
ni chomo pſtamente ſi ordināſſe el
cāpo ala expeditione z bataglia: z li
douerſi cōſumare z complire la vi-
ta. Adūqz noi denemo ordinat tal-
mēte la vita noſtra iquali ſiemo chri-
ſtiani z ſperemo ſecuramēte la reſur-
rectione z la gloria de vita eterna in
memoria di quello che era zentile z
daua coſi ſati conſilij ad ſuo caro di-
ſcipulo: che poſſiamo ſenza ſormidi-
ne dire z lietamente occurrere ala
morte. Uixi z quem dederat curſum
fortuna peregi. O morte io non tite-
mo: ho viuēſto talmente che non ho
pagura de tuo ſalzone: z queſto ter-
mino me haueua preſignato lo om-
nipotente: ho conſumato z cum vir-
tu tranſcuſo. Et poi ſe adio piace de
prolungar ala vita vno altro zorno
poſſiamo quello receuere lietamen-
te. Imperho che qſlo e beato z poſ-
ſeſſor ſecuro: el qual pole expectar li
zorni ſenza dolore: ſenza afflictiōe z
ſollicitudine di morte. Qualūqz pſo-
na o citadini ſpectatiſſimi z voi ho-
mini pbiſſimi la ql ne l'animo ſuo ſe
cōtēta z dice. Uixi. io ho viuēſto qſlo
che me baſta z nō ho timore de mori-
re: qſta i vita poſſiamo laudare z di-
re ch ha fato grādīſſimo lucro i qſto
mōdo: ma voltiamo la carta: z qſlo

che
me
cere
ma
ſeru
zch
cho
di n
te d
rata
ta l
tern
la m
dila
laſſi
Abu
ſecu
la ſa
ti q
ſang

CLo

qete
tata ſ
mini
dre e
z elec
ſcriu
ma ep
inuer
queſta
de lue
te p q
ma: e
ita che
dicare
memo
ad tut
berale
corre
laof

Vulgares

che mai nō vorebbe morire anzi te-
me de vñr fora di q̄sto tenebroso car-
cere: z affānoso exilio: possiamo esti-
mar esser debitoze de ingēn peccati: z
seruo del insaciabile homicida Bel-
zebub. Cōsiderādo adūq̄ tutti q̄ste
chosse el nostro charissimo: niuno
di noi e ignaro chomo piudētamen-
te chomo iustamēte: chomo mode-
ratamēte: z fortamēte habia institu-
ta la lui vita: accio ch occurrise alaca-
terna angelica di beati: z nō temesse
la turba deli draconi tñi corni: z cru-
deli atroci z seuiissimi. ma subito vo-
lasi nel seno del grāde Patriarcha
Abraam: doue regnera in seculorū
secula: in laqual gloria me cōduca p
la sua passione z nostri fragili meri-
ti: quello che ne ha recōperati cū suo
sangue. Amen. Dixit.

¶ Tertius Sermo funebis vulgaris

¶ O lumen

¶ Ignorare de dormienti-
bus: vt nō tristemini sicut
ceteri: Qui spem nō habēt. La reci-
tata snia spectabili citadini: z voi ho-
mini pbatissimi: z voi venerāde ma-
dre e del predicator dela fede z vaso
de electione sancto Paulo apostolo
scriuādo ad Thesalonicēses nella p-
ma epistola al capitulo. iij. Laqual
inueritade se nō fossi altra vita che
questa: me generaria in la mēte gran-
de lucto z infinito lamēto. primamē-
te p che la luy vita era ad noi gratissi-
ma: z lo luy aspecto era suauissimo
ita che veracemēte de lui se poteua p-
dicare. Dilectus deo z hoibus: cuius
memoria in bñdictione est. El quale
ad tutti se rēdēua amabile: piōpto li-
berale: gratiofo: adeo che ognuno si
correua ad q̄llo chomo faria ad vno
suo fratello in le necessitade. Secun-

dario p che in questa ampla republi-
ca: z inclita citade: laqual semp si fa-
ceua grāde estimio di probi homini:
esso zelatore dela iusticia in li cōsili-
era defensore deli poveri: deli orpha-
ni: de pupilli: de vidue: z tutti lo re-
putaueuo como dolce padre. ma va-
mēte se noi pēssamo altra vita essere
melliore de q̄sta: pmissa ali padri del
testamēto vecchio: trouaremo che p-
niēte si douemo tristare nela morte
del nostro charissimo: ma piu presto
alegrarse z iubilare: che il sia libera-
to de erūti z calamitade. Nō reputa-
rest i voi spectabili auditori quello es-
sere vostro inimico: el qual appeti-
desse piu p̄sto che fossi nel mare. pcel-
loso z piculoso z pieno de turbinosi
pluuie: cha che fossi in tutissimo por-
to. Certamēte respōdereti che si: Or
adūq̄ questo nostro dilecto fratello
e vñto fora d questo pelago: cioe di
questo mōdo: z intrato nel tutissi-
mo porto de vita beata: doue nō e pa-
gura di ponertade: non debilitade d
membri. In quella niuno vien offe-
so: niuno se acoretia: niuno a inui-
dia al proximo. doue non se accresse
la cupiditade de hauere. doue non e
alcuno desiderio de cibi doue regna
niuna ambitione de honore o vero
de potestade. Li non gli po essere al-
chuna formidine dyabolica. Li non
sono alchune infidie di xmonij. Li e
lūtano lo tremore del inferno. Li nō
gli pol intrare la morte de anima nā-
q̄ de corpo: ma li e la vita lieta per
presente z dono de immortalitade.
Li mai non pote ne potra habitare
discordia: ma ogni cosa e de vna me-
dema voluntade. Li sono ogni cosa
trāquilla. Li e el splendore perpetuo
O vita beata: O vita iocunda O vita
desiderāda da tutti. Non e adunque
da contristarse: chomo sano quelli
liquali non hanno speranza de la
resurrectione. chomo sono li infide-

¶

Sermones Funebres

li: ma più presto de alegrarse se que-
sto nfo e salito ad quello ameno e p-
petuo loco: pieno d'ogni gloria. Alla
qual ce cōducano anchora noi le lui
sancti orione acio che regnamo isse-
ma p' infinita seculorū secula. Amē.
¶ Quart' s'mo tenebris vulgaris.

• Mors quas

amara est memoria tua. Ex-
plorādo e iustigādo la p'prietade d'
le cose create el sapientissimo Salo-
mone. Spectabiles cines: v'sq; virt
ornatissimi: ac vos siml matrone pu-
dicissime. poi che hebbe expimētati
tutti li apiacere del mūdo: ritornādo
ala cōsideratione dela dura e crudel
morte: dice la snia p'libata. O mors
q' amara est memoria tua. Eccle. 41.
ca. O morte q'to e mai amara la me-
morā tua. La qual breue ma grauif-
sima snia volēdo p' nostro solatō me-
ditar: e nō generar tedio d' nimia pli-
xitate nel aio patiētissimo di p'stātif-
simi auditori: p' breuitade io ritrouo
cinq; generatōe di hoi: aliq'li la inveni-
tabile morte appare amara. ma q'sto
pcede p' diuersi e varij causi. Bi quali
el p'mo gñe. c. P'io li infideli. Scō
li richi. Tertio li ociosi. Quarto li for-
tunati. Quito li infirmi. ¶ Circa del p'-
mo la morte pare amara ali infideli i-
pero nō spano ne credēo nel dilecto
filiolo d'la v'zene: e iō si diffideno. di
quali sanella lo dilecto discipulo de
x'po. Qui non credit iā indicatus est.
Quello el qual nō crede in x'po: e nō
ha la v'a fede: p'stāmēte e iudicato. i.
cōdēnato: e questo corrobora e cō-
firma el feroce Leone Barcho euā-
gelista dicādo. Qui v'o nō crediderit
cōdēnabit. Quello el qual aut p'per-
tinacia: aut p'fidia nō credera la hūa-
nitate e la diuinitade de x'po: sara cō-
dēnato al focho gehēnale.
¶ La secūda generatiōe ala quale la

morte pare amara: se chiamano q'sti
richi epuloni: impho che nela morte
pueneno abādonar li lor richesi: ne
li q' se p'fidanēo e se glorianēo: e te-
neuanō p' suo dio: aliquali p' exēpio
clama el medico d' li al Luca al. c. 16
Mortu' ediuēs: e sepultus ē in iser-
no. e el cātoze del spūsancto dice. Pe-
rit mēoria eoz cū sonitu. la memo-
ria ela fama de sili richoni more isse
ma cū lo strepito così dico d' cāpani:
como d' mormurare d'li hoi chi di-
cono. Tu nō sai ele morto miser Lu-
cha: q'llo richone. Et itē nō po tacere
d' tali el p'fato cātoz nela sua cythara
dicādo. Nō quā in honore eēt nō itel
lexit. Lo richōe domēte che liera iho-
nore nō ha iteso: che bisognana pen-
sar d'la morte. e itez. Nō quā interie-
rit nō sumet secū oīa: nō d'scēdet cū eo
glia ei'. Qñ sara l'hoza che puenga
morire: el richo quaro: nō portara cū
secho: nāq; vno piccolo q'drate: nāq;
cū esso d'scēdera la glia d'la sua roba
nela q'ltato spaua. O matta e stolidi
p'ditiōe ad nō p'esar che volia aut nō
volia puenira lassare tutti q'sti cose.
vane. ¶ La tertia sorte: a la qual ap-
pe la morte acerba e amara: sono li
inerti: li desid'i: li pigri: li ociosi li q'li
nō si p'tētanō far q'che op' de fructo
e p' cōsequēte si diffidano del suo me-
rito. e quādo viene el tēpo d'la mor-
te se tristano e nō voleno sentir nō-
minar la morte: Contra d' quali cri-
da la trūba dela fede Paulo ap'lo.
Nō coronabit: nisi q' legitime certa-
uerit. nō bisogna sp' nuno da eēre co-
ronato dal iūmo imortale e clemē-
te idio de gloria: excepto q'llo el qual
sara fatigato legitimamēte e forte-
mēte hanera dimicato e pugnato cō-
tra lo hoste d'la natura humana: cioe
el dyauolo infernale. ¶ Li quarti li
quali hāno ingēte spauēto d'la mor-
te: sono chiamati q'li aliquali succe-
deno li cose ad suo voto: ad suo d'si-

deri
sara
ne
dar
ra de
xim
vulg
retu
scu
cho
riten
posse
le e in
appel
sono
reno
medi
morte
nato
specch
Dura
Dere
res. P
et pos
di pec
nere
re. A
q'sto
nral
semel
do ch
ind p
morte
nio ch
dm m
p'ciou
e iō e
ne: b
sua v
mara
media
gaudi
CS.

Vulgares

derito: ad suo modo: Impho che qñ
sarano pducti al pñte dela dissolutio
ne del corpo alaia: nō potrano conñ
darli nela fortuna: nāg i li lor pñpi-
ta de: cōmo admonisse Valerio ma-
ximo nel ix. lib. capi. de mortib⁹ non
vulgarib⁹. Enimvero mīmo studio
retinēdū est bonū: cui⁹ ē caduca pos-
sessio. Inueritate si vorebbe cuz po-
cho studio z mīma cura z diligētia
ritener z cōsiderarse de quello bñ: la
possessio del qual ē caduca z volubī-
le z incerta. ¶ La qñta specie: achi
appe la morte dura z atra z amara:
sono li pñti: aliquali subito che si sē-
reno feriti del telo dela inñmitade: cō-
mēciano ad tremare o pagura de la
morte: pche li vedeno essergli abbe-
uiato il tēpo del peccare. Per che el
specchio dela penitētia crida: sancto
Hieronymo z e registrato nel sacro
Decreto de pñia distinctiōe. v. c. pñtō
res. Pñtōres vellēt sine fine vluerē:
vt possent sine fine peccare. Li ribal-
di peccatoz vorebbero semp mai vi-
uereracio podesseno senza sine pecca-
re. Ma la clemētia diuina a pñisto a
qñto appetito z ha ordiato la lege ge-
nerale: cioe statutū ē oib⁹ hominib⁹
semel mori. Ma diuersi modi: secū-
do chē vice el cātoze dī spūs sancto Ba-
uid ppheta: nel psalmo. cxvi. che la
morte de boni chomo ē stato questo
nfo charissīmo: pñtosa est in pñspectu
dñi mors scōrū ei⁹. Ma la morte di
pñtōi ē ribalda: mors pñtōz pessima
z iō qñto nfo amico spectabiles ci-
neu: ha tāto sapiētemente pñsto ala
sua vita che la morte nō glie parsa a
mara ma dulcissima chomo quella
mediante laqual l'omo peruēne ali
gaudij de vita eterna. Amen.

¶ Sermo gnus pro puero cōs.

Lacita

erat domio anima illius: ppter hoc
ppauit illū educere d medio iniquitatis
Questa vigorosa z sapida sciētia p-
cede z enata dala fortuna d sapiētia.
Salomōe nela sapiētia al ca. iij. Do-
ue pñtātissimi auditori: iō cum ogni
mīo studio z diligētia: qñtūche ne re-
gni i mīpochā z breue: vederete pch
causa miserdomenedio dia la morte
tāto imatura ali fantolini: ho troua-
to che p cūqz ragione dio sūmo z im-
mortale: z sopra tutti clemētissimo:
accelera: z festina ad uocar ad si li in-
fanti. La pma deliqli cā vfo dilecto
vi mōstro. ¶ Prima ragione per laql
dio enoca ad si li inocēti z puri infan-
ti epche desidera la lor pñtia: z a lui
piace li lor anime. ideo dice el thema
placita erat dñs anima illius. Tāto
era piacēte lanima di qñto inorio fio-
lino che appebbe che stessē mille an-
ni ad sirar ad si tāto splendēte zoielo
Et per tāto a pperato de edur quella
fora dela iniquitade: z fora dela vora-
gine del pñtō: z collocarlo in sede tu-
turissima z secura da ogni piculo.
¶ Scōa ragione p laqual el summo
idio domēda ad se li inocui: z ado-
lescētuli: nō ē altro: excepto che mi-
ser domenedio: nō vorebbe che lala-
ma laqual ha creata z ifusa nel cor-
po del homo tāto splēdente z luci-
da: tāto chiara z formosa tāto pul-
chra z spectabile cascasse nel ceno-
del peccato: nel luto dela iniquitade
nele sorde del flagitio: che pñ presto
lauole ipocho itēpesta: z cuz menor
gloria: che lassarla cadere nel bara-
tro del inferno: domēte che aspecta
la debi lucrar merito. Iō el sapiente
Salomone respōde ad la qñtione p-
posita z solue el dubio pelegrinam-
te. Sapientie. iij. Raptus est ne mali-
tia: mutaret cor eius. Lie stato tolto
impressa acio che la malina nō ha-
nessi ad mutare la luy innocentia in
peccato: z labe z sorde pñzola di
viti. ¶ Tertia ragione che induce lo

m ij

Sermoneſe Funebres

Sexuſe ſermo cõſe vulgarie.

olſopotentē idio ad la enocatione de laia ſora del corpo ſie la ingētiffima pietatib: la qual porta ad lanima: acio che i qſto caliginofe z obſcuriffimo mūdo nō ſe affliga longo tēpo. Et de queſto mene pſta ſede z teſtimonio el grāde ppheta: Iſaia. dicēdo A ſa- cie malitie collector eſt iuſtū. Bala ſacia: dalo laqueo de la malitia cioe del pctō idio recogliera z chiamara ad ſe el iuſto. ¶ La quarta raſone d moſtra p qual cauſa la imenſitate d la diuina miſericordia: nō laſſa diu- turnamēte la dilecta aia habitar in q ſto miſerabile corpacio: ſie che lar- doze d la charitate diuina cognoſce che li ribaldi z pctōi nō ſono degni de ſimile cōſortio: z cōpagnia: che ſi debba meſcolar li boni cuz li mali: li ſancti cū li pctōi. li beati cū li dānati z ideo cognoſcēdo che nō pueneno inſieme ſimile ſemēze: nō vole che da tali ſiano acōpagnati pche nō ſono degni. Et d queſto vene adduco vno teſtimonio ſingulare cioe la tuba de la ſede xpiana lo aplo Paulo: che di- ce. Quibūſ dignūſ nō erat mūdūſ. di quali ſci inocēte infantī el mundo nō era degno. ¶ Quinta z vltima raſone: per che cauſa dio chōſi cita- mēte chōſi tēpeſtuamēte tira ad ſe li anime deli puri putini: ſie che el ſum- mo z clemētiffimo anbelā z deſide- ra in deſeſſamēte de volere coronare quellī z dargli la gloria del Reame celeſte. Unde p bocha del ſapiētiffi- mo. Salomone crida alta voce de miſericordia z de charitate in la cā- tlica. ca. ij. Veni de libano ſpōſa: veni coronaberis. Uſem o dilecta ſpoſa mia: o dilecta anima veni: impero che lo te voglio coronar dela ſtolla dela immortalitate: de gloria de vi- ta eterna: Aſila quale me conduca quello ſummo z eterno idio el qua- le ha chiamato lanima di queſto no- ſtro choro fratello. Amen.

Onia pa

rata ſūt. vēite ad nuptias. le ſacratif- ſime parole da me a deſſo recitate ſō del grandiffimo z fideliffimo theſo- rere del ſacro eloquio z d li archani myſterij diuini Sancto Matheo al cap. xxiij. Da noi nō douemopenſa- re che lo euangelista ſia quello che i- uite al cōiunio eterno como patro- no: ma ſolū como nūcio z trumbet- ta deſtinato dala diuina trinitade: in qſto mundo ad inuitar ale noce eterne le aſe pſectamēte diſpoſite al bēviuere: ipero che za ogni coſa e ap- parechiata. Venite venite tutti: q li la- borati z ſiti affatigati: z io ve reſcia- ro e ve pſortaro z pſolaro iſieme cū li pſpagnte d li ordeni āgelici: aliq li e- puli vedēdo qſto zorno eſſere ſta chia- mato qſto nſo dilectiffimo fratello ſopia del qual ſacro parlaſ doi coſe ſingulare me occurreno da exponē. ¶ Prima la puidētia dela abūdātif- ſima largitiōe diuina: la doue dice el thema noſtro. Oſa parata ſunt. z c. ¶ Secōda la amicitia d la copioſiffima corte celeſtiale gratiffima: la doue el dice. Venite ad nuptias. Quāto adū q ala puidētia diuina nō mēchāra coſa alcuna i qlla mēſa diuina: doue tān miſtri ſolerti z ſolliciti appechia- no alo impio d li ſapiētiffimo padre dal q l pcede tutte le ſūtane d le ſciētie z puidētie z bōtade. Dala ſua adūq eterna puidētia iſallibile: ala ſua ſa- milia. i. ale ale di ſoi ſui: nō ſolamēte ha appechiato vna coſa: vna epula vna viuanda: ma tutte qlle coſe legl cognoſce eſſere neceſſarij ad ſiſe cō- iunio: nō dice. Oſa parata ſūt. Le q l co- ſe nō ſono diſcrepātī da qlli che ſe ſo- leno pechiare q in le noce materiale

Vulgares

cioe p̄mamēte el cibo bē ordiato ad
frecrare li fesi e strachi i q̄sto mūdo. O
q̄ta dignitate che dio se debba hū-
millare ad apparecchiare cum li pp̄ij
mani ali soi serui: como dice el cātor
de dio David pp̄x̄ta. Domine para-
si in cōspectu meo mensam. Signor
gratioso tu hai cum li toi sancte ma-
ne apparecchiato auanti a me la men-
sa. Et item quello medemo ce mēte-
ra auante ogni cibo incomparabile:
pieno de suauitate el qual presta e da
vita eterna. Et de questo mene testi-
monio fidele el sapientissimo Salo-
mone. Sap. xij. Angelorum esca nu-
triuisti pp̄m tuum: e preparatus pa-
nem de celo prestuisti eis: sine labore:
omne delectamentum in se habētem
Signor tu hai nutrito el tuo pp̄lo el
cibo delli anzoli: e tu gli hai dato del
pāe fato in celo: elqual ha in se ogne
dolceza e ogni delectamento senza fa-
tiga: senza sudore. Et de questo ne te-
stifica Sancto Joāne cap. 6. che dice
Ego sum panis viuus: qui de celo de-
scendi: siq̄s mādūcauerit ex hoc pane
vivet in eternuz. Io son el pane viuū
el qual son venuto e desceso dal cie-
lo in questo mundo: per cibarme voi
homini mortali ingrati: e se qualchē
de uno manzara di questo pane cuz
la mia gratia: zoē senza peccato mor-
tale: mai nō morira ma vivera i eter-
num e in seculum seculi. Tertio ha
apparechiato el loco amplo spacio-
so grande: e delectabile: doue ne vo-
lozare tutti q̄ti acio nō se calchemo
luno laltro: ma tutti stemo aīati. e
questo e figurato nel Benesis al cap.
xiiij. doue dice. Est apud nos loc⁹ spa-
ciosus e magnus ad reficiendum e
manēdum. Et q̄n el cantor del spiri-
tu sancto so assentato in simile loco
comenzo a régratiar laltissimo idio
cum alta voce dicendo. Statuisti i lo-
co spacioso pedes meos. Signor non
te posso assai régratiare cū tu hai po-

sti li pedi mei in vno loco così spacio-
so così grande: tanto largo e locun-
do. Et questo loco che crediti voi lo
habia apparecchiato e scelpato e mū-
dato: e posti tanti belli tapeti: e belli
razi e così ornate spalere: nō e stato
altro: se nō el figliolo de dio. Elqual vi
ce per boccha del suo canzelere Joāne
al cap. xiiij. Vado preparare vobis lo-
cum. Io vado auanti de voi per prepa-
rare el loco del vostro cōuiuio. Et la
mazor delectatiōe che possa hauer li
cōuiuij sie q̄n li vedeno li scuderi belli
politi: netti e eleganti e presti. Altri
scuderi non seruira in quello sancto
cōuiuio excepto el figliolo de dio e de
la verzene Maria Jesa Chūsto bene-
dicto: como testifica lo suo canzele-
ro e parente dilectissimo: nel cap. xij.
doue dice. Amen dico vobis: q̄ precin-
get se e faciet illas discubere e tran-
siens ministrabit illis. Et questo basta
quanto ala p̄ma parte.
La scōda pte sie che la micitia dila co-
piofa corte celeste: fara gratissima.
Ma pche nō solamēte idio benignis-
simo ha pparato el puiuio: ha voluto
anchora darmē cōpagnia gratiosa:
nō de vilani: nō de artelani: nō de sol-
dadi: nō de citadini: ma delli sancti e
sp̄iti beati: anzoli: archāzoli: troniz-
dominatiōi: potestati: p̄ncipati: cheru-
bini: e seraphini. Apostoli: e martyri
cōfessori e virgini. Et pche nō sono
tutti degni de sile puiuio e de sile cōpa-
gnia: chiama solū q̄lli che hāno la ve-
sta nuptiale: cioe la charitade: la fede
la sperāza: inocēti: sc̄i puri: iusti: e per
tanto dice el thema p̄fato. Venite ad
nuptias: q̄m̄ parata sunt oia. Et q̄sto
e q̄llo che dicea lo ap̄lo Paulo ai
Romani. 6. ca. Nūc autē liberati a pec-
cato: serui autē facti deo: habetis fru-
ctum vestrum in sanctificatione: finē
vero vitam eternā. Cōsiderādo adun-
que questo puiuio el nō charissimo
fratello nō estato negligente ad pue-
m ly

Sermoneſe Funebreſe

derſe dela veſta nuptiale: cioe deli opi
che richide al fidele chriſtiano. Juſti-
cia: Patiētia: obediētia. fede: charita
de: patiētia: coſtātia: acio poſſe in-
trar in lo cōniūio elqual ha appare-
richiato dio diligētibz ſe: elqual me
pceda āhora ad noi q̄llo elqual me
chiama tāto volcemēte dicēdo. Ueni
te benedicti ad nuptias eternas: qm̄
ſunt oīa parata. Amen.

¶ Sermo ſeptimuz p̄ quacūqz mu-
liere cōmunia vulgaris.

m **M**ulier gra

tioſa: inuenit glia. La ſnia p̄liba
ta e pouera de parole ma par me pin-
gue opima e graſſa de intelligētia e
ſentimēto: la qual ſpectatiſſimi audi-
tores: recita el ſapientiffimo di moſa
li Salomone neli ſui puerbi al cap.
ij. Neli quali p̄pate parole toi coſe di
uerſe vole ad noi dmoſtrare.

¶ Primo virtutis meritum: li done di-
ce. Mulier gratioſa.

¶ Secūdo glie premium: li done di-
ce. Inuenit gloriam.

¶ Nela p̄ma parte adunqz done dice
mulier gratioſa. Io ſtudiādo trono d
treiſpecie d gfa poderſe ritrouar in
vna dona. La p̄ma e gfa natural laq̄l
coſiſte in la bellezza e elegantia corpo-
rale: e quāto ha le dotte p̄decēte ala
bellezza e lizadria corporale: e maxi-
mamente nela lingua: qm̄ che nō par-
la excepto al tēpo che biſogna: e quā-
do biſogna modera e refrena la ſua
lingua: coſi dico in rñdere: como in
exordiare e finire: che nō ſia troppo
zāzera: nō troppo andace: nō troppo
taciturna: ma i ogni coſa tene el me-
zo. Et ſi ſe femina lauda el ſapientiffi-
mo Salomone neli puerbi al. ij. ca.
Fauus diſtillans: labia eius. Li labii
d dona coſi ſatamente ſauia ſono co-
mo vna pana de mele dolce nela boc-

cha a l'omo.

¶ La ſecūda gfa e gfa artificiale: la
qual coſiſte nelo ornamēto dele veſte
e de capilli e q̄lſte altre coſe accidēta-
le como ſanno q̄lle fare. Et q̄ſta gra-
tia vitupa pur el p̄fato ſapiēte: in q̄llo
cap. dicēdo. Ecce mulier occurrit el
in ornatu meretricio: p̄parata ad ca-
piendas alas. Ma ambedone queſte
gratie ſono fallace: ſcō che dice Sa-
lomone neli puer. cap. zi. Fallax eſt
gfa. e vana eſt pulchritudo: ma vol-
ta la charta. La dona la qual ha qual-
cūqz timor d dio: quella ſara lauda-
ta e da dio e vali homini: como dice
el p̄fato ſapiēte in quello mede-
mo cap. Mulier timens deuz: ipſa lau-
dabitur. Unde io trono che quella
dona che cerchara de abundar de q̄-
ſti doi gratie ſara excluſa dal regna-
me celeſte.

¶ La tertia gfa e gfa de infuſione di-
uina: e queſta gfa alchuna volta co-
ſiſte in lo pudore verecūdia: ſecundo
che dice Salo. nelo eccleſiaſtico. No-
li diſcedere a muliere ſenſata: e bona
quaz ſortitus es: in timore dei gratia
enim verecundie illius ſuper aurum:
qm̄ coſiſtit in rerum domesticarū ſoli-
tudine. O tu che te vole maritari:
aut ſei vxorato nō te partir da quella
dona che e ſenſata e bona: la qual tu
hai trouata timorosa d dio. Impro-
che la gfa dela verecūdia de quella e
piu precioſa: piu nobile: piu cara che
loro e argento e gēme precioſe: e ite-
rum Eccleſiaſtici. xxij. Mulier ſenſa-
ta delectabit vir ſuū. La dona d bono
ſentimēto e intellecto piacerà e dele-
ctara ad ſuo marito. Alchuna volta
la gfa muliebrie p̄ſiſte in la honeſtade
de vita e ſanctimonia di boni coſtu-
mi: ſecundo che dice Salomone ſa-
pientiffimo in lo eccleſiaſtico. Gratia
ſuper gratiā mulier ſancta e pudorosa
Gfa ſopra gratia: e dono ſopra dono
La dona ſancta e verecūda. Quelle

Vulgares

done che abundano de queste gratie
cōseguiscono la gloria immortale: e
questo basta quāto ala prima parte:
pigliamo la secūda e facio fine.

¶ La secūda parte e che mulier gra
tiosa inuenit gloriam. Io trono an
chora grauissimi viri che la gloria mu
liebre se reprisse de trei specie. Tute le
done di questo mundo se cōcludeno
i vno de questi stati. aut che sono ver
gine: aut nupri: aut vidue. Masel sa
piētissimo Salo. attribuisse trei sor
te de gloria ale vergene in la sua sap.
cioe la lor memoria immortale. Sa
pien. 4. O quam pulchra est casta ge
neratio cum claritate: immortalis
est enim memoria illius: quia apud
deum nota est e apud homines: La se
cūda gloria sie la corona perpetua:
secundo che diceua sancta agnese. La
stias mihi duplicabitur ad coronaz.
La tertia gloria sie la eccellente vi
ctoria cōtra la tentatiōe del mundo
del diuolo e dela carne. Et implo
cāta la scā mater ecclia. In sexu fra
gili deus victoria ptulisti. Signor tu
hai dato alo sexo femminile e fragile
tāta possanza: che hai cōseguita la vi
ctoria cōtra lo exercitato inimico: la
gloria deli maritati cōhste in trei co
se: la pma e la fede verso lo marito.
La secūda e la pbitade diuulgata de
la bona fame: e vnde: e qsto psuma
lo sapiēte Salo. in lo ecclastico: Sur
reperūt filie eius: e btissimā pdicane
runt: e in vtrubus eius landanerūt
eā. La terza glia e la exaltatiōe eterna
cōfirmaremo anchora questo per lo
alleg. sapiēte in lo ecclastico. Fortu
do e decō: indumentum eius: e ride
bit in die nouissimo. La constātia del
aio e la bellezza dela ata siano gli soi
vesti: e nel zorno vltimo redira quā
do andara incontra ala ceterua dele
sancte done Eva: Rebeccha: Sarra:
Anna: Susanna: Noemi: e tutte qlle
altre sapiēte done. La glia dele vidue

piste in trei cose. La pma sie la salua
ta honestade poi la morte del marito.
Et qsti lauda lo Apo. pau. nela. ij. epi.
chel scrue ad thimotheo al. c. ij. Vi
dua eligat: nō min⁹ qdraginta ānoy
q fuerit vni⁹ viri vxor: in opib⁹ bonis
testimonium hñs. La scda glia: e se ri
troua hauer recenuto i casa sua li ho
mini sancti: e ha ad qlli mistrato ser
uito e po: recto le elemosine scdo la
facultade. Vñ lo aplo dice. si hospi
tio recepit: si scōy pedes lauit. La ter
za e vltima glia che hāno le vedue e
la sancta excitatiōe in le ope dela mise
ricordia. Vñ sottozouze el pfato apo
stolo. Si omne op⁹ bonū subsecuta
est. La dōa adūqz la qll hauerā habu
ti qste gfe como veramente vedemo
questa nra charissima hauer habuto
possedera in laltre vita la gloria de vi
ta eterna. Amen.

¶ Sermo octauus pro quocūqz se
ne cōmunis vulgaris.

Fortuus

est senex e plenus dierum.
Nabentur hec originaliter Benefis.
xxxv. cap. Quantūche le prediete pa
role forono ditte dal nro patriarcha
Isaac: nela sua morte: niente dimeno
congruentissimamente gli vediamo
posser recitar in lobito del nostro sin
gular amico Miser Antonio Brita
nico: el qual ha soluto el debito dela
natura e e salito ad vita perbene. Ne
la qual preposita auctoritate doi co
se occorreno da cōsiderare. La pma
e quando dice mortuus est senex: La
secūda quādo dice. Et plenus die
rum. Discorrandolo ingenio pre
grino per le sacre scripture: e pr gli
codici e doctōi pñsi e antiqui ri
troua che intra quelli ch mozeno lie
qtro diuersi e mltō discrepati ordini
m iij

Sermones Funebres

al morire. Imperò che alchuni more
no vecchi: ma non sono pieni de zorni:
ni. Alchuni moreno pieni de zorni:
ma nò sono vecchi. Alchuni more
no ne vecchi ne pieni de zorni. Al
chuni altri moreno e vecchi e pie
ni de zorni. La conditioe deli primi li
quali moreno vecchi: ma nò pieni de
zorni sono quelli liquali hanno trà
scorso tempo assai in questo mundo
ma senza fructo alchuno de bone ope
re. In loco di quali dice el specchio de
la patientia iob al. ca. viij. Ego habui
mensas vacuas. O tristo e misero mi
che ho consumati li mei zorni: mesi: e
anni cassamete. Domandano li do
ctori quelli zorni esser vacui neli qua
li l'omo passa inertamete. e nò fano
cosa digna de qualche laude aut me
rito. Unde el se leze de Tito impera
tore che vna volta fiando ad cena se
recoi'dete che quel zorno nò haueua
fatto acto alchuno strenuo e memo
rabile: se leuo da mensa e andete nel
suo cubiculo e gli cum gemito e do
lore e pianto comentio ad lametar
se dicédo. O misero mi che hozi nò ho
facto acto alchuno degno de impera
tore. Et interrogatibus amicis quid
generetis: respose. lassatime far la pe
nitentia del mio peccato. Et lor dico
no qual peccato. Et quello respose.
Non vi par ad voi gráde peccato che
io fiando imperatore: e cio che volio
e factio: nò habia usato verso qualche
persona qualche opera degna de mi.
Pésati adunq uoi o charissimi audi
tori: se qsto el qual era zentile: e non
era per intrare in loco di saluazione
per opere che facesse: uolena perlo far
quello che conueria far el fidele cristi
ano expectatio del premio eterno.
Quí sit che uoi sapeti mltro bñ che ca
pillus capitis vestri nò peribit: quoniá
omnes numerati sunt. Unde diceua
Bernardo. Omne tempus tibi impē
sum: requiratur quatr a te fuerit ex

pensum. Tutto el tempo ad te anima
tapina attributo dal summo idio: sa
ra rechiesto a che modo lauerai expē
so. Ma io trouo che sono alchuni ve
chi d tempo: ma nò hāno impiti li zor
ni. i. nò hāno cōsumato el tēpo circa
li opere vtuose: Unde dice scō Joāne
in la apocalisis. ij. cap. Dedit ei tēpus
ut pñiam agerēt: e noluerūt penitere
a fornicatione sua. e c. Et questo ba
sta quanto ali pñi morienti.

¶ Secūdo sono alchuni altri iquali
moreno pieni de zorni ma non sono
vecchi. Et questi sono quelli che mo
reno zoueni ma acostumati: e boni:
deliqual cōuenientemente se po can
tar quello che dice el sapientissimo
Salomone nella sua sapientia Sap.
S. Cōsumatus in breui: expleuit tem
pora multa. Imperò che in pochi zor
ni hanno cōsequito gli virtu: liqua
li conueria acquistar in senectute. Un
de se pono apertissimamente chiamar
pieni de zorni: quāuis siano zoueni.
Et bene se po adaptar quello sanelar
e deli Acti deli apostoli al capitulo.
xxvij. de Tabita laqual era del nu
mero preassignato. Plena erat bo
nia operibus: e elemosynis quas fa
ciebat. A questo nostro charissimo:
el qual era pieno de bone opere: e ele
mosyne lequal lui facea. Ita che pos
siamo dire che era pieno de zorni: ma
non era vecchio.

¶ Tertio sono alchuni altri iquali
moreno nò vecchi: nāq pieni de zor
ni. Et qsti tali sono li zoueni lassati le
chardi. zugadori: blasfematori: luxu
riosi: superbi: ambiciosi: spadacini: li
quali in vno subito caso conueneno
lassare la dolceza deli soi appiaceri: e
mourre come moreno li bestij senza sa
cramenti. senza fede. senza sperāza de
cōsequire el fine de vita. Et ideo ben
se pol dire che li moreno zoueni quan
to al tempo. e nò pieni dicrum. quan
to ali fructuose opere.

Vulgares

¶ Quarto sono alcuni altri: liquali
moreno e vecchi e pieni de zorni. Et
q̄sti sono quelli liq̄li hāno assai viue
sto in questo mūdo quanto ali anni
naturaliz: sono pieni de zornicior
d' honesta et vita et d' facti laudabili.
Unde dice el sapiēte Seneca. *Lōga
est vita si plena est. Implet aut̄ quuz
sibi anim⁹ bonus suū reddit: et ad se
potestātē sui transfert.* Quella vita e
longa laq̄l e piena: ma alhora se im
piessē quādo che l'animo rende ad fi
li beni: et trāsporta ad se la sua pote
stade. Del numero di q̄li era David
Thobia. Job. Abrahā. Isaac. Jacob
Et pro dicens el sp̄chio dela patien
tia Job al. c. ix. *Dies mei transierūt
sicut naues portantes poma.* Li mei
zorni sono passati como passano le
naue che portano pomi. Et e da no
tare che quando vna naue va bonu
sta de pomi lassa grandissimo odore
li dove e passata. Così figuratua men
te q̄sto nostro amichissimo e passato
como naue charga de pomi: laq̄l ha
lassato grandissimo odore deli bone
e optime opere. Et iō potemo ten di
re como dice el thema nro i p̄ncipio
Fortis est senex: et plenus dier̄ et c.
¶ *Nonus sermo cōis vulgaris.*

• De ca ope

varios: et redde illis merces.
Item. Nec verba sunt originaliter.
*Bath. xx. ca. La clementia del imor
tale idio nō se dismeticha dela fragi
lira humana p tanto che comāda al
figliolo dicēdo. O figliolo mio la in
gente compassione laq̄l iō porto ala
creatura humana me cōstringe do
uer hauer pietā de quelli: et maxima
mente pche iō vedo alcuni de lor ha
uer fidelmente laborato nela mia vi
gnā: iō chiama quelli operatori et rē
de ad cadauno di loro la sua merces*

de. Et per tanto lo vedo doi cose da
considerare lequal se denotano i lo
thema assumpto.

¶ Prima la citatione del iudicio:
quando dice. *Voca operarios.*

¶ Secūda la remuneratione finale
q̄n dice. *Et redde illis mercedē.* Do
ue se debbe notar che auante la vlti
ma citatione esso saluatore citando
chiama ciaschaduno per tre diuersi
modi: acio che cadauno se appare
chia auātī al iudice. El primo modo
elqual tenera el saluatore citando li
mortali se chiama dono de grata vo
natione: secūdo che dice el thesorero
de xpo b̄ndecto sc̄to *Bath. ca. xxv.*
*Homo quidam p̄gre p̄ficiens
vocalit seruos suos: et tradidit illis
omnia bona sua.* Lequal cose nō si
gnificano altro: excepto li doni et
charismate dela gratia. Ma iō cene
trouī tanti che butano via questis
ni che pochi pochi veneno ad dio vo
cante q̄lli. Et questi tali sono pp̄la
mente simili al falcone: elq̄l quādo
e ben pieno et facio d' esca: nō tene p̄
sto al pugno. Et per q̄sto peccato che
nō aldeno la voce ne la trōba: ne el
clamore de dio che chiama q̄lli ala
penitētia per citarli poi al iudicio sa
ranno sententiati cōtumaci et rebellī
al p̄torio. Et iō Isaiā vocifera alta
mente. *In scelerib⁹ v̄ris v̄diti estis:
et in peccatis v̄ris dimisi vos: q̄i vo
cant et nō erat gr̄nderet mihi.* Voi o
cōtumaci peccatori dice Isaiā al. c. l.
*Seti v̄diti in v̄s p̄tinacij: et nele vo
stre sceleritate: et iō v̄to lassati et a
bādōati neli v̄s vitij et peccati: ip̄ro
che iō v̄o bē fortēmente chiamato: ma
nō glie stato alchuno che me habia
resposto. El secūdo mō elq̄l tenera
el iudice equo et iusto: se chiama se
gno et dure menaze acio che q̄llo ch
nō hāno voluto far p dono d' gratia
almācho lo cōuenga far per menaze
Et q̄sto e mōstrato et significato per*

Sermoneſ Funebres

Oſea pph̃a al. c. xi. Q: puer iſrael ē: dilexi cū & ex egypto vocavi filiū meum. Perche iſrael e puto: cioe lo genere humano nō e capace dele coſe altiffime & divine: iō io l'ho chiama- to & vocato mio figliolino. Et perch' Iſrael ſe interpreta anguſtia: p' tātō lo voluto chiamar fora dele anguſtie: pche in q̃ſto mūdo nō e altro che an- guſtie: affanni: afflictiōe de ſpirito & loco de dolore. ppriamēte l'ho e i q̃ſto mūdo ſecūdo che e la nave nel pela- go del mare: laq̃l periclitata & ſa nau- fragio. Et iō el benigniſſimo & ſapiē- tiſſimo idio acio nō la periclitamo i la turbine dela tēpeſta di q̃ſto mūdo me voca & comanda ſecūdo che lui teſtifica p la boccha del ſuo fidele the ſaurero Matheo. Nō veni vocare iu- ſtos ſed pccōres ad penitētiā: & ſeq̃. Et renuſſis. Io non ſon venuto dice el ſaluatore clementiſſimo ad chia- mare li iuſti ma li peccatori a penitē- tia. Ma voi obſtinati idurati p'ina- ci & p'umaci nō haueti voluto audir p' p'p'ia malicia. Et iō cō li viſceri d la pietade & clementia ho deſteſo le brazze ſopra el legno & la ſancta cro- ce p' voi miſeri pccōri: & mai non glie ſtato hō elq̃l me guardaffe. El terzo & vltimo modo elq̃l tenera il ſalua- tore in la citatione iudiciale ſara la parola dele p'miſſione dela ſelicita de etna. O che chareze: o che blādi- cicio che lo ſenghe: che el ſaluatore: elq̃l vedendo che nō po tirare ad ſe li miſeri pccōri cū p'senti & vni & mu- neri: ne per menace: ſe volta in ogni lato: ſe volta ale careze. O i grati pec- catori: la benignita del ſaluatore ve manda ad chiamare & voi nō volete porzere le orecchie & che voleto far ve vol: el ve vol dare la voſtra mercede. Et queſta ſo la ſecūda parte che pre- poſmo: & che mercede e q̃ſta? Elo vno marcellor nō. Elo vno ducato nō. Ela vna veſta nō. Ela vna poſ-

ſeſſione: non che e adūqz? vota che te lo dicar ſi. Ele el reame del celo. Et che q̃ſto ſia el vero te lo cōfirma & ratifica eſſo ſaluatore p' boccha de ſancto Matheo al ca. xxv. doue el di- ce. Venite bñdicti patris mei p'cipite regnū eternū. O che mercede: o che premio: o che ſalario. Conſiderādo adūqz q̃ſto noſtro chariſſimo che dio la chiamato p' gratia p' menace: & p' chareze: voluntera ſe diſpoſto: de- adare & p'ſto ſe ha poſto la veſtānu- ptiale: & e adato a recenere el p'mio dele ſue ope meritorie: p'cedente g'ra diuina: & ha habuto la gloria eter- na. Ad quā ēt nos p'ducat q' viuit & regnat in ſecula ſeculor. Amen.

¶ Sermo decim' cōis vulgaris pro puero ſine puella.

p Mater mea

us & mater mea dereliquerunt me: Dñs aut' aſſumpſit me &c. Laſſente auctoritate ſpectabiles ciues & vos viri grauiſſimi ac matrone pudiciſ- ſime. Le del caſtigato cit'haredo & cantore del ſpū ſanto. Dauid pph̃e- ta nell'pſalmo. xxvj. elqual parla in p'ſona di q̃ſto inocēte ſantolino aut ſantolina: dicēdo. Adio patre & mia matre me hāno abādonati: ma io ho trouato melior che padre ne an- che madre. El ſūmo & imortale idio ſubito che ha viſto che ſono abādo- nata va li mei parēti: me ha recenu- ta & acceptata nela ſua aula regias & corte iperiale. In lequale parole el grāde pph̃eta demonſtra doi coſe: cioe. P'mo el defecto dela natura humana: laq̃l abandona l'ho in lo articulo d la neceſſita qñ el diſſe. Pf me? & mater mea dereliqrūt me &c. Scōo el bñficio dela diuina miſeri- cordia laq̃l e p'ſta ad ſubuenir a l'ho

Vulgares

nel tempo oportuno li doue el disse.
Dñs aut assumpsit me & c. Et lo tro-
 uo che in tre cose la natura abando-
 na l'omo & dio e citissimo ala subue-
 rione. Et primo q̄sto nostro: aut que-
 sta nostra pura infantolna e stata as-
 sumpta da dio fora del ventre mater
 no p sua figliola i lo sc̄to baptesmo
 secūdo che dice Johanne secretario
 del nostro saluatore al primo capi.
Bedit eis pr̄ates filios dei fieri: his q̄
 credunt in nomine eius: qui non ex
 voluptate carnis: neq̄ ex voluntate
 viri: sed ex deo nati sūt. Al dato el no-
 stro saluatore la potesta da deuētare
 figlioli de dio: ma nō a tutti: sed solū
 a quelli che credeno nel suo nome:
 & liquali nō sono nati per volupta-
 te carne: nāq̄ per voluntate de hō: ma
 sono nati da dio per el sancto baptes-
 mo. Unde diceua el dicto cātore cū
 la sua cythara. dñi est assumptio no-
 stra. La nostra assumptione in celo:
 nō e de altro excepto che idio. Secū-
 dariamēte la nostra assumptione che
 v̄sa dio verso dela humana natura: e
 de duro & aspro seruitio in vno libe-
 rale seruire & famulato: cioe ad ser-
 uire a dio in canti & dolci soni. Im-
 pero che dice la tuba dela fede xp̄ia:
 seruire deo regnare ē. Ad fūire a
 lo omnipotente idio: non e altro se
 nō vno regnare. Et che questo sia ve-
 ro lo haueremo ad probare per lo te-
 sto dela lege antiqua. sc̄di Regū. xxiij
 capi. **A**ut dñs de excelso: & assum-
 psit me. & abstraxit me de aquis mul-
 tis & liberauit me de inimico meo po-
 tentissimo. ha mādato la diuina cle-
 mentia in questo mundo tanto che
 son stata innocente: pura & munda
 dal excelso & altissimo trono suo: &
 me ha eleuata & assumpta ad se fo-
 ra dela misera erūna laqual me con-
 uen puare: & me ha liberata da mol-
 ti aq̄s cioe da molti maculi: liquali
 con difficultate haueria fugiti. Et ri-

tra de questo laqual cosa e la mazo-
 re: me ha liberato fora dele mani &
 insidij del mio aduersario & grande
 inimico elqual idesessamēte va sem-
 pre cercando da deuorare qualche ve-
 runo. Tertio & vltimo me ha assum-
 pta el mio dilecto creatore fora di q̄-
 sto longo & magno & lōtano exilio:
 & bādo & hay me menata & cōducta
 a gaudio di citadini superni & sp̄nali
 Et che questo sia vero lo conferma
 de sua boccha lui medemo dicendo
 nel. ij. deli Regi al ca. xi. assumam te
 hyeroboaz: & regnabis super omnia:
 que desiderat anima tua. Io te elena-
 ro ti o ania: & hauerai ad regnar so-
 pra tutte quelle cose lequal desidera
 lanima tua. Hieroboam se interpreta
 discernena populus: seu supernus di-
 indicans. Unde diceua David p̄ph̄e-
 ta. laudādo quello elqual si assūpro
 cōsi per tempo da miser comendio.
Beat⁹ que elegisti & assumpsisti. Bea-
 to quello elqual tu hai electo signor
 mio clementissimo: & hai assumpto
 auātī la tua diuina maiestade: po ben
 adunq̄ dire questa nostra innocēte
 putina. Pater me⁹ & mater mea de-
 reliquerūt me. & parētes mei: ma io
 ho trouato vno migliore che padre
 ne madre. ma si potriano excusare li
 parenti verso di quella dicendo che
 nō pono cōtra lo impeto de la morte
 ip̄rbo che dice sancto Augu. **M**ors
 iusta & equa rapit filios: nec parcit
 parentibus. rapit parentes: nec par-
 cit orphanis. rapit matres nec par-
 cit puellis. Conuenientissimamente
 adūq̄ cōcludamo che non bisogna
 lamētarse deli parēti che nō gliano
 secorso i questo p̄cto. ip̄rbo che la
 potētia dela morte prutto r̄gna & nō
 ē q̄ possit resistere ei: ma cōuiene suc-
 cūbere al suo falzone acto che conse-
 guitamo la gloria ad quaz credim⁹
 istam euolasse. Amen.

¶ Undecim⁹ sermo cōis vulgaris.

Sermones funebres

Reciosa

ē i conspectu dñi mors sc̃tōr
ei'. Nec modica verba sunt David i
psalmo. cxvj. Spectabili citadini et
vni altri auditori p̃stanti doi specie de
hoi moriēte ritrona s̃cto Anselmo:
vna e deli peccatori la q̃le pessima. l'al
tra s̃e deli hoī iusti: la q̃le e sc̃iosa anāti
al cōspecto de dio. secūdo che dice el
nostro thema preassumpto. e circa
la morte de peccatori pessima.

¶ Primo la pone e distingue in tre
modi. e dice che de tre specie la mor
te di peccatori p̃ la amissione di ben
terreni e sp̃ali: nele q̃le hāno posta e
locata la sua sperāza e p̃fidētia. Un
dice sc̃to Greg. Nō sine magno dolo
re amittit q̃ cū amore possidet. Non
se lassa e abādona alcūa cosa senza
grādissimo dolore: la q̃le se possede cū
igēte amore. Un tales dicūt. O mors
q̃ amara ē mēoua tua hoī pacē hūti
i substantijs suis. adhuc volēti accipere
cibū. Eccl. xi. O morte q̃to e amara
la tua memoria a hō che ha posto la
sua britudie e el suo fine i le sue sub
stātie: el q̃l desidera ācora stare i q̃sto
mūdo ad sgogliōare e dar se ali pia
ceri dela gola. Ecco adūq̃ quanto e
amara la morte di peccōi che hāno
posto nel fāgo ogni lor cura. Secū
dariamēte dice Anselmo ch̃ la mor
te di peccōi e pessima e amara p̃ la se
paratiōe di parēti: amici e beniuoli.
vñ vñ che nullo sia el qual tāto ami il
suo aharissimo amico che volesse pe
ro acōpagnar q̃llo i la sepultura. Un
in p̃sona d̃ q̃lli che moreno dice. Fra
tres mei elōganerūt a me. e noti mei
q̃si alieni recesserūt a me. e proximi
mei derelinqrūt me. Oyme dice Job
che li mei fratelli charissimi i la mor
te mia se sono lontanati da me. Et li
mei amici e beniuoli sono partiti da

mi: como se fosseno alieni e foreste
ri. e li mei p̃ximi me hāno abādona
to. e i vno altro loco p̃phetico se di
ce. Dēs amici mei spreuerūt me: e fa
cti sūt mihi inimici. Tutti q̃ti li mei
amici me hāno abādonato: e me so
no facti inimici. Tertio dice Ansel
mo che la morte di peccōi gli pare a
mara e pessima p̃ la amissiōe dele co
se eterne: beatifici e sp̃iali. i p̃sona de
dio crida fortemēte verso li peccōi.
David p̃p̃ha. Nō habitabit i medio
dom' mee q̃ fac supbiā: dice el cātoze
dela chiesia militāte. raptō i spirito.
Signor: niuno habitara i casa tuace
leste: el q̃l sia sup̃to. nec hō peccōie. e i
vno altro loco dice interrogādo dio
i spirito. Dñe q̃s habitabit i tabernaclo
tuo: aut q̃s regescet in mōte sc̃to tuo
Signor: voria saper dala tua diuina
maiestade: chi sara quello che possa
habitar nel tuo palazzo: nela tua ca
sa celeste: nel tuo tabernaculo. o vera
mēte che repolarā nel tuo sc̃to mōte
celso e eleuator al q̃l so subito respo
sto. q̃ igredif sine macula e opratur
iusticiāz: q̃ loq̃ veritatē in corde suo
q̃ nō egit volū in lingua sua nec fecit
p̃ximo suo malū: e opprobriū nō ac
cepit aduersus p̃ximos suos. e a q̃sto
mō la morte di peccōi e catina e ama
ra e pessima e c̃. Pigliamo la secūda
parte e faciamo fine. Sc̃do e p̃nci
paliter le da vedere dela morte deli iu
sti e sancti e boni: la qual se comāda
sc̃iosa: in lo cōspecto de la dina ma
iestade: circa laqual cosa vederemo
tre ponti p̃ncipali. El p̃mo d̃ quelli
e per la cessatione de labore. Secūdo
che dice el cancellero de xp̃o sc̃to Jo
hāne nela sua Apoc. al. c. xiiij. Amo
do iaz dicit sp̃s: vt regescant a labo
rib' suis. El sp̃s sancto e el sc̃to ange
lo dice chel vole che da qui auāti cessi
da fatigar si la aia de hō iusto: como
e stato questo nro charissimo e el cy
taredo zentile dice. In pace fact' est

Vulgares

locus ei: et habitatio eius in syon: el loco dello electo e facto et posito in pace: et la sua habitatio e in syon. i. in cita de tranquillitate: et questo basta quanto al primo che la morte p' cosa di iusti. Secundo ppter periculū itineris. per respecto del periculo del viazo: impero che gli regna et sono ascosi molti periculi: et questo lo cōfirma el grāde propheta David nel psalmo. cli. in via hac qua ambula- bam abscederūt supbi laqueū mihi. in la via in la q' lio caminaua innocē tamēte. li ribaldi supbi di dmonij me hāno infidiato: et hanno absoso li la zi. et ipso el grāde ppheta in loco de questo nro charissimo parla et dice d mostrādo lo lui affecto quēadmodū desiderat ceru' ad fōtē aq'q: ita deside- rat aīa mea ad te deus. Signor secūdo che il cerno qñ ha grāde sete desi- dera la fontana chiara simelmēte la nīma mia te cōcupisse et desidera da venir ad ti solarlo mio et gaudio et sācto Paulo aplo dice lāmētando se. in felix ego hō q's me liberabit de corpe mortis huius: et itē ad philippēs pūmo ca. cupio dissolui et eē cū xpo et c. La tertia et vltima rasonzella et p'sto fa cio sine: se ppter p'miū meriti: el p'mio el qual receuera l'omo iusto ne la sua morte lo demōstra miser Bo- mēdio in sancto Matheo. ij. capi. quādo el dice al suo fiolo: voca opa- rios: et redde ill' mercedē: p'sto p'sto fiolo mio chiama quelli lauorāti. et rēde ad quelli la lor mercede. O q'le et quanta sara q'lla mercede de li ho- mini sācti che rēdera dio p' le lor ope voliti che ve la dica o spectabili cita- dini et voi venerāde madre: io nō la voglio dire ma la tuba d' la sede xp'ia na la declama dicēdo: quā oculus nō vidit nec auris audiuit: nec in cor ho- minis ascēdit: que p'parauit de' diligē- tibus se. Et sancto Hierony. dice ge- scat vox tua a ploratu et oculus tuus

a lachrymis: et sancto iuāne cōclnde et dice ne la lui Apoc. Absterget de' oēm lachrymā ab ocul' sanctoz viro- rū: et iā nō erit ampli' neq' luct' neq' clamor: sed neq' vllus dolor que pū- ma abierunt. Adunq' e preciosa la morte de li sancti boni et iusti homi- ni chomo sapiente che era el nostro charissimo in lo respecto de dio. p' ch' li iusti hereditabūt terrā pmissiōis et delectabūt in multitudine pacis. Adunq' nō e da dolersi: ma piu p'sto da alegrarse et iubilare se da que- sta miserabile vita sono tolti li boni et iusti et trāsati a li gaudij d' vita eter- na: done p'ciosa mora sanctoz in cō- spectu dñi ad quā idē dñus donet et nobis g'fam pueniēdi: vt cohabitē- mus ibi in eternum: et in seculū secu- li. Amen. dixi.

Incipiūt sermones nuptiales siue epitalamia vulgaria. Fratris Grego- rij britannici.

Faciamus

homini adiutorium sile sibi. Queste sacratissime parole spectatis- simi ciues: ceteriq' viri p'bissimi ma- trone pudicissime ac ēgines verecū- dissime foreno agitati nel cosistorio de la trinita de poi che el sūmo et be- nignissimo idio hebbe creato l'ho- mo et vedādolo essere solo et che nō era sufficiēte a la ipletioe mūdiale: in fra si stesso dice idio le nostre paro- le p'libate. Faciam' homini adiutori- um sile sibi. Faciamo a l'omo vno adiutorio sile ad q' llo et c. Inter tuti li altri cose citadini p'statissimi: io tro- uo ch' el piu iocūdo et el piu vtile che sia acq'stato da l'omo mortale se el vinculo matrimoniale: et chel sia el vero: ve lo demōstro aptamēte. que- sta potestade et virtū et vigor ha el

Sermones nuptiales

matrimonio che li homini dissiuati & l'otani: & spesse volte inimici interueniute el pñubio spesse volte dinetano gradissimi amici. El mñimonio anchora le familie dissociate & che mat non se conobbe li ppagna i affinitade el mñimonio pcilia li isesi signori: el mñimonio e qllo che aleva le grade famelie: el mñimonio ele qllo che i pisse li cite de d citadini legitimi & politici: el mñimio e le qllo el ql no lasa piclitar la generatoe & spe huana: senza el mñimonio niuna cite de niuna zete: niuna pgenie: & che piu forte tuto el mundo non potria durare. O aduqz qñi laudi qñi glorificatioe meritaria qñto venerado vinculo. Quale e quello che podesse sufficietamente cu sua scia laudare & attolere & magnificar el maritale cofortio. Certamente io credo che no Tulio cu la sua eloquentia no Tito liuio cu sua faculdia no Macrobio cu la sua abundancia del dire: no el matuano & grande poeta Virgilio cu la sua poesia non Ouidio cum sua facilitade potria dignamete extollere & multifacere la excellencia de qñto facto nodo: el qual ha posto el benignissimo & imortal idio fra l'omo & la dona. O dignita humana ala qual no li anzoli non li signori: no li doctou: ma dñio in psona e venuto ad cōgropare & glutinar & cōiungere. Qual aduqz e tato pter no tato petulante tato supbo ch hauesse ardire de vitupare qñta opatoe diuina. Quod de cōiūxit hō nō separet. Quello che a fatto il sūmo dñio non ardea l'omo ad dissoluere disingere & separe. Qual e el piu bello dono che hauesse possuto far idio ad hō come donargli vna psona tato fidele tato amatoria como fargli vna simile ad si ala qual el podesse pñunicar li soi archani li soi gaudij li soi dolori li soi necessita. O ingratisimohō se no ringratia la largita digna in tanto

dono. Se vno signore dñasse ad vno suo militerno bello cauallo & ringratia & benediria & magnificaria la sua magnificentia non mille volte ma miliari de milione. Et dio a donato la sua imagle a l'omo: & vltra di quello lo stipato & associato & compagno de tanta nobile compagnia quanto e la dona & no debe ringratiar per tanto presente. O in quanta veneratione li Romani haueuano el sancto matrimonio: & che el sia vero haueuano preposti molti dei in demonstratione de la grandissima dignitate de qllo. El primo dio quando se prometevano li sposi era domadato Imeneus. El secūdo quando se menaua a la bñditiōe sacerdotale se domadava deus iugatinus. El terzo qñ se menaua ad casa la sposa se domadava domiducus. El quarto & vltio era intulato ad vna dea chiamata dea maturna: eoqz vxor cu viro manere deberet semp. O che dignitate. o che excellentia: o che gloria porta questo sancto vinculo. Qual e aduqz hō che no laudi & magnifici & facia de grande estima quella cosa che ha ordinata idio. O io vedo che le vostre expectatoe pbissimi & attenti & expediti da voler veder la forma instituta da la nostra sacrosanta mater ecclesia: & che el tempo se appropinqua ad effecto matrimoniale meteremo da canto el prolixo parlar & veneremo ale parole che se sole usare in simile acto. Piacue dona Antonia &c. Piacue miser Andrea &c. Factum est adiutorij homini simile sibi. dixi valete.

¶ Sermo scōs cōis vulgaris imeneus.

n **On ē bo**
num hoiez esse solū. Spectatissimi et

Vulgares

nes &c. Lo altissimo e immortalissimo idio zelatore e amatore de le sue ope: el qual nō volliado qlli picitare maximamēte cognoscādo la lor natura essere fragile e ipotente a la sua cōseruatōe senza la sua ope senza lo suo adiutorio: deliberato nel suo secreto de nō lassār l'homō solo: eo qđ el sapena molto bñ qđlo ch'era p' dire el suo pitissimo architecto del suo sacro palazzo Salomōe. Ueb soli: qm si ceciderit nō hz se subleuātē: si āt fuerint duo fovebunt mutuo: disse le parole del nfo thema che dice. Nō ē bonū hoīez ē solū. El nō ē bē facto che l'homō sia solo: e sottozonze: faciamus ei adiutoriū sile sibi Bene. ij. ca. Aristotile fundatore de la secta piparetica el qual p' sua singularissima scia e pitta era apssō a li pbi antiqui como vno simulacro desapiētia: insignādo el suo discipulo Alexādro magno rege del vniuerso: diceua che in ogni gouerno de li republichī bisogna ordinar e constituire vna cōpagnia la qual potente e habiti in ciuitinio: acio che se posseno opitular e soccorrere presto i li lor bisogni e necessitade: e se podesseno seruir luno ad laltro. Ma qual e quella compagnia aut plūctōe piu certa piu secura piu iusta: qđto e quella la qđ ha pstituito lo sūmo e benignissimo idio: e e secūdo la natura. Ideo noi saptemo molto bene che intra tuti qđti li animali l'hoī essere nato e apto al cōuine re e a la societate: e qđto e el clemētissimo idio i qđlo amēnissimo loco el paradiso terrestre auerlo munito e decorato di tanto nobile dono del matrimonio dicēdo. Crescite e multiplicamini e replete terram. Sapientissimamente. Adūq spectati viri e matrone honestissime intendēdo la leze essere da dio data miser Antonio e madona chiara piu presto cū merito e obedientia de la sacrosan-

ctamater ecclesia hanno voluto cū cōsentimēto de la sua inclita familia e bonora de tuti li lor amici pzonzer si che in niuna cosa mal cōsulta obrē perare a lo appetito voluntario: ita che vedendo essere appiesso de luno e laltro li cōditioni pgrue e pueniēte ad sile acto: hāno conuocati qđ li vostri spectabile e hūanissimi dignitate acio che in ore duoz vel triū: aut vō plurium stet oē verbus. Li qđtro adūq cōditione che se dēno anīmaduertere sono la pbra la pulchritudine la nobilita li diuitie. La pma delli quali nō ha bisogno de declaratione troppo diffusa: pero che noti e manifesti sono apertamente da vna parte e laltra li lor proibidade costumi virtu e operti degni. Impero che se consideremo da qual parenti sia pgeniti trouaremo quelle essere de tale laude che piu presto el tēpo ce marcharia che li virtu fosseno referati per mia imbecille oratione &c. La secunda consideratione pssiste circa la pulchritudine: la qual fiando subiecta a li speculatione vostre non ha bisogno de mei demōstratione d'argumenti de rethorica de sophystaria: ma e a dio manifesta che nō sapio nī si sit cec: qual fosse quello che non laudasse li belli e apti proportōe vř corpali. La terza conditione e la nobilitade: e questap che la excede li altri conditione in genere suo e intendēdo la breuita quia gaudēt breuitate moderni. E Lassaremo al iudicio de vostre probissimi spectabilitade seu como non ignari de qual parentato sia la casa Butannica dala qual e vřito fora tanti pbi hōi como e stato in pms miser Antonio protoparente de tuti poi li fioli Joanne Marco Piero Andrea doctori de leze. Et item in medicina maestro Hercule Periadro e molti altri valente hōi li qual lassaremo da

Sermonea nuptiales

canto p nō essere tropo lōgo z plix
nel mio incōcino parlare: ma più p
sto p venir ala quarta z vltima con
ditōe de li diuitie. Et q̄ste diuitie anē
ga che siano bene de la fortuna insta
bili caduchi z mobili: niētedimeno
p ch ogni cosa spēde dal sūmo z ma
gno idio: doinā daremo pur ancho
ra questi essere beni. z quāta faculta
de sia da vna parte z l'altra lassare
mo cunctare quelli che ogni zorno
cōuersano i casa de quelli como splē
didamēte: como cautamente: como
opiperosamēte se rive i casa de quel
li: z za intēdo intrar in quelle cose p
lequal siemo qua cōgregati: acio ch
q̄lche di noi fruisca el gaudio cōce
pto za molta hora: z veniremo al sa
cro parlare sato z ordinato da la in
fallibile z sacrosancta mater eccle
sia. Cioe. **P**iaciaue madona marga
rita di tor z acceptar p vostro sposo
z legitimo marito miser Andrea zc.
Sermo tertius nuptialis commu
nis vulgaris.

Quod de

na cōiunxit hō nō separet
Probissimi citadini z matrone pud
cissime. Acioche non se creda el falli
bile iudicio humano z temeraria p
sumptione che io sia così demēte co
si proteruo così petulante che volesse
oriar qua senza fundamēto: z che io
faccia le cose de mio exiguo ceruello.
La sacrosancta mater ecclesia questo
zorno ine ha portti z presentati le sue
sacrate parole: lequal noi habiamo
tolti p exordio z pncipio z fundamē
to del nro debile parlare: le q̄l iporta
no nō modica medulla de senso. cioe
Quod deus cōiunxit hō nō separet.
Quella cosa laq̄l ha cōiuncta el cel
so idio: l'omo nō lo separt. O pfun
dissima sentētia pegna de ogni vene

ratione. **C**hi douemo p̄sare che fos
se q̄llo che cōiungesse li nri p̄thoparē
ti: li nri primi genitori: senōne la diui
na puidētia: la q̄l puocati che hebbe
miser Adā z Eua li statuīte nō in lo
co occulto nō abscofo nō opaco: co
mo fanno adesso molti cauestri liq̄li
senza cōsenso de padre z madre: sen
za la diuina leze: cōtra el p̄cepto eccle
siastico: senza testimonio se marita
no luno cū laltro cū grādissimi scā
dali: cū picoli ingētissimi z in locode
amicitia suscitano mortalitade: dis
cordia: odio inimicitia: ma in presen
tia de doi sufficiēti z nō suspecti testi
monij. **L**a sapientia del sigtolo z la
charita del spirito sancto: z q̄l i pa
ra diso z li glitij nō fece far el sermōe
ad Tul. nō ad Valerio Maxi. nō ad
Salustio. nō ad Sene. ma el padre
celesse comincio ad itonar cū gran
de voce dicēdo. **Q**uod de? cōiunxit
hō nō separet. **I**mpero che erāt duo
in carne vna. **Q**uello che cōiunge
adesso idio nō lo dissolua l'omo.
Impero che se acordarano doi ad
generare vna carne cioe la ple z so
bole humana: nō lanima. **O** sancto
viculo brō o mīmonio o operatōe di
uina. **C**hi e quello che nō laudi que
sto acto così ben ordinato. **E**t che al
tramēte sente nō po fugire che nō sia
suspecto de quel mēbro de heresia
La sacrosancta mater ecclesia cōnu
mera tra li sacramenti ecclesiastici el
sancto matrimonio. **C**ertamēte ch
se parte da q̄sto iustissimo sacramen
to: lo potremo iudicar p̄tirse da la iu
sticia z banita policia dal recto: z si
nalmēte da dio. **I**mpero che idio iu
stissimo solū adiuta quelli z defende
da li aduersitade: z li accresce z pspe
ra: orna: z decora: li qual nō se p̄eno
da la sua leze. **P**er la qual cosa cita
dini splēdidissimi z matrone vene
rande: nō e da marauiarli se qualche
volta quelli li quali se sono cōpagu

rin
la d
idio
i lo
don
p d
no
mē
gli d
li ho
smā
mo: l
dina
cta m
co la
ped
mēte
assoc
pace
gli don
reuerē
cha z a
gaudio
logni
bio: o
Quā
mi pa
queste
abādo
li ader
ctabili
ny fid
mo fa
da l'ur
esser
gliati
pone
che q̄
aue
senza
bia p
nerem
esser
do. Ca
30 z c
non f
CS
na co

Vulgares

ti nō in facie eccēse nō hanno seruata
la debita forma: la qual ha ordinato
idio cadeno in aduersita de i turbine
i lo ipeto d la fortuna: e dio li ha abā
donati destituti subtracta la sua gra:
p che qlli hāno abādonato idio e hā
no spreta la sua lege: e li soi comāda
mēti trasgresso: ita che qcad agunt:
gli chiede in sinistra fortuna e hāno
li figlioli desobediēti cauestri giotti
smāchi orbi zoti debili claudi nō pal
tro: senōne p el peccato de la desobe
diētia diuina e ratificata p la sacrosā
cta mē eccēia. Ma voltiamo vno po
co la carta e pnumeremo li beni che
pcede da qsto scō mīmonio. prima
mēte qlli che i dei noie e iussu se sono
associati: dio li stipa de bē puiere in
pace p cordia amore trāglitade a qlli
gli dona la pulchra sobole obediēte
reuerēte etuosa e de ogni bñficio ri
cha e ampla cōtētamēto i zōnēde
gaudio i uechieza soccoriso i li biso
gni honore i la morte. O scō pnu
bio: o scō mīmonio: o iusto vinculo
Quā sit adūq che questi nri amātissi
mi parēti habiano considerati tutte
queste pallegate cāe: nō hāno voluto
abādonar li istituti diuini: ma a quel
li aderēdose hāno cōuocati le vie spe
ctabilita acio fosseno pñti e testimo
nij fideli de questo scō acto: acio co
mo sapeti molto bē le honeste psapie
da luna parte e laltre ornatissime sp
esser stati e et nūc pdurare cōsi: v'ro
gliati dignar far oratiōe che da li lo:
honestissimi costumi nō degeneri. Et
che qsto mio orare ve sia grato: el q
auenga sia senza doctrina: nō tamen
senza amore e desiderio che dio ve
dia piena e longa vita infīema. Ve
neremo adūq ad solito parlar p nō
esser troppo tedioso zc. Piacue ma
do. Catharia zc. Et voi miser Loren
zo zc. Quod deus coniunxit homo
non separet.
CSermo quartus. Imeneus vulga
ris communis.

Runt duo i carne vna ec.
verba Pau. apost. ad eph.
v. cap. Cosa itegerrima vtri
pñtissimi e matrone ve
recūdissime: e cosa da ogni pte pspi
cua laql el benignissimo largitore ha
donata a la hūana natura: muno e
che qlla vitupi che nō sia subito diu
dicato aut ignaro aut ifano: maxia
mēte aiaduertēdo che sile istituto nō
po pcedē senōne da mazor maestro
che mortale. Laql cosa spectabili au
ditori pcedēdo da tāto opifice nō po
essere se nō vtile aut necessaria. impo
che vediamo che ogni cosa che se ale
ua aut che sente cōniēpdure cosa sile
ad se acio che in la sua spē si multipli
chi e qsto nō solū i li aiāli sēfitiui: ma
etiādio i li herbi e piāti: liqli sono sen
za sēso. Que diremo del genere hūa
no el ql porta auāti de si e dimostra
la imagine diuina. Nō vedete che la
diuina bōta ne dona licētia de la co
pula maritale dicēdo erūt duo i car
ne vna. Lōcorrerano doursone cioe
masculo e seia i doner generar vna
terza creatura. Et certamēte el matri
monio nō e altro al mio iudicio: se
nō vna cōi cōtōe masculina e mulie
bre i dour pcrear figlioli secundo la
lege: e nō p volupta carnale solamē
te: aut p apiacer de cōcubito: ma acio
che secūdo la leze scō la rasone se
cūdo el scō e iusto viuere: generem
ad noi fili. Adūq nel sacro cōingio
bisogna precauerse e guardar se che
nō solū gli internēga a adulterio: laql
cosa e ipūssima: ma nāq pur la sciūia
la qual cosa e cosa bestiale e cosa da
pegora: far cosa che nō fosse degna d
honore. Ogni cosa se debbe far scō
dio: secundo la natura: secundo la
virtude: simelmēte da pēfare e exco
gitare. Rectamēte: adūq lezemo in
Aristotile acutissimo e eruditissimo
pho che lhō el ql ama la vita solita
ria: esser aut dio aut vna bestia. bestia
como ch habia bisogna d cōsi pochi
n

Sermone nuptiales

aut rarū dīo como q̄llo che nō habia
bisogno d'vlla: ma altramēte hō po
litico cōuē p̄uere: como quello el
q̄l habia bisogno di molti z varij co
si ala sua vita: ip̄o che non e hō adeo
potēte: adeo igenioso: adeo sapiente
el q̄l possa far ogni cosa per si istesso
ma bisognasse opitularme del p̄xio: z
q̄sto nō e altro excepto la cōpagnia
da dīo ad hō p̄donata. Q̄n el dice nō
est bonū hōiem eē solū: faciam' ei ad
iutoriū sīse sibi. Non e bastāte che hō
sia solo masculo: ma faciamo ad q̄l
lo vno socorso z adiutorio non mol
to discrepāte da q̄llo: ma sīse ad si: el
q̄l nō lo possi discaciā da si q̄n chel
volia: mach p̄uēga p̄morire. Q̄d de'
cōiūxit hō nō sepet. Ma piu p̄sto ha
voluto el clemētissimo z immouale
idīo che hō lasse lo padre la madre
che abādonar la dōna sua dicendo.
Relinquet hō p̄iez z matrē: z adhēre
bit vxori suē. Per la qual cosa a mi
me pare che nō solamēte p̄udētēmē
te: ma verū ēt sanctamēte habia el in
fīssimo idīo puisto ala ḡstatiōe hūa
na: el qual comenzete a dar la via z
la forma ad noi mortali del scō m̄fū
monio: da la q̄l cosa chi dissente nō
p̄ol fūzire aut tīculo de isania aut su
spitiōe de falsitate. Chi crederemo
chi fosse quello: douemo tenir che el
sia stato Romulo madeno. douemo
credere che el sia stato Cecrope ma
deno: douemo credē esser stato Vul
cano madeno. che crederemo ad q̄z
Le stato quello che disse nel libro p̄i
mo d' la leze naturale. Crescite z mul
tiplicamini z replete terras. Genesis
ij. cap. O largita laudabile: o indul
gentia approbabile o dono gratiofo
che dīo habia voluto p̄uedere a le ne
cessita de la natura senza peccato: q̄l
e quello che nō debia ringratiar q̄l
la così ampla benignitate quella a
dīo p̄diga z liberale largitiōe. Jō per
non esser piu p̄lixo nel n̄fo ozare pos
semo manifestamēte itēdere quanto

sia nobile quāto sia degno: quāto sia
venerādo el sacro vīnculo del matri
monio el q̄l e sta p̄stituto da la sapiē
tia ifallibile z sanctissima trinitade.
Et anchora noi approbādo questa
scā opa siemo p̄glutinati qua p̄ simi
le acto el qual p̄uersa circa madona
Antonina butātica. z miser Babile
le fuscarenō. Et io' ormai me voltaro
a la vostra pudicissima z honestissi
ma p̄bita. Madona Antonia vi pia
ce de tor z acceptar per vostro sposo
z legitimo marito miser Babuele
z c. dicto amē subīūgēdū ē. Erūt duo
in carne vna z c. dixi Valete.

¶ Sermo quintus vulgaris cōmu
nis in cōnubium.

Elinquet homo p̄iez z ma
trem z adhērebit vxori suē.
Verba Pan. apost. ad ephēsi
os cap. v. Be quāta estimatione se de
ba far z reputar el nodo maritalē.
P̄stantissimi viri z vos viragines
p̄clarissime treī cose maximamen
te induceno li mortali in questa no
stra vita cioe lhonore la vtilitate la
voluptade. Et p̄rimamente secundo
che in la societa humana non regna
pejor vitio z piu vituperoso che lo
adulterio: così nō se ritroua cosa piu
honestā z piu laudabile che la sancta
societa salua z pudorata. per la qual
cosa tra li altri sacramenti li quali so
no ordinati al bene z beato viuere:
io trouo questo solo essere sta fabri
cato z constituto per la boca diuina
z questo so in li nostri p̄parēti: ali
quali lo oipotēte idīo gli comādo ch
douesseno crescere z multiplicar z i
p̄ir la terra. Crescite z multiplicami
ni z replete terrā. Genesis. ij. ca. El se
sole z meritamēte in alchuni laudar
el celibato z virginitade: iquali de
sp̄eciando la copula carnale se fa
no simile ali anzoli. Ma inuerita de
quelli che amano la vita cīuile z po

litica
nō se
quo e
so. Ut
che L
data t
para
seno m
teress
culi g
era de
mente
noie el
recep
tro fin
leua ch
diligent
qual co
da p̄m
non sol
mento d
solamen
so: ma et
che cosa
rolle. N
se nion
tu hai g
so ali al
gratiffi
xime nel
che duc
nāg lopp
rio: ouer
mente d
da po ch
e figliolo
matrim
to ale n
rare e d
montrā
valissim
q̄ta p̄u
dittati
no tēh
li soi fi
socco
q̄l che
d. n

litica: e voleu pfulere ala republica
 nō se absteneno dal scō cōubio: ex
 quo el sūmo imortal idio cēla cōces
 so. Un noi legemo apresso li doctou
 che Licurgo dte vna lege molto lau
 data dali antig: nela q̄l voleua z im
 paraua che tutti q̄lli li q̄li nō se vole
 seno mai maritare: nō douesseno in
 teressere ne vedere li zochi ne specta
 culi gymnici: z oltra de questo li fa
 ceua delezare z ludibziare: z final
 mente voleua che fosseno senza ho
 noze el q̄l soleno prestare li zoueni a
 vecchi. Et questo nō lo faceua ad al
 tro fine: z p altra causa: senō che vo
 leua che se hauesse vna grandissima
 diligentia in pccare figlioli. Per la
 qual cosa vn'altra cosa piu admirā
 da pmetteua che se qualche zouene
 non fosse leuato suso ad lo adueni
 mento de Bozillida nel tixatro: nō
 solamente nō voleua che fosse ripe
 so: ma etiādio glie faceua donar q̄l
 che cosa. Et gli faceua dire queste pa
 rolle. Non te admirar o Bozillida
 se niuno se leua ad honorarte: perche
 tu hai generato alchuno che leui su
 so ali altri. Et nientedimeno era hō
 granissimo: z haueua facto cose ma
 xime nel imperio. Ma che bisogna
 che dicamo de la lege de Licurgo:
 nāq̄ sopra de Licurgo: de Mercu
 rio: oueramente de Lecopie: ouera
 mente dele institutione de Romulo
 da po che xpo optimo maximo: el q̄l
 e figliolo de dio: volse po nascere de
 matrimonio: z oltra de q̄sto invita
 to ale noze: volse q̄lli honorar deco
 rar z dignar con la sua presentia de
 mostrādo che e cosa sanctissima z
 vtilissima. Quanta vtilita pceda da
 q̄sta piunctōe maritale z quāti gau
 dij: tutti q̄lli che lhāno puato rēderā
 nō testmōio. In p̄mis il pie sp̄ spa ch
 li soi figlioli debano essere q̄lli che li
 soccorra in la senecta. Spa itē de far
 q̄l che valēte hō: como se lege i Vale
 M. nel. iij. lib. al. c. iij. nel pmo exē

pio. de Cornelia figliola de Scipioe
 Africano: che vna volta andete a
 lacasa de vna matrona Romana
 chiamata cāpana. Et questa Corne
 lia haueua tre figlioli li q̄li se domā
 dauano li gracchi: imp̄ho che era
 mogliere d Tito graccho. Et questa
 matrona comēzo ad apparecchiare p
 pōpa molte cose anate ad Cornelia
 laudādo se z gloriādo se in simile co
 se. Et Cornelia prudentissima tenete
 a zanze Cāpana: donec li figlioli fos
 seno tornati a casa data scola: z q̄lli
 dimonstrando disse: questi si sono le
 mie zoie: q̄sti sono le mie parte que
 sti sono li mei thesori. Li vostri so
 no perituri: z sono subiecti ad incen
 dio: ad furto: ad corruptione: li mei
 ne foco ne aqua ne lari imo qd est
 maius: la morte mai nou me potra
 priuare. La colpa deli figlioli sono
 la requie di lor parēti: solatio z leua
 mento dele fatiche: z pol sapere che
 dio non dia tāta gratia tāto intellecto
 tāta scia ali figlioli che nō solamēte
 posseno vestire z pascere: z nutrire
 li parēti z cōsolarli: ma etiādio ho
 norarli z cōcorarli. z che posseno de
 nētā signori: aut cardinali aut pape
 Immo q̄llo el q̄l nō lauda questo sa
 ctissimo cōtracto nō sente de hūanitas:
 ma pia presto costumi ferini z bestia
 li. z questo si lo haueua tāto magni
 ficato el cello idio: z pposito a lo a
 mor patno dicēdo. Reliquet hō pa
 trē z mfez z adherebit vxori sue: se
 nō hauesse saputo che da questo effe
 cto ne vscisse cosi infiniti beni z vtili
 tade. Or adūq̄ qd de laudauit non
 hō paruitaciat. q̄lto adūq̄ ha cōpro
 bato idio: nō lo facia de poco precio
 l hō: immo poti⁹ cerchi de obseruare
 q̄llo cōmādamēto. Crescite z multi
 plicamini zc. Et io ormai voglio la s
 far questo mio pliro parlar pche in
 tēdo d venir a lo effecto pelqual fie
 mo tutti qua cōgregati acio che tāto
 che el tēpo me seruisse z le vostre ex
 n ij

Sermones nuptiales

pectatõe sono parati ad aldir la celu
fiõe. ve piace a voi madõa Flora z c.
Qd de' pinnxit hõ nõ separet. Bixi.
¶ Sermo sextus cõmunis ad nu-
ptias vulgaris.

Rescite z multiplicamini:

z replete terrã. Ben. ij. ca.

Lõciosia cosa pñtissimi vi
ri z matrone honestissime: che poi
che dio hebbe creato lo vniverso: nõ
fece cosa piu dina piu diuturna ch la
pace: la cõcordia: la vnitade: che di-
remo d el amor del viculo sacratissi-
mo z idissolubile del mñmonio: p
el qñl hõ cõ la dõna cõ vno certo ho-
nestissimo nodo z groppo iter se se
cõiungeno. Et che se el piugio sia sta
pñmãmẽte ptracto i celo auãte la di-
uina pñtia: auãte che i terra: chi fara
qñlo el qñle dubiti che qñla cosa nõ sia
optima z pfecta? Ma veramẽte noi
trouemo che neli pñmi parẽti lo oipo-
tẽte idio p la sua mirabile charitade
haordiato z pñstituto qñto scõ chara-
ctere del matrimonio: a d qñto fine el
clemẽtissimo redẽptore dela hñana
natura el volse nascere de cõiugio: z
sultato ale noze venne nõ sforzato
ma libetissimo: z qñli i sua pñtia nõ
soluz li decoro: ma etiãdio li adiuto
cõmutãdo la qñ i vino i foccorso dela
lor povertade: acio ch noi cognosca-
mo qñla essere opa dina z nõ hñana
solũ. Et auẽga che ogni amore sole
molto delectare: niẽtedimeno qñlo
el qñl pcede dal ben piugale: ha tãta z
cõfi incredibile volupta a piacere z vol-
ceza: che nõ se potria tronar i la vita
mortale cosa piu iocũda. Et oltra de
qñto gli accede la vtilitade grãdissi-
ma che maximamente se desiderã z
expecta i tutta la mortal vñta: qñl e qñ-
la amicitia: qñl e qñlo amore: qñl e qñla
dilectiõe la qñl se deba pponere a qñsta
carita piugale: z chi e qñlo che viua
i qñsta vñta actiua ch dubiti: che qñlo hñ
po mãcar de ignominia: el qñl viua sã
za pagnia legitia aut che possa cre-

scere scõ el dino decreto: lussu z sta-
tuto: z che possa gñare sñle ad sñ p la
qñl cosa nõ sãza grãde cãmif. Alito.
qñ nro Britan. ce a puocati z cõducti
elqual e homo sapiẽtissimo senõ che
vedendo la lege de pcrear liberi: z fi-
glioli: nõ se po adipire sãza legitia cõ-
sorte: z volẽdo bñ consortare suo fi-
gliolo cõ la figliola de mis. Martio
Romão hõ i pñmis generoso z pbo.
Ue pga vogliate eẽre attẽto ad qñsto
acto mñmoniale el qñl itendemo far.
Uì piace dõna. N. d acceptare z toze
p vñso sposo z legitio marito mis. S.
z ecõuerso. Rñsoq placet: dicatur.
Crescite z multiplicamini z c. Bixi.
¶ Sermo septimus nuptialis com-
munis vulgaris.

O Æne aial appetit sibi sñle.
queste sacrate parolle spe-
ctatissimi ciues: z matrõe

pudicissime sono del sapiẽtissimo ar-
chitecto de palatio del hierusalẽ. Sa-
lomone neli soi puerbij al ca. c. dice
ogni specie d aiali amare el sñle ad se
z questo la maistra deli cose. la natu-
ra me lo demonstra p expiẽtia che li
colõbi puolano volõnera isñeme cõ
uiueno volũtera. Li pñsi. li passere. li
boni. le capre. le pcore. z sic de oi aia-
liũ gñe. Ma che diremo dela nã hñ-
na: igeniosa ciuile: z politica: debia-
mo dire che la sia iferiore qñli aniali
agunt z mouent quodã istinctu nãli
ma hõ si moue cõ la rasone z niẽte
fa sãza cognitiõe dela opa: z e nato
ad pñuere scõ che dice el sñdatoze
dela secta pipatetica Aristotile phi. i
vñ lochi i. vj. ethi. z i pñmo politicoz
Nõ e aial politicũ z ciuile: aptũ natũ
cõnuere. Et el scõo specimẽ dela elo-
quẽtia latina. Lactãtio firmiãio dice
Nõ est aial rõnale: risibile: rõnis ca-
pax: pñlij participes: itelligẽs: ex hu-
mo subleuatũ ad pñteplationẽ sui ar-
tificis. Zhõ e aiale rõnale: risibile: ca-
pace de rasone: participẽ del cõsilio:
intelligẽte: leuato fora dela terra ad

Vulgares

ptēplare la nā del suo creatore. siado
adūqz lhō aiale cōcattuo n̄ appetisse
d̄ ouersare cū li b̄nti: cū li vcelli cū li
p̄ssi: ma chiama q̄llo che s̄ile ad si: q̄
la e adūqz q̄lla cosa che s̄ia piu dolce
piu iocūda in q̄sto mūdo: como e ad
potē ḡiar simile ad si. e q̄sto n̄ se pol
fare senza pctō: nisi a q̄lli ch̄ hāo p̄tra
cto el viculo maritale. Or vediaimo i
poco q̄te gaudij p̄lia lhō fora de q̄sto
sacrospumamēte q̄llo el q̄l e bē ma
ritato ha q̄sti bēi che ha p̄pagnta ala
q̄l el lassa la tutela d̄la casa: de le cose
domestice: el achi cōicar li sol archa
ni: e ha che lo sublena dali affāti che
lo p̄forta i le aduersitate: che lo adiu
ta i li negocij: che li leua dal aio li me
lācolie: che fuisse i gli necessitate: che
sta solcite i li iſirmitate: che socorre
ali fatiche. Et che el sia el vō vediaimo
marito z molier māzar li p̄pagnia. z
q̄si nō saper viūē vno senza laltro. Zi
molieri sono q̄lli liq̄li teneno mūda
la casa: curano le cose hūili: rendeno
netta la carne: teneno amane le cose
che agsta el marito. Et imp̄ho merita
mēte. El vaso de la electōe z tuba de la
fede xp̄iana: z armario deli sacri scri
pture Paulo ap̄lo chiama li noze ho
norabili z cubile imaculato: z noi v
ramēte potemo domādar q̄sti nozi ho
norabili todiermi: inq̄to che da vna
pte z laltra scilz sposo z sposa son na
ti de gēte nobile z clarissima: laq̄l co
sa meritoria fosse fatto vno cathalo
go d̄ laude: ma p̄ch̄ io vedo el tēpo pa
sare: lassaro da cāto s̄ile ip̄resa z sp̄c
taremo la oportunitayn ltra volta z
veniremo ad laudatissimo p̄nubio:
elq̄l se p̄trah̄ iter mis̄ Augustio licā
bre: z madōa Lucretia tiburina: ma
acio ch̄l para che n̄ ignoremo la for
ma maritale statuta dala sacrosācta
madre chiesia: ad voi me volto dona
Lucretia. vi piace de tor z acceptar p
vfo sposo z legitimo marito z c. r̄h̄so
amē: dicaf non e maraueglia se li lor
beltade sono attracti amar se lūo lal

tro: q̄ oē aial appetit sibi s̄ile. Dixit
Sermo. viij. nuptial cōis vulgaris
Eh soli: q̄m̄si ceciderit: nō h̄z
sublenātē se: si aut fuerit duo
fonebunt mutuo z c. p̄nerbio
rum. z che sp̄ssuolti habia
io meco iſiema q̄sto sacrosco institu
to clues p̄stāssimi ac viragies castis
sime: renoltato z excogitato de q̄ta
dignitate si fosse del q̄l hozi hanemo i
vfa p̄ntia z p̄specto ad orare: io tro
uo la excellētia de esso eē adeo nobi
le: adeo celsa z sublime che trāscēde
la mia fragile capacitate: z la d̄bili
tade del mio igenio: z nō credo ch̄ ad
douer dilucidar z enuclear la lui effi
cacia: la eloquētia d̄ dimosthene: nō
la facōdia di Tullio: nō la scia di So
crate: aut Platone: aut Aristotile. Ni
entendimācho se el p̄ione e libale non
debe esser el suo scene truce z crude
le: el sūmo optio maxio idio e cortese
z libale i s̄ile ignoratōe como e la mia
credo pur che anchora voi sariti beu
gni i darme venia: z p̄ q̄sta fiducia la
qual ho locata z posita neli v̄ie hūan
tade ḡfosi: como e d̄ vfo costume ad
idulger ali mis̄i z pctōi: non me son
dubitato ad pigliar q̄sta p̄uicia: q̄sta
cura q̄sto cargo de orare: z se d̄li lan
de di q̄sto venerādo m̄imonio: se nō
abrazaro tutti q̄lli clausuli che richie
deria: ipo che la lritudie d̄la mā trāscē
de la potētia d̄l sap hūano: como dice
scō Hiero. sp̄ch̄to d̄ p̄nia: pua igenia
nō p̄nt sufferre grādes mās. z et vfo
como bisognaria ad s̄ile imp̄sa: vire
mo almāco q̄lli cose liq̄l nō vi saran
no māco grati che locūde. z p̄che el
nō me fuze: che in m̄tilogo nō derit
pctm̄: z p̄terea i lōgo fauelar genera
tedio. Et vltieri musica i luctu: ip̄puta
na narratio: me sfozaro d̄ essere piu
breue che sia possibile: z lassaremo da
pte quelli grādi laudi: liq̄l poteresse
mo adure da vna pte z laltra: cioe da
pte d̄ mis̄ lo sposo: el parētato del q̄l
tāti fati accedēo z meritamēte doue

Sermones Nuptiales

riano eér diuulgati. malaméte che lie
nato de mis. N. doctor de lege: z suo
barba excelléte: imo vno altro escu-
lario i medicia: z simelméte il padre
dela sposa el qle pnte nō dico i qti lo-
chi fia stato potesta capitanio z gub-
nator dela repu.: z qto vale in pñlio
pche el satia vno lōgo catalogizare:
ma solaméte il n. plare si psumara
i narrare de qti. atione fia el sa-
cro mñsterio del pñlio. el mñmōlo
adūqz nō a tolto. el mñmōlo
com. plena lāri. el mñmōlo
opon. da vñlō. nō non ta. opo:
regi de i atpñ. nāqz da Romulo:
impo che saria. nāqz da pñnatis
fima isctia ad. nāqz ad igēio hñā:
no qlla opato. nō pcedē. el mñmōlo
dala diuina. El qle n. mñmōlo
so terrestre: el mñmōlo nel loco
z delicij: qñ el disse ali nñi pñi
che donesseno crescē z multiplicā.
Ispir la fra: p la qual cosa spectā:
egregij zētihof z voi madre honēdis-
sime. debiamo pietare pñsiderare de
qta pñtāia z dignitade fia qsto sacro
vinculo piugale: qñ che vediamo il
eér sta istituito dal sūmo opifex: z dal
qle nō pcedē: cosa se nō optia z pfe-
cta: qti bēi adūqz ipñti qsto pñubio
niūo e tōro ceco z grosso che nī itēda
ipñt el pñsore vnīversale vedēdo la
nā hñāia nī pñsi augmētā i gnē ma-
sculio solō: li parse de dar pñpagnia fe-
minile: ma disse nō ē bonū hoīez eē so-
lū: faciam⁹ ei adiutorij sñe sibi z qsto
pñsiderādo el sapiētissimo Salomōe
cū la sua scia disse le parole dī thēma
nō pñbato. Ueh soli: qm si ceciderit
non hz subleuātē se: z sotto z onse: si
aūt fuerit duo sonebunt mutuo: z io
per nō pñtrahere pñi i lōgo la mīa ofo-
ne: vēgo ad sine per el qle siamo con-
gregati. Ue place madona. N. de tor
z acceptar mis. N. per vño sposo z le-
gitimo marito z c. dicto amē. subiu-
gatur: erūt duo in carne vna.
C. Sermo. ix. pñubialla cōis vlgaris

Xor tua sicut vitis abundans: i
laterib⁹ dom⁹ tue: z filij tui sicut
nouelle olinae i circuitu mē-
se tue z c. psalmo. i37. El pñte
fauellare egregi ciues z venerande
matrone: sñe de qillo eximio z sapiēte
cātoze: z cytharedo velocissimo Da-
uid pñpha. el qle eleuato in spū z pñde-
rando la gñatōe hñāia eér multipli-
cata. Adā: n. Abraam: z da
Abraā fina al tēpo dīa natūita dī xpo
z vedādo tāta vñlitate comenzo ad
laudare la opatione diuina cū el seme
hñāio z exalto la felicitā z pñpaga-
tic ne cū grādi cātī ad Adā pñmo nfo-
parēte: z dice: Xor tua sicut vitis abun-
dans i laterib⁹ dom⁹ tue. O bñs padre
nño Adā qta gñā ha vñfata cū te la bñ
fada: qta: che la dona tua z da pñpa-
d la vite abundāissima laqle fia pñā-
ta i qualche angulo dela casa laqle
pignēdie z hñlitate pñduce z fructi-
fica mirabilméte cōi dico i maderi:
in folies como i vna grossa: z abundā-
te: z li roī filioli sono pñparandi ali ra-
meri dēli olīue liquali nascono altrō-
chon del arbore. qsto fructo nū saria
laudato z approbato dal scō pñpha:
nisi fosse pñceduto dala volūta diuina:
laqual in recupatiōe dīa natura An-
gelica laqual cascho dal celo: formo
lñō: z lo isgnite dīa sua imāgie: z po-
lo associo de pñpagnia ad lui sñe: z si
de aiali: dagādo ad quello la leze del
pñuere z disse ad qlla: eris sub pñtē
viri: z ad lñō disse in sudore vult⁹ tui
vesceris pane tuo. O Adā pone mēte
che tu pñerai farte le spese ad ti: z ad
tua pñpagnia: z ad tui filioli nel sudo-
re dela tua pñsona: z essa sara sotto la
tua pñtē z impio. Crescite z multipli-
camini z replete terrā. Crescite z mu-
tiplicati z ipleniti la terra. la qualco-
sa pñsiderando io pñbissimi auditozes
nō posso altro pñcipe: se nō: che la diuī-
na clemētia ha voluto pñedere ala na-
tura hñāia che podesse multiplicare
senza pñtō: impo che altramente lñō

genero
crepa
ria la
dir m
lñō
mini
rñde
seua
apad
ria m
tio la
angel
le fedi
cation
la ma
cha o
solū
e li p
Adā
dicen
reple
colam
cheni
monio
sapiā
tempe
damē
fiatē
tanto
nō ted
meri
simile
terrog
tua sic
mus tr
rum in
tis hñe
ration
C. S
b
me che
da pñ
la for
tūm
al suo

di dis-
 vai he
 tu me
 El pite
 grande
 sapite
 no Da-
 a pñe
 malpi
 nne e d
 a s pfo
 nzo ad
 d seme
 ppa-
 no nio
 tis abò
 o padr
 te la bi
 da ppa
 il fia pi
 la la q
 fructi
 vaderi
 abonda
 da al v
 no altr
 nò sari
 o pppa
 a ditta
 pra d
 re: foz
 pte e p
 ilfe: e
 leze de
 ab ptat
 vult' tu
 ne me
 el a
 el fudo
 sotto la
 multipli
 e miv
 malco
 likorea
 la diti
 ala na
 pñcare
 re l'ho

Vulgares

generare filios per adulterio: aut si dis-
creparia doli bruti: aut que non eni-
tia la infinitate delicti: et que uollesse
dixi non potest nisi domine deo far que
ipso non peccasse cognoscendo altre fe-
mine: aut senza el vinculo coniugale
rideremus que de potestate absoluta po-
tesset far ogni cosa: quod non est possibile
apud deum. Oportet ubi est ordinatio
non lo potest far. Et tempore quo ab in-
itio lanquam ordinato: que dapo la rursus
angelica douessee recuperare et reimplere
le sedes euacuatas mediante la multipli-
catione dele creature rationale per con-
iugium maritali: la qual esso con sua be-
nigna ordino dicesse non est bonum homines
solus: sed faciamus ei adiuuatores. Et
constituimus ei matrimonium. Ad
Adam et Eua et gela dedit per te
dicens: crescite et multiplicamini
replete terram. Et ad quod exemplum la
sancta madre chiesa ha ordinato
que niuno debet tori mulier senza testi-
monio: et per uerba de presbiteri. La qual cosa
sapiamus quod nostri amici: et uoliamus ob-
temperare al diuino decreto: et coman-
damento: et habere quod peccati actio-
ne testimonij fideles de questo acto
tanto sancto: et tanto honesto: et per
non tedium pium li vestri presbiteri ormal-
me riuolto cum li parole formalis ad
simile ordine ad uos bona. B. et vi
terrogo. Se vi piace de tori et c. Uxor
tua sicut uitis aduersans in lateribus do-
mus tue: et filii tui sicut nouelle oliua-
rum in circuitu mensie tue et c. et uidea-
tis filios filiorum usque in quartam gene-
rationem. Dixi.

Sermo decimus et ultimus.

b Eneidica tibi in semine tuo
 et. Questa sancta snia nō
 crediti Spectatissimi cines
 et vos viragines pudicissi-
 me che labia canata da Tullio mon-
 da Plinio: ant Macrobio: ma da
 la fortuna del poteste: et summo et op-
 timo: et maxio idio laqual el pmise
 al suo caro filiolo et nro Patriarcha

Iacob Laqual io pñsiderando trono
che noi ad altro fine la desse excepto
che per h multiplicatione de li soi fi
lioli cūa legitima ppgatione dela
lor plex pgenie: acio che noi speculā
do quel legitimi matrimonij se in
struano ad non stare in peccato de
fornicatione: auuolgi altera forma co
licita honesta z. . . forma z. . .
to catholico f. . . . .
z. . . . .
racio che . . .
med. . . . .
bo te. . . . .
che ynnā . . .
n . . . . .
d . . . . .
anto bel
pñte.
el
che chi vol bñuestigare
e cūa . . .
monio se schiua li cesti: li bestialita
de: li adultery: li fornicatioe: li sodo
mitate: li acquista amicitie: affinita de ro
ba: z. . . . .
ma zoi non si hauesli. Diciamo ol rea
me: che dali soi . . . . .
era tanto temute: tanto honorato co
mo fu Hector: z. Ordo rege di par
thi ne hebbe trēta liquali el se æsen
deua dali soi inimici i bataglia z. Al
taxer se rege di pñt ne hebe . . .
sono tāto honorati z. appcian. septē
genti ne foreno ad Erothinio Re de
arabi: per la fiducia di qñi deua stete z
mise ad sacomano lo egypto: z. acq
sto tuta la assiria. o mirādo z. multie
faciēdo sacro: el qual dona a l homo
tanto bñficio. Noi vedemo che diuer
si generi z. diuersi speciet z. varij doni
dela fortuna: ma ad niuno vene ogni
cosa: per che ad alchuni gli accade
hauer roba: ma non hanno figlioli:
z. alcuni hāno figlioli z. nō hāno roba
alcūi āno possesio: z. alcūi diari: alcūi
aiali: z. tutti sono diuinitie: ma qñi sono

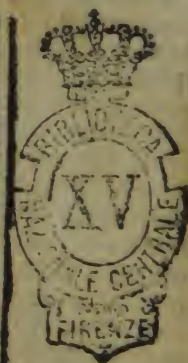
Sermone nuptiales Vulgares

morte & qlli sono ricchezze vna & ql e
 qllo che volesse hauer possesse: aiali:
 api fugitiui columbi pauoniscelli &
 pessi: & vna eér orbo & figlioli: ql e
 la piu bella ricchezza al munde como
 hauer imagini fite ad si: viue & rona-
 bile: certamete al munde iudicioio cre-
 do che muno lassaria qsti p hauer qlli
 vn legedo io Valeri. ma scripto è dli
 egregy opi Roam & exteri. nel lib. 7.
 al. ca. ij. ad exēplo. xj. trono che vna
 volta vno zonen el ql se vole marit-
 rare: & nō sapia che far i dē ad po-
 stular vno p h. Sec. & c. & c.
 che el douesse vxo. ar: aut
 sapietamete el phō. fa ql & c. & c.
 rai mal pēto: & madō. & c. & c.
 disse: se tu nō ti mariti te & c. & c.
 solitudine tute trouerai mal p. & c.
 neccute eér sēza filioli. tu nō & c.

achi lassar la tua roba: romanira hē
 de tuo ql che forestero che mai tu nō
 disti lo parētato mācara & se ānulla-
 ra. se tu la torai tu hauerai semp me-
 lācolia: tu hauerai molti quereli p ca-
 sa la te ipopara la dota: semp haue-
 rai dolo: nēte dimācho mazoi vtilita-
 de pcede dal mfinonio p respecto dli
 fine: che nō fa stare sterile cū macula-
 tione & alieni lecti: & se la scā madre
 chiesia nō hauesse puisto ala hūana
 leze saria vno duro vinē: ma acio hō
 possia senza ptagio senza labe & pctō
 satisfar ala nā li pcede la copla dli scō
 nō mōio dicēdo: nē bonū hoiez eē so-
 nē & simelente noi & dādo che nō & bē
 & c. & c. N. n. ha solo. le bon che lo
 mo cū madona. N. dicēdo a q-
 io. Placue madōa & c. Et & c.
 idicā semi tuo i te & c. Finio

Impressus Venetijs p Johā e T.

in m de Tridino. M. d. R. marti.

namra hē
nam nō
se nulla
semper me
uerch p ca
mū hane
1301 vilita
rispecto d
a macula
sa madre
la puana
a cio lpo
te ex pto
opla hē
mūz eē lo
cū nō: bē
don cū lo
dicēdo a q
re. Et a d
fini

marti

